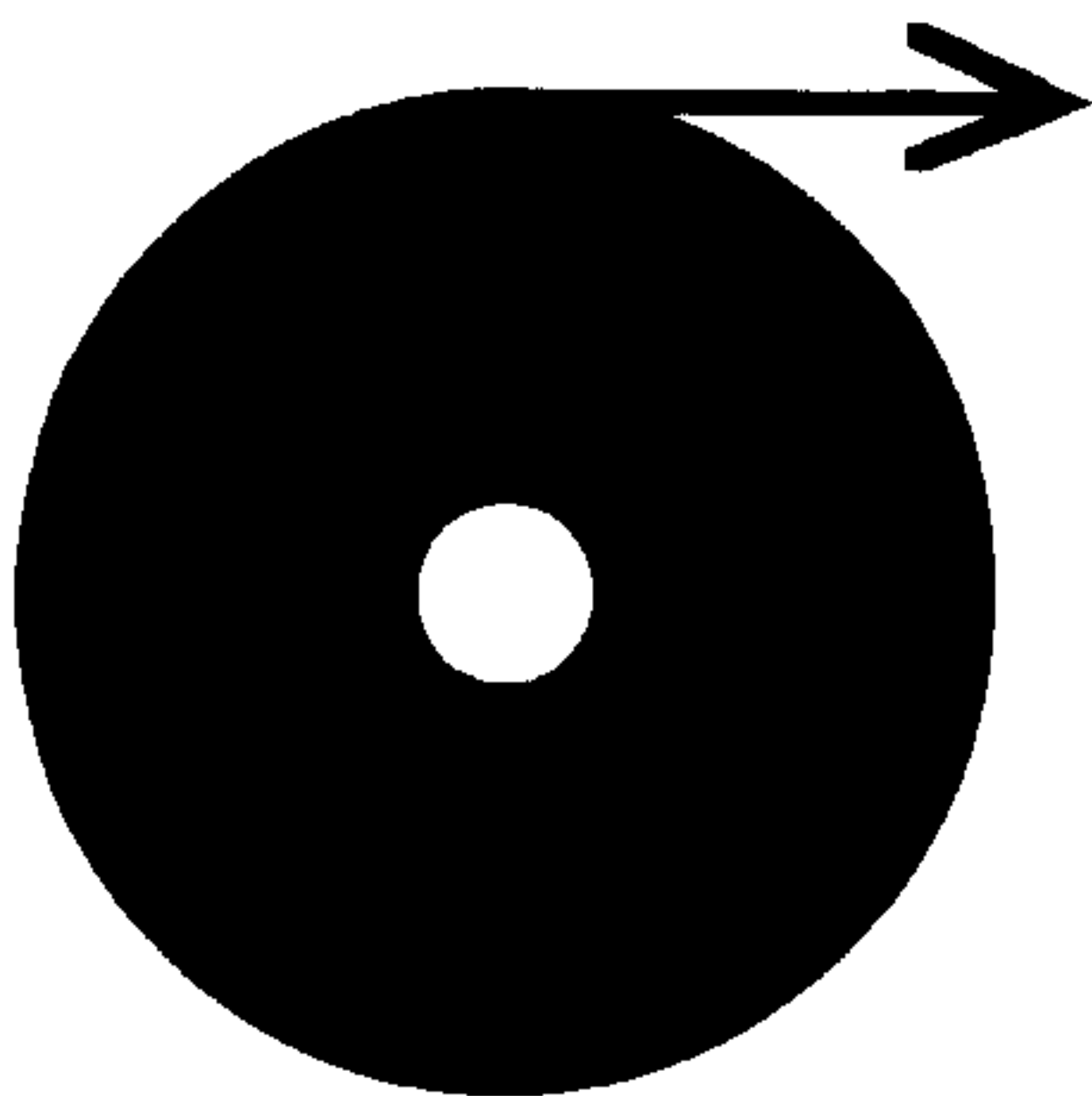
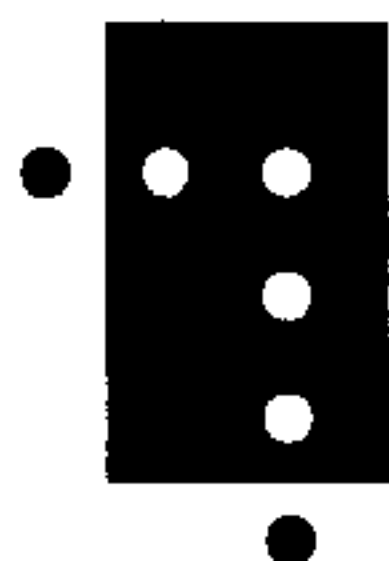

RED: 10 X

Nasjonallbibliotek

Nasjonallbiblioteket

National Library of Norway

Rana Division

N-8607 Mo i Rana

Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 12

LØGTINGS- TIDINDI

1915

LAGTINGSTIDENDE

Den ekstraordinære

og

den ordinære Samling

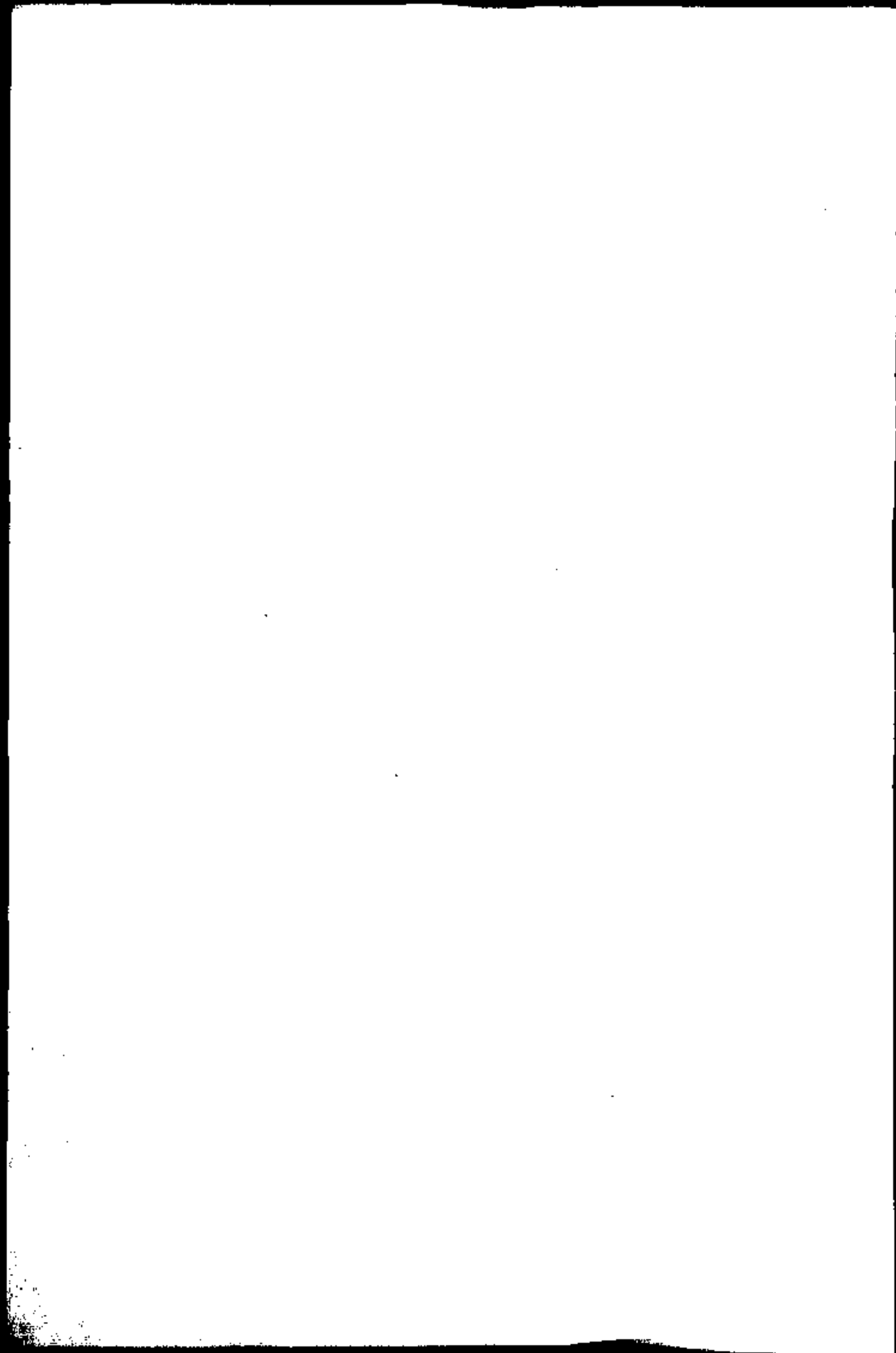
1915

Thorshavn

Trykt i Færø Amtstidendes Bogtrykkeri

1916

Lagtingets ordentlige Samling aabnede den 29. Juli.

Lagtingets Medlemmer.

Amtmand Svenning Rytter.
Provst Frederik Petersen (R. & Dbm.).

* * *

For Norderøernes Præstegæld:

Højskolelærer Rasmus Rasmussen,
Købmand Joen Michael Matras.

For Østerø Præstegæld:

Skolelærer Joen Poulsen,
Sysselmand Andreas Samuelson,
Fisker Chr. Johs. Christiansen,
Lærer Simon Pauli úr Konoy.

For Nordstrømø Præstegæld:

Kongsbonde Johan C. F. Dam,
Kongsbonde Thomas Hans Simon Egholm.

For Sydstrømø Præstegæld:

Tømrer Hans Andreas Djurhuus,
Kongsbonde Joannes Patursson (R.),
Fuldmægtig Mads Andreas Winther,
Fuldmægtig Joh. M. Dam.

For Vaagø Præstegæld:

Købmand Rasmus Niclasen,
Handelsfuldmægtig Joen Rasmussen.

For Sandø Præstegæld:

Pastor Andreas Christian Evensen,
Kongsbonde Johan Michael Hentze.

For Suderø Præstegæld:

Skolelærer Niclas Johannes Djurhuus,
Sysselmand Oliver Johan Thomas Ludvig Effersøe (R.),
Skolelærer Ole Nicolaj Skaalum,
Købmand Magnus Dahl.

Til Sekretærer valgtes: Poulsen og Winther.

the 1990s, the number of people in the world who are undernourished has increased from 600 million to 800 million.

There are a number of reasons why the world's population is still hungry. First, the world's population is growing very rapidly. The world population is now over 6 billion and is projected to reach 9 billion by the year 2050. This means that there will be a need for more food, clothing, shelter, and other basic necessities. Second, the world's resources are being depleted. The world's forests are being cut down at a rapid rate, and the world's fisheries are being overfished. This means that there will be less food, clothing, shelter, and other basic necessities available in the future.

Third, the world's distribution of resources is very unequal. The world's wealth is concentrated in a few countries, and the world's poor are concentrated in a few countries. This means that there is a need for more food, clothing, shelter, and other basic necessities in the world's poor countries. Fourth, the world's climate is changing. The world's climate is becoming warmer, and this is causing more droughts and floods. This means that there will be less food, clothing, shelter, and other basic necessities available in the future.

There are a number of things that we can do to help solve the world's hunger problem. First, we can reduce the world's population. This can be done by encouraging people to have fewer children. Second, we can conserve the world's resources. This can be done by cutting down on the use of fossil fuels, and by recycling. Third, we can redistribute the world's resources. This can be done by giving more money to the world's poor countries. Fourth, we can adapt to the world's changing climate. This can be done by building more flood defenses, and by planting more drought-resistant crops.

There are a number of organizations that are working to solve the world's hunger problem. These organizations include the United Nations, the World Bank, and the World Food Programme. These organizations are working to provide food, clothing, shelter, and other basic necessities to the world's poor. They are also working to help the world's poor countries develop their economies. This will help to create more jobs, and this will help to increase the world's wealth.

There are a number of things that we can do to help these organizations. We can donate money to these organizations. We can volunteer our time to these organizations. We can also help to raise awareness of the world's hunger problem. This can be done by talking to our friends and family, and by writing to our elected representatives. We can also help to support the world's poor countries. This can be done by buying products from these countries, and by supporting their economies.

There are a number of things that we can do to help solve the world's hunger problem. We can reduce the world's population. We can conserve the world's resources. We can redistribute the world's resources. We can adapt to the world's changing climate. We can help the world's poor countries develop their economies. We can donate money to the world's hunger organizations. We can volunteer our time to these organizations. We can also help to raise awareness of the world's hunger problem. This can be done by talking to our friends and family, and by writing to our elected representatives.

There are a number of things that we can do to help solve the world's hunger problem. We can reduce the world's population. We can conserve the world's resources. We can redistribute the world's resources. We can adapt to the world's changing climate. We can help the world's poor countries develop their economies. We can donate money to the world's hunger organizations. We can volunteer our time to these organizations. We can also help to raise awareness of the world's hunger problem. This can be done by talking to our friends and family, and by writing to our elected representatives.

There are a number of things that we can do to help solve the world's hunger problem. We can reduce the world's population. We can conserve the world's resources. We can redistribute the world's resources. We can adapt to the world's changing climate. We can help the world's poor countries develop their economies. We can donate money to the world's hunger organizations. We can volunteer our time to these organizations. We can also help to raise awareness of the world's hunger problem. This can be done by talking to our friends and family, and by writing to our elected representatives.

I. Haandkøbsudsalg af Medikamenter.^{*)}

Den 17. Maj 1915 fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet af 28. April s. A.*:

Med Skrivelse af 3. Oktober f. A. -- 1914, 566 -- har Amtet hertil indsendt den med Bilag hoslagt tilbagefølgende Indstilling af 9. September s. A. fra Lagtinget angaaende Oprettelse af Haandkøbsudsalg i forskellige færøske Bygder i Henhold til § 4 i Lov om Apotekervæsenet paa Færøerne af 29. April 1913.

Efter at denne Indstilling har været forelagt Sundhedsstyrelsen, har man med dennes hosfølgende Skrivelse^{**)} modtaget den ligeledes vedlagte af Fysikus for Færøerne udarbejdede samlede Plan^{**)} for Øernes Forsyning med Haandkøbsudsalg, hvilken Plan Sundhedsstyrelsen har givet sin Tilslutning, dog med et Forbehold, for saa vidt angaar den sydlige Del af Østerø.

Da Lagtingets Indstilling om Oprettelsen af Haandkøbsudsalg, for saa vidt angaar denne Landstrækning, falder sammen med den af Fysikus udarbejdede Plan, gælder det nævnte Forbehold altsaa ogsaa Lagtingets Indstilling. Ministeriet maa derfor finde det rettest, at der, forinden videre foretages, gives Lagtinget Lejlighed til at udtale sig om dette Forbehold, ligesom at Lagtinget af Hensyn til dets Behandling af fremtidige Andragender om Tilladelse til at oprette Haandkøbsudsalg gøres bekendt med Fysici Plan i dens Helhed.

Man skal derfor anmode Amtet om ved paa ny at forelægge Sagen for Lagtinget i dets umiddelbare forestaaende overordentlige Samling at henstille til Tinget, om dette maatte finde sig foranlediget til allerede i den nævnte Samling at udtale sig om Sagen efter den ved Sundhedsstyrelsens Erklæring givne Anledning.

Saafremt Lagtinget maatte foretrække først at behandle Spørgsmaalet i dets næste ordentlige Samling, skal man anmode Amtet om at tilbagesende Sagens Aktstykker hertil, for at Ministeriet kan træffe Afgørelse om Oprettelse af Haandkøbsudsalg i de Bygder, for hvis Vedkommende der foreligger Andragender derom, hvorefter Sagen paa ny vil blive Amtet tilstillet til Forelæggelse for Lagtinget i dets sidstnævnte Samling.

^{*)} Se Lagtingstidende 1914, Side 48.

^{**)} Udelades her.

Ved Sagens 1. *Behandling* s. D. vedtoges det efter Forslag af Poulsen at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil s. D. valgtes: *Matras, Poulsen, Skaalum, R. Rasmussen* og *Konoy*.

Den 18. Maj afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 28. f. M. til Amtmanden over Færøerne har Justitsministeriet udbedt sig Lagtingets Betænkning i Anledning af den i afvigte Lagtingsamling behandlede Sag angaaende Haandkøbsudsalg af Medikamenter i forskellige Bygder paa Færøerne.

Det ses af Sagens Akter, at Sundhedsstyrelsen, som har haft Sagen til Irlklæring, har indhentet en Udtalelse fra Fysikus Metz, og at denne har indsendt en Fortegnelse over alle de Bygder, hvor han mener der bør oprettes Haandkøbsudsalg. I denne Fortegnelse er optaget alle de Bygder, der nævntes i Lagtingets Indstilling af 9. September f. A. Sundhedsstyrelsen har givet Fysici Plan sin Tilslutning, dog med et Forbehold, for saa vidt angaar den sydlige Del af Østerø, hvor Planen netop falder sammen med Lagtingets Indstilling.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat i denne Sag, er af den Formening, at der bør oprettes Haandkøbsudsalg i *alle* de Bygder, der findes opførte paa Fortegnelsen fra Fysikus Metz, og at der desuden kunde være Anledning til at anbefale Udsalg i nogle andre Bygder, men man har ikke ment i denne overordentlige Samling at burde komme nærmere ind paa at nævne de enkelte af disse Bygder.

Udvalget tillader sig at foreslaa Tinget at svare Justitsministeriet:

„Lagtinget anbefaler, at der oprettes Haandkøbsudsalg i *alle* de paa Fysici Plan optagne Bygder og forbeholder sig senere eventuelt at anbefale Oprettelse af Udsalg i enkelte andre Bygder.“

Ved Sagens 2. *Behandling* s. D. vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* s. D. sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 15 Stemmer (*fraværende*: Provsten, Skaalum, Hentze, J. Rasmussen, J. M. Dam, Evensen og Dahl).

S. D. oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Til
Justitsministeriet.

Lagtinget har i indeværende overordentlige Samling behandlet en fra det høje Ministerium opsendt Sag angaaende Haandkøbsudsalg af Medikamenter.

Sagen er blevet behandlet i et Udvalg, hvis Betænkning man tillader sig at vedlægge.

Ved 3. Behandling den 18. Maj vedtoges Udvalgets Forslag saalydende:

(Se Udvalgsbetænkningen.)

enstemmig med 15 Stemmer.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 18. Maj 1915.

Svenning Rytter.

J. Paulsen,
Ordfører.

M. A. Winther.

II. Anskaffelse af Kartoffelsprøjter.

Den 17. Maj fremlagdes følgende *Skrivelse*:

Efter at Kartoffelskimmelen i en lang Aarrække kun var optraadt med spredte Tilfælde og gennemgaaende godartet, fremkom der i 1913 i enkelte Bygder ret slemme Angreb. Endnu værre og mere udbredt paa de fleste af Øerne var Sygdommen i 1914, idet den forarsagede Kartoffeldyrkerne Tab, der kan anslaaes til adskillige Tusind Kroner.

Hvis Vejrforholdene bliver gunstige for Skimmelenes Udvikling, maa man antage, at Sygdommen vil anrette endnu større Skade paa indeværende Aars Afgrøde, hvis der ikke tages virksomme Skridt til Sygdommens Bekæmpelse.

En lang Række af Forsøg paa danske Forsøgsstationer har hævet det over al Tvivl, at rettidig og nøjagtig udført Overbrusning af Kartoffeltoppen med en rigtig tilberedt Blaastensopløsning er et udmærket Middel mod Kartoffelskimmelen.

I Betragtning af Krigstilstanden anser jeg det rigtigst at tage under Overvejelse, om Anskaffelse af Sprøjter for Amtsrepartitionsfondens Regning til Udlaan i forskellige Bygdelag vilde kunne fremme Anvendelsen af ovennævnte Middel.

Hensigtsmæssige Sprøjter koste formentlig med Fragt og Omkostninger omtrent 60 Kroner.

10 eller 20 Sprøjter vilde kunne gøre god Virkning.

Thorshavn, den 15. Maj 1915.

Til
Færø Amt.

R. C. Effersøe.

I. Haandkøbsudsalg af Medikamenter.^{*)}

Den 17. Maj 1915 fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet af 28. April s. A.*:

Med Skrivelse af 3. Oktober f. A. -- 1914, 566 -- har Amtet hertil indsendt den med Bilag hoslagt tilbagefølgende Indstilling af 9. September s. A. fra Lagtinget angaaende Oprettelse af Haandkøbsudsalg i forskellige færøske Bygder i Henhold til § 4 i Lov om Apotekervæsenet paa Færøerne af 29. April 1913.

Efter at denne Indstilling har været forelagt Sundhedsstyrelsen, har man med dennes hosfølgende Skrivelse^{**)} modtaget den ligeledes vedlagte af Fysikus for Færøerne udarbejdede samlede Plan^{**)} for Øernes Forsyning med Haandkøbsudsalg, hvilken Plan Sundhedsstyrelsen har givet sin Tilslutning, dog med et Forbehold, for saa vidt angaar den sydlige Del af Østerø.

Da Lagtingets Indstilling om Oprettelsen af Haandkøbsudsalg, for saa vidt angaar denne Landstrækning, falder sammen med den af Fysikus udarbejdede Plan, gælder det nævnte Forbehold altsaa ogsaa Lagtingets Indstilling. Ministeriet maa derfor finde det rettest, at der, forinden videre foretages, gives Lagtinget Lejlighed til at udtale sig om dette Forbehold, ligesom at Lagtinget af Hensyn til dets Behandling af fremtidige Andragender om Tilladelse til at oprette Haandkøbsudsalg gøres bekendt med Fysici Plan i dens Helhed.

Man skal derfor anmode Amtet om ved paa ny at forelægge Sagen for Lagtinget i dets umiddelbare forestaaende overordentlige Samling at henstille til Tinget, om dette maatte finde sig foranlediget til allerede i den nævnte Samling at udtale sig om Sagen efter den ved Sundhedsstyrelsens Erklæring givne Anledning.

Saafremt Lagtinget maatte foretrække først at behandle Spørgsmaalet i dets næste ordentlige Samling, skal man anmode Amtet om at tilbagesende Sagens Aktstykker hertil, for at Ministeriet kan træffe Afgørelse om Oprettelse af Haandkøbsudsalg i de Bygder, for hvis Vedkommende der foreligger Andragender derom, hvorefter Sagen paa ny vil blive Amtet tilstillet til Forelæggelse for Lagtinget i dets sidstnævnte Samling.

^{*)} Se Lagtingstidende 1914, Side 48.

^{**)} Udelades her.

Ved Sagens 1. *Behandling* s. D. vedtoges det efter Forslag af Poulsen at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil s. D. valgtes: *Matras, Poulsen, Skaalum, R. Rasmussen* og *Konoy*.

Den 18. Maj afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 28. f. M. til Amtmanden over Færøerne har Justitsministeriet udbedt sig Lagtingets Betænkning i Anledning af den i afvigte Lagtingsamling behandlede Sag angaaende Haandkøbsudsalg af Medikamenter i forskellige Bygder paa Færøerne.

Det ses af Sagens Akter, at Sundhedsstyrelsen, som har haft Sagen til Irlklæring, har indhentet en Udtalelse fra Fysikus Metz, og at denne har indsendt en Fortegnelse over alle de Bygder, hvor han mener der bør oprettes Haandkøbsudsalg. I denne Fortegnelse er optaget alle de Bygder, der nævntes i Lagtingets Indstilling af 9. September f. A. Sundhedsstyrelsen har givet Fysici Plan sin Tilslutning, dog med et Forbehold, for saa vidt angaar den sydlige Del af Østerø, hvor Planen netop falder sammen med Lagtingets Indstilling.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat i denne Sag, er af den Formening, at der bør oprettes Haandkøbsudsalg i *alle* de Bygder, der findes opførte paa Fortegnelsen fra Fysikus Metz, og at der desuden kunde være Anledning til at anbefale Udsalg i nogle andre Bygder, men man har ikke ment i denne overordentlige Samling at burde komme nærmere ind paa at nævne de enkelte af disse Bygder.

Udvalget tillader sig at foreslaa Tinget at svare Justitsministeriet:

«Lagtinget anbefaler, at der oprettes Haandkøbsudsalg i *alle* de paa Fysici Plan optagne Bygder og forbeholder sig senere eventuelt at anbefale Oprettelse af Udsalg i enkelte andre Bygder.»

Ved Sagens 2. *Behandling* s. D. vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* s. D. sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 15 Stemmer (*fraværende*: Provsten, Skaalum, Hentze, J. Rasmussen, J. M. Dam, Evensen og Dahl).

S. D. oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Til
Justitsministeriet.

Lagtinget har i indeværende overordentlige Samling behandlet en fra det høje Ministerium opsendt Sag angaaende Haandkøbsudsalg af Medikamenter.

Ved Sagens 1. *Behandling s. D.* vedtoges det efter Forslag af Effersee at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil *s. D.* valgtes: *Effersee, Christiansen, J. C. F. Dam, Patursson og Egholm.*

Den 18. *Maj* afgav Udvalget (Ordfører: Effersee) følgende

Udvalgsbetænkning.

Det af Lagtinget i Anledning af Krigssituationen i f. A. nedsatte Udvalg har i Henhold til Forslag af et af Udvalgets Medlemmer allerede foretaget Skridt til Iværksættelse af den i Landbrugskonsulentens Skrivelse omhandlede Tanke, idet der er indforskrevet en enkelt Sprøjte til Overbrusning af Kartoffeltoppene med Blaastensopløsning (hvilken Sprøjte forøvrigt endnu ikke er ankommet) samt et Kvantum Blaasten.

Udvalget kan tilfræde Sagen, saaledes at der med offentlig Støtte udføres Forsøg paa den omhandlede Maade til Bekæmpelse af Kartoffelskimmelen; dog finder man, at disse Forsøg bør udføres i større Omfang end oprindelig paatænkt, for at der hurtigere kan naas et Resultat.

Man finder, at der er Anledning til at yde et passende Tilskud fra Lagtinget, og at det vil være rigtigst hertil at benytte en Del af de til Tingets Raadighed staaende Midler af det Hansenske Legats Renter.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Fremgangsmaaden ved Sagens videre Fremme, har Udvalget delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (J. C. F. Dam, Egholm og Patursson) finder det rigtigst at overgive Sagen i Hænderne paa »Føroya bóndafelag«, for at dette sammen med Landbrugskonsulenten kan foretage det videre fornødne.

Mindretallet (Christiansen og Effersee) anser det for naturligst og bedst, at det fornævnte Udvalg, inden hvilket Sagen allerede er blevet behandlet, og som allerede har foretaget Skridt til dens Fremme, ogsaa fremdeles ordner det fornødne.

Forslag.

A. Af Udvalget:

1. Af det Hansenske Legats Renter bevilges et Beløb paa indtil 360 Kr. til Iværksættelse af Forsøg ved Indkøb af 6 Sprøjter til Bekæmpelse af Kartoffelskimmelen ved Overbrusning af Kartoffeltoppene med Blaastensopløsning.

Sprøjterne udlånes til de forskellige Bygdelag.

2. Af Amtsrepartitionsfonden bevilges indtil 120 Kr. til Indkøb af Blaasten. Hvad der bliver benyttet heraf, erstattes Fonden, og mulig tiloversblevet Beholdning opbevares eller realiseres til Fordel for Fonden.

B. Af et Flertal (J. C. F. Dam, Egholm og Patursson):

3. De bevilgede Midler stilles til Raadighed for »Føroya bóndafelag«, der med Bistand af Landbrugskonsulenten iværksætter det i Sagen fornødne.

C. Af et Mindretal (Christiansen og Effersee):

4. De bevilgede Midler stilles til Raadighed for det Udvalg, som Lagtinget nedsatte i f. A. i Anledning af Krigssituationen, hvilket ordner det fornødne ved at benytte den Bistand, som efter Forholdene anses for at være mest hensigtsmæssig.

D. Af Udvalget:

5. Der søges tilvejebragt Oplysninger om de Erfaringer, der opnaas ved Forsøgene, og der bliver at afgive en Beretning til Lagtinget herom.

Ved Sagens 2. *Behandling s. D.* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling.*

Ved 3. *Behandling s. D.* fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Samuel- sen, J. Rasmussen, Altras, J. M. Dam, Præsten og Poulsen:*

1 Stedet for Indstillingspunkt 3. og 4. foreslaas:

De bevilgede Midter stilles til Raadighed for et af Lagtinget nedsat Udvalg paa 3 Medlemmer, som med Bistand af Landbrugskonsulenten iværk- sætter det i Sagen fornødne.

Udvalgets Forslag Punkt A. 1. sattes under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

Udvalgets Forslag Punkt A. 2. sattes under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

Ændringsforslaget sattes under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 10 Medlemmer stemte derfor og ingen imod.

Punkt B. 3. i Udvalgsbetænkningen sattes under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor og ingen imod.

Punkt C. 4. i Udvalgsbetænkningen sattes under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 10 Medlemmer stemte derfor og ingen imod.

Der fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning af Formanden, Winther og Poulsen:*

Sagen udsættes til den ordinære Samling.

Ligeledes fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning af Formanden:*

De bevilgede Penge stilles til Disposition for 3 af Lagtingets land- brugskyndige Medlemmer, nemlig D'hrr. Kongsbonde Patursson, Kongsbonde Dam og Kongsbonde Egholm.

Sidstnævnte Forslag sattes først under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer for, ingen imod, hvorefter førstnævnte Forslag toges tilbage.

III. Angaaende Amtskommunens Stamhingst.^{*)}

Den 18. Maj fremlagdes følgende *Andragende*:

Tá hesturin »Grani» í hesum døgum er actikin og tá landið nú ongan almanna hest eigir, vilja vit undirskrivaðu tingmenn hervið søkja lögtingið um, at tað gevur tann neyðturviliga studdning til aftur at keypa ein hest av norskum vestlandsslagi.

Tað er óivað, at tann nú so góðirossaprísur enn vil halda seg í nøkur ár, og tykist okkum tí tað um at gera at fáa hestin heim so flóliga, at hann kann koma Føroyum til nýtslu í summar.

Løgtingið, 18. mai 1915.

J. Patursson.

Th. Egholm.

Ved Sagens *Behandling s. D.* vedtoges det med 13 Stemmer mod 0 at udsætte den til den ordinære Samling.

^{*)} Se Løgtingstidende for 1912, Side 186.

IV. Valg af Landstingsmand.

Tirsdagen den 18. Maj, Formiddag Kl. 10, samledes Lagtinget.

Samtlige Medlemmer vare mødte.

Efter Dagsordenen foretoges:

Valg af et Medlem til Landstinget for 12. Landstingskreds (Færøerne).

Formanden fremlagde:

1. Telegram fra Justitsministeriet af 23. April d. A.
2. Kongeligt aabent Brev af s. D. om Opløsning af begge Rigsdagens Ting.
3. Do. af s. D. om Udskrivning af ny Valg til Landstinget.
4. Amtets Bekendtgørelse af 1. Maj d. A. om Valgets Berammelse. Formanden bemærkede, at Bekendtgørelsen var offentliggjort ved Indrykkelse i »Dinmalætting« og ved Opslag paa sædvanlig Maade.

Valgloven af 7. Februar 1901, § 85, jfr. §§ 81 og 90, oplæstes.

Stemmesedler omdeltes. 22 Stemmesedler afgaves, hvoraf 3 vare blanke, og faldt Stemmerne saaledes:

Sysselmand Efficrsøe	11	Stemmer
Kongsbonde Patursson . . .	8	—

Da der saaledes ikke var opnaaet tilstrækkeligt Stemmeflertal til Valg, foretoges nyt frit Valg.

Stemmesedler omdeltes. 22 Stemmesedler afgaves, hvoraf 1 var blank, og faldt Stemmerne saaledes:

Sysselmand Efficrsøe	13	Stemmer
Kongsbonde Patursson . . .	8	—

og proklameredes Sysselmand Efficrsøe som valgt til Medlem af Landstinget for 12. Landstingskreds (Færøerne).

Sysselmand Efficrsøe erklærede, at han modtog Valget.

Valgbrev udfærdigedes og underskrevet. Stemmesedlerne konvolutteredes, forsegledes og vedlagdes Protokollen.

Lagtingets Forhandlinger og Beslutninger vedrørende *Krigssituationen* ere optagne i Referatet under den ordinære Samling.

the 1990s, the number of people with a diagnosis of schizophrenia has increased in the United Kingdom (Meltzer 1996).

There is a growing awareness of the need to improve the lives of people with mental health problems. The Department of Health (1999) has set out a vision of a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice.

The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice.

The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice.

The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice.

The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice.

The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice. The vision is to create a new mental health system, which will be based on the principles of recovery, partnership, and choice.

Den ordinære Samling 1913.

Den ekstraordinære Samling 1913.

I. Haandkøbsudsalg af Medikamenter.^{*)}

Den 17. Maj 1915 fremlagdes følgende *Skrivelse fra Justitsministeriet af 28. April s. A.*:

Med Skrivelse af 3. Oktober f. A. -- 1914, 566 -- har Amtet hertil indsendt den med Bilag hoslagt tilbagefølgende Indstilling af 9. September s. A. fra Lagtinget angaaende Oprettelse af Haandkøbsudsalg i forskellige færøske Bygder i Henhold til § 4 i Lov om Apotekervæsenet paa Færøerne af 29. April 1913.

Efter at denne Indstilling har været forelagt Sundhedsstyrelsen, har man med dennes hosfølgende Skrivelse^{**)} modtaget den ligeledes vedlagte af Fysikus for Færøerne udarbejdede samlede Plan^{**)} for Øernes Forsyning med Haandkøbsudsalg, hvilken Plan Sundhedsstyrelsen har givet sin Tilslutning, dog med et Forbehold, for saa vidt angaar den sydlige Del af Østerø.

Da Lagtingets Indstilling om Oprettelsen af Haandkøbsudsalg, for saa vidt angaar denne Landstrækning, falder sammen med den af Fysikus udarbejdede Plan, gælder det nævnte Forbehold altsaa ogsaa Lagtingets Indstilling. Ministeriet maa derfor finde det rettest, at der, forinden videre foretages, gives Lagtinget Lejlighed til at udtale sig om dette Forbehold, ligesom at Lagtinget af Hensyn til dets Behandling af fremtidige Andragender om Tilladelse til at oprette Haandkøbsudsalg gøres bekendt med Fysici Plan i dens Helhed.

Man skal derfor anmode Amtet om ved paa ny at forelægge Sagen for Lagtinget i dets umiddelbare forestaaende overordentlige Samling at henstille til Tinget, om dette maatte finde sig foranlediget til allerede i den nævnte Samling at udtale sig om Sagen efter den ved Sundhedsstyrelsens Erklæring givne Anledning.

Saafremt Lagtinget maatte foretrække først at behandle Spørgsmaalet i dets næste ordentlige Samling, skal man anmode Amtet om at tilbagesende Sagens Aktstykker hertil, for at Ministeriet kan træffe Afgørelse om Oprettelse af Haandkøbsudsalg i de Bygder, for hvis Vedkommende der foreligger Andragender derom, hvorefter Sagen paa ny vil blive Amtet tilstillet til Forelæggelse for Lagtinget i dets sidstnævnte Samling.

*) Se Lagtingstidende 1914, Side 48.

**) Udelades her.

Ved Sagens 1. *Behandling* s. D. vedtoges det efter Forslag af Poulsen at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil s. D. valgtes: *Matras, Poulsen, Skaalum, R. Rasmussen* og *Konoy*.

Den 18. Maj afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 28. f. M. til Amtmanden over Færøerne har Justitsministeriet udbedt sig Lagtingets Betænkning i Anledning af den i afvigte Lagtingsamling behandlede Sag angaaende Haandkøbsudsalg af Medikamenter i forskellige Bygder paa Færøerne.

Det ses af Sagens Akter, at Sundhedsstyrelsen, som har haft Sagen til Irlklæring, har indhentet en Udtalelse fra Fysikus Metz, og at denne har indsendt en Fortegnelse over alle de Bygder, hvor han mener der bør oprettes Haandkøbsudsalg. I denne Fortegnelse er optaget alle de Bygder, der nævntes i Lagtingets Indstilling af 9. September f. A. Sundhedsstyrelsen har givet Fysici Plan sin Tilslutning, dog med et Forbehold, for saa vidt angaar den sydlige Del af Østerø, hvor Planen netop falder sammen med Lagtingets Indstilling.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat i denne Sag, er af den Formening, at der bør oprettes Haandkøbsudsalg i *alle* de Bygder, der findes opførte paa Fortegnelsen fra Fysikus Metz, og at der desuden kunde være Anledning til at anbefale Udsalg i nogle andre Bygder, men man har ikke ment i denne overordentlige Samling at burde komme nærmere ind paa at nævne de enkelte af disse Bygder.

Udvalget tillader sig at foreslaa Tinget at svare Justitsministeriet:

«Lagtinget anbefaler, at der oprettes Haandkøbsudsalg i *alle* de paa Fysici Plan optagne Bygder og forbeholder sig senere eventuelt at anbefale Oprettelse af Udsalg i enkelte andre Bygder.»

Ved Sagens 2. *Behandling* s. D. vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* s. D. sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 15 Stemmer (*fraværende*: Provsten, Skaalum, Hentze, J. Rasmussen, J. M. Dam, Evensen og Dahl).

S. D. oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Til
Justitsministeriet.

Lagtinget har i indeværende overordentlige Samling behandlet en fra det høje Ministerium opsendt Sag angaaende Haandkøbsudsalg af Medikamenter.

I. Lov om Understøttelse til Børn af Enker.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag angaaende *Understøttelse til Børn af Enker* tilligemed *Forslag til Anordning, hvorved paagældende Lov sættes i Kraft paa Færøerne.*

Ved Sagens 1. Behandling den 31. Juli vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 3. August valgtes: *J. C. P. Dam, Skaalum, Provsten, S. der Konoy og R. Rasmussen.* Den 6. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Den Behandling, som Lagtinget i Samlingen 1913 paa Foranledning af Justitsministeriets Skrivelse af 30. Maj s. A. til Amtmanden over Færøerne gav Spørgsmaalet om, hvilke Ændringer eller Modifikationer der under Hensyn til særlige færøske Forhold maatte være Grund til at foretage i Lov Nr. 124 af 29. April 1913 om Understøttelse til Børn af Enker, inden denne Lov sættes i Kraft paa Færøerne, resulterede, som det vil erindres, i en til Amtmanden rettet Anmodning om inden næste Lagtingssamling at udarbejde et Forslag til den i omhandlede Lovs § 13 nævnte Anordning.

Forslaget, ved hvis Udarbejdelse Amtmanden i alt væsentligt har fulgt de i paagældende Lagtingsudvalg gjorte Henstillinger, blev Tinget forelagt i forrige Aars Lagtingssamling, men optagne som Sindene vare af den indtraadte Krigssituation, som ogsaa paa Færøerne krævede særlige Foranstaltninger truffet, blev der ikke fornøden Tid og Ro til at behandle Forslaget til Ende, hvorfor dets videre Behandling udsattes til i Aar.

Udvalget, som i indeværende Samling har beskæftiget sig med Sagen, kan slutte sig til Forslaget i den foreliggende Skikkelse og tiltræde de ledsagende Bemærkninger, hvorved Forslagets Afvigelser fra ommeldte Lov indgaaende begrundes.

Uden iøvrigt at komme ind paa disse Afvigelser, som for en stor Del maa siges at være nærmest af rent formel Natur, skal Udvalget angaaende de i § 1 foreslaaede Ændringer bemærke, at for saa vidt disse gaa ud paa at nedsætte saavel den Maksimumsgrænse for Formue og Aarsindtægt, der giver en enkelt Ret til at fordre Understøttelse til sine Børn, som selve Understøttelsesbeløbene, da har dette, som anført i Udvalgsbetænkningen fra 1913, sin naturlige Grund i de økonomiske Kaar, under hvilke den færøske Befolkning i Almindelighed lever.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1914, Side 5.
Lagtingstidende 1915.

Naar det saa endvidere er foreslaaet i advidet Omfang at overlade til Kommunalbestyrelsens skønsnæssige Afgørelse, om en Enke efter Omstændighederne skal anses for trængende, og i bekræftende Fald, om hun skal have den fulde Understøttelse, eller om denne kan nedsættes, da er dette sket navnlig af Hensyn til de forholdsvis mange smaa Sogne, som umulig vilde være i Stand til at udrede Understøttelser af normal Størrelse, hvis der paa en Gang var mange understøttelsesberettigede Børn i Sognet.

Af Færøernes 11 Sogne er der nemlig ikke færre end 12, der har under 200 Indbyggere, og deraf 2 med under 100 Indbyggere. Og som Eksempel paa, hvorledes et lille Sogn i nævnte Henseende kan blive stillet, skal man anføre, at i Kunø Sogn med 183 Indbyggere blev i Slutningen af 1913 paa en Dag 22 Børn faderløse, saamtidig med at Sognet mistede 11 af sine Skatteydere.

I Henhold til det saaledes anførte skal Udvalget indstille Forslaget til Vedtagelse i den foreliggende Skikkelse, idet man kun med Hensyn til Anordningens Ikrafttræden skal tillade sig at stille følgende

Ændringsforslag.

Til § 12.

I første Linie ændres »1915« til »1916«.

Ved Sagens 2. Behandling den 8. September sattes

§§ 1—3	samlet under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.
§§ 4—6	— — — — — 21 — — 0.
§§ 7—11	— — — — — 21 — — 0.
§ 12.	Ændringsforslaget sattes først under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0, hvorefter § 12 saaledes ændret vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

Overgang til 3. Behandling betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Ved 3. Behandling den 11. September sattes

§§ 1—11	samlet under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.
§ 12	sattes under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

Lovforslaget i dets Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*fraværende*: Patursson, Matras, H. A. Djurhuus og Evensen).

Den 15. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 15. September 1915.

Med Henviisning til Bestemmelsen i § 13 i Lov Nr. 124 af 29. April 1913 om Understøttelse til Børn af Enker anmodede det høje Ministerium ved Skrivelse

af 30. Maj s. A. Amtmanden over Færøerne om at indhente en Udtalelse fra Lagtinget om, hvilke Ændringer eller Modifikationer der, under Hensyn til Færøernes særlige Forhold, maatte være Grund til at foretage i nævnte Lov, naar den ved kongelig Anordning skal sættes i Kraft paa Færøerne.

I Henhold hertil behandledes Sagen samme Aar i Lagtinget, som paa Forslag af det i Sagen nedsatte Udvalg, hvis Betænkning af 10. September s. A. vedlægges, vedtog at anmode Amtmanden om inden næste Lagtingssamling at udarbejde et Forslag til den paagældende Anordning.

Et saadant Forslag blev Tinget forelagt i forrige Aars Samling. Lagtinget naaede imidlertid ikke den Gang at få Forslaget behandlet til Ende, men maatte udsætte dets videre Behandling til i Aar.

Det i indeværende Lagtingssamling i Sagen nedsatte Udvalg, hvis Betænkning medfølger, har ganske kunnet tiltræde det af Amtmanden udarbejdede Forslag med Motiver, idet man kun har fundet Anledning til med Hensyn til Anordningens Ikrafttræden at foreslaa »1915« forandret til »1916«. Hertil har Lagtinget sluttet sig ved enstemmig med 18 Stemmer at vedtage Forslaget efter Udvalgets Indstilling.

Ved at indsende det saaledes vedtagne Forslag til Anordning skal man, med Henviisning til de Forslaget vedføjede Motiver og de to i Sagen afgivne Udvalgsbetænkninger, anbefale Sagens videre Fremme til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Seeming Ryller.

Fr. Petersen.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

II. Forslag til Lov om forandret Affattelse af Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes det fra forrige Aars ordinære Samling udsatte *Forslag til Lov om forandret Affattelse af Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne*.

Ved Sagens 1. Behandling den 31. Juli vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til *det kommunale Udvalg*. Den 20. September afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist en fra sidste Lagtingssamling udsat Sag om en forandret Affattelse af Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne af 10. April 1895 § 72 m. v. (Se Lagtingstidende 1914, Side 14, i Lovforslaget, vedhæftet som Bilag 7).

Det af Amtmanden udarbejdede Forslag gaar ud paa at vedtage lignende Ændringer i den færøske Fattiglov af 10. April 1895, jfr. Lov Nr. 40 af 13. Marts 1913, som alt er vedtagne i den danske Fattiglov af 9. April 1891.

Ændringerne gaar særlig ud paa at udvide de gældende Bestemmelser, hvorefter visse Understøttelser, ydede af Fattigvæsenet, ikke betragtes som Fattighjælp, til at omfatte flere Tilfælde end hidtil.

Udvalget er enigt om at anbefale, at disse humane Bestemmelser ogsaa optages i den færøske Fattiglov. Idet man iøvrigt henviser til de Lovforslagets ledsagende Bemærkninger, tillader man sig at indstille til Vedtagelse:

Tinget anbefaler, at det forelagte Lovforslag uforandret ophøjes til Lov.

Ved Sagens 2. Behandling den 21. September sattes Lovforslagets Paragraffer under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0, hvorefter Sagen overgik til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling s. D. sattes Lovforslaget under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0.

Sagen i dens Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 16 Stemmer (*stemte ikke*: H. A. Djarhuus og Eversen; *fraværende*: Patursson, R. Rasmussen, J. Rasmussen og J. C. F. Dam).

^{*)} Se Lagtingstidende for 1914, Side 14.

Den 23. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting,

Thorshavn, den 23. September 1915.

Til
Justitsministeriet.

I afvigte Aars ordinære Lagtingssamling fremlagde Amtmanden et Forslag til Lov om forandret Affattelse af Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne af 10. April 1895 § 72 m. v.v.

Sagen blev dengang udsat til i Aar. Nu er den bleven behandlet i et Udvalg, der har afgivet medfølgende Betænkning, hvorefter Lovforslagets §er ved Sagens 2. Behandling vedtoges.

Ved 3. Behandling den 21. September vedtoges Lovforslaget enstemmig ved Navneopraab med 16 Stemmer.

Det saaledes vedtagne Lovforslag tillader man sig herved, under Henvisning til Udvalgsbetænkningen og de Forslaget vedføjede Motiver, at anbefale til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse og videre gunstige Forsorg.

Svenning Rytter.

Joen Poulsen,
Ordfører.

M. A. Winther.

III. Statstilskud til Befordringskasser i Forbindelse med statsanerkendte Sygekasser paa Færøerne.^{*)}

Ved Lagtindets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag om *Lægebefordringskasser*.

Ved Sagens 1. Behandling den 7. August vedtoges det efter Forslag af Samuelsen at henvisse den til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil den 9. s. M. valgtes: *Matras, Samuelsen og R. Nielsen*. Den 13. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelsen) en *Udvalgsbetænkning* samt et *Løsforslag*, saalydende:

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg er nedsat for at overveje Sagen om offentligt Tilskud til Lægebefordringskasser paa Færøerne.

Sagen har været behandlet i Tinget i 1912, 1913 og 1914.

Efter at Amtmanden har nedsendt til Regeringen det af Lagtinget i 1914 udarbejdede Forslag til Lov om Statstilskud til Lægebefordringskasser paa Færøerne, har man fra Justitsministeriet modtaget et Svar af 18. Marts d. A., bilagt med Erklæringer bl. a. fra Amtet, Fysikus, Sygekasseinspektoratet og Sundhedsstyrelsen. I Svaret udtaler Justitsministeriet, at samme ikke ser sig i Stand til søge det af Lagtinget vedtagne Forslag fremmet i dets nuværende Skikkelse, men at Ministeriet eventuelt er villigt til at tage Sagen under nærmere Overvejelse, dersom Forslag bliver udarbejdet i Overensstemmelse med de Principper, som er indeholdte i det blandt Sagens Bilag værende, af Færø Amt og Fysikat i 1912 udarbejdede Forslag.

Udvalget maa allerførst udtale sin Beklagelse af, at Justitsministeriet ikke har ment at kunne gennemføre det af Lagtinget vedtagne Forslag, som efter Udvalgets Skøn er heldigere og mere formaalstjenligt end det Forslag, Ministeriet er sindet at fremme. Udvalget finder imidlertid i Betragtning af samtlige foreliggende Omstændigheder, at Sagen bør søges gennemført, og naar Justitsministeriet ikke vil fremme den i den Form, som man her skønner at være den bedste, bør man bidrage til at fremme den i den næstbedste Form. I Overensstemmelse med disse Betragtninger har Udvalget anmodet Amtet om at udarbejde medfølgende Forslag. Det bibeholder Principperne i Amtets Forslag af 1912, men er suppleret med forskellige Bestemmelser, som Udvalget betragter som Forbedringer, saaledes Bestemmelsen om, at Udgifterne ved en Patients Befordring til Sygehus medtages blandt de Omkostninger, Statskassen yder Tilskud til.

Den nye Bestemmelse i § 3, sidste Stykke lægger Udvalget nogen Vægt paa, selv om det, der tilsigtes ved Bestemmelsen, ikke har stor Betydning i Sammenligning med Forslagets Hovedformaal.

Hidtil har det i de fleste færøske Bygder udenfor det Sted, hvor Lagen

*) Se Lagtingsuidende 1914, Side 8.

bor, været almindeligt, at Lægeskyds og Jordemoderbefordring er udført ganske gratis af alle Bygdens Behoere, ogsaa af dem, der er mere velhavende, naar den, der havde Brug for Mandskab, fremsatte Anmodning derom. Hver enkelt Bygd virkede faktisk paa den Maade som en Lægebefordringskasse, kun med den Afvigelse fra nuværende Forhold, at Kontingenter tidligere leveredes i personligt Arbejde, mens man nu, efter at Motorbaadbefordring for Lægerne er blevet mere almindeligt, maa gaa over til Pengekontingent. Naar der derfor nu med saadant Kontingent dannes Befordringskasser i de forskellige Bygder, synes det naturligt at give ogsaa alle dem Lejlighed til at være Medlemmer, som under den gamle Form har været med til at bære Byrden, og nyde godt af Fællesskabet, selv om enkelte Personers Indtægter skulde overstige det Beløb, som danner Grænseskillet mellem dem, der har Ret til at være nydende Sygekassemedlemmer, og dem, der ikke har Ret dertil. Udvalget har foreslaaet at sætte Kontingentet for disse Medlemmer til i det mindste dobbelt saa højt som almindelige Medlemmers, og det vil vel nok være passende.

Med disse Bemærkninger skal man anbefale medfølgende Forslag til Vedtagelse.

* * *

Forslag

III

Lov om offentligt Tilskud til Befordringskasser i Forbindelse med stats- anerkendte Sygekasser paa Færøerne.

§ 1.

Statskassen udreder Halvdelen af Udgifterne til Befordring af Læge og Jordemoder til Medlemmernes af de paa Færøerne værende Befordringskasser og deres hjemmeværende Børn under 15 Aar samt Halvdelen af Udgifterne ved Befordring af de samme Personer i Anledning af Indlæggelse paa Sygehus, dog ikke ud over 1 Kr. aarlig pr. Medlem og kun for saa vidt vedkommende Medlem kan være nydende Medlem af en Sygekasse.

§ 2.

Det er en Forudsætning for at kunne opnaa den i § 1 omtalte Statsstøtte, at Befordringskasserne dannes sig i Bygder, hvor der ikke bor Læge, og hvor der er en anerkendt Sygekasse, at de omfatte i det mindste $\frac{1}{10}$ af samtlige nydende Sygekassemedlemmer i vedkommende Bygd eller i alt Fald af dem, som bor udenfor den By, hvor der er Læge, og at samtlige Udgifter til Befordring af Læge og til Befordring af Jordemoder udenfor den By, hvor hun bor, samt til Befordring i Anledning af Indlæggelse paa Sygehus, afholdes af dem, samt at de have Vedtægter, som ere approberede af Justitsministeriet, der har at paase, at de indeholde lignende Regler som de Sygekasser, i Forbindelse med hvilke de ere dannede.

§ 3.

Medlemmer af Befordringskasser kunne ogsaa de blive, som ikke kunne blive Sygekassemedlemmer paa Grund af Sygdom, eller som ved Lovens Ikrafttrædelse ikke kunne blive det paa Grund af Alder.

Endvidere kunne som Medlemmer optages Personer, af hvem man paa Grund af deres Formuesomstændigheder ikke mener at kunne kræve, at de indmelde sig i Sygekassen; om dette er Tilfældet, afgøres i Tvivlstilfælde af det i Lov Nr. 85 af 12. April 1892 om anerkendte Sygekasser § 7, jfr. kgl. Anordning Nr. 261 af 24. November 1893, ommeldte Udvalg. For de i dette Stykke omhandlede Medlemmers Vedkommende udreder den Kommune, hvor den paagældende er bosat, det Staten ifølge foranstaaende Paragraffer paahvilende Bidrag, uden at det betragtes som Fattighjælp.

I Befordringskassernes Vedtægter kan der derhos optages en Bestemmelse om, at ogsaa andre indenfor Befordringskassernes Omraade boende Personer kan blive Medlemmer uden Tilskud fra Statskassen eller Kommunen med i det mindste at betale dobbelt Kontingent.

§ 4.

Nærværende Lov forelægges til Revision for Lagtinget i dets Samling 1920 og for Rigsdagen i dens Samling 1920—21.

Motiver til foranstaaende Forslag.

I § 13 i Lov Nr. 85 af 12. April 1892 om anerkendte Sygekasser, der ved kgl. Anordning Nr. 261 af 24. November 1893 sættes i Kraft paa Færøerne, bestemmes det, at Medlemmerne af anerkendte Sygekasser, som bo paa Landet og ikke selv have Hest og Vogn, ere berettigede til af den Kommune, hvori de bo, for dem selv og deres hjemmenværende Børn under 15 Aar at forlange Befordring i Sygdomstilfælde, og at denne Befordring ydes frit for en Vej længde af indtil $1\frac{1}{2}$ Mil fra den syges Bopæl frem og lige saa langt tilbage, medens der for Befordring ud over denne Grænse af Sygekassen udredes Betaling efter en af Aamtsraadet fastsat Takst.

Denne Bestemmelse om Fribefordring gælder imidlertid, jfr. den ovennævnte kgl. Anordning af 24. November 1893 Nr. 4, ikke paa Færøerne, idet Færøernes særlige Kommunikationsforhold nødvendiggjorde, at den udgik. Lov Nr. 144 om anerkendte Sygekasser af 10. Maj 1915 gælder ikke for Færøerne.

For imidlertid om muligt at skaffe de ubemidlede Sygekassemedlemmer en Erstatning i Stedet for denne Fribefordring, og for samtidig at begunstige Oprettelsen af anerkendte Sygekasser ogsaa i Bygder, hvor der ikke bor Læge, har det af Indenrigsministeriet under 10. Maj 1910 nedsatte Udvalg til at udarbejde Udkast til Ændringer i Lov om anerkendte Sygekasser Nr. 85 af 12. April 1892 drøftet Muligheden af i selve Loven at optage Bestemmelser, sigtende til at yde Statsstøtte til Befordringskasser af den omhandlede Art, men Udvalget har fundet at maatte indskrænke sig til at anbefale Sagen til Bevillingsmyndighedernes Velvilje med følgende Bemærkning: Sygekasseinspektøren har nu undersøgt Sygekasseforholdene paa Færøerne nøjere og har fundet, at de Befordringsudgifter, som Medlemmer af de anerkendte Sygekasser paa disse Øer have at udrede til Motorbaadbefordring m. m., hvor Lægen ikke bor i vedkommende Bygd, ofte ere uforholdsmæssig store i Sammenligning med Sygekassens Udgift til Læggehjælp. Der arbejdes derfor paa Færøerne for Tiden paa at faa oprettet Befordringskasser i Tilknytning til anerkendte Sygekasser i saadanne Bygder, hvor der ikke bor Læge, for at faa de for den enkelte ubemidlede ofte urimelig tyngende Befordringsudgifter fordelt paa flere Hænder. Udvalget skal i denne Anledning henstille, om der ikke kunde ydes Medlemmerne en Erstatning fra Statens Side i Anledning af, at de ikke have Frikørselsretten.

Til Oplysning om den ommeldte Byrde paa Færøerne henvises til en af Fysikus indgivet Indberetning:

»Med Hensyn til Skydsbyrden for Patienter paa Færøerne, saaledes som den for Tiden er, meddeles følgende Oplysninger, der nærmest skyldes Erfaringer fra Suderødistriktet, som dog maa være nogenlunde i Overensstemmelse med Erfaringer fra de andre Distrikter, hvilket bl. a. fremgaar af Meddelelser fra Distriktslæge K. Jensen i Klaksvig, der kommer til et noget lignende Middelresultat som det. Opgørelse af Udgifterne ved Lægskyds paa Suderø i Tiden 1903 - 1909 udviser. Naar Resultatet fra disse 2 Distrikter stemmer nogenlunde overens, kan man med Kendskab til Rejserne i de andre Distrikter gaa ud fra, at nedenstaaende Oversigt vil slaa til for alle Færøerne, hvis man i Stedet for Indbyggerantallet c. 4000 (paa Suderø) regnede med 18,000 (for de samlede Færøer) og med et Medlemstal i Befordringskasserne, der svarer til nævnte Tal.

Man kan efter de indhentede Oplysninger i et Distrikt paa c. 4000 Mennesker regne med c. 100 Lægerejser aarlig. Af disse 4000 Mennesker maa man regne, at c. 2500 kunne gøre Krav paa Hjælp af Befordringskassen (idet de resterende antages boende i Lægens Hjembygd eller af en eller anden Grund ikke kunne være Medlem af Befordringskassen). Regner man Gennemsnitsrejsen til 2 Mil frem og 2 tilbage, bør Befordringsudgiften til en saadan ikke overskride 12 Kr., hvilket giver c. 1200 Kr. aarlig.

Anslaaes en Familie til gennemsnitlig at bestaa af 5 Personer, bliver det 500 Familier, der skal have Befordringsgodtgørelse. Der skal altsaa betales for hver Familie 2 Kr. 40 Øre, men allerøftest er der indenfor denne 2 bidragydende Medlemmer (Forældrene), saa at Betalingen pr. Medlem kommer til at andrage c. 1 Kr. 20 Øre, hvoraf Staten (eller Kommunen) godtgør Halvdelen.

Naar det i Lovforslagets § 2 bemærkes, at Statskassen udreder Halvdelen af Udgifterne — men dog ikke udover 1 Kr. aarlig pr. Medlem —, maa denne Bestemmelse dog bibeholdes, idet der til ovennævnte Befordringsudgifter yderligere maa komme nogle Udgifter for de fjernere liggende Øers og Bygders Vedkommende, som ikke have Telefon. For at rekvirere Læge maa der fra disse sendes Skyds til nærmeste Telefoestation; hertil maa allerøftest anvendes den almindelige og dyrere Robaadsskyds, som ogsaa maa betales af Befordringskassen. Af denne maa rimeligvis ogsaa betales en Del Telefonudgifter, som foraarsages ved Forespørgsler hos Lægen om Tidspunkter for Lægerejser m. m.

For at hjælpe paa disse for den enkelte saa byrdefulde Forhold udarbejdede Færø Amt og Fysikat sammen med Sygekasseinspektøren et Lovforslag om offentligt Tilskud til Befordringskasser i Forbindelse med statsanerkendte Sygekasser paa Færøerne. Da dette Lovforslag gik ud paa, at der kun kunde dannes Befordringskasser i Tilslutning til Sygekasser, mødte der Lovforslaget forskellige Vanskeligheder, idet der paa det Tidspunkt kun var 5 Sygekasser, deraf kun een i Bygder, hvor Lægen ikke boede, og Sagen blev derfor ikke fremmet i Lagtingssamlingerne 1912 og 1913. Efter at der imidlertid var blevet dannet Sygekasser i saa at sige alle Bygder — der var i Slutningen af 1914 23 Sygekasser med 4091 Medlemmer og 5 Befordringskasser —, har Lovforslaget efter Forhandling mellem Lagtinget og Justitsministeriet faaet sin nuværende Skikkelse.

Da Lovforslaget hviler paa Princippet: Hjælp til Selvhjælp, har det de med dette Princip følgende gode Egenskaber, bl. a. at Beboernes egen Selvhjælpsdrift tages med i Betragtning, saa at Hjælpen ikke staar for vedkommende som en ren Gave og derved let kan virke demoraliserende.

Dertil kommer, at da Gebyret formentlig selv for de fjerneste Øers Bygder vil kunne sættes meget lavt, vil selv de fattigste kunne være Medlemmer af Befordringskasserne, naar de virkelig interessere sig for at undgaa de med Fattighjælp forbundne Ubehageligheder. Man har derfor, og fordi den hidtil eksisterende fri Lægskyds nu maa antages at bortfalde, i § 3 medtaget Personer, der ikke ere Sygekassemedlemmer, nemlig dels de syge, og dels Personer, som paa Grund af Alder ikke ere Sygekassemedlemmer, idet disse hidtil have

været med til at skaffe Folk i Bygden fri Lægeskyds, og det derfor vilde være ubilligt, at de nu, da de selv ere trængende til Hjælp, ikke skulde nyde Fordelen af deres tidligere Arbejde for andre. Medens Kommunen skal udrede Tilskudet for dem, som er saa fattige, at de ikke kan være Medlemmer af en Sygekasse og Befordringskasse, skal Staten udrede Tilskudet til dem, som ikke kan være Sygekassemedlemmer paa Grund af Sygdom eller ved Lovens Ikrafttræden ikke kan blive det paa Grund af Alder.

Der er dernæst i § 3 aabnet en Mulighed for, at ogsaa Folk, som ikke kan være Medlemmer af en Sygekasse paa Grund af vedkommendes gode økonomiske Forhold, dog kan blive Medlemmer af en Skydskasse, idet vedkommende saa selv skal betale ogsaa den Del, som Staten ellers yder. Det synes rimeligt, at disse Mennesker kan optages, da de indtil nu har været med til at skaffe Folk i Bygden fri Lægeskyds og ogsaa selv har faaet det ved andres Hjælp.

Det tilføjes, at den Bevilling, som er optaget paa Finansloven for 1915—16 under § 17, A. VIII. n. til Lægebefordring, ogsaa er optaget paa Forslaget til Finansloven for Finansaaret 1916—17. Senere vil den selvfølgelig bortfalde, da de respektive Bygder saa have haft tilstrækkelig Tid til at søge Anerkendelse af deres Befordringskasser. Den ovennævnte Bevilling blev i sin Tid ydet for at hjælpe ubemidlede Folk med de dyre Lægerejser. De i Finansaarene 1911—12 og 1912—13 indsendte Regninger blev alle dækkede fuldt ud, de i 1913—14 indsendte blev dækkede med $\frac{6}{7}$ og Befordringskasserne fuldt ud, de i 1914—15 indsendte blev dækkede med 40 pCt. og Regningerne fra Befordringskasserne med 90 pCt.

Hvad Lovforslagets økonomiske Side angaar bemærkes, jfr. Sygekasseinspektørens Skrivelse af 18. Novbr. 1914, at der som nævnt ved Udgangen af 1914 fandtes 23 Sygekasser med 4094 Medlemmer. Der er Grund til i den nærmeste Tid at vente nogen Stigning i Medlemstallet, dog sikkert ikke ud over 5000. Indtræder denne Forøgelse, vil der i Forhold til hele den voksne Befolkning over 15 Aar paa Færøerne være c. 41 pCt. i Sygekasserne, medens de tilsvarende Procenttal for Sjælland, Fyn og andre Øer samt Jylland i 1913 var henholdsvis 41 og 44. Adskillige af disse Sygekassemedlemmer er imidlertid bosatte i Distrikter, hvor der findes Læger, og Antallet af de Medlemmer, som kan blive optaget i Befordringskasser, bliver derfor formentlig højst 4200. Udgiften vil altsaa ikke blive over 4200 Kr. og sandsynligvis langt under, da Tilskudet i mange Befordringskasser ikke vil blive 1 Kr. pr. Medlem.

Den 15. September fremlagdes følgende *motiverede Ændringsforslag af Poulsen*:

Som i Udvalgsbetænkningen berørt, er Oprettelsen af Befordringskasser kun en ny Form for Fællesskab i de færøske Bygder til Befordring af Læge og Jordemoder samt Befordring af syge Personer til Læge eller Sygehus. Enhver arbejdsdygtig Mand har, naar han blev anmodet derom, i Form af personligt Arbejde ydet sit Bidrag til disse Befordringer. Naar man i den sidste Tid er slaaet ind paa at danne Befordringskasser, er det dels fordi man i væsentlig Grad er gaaet over til Benyttelse af Motorbaade, hvorved det personlige Arbejde maa afløses af kontante Ydelser, dels fordi Størsteparten af det arbejdsdygtige Mandskab en stor Del af Aaret er fraværende fra Hjemmet og saaledes hindret i at fortsætte den gamle Form af Samarbejdet. De Ydelser, der her er Tale om, er imidlertid meget forskellig for de forskellige Bygder, eftersom Bygden ligger nær ved eller fjernt fra det Sted, hvor Lægen, Jordemoderen eller Syge-

huset er; Naturforholdene kan ogsaa medvirke her. Dette er formentlig en særlig Grund for Staten til at træde hjælpende til for i nogen Grad at udjævne Forskellen.

Om de Mænd, der nu er for gamle til at optages i en Sygekasse, kan det med Rette siges, at de (helt eller delvis, eftersom de er i en mere eller mindre fremrykket Alder) har ydet deres Bidrag til det omhandlede Befordringsvæsen. Det maatte derfor anses for ubilligt, om disse Mænd ikke med Hustru, eventuelt ogsaa ældre Døtre og Søstre, skulde have Adgang til at indtræde i Befordringskassen for paa den Maade at faa nogen Gengæld for den Befordring, de alt *har* udført for den yngre Slægt.

Det synes ogsaa uretfærdigt, at disse Personer, der — som anført — *har udført et betydeligt gratis Arbejde* i Lægebefordringsvæsenets Tjeneste, blot fordi de er blevene gamle skal udelukkes fra den Statsstøtte, der nu skal ydes dem, der lidet eller intet saadant Arbejde har udført, naar de ældre ved at indtræde i Befordringskassen vil yde det samme Bidrag til denne, som de yngre yder. — Kommunchjælp vil, selv om den ikke officielt regnes for Fattighjælp, dog i den almindelige Bevidsthed have noget af Fattighjælpens Karakter.

Ligesom det saaledes maa anses for retfærdigt, at de gamle faar samme Statshjælp som de unge, synes Billighed at tale for, at Personer, der paa Grund af Sygdom er hindret i at indtræde i en Sygekasse, dog kan faa Adgang til Befordringskassen med samme Statstilskud som de sunde.

Jeg tillader mig derfor at stille følgende

Ændringsforslag.

- 1) I § 1, *Slutningen*, ændres: »er nydende Medlem« til »kan være nydende Medlem«.
- 2) § 3, *1. og 2. Stykke*, omredigeres saaledes:

»Medlemmer af Befordringskassen kunne ogsaa de blive, som ikke kunne blive Sygekassemedlemmer paa Grund af Sygdom, eller som ved Lovens Ikrafttræden ikke kunne blive det paa Grund af Alder.

Endvidere kunne som Medlemmer optages Personer, af hvem man paa Grund af deres Formuesomstændigheder ikke mener at kunne kræve, at de indmelde sig i Sygekassen; om dette er Tilfældet, afgøres i Tvivlstilfælde af det i Lov Nr. 85 af 12. April 1892 om anerkendte Sygekasser § 7, jfr. kgl. Anordning Nr. 261 af 24. Novbr. 1893, ommeldte Udvalg. For de i dette Stykke omhandlede Medlemmers Vedkommende udreder den Kommune, hvor den paagældende er bosat, det Staten ifølge foranstaaende Bestemmelse paahvilende Bidrag uden at det betragtes som Fattighjælp.»

•

Ved Sagens 2. Behandling den 16. September vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 20. September sattes Ændringsforslaget vedrørende § 1 først under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 Stemmer (*stemte ikke*: Formanden; *fraværende*: Skaalum, Patursson, Hentze og J. C. F. Dam).

- § 1 saaledes ændret betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
- § 2 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
- § 3 med Ændringsforslag betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
- § 4 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Lovforslaget i dets Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 16 Stemmer (*stemte ikke*: Evensen og Formanden; *fraværende*: Skaalum, Patursson, Hentze og J. C. R. Dam).

Den 22. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 22. September 1915.

Til
Justitsministeriet.

Efter at det høje Ministerium ved Skrivelse af 11. Marts d. A. havde meddelt Færø Amt, at samme ikke havde set sig i Stand til at søge det af Lagtinget i Samlingen 1914 vedtagne Lovforslag om offentligt Tilskud til Læge-Befordringskasser paa Færøerne fremmet, men at man eventuelt er villig til at tage dets Fremme under nærmere Overvejelse, dersom det bliver omarbejdet i Overensstemmelse med de Principper, som er indeholdte i det af Færø Amt og Fysikat i 1912 udarbejdede Forslag, har Færø Amt forelagt Sagen for Lagtinget, der efter en foreløbig Behandling henviste den til et Udvalg paa 3 Medlemmer. Dette Udvalg afgav under 13. dennes en Betrænkning med Forslag, der vedlægges som Bilag A og B.

Til Sagens 2. Behandling fremkom der et motiveret Ændringsforslag fra Lagtingsmand Poulsen, der vedlægges som Bilag C.

Ved Sagens 3. Behandling den 20. ds. vedtoges Ændringsforslaget enstemmig med 17 Stemmer; 1 Medlem stemte ikke og 4 var fraværende.

Det saaledes ændrede Lovforslag vedtoges derefter enstemmig med 16 Stemmer; 2 stemte ikke, 4 var fraværende.

Idet man nu paany tillader sig at indsende denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Foranstaltning, skal man udtale Haabet om, at det maa lykkes at faa Sagen gennemført i Overensstemmelse med de Principper, der indeholdes i det af Tinget vedtagne Forslag.

Svenning Rytter.

A. Samuelson.

Joen Poulsen.

IV. Sagen angaaende Skibes Dybgaaende og Lastelinie m. m.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag angaaende *Skibes Dybgaaende og Lastelinie m. m.*

Ved Sagens 1. Behandling den 6. August vedtoges det efter Forslag af R. Rasmussen at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 7. s. M. valgtes: *Christiansen, Dahl, Effersøe, R. Rasmussen og Konoy.* Den 1. og 9. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) en *Udvalgsbetænkning* og *Kontinuationsbetænkning*, der er vedhæftet henholdsvis som Bilag 14 og 18.

Ved Sagens 2. Behandling den 14. September overgik 1) Lov om Skibes Dybgaaende og Lastelinie, 2) Lov om Tilsyn med Sejlskibe m. m. og 3) Lov om Tilsyn med Dampfartøjer m. m. til 3. Behandling.

Den 17. September foretoges 3. Behandling af Sagen.

a) *Skibes Dybgaaende og Lastelinie.*

Udvalgets Forslag Punkt A. betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

— — — B. ligeledes.

— — — C. ligeledes.

Forslaget i dets Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 Stemmer (*fraværende: Hentze, J. M. Dam, Matras, Evensen og J. C. F. Dam*).

b) *Lov om Tilsyn med Sejlskibe m. m.*

Ændringsforslaget 1—4 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Mindretallets (Dahls) Ændringsforslag til § 6 sattes under Afstemning, men opnaaede kun 10 Stemmer for og ingen imod.

§ 6 i det oprindelige Forslag sattes derpaa under Afstemning. Da der heller ikke her opnaaedes flere end 10 Stemmer for og ingen imod, lod Formanden foretage Navneopraab:

a) over Mindretallets Forslag:

(*stemte ikke: Poulsen, Winther, Provsten, Patursson, R. Rasmussen, Matras, Christiansen, Effersøe og Konoy; fraværende: Hentze, J. M. Dam, Evensen og J. C. F. Dam*), og var Forslaget saaledes bortfaldet, idet kun 9 Medlemmer stemte derfor.

b) over § 6 i det oprindelige Forslag:

(*stemte ikke: Skaalum, J. Rasmussen, Samuelson, H. A. Djurhuus, Nielsen, Egholm, N. Djurhuus, Dahl og Formanden; fraværende: Hentze, J. M. Dam, Evensen*

^{*)} Se Lagtingsidende for 1914, Side 6.

og J. C. F. Dam, og var dette Forslag saaledes heller ikke vedtaget, idet kun 9 Medlemmer stemte derfor.

Udvalgets Forslag Punkt A. 6-24 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

—	—	—	B. ligeledes.
—	—	—	C. ligeledes.
—	—	—	D. ligeledes.
—	—	—	E. ligeledes.

Sagen i dens Helhed sattes derpaa samlet under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*fraværende*: Hentze, J. M. Dam, Evensen og J. C. F. Dam).

c) *Loi om Tilsyn med Dampfartøjer m. m.*

Udvalget Forslag Punkt A. betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

— — — B. ligeledes.

Sagen i dens Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 Stemmer (*fraværende*: Skaalum, Hentze, J. M. Dam, Evensen og J. C. F. Dam).

Den 20. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 20. September 1915.

Til

Justitsministeriet.

Lagtinget har i sin indleværende Samling behandlet følgende Sager, som det høje Ministerium har forelagt Tinget til Betænkning:

1. Midlertidig Lov Nr. 144 af 14. Maj 1909 om Skibes Dybgaaende og Lastelinie.
2. Lov Nr. 115 af 14. Maj 1909 om Tilsyn med Sejlskibe m. m., saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 130 af 29. April 1913.
3. Lov Nr. 16 af 13. Februar 1903 om Tilsyn med Dampfartøjer m. m., saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 2 af 3. Januar 1911.

I Forbindelse med disse Love har Lagtinget derhos behandlet de Bekendtgørelser m. m., der slutte sig til Lovene.

Vedkommende Udvalg har til Tinget afgivet de hermed følgende Betænkninger, henholdsvis af 1. og 9. d. M., til hvilke man tillader sig at henvise.

Det fremgaar af disse Betænkninger, at Udvalget har behandlet de to førstnævnte Sager, men ikke den sidstnævnte, helt til Ende. Udvalget mener nemlig, at denne sidste Sag (om Tilsyn med Dampfartøjer m. m.) trænger til en mere indgaaende Behandling, end Udvalget har kunnet anvende paa den i indleværende Lagtingssamling, og Udvalget har derfor foreslaaet en midlertidig Ordning af Tilsynet med Dampfartøjer m. m.

Lagtinget har ved Sagernes endelige Behandling den 17. d. M. enstemmig vedtaget Udvalgets Forslag uforandret.

Man skal dog med Hensyn til et enkelt Punkt, angaaende hvilket der har været Uenighed indenfor Udvalget, bemærke følgende:

Et Mindretal har foreslaaet Paragraf 6 i Loven om Tilsyn med Sejlskibe m. m. ændret saaledes, at den Klassifikation af Skibe, som foretages af gensidige Forsikringsforeninger, der maatte blive godkendte af Handelsministeren, skal være ligestillet med anerkendte Klassifikationsselskabers Klassifikationer, medens et Flertal har holdt paa Paragraffen uforandret.

Ved den endelige Afstemning i Tinget den 17. d. M. afgaves 9 Stemmer for det nævnte Ændringsforslag og ingen Stemme imod. Afstemningen over den uforandrede Paragraf gav samme Resultat. I Henhold til Tingets Praksis betragtedes herefter hverken Paragraf 6 eller Ændringsforslaget til denne Paragraf for vedtaget.

Svenning Rytter.

Oliver Effersøe,
Ordfører.

Joen Poulsen.

V. Lov om Bogføring m. v.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag angaaende *eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov om Bogføring m. v. af 10. Maj 1912.*

Ved Sagens 1. Behandling den 31. Juli vedtoges det efter Forslag af Poulsen at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 3. August valgtes: *Poulsen, J. C. F. Dam, Matras, M. A. Winther* og *R. Niclasen.* Den 16. September afgav Udvalget (Ordfører: Winther) følgende

Udvalgsbetænkning.

I Tingsamlingerne 1912, 1913 og 1911 har man haft til Overvejelse Spørgsmaalet om Lovgivning for Færøerne angaaende Bogføring. Den for det øvrige Kongerige gældende Lov Nr. 98 af 10. Maj 1912 om Bogføring, som i Samlingen 1912 blev forelagt Lagtinget, har man tænkt sig at skulle danne Grundlaget for de Bestemmelser, man paa dette Omraade vilde komme til at gøre anvendelige paa Færøerne.

Ved Sagens Forelæggelse i 1912 blev der fra forskellige af Tingets Medlemmer udtalt Betænkelighed ved at udvide Loven til Færøerne i den foreliggende Skikkelse. Man vedtog at udsætte Sagen til næste Aar for at der kunde indhentes en Erklæring fra Købmandsforeningen, saaledes at Amtmanden, naar denne Erklæring forelaa, kunde udarbejde et Lovforslag til Forelæggelse i den kommende Tingsamling. Dette skete ogsaa. I 1913 forelagdes for Tinget et af Amtmanden udarbejdet Lovforslag. Købmandsforeningen havde forinden afgivet sin Erklæring og foreslaaet adskillige Lempelser i Loven for Færøernes Vedkommende. Man mente saaledes blandt andet, at der i Loven maatte skelnes mellem Handlende, der drev selvstændig Forretning, og Handlende, der drev Filialhandel,

^{*)} Se Lagtingstidende for 1914, Side 2.

idet man ikke mente at kunne paalægge de sidstnævnte samme Bogføringspligt, som de førstnævnte. Man begrundede dette ved, at mange Bestyrere af Filialhandlerne havde saa ringe Kendskab til Bogføring, at de ikke vilde kunne opfylde de Forpligtelser, som Loven paabyder, at de i Almindelighed vilde være undergivne fornøden Kontrol gennem Hovedhandelen, at der sjælden eller næsten aldrig fandtes anden Kreditor ved en saadan Handel, end den Købmandsforretning, fra hvilken Filialen var udgaaet, samt at Bestemmelserne i Lovens § 2 paa faa Omraader vilde kunne gøres anvendelige overfor Filialforretninger. Købmandsforeningen fandt ogsaa, at mange af de i § 1 omhandlede Virksomheder dels ikke forekom paa Færøerne og dels forekom i saa ringe Udsrækning og af saa ringe Betydning, at det maatte blive tvivlsomt, om de burde rammes af Lovens Bestemmelser. Ogsaa paa andre Punkter ønskede man Ændringer. Efter at Amtmanden havde udarbejdet sit Lovforslag i den Skikkelse, som det senere forelagdes for Tinget, havde Købmandsforeningen yderligere haft Lejlighed til at udtale sig. Man beklagede, at der i Lovforslaget var taget saa lidt Hensyn til Foreningens Henstillinger om Lempelser paa forskellige Omraader og udtalte, at i en Lov af den anførte Art maatte man sikre sig imod at skabe Forhold, der virkede forvirrende i Stedet for at naa til de gode Resultater, Loven tilsigter.

Det Lagtingsudvalg, som derefter behandlede Sagen, fandt ogsaa store Betænkeligheder ved Lovforslaget i den foreliggende Form, der delvis begrundes ud fra de samme Synspunkter, som gøres gældende af Købmandsforeningen. Det anføres tillige, at mange selvstændige Forretningsdrivende, hvis Omsætning kan stilles i Klasse med Filialhandlende, uden Tvivl vilde se sig nødsagede til at opgive deres selvstændige Handelsvirksomhed, hvis de skulde komme ind under Lovens almindelige Bestemmelser. Der foreslaas derfor yderligere Lempelser eller ogsaa at man ser Tiden an, saaledes, at der gennem fornøden Tilegnelse af Kundskaber for de Handlende kan skabes et solidere Grundlag for, at Loven kan virke efter sit Formaal. — Da der paa dette Tidspunkt var Tale om Oprettelse af en teknisk Skole i Thorshavn, der blandt andet skulde give Undervisning i Bogføring, foreslog man Sagen udsat til næste Aar. En Skole af den omhandlede Art er imidlertid endnu ikke oprettet.

I Samlingen 1914 blev Sagen uden at have undergaaet nogen yderligere Behandling udsat til næste Aar.

Det Udvalg, til hvilket Sagen har været overgivet, er efter grundig Overvejelse kommet til det Resultat, at man ikke kan foreslaa det udarbejdede Lovforslag til Vedtagelse i indeværende Samling, idet det nødvendigvis maa undergaa Ændringer, som man finder nærmere bør overvejes, blandt andet af Købmandsforeningen. Man er ogsaa i Tvivl om Betimeligheden af saa vidtgaaende Lovgivningsbestemmelser som i Lovforslaget indeholdte, allerede af den Grund, at der næppe vil kunne gaas ud fra, at Loven med Held og uden at afstedkomme Forvirring vil kunne praktiseres.

Skønt Udvalget i mangt og meget kan give saavel Købmandsforeningen som tidligere Lagtingsudvalg sin Tilslutning i hvad der er fremsat af Indvendinger mod enkelte af Lovforslagets Bestemmelser, finder man dog at burde fremholde som et Hovedsynspunkt, altsaa afvigende fra Købmandsforeningens Standpunkt, at der bør skabes ensartede Regler for samtlige Forretningsdrivende, der falde ind under Lovens Bestemmelser. Spørgsmaalet bliver herefter, om der ud fra dette Synspunkt allerede nu vil kunne indføres Lovbestemmelser, som vil kunne have praktisk Betydning. Man indser, at der vil opstaa visse Vanskeligheder, men mener dog, at disse vil kunne overvindes. Der findes uden Tvivl for Tiden adskillige Handlende, Bestyrere af Filialforretninger og Købmænd med selvstændige Forretninger med ubetydelig Omsætning, som ikke har videre Kendskab til egentlig Bogføring. Det maa dog forudsættes, at mange af disse Forretningsdrivende, især hvor det gælder yngre Personer, uden at ofre betydeligt af Tid og Penge vil kunne erhverve sig saa tilpas af Kundskaber, at de kan opfylde de Krav, der bør stilles til ordentlig Bogføring, saavel med Hensyn til Hovedbog som Kassebog.

Udvalget finder, at der burde kunne stilles den udtrykkelige Betingelse,

at enhver, der løste Antagelsesbrev paa Handel, skulde godtgøre, at han var i Stand til at føre de nødvendige og paabudte Handelsbøger. Hvis en saadan Bestemmelse nødvendiggør en Ændring i Lov af 21. Marts 1855, var det vel paa Tide, at denne Lov undergik en Revision, som vel sagtens tiltrængtes paa andre Omraader end det foran paapegede. I Lovforslagets § 8 hedder det nemlig: »Intet Antagelsesbrev maa udstedes til nogen, som efter denne Lov er forpligtet at føre Forretningsbøger, forinden disse er indleverede til Autorisation». Det vilde uden Tvivl være af større Betydning, om §ens Ordlyd havde været det, at intet Antagelsesbrev maatte udstedes til nogen, som ikke kunde præstere Bevis for, at han var duelig i al Bogføring, som Loven foreskrev. Forlangendet om, at de paabudte Forretningsbøger skal foreligge til Autorisation, naar Antagelsesbrevet udstedes, giver ingen som helst Garanti for, at Lovens Bestemmelser med Hensyn til Bogføringspligten efterkommes.

Imidlertid vil det nok være uheldigt og vel nok ogsaa uforsvarligt at udskyde Spørgsmaalet om Lovgivningsbestemmelser med Hensyn til Bogføringspligt for Forretningsdrivende paa Færøerne til det Tidspunkt er naaet, da man nødvendigvis maa i Gang med en Revision af Handelsloven. Udvalget er derfor ikke sindet til at stille noget Forslag i saa Henseende, men finder at kunne tilraade, at man fortsætter med Overvejelserne om Lovgivning for Bogføring for snarest muligt at komme til et Resultat.

Med Hensyn til det foreliggende Lovudkast skal man fremsætte følgende særlige Bemærkninger:

Ad § 1.

Skønt flere af de i §ens 1. Stykke nævnte Virksomheder ikke endnu forekommer paa Færøerne, finder man ikke Anledning til at foreslaa nogen Ændring i Affattelsen. Man maa dog antage, at det i Lov af 21. Marts 1855 § 10 paabudte Antagelsesbrev for Handel blandt andet ikke kræves for at kunne etablere de saakaldte Beværtninger, og disse vilde saaledes næppe falde ind under Lovens Bestemmelser.

Da Udvalget er af den Anskuelse, at der ikke bør gøres en Søndring mellem Filialforretninger og andre Forretninger, foreslaar man, at §ens 3. Stykke udgaar.

Ad § 2.

Det er Bestemmelserne i denne Paragraf, der især volder Vanskeligheder. Ankerne mod Paragraffen gaar ud paa, at der her stilles for store Forlangender til de Forretningsdrivende angaaende Bogføring. Udvalget skal først bemærke, at man maa holde for, at der kun bør forlanges ført enkelt Bogholderi. Dette mener man maa fremgaa med Tydelighed af Loven. Der bør ved enhver af de i § 1, 1. Stykke, omhandlede Forretninger føres en *Hovedbog* med Konti for de Personer eller Firmaer, vedkommende staar i Forretningsforbindelse med, saaledes at det tydelig fremgaar af Hovedbogen, hvilke Tilgodehavender der haves eller hvilken Gæld Forretningen staar i til sine Handelsforbindelser. Hvis der ikke føres autoriserede Bibøger (Butiksbøger, Journaler m. v.), bør Posterne specificeres i Hovedbogen under vedkommende Konti, hvor det daglige Salg fra Butikken ikke er sket mod kontant Betaling.

Man bør formentlig ogsaa fastholde Kravet om, at der skal føres *Kassebog*, hvori som indgaaende Poster opføres indbetalte Tilgodehavender og lignende samt hvad der daglig indgaar ved kontant Salg, og som udgaaende Poster kontante Vareindkøb, Afbetaling af Gæld og lignende. Kassebogen bør saavidt muligt føres daglig, men man kan maaske ikke sætte dette som et udtrykkeligt Forlangende.

Med Hensyn til *Statusbog*, saa maa Udvalget dele den Anskuelse, at saadan ikke bør paabydes, idet Status vil kunne opføres i Hovedbogen.

I Paragraffens 2. Stykke udgaar Ordene: — for Filialforretninger — Sejlskibe, 9—.

Paragraffens 3. Stykke bør helt udgaa, da man i 1. Stykke har tilstrækkelige Bestemmelser for, hvad man for Tiden bør forlange. Det vil altid have sine Vanskeligheder ved Bedømmelsen af Omfanget af Kautionsforpligtelser, ligesom Afskrivning paa Værdier er noget, der ofte for den enkelte vil komme til at rette sig efter, hvorledes hans Forretnings Status er.

Ad § 3.

Udvalget finder, at §ens 1. Stykke bør faa en anden Affattelse, som f. Eks.: »Enhver i Statusbogen eller Hovedbogen indført Statusopgørelse skal underskrives af Forretningens Bestyrer eller, hvor der er flere Bestyrere, da af dem alle».

At udstrække Forpligtelsen til at underskrive Status videre, mener man kan have noksaa farlige følger. En Indhaver af en Forretning eller ansvarlige Deltagere i en saadan kan ikke altid forudsættes at være saaledes fortrolige med de mindste Enkeltheder vedrørende Forretningen, at de bør forpligtes til at hæfte for Statusopgørelsen og derved paadrage sig Ansvar.

§ens 2. Stykke foreslaas bibeholdt uforandret.

Ad § 4.

Findes intet at bemærke.

Ad § 5.

Hertil skal man kun bemærke, at det maa betragtes som værende i enhver Forretningsdrivendes egen Interesse at opbevare alt fornødent Materiale, der kan tjene som Bevis for Forretningens Tilgodehavender eller Forpligtelser, men at det næppe kan undgaaes, at løse Bilag bortkommer. Det kan ikke forudsættes, at der vil blive ført Kopibøger ved de mindre Forretninger, f. Eks. Filialhandler.

Man foreslaar §en affattet saaledes: »Det paahviler enhver, der efter denne Lov er bogføringspligtig, at opbevare alle de i Forretningen eller Virksomheden førte Bøger, som er paabudte i Loven». Resten af §en udgaar.

Ad § 6.

Udvalget foreslaar, at Fristen sættes til 3 Aar. Da mange af de færøske Fiskere oftere for længere Perioder tager Ophold udenfor Færøerne, f. Eks. i England, for at drive Trawlfiskeri eller lignende, vil det ofte være vanskeligt for en Forretningsdrivende at gøre sine Fordringer gældende over for slige Personer inden den i Lovforslaget fastsatte Frist.

Ad § 7.

I §ens sidste Stykke, 2. Punktum, udgaar Ordene: »eller deres Bilag».

Ad § 8.

1. Punktum vil uden Skade kunne udgaa. Udvalget stiller derfor Forslag i saa Henseende. Med Hensyn til de i 2. og 3. Stykke angivne Bøder, kan Udvalget i et og alt følge Købmandsforeningen i dens Forslag i Skrivelse af 27. Juni 1913, og skal man derfor henstille, at Bøderne i 2. Stykke fastsættes saaledes: 2 til 50 Kr., og i 3. Stykke: 5 til 100 Kr.

Ad § 9.

Lovens Ikrafttræden vil ikke før Tiden kunne bestemmes.

* * *

Paa Grund af, at Tinget i Aar har arbejdet med baade mange og store Sager, har man ikke kunnet ofre den fornødne Tid paa saadanne, som man fandt ikke saa absolut trængte til en hurtig Løsning. Udvalget har ikke kunnet føre denne Sag til en Afslutning, især da man ønsker, at Købmandsforeningen igen skal erklære sig om den. Da man føler sig i Modstrid med Købmandsforeningen paa et væsentligt Punkt, nemlig om der skal ske Forandring i Loven mellem selvstændige Forretningsdrivende og Filialforretninger, idet Udvalget i Modsætning til Købmandsforeningen holder paa ensartede Bestemmelser, ønsker man bl. a. dette Spørgsmaal igen fremlagt for Købmandsforeningen til Overvejelse.

Udvalget foreslaar til Tingets Vedtagelse:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Idet en Afskrift af uærværende Betænkning tilstilles Købmandsforeningen, udbedes dennes fornyede Erklæring over Sagen.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 18. *September* betragtedes Udvalgets Forslag som vedtaget uden Afstemning.

VI. Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag angaaende *Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner*.

Ved Sagens 1. Behandling den 31. Juli vedtoges det efter Forslag af Poulsen at henvise den til *Udvalget for forskelligartede Sager*. Den 18. September afgav Udvalget (Ordfører: Dam) følgende

Udvalgsbetænkning.

Denne Sag har foreligget til Behandling i Lagtinget 1913 (Lagtingsdende Side 5) og i 1914 (Lagtingsdende Side 3). I 1913 blev Sagen udsat til næste Aar, idet Amtmanden samtidig anmodedes om at indhente forskellige Oplysninger angaaende, i hvilket Omfang der her paa Øerne gøres Brug af de forskellige Slags Maskiner m. v. I 1914 blev Sagen ligeledes udsat til i Aar.

Udvalget har gennemgaaet Sagen i sin Helhed og formener bl. a. af Hensyn til den ringe Udsrækning, i hvilken der gøres Brug af Maskiner her, at der for Tiden ikke synes at være tilstrækkelig Anledning til at udvide den paagældende Lov til at gælde for Færøerne. Man formener, at der, om fornødent, rent administrativt kan føres et Slags Tilsyn eller Kontrol med de alt i Brug værende Maskiner. En saadan Kontrol kan formentlig foretages af Politiet, der eventuelt i foreliggende Tilfælde tilkalder sagkyndige Personer til Medhjælp, og vil der navnlig være at give vedkommende Vejledning med Hensyn til Beskyttelsesmidler til at forebygge Ulykkestilfælde. Ved denne foreløbige Ordning vil man kunne indvinde Erfaringer med Hensyn til, hvorledes den endelige Ordning bedst vilde kunne iværksættes. (Det vilde derhos være ønskeligt, at der en Gang hvert Aar skete Indberetning til Amtet angaaende de forskellige tilstedeværende Maskiner.)

Man skal derfor tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Sagen udsættes indtil videre.
2. Det henstilles til Amtmanden, at der, om fornødent, rent administrativt gennem Politiet, i Thorshavn af Landfogden og udenfor Thorshavn af Sysselmændene, føres et Slags Tilsyn eller Kontrol med de alt etablerede Maskiner.
3. Amtet foranlediger, at der med passende Mellemrum gøres Indberetninger gennem Sysselmændene om de i deres respektive Sysler i Brug værende Kraftmaskiner.

Ved Sagens 2. Behandling den 20. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

^{*)} Se Lagtingsdende for 1914, Side 3.

VII. Eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov om Embedslægevæsenets Ordning.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag om *eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov om Embedslægevæsenets Ordning* tilligemed *Forslag til Anordning, hvorved Lov Nr. 87 af 21. April 1914 med forskellige Endringer udvides til at gælde for Færøerne* samt *Forslag til Anordning om Lægkerelse*, der er vedhæftet henholdsvis som Bil. 10 og 11.

Ved Sagens 1. Behandling den 7. August vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 9. s. M. valgtes: *Effersøe, J. C. F. Dam, J. Rasmussen, Egholm og Niclasen.*

Den 2. September fremlagdes følgende *Andragende*:

Vi underskrevne Lagtingsmænd tillade os herved at andrage Færøernes Lagting om velvillig at medgive nærværende Andragende om Statstilskud til Lønning af Kommunelægen paa Vaagø sin anbefaling.

Som det vil være Lagtinget bekendt, har et Andragende flere Gange været forelagt i Lagtinget og ogsaa opnaaet denne Forsamlings Anbefaling og Støtte, men ikke desto mindre er det hidtil ikke lykkedes at opnaa det ansøgte Statstilskud.

Naar vi til Trods herfor paany rejser Sagen, er det, fordi Spørgsmaalet om Embedslægevæsenets Ordning nu staar paa Dagsordenen, og i Overbevisning om, at man paa dette Sted vil faa Øjnene op for det urimelige og uretfærdige i, at et enkelt Kommunelægeembede paa Færøerne, nemlig Vaagø, kun erholdt Tilskud til Lønnen af Lagtingets Midler, mens de øvrige faar Tilskud ikke blot fra disse, men det langt større fra Statskassen.

Lagtingssalen, den 2. September 1915.

R. Niclasen.

Joen Rasmussen.

Til
Færøernes Lagting.

Dette Andragende henvistes til Udvalget i nærværende Sag.

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 31.

Den 7. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) en *Udvalgsbetænkning*, der er vedhæftet som Bilag 20.

Ved Sagens 2. Behandling den 21. September fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Samuelson* til Udvalgets Forslag:

Ad § 1, 1. Stykke.

Sidste Punktum redigeres saaledes:

Kredsens Antal maa ikke være mindre end 4.

Den 22. September fortsattes 2. Behandling af Sagen.

Punkt 1. Forslag til Anordning.

§ 1. Samuelsons Ændringsforslag sættes først under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 6 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Winther, Provsten, Patursson, R. Rasmussen, Hentze, J. Rasmussen, Matras, Christiansen, Evensen, Niclasen, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe, Konoy og Formanden).

J. C. F. Dams og Egholms Ændringsforslag sættes derpaa under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 5 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Winther, Provsten, Skaalum, Patursson, R. Rasmussen, Hentze, J. Rasmussen, Matras, Christiansen, Evensen, Niclasen, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe, Konoy og Formanden).

R. Niclasens og J. Rasmussens Ændringsforslag sættes derpaa under Afstemning ligeledes ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 6 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Winther, Provsten, Skaalum, J. M. Dam, Matras, Christiansen, Samuelson, H. A. Djurhuus, Egholm, J. C. F. Dam, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe, Konoy og Formanden).

Endelig sættes Lovforslagets § 1 (uændret) under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 13 Stemmer (*stemte ikke*: Winther, Patursson, R. Rasmussen, J. M. Dam, Samuelson, H. A. Djurhuus, Niclasen, Egholm og J. C. F. Dam).

§§ 2 og 3 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

§ 4. Ændringsforslaget ligeledes.
§en saaledes ændret ligeledes.

§§ 5 og 6 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

§ 7. Ændringsforslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
§en saaledes ændret ligeledes.

§§ 8—12 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

§ 13. Ændringsforslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
§en saaledes ændret ligeledes.

§ 14. Ændringsforslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
§en saaledes ændret ligeledes.

§ 15. Ændringsforslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
§en saaledes ændret ligeledes.

- § 16. Ændringsforslaget bortfaldt, idet ingen stemte derfor.
§ 16 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
- § 17. Ændringsforslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
§en saaledes ændret ligeledes.
- § 18 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
- § 19. Ændringsforslaget sættes under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0.
§en saaledes ændret betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
- § 20. Ændringsforslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
§en saaledes ændret ligeledes.

Punkt II betragtedes som bortfaldet.

Punkt III betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Punkt IV ligeledes.

Forslag om Tilskud til Kommunelæge paa Vaagø sættes under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*stemte ikke: Samuelson, J. C. F. Dam og Formanden; fraværende: Egholm.*

Ved 3. *Behandling* den 25. September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af *Niclasen*:

Til § 1.

Paragraffen affattes saaledes:

«Færøerne udgør en Amtslægekreds, der samtidig danner en Lægekreds. Amtslægen skal bo i Thorshavn og er tillige Kredslæge. De nuværende Embedslægestillinger *kunne* inddrages efterhaanden som der ansættes Kommunelæger i vedkommende Kredse.»

Ligeledes fremlagdes følgende *motiverede Ændringsforslag* af *Samuelson, Egholm, J. C. F. Dam og J. M. Dam*:

Under Forudsætning af, at Sagen om Embedslægevæsenet fremmes saaledes, at Forslaget vedtages, bør Lagtinget formentlig henlede Regeringens Opmærksomhed paa, at Samme i Lagtingssamlingen 1912 paa Foranledning af Justitsministeriet enstemmig har udtalt sig imod en Flytning af Distriktslægen fra Vestmanhavn til Vaagø, eller at Distriktslægeembedet nedlægges, eller at der træffes saadanne Foranstaltninger i Lægesagen, der maatte medføre Distriktslægeembedets Nedlæggelse eller Distriktslægens Flytning fra Vestmanhavn.

Forslag.

Lagtinget skal herved i Overensstemmelse med tidligere Udtalelser, senest i 1912, over for Regeringen udtale, at man fraraader, at Distriktslægen i Vestmanhavn flyttes fra Vestmanhavn, eller at Distriktslægeembedet i Vestmanhavn nedlægges, eller at der træffes saadanne Foranstaltninger i Lægesagen, der maatte medføre Distriktslægeembedets Nedlæggelse eller Distriktslægens Flytning fra Vestmanhavn.

Ligeledes fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Effersøe*:

1. Efter Forslaget ad Punkt IV tilføjes et nyt Punkt under V, der indeholder saalydende Forslag:

»Lagtinget udtaler, at det bør bestemmes i Embedslægernes Instruks eller paa anden betryggende Maade, at Embedslægerne paa Færøerne skal være pligtige at yde Befolkningen Lægehjælp.«.

2. Sagen i Udvalgsbetænkningen angaaende Statstilskud til en Kommunelæge i Vaagø Syssel betegnes som Punkt VI.

Ligeledes fremlagdes følgende *Underændringsforslag af Samuelson* til Ændringsforslag Nr. 4:

Imellem Ordene »lærerne« og »skal« indføres: »i første Række«.

Ligeledes fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning af Effersøe*:

Lagtinget udtaler over for Regeringen, at Tinget forudsætter, at der ikke vil blive foretaget Ændringer i den eventuelle Anordning om Lægekredse, forinden Tinget har faaet Lejlighed til at udtale sig om Sagen.

R. Niclasens Ændringsforslag sattes under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 5 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Winther, Provsten, Skaalum, J. M. Dam, Matras, Christiansen, Samuelson, H. A. Djurhuus, Egholm, J. C. F. Dam, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden; *fraværende*: R. Rasmussen og Konoy).

Samuelsons m. fls motiverede Ændringsforslag sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 5 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Winther, Provsten, Skaalum, Hentze, J. Rasmussen, Matras, Christiansen, Evensen, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden; *fraværende*: Patursson, R. Rasmussen, Niclasen og Konoy).

Effersøes Forslag til Beslutning sattes under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

Lovforslagets enkelte Paragraffer betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

Punkt III vedtoges i samme Skikkelse som ved 2. Behandling.

Punkt IV betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Punkt V 1. Underændringsforslaget af Samuelson sattes under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

Ændringsforslaget saaledes ændret sattes derpaa under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

Punkt V 2 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Punkt VI ligeledes.

Loven i dens Helhed med Forslag til Anordning sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 13 Stemmer (*stemte ikke*: Patursson, R. Rasmussen, Hentze, J. M. Dam, Samuelson, Niclasen, Egholm, J. C. F. Dam og Konoy).

Den 25. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 25. September 1915.

Til

Justitsministeriet.

Det høje Ministerium har ved Skrivelse af 23. Maj f. A. udbedt sig Lagtingets Udtalelser om, hvilke Ændringer eller Modifikationer der maatte være Grund til at foretage i Lov Nr. 87 af 21. April 1914 om Embedslægevæsenets Ordning ved Lovens Udvidelse til Færøerne.

Færø Amt og Færøernes Fysikat har i Forening i Anledning af denne Sag udarbejdet de hermed følgende Forslag:

- a. til Anordning, hvorved Lov Nr. 87 om Embedslægevæsenets Ordning af 21. April 1914 med forskellige Ændringer udvides til at gælde for Færøerne;
- b. til Bekendtgørelse om Befordringsgodtgørelse for Embedslæger paa Færøerne;
- c. til Anordning om Lægekredse;
- d. til Bekendtgørelse om de færøske Embedslægers Bopæle og Kredslægeembedernes Fordeling i Lønningsklasser.

Det i Sagen af Tinget nedsatte Udvalg har afgivet medfølgende Betænkning, hvortil man tillader sig at henvise.

Foruden de under a.-d. ommeldte Forslag har Udvalget behandlet et til samme henvist Andragende af 2. d. M. (jfr. Bilag) om Anbefaling af, at der ydes et Tilskud af Statskassen til den paa Vaagø ansatte Kommunelæge.

Til Sagens 2. Behandling er fremkommet et Ændringsforslag fra Samuelson, dat. 21. d. M. (Bilag).

Til 3. Behandling fremkom følgende Ændringsforslag (Bilag):

- a. fra R. Niclasen, dat. 22. d. M.;
- b. fra A. Samuelson, Th. Egholm, Johan C. F. Dam og Johan M. Dam, dat. 24. d. M.;
- c. fra O. Effersøe, dat. 24. s. M., og
- d. fra samme, dat. 25. s. M.

Endvidere fremkom til 3. Behandling et Underændringsforslag fra A. Samuelson, dat. 25. s. M., til Ændringsforslaget under c.

Af disse Forslag vedtoges Ændringsforslaget under c. tilligemed Underændringsforslaget, samt Ændringsforslaget under d., medens de øvrige Ændringsforslag blev forkastede.

Lagtingets endelige Vedtagelse med Hensyn til Sagen i sin Helhed er som følger:

- I. Forslag til Anordning, hvorved Lov Nr. 87 om Embedslægevæsenets Ordning af 21. April 1914 med forskellige Ændringer udvides til at gælde for Færøerne vedtoges saaledes ændret:

Til § 4.

Efter Ordet »Sygehuse« i 1. Stk., 6. Linie, tilføjes »samt Sygehuse, som nyde Tilskud af Amt eller Kommune«.

Til § 7.

I Stedet for »Kommuner« i 2. Linie sættes »Sogne«.

Til § 13.

1 2. Linie ændres »Kommuner« til »Distrikter«.

Til § 14.

I 3. Stk., 4. Linie, ændres »Jurisdiktionen« til »et begrænset Omraade indenfor Amtet«.

Til § 15.

I 4. Stk., 1. Linie, ændres »40 Aar« til »35 Aar«.

I 4. Stk., 2. Linie, ændres »70 Aar« til »65 Aar«.

Til § 17.

I Stedet for 1.—3. Stk. sættes:

»Naar en Embedslæge foretager Embedsrejser, tilkommer der ham Godtgørelse for saadanne Udgifter til sin Befordring, som han efter Rejsens Beskaffenhed og øvrige Omstændigheder har haft rimelig Grund til at afholde. Amtet afgør i hvert enkelt Tilfælde, hvorvidt den afholdte Udgift har været berettiget. Ved Rejser til Lands ydes ikke Rejsegodtgørelse, medmindre Vej længden er over 3 km.«.

I 4. Stk., 2.—3. Linie, ændres »fra 2 til 8 km og 6 Kr. for Rejser udover 8 km« til »over 6 km og for Rejser, der er kortere, men over 3 km, det halve heraf«.

Til § 19.

I 1. Stk., 2. Linie, ændres »2 Døgn« til »1 Døgn«.

Til § 20.

1 2. Linie rettes »Rigsdagen« til »Lagtinget«.

II. Forslag til Bekendtgørelse om Befordringsgodtgørelse for Embedslæger paa Færøerne bortfaldt.

III. Forslag til Anordning om Lægekredse vedtoges uforandret.

IV. Forslag til Bekendtgørelse om de færøske Embedslægers Bopæle og Kredslægeembedernes Fordeling i Lønningsklasser vedtoges uforandret.

V. Lagtinget udtaler, at det bør bestemmes i Embedslægernes Instruks eller paa anden betryggende Maade, at Embedslægerne paa Færøerne i første Række skal være pligtige at yde Befolkningen Lægehjælp.

VI. Lagtinget udtaler over for Regeringen; at Tinget forudsætter, at der ikke vil blive foretaget Ændringer i den eventuelle Anordning om Lægekredse, forinden Tinget har faaet Lejlighed til at udtale sig om Sagen.

VII. Lagtinget anbefaler, at der ydes Kommunerne i Vaagø Syssel et aarligt Tilskud paa 2100 Kr. til en af Regeringen anerkendt Kommunelæge i Syslet.

Med Hensyn til Udfaldet af Afstemningerne ved den endelige Behandling tillader man sig at henvise til medfølgende Udskrift af Tingets Forhandlingsprotokol.

Svenning Rytter.

Oliver Effersøe.

M. A. Winther.

S. D. (25. Septbr.) fremlagdes saalydende *Indstilling* af et Mindretal:

Til
Justitsministeriet.

Undertegnede Medlemmer af Færøernes Lagting, som har undladt at stemme for Lovforslaget om Embedslægevæsenet paa Færøerne paa Grund af, at vi ønsker at udtale os imod den i Lovforslagets Motiver stærkt udtalte Forudsætning, at Distriktslægeembedet i Vestmanhavn skal nedlægges, maa herved tillade os over for det høje Ministerium at udtale, at vi anser det for at være til stor Skade for Udviklingen i Vestmanhavns Lægedistrikt, at Embedet nedlægges. Specielt vil det være til uberegnelig Skade for Bygden Vestmanhavn, der ellers har saa gode Udviklingsbetingelser med sin udmærkede Havn og sin stigende Trafik. Vi henviser til, at Lagtinget enstemmig i 1912 har stemt imod, at Distriktslægeembedet nedlægges eller Distriktslægen flyttes fra Vestmanhavn. Vi vedlægger en Afskrift af vedkommende Beslutning og udtaler over for Ministeriet Forvisningen om, at Samme ikke vil medvirke til en Ordning af Lægeforholdene paa Færøerne, der medfører Nedlæggelse af oftnævnte Distriktslægeembede, saa længe man bibeholder Distrikts- eller Kredslægeembeder paa Færøerne.

Lagtinget, den 25. September 1915.

Johan C. F. Dam,
Lagtingsmand for Nordstrøme.

Joh. M. Dam,
Lagtingsmand for Sydstrøme.

A. Samuelsen,
Lagtingsmand for Østere.

Th. Egholm,
Lagtingsmand for Nordstrøme.

VIII. Eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov om kommunal Lægehjælp.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag angaaende *eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov om kommunal Lægehjælp* tilligemed en *Skrivelse fra Amtet af 27. s. M.* saalydende:

I Henhold til Skrivelse af 23. Maj f. A. fra Justitsministeriet forelagde Amtet Lagtinget i forrige Samling Spørgsmaalet om en eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov Nr. 88 af 21. April 1914 om kommunal Lægehjælp. Sagen udsattes af Lagtinget til indeværende Aar, delvis under Hensyn til, at Spørgsmaalet om Udvidelse af Lov om Embedslægevesenets Ordning (Nr. 89 af 21. April 1914), der staar i nøje Forbindelse med Loven om kommunal Lægehjælp, heller ikke blev behandlet færdig i forrige Samling, og Fysikus derhos ønskede at indhente Erklæringer fra de andre Embedslæger bl. a. om, hvilken Rolle den nuværende gratis Fattigpraksis spiller i de forskellige Distrikter.

Efter at Fysikus har konfereret med Distriktslægerne paa Sudero og Norderøerne om Spørgsmaalet og dette derefter har været overvejet af Amt og Fysikat i Forening, skal man henstille til Lagtinget, at Loven om kommunal Lægehjælp ikke søges gennemført paa Færøerne. Til Begrundelse heraf skal man anføre følgende:

Efter de nugældende Regler er de af Staten ansatte Embedslæger (Distriktslægerne, herunder Fysikus som Distriktslæge for Thorshavns Distrikt) pligtig til vederlagsfrit at yde Lægehjælp til Personer, der nyder Fattighjælp eller Alderdomsunderstøttelse. Dette var ogsaa Tilfældet i det øvrige Danmark indtil Lovene af 21. April 1914 om kommunal Lægehjælp og om Embedslægevesenets Ordning traadte i Kraft. Ved disse Love er Forholdet imidlertid ændret saaledes, at Embedslægernes Pligt til at yde de nævnte Personer gratis Lægehjælp er bortfalden (Lov om Embedslægevesenets Ordning § 14), medens det er paalagt Kommunerne at sørge for den Lægehjælp, der tilkommer de omhandlede Personer (Lov om kommunal Lægehjælp § 1). De øvrige Regler i Loven om kommunal Lægehjælp tilsigter udelukkende at sikre Kommunerne, at disse, naar Adgangen til at søge Distriktslægen vederlagsfrit bortfalder, skal kunne erholde Lægehjælp til deres fattigunderstøttede og alderdomsforsørgede paa rimelige Vilkaar. Loven udvider altsaa ikke Kredsen af de Personer, der er berettiget til vederlagsfri Lægehjælp; Reglerne herom maa vedblivende søges i Lovene om Fattighjælp og Alderdomsunderstøttelse.

De Grunde, der har medført, at man i det øvrige Danmark har foretaget de nævnte Ændringer i de tidligere gældende Regler, findes udførligt udviklede i Medicinalkommissionens Betænkning angaaende Ordning af Embedslægevesenet og den kommunale Sygepleje i Danmark, jfr. særlig Side 13—17. Det fremgaar heraf, at man allerede forinden Lovændringen i de fleste Kommuner ikke benyttede Distriktslægen, men foretrak at betale en anden Læge for at udføre den paagældende Praksis. Dette skyldtes dels, at Afstanden til Distriktslæger særlig paa Landet ofte var større end til andre Læger, hvorfor det ikke blot var bekvemmere, men ogsaa i Reglen mere økonomisk for Kommunerne, at benytte en nærboende praktiserende Læge, da de herved sparede Befordringsgodtgørelser

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 32.

og Diæter til Embedslægerne. De Kommuner, hvori Embedslægerne er bosat, var følgende begunstigede fremfor de andre. Ved frit Lægevalg mente Kommissionen dernæst at imødekomme en stærk Trang hos Befolkningen, hvilket særlig de Alderdomsunderstøttede synes at have et vist Krav paa. Ved Valget af fast *Kommunelæge* endelig bliver Kommunen selv den, der har Bestemmelsesret over Lægens Valg, og paanødes ikke en af Staten ansat Embedsmand, over hvem Kommunen intet har at sige. Fra Statens Synspunkt har det Interesse, at Embedslægerne fritages for Pligten til vederlagsfri kommunal Lægehjælp og derfor i større Omfang kan varetage deres egentlige Opgaver som Embedslæger (Bekæmpelse af Epidemier, Forbedring af Sundhedsforholdene o. lign.), hvorpaa der efter Loven om Embedslægevæsenet og de dertil føjede Instrukser er lagt megen Vægt.

Af de ovennævnte Hensyn gør de fleste sig kun i mindre Grad gældende paa Færøerne. Den spredte Bebyggelse her har medført, at her ingen private praktiserende Læger findes, idet der foruden de 4 Embedslæger kun er Kommunelæger (ligeledes 4), der alle oppebærer Tilskud af Amtskommunen og (fra regnet Vaagø, hvor hidtil særlige Forhold har gjort sig gældende) tillige af Staten. I de Kommuner, hvor der er ansat Kommunelæger, er det (bortset fra Thorshavn) allerede nu Reglen, at Embedslægen ikke benyttes, og dette Forhold foreslaas lovfæstet i det af Amt og Fysikat udarbejdede Forslag til Anordning om Embedslægevæsenets Ordning, jfr. sammes § 13. Da Staten som nævnt bidrager til Lønningen af de nævnte Kommunelæger, stilles disse ikke ugunstigt i Forhold til andre Kommuner, selv om Staten gennem Embedslægerne sørger direkte for den kommunale Lægehjælp i de sidstnævnte Kommuner. Den eneste Forskel, Gennemførelsen af Reglerne i Lov 21. April 1914 om kommunal Lægehjælp og saa i de Kommuner, hvor der ikke findes fast Kommunelæge, vil gøre i de nu gældende Regler er, at der paalægges de paagældende — ofte meget lidet bemidlede — Kommuner Forpligtelse til at betale Embedslægerne for den kommunale Lægehjælp, som hidtil er blevet ydet gratis. Om at kunne gaa til en nærmere boende Læge eller overhovedet om at vælge mellem Embedslægen og andre, bliver der nemlig normalt ikke Tale, da der som nævnt ingen andre Læger findes i de paagældende Kommuner. Disse opnaar saaledes kun Byrder ved Lovens Gennemførelse og ingen som helst Fordele. Den Interesse, Staten har i at Embedslægerne fritages for den nævnte Praksis, er, da Forretningerne i hvert Fald (bortset fra Thorshavn) alligevel vil blive udført af Embedslægerne (om end mod Vederlag) af ren økonomisk Art og er uden væsentlig Betydning, da Spørgsmalets Afgørelse ikke kan antages at blive bestemmende for, i hvilken Lønningsklasse Embedslægekredsene paa Færøerne sættes. Hvad Embedslægerne selv angaar, maa disses Lønforhold siges at være saadanne, at det ikke af Hensyn til dem vil være nødvendigt at ophæve deres Forpligtelse til at yde kommunal Lægehjælp vederlagsfrit, da en saadan efter hidtidig Erfaring kan formodes kun at ville finde Sted i meget begrænset Omfang udenfor de Steder, hvor Lægerne bor.

Den paa Færøerne herskende Ordning af Lægevæsenet — med de forholdsvis mange Embedslægepladser, hvis Opretholdelse ikke saa meget skyldes de egentlige Embedslægeforretninger som Hensynet til at skaffe Befolkningen kvalificeret Lægehjælp, og med de statsunderstøttede Kommunelægepladser — stemmer i store Træk med den i Medicinalkommissionens nævnte Betænkning Side 15, §. Stykke, som Alternativ til Loven om kommunal Lægehjælp nævnte Ordning og overflødiggör derfor formentlig den nævnte Lovs Udvidelse til Færøerne.

Sluttelig skal anføres, at hele den omhandlede kommunale Praksis efter de af Fysikus meddelte Oplysninger om Forholdene i Thorshavns, Suderø og Norderøernes Lægedistrikter allerede nu kun spiller en ringe Rolle (saavel Antallet af Fattigunderstøttede som af Alderdomsunderstøttede er forholdsvis lavt paa Færøerne), at dette maa antages i endnu højere Grad at blive Tilfældet i Fremtiden paa Grund af Sygekassernes Udbredelse og Ansættelsen af flere Kommunelæger, og at endelig et af Distriktslægen for Norderøerne stærkt paataalt

Forhold, nemlig at andre Personer end de, der efter Lovgivningen har Ret til gratis Lægehjælp, indlægges mod kommunal Kaution paa Kredsens Sygehus, hvilket ifølge Reglementet bevirker, at Læger, bortset fra Operationer o. lign., ingen Betaling erholder for deres Behandling, ikke vil kunne ændres ved Udvidelse af Loven af 21. April 1914 til Færøerne (jfr. sammes § 1), men derimod maa søges afhjulpet ved Ændring i de forskellige Sygehuses Reglementer.

Ved Sagens 1. *Behandling* den 7. *August* vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den o. s. M. valgtes: *Effersøe, J. C. F. Dam, J. Rasmussen, Egholm og Nielsen*. Den 18. *September* afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Sagen behandlede i sidste Lagtingssamling og blev da udsat til i Aar (Lagtingstidende 1914, Side 32).

Til Udvalget er henvist en Skrivelse af 27. Juli d. A. fra Færø Amt til Lagtinget, hvori Amtet, efter at have overvejet Sagen sammen med Fysikatet, der har konfereret med Distriktslægerne paa Suderø og Norderøerne, henstiller til Tinget, at Loven ikke søges gennemført paa Færøerne.

Udvalget skal under Hensyn til de Grunde, som anføres i Amtets Skrivelse, fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget fraraader, at Lov Nr. 88 af 21. April 1914 om kommunal Lægehjælp udvides til Færøerne for Tiden.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 21. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* s. D. sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 Stemmer (*stemte ikke: Samuelson og Evensen; fraværende: R. Rasmussen, J. Rasmussen og J. C. F. Dam*).

Den 22. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 22. September 1915.

Til

Justitsministeriet.

Ved Skrivelse af 23. Juni f. A. har det høje Ministerium anmodet Amtmanden over Færøerne om at indhente en Udtalelse fra Lagtinget angaaende de Lempelser i Lov Nr. 88 af 21. April 1914 om kommunal Lægehjælp, hvortil der maatte findes Grund ved Lovens Udvidelse til Færøerne.

Sagen blev fremlagt i Lagtinget i Fjor og er i Aar blevet behandlet i et Udvalg, der har afgivet den hermed følgende Betænkning, hvortil man tillader sig at henvise.

Ved Sagens endelige Behandling i Tinget den 21. d. M. vedtoges Udvalgets Forslag enstemmig med 17 Stemmer, medens 2 Medlemmer undlod at stemme.

Lagtingets Udtalelse i Sagen er herefter saalydende:

»Lagtinget fraraader, at Lov Nr. 88 af 21. April 1914 om kommunal Lægehjælp udvides til Færøerne for Tiden.«

Med Hensyn til Tingets Motiver tillader man sig at henvise til den hermed følgende Skrivelse af 27. Juli d. A. fra Færø Amt.

Svenning Rytter.

Oliver Ejfersøe,
Ordfører.

Joan Poulsen.

IX. Andragende om Statslaan til Anskaffelse af en Damptrawler.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag om *Statslaan til Anskaffelse af en Damptrawler*.

Ved Sagens 1. Behandling den 31. Juli vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til *Udvalget for forskelligartede Sager*. Den 24. August afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

I Samlingen 1913 behandlede Tinget et Andragende om Statslaan til Anskaffelse af en Damptrawler. Idet Tinget henviste Andragerne til at benytte den ved Loven af 1. April 1910 givne Adgang til Opnaaelse af Laan til Anskaffelse af Fiskerfartøjer, vedtog man samtidig at rette en Anmodning til Amtmanden om fra England, Island og mulig andre Lande, hvor Trawlfiskeri drives, at søge Oplysning om Lønsumheden m. v. af dette Fiskeri og navnlig om, hvorvidt det nyder offentlig Støtte, i bekræftende Kald, i hvilken Form og Omfang. Amtmanden anmodedes om at forelægge Tinget de modtagne Oplysninger (se Lagtingstidende for 1913, Pag. 109).

I Samlingen 1914 forelagde Amtmanden derpaa for Tinget det Materiale, der gennem Udenrigsministeriet var indsamlet til Belysning af det omspurgte Forhold. -- Imidlertid blev der paa Grund af den ved Krigen skabte Situation ikke i 1914 foretaget noget ved Sagen, der i og for sig, efter at Andragerne havde faaet deres Forespørgsel besvaret, ikke krævede yderligere Behandling i Tinget, idet de indhentede Oplysninger maatte betragtes som værende til Efterretning.

Udvalget, til hvilket Sagen er henvist, har ogsaa kun set det som sin Opgave at gennemgaa det indkomne Materiale og deraf uddrage, hvad man antog havde Interesse for vore stedlige Forhold. Man skal her bemærke, at der kun foreligger Oplysninger fra England, indhentede gennem Gesandtskabet i London. Det fremgaar af en Genpart af en blandt Sagens Akter værende Skrivelse fra Udenrigsministeriet, at Gesandtskabet i Paris ligeledes er anmodet om at søge indhentet Oplysninger i Frankrig af den antydede Slags, men ses der ikke derfra at være modtaget Svar paa Henvendelsen.

Om hvorvidt der er sket Henvendelse til Island, ses ikke af Akterne, og derfra foreligger heller ingen Oplysninger.

Af hvad der anføres i Beretningerne for Skotlands og Englands Vedkommende, faar man det Indtryk, at Trawlfiskeriet dér gennemgaaende drives lønsomt, især i de sidste Aar med de høje Priser for Fisk af de forskellige Slags, idet man nu i Modsætning til tidligere ikke i Almindelighed gør Udvalg af de bedste Slags, men derimod føres alt, hvad der er Salgsvarer, til Markedet.

Som en Hovedbetingelse for Rentabiliteten anføres, at der nu kræves moderne Fartøjer, især til Fangstfelterne, der ligger udenfor Nordsøen, og at Besætningen er fuldt fortrolig med Arbejdet, idet, som det et Steds anføres: »Fiskeri-Industrien er imidlertid bleven en Videnskab, og alt afhænger af de

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 101.

Folk, der udgøre Trawlernes Besætning. — Det fremgaar af en Beretning fra Konsulatet i Hull, at der blandt de bedste og heldigste Skibsførere, der udgaa fra denne By og Grimsby, findes mange Danske, Færingere og Isændere.

Der synes kun i ringe Udstrækning at blive ydet Statsstøtte til Trawl-fiskeri eller andre Arter Fiskeri i Storbritannien og Irland. Undtagelser er gjort bl. a. med Hensyn til Forsøg med Motordrift i Trawlere og andre Fiskerifartøjer paa enkelte Pladser og som det synes for at støtte og fremhjælpe Kystfiskeriet.

Begrundet i for ringe Kendskab til det engelske Sprog, har Udvalget ikke set sig i Stand til fuldt ud at kunne sætte sig ind i det foreliggende Materiale og har saaledes ikke kunnet komme nærmere ind paa en Paavisning af, i hvilket Omfang og under hvilke Former Tilskud ydes af det Offentlige til Fiskeri-Industrien i fiskeridrivende Lande, hvorved bemærkes, at der ogsaa blandt det foreliggende Materiale gives Oplysninger om, hvorledes Fiskerierne støttes af det Offentlige i Lande udenfor England.

Udvalget tilraader, at man anmoder Amtmanden om at foranledige, at der tages det fornødne Uddrag af, hvad der afledede nu foreligger og eventuelt senere maatte fremkomme af Oplysninger i den foreliggende Sag, saaledes at disse Uddrag senere kunne fremlægges til Efterretning for Lagtinget og offentliggøres, om det anses som værende af almindelig Interesse.

Samtidig skal man foreslaa, at Amtmanden foranlediger, at de blandt Sagens Akter værende Bilag, som kun er overladt Lagtinget til Laans, tilbagesendes efter Afbenyttelsen.

Udvalget foreslaar derfor til Tingets Vedtagelse:

1. Amtmanden anmodes om at foranledige, at der af det foreliggende Materiale gives et saa fyldigt Uddrag, som kan anses fornødent til Belysning af, hvorledes det stiller sig med Rentabiliteten af Trawlfiskeriet i England og Skotland og eventuelt i andre Lande, hvor saadant fiskeri drives, samt i hvilken Udstrækning og under hvilke Former der i disse Lande er bleven ydet eller ydes Støtte af det Offentlige til Trawlfiskeri. Disse Uddrag fremlægges til Efterretning for Lagtinget og offentliggøres i Trykken ved Amtets Foranstaltning.
2. Amtmanden anmodes derhos om at foranledige, at de blandt Sagen værende Bilag, der kun er udlaante til Lagtinget, tilbagesendes efter Afbenyttelsen.

Ved Sagens 2. Behandling den 27. August vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 30. August saftes Udvalgets Forslag

Punkt 1 under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

Punkt 2 toges tilbage af Udvalget.

X. Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Indførelse paa Færøerne.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes det fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Lovforslag om *Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Indførelse paa Færøerne m. m.* (Karantæneloven) tilligemed en *Skrivelse fra Amtet af 1. s. M.* (Epidemiloven), saalydende:

Ved Lov Nr. 280 af 6. December 1912 er det fastsat, at Lov af 29. Marts 1904 om Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme paa Færøerne først skal forelægges Rigsdagen til Revision, naar den for det øvrige Land gældende Lov om samme Forhold er revideret. En saadan Revision af Epidemiloven af 31. Marts 1900 er nu sket ved Vedtagelsen af Lov Nr. 138 af 10. Maj d. A., og Justitsministeriet har i den vedlagte Skrivelse^{**)} af 23. f. M. anmodet Amtet om fra Lagtinget at indhente en Udtalelse angaaende Spørgsmaalet om Udfærdigelse af en ny Epidemilov for Færøerne. I den førnævnte Lov af 10. Maj d. A. er Reglerne i Loven om Embedslægevæsenets Ordning af 21. April 1914 indarbejdede, hvorhos der er foretaget en Del som Helhed mindre betydende Ændringer. Da Loven om Embedslægevæsenet endnu ikke er udvidet til Færøerne, medens en saadan Udvidelse tilsigtes foretaget i den nærmeste Fremtid, jfr. et af Amt og Fysikat udarbejdet hertil sigtende Forslag, maa man anse det for det rigtigste at udsætte Revisionen af den færøske Epidemilov indtil det er fastslaaet, om og i hvilken Form Loven om Embedslægevæsenet skal udvides til Færøerne. En Revision af den færøske Epidemilov er i og for sig ikke særlig paakrævet, jfr. det anførte om, at de Ændringer der vil blive Tale om er lidet betydende, og de i Loven af 6. December 1912 benyttede Udtryk er formentlig ikke til Hinder for at vente med at forelægge Forslag om en ny Epidemilov til næste Lagtingssamling. Skulde Udtrykkene i Loven af 6. Decbr. 1912, sammenholdt med Lov Nr. 260 af 16. Decbr. 1910, skønnes at være til Hinder for en saadan Udsættelse af Revisionen, vil den fornødne Lovhjemmel hertil let kunne erhverves.

Nogle Eksemplarer af Loven af 10. Maj d. A. samt af det til Grund for samme liggende Forslag med Motiver vedlægges.

Ved Sagens 1. Behandling den 7. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 9. s. M. valgtes: N. Djurhuus, J. Rasmussen, Samuelson, Hentze og Winther. Den 23. s. M. afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

^{*)} Se Lagtingstidende for 1914, Side 1.

^{**)} Udelades her.

Udvalgsbetænkninger.

Til undertegnede Udvalg er henvist Sagen om Revision af den færøske Epidemilov.

Man er enig med Amtet i, at Loven af 6. Decbr. 1912 ikke fordrer en Revision af Epidemiloven i Aar, og man er fremdeles enig i, at Revisionen bør udsættes, indtil Loven om Embedslægevæsenet er traadt i Kraft, eller der er taget endelig Stilling til den.

Man anbefaler derfor følgende

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

* * *

Til Udvalget er henvist den fra i Fjor udsatte Sag om en færøsk Karantænelov.

Sagen har nu gentagne Gange været til Overvejelse i Udvalget, og skønt man erkender Forslagets Berettigelse, har den finansielle Side af Sagen voldt Udvalget Betænkelighed. Disse finansielle Betænkeligheder er ogsaa til Stede i Aar. Desuden vil det have betydelig Interesse at se Sagen om Embedslægevæsenet endelig ordnet, forinden man tager afgørende Stilling til Sagen.

Spørgsmaalet om flere Klareringshavne, som har staaet i Forbindelse med denne Sag, vil nu blive foreslaact løst i Aar og særlig Betænkning derom vil blive afgivet af Udvalget.

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens 2. Behandling den 25. August sattes Udvalgets Forslag angaaende Karantæneloven under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

Udvalgets Forslag angaaende Epidemiloven sattes ligeledes under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

Den 16. September afgav Udvalget følgende *Udvalgsbetænkning*, ledsaget af et af Amtet udarbejdet *Lonforslag*, angaaende Forslag til Lov om Forandring i Bestemmelserne om de til Færøerne ankommende Skibes Forpligtelse til først at anløbe visse Havne.

Udvalgsbetænkning.

Udvalget har behandlet Sagen om flere Klareringshavne paa Færøerne.

Sagen har foreligget her i Tinget i flere Aar, foranlediget af et Andragende om Klareringshavne fra 3 Bygder paa Færøerne.

Udvalget har allerede i tidligere Aar sluttet sig til Tanken om at arbejde for, at forskellige færøske Havne kunde blive Klareringshavne, selv om der ikke bor Syssemand eller Sognefoged paa Stedet. Man har endvidere ment, at det

ikke bør komme an paa, om der foreligger Andragende fra vedkommende Havn eller ikke. Udvalget har derfor ogsaa set paa alle Færøerne og overvejet, hvor man kunde ønske, at der skulde være Klareringshavne. I Overensstemmelse hermed fremsætter man et af Amtet paa Udvalgets Anmodning udarbejdet Lovforslag med Bemærkninger, til hvilket man henviser.

Man indstiller Forslaget til Vedtagelse.

* * *

II a.

Forslag til Lov om Forandring i Bestemmelserne om de til Færøerne ankommende Skibes Forpligtelse til først at anløbe visse Havne.

§ 1.

Bestemmelserne i Lov om Ophævelse af den kongelige Enhandel paa Færøerne af 21. Marts 1855 § 4 og i Lov om Foranstaltninger til at forhindre den asiatiske Koleras Indbringelse til Færøerne af 8. Januar 1872 § 1 samt i Love om Forandringer i fornævnte Lovbestemmelser af 14. Februar 1874 og 29. Marts 1887 skal for Fremtiden være forandrede saaledes, at alle til Færøerne saavel fra Udlandet som fra Indlandet ankommende Skibe, forinden de besejle andre Havne paa Øerne, skal anløbe en af efternævnte Havne: Viderejde og Kvæmsund paa Viderø; Klaksvig paa Bornø; Fuglefjord, Kongshavn, Ejde, Funding, Andefjord og Gøte paa Østerø; Thorshavn, Vestmannahavn, Haldersvig, Kvalvig og Kollefjord paa Strømø; Midvaag og Sørvag paa Vaagø; Sand, Skopen og Skaalevig paa Sandø; Trangisvaag, Vaag, Kvalbø og Løbra paa Suderø.

§ 2.

I alle Tilfælde, i hvilke en forudgaaet Lægeundersøgelse efter de gældende Regler er krævet eller efter Skibspapirenes Udvisen, Skipperens Forklaring og det i øvrigt foreliggende bør kræves som Betingelse for, at Forbindelse med Land kan tilstedes vedkommende Skib, vil den fremdeles være at kræve ogsaa i Havne, hvor ingen Læge er bosat. Forlanges den derfor i disse Havne af Sysselmanen eller vedkommende Karantænebetjent, maa Forbindelse med Land ikke finde Sted, forinden en Undersøgelse paa Skibets Bekostning og Foranstaltning er tilvejebragt, enten ved en tilstedekommet Læge eller efter Afgang til en Havn, hvor en Læge er bosat.

§ 3.

Lov Nr. 19 af 14. Februar 1902 om Forandring i Bestemmelserne om de til Færøerne ankommende Skibes Forpligtelse til først at anløbe visse Havne ophæves.

* * *

Motiver til foranstaaende Forslag.

Ved Forslagets § 1 optages følgende ny Havne som Klareringshavne: Viderejde, Kvannesund, Ejde, Funding, Andefjord, Gøte, Haldersvig, Kvalvig, Kollefjord, Sørrvaag, Skopen, Skaalevig, Kvalbø og Lobra. Den nu stedfindende Indklarering vil formentlig paa betryggende Maade kunne foretages af de paa-gældende Karantænebetjente, og det er selvfølgelig af Betydning for Skibsfarten, at Antallet af Klareringshavne forøges.

I samtlige de Klareringshavne, hvor der ingen Syssemand eller anden Oppebørselsbetjent er bosat, maa der selvfølgelig ansættes Karantænebetjente. Derimod er det ikke en nødvendig Følge, at samtlige disse tillige gøres til Oppebørselsbetjente m. H. t. de ved Lov 30. Marts 1892 indførte Afgifter, jfr. Lov Nr. 36 af 9. Marts 1906 og Instruks for Karantænebetjente af 25. Februar 1879 § 9.

I Henhold til sidstnævnte Lovs § 3 vil det være at afgøre af Justitsministeriet, i hvilket Forhold Indklareringsgebyret vil være at fordele mellem Landfogden, Syssemanden eller anden vedkommende Oppebørselsbetjent.

Forslagets § 2 er enslydende med Lov 14. Februar 1902 § 2.

Forslagets Vedtagelse vil nødvendiggøre tilsvarende Ændringer i Bekendtgørelse af 25. Februar 1897 om Karantænevæsenet, jfr. Bekendtgørelse af 28. Februar 1902, og i Instruks for Karantænebetjente af samme Dato.

* * *

II b.

Forslag til Bekendtgørelse om Ændring i Justitsministeriets Bekendtgørelse af 25. Februar 1897 angaaende forskellige Bestemmelser vedrørende Karantænevæsenet paa Færøerne.

I Medfør af Lov af d. A. om Forandring i Bestemmelserne om de til Færøerne ankommende Skibes Forpligtelse til først at anløbe visse Havne gives der herfter Bekendtgørelse af 25. Februar 1897 § 2, 1. Stk., jfr. Bekendtgørelse Nr. 27 af 28. Februar 1902, følgende Affattelse:

»Alle til Færøerne saavel fra Udlandet som fra Indlandet ankommende Skibe skal, forinden de besøge andre Havne paa Øerne, anløbe en af efternævnte Havne: Viderejde og Kvannesund paa Viderø; Klaksvig paa Bornø; Fuglefjord, Kongshavn, Ejde, Funding, Andefjord og Gøte paa Østerø; Thorshavn, Vestmanna-havn, Haldersvig, Kvalvig og Kollefjord paa Strømsø; Midvaag og Sørrvaag paa Vaagø; Sand, Skopen og Skaalevig paa Sandø; Trangisvaag, Vaag, Kvalbø og Lobra paa Suderø.»

Denne Bestemmelse træder i Kraft samtidig med ovennævnte Lov af d. A.

* * *

II c.

Forslag til Tillæg til Instruks for Karantænebetjente paa Færøerne
af 25. Februar 1897.

Under Hensyn til Lov af d. A. om Forandring i Bestemmelserne om de til Færøerne ankommende Skibes Forpligtelse til først at anløbe visse Havne forandres herved § 5, 1. Stk., i Instruks for Karantænebetjente paa Færøerne af 25. Februar 1897, jfr. Tillæg til nævnte Instruks af 28. Februar 1902, saaledes:

»Har Skibet ikke forinden anløbet en færøsk Klareringshavn og saaledes ikke er forsynet med noget af Øvrigheden udstedt Sundhedsbevis, bliver det af Karantænebetjenten at henvise til en af efternævnte Havne: Viderejde og Kvanne-sund paa Viderø; Klaksvig paa Bordø; Englefjord, Kongshavn, Ejde, Funding, Andefjord og Gøte paa Østerø; Thorshavn, Vestmanhavn, Haldersvig, Kvalvig og Kollefjord paa Strømø; Midvaag og Søvaag paa Vaagø; Sand, Skopen og Skaalevig paa Sandø; Trangisvaag, Vaag, Kvalbø og Løbra paa Suderø, alt under Forudsætning af, at Skibet ikke efter Skibspapirerne eller Skibsførerens Forklaring er at anse som mistænkeligt, jfr. § 6.«

Denne Bestemmelse træder i Kraft samtidig med ovennævnte Lov af d. A.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 20. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Den 22. *September* fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af *Effersee* til *Lovforslaget*:

Til § 1.

1. I sidste Punktum udgaar »Viderejde og«.
2. — — — — »Ejde«.
3. — — — — »Funding«.
4. — — — — »Andefjord«.
5. — — — — »og Gøte«.
- (Vedtages det sidste Forslag, skal Ordet »og« tilføjes efter det næstsidste Ord foran »Thorshavn« i sidste Punktum.)
6. I sidste Punktum udgaar »Kvalvig«.
7. — — — — »og Kollefjord«.
- (Vedtages det sidste Forslag, skal Ordet »og« tilføjes efter det næstsidste Ord foran »Midvaag« i sidste Punktum.)
8. I sidste Punktum udgaar »Skopen«.
9. — — — — »og Skaalevig«.
- (Vedtages det sidste Forslag, men ikke Forslaget Punkt 8, skal Ordet »og« tilføjes foran Ordet »Skopen«.

10. I sidste Punktum udgaar »Kvalbø«.

11. — — — — — »og Lobra«.

(Vedtages dette sidste Forslag, skal Ordet »og« tilføjes efter det næstsidste Ord foran Ordene »paa Suderø« i sidste Punktum.)

Den 23. September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af *Formanden* til *Landsforslaget*:

De i § 1 nævnte Pladser udgaar, og i Stedet nævnes:

Kvannesund paa Viderø; Klaksvig paa Bordo; Fuglefjord, Kongshavn og Ejde paa Østerø; Thorshavn og Vestmanhavn paa Strømø; Midvaag og Sørvaaag paa Vaagø; Sand paa Sandø; Trangisvaag og Vaag paa Suderø.

Ved 3. *Behandling* den 24. September tog Effersøe sit *Ændringsforslag* tilbage.

§ 1. Formandens *Ændringsforslag* sattes først under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 Stemmer (*stemte ikke*: Skaalum, J. C. F. Dam; *fraværende*: Patursson, Matras og Evensen).

Herved bortfuldt Udvalgets Forslag.

§§ 2 og 3 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

Sagen i dens Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*fraværende*: Patursson, Matras, Evensen og Konoy).

Den 25. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 24. September 1915.

Til

Justitsministeriet.

Igennem mange Aar har Lagtinget beskæftiget sig med Behandlingen af et Forslag til Lov om Karantænevæsenet paa Færøerne, derunder ogsaa Spørgsmaalet om flere Klareringshavne end nu.

Forslaget til en Karantænelov har Lagtinget været enigt om at udsætte indtil videre, blandt andet paa Grund af, at Forslagets Gennemførelse vil medføre Udgifter, som man ikke i Øjeblikket finder at kunne paatage sig.

Derimod har man ment at burde fremme Sagen om flere Klareringshavne, og det i Karantæneloven nedsatte Udvalg har ved sin Betænkning af 16.

September fremsat et Forslag til Spørgsmaalets Løsning. Udvalgets Betænkning og Forslag vedlægges som Bilag A. og B.

Imellem 2. og 3. Behandling freikom der dels et Forslag fra Lagtingsmand Effersee, dels fra Formanden Ændringsforslag til Udvalgets Forslag C. og D.

Under Sagens 3. Behandling tog Effersee sit Forslag tilbage, medens Formandens Forslag enstemmig vedtoges med 17 Stemmer.

Idet man indsender Sagen, anbefaler man den til det høje Ministeriums gunstige Foranstaltning.

Svenning Rytter.

A. Samuelson.

Joan Poulsen.

XI. Forlængelse af Jule- og Sommerferien ved Thorshavns Kommuneskole.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag angaaende *Forlængelse af Jule- og Sommerferien ved Thorshavns Kommuneskole.*

S. D. henvistes Sagen til *Kirkekassendevalget.*

Den 13. September afgav Udvalget (Ordfører: Evensen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg blev i Fjor henvist Andragende angaaende Forlængelse af Jule- og Sommerferien ved Kommuneskolen i Thorshavn. Sagen blev ikke den Gang bragt til nogen Afslutning, men efter Forslag fra Udvalget af Tinget udsat til i Aar, og den er nu paany henvist til undertegnede Udvalg, denne Gang i Forbindelse med et Andragende**) om Indførelse af Færøsk som

*) Se Lagtingstidende nr 1914, Side 109.

**) Udelades her.

Undervisningsfag i Kommuneskolen. Det drejer sig i begge Tilfælde om *Ændringer i Bekendtgørelse Nr. 95 af 25. Juni 1896*, der indeholder de gældende Lovregler for Thorshavns Kommuneskole og som saadan bl. a. ogsaa giver Bestemmelser for Ferier og Undervisningsfag ved nævnte Skole.

Efter hvad der foreligger for Udvalget har Sagen udviklet sig paa følgende Maade:

Under 29. Januar 1914 andrager Lærerraadet ved Thorshavns Kommuneskole hos Skolemyndighederne om, at *Sommerferien* ved nævnte Skole fra en Maaned maa blive forlænget til 6 Uger. Dette Andragende motiveres ved, at Lærerne mener ved den forøgede Ferie at kunne skaffe sig nye Ideer og Impulser, der kan komme deres Gerning til gode; disse Impulser kan ikke erhverves her paa Øerne, men maa søges uden for Færøerne gennem Feriekursus og Skolebesøg. Det synes heraf at fremgaa, at Lærerraadet særlig har tænkt sig Sommerferien forlænget paa den Maade, at den begynder tidligere end nu, saaledes at Lærere ved denne Skole kunne deltage i sædvanlige Feriekursus nede i Danmark, hvor Sommerferien ved Folkeskolen begynder i første Del af Juli. Af en Udskrift af Forhandlingsprotokol for Lærerraadet, som Udvalget har modtaget, ses det, at Kommissionen for Kommuneskolen ved den Tid har overvejet Indførelse af Færøsk som Undervisningsfag ved Skolen og i den Anledning har rettet en Forespørgsel til Lærerraadet om, hvilket Timetal dette vilde anse for passende i hver Klasse for dette Fag (Læsning, muligvis Retskrivning). Under 13. Februar 1914 har Lærerraadet besvaret denne Forespørgsel derhen, at man til Læsning af Færøsk vilde foreslaa 2 ugentlige Timer i hver Klasse og til Retskrivning, hvis den indførtes, mindst 1 ugentlig Time i hver Klasse; men samtidig betoner Lærerraadet den formentlige Vanskelighed ved at formindske Timetallet for de nuværende Fag og slaar paa en Forøgelse af Lærerpersonalet.

Under 27. Februar 1914 har Skolekommissionen anbefalet Lærerraadets Andragende om en Forlængelse af Sommerferien; Kommissionen udtaler udtrykkelig, at den eventuelle Forlængelse bør falde i September Maaned, idet der bl. a. henvises til, at Forældrene bør kunne benytte deres Børn ved Iløbjæringsarbejdet. Under samme Dato andrager Kommissionen om, at den 23. December, som efter den gældende Ordning er Skoledag, maa føjes til *Juleferien* som Fridag, i Lighed med hvad Tilfældet er ved alle andre Skoler paa Færøerne.

Derefter har Byraadet under 27. Marts 1914 rettet Henvendelse til Lagtinget om at virke hen til, at Sommerferien ved Kommuneskolen i Thorshavn forlænges til 6 Uger og at den deles saaledes, at Børnene bliver fri 2 Uger i Tørvtiden og 4 Uger i Høtiden, efter Skolekommissionens nærmere Bestemmelse. Ligeledes har Byraadet under samme Dato anmodet Lagtinget om at udvirke den af Skolekommissionen omsøgte Forlængelse af Juleferien.

Med Skrivelse af 29. Juni 1914 tilstiller Skoledirektionen Lagtinget det i Sagen saaledes passerede m. H. t. Forlængelse af Jule- og Sommerferien ved Thorshavns Kommuneskole. Direktionen henstiller til Tinget, at dette anbefaler, at Juleferien forlænges med den 23. December, hvorved denne Ferie vil begynde samtidig med Ferien ved de andre Kommuneskoler paa Færøerne samt med Ferien ved Færøernes Mellem- og Realskole, ligesom Direktionen endvidere henstiller til Tingets Overvejelse, om den nuværende Sommerferie ved Thorshavns Kommuneskole, der er en Del kortere end Ferien ved Bygdeskolerne, der varer fra 28. Juli til 31. August, og ved Mellem- og Realskolen, hvor den er 6 Uger, bør forlænges til 6 Uger, idet Direktionen bemærker, at der ikke findes at være den samme Grund til den længere Ferie ved Thorshavns Kommuneskole som ved Mellemskolen.

Uagtet undertegnede Udvalg ikke finder, at det er særlig paatrængende at forlænge Jule- og Sommerferien ved Thorshavns Kommuneskole, navnlig ikke at det skulde være nødvendigt at forlænge Sommerferien fra 1 Maaned til 6 Uger (man maa med Skoledirektionen være enig i, at der ikke for den omhandlede Kommuneskole er samme Grund til den længere Ferie som for Mellem- og Realskolen, som for en stor Del besøges af Børn udenfor Thorshavn), er Udvalget paa den anden Side af den Formening, at det kan være naturligt og rigtigt at

tilstræbe den størst mulige Ensartethed, ogsaa med Hensyn til Ferierne, for samtlige færøske Kommuneskoler. Udvalget tillod sig derfor i Fjor under 26. August gennem Skoledirektionen at forespørge Byraadet, om dette ikke vilde finde det rigtigere, at § 3 i Bekendtgørelse Nr. 95 af 25. Juni 1896 (der indeholder Reglerne for Thorshavns Kommuneskole) blev enslydende med § 16 i Anordning Nr. 11 af 16. Januar 1912 (der indeholder Reglerne for Landkommunernes Folkeskoler), hvorved Ferierne blev lige lange for samtlige færøske Kommuneskoler.

Naar Lærerraadet ved Thorshavns Kommuneskole motiverer sit Andragende af 29. Januar 1914 om Forlængelse af Sommerferien med det ønskelige i, at der gives Lærerne Tid og Lejlighed til at deltage i Feriekursus udenfor Færøerne og i den Forbindelse henviser til Vanskeligheden ved at skaffe Vikar for det Tidsrum, man i den Anledning maatte søge Fritagelse for sin Lærergerning, saa maa Udvalget hertil bemærke, at det i samme Grad er ønskeligt for Bygdeskolernes Lærere at kunne deltage i saadanne Feriekursus. Udvalget finder ikke, at man af den Grund bør formindske Tallet paa Børnenes Skoledage, men betragter det som givet, at saavel Skoledirektionen som de øvrige Skolemyndigheder i Tilfælde, hvor en Kommunalærer ønsker at deltage i et Feriekursus udenfor Færøerne, selvfølgelig vil stille sig yderst liberalt i Spørgsmaalet med Hensyn til Vikar.

Da Tinget hjemsendtes i Fjor, havde man endnu ikke modtaget Svar fra Byraadet paa ovennævnte Forespørgsel af 26. August. Nu foreligger Svar. Allerede under 3. September i Fjor udtaler Kommissionen for Thorshavns Kommuneskole, paa Foranledning af Byraadet, at den intet har at erindre imod, at § 3 i Bekendtgørelse Nr. 95 af 25. Juni 1896 bliver enslydende med § 16 i Anordning Nr. 11 af 16. Januar 1912. Men samtidig henstiller Kommissionen til Byraadets Overvejelse, om det ikke vilde være hensigtsmæssigt samtidig med den foreslaande Ændring at søge at faa ogsaa § 4 i Bekendtgørelse af 25. Juni 1896 (der handler om Undervisningsfagene) ændret derhen, at ogsaa *Færøsk optages blandt Undervisningsfagene* i Kommuneskolen efter Reglerne i § 7 i Anordning af 16. Januar 1912. Kommissionen finder det nemlig uheldigt, at Thorshavns Kommuneskole skal være den eneste Skole paa Øerne, hvor der ikke gives Undervisning i Færøsk. Den 22. Juli i Aar har derefter Byraadet enstemmig vedtaget følgende Forslag:

1. Byraadet anbefaler, at § 3 i Bekendtgørelse Nr. 95 af 25. Juni 1896 ændres saaledes, at den bliver enslydende med § 16 i Anordning Nr. 11 af 16. Januar 1912, idet dog Bestemmelsen om en Deling af Sommerferien bibeholdes.

2. Det anbefales ligeledes, at § 4 i nævnte Bekendtgørelse ændres derhen, at ogsaa Færøsk optages blandt Undervisningsfagene i Kommuneskolen efter Reglerne i § 7 i Anordning Nr. 11 af 16. Januar 1912.

Endvidere ligger ved Sagen to Skrivelser fra Kommissionen for Thorshavns Kommuneskole til Byraadet; i den ene fremsættes Forslag angaaende Fordeling af Timetal for Færøsk som Fag i de enkelte Klasser med dermed følgende Ændringer i Timetallet for andre Fags Vedkommende, i den anden henleder den Byraadets Opmærksomhed paa, at Skolen trænger til en Udvidelse, eventuelt til Ansættelse af en ny Lærer, -- Forhold, som Udvalget ikke finder, at Lagtinget har særlig Anledning til at beskæftige sig med.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Indførelse af Undervisning i Færøsk i Thorshavns Kommuneskole, noget, der udkræver en Ændring i § 4 i Bekendtgørelse Nr. 95 af 25. Juni 1896, forekommer det Udvalget ogsaa her at være naturligt og rigtigt at tilstræbe Ensartethed for samtlige færøske Kommuneskoler, og man kan med Skolekommissionen være enig i at finde det uheldigt, at Thorshavns Kommuneskole skal være den eneste Skole paa Øerne, hvor der ikke gives Undervisning i Færøsk. Imidlertid maa man her gøre opmærksom paa, at Lagtinget allerede i 1909 androg paa at faa Færøsk indført som Fag ved Thorshavns Kommuneskole, dog saaledes, at Deltagelsen i denne Undervisning fra Elevernes Side skulde være frivillig. Under 23. December 1909 bifaldt Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet denne Ordning, en Ordning, som imidlertid aldrig er bleven udført i Praksis. Saaledes som Forholdet med Hensyn

til Undervisning i Færøsk har udviklet sig paa Færøerne siden 1909, maa Udvalget anse det for rigtigst, at Undervisning i mundtligt Færøsk i Thorshavns Kommuneskole bliver obligatorisk som i Øernes andre Skoler; at Bestemmelserne med Hensyn til færøsk Retskrivning ogsaa bliver ensartede, er naturligt.

I Henhold til ovenstaaende tillader Udvalget sig derfor at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

Lagtinget andrager hos Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om,

- 1) at § 3 i Bekendtgørelse Nr. 95 af 25. Juni 1896 ændres derhen, at den bliver enslydende med § 16 i Anordning Nr. 11 af 16. Januar 1912, samt
- 2) at § 4 i Bekendtgørelse Nr. 95 af 25. Juni 1896 (jfr. Ministeriets Skrivelse af 23. December 1909) ændres derhen, at Færøsk optages som obligatorisk Undervisningsfag ved Thorshavns Kommuneskole samt færøsk Retskrivning som frivilligt Fag sammensteds i Lighed med Bestemmelserne i § 7 i Anordning Nr. 11 af 16. Januar 1912.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 20. *September* sattes Udvalgets Forslag

Punkt I under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.
 — II — — — — — 14 — — 0.

Sagen overgik til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 21. *September* sattes Udvalgets Forslag

Punkt I under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.
 — II — — — — — 14 — — 0.

Sagen i dens Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges med 16 Stemmer mod 1 (*nej stemte*: Patursson; *stemte ikke*: R. Rasmussen; *fraværende*: J. M. Dam, Egholm, J. C. F. Dam og Konoy).

Den 22. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 22. September 1915.

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Lagtinget har i indeværende Samling haft til Behandling to Andragender om Forlængelse af Sommer- og Juleferie ved Kommuneskolen i Thorshavn og

om Indførelse af Færøsk som Undervisningsfag i samme Skole. Det første af disse Spørgsmaal behandlede af Tinget allerede i Fjor, men bragtes ikke den Gang til nogen Afslutning. Efter at Sagen, der drejer sig om Forslag til Ændringer i henholdsvis § 3 og § 4 i Bekendtgørelse Nr. 95 af 25. Juni 1896 angaaende nogle Forandringer i Lov af 1. Marts 1854 om Ordningen af Skole- og Undervisningsvæsenet paa Færøerne, havde været behandlet i Udvalg, blev den ved den 3die og endelige Behandling den 21. September vedtaget med 16 Stemmer, idet 1 stemte imod, 1 stemte ikke og 4 var fraværende. Idet man henviser til Sagens medfølgende Bilag og den ligeledes medfølgende Udvalgsbetænkning, skal man anbefale Sagen til velvillig Fremme ved det høje Ministeriums Forsorg.

Seemung Rytter.

A. C. Rønsen.

Joan Poulsen.

XII. Opførelse af Skolestuer.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag om *Opførelse af Skolestuer i Bygderne Huttervig, Hellerne og Fandingshavn.*

S. D. fremlagdes følgende *Andragender*:

Nolsø, den 24. Maj 1915.

Til
Justitsministeriet.

Undertegnede Forstanderskab for Nolsø Sogns Kommune tillader sig herved underdanigst at andrage det høje Ministerium om, at der maa blive ydet Forstanderskabet en Bevilling paa 2600 Kroner til at opføre en Lærerbolig af befalet Størrelse for 1 Nolsø Bygd.

Grunden til, at Forstanderskabet tillader sig at fremkomme med ovenstaaende Andragende til det høje Ministerium, er den, at fra 1. Januar d. A. er der blevet ansat en ny Lærer ved Sognets Skole, som ikke i Lighed med den

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 55.

afgaaede selv ejer Bolig, hvorfor man har været nødt til at forskaffe ham lejet Bolig, men da dette vil være meget vanskeligt i Længden, er det, at man underdanigst tillader sig at andrage om ovenstaaende Bevilling af 2600 Kroner.

P. F. V.

Underdanigst

C. Larsen,
Fmd.

* * *

Til
Færøernes Lagting.

Da der i Ejde Sogns Kommune er bleven ansat 2 Lærere ved Sognets Skoler, saaledes at begge Lærerne den halve Tid af Aaret underviser i Ejde, hvor der kun findes én Skolestue, er Trangen til endnu en Skolestue i Ejde stor.

Skolen i Ejde er en af Sten opført Bygning, 12 X 24 Alen. Stueetagen indrettet til en Skolestue og Beboelse for Læreren.

Forstanderskabet har tænkt sig at overbygge Skolen med en Etage til Beboelse for Førstelæreren og indrette Stueetagen til to Skolestuer.

Man tillader sig derfor herved ærbødigst at andrage hos det i Aar sammentrædende Lagting om Lagtingets Medvirkning til, at der af Statskassen ydes Kommunen et passende Tilskud til Skolens Ombygning.

Overslag over de til Ombygningen beregnede Udgifter vil inden Lagtinget sammentræder blive tilsendt.

Forstanderskabet for Ejde Sogns Kommune, Ejde, den 27. Maj 1915.

P. F. V.

Oliver Øster,
Fmd.

* * *

Nærværende Andragende anbefales.

Fr. Petersen,
Formand for Ejde Sogns Skolekommission.

— — —

S. D. (29. Juli) henvistes Sagen til Kirkekassendvalget.

Den 9. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om en Bevilling af 2600 Kr. til Opførelse af en Lærerbolig paa Nolsø. Andragendet motiveres ved, at der siden 1. Januar ved Sognets Skole er ansat en Lærer, der ikke selv er Ejer af en Bolig, saaledes som Tilfældet var med den afgaaede Lærer, der ogsaa var den første Lærer paa Stedet, siden Sognet fik et ordnet kommunalt Skolevæsen.

Udvalget kan ikke andet end finde det i og for sig paaskønnelsesværdigt, at nævnte Forstanderskab allerede har optaget til Overvejelse Spørgsmaalet om Opførelse af en Lærerbolig, uagtet den nuværende Lærer er ugift og endnu ikke er fast ansat, men maa ikke desto mindre nære nogen Betænkelighed ved at anbefale, at der paalægges Stat og Kommune betydelige Udgifter til Opførelse af endnu en Lærerbolig paa Nolsøerne, da en stor Del af de udenfor Thorshavn opførte Lærerboliger staa ubehoede som Følge af, at omtrent Halvdelen af det ved Folkeskolen ansatte Lærerpersonele bestaar af ugifte Personer, som i Reglen foretrække at have Kost og Logis udenfor Lærerboligen fremfor at føre egen Husholdning i den. Navnlig under de nuværende vanskelige økonomiske Forhold finder Udvalget det ikke tilraadeligt at opføre en ny Lærerbolig, medmindre en saadan maatte siges at være helt nødvendig.

Udvalget skal derfor foreslaa Lagtinget at vedtage følgende:

Udvalgsbetænkningen tilstilles Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune med Anmodning om sammen med Skolekommissionen at optage Spørgsmaalet om Opførelse af en Lærerbolig paa Nolsø til fornyet Overvejelse, og, for saa vidt Ønsket om nævnte Lærerbolig fastholdes, at indgive nyt Andragende til Lagtinget.

Ved Sagens 2. Behandling den 11. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

Den 10. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Fuglefjord og Andefjord Sogns Kommune om Tilskud af Statskassen til Opførelse af to Skolestuer, den ene i Bygden Fundingsbotn i Andefjord Sogn, den anden i Bygden Hellerne i Fuglefjord Sogn.

Sagen blev af Skoledirektionen forelagt Lagtinget i Fjor, men blev den Gang udsat til i Aar.

Angaaende de skolepligtige Børns Antal i de to nævnte Bygder findes i Sagen Oplysninger daterede 16. August 1914 fra Formanden for de paagældende Skolekommissioner, gaaende ud paa, at der i Bygden Hellerne var 12 Børn i

skolepligtig Alder, og at der var Udsigt til, at Antallet i Løbet af de kommende 7 Aar vilde stige til 18, medens Bygden Fundingsbotn kun havde 8 Børn i skolepligtig Alder, og at disses Antal sandsynligvis ikke vilde stige, men snarere dale en Smule i de næste 7 Aar.

Paa Grund af sidstnævnte Bygds ringe Børneantal maa Udvalget nære nogen Betænkkelighed ved at anbefale, at der paalægges Stat og Kommune forholdsvis store Udgifter til Opførelse af en Skolestue dér, og om begge de nævnte Skolestuer gælder det, at Lagtinget formentlig ikke vil kunne ansøge om Stats-tilskud til deres Opførelse, medmindre Forstanderskabet forpligter de vedkommende Sogne til ved Hjælp af det sædvanlige Stats-tilskud at bekoste Opførelsen og sørge for deres forsvarlige Vedligeholdelse. Det kan ikke anses tilstrækkeligt, at Andragender fra de nævnte to Bygder om Stats-tilskud anbefales »mod at Beboerne i de paagældende Bygder selv udfører det nødvendige Pligtarbejde«.

Udvalget skal derfor foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Forstanderskabet for Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune anmodes om at oplyse, om det vil tilpligte henholdsvis Fuglefjord Sogn og Andefjord Sogn til med sædvanligt Tilskud af Statskassen at bekoste Opførelsen og forsvarlig Vedligeholdelse af en Skolestue i hver af Bygderne Helle og Fundingsbotn.
2. Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens 2. Behandling den 13. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

Den 15. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) endvidere følgende

Udvalgsbetænkning.

1. Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Fuglø og Svinø Sognes Kommune om Lagtingets Medvirkning til, at der af Statskassen maa blive bevilget det sædvanlige Tilskud (1400 Kr.) til Opførelse af en Skolestue i Bygden Hattervig paa Fuglø.

Paa Fuglø er der som bekendt to Bygder, nemlig Hovedbygden Kirke og den $\frac{3}{8}$ Mil derfra beliggende noget mindre Bygd Hattervig. Den paa Øen ansatte Lærer underviser i begge disse Bygder, hvis samlede Antal skolepligtige Børn i indværende Aars Maj Måned var 32. Medens der i Bygden Kirke for mange Aar siden er blevet opført en Skolestue, har Hattervig hidtil manglet en saadan, saa at de herværende Skolebørn, hvis Antal i Kjør var 13 med Udsigt til Stigning i de kommende Aar, har været henviste til Undervisningslokaler skiftevis hos 6 Familier i Bygden. At mange af disse Lokaler, som af Forstanderskabet bemærket, er meget smaa og lader i flere Henseender meget tilbage at ønske, er forstaaeligt nok, og Forstanderskabets Beslutning om at ville opføre en Skolestue i Hattervig maa derfor hilses med Glæde. Udvalget gaar ud fra som givet, at omhandlede Skolestuebygning, trods Bygdens forholdsvis ringe Børneantal, faar den sædvanlige Størrelse (12x8 Alen indvendigt Maal, inddelt i Skolestue, Forstue og et lille Værelse).

2. Samme Udvalg har haft til Behandling et Andragende fra Forstanderskabet for Ejde Sogns Kommune om Lagtingets Medvirkning til, at der af

Statskassen ydes Kommunen et passende Tilskud til Ombygning og Udvidelse af Skolen i Ejde, saa at denne kan komme til at rumme to Skolestuer.

I Ejde Sogn har der alt i mange Aar været to Skoler, den ene i Bygden Ejde, hvor der findes en Skolebygning, indeholdende Beboelseslejlighed for en Lærer og Skolestue, den anden i den $1\frac{1}{2}$ Mil fra Ejde beliggende Bygd Nordskaale, hvor der er opført en Skolestue af sædvanlig Størrelse. Skolen i Ejde besøges for Tiden af 72 Børn, Skolen i Nordskaale af 20 Børn. Medens Undervisningen i begge Sognets Skoler tidligere er besørget af én Lærer, er der fra 1. Oktober f. A. ansat en Lærerinde (Andenlærer), som den halve Tid af Aaret underviser i Nordskaale og den halve Tid i Ejde Skole, hvor Læreren nu ogsaa underviser hele Aaret igennem. Som Følge heraf trænges der til en ny Skolestue i Ejde, da det er umuligt i Længden at faa en saadan til Leje. Forstanderskabet har nu ment, at Spørgsmaalet om en ny Skolestue hensigtsmæssigst vil kunne løses ved at overbygge den nuværende Skolebygning med en Etage til Beboelse for Læreren (Førstelæreren) og indrette Stuetagen til to Skolestuer. Paa lignende Maade har man for nogle Aar siden skaffet Plads til to Skolestuer i Skolebygningerne i Vestmanhavn og Vaag.

Med Andragendet følger en Beskrivelse*) af Ombygningen med tilhørende Tegning. Omkostningerne anslaaes til 2800 Kr.

Udvalget mener at burde anbefale Andragendet og at foreslaa, at der af Statskassen bevilges det sædvanlige Tilskud til en Skolestue: 1400 Kr.

I Henhold til det anførte indstilles til Lagtingets Vedtagelse:

Lagtinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at der af Statskassen tilstaas

- 1) Fuglø Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Bygden Hattervig;
- 2) Ejde Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Tilvejebringelse af en Skolestue ved Ombygning og Udvidelse af Skolebygningen i Ejde.

Ved Sagens 2. Behandling den 18. September vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 21. September sættes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

Den 21. September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 21. September 1915.

Lagtinget har i dettes indeværende Samling enstemmig med 17 Stemmer vedtaget at indgaa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at der af Statskassen tilstaas:

*) Udelades her.

- 1) Fuglø Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Bygden Hattervig og
- 2) Ejde Sogn et Tilskud af 1400 Kr. til Tilvejebringelse af en Skolestue ved Ombygning og Udvidelse af Skolebygningen i Ejde.

I Henhold til det saaledes vedtagne tager man sig herved den Frihed at henvende sig til det høje Ministerium med Anmodning om, at der ved sammes gunstige Forsorg maa blive tilstaaet bemeldte Sogne de begærede Tilskud til de nævnte Byggeforetagender, idet man som nærmere Motivering tillader sig at henvise til hoslagte Andragender og ligeledes medfølgende Udvalgsbetænkning.

Sæmning Rytter.

Fr. Petersen.

Joan Poulsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

XIII. Sagen om tvungen Ulykkesforsikring for Fiskere m. fl.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag om *tvungen Ulykkesforsikring for Fiskere m. fl.*

Ved Sagens 1. Behandling den 3. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 4. s. M. valgtes: *Dahl, H. A. Djurhuus, Samuelson, R. Rasmussen og Hentze.* Den 18. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg har behandlet Sagen om tvungen Ulykkesforsikring for Fiskere m. fl. Sagen rejstes i fjor ved, at forskellige Lagtingsmænd fremsatte Andragende om, at et af Amtmanden udarbejdet Forslag til Lov for Færøerne om tvungen Ulykkesforsikring for Fiskere m. fl. vedtoges. Dette Lov-

^{*)} Se Lagtingstidende for 1914, Side 40.

Lagtingstidende 1915.

forslag behandledes i Fjor med det Resultat, at Sagen udsattes til i Aar. Imidlertid er der indhentet forskellige Oplysninger, der foreligger i en Skrivelse*) fra Ulykkesforsikringsforeningen for danske Fiskere til Udvalgets Formand.

Udvalget har haft en Konference med Medlemmer af Bestyrelsen for den gensidige Forsikringsforening for Forulykkedes Efterladte paa Færøerne, navnlig med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorledes man burde indrette sig med Hensyn til denne Sag for ikke at genere den frivillige Forsikringsbevægelse paa Færøerne, saaledes som den har fundet sit Udtryk i den nysnævnte Forsikringsforening. Noget positivt Resultat af Konferencen foreligger foreløbig ikke, men man tør dog sammenfatte Resultatet i følgende: Der var Enighed mellem Bestyrelsen og Udvalget om, at en tvungen Forsikring paa det foreliggende Grundlag vil genere den eksisterende frivillige Forening saa betydeligt, at den næppe kan eksistere, og at man ønskede at gøre alt, hvad man kunde, for at bevare den nævnte Forening, der har haft og har en saa stor Betydning paa Færøerne, baade gennem den Hjælp, den bringer, og saa ikke mindst gennem den opdragende Indflydelse, en saadan Sammenslutning til gensidig Hjælp i Ulykkestilfælde har. Udvalget mener dog samtidig, at der bør gøres noget for at *alle* kan nyde godt af Forsikring, saafremt Forsørgeren afgaar ved Døden ved Ulykkestilfælde.

Der foreligger imidlertid en Skrivelse*) fra Ministeriet til Amtmanden, hvoraf fremgaar, at Regeringen ønsker at stille Sagen om Lovgivning paa det heromhandlede Omraade i Bero, indtil en paa Dagsordenen staaende Revision af Ulykkesforsikringslovgivningen er gennemført for det øvrige Kongerige.

Efter hvad der saaledes foreligger, forekommer det Udvalget, at man i paagældende Skrivelse til Amtet ogsaa har et Svar til Lagtinget, og ud fra disse Betragtninger maa man formene, at Sagen bør udsættes, indtil den paagældende Revision er foretaget, foreløbig til næste Aar, idet man først med nogen Grund tør vente, at en særlig færøsk Ulykkesforsikringslovgivning kan blive gennemført, naar den af Ministeriet ommeldte Betingelse er til Stede.

I Henhold hertil fremsætter Udvalget følgende

Forslag.

Denne Sag udsættes til næste Aar.

Ved Sagens 2. Behandling den 20. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

*) Udelades her.

XIV. Ændring i Loven om Beskatning af Handelsrejsende.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag om *Ændring i Loven om Beskatning af Handelsrejsende*.

Ved Sagens 1. Behandling den 3. August vedtoges det at henvise den til *Udvalget for forskelligartede Sager*.

Den 20. September afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist en fra sidste Lagtingssamling udsat Sag om Ændring i Lov Nr. 13 af 21. Januar 1913 om Handelsrejsende.

Spørgsmaalet er rejst ved et Andragende^{**)} af 20. Maj 1914 fra Agent N. S. Johannessen af Thorshavn. Andrageren gør blandt andet gældende, at han har løst Antagelsesbevis til at drive Handel i Thorshavn, og at han som andre Handlende betaler Skat til Kommunen. Han henviser til et i Folketinget den 18. Marts 1914 vedtaget Lovforslag, efter hvis § 6 Agenter, der svarer Skat og har løst Næringsbevis som Grosserer, Købmand, Fabrikant eller Haandværker, skal være fritagne for at løse Adgangsbevis som Agenter. Dette Lovforslag ses dog ikke at være behandlet færdigt i Rigsdagen.

Amtet har ved Skrivelse af 11. Juli 1914 henstillet at svare, at Lagtinget i alt Fald ikke for Tiden finder Anledning til at søge udvirket nogen Ændring i bemeldte Lov.

Udvalget er, efter at have overvejet Sagen, kommet til den Anskuelse, at en Person, der har løst Antagelsesbevis til at drive Handel og kun driver Agentvirksomhed ved i sin Bolig eller Forretningslokale at modtage skriftlige eller mundtlige Ordre paa Varer, bør ligestilles med andre Handlende (En Gros-Handlende), medens Pligten til at løse det i ovennævnte Lovs § 2, 1. Stykke, ommeldte Antagelsesbevis først bør indtræde, naar han rejser for at indhente Ordre (optræder som Handelsrejsende).

Man har derfor ved en Skrivelse^{**)} af 19. f. M., hvoraf en Genpart vedlægges, indhentet en Udtalelse fra Færøernes Købmandsforening.

I Svarskrivelse^{**)} af 2. dennes udtaler Købmandsforeningens Bestyrelse, at den vel i og for sig ikke har stort imod den foreslaaede Bestemmelse, men den finder ikke, at der er tilstrækkelig Grund til at sætte Lovgivningsmagten i Bevægelse for at opnaa en saadan Ændring, idet Bestemmelsen med den Indskrænkning, den har, ikke vil have nogen Interesse for Andrageren og ligestillede.

Udvalget maa dog være af den Formening, at det i hvert Fald vil have formel Betydning, at Agentvirksomhed fra fast Lokale ligestilles med anden Handel (her En Gros-Handel, da Talen er om Handel til andre Handlende), og

^{*)} Se Lagtingsvidende for 1914, Side 30.

^{**)} Udelades her.

at det i Loven ommeldte Antagelsesbevis kun bør kræves, naar Agenten optræder som Handelsrejsende, og kun for de Firmaer, han som saadan repræsenterer.

Man har derfor forsøgt at udtrykke disse Tanker i nedenstaaende Lovforslag, som man tillader sig at anbefale Tinget til velvillig Behandling og Vedtagelse.

* * *

Forslag til Lov om Ændring i Lov for Færøerne om Handelsrejsende af 24. Januar 1913.

Til § 2 i Lov Nr. 13 · 1913 — om Handelsrejsende føjes:

«For saa vidt den paagældende har løst det i Lov af 21. Marts 1855 om Ophævelse af den kgl. Enehandel paa Færøerne i § 10 ommeldte Antagelsesbevis og kun driver Agentvirksomhed fra fast Bopæl eller Forretningslokale i den By (Bygd), som dette Antagelsesbevis lyder paa, bortfalder Forpligtelsen til at erhverve det i 1. Stykke ommeldte Antagelsesbevis.»

Ved Sagens 2. *Behandling* den 21. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 22. *September* fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning
af Udvalget:

Sagen angaaende Ændring i Lov for Færøerne om Handelsrejsende af 24. Januar 1913 udsættes til næste Aar.

Forslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

XV. Storchvalsfangst ved Færøerne.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag om *Ændring i Reglerne for Fangst af Storchvaler ved Færøerne*.

Ved Sagens 1. Behandling den 6. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til *Udvalget i Sagen om Motorbaadsføreres Kendskab til Søvejsreglerne*.

Den 21. August fremlagdes

Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne.

(Vedhæftet som Bilag 13.)

Ved Sagens 1. Behandling den 24. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til forannævnte Udvalg. Den 17. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg har behandlet den fra i Fjor udsatte Sag om Hvalfangst ved Færøerne. Sagen er rejst paa Foranledning af et Andragende**) fra Dampskibsekspeditør Müller, Thorshavn, af 28. Juli 1914.

Andrageren gør gældende, at Storchvalsfangsten paa Færøerne utvivlsomt har været drevet under Former, som har været uheldige. Han mener derfor, at der tiltrænges Ændringer i den bestaaende Lovgivning om Hvalfangsten, Ændringer, der tager noget mere Sigte paa at holde Hvalbestanden vedlige, samtidig med at man har for Øje, at det vilde være heldigt, om Fangsten i højere Grad end hidtil kommer Færøerne til gode.

Ud fra disse Betragtninger henstiller Andrageren, at det ved en eventuel Revision af Hvalloven overvejes, om man ikke bør virke hen til, at Retten til at drive Hvalfangst ved Færøerne foruden de alt krævede Befingelser gøres afhængig af Lagtingets Samtykke, og at Afgiften af Storchvaler fremtidig bestem-

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 102.

**) Udelades her.

mes af Tinget for et Femaar ad Gangen, dog saaledes, at man af Hensyn til de alt bestaaende Selskaber lader hengaa en passende Tid, inden en eventuel ny Ordning træder i Kraft.

Udvalget er med Andrageren enigt i, at det vilde være meget ønskeligt, om man gennem Lovgivningen paa det heromhandlede Omraade kunde finde en Ordning, der samtidig med at sikre Færøerne Hvalfangstens Goder i saa stort Omfang som muligt kunde tage Sigte paa at holde Hvalbestanden vedlige. I sidstnævnte Henseende vil sikkert en Indskrænkning af Stationernes og Fangstbaadenes Antal være formaalstjenligt. Disse Spørgsmaal kræver efter Udvalgets Mening en grundig og alvorlig Overvejelse, og enkelte af Udvalgets Medlemmer forbeholder sig at komme tilbage til denne Side af Sagen, saa snart Forholdene tillader det. Man enes i Udvalget om i Øjeblikket at indskrænke de eventuelle Ændringer i Hvalloven til saadanne Bestemmelser, som snarest kunne sikre Befolkningen lettere Adgang til Hvalkød, mens de øvrige af Andrageren rejste Spørgsmaal stilles i Bero indtil videre.

Der har nu i en Snes Aar været drevet Hvalfangst ved Færøerne, til at begynde med udelukkende af Udlændinge med udelukkende fremmed Kapital, men siden Aarhundredets Begyndelse af Selskaber med til Dels indenrigsk Kapital, mens Driften ledes af Udlændinge.

Visse færøske Kasser har haft en betydelig Indtægt af Hvalfangsten. Desuden har denne Fangst medført, at den færøske Befolkning har faaet til Købs ikke ubetydelige Mængder Hvalkød. Som Udvalget fuldt ud anerkender den Betydning, Hvalafgiften har haft for Færøerne, saa indrømmer man ogsaa, at færøsk Kapital muligvis har tjent Penge paa Hvalfangsten. Desuden maa man antage, at Hvalfangsten har haft stor Betydning ved, at den har givet den færøske Befolkning Adgang til Køb af Hvalkød.

Det er utvivlsomt, at det Hvalkød, man har kunnet faa til Købs paa Hvalstationerne, har haft en overordentlig stor Betydning for den færøske Befolkning. I de første Aar efter Storchvalsfangstens Begyndelse kunde Hvalkød faas i rigelig Mængde til ret moderate Priser. I de senere Aar har dette Forhold forandret sig ikke ubetydeligt, indtil man i Aar, til Trods for at Hvalfangsten har været rigelig, staar overfor det Faktum, at Befolkningen mener, at den Adgang, man har til at købe Hvalkød, ikke er tilfredsstillende, og at Priserne er altfor høje, saa høje, at man ikke mener at have Raad til at købe. At denne Prisstigning er særlig alvorlig ved *een* af Hvalstationerne, mens Stationen i Løbra paa Suderø holder betydelig lavere Priser, finder Udvalget Anledning til at notere.

Det maa betragtes som givet, at Hvalfangsten drives ene og alene med det Formaal for Øje at udvinde Olie til Eksport. At man samtidig ogsaa søger at tjene Penge paa Hvalkødet, er naturligt, men har intet med Hvalfangstens Hovedformaal at gøre. Det er derfor ikke ubilligt, om man som Betingelse for Tilladelse til at drive Hvalfangst kræver Imødekommenhed med Hensyn til Adgangen til at købe Hvalkød, som er et for Befolkningen vigtigt men for Hvalfangerne meget underordnet Punkt.

Særlig uheldigt har det været, at Hvalkødet netop under de forhaandenværende Krigstider holdes i en Pris, der er for høj for Befolkningen, ikke mindst i Betragtning af, at Hvalfangsten i Aar giver et godt Udbytte for Selskaberne, idet Fangsten er udmærket og Oliepriserne meget høje.

De Forhandlinger, som man fra Tingets Side har ført med de paagældende Selskaber, har nok medført, at Betingelserne for at faa Hvalkød, saa vidt man ved, er gunstigere for Færinger end for Udlændinge; men den færøske Befolkning er langt fra tilfreds med Forholdet som det er, og det kan ikke skjules, at det synes at skulle blive vanskeligere Aar for Aar.

Udvalget finder derfor, at et af Amtet paa Foranledning af Diskussionen i Tinget om denne Sag udarbejdet Forslag er meget betimeligt og vel begrundet. Amtet har ikke ønsket at stille det paagældende Forslag, men udarbejdet det til Brug for Udvalget.

Man tiltræder fuldt ud Tanken i Forslaget, men ønsker at foreslaa nogle

Ændringer, som efter Udvalgets Skøn er nødvendige for at det kan virke i Overensstemmelse med Hensigten. Naar Maksimumsafgiften pr. Hval sættes noget højere i Forslaget, vil man efter Udvalgets Mening ikke risikere, at de forskellige Selskaber foretrækker at svare den højere Afgift og beholde Hvalkødet til Omdannelse til en eller anden Eksportartikel.

Udvalget har dog ikke kunnet enes om at fremsætte et Ændringsforslag fælles for hele Udvalget, men har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Udvalgets Flertal: Dahl, Joen Rasmussen og A. Samuelson anbefaler Amtets Forslag, dog med den Ændring, at 100 Kr. i § 6, 1. Punktum, forandres til 400 Kr. og 100 Kr. i § 6, 2. Punktum, forandres til 400 Kr. §ens sidste Punktum redigeres saaledes:

Afgiften nedsættes til 50 Kr. for de Stationers Vedkommende, der er villige til at afslutte Kontrakt om Levering af Hvalkød til den færøske Befolkning paa Vilkaar, der af Lagtinget skønnes at være tilfredsstillende.

Under Sagens foreløbige Behandling i Tinget fremsættes der nogen Betænkelse ved Maksimumsafgiftens Forhøjelse som her foreslaaet, idet man mente, at en saa alvorlig Forhøjelse vilde skræmme Hvalselskaberne fra Færøerne, da det udelukkende kommer til at bero paa Lagtinget, om Selskaberne skal kunne opnaa en Overenskomst, der sikrer dem den i §ens sidste Stykke ommeldte gunstige Stilling. Man gjorde derfor gældende, at Selskaberne maatte regne med at komme til at betale den højeste Afgiftssats, og denne Omstændighed vilde afskrække dem fra at indfinde sig her for at drive Hvalfangst. Udvalget nærer ikke Betænkelse i saa Henseende, idet man gaar ud fra, at den, som er villig til at give Færinger Ret til for en moderat Pris at skaffe sig Hvalkød fra Stationen, og som ikke ved sine Dispositioner foranlediger, at Hvalkødet bedærvs, altid vil kunne opnaa en Overenskomst med Lagtinget og saaledes sikre sig den gunstigste Stilling m. H. t. Afgiften, altsaa sikre sig Ret til at svare kun Minimumsafgiften. Det kan anses for givet, at Lagtinget altid vil optræde saa human som Hensynet til Befolkningens Tarv tillader det, og Hensynet til Befolkningens Tarv maa ogsaa tale for at behandle Selskaberne saaledes, at de kan fortsætte deres Virksomhed indenfor rimelige Grænser.

Mindretallet: R. Rasmussen og Egholm er enigt med Flertallet i, at Hvalstationernes Forhold m. H. t. Prisen paa Hvalkød bør være bestemmende for Afgiftens Størrelse, men foretrækker, at Afhængighedsforholdet mellem Afgiftens Størrelse og Prisen paa Hvalkød fastsættes ved Lov.

Mindretallet tænker sig Ordningen fastslaaet saaledes, at Hvalafgiften pr. afgiftspligtig Hval skal være 5000 Gange saa stor som Prisen pr. kg Hvalkød.

Det vil heraf fremgaa, at

1	Øre pr. kg Hvalkød giver 50 Kr. i Afgift
2	- - - 100 - -
3	- - - 150 - -
4	- - - 200 - -
5	- - - 250 - -
6	- - - 300 - -
7	- - - 350 - -
8	- - - 400 - -

For at undgaa, at det Offentlige skal lide noget direkte Tab ved den her foreslaaede Ordning, mener Mindretallet, at 50 Kr. skal være det Minimum, hvortil Lagtinget skal gaa m. H. t. Hvalafgiften, selv om Stationerne skulde ønske at tilbyde Hvalkød til billigere Pris end 1 Øre pr. kg.

Man opnaar ved denne Ordning den Fordel, at man, paa samme Tid som

Befolkningen af en eller anden Grund ikke kan faa Hvalkød til den billige Pris af 1 Øre pr. kg, opnaar, at det Offentlige ogsaa faar en noget større Indtægt af Hvalfangsten ved Øerne. Det kunde maaske ved denne Ordning indvendes, at Lagtinget for paa en nem Maade at skaffe en Merindtægt i sine Kasser kunde fristes til at virke hen til at opretholde en noget højere Pris paa Hvalkød end 1 Øre pr. kg; men netop, at Lagtinget i den Henseende er stillet mellem Befolkningens Krav om billigt Hvalkød paa den ene Side og Hensynet til sine Kasser paa den anden Side, vil formodentlig føre til at træffe det Forhold mellem Pris paa Hvalkød og Hvalafgift, der for det paagældende Øjeblik er i Overensstemmelse med Folkets Krav i den Henseende.

Da det formodentlig vil være af Betydning, at Hvalkødsprisen bliver ens for alle Stationers Vedkommende, vilde det være heldigt, om Lagtinget for et bestemt Tidsrum kunde opnaa Overenskomst med alle herværende Stationer under eet.

Udvalgets *Flertal* fremsætter følgende Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne:

Lovens § 6 skal fremtidig være saalydende:

Af enhver Bardhval og enhver Tandhval af 36 Fods Længde eller derover, der indbringes til Færøerne, og som er fanget eller fundet fra Skib eller fra Baad, udsendt fra Skib, svares en Afgift paa 400 Kr. Af Dele af en saadan afgiftspligtig Hval svares en Afgift af 3 pCt. — dog ikke over 400 Kr. — af den Værdi, hvortil det indbragte af Syssemanden eller to uvillige Mænd ansættes.

Afgiften er forfalden til Betaling, saa snart vedkommende Hval eller Del deraf er bragt i Land. Den opkræves af Landfogden eller vedkommende Syssemand efter Regler, som fastsættes af Justitsministeren. 1 Opkrævningsgebyr erholder vedkommende Oppebørselsbetjent 1 pCt.

Afgiften nedsættes til 50 Kr. for de Stationers Vedkommende, der er villige til at afslutte Kontrakt om Levering af Hvalkød til den færøske Befolkning paa Vilkaar, der af Lagtinget skønnes at være tilfredsstillende.

Udvalget *Mindretal* fremsætter følgende Forslag:

Lovens § 6 skal fremtidig være saalydende:

Af enhver Bardhval og enhver Tandhval af 36 Fods Længde eller derover, der indbringes til Færøerne, og som er fanget eller fundet fra Skib eller Baad, udsendt fra Skib, svares en Afgift paa 400 Kr., for saa vidt ikke andet er fastsat ved Kontrakt. Af Dele af en saadan afgiftspligtig Hval svares en Afgift af 3 pCt. — dog ikke over 400 Kr. — af den Værdi, hvortil det indbragte af Syssemanden eller to uvillige Mænd ansættes.

Afgiften er forfalden til Betaling, saa snart vedkommende Hval eller Del deraf er bragt i Land. Den opkræves af Landfogden eller vedkommende Syssemand efter Regler, som fastsættes af Justitsministeren. 1 Opkrævningsgebyr erholder vedkommende Oppebørselsbetjent 4 pCt.

Lagtinget kan med Hvalfangerstationerne for et vist Tidsrum, dog ikke ud over 5 Aar ad Gangen, oprette Kontrakt paa Vilkaar, der af Tinget skønnes at være tilfredsstillende baade angaaende Levering af Hvalkød, Prisen paa dette og Størrelsen af Hvalafgiften.

Hvalafgiften og Prisen paa Hvalkød gøres afhængige af hinanden paa en fast Maade, saa at Afgiften pr. afgiftspligtig Hval sættes 5000 Gange saa stor

som Prisen pr. kg. Hvalkød, regnet i samme Værdienhed, medens de øvrige Vilkaar overlades til Lagtingets Skøn.

Hvalafgiften maa i intet Tilfælde være mindre end 50 Kr. pr. afgiftspligtig Hval.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 23. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 25. *September* sattes Mindretallets Ændringsforslag til § 6 under Afstemning, men bortfaldt, da kun 4 Medlemmer stemte derfor og ingen imod.

Flertallets Ændringsforslag vedtoges med 11 Stemmer mod 1.

Efter Begæring af Samuelson foretoges Navneopraab, og var Forslaget saaledes vedtaget med 16 Stemmer mod 1 (*nej stemte*: Formanden; *stemte ikke*: Winther og N. Djurhuus; *fraværende*: Provsten, Evensen og Niclasen).

§ 6, 2. og 3. Stykke, betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Sagen i dens Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*stemte ikke*: Effersee og Formanden; *fraværende*: Evensen og Niclasen).

Den 25. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 25. September 1915.

Lagtinget har i dets indeværende Samling behandlet et af Amtmanden paa Tingets Foranledning udarbejdet Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne.

Efter Sagens 1. *Behandling* i Tinget henvistes Lovforslaget til et Udvalg, der ikke blev enigt om en fælles Indstilling til Tinget, men delte sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallets Forslag vedtoges med 18 Stemmer.

Idet man iøvrigt henviser til Udvalgets Betænkning og Sagens øvrige Akter, tillador man sig at indstille Sagen til det høje Ministeriums velvillige Behandling og videre gunstige Forsorg.

Svenning Rytter.

A. Samuelson.

M. A. Winther.

Til
Justitsministeriet.

XVI. Farvning af Margarine.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes en *Skrivelse fra Amtet af 15. Juli 1915 med 2 Bilag*, saalydende:

Idet man herved fremsender til Lagtingets Erklæring et Andragende fra Færøernes Købmandsforening til Landbrugsministeriet om at der maa blive arbejdet hen til, at dansk Margarine — bestemt til Salg her paa Øerne — lovligt kan farves, saa stærkt det skal være, skal man med Hensyn til den gældende Lovgivning bemærke følgende:

Ifølge § 26 i Lov Nr. 92 af 19. April 1907 om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. gælder den nævnte Lov ikke for Færøerne, men kan ved Anordning gøres gældende der med de Lempelser, som ifølge disse Øers særlige Forhold maatte findes ønskelige. Medens Lov Nr. 53 af 5. April 1888 med nogle Lempelser udvidedes til Færøerne ved Anordning Nr. 86 af 20. April 1888, jfr. Anordning Nr. 60 af 11. April 1890, er ingen af de senere Love om Tilvirkning og Forhandling af Margarine blevet udvidet til Færøerne.

Efter de for Tiden paa Færøerne gældende Regler vil følgelig Margarine, tilvirket her eller indført fra Danmark eller andetsteds, frit kunne farves, bortset fra saadanne Tilfælde, hvor der herved maatte begaaes en Overtrædelse af andre Lovregler (f. Eks. ved Anvendelse af sundhedsfarlige Farvestoffer eller ved Forsøg paa at udgive Varen for Smør). Derimod er det, næst at Loven af 19. April 1907 som nævnt ikke gælder paa Færøerne, ulovligt hertil at indføre Margarine fra Danmark, som forinden Indførslen er blevet stærkere farvet end angivet i Lovens § 8, idet enhver Tilvirkning og Forhandling af saadan Margarine er forbudt i Danmark. Undtagelser fra denne Regel med Hensyn til Margarine bestemt til Færøerne vil næppe i Henhold til Lovens § 26 kunne ske ved Anordning, men kræver formentlig Lovhjemmel.

* * *

Thorsbavn, den 3. Juli 1915.

Til
Landbrugsministeriet.

København.

Undertegnede Færøernes Købmandsforening tillader sig herved at henvende sig til det høje Ministerium i følgende Anledning:

Det har vist sig, at den danske Margarine ikke kan konkurrere med den udenlandske her paa Øerne. De ved den danske Margarine Lovgivning satte Forbud mod det danske Fabrikats Farvning umuliggør virkelig Konkurrence. Dette er vor Mening om Aarsagsforholdet, og der vides ikke at være nogen Grund til at tro, at den danske Margarine ikke skulde være konkurrencedygtig, naar Lovgivningens hæmmende Bestemmelser ikke spærrede Vejen for den.

Da vi erfarer, at der muligvis vil blive foretaget Revision af den danske Margarine Lovgivning, tillader Foreningen — hvis Medlemmer vilde sætte Pris

paa at kunne sælge dansk Margarine ligesaa godt som udenlandsk -- sig herved at henstille til det høje Ministerium, at der bliver arbejdet hen til, at dansk Margarine -- bestemt til Salg her paa Øerne -- lovligt kan farves, saa stærkt det skal være.

Allerærbødigst

i Færøernes Købmandsforening

Jens Olsen.

Jens Eriksen.

Jacob Lützen.

H. Joensen.

M. C. Restorff & Sønner.

* * *

Thorsbavn, den 12. Juli 1915.

Til

Færø Amt.

I Besvarelse af det høje Amts Skrivelse af 9. ds. angaaende Spørgsmaalet om Farvning af dansk Margarine tillader undertegnede Færøernes Købmandsforening sig at udtale, at det er Foreningen bekendt, at nogle Købmænd her paa Øerne er forsynede med dansk Margarine, men den henstaar gennemgaaende usolgt, til der ikke er mere af den udenlandske farvede Margarine paa Lager. Naar der ikke er andet at faa, købes den ufarvede Margarine af Publikum; ellers ikke. Det vides, at nogle Redere har brugt dansk Margarine ombord i deres Fiskerskibe, men det er kun i ringe Omfang, og dette skyldes formentlig, at man ikke gerne ønsker at nøde Mandskabet til at nyde en Vare, som de paa Land med frit Valg tilsidesætter for en anden.

Vi mener, at det altid har været lovligt at farve Margarine her paa Øerne, og det har vistnok hændt, at Købmænd, som har ligget inde med et Parti dansk Margarine, har farvet Varen for at komme af med den. Imidlertid er det noget, som der aldeles ikke kan være Tale om at gøre her efter en større Maalestok. Det vil ikke være nogen tiltalende Proces, det vil være ekstra Ulejlighed og Bekostning, og det kan ikke ventes, at Købmændene, der altid kan faa god, let-sælgelig Margarine fra Udlandet, skulde indlade sig paa en saadan Farvningsproces, med andre Ord: foruden Omsætningen at paatage sig et Led af Fabrikationen. En Tilladelse til at farve Margarine her paa Øerne, som omtales i det høje Amts Skrivelse, vil saaledes efter vor Formening ikke gøre den danske Margarine mere konkurrencedygtig.

Amtets Skrivelse med Bilag sendes hoslagt tilbage.

Med Ærbødighed

Færøernes Købmandsforening

Jens Olsen,
Formand,

Ved Sagens 1. *Behandling* den 3. *August* vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til *Udvalget for forskelligartede Sager*. Den 23. *August* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Amtet har ved Skrivelse af 15. Juli d. A. tilstillet Lagtinget til Betænkning et til Landbrugsministeriet stilet Andragende om en saadan Ændring i den danske Margarine-lovgivning, at dansk Margarine, bestemt til Salg paa Færøerne, maa kunne lovlig farves, saa stærkt det skal være.

I en Skrivelse til Amtet af 12. Juli d. A. oplyses, at Befolkningen paa Færøerne altid foretrækker stærkere farvet Margarine, f. Eks. fra Norge, for den svagt farvede danske Margarine, og at dette er Grunden til, at der her paa Øerne næsten udelukkende sælges (og bruges) udenlandsk Margarine. Amtmanden har derefter i Skrivelse til Lagtinget udtalt, at da Lov Nr. 92 af 19. April 1907 ikke gælder for Færøerne, er der i og for sig ikke noget til Hinder for, at dansk Margarine, efter at være indført hertil, farves saa stærkt det skal være. Denne Farvning volder dog altid nogen Ulejlighed, og da hverken Købmændene eller Publikum har Lyst til at paatage sig denne, er Følgen den i Købmændsforeningens Skrivelse angivne, at den danske Margarine ikke kan konkurrere med den udenlandske.

Undertegnede Udvalg, til hvilket denne Sag er blevet henvist, skal tillade sig at bemærke følgende:

Man kan og vil under normale Forhold formentlig altid kunne faa tilstrækkelig og god Margarine fra Norge og England, saa det omhandlede Spørgsmaal ikke har videre Betydning for den færøske Befolkning; for Købmændene kan det muligvis have nogen Betydning derved, at Forbindelsen med København er bedre end f. Eks. med Norge. Størst Betydning har Spørgsmaalet vistnok for de danske Margarinefabrikker, der faktisk er afskaarne fra at sælge deres Varer til Færøerne, naar Margارينen ikke ved Fabrikationen kan farves stærkere end nu er Tilfældet. Man maa formene, at det vilde være særlig heldigt, om disse Fabrikker kunde sættes i Stand til ogsaa for Færøernes Vedkommende at konkurrere med Udlandets.

Naar man i sin Tid forbød den stærke Farvning af dansk Margarine, var en af Grundene vistnok den, at der næredes Frygt for, at saadan stærkt farvet Margarine i England skulde blive udgivet for dansk Smør til Skade for Smørrets Renommé. Om en saadan Fare nu er til Stede eller om den mulige Fare kan afværges, f. Eks. ved at Bøtterne med den farvede Margarine, foruden at have den sædvanlige ovale Form, tillige faar et særligt Mærke som »Til Salg paa Færøerne« eller lignende, er Udvalget ikke i Stand til at bedømme. Dette vil Landbrugsministeriet bedst kunne skønne. Man vil derfor foreslaa Tinget at anbefale Andragendet.

I Henhold til det anførte foreslaas til Vedtagelse:

Lagtinget medgiver vedlagte Andragende fra Færøernes Købmændsforening til Landbrugsministeriet sin Anbefaling.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 25. *August* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 28. *August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

Den 9. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 9. September 1915.

Til

Landbrugsministeriet.

Ved Skrivelse af 15. Juli d. A. (Bilag 1) har Amtmanden over Færøerne forelagt Lagtinget til Betænkning vedlagte Andragende fra Færøernes Købmandsforening (Bilag 2) om, at der maa blive arbejdet hen til, at dansk Margarine — bestemt til Salg her paa Øerne — lovlig kan farves, saa stærkt det skal være, samt ligeledes vedlagte Skrivelse til Amtet (Bilag 3).

Efter en 1ste Behandling i Tinget blev Sagen henvist til et Udvalg, der afgav medfølgende Udvalgsbetænkning (Bilag 4).

Ved Sagens 3dje Behandling den 28. f. M. vedtoges Udvalgets Forslag saalydende:

(Se Udvalgsbetænkningen.)

enstemmig med 14 Stemmer.

Idet man tillader sig at henvise til ovennævnte Aktstykker, skal man ærbødigt anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Overvejelse.

Svenning Rytter.

Joen Poulsen,
Ordfører.

M. A. Winther.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende *Skrivelse*:

Justitsministeriet.

København, den 25. November 1915.

I et af Amtet under 9. September d. A. — J. Nr. 1915 — N. 588 — her- til indsendt Andragende har Færøernes Købmandsforening anholdt om, at der maa blive arbejdet hen til, at dansk Margarine — bestemt til Salg paa Færøerne — lovligt kan farves uden nogen Begrænsning.

Foranlediget heraf skal man til Efterretning og videre Bekendtgørelse meddele, at man fra Landbrugsministeriet, med hvilket man har brevvekslet om

Sagen, har erholdt Underretning om, at der i indeværende Rigsdagssamling af Regeringen er fremsat Forslag til Revision af Loven om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. af 19. April 1907, og at der i dette Forslag, hvoraf Aftryk vedlægges, ikke er genoptaget det i den gældende lov indeholdte Forbud mod Farvning af Margarine.

P. M. V.

E. B.

Tavndbye.

Til
Amtmanden over Færøerne.

XVII. Forslag til Anordning, hvorved Lov Nr. 126 af 13. Juni 1914 om Jordemodervæsenet med forskellige Ændringer udvides til at gælde for Færøerne.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes

Forslag til Anordning, hvorved Lov Nr. 126 af 13. Juni 1914 om Jordemodervæsenet med forskellige Ændringer udvides til at gælde for Færøerne.

(Vedhæftet som Bilag 9.)

Ved Sagens 1. Behandling den 7. August vedtoges det efter Forslag af Poulsen at henvise den til *Udvalget i Sagen om Embedslegevæsenets Ordning*.

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 22.

Den 24. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Beretning.

Til Udvalget er henvist Sagen om Forandring i Bestemmelserne om Jordemodervæsenet paa Færøerne, derunder Forslag til Lov om Jordemodervæsenet paa Færøerne, Forslag til Instruks for samtlige til Praksis berettigede Jordemødre paa Færøerne og Forslag til Bekendtgørelse om Færøernes Inddeling i Jordemoderdistrikter, hvilke Forslag er udarbejdede af Amtmanden.

Udvalget har imidlertid ikke set sig i Stand til at fremme denne Sag, da man har været optaget af et stort Antal andre Sager, blandt andet fordi Tinget i Ijor, paa Grund af Behandlingen af Foranstaltninger med Hensyn til Krigssituationen, har udsat adskillige Sager til i Aar.

XVIII. Forslag til Lov om Forandring i Loven af 17. Marts 1865 om Skydsvæsenet paa Færøerne.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes

Forslag til Lov om Forandring i Loven af 17. Marts 1865 om Skydsvæsenet paa Færøerne.

(Vedhæftet som Bilag 2.)

Ved Sagens 1. Behandling den 4. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 5. s. M. valgtes: Effersøe, Provsten, J. Rasmussen, Hentze og Winther. Den 24. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 101.

Beretning.

Amtmanden har forelagt Lagtinget Forslag til Lov om Forandring i Loven af 17. Marts 1865 om Skydsvæsenet paa Færøerne.

Dette Forslag, der kun angaar Bestemmelserne om Præsternes Skyds i Præstegældet, har været behandlet i Udvalget. Indenfor dette blev da rejst Spørgsmaalet om en gennemgribende Reform af Loven.

Inidlertid har Udvalgets Medlemmer ikke set sig i Stand til at tilendebringe Sagens Behandling i indeværende Tingsamling, da man har været optaget af et stort Antal Sager, blandt andet fordi Tinget i Fjor paa Grund af, at det var optaget af Behandlingen af Foranstaltninger med Hensyn til Krigssituationen, havde udsat adskillige Sager til i Aar.

XIX. Sagen ang. en færøsk Brandforsikring.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra Samlingen 1912 udsatte Sag angaaende *Oprettelse af en færøsk Brandforsikring*.

Ved Sagens 1. Behandling den 5. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til *Udvalget i Sagen angaaende tvungen Ulykkesforsikring*. Den 23. August afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist Sagen om en færøsk Brandforsikring. Denne Sag er sidst behandlet i Tinget 1912, og der ses ikke at være fremkommet noget nyt udover forskellige Tryksager vedrørende Brandforsikring i det øvrige Kongerige.

Ved Sagens foreløbige Behandling har Tingets Formand givet nogle Oplysninger vedrørende Regeringens formodede Stilling til Spørgsmaalet om Statsgaranti for en eventuel færøsk Brandforsikring.

Udvalget er gennem sine Overvejelser af Sagen naaet til det foreløbige Resultat, at Tanken om en færøsk Brandforsikring næppe lader sig iværksætte, medmindre Forsikringen bliver tvungen. Om Tinget i sin Tid vil gaa med dertil, behøver man ikke foreløbig at undersøge. Det vil nemlig allerførst være

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 200.

nødvendigt at fremskaffe forskellige Oplysninger til Brug ved Sagens videre Behandling. I saa Henseende skal man nævne:

- 1) Oplysninger om samtlige færøske Bygningers samlede Vurderingssum, opgivet bygdevis.
- 2) Oplysning om Antallet og det omtrentlige Omfang af de Ildebrande, der har fundet Sted i de sidste 25 Aar.
- 3) Oplysning om, hvor meget der i Øjeblikket er brandforsikret af Varer og Effekter samt Bygninger, hvert for sig.
- 4) Størrelsen af det Beløb, der i Øjeblikket udgives som Brandforsikringspræmie.

Man gaar ud fra, at Amtmanden vil kunne fremskaffe de under 1) og 2) nævnte Oplysninger gennem Sysselmændene, naar de kommunale Forstanderskaber samtidig anmodes om at bistaa Sysselmændene. De under 3) og 4) nævnte Oplysninger kan formentlig kun fremskaffes gennem Brandforsikringsselskabernes Agenter her, men man formener at kunne regne med, at disse Agenter ikke vil undslaa sig for at give Oplysningerne, naar Amtet anmoder derom til Brug for Lagtinget.

Udvalget fremsætter i Overensstemmelse med foranstaaende følgende

Forslag.

- 1) Sagen udsættes til næste Aar.
- 2) Amtmanden anmodes om gennem Sysselmændene at fremskaffe
 - a) Oplysninger om den omtrentlige Værdi af samtlige Bygninger paa Færøerne, specificeret for hver Bygd;
 - b) Oplysning om Antallet og det omtrentlige Omfang af de Ildebrande, der har fundet Sted i de sidste 25 Aar.
- 3) De kommunale Forstanderskaber anmodes om at yde Sysselmændene den fornødne Bistand med Hensyn til Tilvejebringelsen af de under 2) ommeldte Oplysninger.
- 4) Amtmanden anmodes om hos de Selskaber, der brandforsikrer for Færøerne, at søge Oplysning om,
 - a) hvor meget der i Øjeblikket er brandforsikret her paa Øerne af Varer og Effekter, og hvor meget der er forsikret af Bygninger (Forsikringssummen), samt
 - b) Størrelsen af det Beløb, der i Øjeblikket udgives som Brandforsikringspræmie.

Ved Sagens 2. Behandling den 27. August sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

XX. Forslag til Lov om Lønning for Landfogedembedet paa Færøerne.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes

Forslag til Lov om Lønning for Landfogedembedet paa Færøerne.

(Vedhæftet som Bilag 5.)

Ved Sagens 1. Behandling den 4. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 5. s. M. valgtes: *Matras, Provsten, J. Rasmussen, Konoy og Niclasen*. Den 20. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

I indeværende Lagtingssamling har Amtmanden forelagt Tinget et af udførlige Motiver ledsaget Forslag til Lov om Lønning for Landfogedembedet paa Færøerne.

Der er i underlegnede Udvalg, som er nedsat til at afgive Betænkning over Lovforslaget, Enighed om det rigtige i, at Landfogden, der hidtil for en væsentlig Del har været sportellønnet, sættes paa fast Løn, og Udvalget finder intet at erindre imod den foreslaaede Løns Størrelse.

Udvalgets *Flertal* (Matras, Provsten og J. Rasmussen) mener derfor at kunne anbefale Lagtinget allerede i indeværende Samling at vedtage Lovforslaget i den foreliggende Skikkelse.

Udvalgets *Mindretal* (S. P. nr Konoy og R. Niclasen) mener derimod, at denne Sag, der staar i Forbindelse med en anden samtidig behandlet Sag om Sysselmændenes Lønning, ikke bør fremmes i Aar, men sammen med nævnte Sag, som af Mindretallet i vedkommende Betænkning begrundet, udsættes til næste Aar.

Ifølge det anførte indstilles til Tingets Vedtagelse:

Af Flertallet:

Lovforslaget vedtages uforandret.

Af Mindretallet:

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 21. og 23. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 24. *September* saates Lovforslagets Paragraffer samlede under Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0.

Sagen i dens Helhed saates derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 15 Stemmer (*stemte ikke*: Patursson, R. Rasmussen, Hentze, Evensen, Niclasen, Egholm og Konoy).

Den 25. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 24. September 1915.

Lagtinget har i dets indeværende Samling behandlet et Tinget af Amtmanden forelagt Forslag til Lov om Lønning for Landfogedembedet paa Færøerne.

Efter Sagens 1. *Behandling* i Tinget henvistes Forslaget til et Udvalg, der, skønt principielt enigt i, at Landfogden bør sættes paa fast Løn, som det vil fremgaa af den medfølgende Betænkning, delte sig i et Flertal paa 3 Medlemmer og et Mindretal paa 2 Medlemmer.

Medens Mindretallet foreslog Behandlingen af Sagen, paa Grund af dens Forbindelse med en anden beslægtet Sag, udsat til næste Aar, anbefalede Flertallet Lagtinget allerede i indeværende Samling at vedtage Forslaget uforandret.

Efter at Forslagets enkelte Paragraffer vare blevne vedtagne uden formelig Afstemning, vedtoges Lovforslaget i dets Helhed enstemmig med 15 Stemmer.

Det saaledes vedtagne Lovforslag tillader man sig med Henvisning til de Lovforslaget vedføjede Motiver og den medfølgende Udvalgsbetænkning at anbefale til videre Fremme ved det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Svenning Rytter.

Fr. Petersen.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XXI. Forslag til Lov om Lønning for Sysselmændene paa Færøerne.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes

Forslag til Lov om Lønning for Sysselmændene paa Færøerne.

(Vedhæftet som Bilag 4.)

Ved Sagens 1. Behandling den 4. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til *Udvalget i Sagen angaaende Lønning for Landfogedembedet paa Færøerne*. Den 20. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Lagtinget af Amtmanden forelagt Forslag til Lov om Lønning for Sysselmændene paa Færøerne. Lovforslaget og dets enkelte Bestemmelser findes indgaaende begrundet i de Lovforslaget vedføjede Motiver.

Med Hensyn til Behandlingen af den foreliggende Sag er der ikke opnaaet Enighed indenfor Udvalget, men dette har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Matras, Provsten og J. Rasmussen) maa i Overensstemmelse med sin Stilling til Spørgsmaalet om fast Løn til Landfogden, i hvilken Sag nærværende Udvalg samtidig afgiver Betænkning, anse det for at være rigtigt og af ikke ringe Betydning, at Sysselmændene, der hidtil for en overvejende Del har været sportellønnede, blive sat paa fast Løn. Ikke Sysselmændene personlig, men deres Gerning i Samfundets Tjeneste vil vinde derved. Tidspunktet for en saadan Forandring i Lønningsmaaden maa derfor ikke vælges under Hensyn til, om der er frenkomet Ønske derom fra flere eller færre Sysselmænd. Byder Forandringen Sysselmændene en økonomisk Fordel, hvad den utvivlsomt maa siges at gøre, saa hjælper den ogsaa til at sikre Sysselmandsbestillingerne Tilgang af gode Kræfter.

Under Forhandlingerne i Udvalget er det kommet paa Tale at udsætte Behandlingen af nærværende Sag af Hensyn til, at der blandt Beboerne i Vaagø Syssel er stor Misfornøjelse over den i 1912 truffne Ordning, at Vaagø og Nordstrøm skal have fælles Sysselman, og at denne skal bo i Vestmannahavn. Uagtet Medlemmer af Flertallet (Matras og J. Rasmussen) ønsker, at Vaagøen havde beholdt sin egen Sysselman og at Sysselmændenes Antal paa Færøerne ikke var blevet formindsket og maa haabe, at den Tid ikke maa være fjern, da Vaagø atter har Sysselman boende paa Øen, saa kan *Flertallet* ikke indse, at en ellers hensigtsmæssig og fornuftig Omordning af Sysselmændenes Lønningsforhold skal udsættes, fordi Sysselmændenes Antal paa Færøerne for Tiden er 5 og ikke 6, ligesom man maa anse som givet, at den Omstændighed, at Sysselmændene

komme paa fast Løn, ikke vil kunne være til Hinder for, at Vaagø faar sin Sysselmand tilbage.

Flertallet kan derfor give Forslaget sin Tilslutning; dog maa man foreslaa et Par Ændringer, som nærmere skal omtales.

Lovforslagets Inddeling af Sysselmandsbestillingerne i to Klasser finder *Flertallet* ikke tilstrækkelig begrundet ved den i Motiverne paaviste Forskel i Folketal. Skønt det maa indrømmes, at Folkemængden i et Syssel kan have noget at sige ved Bedømmelsen af en Sysselmandsbestillings Vigtighed, Ansvarsfuldhed og Besværlighed, saa er der mange andre Forhold, som her maa komme i Betragtning, f. Eks. Vanskeligheden ved at rejse mellem Sysselets forskellige Dele, fjernere Afstand fra Hørshavn o. s. v. Blandt andet paa Grund af sidstnævnte Forhold stiller Sysselmandsbestillingen paa Suderø de største Krav til sin Indehaver, uagtet Suderø Syssel ikke er det folkerigeste Syssel her paa Øerne. Med Rette er der da ogsaa tillagt Sysselmanden paa Suderø et Ekstrahonorar. Som Følge af det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa Klasseinddelingen slettet.

Hvad Lønningernes Størrelse angaar, da mener *Flertallet* at burde anbefale, at samtlige Sysselmænd lønnes efter de i Forslaget satte Lønningsregler for Sysselmandsbestillinger af 1. Klasse, idet *Flertallet* maa anse det for at være af stor Vigtighed, at Sysselmændene ikke skal behøve at søge Biorhverv for at kunne leve ordentlig med Familie.

Endelig tillader *Flertallet* sig at foreslaa, at § 2, sidste Stk., som handler om Indtægt af Embedsjord, udgaar. Som i Motiverne til Lovforslaget bemærket, er det kun Sysselmanden for Nordstrømø og Vaagø Sysler, hvem Jord er tillagt, nemlig 0,80 Skattemark i Sørvag, ansat til at give 80 Kr. i Indtægt om Aaret. Da Sysselmanden ikke bor i den Bygd, hvor Jorden ligger, vilde det være naturligt, at den blev skilt fra Sysselmandsbestillingen.

Mindretallet (Konoy og Niclasen) tillader sig at bemærke følgende angaaende Forslaget til Lov om Lønning af Sysselmændene (og Landfogden): Os vitterligt er der ikke fremsat noget Ønske fra d'Hrr. Sysselmænd eller Landfogden om nogen Lønforandring. Alene af den Grund finder vi, at det er mest hensigtsmæssigt ikke at gøre Sagen færdig fra Lagtinget i Aar, idet vi i indeværende Lagtingssamling netop behandler et Andragende fra ikke mindre end 138 valgberettigede Borgere i et Syssel, hvor vi véd, at det er et bestemt Folkeønske at faa en administrativ Ordning forandret hertil, at Færgerne kan komme til at beholde den ældgamle Sysselinddeling. I Betragtning af det bestemte Folkeønske paa Vaagø, og som vel at mærke ikke kolliderer med noget modsat Ønske fra noget Sted paa Øerne, saa kan vi ikke se rettere, end at det er heldigst først at forsøge at faa Vaagøens Sysselmandsembede genoprettet, forinden der ved Lov fastsættes noget angaaende Lønnen for Sysselmændene og Landfogden, saa meget mere som der, som før anført, ikke er noget udtalt Ønske fra deres Side om paa nærværende Tidspunkt at forandre deres Lønninger.

Mindretallet bemærker, at selv *Mindretallet* i Lagtinget i 1912, da Sagen om Fordeling af Strømø Syssel var for, gav ingen direkte Anbefaling til den Forandring, som senere administrativt blev foretaget ved den nuværende Ordning. Men det er uden Tvivl sket paa Grund af Amtmandens Indstilling i Sagen og som paa Trods af de Ønsker, der næredes af Befolkningen paa Vaagø, har hen- virket til, at den nærværende uheldige Tilstand er blevet iværksat.

I Henhold til det anførte indstiller

Flertallet:

Lovforslaget vedtages med følgende Ændringer:

Til §§ 1 og 2.

1) I Stedet for § 1 og § 2 sættes som ny

§ 1.

Sysselmandsbestillingerne paa Færøerne lønnes med 2000 Kr. aarligt med et Tillæg af 400 Kr. aarligt efter 5 Aars Tjeneste og med yderligere 400 Kr. aarligt efter ialt 10 Aars Tjeneste.

Der tillægges derhos Sysselmanen for Suderø Syssel et Honorar af 400 Kr. for Udførelse af Forretninger for Sørenskriveren og Landfogden.

Til de øvrige Paragraffer.

- 2) Vedtages Ændringsforslag Nr. 1, ændres de følgende Paragrafnumre derefter.

Mindretallet indstiller:

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 23. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 24. *September* fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af Patursson, Hentze, R. Rasmussen og Egholm til *Lovforslaget*:

Som ny § 6 indskydes:

»Den, der ansættes som Sysselmand paa Færøerne, skal kunne tale og skrive færøsk Sprog samt være i Besiddelse af den fornødne Kendskab til de lokale færøske Bygdeforhold.« § 6 forandres til § 7.

Mindretallets Forslag om Sagens Udsættelse til næste Aar sattes først under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Winther, Provsten, Skaalum, J. Rasmussen, J. M. Dam, Matras, Christiansen, Samuelsen, H. A. Djurhuus, J. C. F. Dam, N. Djurhuus, Dahl, Effersø og Formanden).

Derefter behandlede Lovforslaget i følgende Afsnit:

- §§ 1 og 2. Udvalgets Ændringsforslag sattes først under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges med 13 Stemmer mod 2 (*nej stemte*: Effersø og Formanden; *stemte ikke*: Patursson, R. Rasmussen, Hentze, Niclasen, Egholm, Dahl og Konoy).

Herved bortfaldt §§ 1 og 2 i det oprindelige Forslag.

- § 6. Der fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning* af Provsten, J. Rasmussen, Samuelsen og Matras:

Samtidig med, at Lagtinget vedtager Lov om Lønning af Sysselmændene paa Færøerne, beslutter man overfor Ministeriet at udtale, at Lagtinget forudsætter, at det fremtidig som hidtil ved Ansættelse af færøske Sysselmænd vil blive iagttaget, at den, der ansættes, har fornødent Kendskab til færøsk Sprog og de lokale færøske Forhold.

Ændringsforslaget til en ny § 6 sattes under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 10 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Provsten, Skaalum, J. Rasmussen, Matras, Christiansen, Samuelsen, Evensen, N. Djurhuus, Dahl, Effersø og Formanden).

§ 6 i det oprindelige Forslag betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Lovforslaget i dets Helhed sættes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*stemte ikke*: Patursson, Even-
sen, Niclasen og Egholm).

Forslaget til Beslutning sættes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*stemte ikke*: Niclasen og Formanden; *fraværende*: Patursson og Hontze).

Den 25. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 25. September 1915.

Lagtinget har i dets indøværende Samling behandlet et det af Amtmanden forelagt Forslag til Lov om Lønning for Syselmændene paa Færøerne.

Efter Sagens 1. Behandling i Tinget henvistes Lovforslaget til et Udvalg, der ikke blev enigt om en fælles Indstilling til Tinget, men delte sig i et Flertal paa 3 Medlemmer og et Mindretal paa 2 Medlemmer.

Medens *Flertallet* indstillede Lovforslaget til Tingets Vedtagelse med et Par Ændringer, af hvilke den væsentligste bestod i, at Syselmændsbestillingerne ikke skal inddeles i 2 Lønningsklasser, men alle have samme Lønning, foreslog *Mindretallet* Sagens videre Behandling udsat til næste Aar. Sidstnævnte Forslag vandt ikke Tilslutning, men bortfaldt ved Sagens 3. Behandling den 21. dennes.

Flertallets ovennævnte Ændringsforslag til en ændret Affattelse af §§ 1 og 2 vedtoges med 13 Stemmer mod 2. Et til 3. Behandling fremsat Ændringsforslag til en ny § 6 vandt derimod ikke tilstrækkelig Tilslutning.

Efter at de enkelte §er var vedtagne, vedtoges Forslaget saaledes ændret enstemmig med 18 Stemmer.

Endelig vedtoges medfølgende Forslag til Beslutning enstemmig med 18 Stemmer.

Idet man iøvrigt henviser til Udvalgets Betænkning og Sagens øvrige Akter, tillader man sig at indstille Sagen til det høje Ministeriums velvillige Behandling og videre gunstige Forsorg.

Svenning Rytter.

Fr. Petersen.

Joan Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XXII. Forslag til Lov for Færøerne om Afstaaelse af Grund til Opførelse af Kirker.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes

Forslag til Lov for Færøerne om Afstaaelse af Grund til Opførelse af Kirker.

(Vedhæftet som Bilag 3.)

Ved Sagens 1. Behandling den 5. August vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til *Kirkekasseudvalget*. Den 1. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Lagtinget af Færø Amt og Provsti forelagt »Forslag til Lov for Færøerne om Afstaaelse af Grund til Opførelse af Kirker».

Udvalget kan tiltræde Forslaget og den i de vedføjede Motiver givne Begrundelse saavel af Forslaget i dets Helhed som af dets enkelte Bestemmelser.

Dog finder Udvalget Anledning til at bemærke, at Vanskeligheden ved ad Frivillighedens Vej at skaffe fornødent Areal ikke blot har vist sig i det i Motiverne nævnte Tilfælde, hvor Talen er om Opførelse af en ny Kirke, men den samme Vanskelighed har af og til i ikke mindre Grad lagt Hindringer i Vejen, naar der har været Spørgsmaal om nye Kirkegaardsanlæg. Forordningen af 23. April 1845 (sat i Kraft paa Færøerne ved Lov af 4. Januar 1854 Nr. 16) om Jords Afstaaelse til Kirkegaardes Udvidelse giver nemlig efter den hidtil paa Færøerne anvendte Fortolkning kun Ret til Ekspropriation af Jord til Udvidelse af ældre Kirkegaarde, men derimod ikke til Anlæg af nye Kirkegaarde (Assistenskirkegaarde).

Nævnte Fortolknings Rigtighed forudsat og i Betragtning af, at en nødvendig Forøgelse af Begravelsespladsen i de forskellige færøske Sogne i mange Tilfælde ikke vil kunne tilvejebringes ved Udvidelse af de bestaaende Kirkegaarde, skal Udvalget anbefale, at det foreliggende Lovforslags Ekspropriationsregler ogsaa skal kunne komme til Anvendelse, naar der skal erhverves Jord til Nyanlæg af Kirkegaarde, og man skal derfor tillade sig til Lovforslaget at stille følgende

Ændringsforslag:

Til § 1.

1. I 1. Stykke indføjes mellem »Kirker» og »samt» Ordene »og til Anlæg af Kirkegaarde».

2. I 2. Stykke, 1. Linie, sættes i Stedet for »en Kirkes« Ordene »Kir-
kers og Kirkegaardes«.

Til Lovforslagets Titel.

3. Efter »Kirker« tilføjes »og til Andæg af Kirkegaarde«.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 4. *September* sættes Udvalgets Ændrings-
forslag til § 1, Punkt 1 og 2, under Afstemning og vedtoges med 16 St. mod 0.

Udvalgets Ændringsforslag til Lovforslagets Titel sættes under Afstem-
ning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

§ 1 saaledes ændret sættes under Afstemning og vedtoges med 18 Stem-
mer mod 0.

§§ 2 og 3 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

Overgang til 3. *Behandling* betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Ved 3. *Behandling* den 8. *September* sættes § 1 og Lovforslagets Titel som
vedtaget ved 2. *Behandling* samlet under Afstemning og vedtoges med 16 Stem-
mer mod 0.

§§ 2 og 3 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

Lovforslaget i dets Helhed sættes derpaa under Afstemning ved Navne-
opraab og vedtoges enstemmig med 16 Stemmer (*stemte ikke*: Patursson; *fravæ-
rende*: J. Rasmussen, Evensen, Niclasen, Effersøe og Konoy).

Den 15. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 15. September 1915.

Lagtinget har i dets indeværende Samling behandlet et Tinget af Amt
og Provsti forelagt Forslag til Lov for Færøerne om Afstaaelse af Grund til
Opførelse af Kirker.

Efter Sagens 1. *Behandling* i Tinget henvistes Forslaget til Udvalget for
de Kirkekasserne vedkommende Sager, som i sin under 1. d. M. afgivne Be-
tænkning anbefaler Forslaget til Lagtingets Vedtagelse, idet Udvalget dog finder
Anledning til at stille 3 Ændringsforslag, alle gaaende ud paa, at Lovforslagets
Ekspropriationsregler ogsaa skal kunne komme til Anvendelse, naar der skal er-
hverves Jord til Nyanlæg af Kirkegaarde.

Efter at saavel de stillede Ændringsforslag som Lovforslagets enkelte
Paragraffer vare vedtagne, vedtog Lagtinget endelig Forslaget enstemmig med
16 Stemmer, idet 1 Medlem ikke stemte og 5 Medlemmer vare fraværende.

Idet man med Hensyn til Begrundelsen af Lovforslaget og dets enkelte
Bestemmelser tillader sig at henvise til de Lovforslaget vedføjede Motiver og
hoslagte Udvalgsbetænkning, skal man anbefale Sagens videre Fremme til det
høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Svenning Rytter.

Fr. Petersen.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XXIII. Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes

Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne.

(Vedhæftet som Bilag 7.)

Ved Sagens 1. Behandling den 11. August vedtoges det efter Forslag af Poulsen at henvise den til et Udvalg paa 7 Medlemmer, hvortil den 13. s. M. valgtes: *Effersee, Poulsen, Prousten, J. Rasmussen, Samuelson, R. Rasmussen og Patursson.* Den 14. September afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 4. Juni d. A. har Justitsministeriet tilstillet Amtet »Forslag til Danmarks Riges Grundlov« som vedtaget af Rigsdagen inden dennes Opløsning og Lov om Valg til Rigsdagen af 10. Maj d. A. Ministeriet har derhos anmodet Amtmanden om at udarbejde og forelægge for Lagtinget et Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne med de Ændringer, som Amtet under Hensyn til de i den nye Grundlov og i førnævnte Valglov, særlig dennes § 115, indeholdte Bestemmelser maatte anse for nødvendige eller ønskelige.

I Henhold hertil har Amtet udarbejdet og forelagt Tinget medfølgende Lovforslag, som undertegnede Udvalg, der er nedsat i denne Sag, i det hele og store kan slutte sig til og anbefale med enkelte Ændringer. De vigtigste af disse skal omtales nedenfor.

Folketingsmand Edw. Mortensen har i København udarbejdet et lignende Valglovsforslag, som han ved Skrivelse af 16. Juni d. A. har indsendt til Indenrigsministeriet, hvorfra det ses at være oversendt til Justitsministeriet, der atter ved Skrivelse af 10. Juli har sendt det til Amtet, hvor det ses at være modtaget den 18. Juli.

Med Hensyn til de enkelte Punkter i det af Amtmanden forelagte Lovforslag skal man tillade sig at bemærke:

1. Afsnit: Om Valgret og Valgbarhed

er overensstemmende med de tilsvarende Bestemmelser i Grundloven og Valgloven af 10. Maj d. A.

2. Afsnit: Valglistes.

Her har Amtmanden foreslaact, at Valglisternes aarlige Berigtigelse skal paahvile Kommunalbestyrelserne (i Thorshavn Byraadet, udenfor Thorshavn Forstanderskabene), medens dette Arbejde hidtil er blevet udført af særlige Valg-

nævn. Udvalget kan tiltræde dette Forslag. — Med Hensyn til *Tiden* for Valglisternes Affattelse og Gyldighed har Amtmanden holdt sig til de hidtil gældende Bestemmelser, hvorefter disse Lister affattes i April, fremligger til Eftersyn og eventuelt berigtiges i Maj og gælder fra 1. Juni til 31. Maj. Af Hensyn til, at en stor Del færøske Vælgere er fraværende paa Fiskeri i Maj Maaned, er Udvalget enigt om at foreslaa Valglisternes Berigtigelse henlagt til den Aarstid, da de fleste Vælgere kan forudsættes at være hjemme, Vinteren, og man har da fundet det naturligst, at disse Valglistes kommer til at gælde for det samme Tidsrum, som allerede ved Lov Nr. 84 af 30. April 1909 er foreskrevet for de kommunale Valglistes, nemlig Kalenderaaret. Man stiller derfor Forslag om, at Valglisterne skal affattes i November, ligge til Eftersyn og eventuelt berigtiges i December og gælde fra 1. Januar til 31. December.

3. Afsnit: Valgdistrikter og Valgnævn.

For at lette Adgangen til at afgive Stemmer har Amtmanden foreslaaet en ret betydelig Forøgelse af Valgdistrikterne. Udvalget kan fuldstændig slutte sig til denne Tanke og vil endog foreslaa at oprette nogle Valgsteder flere end der findes i Amtmandens Forslag til Fortegnelse over disse (jfr. den Ændringsforslaget vedføjede Fortegnelse). Af Hensyn til de mange foreslaaede Valgsteder har Amtmanden ment det heldigt at komme bort fra den Regel, at Lagtinget vælger et Valgnævn for hvert Distrikt. Der foreslaas, at Lagtinget kun vælger ét Valgnævn, der modtager Kandidatannmeldelser, tilvejebringer Stemmesedler, foretager den endelige Optælling, og i det hele har en Slags Tilsyn med, at alt er i Orden til Valget, medens Stemmegivningen ved de enkelte Valgsteder ledes af Valgstyrer, valgte af Kommunalbestyrelsen. Udvalget tiltræder disse Forslag og har kun stillet Forslag om en enkelt Realitetsændring (§ 18) og enkelte Redaktionsændringer.

4. Afsnit: Valgpartier og Valgkandidater.

Til dette Afsnit er kun stillet Forslag til en Redaktionsændring.

5. Afsnit: Valget.

Til dette Afsnit er der stillet Realitetsændringer.

Ad § 26. Efter Forslaget skal Amtmanden kundgøre Valgdagen »mindst 4-Ugersdagen før Valget«. Udvalget mener, at denne Frist er temmelig kort. Da Kandidaterne (efter § 23) skal være anmeldt paa 3-Ugersdagen før Valget, vil Vælgerne kun have én Uge til at raadslaa og tage Beslutning om Opstilling af Kandidater, hvilket, selv om man regner med Telegraf og Telefon, som dog ikke naaer til alle Øer, er en temmelig kort Tid, navnlig efter en Opløsning af Folketinget, hvor man ofte ikke i Forvejen har kunnet gøre Forberedelser. Man vil derfor foreslaa 4-Ugersdagen ændret til 5-Ugersdagen. — I Forbindelse hermed skal man omtale en Ændring til § 35 om, at Amtmanden skal kunne sammenkalde det fælles Valgnævn til at foretage den endelige Optælling før den normale Tid, Ugedagen efter Valget. Man har ment det heldigt, om Amtmanden ved Fastsættelse af Valgdagen skal kunne træffe Bestemmelse herom bl. a. af Hensyn til Skibslejlighed for Valgnævnsmedlemmerne til og fra Thorshavn og for Folketingsmanden til København.

Ad §§ 35 og 36. Bestemmelsen i disse Paragraffer om Stemmernes Optælling og Stemmesedlernes Sammenbinding er overensstemmende med de tilsvarende Regler i Loven af 2. Marts 1903 og i Valgloven af 10. Maj d. A., men desuagtet har man tilladt sig at foreslaa nogle Ændringer. En Stemmeseddel er efter § 24 ugyldig, naar der paa Stemmesedlen eller Konvolutten findes skrevet, tegnet eller paa anden Maade anbragt noget o. s. v. Naar nu Sedlerne, første Gang de undersøges, skilles fra Konvolutterne og sammenbindes for sig, vil det

kunne blive umuligt for det fælles Valgnævn eller ved en eventuel senere Under-
søgelse at konstatere, om en bestemt *Seddel* er ugyldig eller ikke. Findes der
blandt de godkendte Konvolutter én med noget paaskrevet, saa er der begaaet
en Fejl; men Sedlen kan nu ikke kasseres, da den ikke kan paavises. Er flere
Stemmesedler kasserede ved et Valgsted, vil der mulig deriblandt kunne findes
baade fejlfri Sedler og fejlfri Konvolutter; men at konstatere det enkelte Til-
fælde, vil være umuligt, naar Seddel og Konvolut er skilt fra hinanden. Man
har derfor foreslaaet, at Sedlen efter hvert Eftersyn stikkes tilbage i Konvolutten.

Til de følgende Afsnit er der kun stillet uvæsentlige Ændringer.

Idet man henviser til det trykte Ændringsforslag med Anmærkninger,
tillader man sig at anbefale det forelagte Forslag til Lov om Folketingsvalg paa
Bægerne til Vedtagelse med de foreslaaede Ændringer.

Den 15. September fremlagdes et Ændringsforslag fra Udvalget, der er
vedhæftet som Bilag 16.

2. *Behandling* af Sagen foretoges den 17. September. Lovforslaget be-
handledes i følgende Afsnit:

§§ 1—4 sattes under Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0.
§§ 5—16. Ændringsforslagene betragtedes som vedtagne uden Afstemning.
§§ne saaledes ændrede betragtedes ligeledes som vedtagne uden Afstemning.
§§ 17—20. Ændringsforslagene betragtedes som vedtagne uden Afstemning.
§§ne saaledes ændrede ligeledes.
§§ 21—25. Ændringsforslagene betragtedes som vedtagne uden Afstemning.
§§ne saaledes ændrede ligeledes.
§§ 26—37. Ændringsforslagene betragtedes som vedtagne uden Afstemning.
§§ne saaledes ændrede ligeledes.
§§ 38—44 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.
§§ 45—49. Ændringsforslagene betragtedes som vedtagne uden Afstemning.
§§ne saaledes ændrede ligeledes.
§§ 50—60. Ændringsforslagene betragtedes som vedtagne uden Afstemning.
§§ne saaledes ændrede ligeledes.
§§ 61—65 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

Fortegnelse over Valgdistrikterne betragtedes som vedtaget uden Af-
stemning.

Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3. *Behandling* sattes under Af-
stemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0.

Ved 3. *Behandling* den 20. September sattes Lovforslagets enkelte Para-
graffer samlede under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

Lovforslaget i dets Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 15 Stemmer (*fraværende*: Winther, Paturs-son, R. Rasmussen, Hentze, Matras, Egholm og J. C. F. Dam).

Den 23. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 23. September 1915.

Til

Justitsministeriet.

I Henhold til det høje Ministeriums Skrivelse af 4. Juni d. A. til Amtmanden over Færøerne har denne forelagt Lagtinget til Betænkning vedlagte »Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne» med Motiver (Bilag 1).

Ved Sagens 1. Behandling blev der i Sagen nedsat et Udvalg paa 7 Medlemmer, der under 14. dennes afgav medfølgende Udvalgshetænkning (Bilag 2) tilligemed Ændringsforslag til forskellige af Lovforslagets Paragraffer samt Forslag til en ny Fortegnelse over Valgdistrikterne, jfr. Lovforslagets § 17 (Bilag 3). Med Hensyn til disse Ændringsforslag skal man tillade sig at henvise til Udvalgsbetænkningen og de Ændringsforslagene vedføjede Anmærkninger.

Ved Sagens 2. Behandling blev samtlige Ændringsforslag og det af Udvalget stillede Forslag til Fortegnelse over Valgstederne vedtagne.

Ved Sagens 3. Behandling den 20. dennes blev det saaledes ændrede Lovforslag med Fortegnelse enstemmig vedtaget med 15 Stemmer.

Idet man vedlægger et Eksempplar af det endelig vedtagne Lovforslag (Bilag 4), skal man tillade sig at bemærke, at Meningen var, at den i § 35 foreskrevne Regel for Sammenbinding af Stemmesedlerne »hver i sin Konvolut» ogsaa skulde staa i § 36, men at det hertil sigtende Ændringsforslag ved en Korrekturfejl er udeladt i det trykte Ændringsforslag; man tillader sig at henstille, om Ministeriet maatte finde Anledning til at foretage den nævnte Rettelser i § 36.

Sluttelig tillader man sig ærbødigt at anbefale Sagen til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse og videre gunstige Forsorg.

Svenning Rytter.

Joen Poulsen,
Ordfører.

M. A. Winther.

XXIV. Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854 saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 77 af 3. April 1906.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes

Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15.
April 1854 saaledes som denne er ændret ved
Lov Nr. 77 af 3. April 1906.

(Vedhæftet som Bilag 6.)

Den 30. Juli fremlagdes en *Skrivelse fra R. Rasmussen, Konoy, Bgholm, Winther, Patursson og Lentze.* (Vedhæftet som Bilag 12.)

Ved Sagens 1. *Behandling* den 11. og 13. August vedtoges det efter Forslag af Samuelsen at henvise den til Udvalget i *Sagen vedrørende Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne.*

Efter Forslag af Winther henvistes førnævnte Skrivelse til samme Udvalg.

Den 21. August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 20. s. M.:*

Under 9. ds. har Justitsministeriet tilskrevet Amtet saaledes:

»Justitsministeriet skal herved anmode Amtet om at indhente en Udtalelse fra Lagtinget i dettes indeværende Samling med Hensyn til Spørgsmaalet om Bortfald af den Stilling, der nu ved Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854 §§ 1 og 10 er tillagt Amtmanden og Provsten som selvskrevne stemmeberettigede Medlemmer af Lagtinget, og derefter snarest indsende denne Udtalelse hertil ledsaget af de Bemærkninger, hvortil De finder Anledning.«

I Henhold hertil skal Amtet udbede sig den ommeldte Udtalelse fra Lagtinget.

Den 17. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) en *Betænkning*, der er vedhæftet som Bilag 17.

2. Behandling af Sagen foretoges den 22., 23. og 24. September.

Punkt I.

§ 1. Paturssons og R. Rasmussens Ændringsforslag sættes under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Provsten, Skaalum, J. Rasmussen, J. M. Dam, Christiansen, Samuelsen, Evensen, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden; *fraværende*: Matras, H. A. Djurhuus og J. C. F. Dam).

Effersøes principale Ændringsforslag (Punkt 2) sættes under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 1 Medlem stemte derfor og ingen imod.

Underændringsforslaget (Punkt 3) toges tilbage.

Eftersøes subsidiaire Ændringsforslag (Punkt 4) sættes under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 2 Medlemmer stemte derfor og ingen imod.

Sammes subsidiaire Ændringsforslag (Punkt 5) bortfaldt ligeledes, idet kun 3 Medlemmer stemte derfor.

§ 1 i det oprindelige Lovforslag sættes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*stemte ikke*: Evensen og Niclasen; *fraværende*: H. A. Djurhuus og J. C. F. Dam).

Ændringsforslagene til §§ 2, 3 og 4 betragtedes som bortfaldne.

§§ 2—5 sættes samlede under Afstemning og vedtoges med 15 St. mod 0.

Ændringsforslag 9 sættes under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 Stemmer (*stemte ikke*: Evensen, Niclasen og Formanden; *fraværende*: H. A. Djurhuus og J. C. F. Dam).

§en saaledes ændret betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Mindretallets Ændringsforslag (Nr. 10—12) betragtedes som bortfaldet ved Afstemningen over § 1.

§§ 6 og 7 betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

Punkt II. a. Underændringsforslaget sættes under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 11 Stemmer (*stemte ikke*: Winther, Patursson, R. Rasmussen, Hentze, Matras, Evensen, Niclasen, Egholm og Konoy; *fraværende*: H. A. Djurhuus og J. C. F. Dam).

Punkt II. a. saaledes ændret sættes under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 12 Stemmer (*stemte ikke*: Winther, Patursson, R. Rasmussen, Hentze, Evensen, Niclasen, Egholm og Konoy; *fraværende*: H. A. Djurhuus og J. C. F. Dam).

Punkt II. b. sættes under Afstemning og vedtoges med 11 St. mod 0.

Punkt III. (af Mindretallet) sættes under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 8 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Provsten, Skaalum, J. Rasmussen, J. M. Dam, Christiansen, Samuelsen, Evensen, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden; *fraværende*: H. A. Djurhuus og J. C. F. Dam).

Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3. Behandling sættes under Afstemning og vedtoges med 10 Stemmer mod 0.

Ved 3. Behandling den 25. September sættes Lovforslagets Paragraffer som vedtagne ved 2. Behandling under Afstemning og vedtoges med 13 St. mod 0.

Sagen i dens Helhed sættes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 14 Stemmer (*stemte ikke*: Patursson, R. Rasmussen, Hentze, Evensen, Niclasen, Egholm og Konoy; *fraværende*: J. C. F. Dam).

Den 25. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 25. September 1915.

Til

Justitsministeriet.

Amtmanden har ved Aabningen af Lagtingets indeværende ordentlige Samling den 29. Juli d. A. fremlagt det hermed følgende, af ham udarbejdede Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854 saaledes som den er ændret ved Lov Nr. 77 af 3. April 1906.

Fra 6 Lagtingsmænd er der den 30. s. M. indkommet det ligeledes medfølgende Andragende af 29. Juli d. A. om Nedsættelsen af et Udvalg eller en Kommission (»nevnd«) til at tilvejebringe Forslag til Lov om Færøernes Lagting og Landsstyre m. m. (jfr. hoslagte Oversættelse af Andragendet).

Den 21. f. M. har Amtmanden dernæst forelagt Lagtinget det høje Ministeriums Skrivelse af 9. s. M., hvorved en Udtalelse begæres fra Tinget med Hensyn til Spørgsmaalet om Bortfald af den Stilling, der nu ved Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854 §§ 1 og 10 er tillagt Amtmanden og Provsten som selvskrevne stemmeberettigede Medlemmer af Tinget.

Disse Sager er blevet behandlet i et af Tinget nedsat Udvalg, som har afgivet hoslagte Betænkning.

Til Udvalget er indkommet den medfølgende Skrivelse af 3. d. M. fra Lagtingsmand Evensen, hvilken findes nærmere omtalt i Betænkningen.

Ved Sagens endelige Behandling i Tinget vedtoges Ændringsforslaget under Punkt 9 fra et Flertal til Lovforslaget, medens alle de øvrige Ændringsforslag blev forkastede.

Det saaledes ændrede Lovforslag vedtoges derefter enstemmig med 13 Stemmer.

Punkt II. i Udvalgsbetænkningen (Forslag fra et Flertal) vedtoges, medens Punkt III. forkastedes.

Sagen i sin Helhed efter den stedfundne Afstemning vedtoges med 14 Stemmer, medens 7 Medlemmer ikke stemte og 1 Medlem var fraværende.

Lagtingets Vedtagelse er herefter saalydende:

- I. Lagtinget indstiller til Regeringen om at udvirke, at det Lagtinget forelagte Forslag til Lov om Forandring i Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854 saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 77 af 3. April 1906 bliver ophøjet til Lov med følgende Ændring:

Efter § 5 indskydes følgende Paragraf:

»Lov Nr. 77 af 3. April 1906 § 15, 1. Stykke, affattes saaledes:

Lagtingsmændene vælges paa 4 Aar.»

- II. Lagtinget udtaler:

- a) At Tinget er sindet at iværksætte en Ordning, hvorefter det kommer til at bestaa af udelukkende folkevalgte Medlemmer, medens den højeste Statsmyndighed paa Øerne (Amtmanden) bør være berettiget til at møde i Tinget og deltage i Tingets Forhandlinger, samt at det ogsaa er sindet nærmere at overveje Indførelsen af en Ændring, hvorefter Lagtingets Medlemmer skal vælges i større Kredse end de nuværende.
- b) At den i Anledning heraf nødvendige Ændring i Lagtingsloven er saa omfattende og betydelig, at den kræver en mere indgaaende Drøftelse end den, som kan finde Sted inden nærværende Lagtingssamlings Slutning, og at der tillige, før en Afgørelse træffes, bør gives Vælgerne, og deriblandt de eventuelle nye Vælgere (Kvinder og mandligt Tyende), Lejlighed til at give deres Mening til Kende.

Man skal endelig henvise til hoslagte Udskrift af Tingets Forhandlingsprotokol og med Hensyn til den endelige Afstemning særlig bemærke, at et Medlem (Lvensen) motiverede sin Afstemning ved, at han er en Modstander af, at der gives Kvinderne Valgret til Lagtinget.

Sæmning Rytter.

Oliver Effersøe.

M. A. Winther.

S. D. (25. September) fremlagdes saalydende *Indstilling* fra et Mindretal:

Paa Grund af nærværende Sags Behandling i Flertallets Betænkning, samt paa Grund af, at Lagtinget ikke har optaget mundtligt Referat af denne Sags Behandling i Lagtingssalen — Flertallet har siden 1906 og til Dato modsat sig Optagelse af Referat af Tingets mundtlige Forhandlinger —, finder Mindretallet Anledning til ved en særlig Indstilling til Ministeriet nærmere at motivere sin Afstemning i Tinget.

Flertallet anfører i sin Betænkning kun uvæsentlige Grunde for at bibeholde Amtmanden og Provsten som selvskrevne Medlemmer af Tinget.

Mellein andet anføres et Uddrag af et Lagtingsudvalgs Ansknelse herom i 1902, hvoraf fremgaar, at nævnte Udvalg i Princippet gav Tanken om Bortfald af Amtmandens og Provstens Stilling i Lagtinget sin Tilslutning. Dog ansaa Udvalget, at en saadan Forandring ikke var paatrængende paa dette Tidspunkt.

Det vil for alle, der kendte til Forholdene i Lagtinget i 1902, være indlysende, at denne Udvalgsudtalelse ikke er anvendelig paa den foreliggende Situation. — Uden i Princippet at gøre Tidspunktet for en Forandring i ovennævnte Henseende afhængig af, hvilke Kvalifikationer den forhaandenværende Amtmand besidder, skal man dog udtale, at dette Forhold ikke kan være uden Indflydelse paa, at Tinget føler sig mere tilskyndet til at skride til Handling paa et Tidspunkt end paa et andet.

Der skal i denne Forbindelse henvises til den Kendsgerning, at Lagtingets Formandsplads i 1902 beklædtes af en Amtmand, hvis fremragende, for ikke at sige enestaaende Dygtighed i at lede Tingets Forhandlinger og holde dem indenfor værdige og parlamentariske Rammer var uomtvistelig.

Vi kan ikke nære nogen Tvivl om, at Flertallet med os er enigt i, at der netop i den Henseende er sket store Forandringer i Færøernes Lagting siden 1902, Forandringer, der kun kan raades Bod paa ved, at der gives Tinget Ret til at vælge sin egen Formand.

Flertallet henviser endvidere til Lagtingslovens Behandling i Lagtinget i 1906 og anfører, at Tinget den Gang undlod at fremsætte Ændringer med Hensyn til de faste Medlemmer, da det befrygtedes, at man vilde lægge det i 1902 i Lagtinget vedtagne Lovforslag Hindringer i Vejen for dets Gennemførelse i Rigsdagen.

Heller ikke dette Forhold kan nu, under Hensyn til Folketingets Stilling til Lagtingsloven i 1906 og under Hensyn til Rigsdagens Stilling til Privilegiernes Afskaffelse ved Grundlovens Gennemførelse i indeværende Aar, indvirke paa Tingets Stilling i Henseende til Bibeholdelse af Privilegierne for Lagtingets Vedkommende. Tværtimod.

Yderligere anfører Flertallet, at »dette Spørgsmaal er saa omfattende og betydningsfuldt i sine Virkninger, at Flertallet *ikke* i Løbet af den Tid, som er levnet os til Overvejelse i *indeværende* Lagtingssamling, ser sig i Stand til at tage *endelig Stilling til Sagen* og udarbejde et Forslag til dennes Afgørelse«.

Hertil skal bemærkes, at det ikke kan forudses, at Tiden til Overvejelse vedrørende dette Spørgsmaal vil være rummeligere i kommende Lagtingssamling end i nærværende.

Endelig henviser Flertallet til forskellige „*Omstændigheder*“, der først dels maa overvejes og dels gaa forud. — Af saadanne nævnes 1) Lagtingets Døling i en raadgivende Forsamling og et Amdsraad, 2) Overvejelser vedrørende de med Omordningen forbundne større Udgifter, og 3) en forudgaaende Indførelse af Kvindernes og Tyendets Valgret. — Flertallet har dog ikke anført nogen antagelig Grund for, at disse 3 Ændringer og Overvejelser nødvendigvis bør gaa forud for Afskaffelsen af Amtmandens og Provstens selvskrevne Stilling i Lagtinget.

I Henhold til det anførte og under Henvisning til Mindretallets Betænkning og Forslag maa vi fremdeles fastholde som vor fulde Overbevisning, at af alle de foreslaaede Ændringer i Lagtingsloven er der ingen, der tilnærmelsesvis vil kunne udøve en saa gavnlig Indflydelse paa Lagtingets Arbejde og paa den færøske Befolknings Repræsentation i det hele, som Privilegiernes Bortfald vedrørende Amtmandens og Provstens Stilling i Tinget. Først naar dette er sket, vil de øvrige Ændringer saavel som Lagtingsloven i sin Helhed have Betingelse for i Praxis at virke efter sin Bestemmelse.

Lagtinget, den 25. September 1915.

J. Patursson.

R. Rasmussen.

XXV. Sagen ang. Angivelse af Miletabellen for Færøerne i Kilometer.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 7. s. M.*:

I Henhold til Lov Nr. 124 af 4. Maj 1907 § 8, sidste Stykke, jfr. Cirkulære Nr. 12 af 15. Januar 1908, særlig Nr. 3, vil det være nødvendigt, at den af Justitsministeriet under 3. Juli 1879 approberede Miletabel for Færøerne afløses af en Tabel, hvor Vej længden mellem de forskellige Bygder angives i Kilometer.

Amtet har i den Anledning indhentet en Erklæring af 2. ds. fra Landfogden paa Færøerne, der har hørt samtlige Sysselmænd om Sagen. Da Skyds mere og mere taber sin Betydning og de herom gældende Regler oventuelt snart helt vil blive ophævede, kan man ganske henholde sig til den af Landfogden givne Erklæring, dog at Afrunding muligvis bør ske til halve Kilometer. Muligvis bør enkelte ny Skydsruter (jfr. saaledes Sand Skopen-Vejen) optages i Tabellen.

Lagtingets Erklæring udbedes over Spørgsmaalet om, efter hvilke Regler Udarbejdelse af en Tabel, hvori Vejlængden angives i Kilometer, bør foregaa.

Der vil derhos være at affatte Forslag til en Ændring i Skydsreglementet af 3. Juli 1879 § 8. Amtet skal foreslaa, at der i Stedet for $\frac{1}{3}$ Dagløn pr. Mil sættes $\frac{1}{20}$ Dagløn pr. Kilometer og i Stedet for $\frac{1}{2}$ Dagløn pr. Mil $\frac{1}{14}$ Dagløn pr. Kilometer samt at det fastsættes, at for Skydsture, der er kortere end 2 Kilometer, beregnes Betaling som for 2 Kilometer.

Sagen vil derefter blive sendt til Justitsministeriet.

Indtil Sagen er bleven afgjort af Justitsministeriet, vil Amtet, for saa vidt Lagtinget intet har herimod at erindre, stadfæste følgende

SKYDS-TAKST

for Færøerne for Tiden fra 1. Oktober 1915 og indtil videre.

For 1 Baad 98 Øre pr. Mil.

- 1 Mand til Søs 98 Øre pr. Mil og til Formanden 1 Kr. 47 Øre pr. Mil.
- 1 Mand over Land 98 Øre pr. Mil.
- 1 Mand med Byrde over Land 1 Kr. 47 Øre pr. Mil.
- 1 Hest 98 Øre pr. Mil.
- Tilsigelser 4 Øre for hver tilsagt Mand eller Baad.

Ved Sagens 1. *Behandling* den 3. *August* vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til *Skydskassendvalget*. Den 17. *August* afgav Udvalget (Ordfører: N. Djurhuus) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er bleven benvist en Sag angaaende Udmaaling af Vejlængderne af Skydsruterne, hvorom Amtet ved Skrivelse af 7. Juli d. A. til Lagtinget udtaler, at det i Henhold til Lov Nr. 124 af 4. Maj 1907 § 8, sidste Stykke, jfr. Cirkulære Nr. 12 af 15. Januar 1908, særlig Nr. 3, vil være nødvendigt, at den af Justitsministeriet under 3. Juli 1879 approberede Miletabel for Færøerne afløses af en Tabel, hvor Vejlængden mellem de forskellige Bygder angives i Kilometer.

Ved Sagen er bilagt Erklæringer*) fra Landfogden og Sysselmændene. Landfogdens Erklæring og de fleste af Sysselmændenes Erklæringer gaa ud paa, at Afløsning bør ske saa snart som muligt, og at en saadan Afløsning i Kilometer kan med tilstrækkelig Nøjagtighed udfindes ved at omsætte de i den nævnte Miletabel indeholdte Maalearangivelser til Kilometer efter Forholdet 1 dansk Mil = 7,532 km.

Udvalget anser det for ganske naturligt, at en Afløsning finder Sted og kan ganske slutte sig til de afgivne Erklæringer, der tale for en saadan, særlig Landfogdens Erklæring. Man finder ingen Anledning til — hvilket ogsaa be-

*) Udelades her.

mærkes i Erklæringerne — at foretage en ny Opmaaling, der baade vil være besværlig og bekostelig.

Man tillader sig herved at foreslaa til Vedtagelse:

Lagtinget indstiller til Justitsministeriet

1) at § 8, 1. Punktum, i Skydsreglement af 3. Juli 1879 ændres saaledes:

For Skydsning betales: for en Baad $\frac{1}{20}$ Dagløn pr. Kilometer; for en Mand til Søs $\frac{1}{20}$ Dagløn pr. Kilometer og til Formanden en halv Gang mere; for en Mand over Land $\frac{1}{20}$ Dagløn pr. Kilometer; for en Mand med Byrde over Land $\frac{1}{14}$ Dagløn pr. Kilometer; for en Hest $\frac{1}{20}$ Dagløn pr. Kilometer; for Skydsture, der er kortere end to Kilometer, beregnes Betaling som for to Kilometer.

2) at den Skydsreglementet vedhæftede Miletabel omsættes til Kilometer efter de almindelige Omsætningsregler.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 28. *August* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 3. *September* sættes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

Den 6. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 6. September 1915.

Til
Justitsministeriet.

Amtmanden over Færøerne har ved Skrivelse af 7. Juli d. A. forelagt Lagtinget til *Behandling* Spørgsmaalet om at afløse den af Justitsministeriet under 3. Juli 1879 approberede Miletabel for Færøerne med en Tabel, hvor Vej-
længden mellem de forskellige Bygder angives i Kilometer.

Sagen blev henvist til Skydskasseudvalget, som under 17. f. M. afgav medfølgende Betænkning.

Ved Sagens 3. *Behandling* den 3. ds. blev Udvalgets Forslag vedtaget enstemmig med 18 Stemmer.

Idet man meddeler det høje Ministerium foranførte, tillader man sig at anbefale denne Sag til Ministeriets gunstige Forsorg.

Svenning Rytter.

N. Djuhrhus.

Joan Poulsen.

XXVI. Haandkøbsudsalg af Medikamenter.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 23. s. M.*:

Under 30. f. M. har Justitsministeriet tilskrevet Amtet saaledes:

»I Anledning af de med Amtets Skrivelser af 5. Oktober f. A. og 19. f. M. — 1915 Nr. 130 — hertil indsendte Andragender tillader Justitsministeriet herved, at indehaveren af Apoteket i Thorshavn indtil videre og under Tilsyn af vedkommende Embedslæger maa paa sit An- og Tilsvare have Udsalg i følgende Bygder, nemlig:

i Nordøernes Lægedistrikt:

Viderejde,
Andefjord,
Sydregøte,

i Thorshavns Lægedistrikt:

Solmundefjord,
Saltangeraa,
Tofte,
Strænder,
Skaale,
Selletræ,
Kalbak,
Hestø,

i Vestmanhavns Lægedistrikt:

Nordskaale,
Haldersvig,
Thorsvig,
Kollefjord,
Vestmanhavn,
Kvivig,
Myggenæs,

i Sønders Lægedistrikt:

Kvalbø,
Famien,
Porkere,
Vaag,
Sumbø,

af saadanne Apotekervarer, som paa Apotekerne forhandles i Haandkøb, paa Vilkaar, at der ikke af Køberne maa fordres højere Betaling end Taksten foreskriver, hvorimod Avancen maa søges i den Provision, som maatte blive tilstaaet af Apoteket.

Ligesom Ministeriet derhos forbeholder sig til enhver Tid helt eller delvis at tage denne Tilladelse tilbage, saaledes bør ogsaa den Tilladelse,

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 58.

der meddeles de Personer, der maatte blive antagne som Forhandlere, knyttes til den Betingelse, at der af den paagældende ikke udleveres anden Medicin end den fra Apoteket modtagne, samt at Medicinen kun udleveres i den Tilstand, hvori den modtages fra Apoteket, forsynet med dettes Segl og Signatur samt med paategnet takstmæssig Betaling.

Hvilket man herved skal meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse for de respektive Forstanderskaber samt for Indehaveren af det ommeldte Apotek.

Idet derhos Amtets Opmærksomhed henledes paa, at der ikke ses at foreligge nogen Udtalelse fra Lagtinget med Hensyn til det med Amtets sidstnævnte Skrivelse fulgte Andragende om Oprettelse af et Haandkøbsudsalg i Kvannesund, tilføjes, at Justitsministeriet er sindet ogsaa at meddele Tilladelse til Oprettelse af et saadant Udsalg i den nævnte Bygd, saafremt Lagtinget maatte udtale sig derfor.

De paagældende Andragender*) og Bilag følger hoslagt tilbage, hvorhos man vedlægger nogle Eksemplarer af et her udarbejdet Udkast til en Bekendtgørelse*) om de i § 13, 1. Stykke, i Lov om Apotekervæsenet af 29. April 1913 omhandlede Haandkøbsudsalg, idet bemærkes, at Bekendtgørelse af dette Indhold agtes udfærdiget for Kongeriget.

Hvilket herved meddeles Lagtinget til behagelig Efterretning, idet Lagtingets Erklæring udbedes med Hensyn til Andragendet om Oprettelse af et Haandkøbsudsalg 1) i *Kvannesund*, jfr. den vedlagte Skrivelse*) af 27. Oktober f. A. fra Forstanderskabet for Viderejde Sogns Kommune med senere Paategninger, og 2) i *Sørvaag*, jfr. de medfølgende Bilag.

S. D. (29. Juli) henvistes Sagen til *det kommunale Udvalg*.

Den 13. September afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 23. Juli d. A. har Amtet kommuniceret Lagtinget en Skrivelse af 30. Juni fra Justitsministeriet angaaende Oprettelse af Haandkøbsudsalg af Medicamenter, hvorhos Amtet, foranlediget ved nævnte Skrivelse fra Ministeriet, har udbedt sig Lagtingets Udtalelse om Oprettelse af Haandkøbsudsalg i 1) *Sørvaag*, 2) *Kvannesund*.

Det fremgaar af nævnte Skrivelse fra Justitsministeriet, at der med en enkelt Undtagelse er meddelt Tilladelse til Oprettelse af Haandkøbsudsalg i de Bygder, som Lagtinget har anbefalet dertil.

Hvad de nu omspurgte Bygder, *Sørvaag* og *Kvannesund*, angaar, da har Tinget allerede anbefalet Udsalg her, idet det i Ekstrasamlingen i afvigte Maj Maaned vedtog at anbefale Udsalg i *alle* de paa Fysici Plan optagne Bygder, og *Sørvaag* er opført paa denne Plan. Udvalget mener dog som Sagen nu foreligger at burde tilraade at gentage Anbefalingen særlig for *Sørvaag*. — *Kvannesund* findes ikke paa Fortegnelsen fra Fysikus, men derimod *Norddeble*. Afstanden imellem disse to Bygder er imidlertid saa kort og Forbindelsen saa let, at Udvalget mener at kunne anbefale Forstanderskabets Forslag om, at Udsalget oprettes i *Kvannesund* (i Stedet for i *Norddeble*), om man end maa formene, at *Norddeble* vilde ligge fuldt saa centralt for de Bygder, der tænkes forsynede fra dette Udsalg.

*) Udelades her.

Ministeriet har dernæst sendt Udkast til en Bekendtgørelse om saadanne Udsalg og meddelt, at det er Meningen at udstede en saadan for den øvrige Del af Riget i Henhold til § 13 i Lov Nr. 132 af 29. April 1913. Udvalget har gennemset dette Udkast og formener, at det passende vil kunne anvendes for Haandkøbsudsalgene paa Færøerne, naar der i §§ 1 og 2 foretages de Ændringer, der er nødvendige for at bringe disse i Overensstemmelse med § 4 i Lov Nr. 121 af 29. April 1913 om Apotekervæsenet paa Færøerne.

Udvalget tillader sig at foreslaa til Vedtagelse:

Lagtinget anbefaler:

- 1) at der oprettes Haandkøbsudsalg af Medicamenter i Bygderne Sørvag og Kvannesund;
- 2) at der for Haandkøbsudsalg paa Færøerne udstedes en Bekendtgørelse af lignende Indhold som i det tilsendte Udkast, men med saadanne Ændringer i §§ 1 og 2, som følger af Bestemmelserne i § 4 i Lov Nr. 121 af 29. April 1913 om Apotekervæsenet paa Færøerne.

Ved Sagens 2. Behandling den 15. September vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 18. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

Den 20. September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 20. September 1915.

Til

Justitsministeriet.

Færø Amt har i indeværende Lagtingssamling tilstillet Tinget Afskrift af det høje Ministeriums Skrivelse af 30. Juni d. A. til Amtet samt Udkast til Bekendtgørelse om Haandkøbsudsalg.

Sagen er blevet behandlet i et Udvalg, der har afgivet medfølgende Betænkning, til hvilken man tillader sig at henvise.

Ved Sagens 3. Behandling d. 18. ds. blev Udvalgets Forslag, saalydende:

(Se Udvalgsbetænkningen.)

enstemmig vedtaget med 18 Stemmer.

Idet man herved fremsender Sagens Akter, tillader man sig at anbefale Sagen til det høje Ministeriums videre gunstige Forsorg.

Svenning Rytter.

Joen Poulsen.

M. A. Winther.

XXVII. Angaaende Fortsættelse af den lokale Dampskibsfart mellem Færoerne indbyrdes m. m.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 27. s. M.*:

Man skal henstille til Lagtinget at vedtage:

1. Tinget anmoder Amtmanden om at søge udvirket, at samme i Lighed med, hvad der har fundet Sted i de foregaaende Aar, bemyndiges til at approbere et af et af Lagtinget nedsat staaende Udvalg i Forening med vedkommende Rederi udarbejdet Forslag til Fartplan for Postdampskibet »Smiril« for Aaret 1916.
2. Tinget nedsætter et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer til i Forening med »J. Mortensens Eftf.« at udarbejde Fartplan for den lokale Dampskibsfart her mellem Øerne for Aaret 1916, under Forudsætning af, at Kontrakten med Selskabet fortsættes.

Samtidig vedlægges en Skrivelse^{**)} fra Justitsministeriet af 17. ds. vedrørende Spørgsmaalet angaaende den lokale Postforbindelse.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1910, Side 66, og 1914, Side 54.

^{**) Udelades her.}

Ved Sagens 1. Behandling den 30. Juli vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil s. D. valgtes: *Effersee, Poulsen og Hentze*. Den 20. September afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Amtet har ved Skrivelse af 27. Juli d. A. henstillet til Lagtinget at vedtage:

1. Tinget anmoder Amtmanden om at søge udvirket, at samme i Lighed med, hvad der har fundet Sted i de foregaaende Aar, bemyndiges til at approbere et af et af Lagtinget nedsat staaende Udvalg i Forening med vedkommende Rederi udarbejdet Forslag til Fartplan for Postdampskibet »Smiril» for Aaret 1916.
2. Tinget nedsætter et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer til i Forening med J. Mortensens Eftf. at udarbejde Fartplan for den lokale Dampskibsfart her mellem Øerne for Aaret 1916, under Forudsætning af, at Kontrakten med Selskabet fortsættes.

Samtidig har Amtmanden fremsendt en Skrivelse*) af 17. Juli fra Justitsministeriet angaaende den lokale Dampskibsfart.

I denne Skrivelse henleder Ministeriet Opmærksomheden paa, at den mellem Ministeriet og Aktieselskabet J. Mortensens Efterfølgere i Trangisvaag afsluttede Kontrakt om Besørgelsen af Dampskibsforbindelsen mellem Færgerne udløber den 16. Marts 1916, saa at Lagtinget eventuelt kan søge fremskaffet Tilbud om Overtagelse af Farten for de kommende Aar.

Ministeriet udtaler ogsaa, at det, saafremt Statstilskud til Fartens Opretelse stadig ønskes, forventer at modtage et bestemt Tilsagn om et fast aarligt Tilskud fra de under Lagtinget sorterende Kasser.

Amtmandens ovenanførte Henstilling vedtoges af Tinget den 30. Juli og undertegnede derefter nedsatte Udvalg henvendte sig ved Skrivelse*) af 30. Juli d. A. til Aktieselskabet J. Mortensens Eftf., Trangisvaag, (se vedlagte Afskrift) og ved 2 Skrivelser*) af 1. August d. A. henholdsvis til Aktieselskabet Det forenede Dampskibsselskab, København, og til Aktieselskabet Thore, København, (se vedlagte Afskrifter).

Efter at Amtmanden sammen med 2 af Udvalgets Medlemmer mundtlig havde forhandlet med Aktieselskabet J. Mortensens Eftf., modtog man herfra hoslagte Tilbud*) af 2. August d. A., hvorefter Selskabet er villigt til at fortsætte den nuværende Kontrakt paa de samme Betingelser og Vilkaar som nu, bortset fra Tilskudet, 18,000 Kr., forhøjet med 3000 Kr. aarlig, altsaa til i alt 21,000 Kr. aarlig. Kontrakt kan indgaaes paa 3 eller 5 Aar, eftersom Lagtinget og Ministeriet ønsker det.

Fra Det forenede Dampskibsselskab er modtaget en Skrivelse*) af 13. August, hvori udtales, at Selskabet beklager ikke at kunne fremkomme med noget Tilbud, da det ikke er i Besiddelse af passende Materiel.

Fra Aktieselskabet Thore er modtaget en Skrivelse*) af 10. August angaaende forskellige Oplysninger. Efter Afsendelse af en Skrivelse*) af 27. August (se vedlagte Afskrift) har man modtaget en Skrivelse*) af 7. ds., hvori meddeles, at den omhandlede Fart efter de foreliggende Oplysninger ingen Interesse har for Selskabet.

Der foreligger saaledes kun eet Tilbud om Fortsættelse af den lokale Dampskibsforbindelse, og da dette Tilbud under de foreliggende Omstændigheder, særlig de for Tiden meget høje Kulpriser, ikke kan kaldes urimeligt, vil Udvalget tillade sig at foreslaa at anbefale, at det modtages. Under Forventning

*) Udelades her.

af, at Forholdene, deriblandt Kulpriserne, inden 3 Aar vil blive normale, vil man henstille, at Kontrakten kun fornyes for 3 Aar. Man finder det rettest, at $\frac{1}{6}$ af den samlede Subvention ligesom hidtil udredes af de under Lagtinget sorterende Kasser.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Tinget anbefaler, at Ministeriet modtager det af Aktieselskabet J. Mortensens Eftf., Trangisvaag, i vedlagte Skrivelse af 2. August d. A. indgivne Tilbud, (helst dog) saaledes, at Kontrakten oprettes for et Tidsrum af kun 3 Aar.
2. Af de under Lagtinget sorterende Kasser bevilges for det Tidsrum, Kontrakten kommer til at omfatte, $\frac{1}{6}$ af Subventionssummen, nemlig 3500 Kr. aarlig.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 21. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* s. 17, sattes Amtets Henstilling i fornaevnte Skrivelse af 27. Juli under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

Udvalgets Forslag Punkt 1 og 2 sattes under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 Stemmer (*fraværende*: R. Rasmussen, J. Rasmussen, Evensen, Nielsen og J. C. F. Dam).

Den 23. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 23. September 1915.

Til

Justitsministeriet.

Efter Justitsministeriets Anmodning i Skrivelse af 17. Juli d. A. til Amtmanden over Færøerne har denne forelagt Lagtinget Spørgsmaalet om Fortsættelse af den lokale Dampskibsfart.

Det i Sagen nedsatte Udvalg har søgt at indhente Tilbud til Fortsættelse af denne Fart, som der fra alle Sider i Tinget er fuld Enighed om at søge opretholdt.

Af den af Udvalget under 20. dennes afgivne Betænkning fremgaar, at der kun er modtaget eet Tilbud, nemlig fra det samme Rederi, der hidtil har besørget denne Fart, og at der kræves et offentligt Tilskud paa i alt 20,000 Kr.

Ved Sagens 3. *Behandling* den 21. dennes blev Udvalgets saalydende Forslag:

(Se Udvalgsbetænkningen.)

enstemmig vedtaget med 17 Stemmer.

Idet man herved giver sig den Ære at fremsende det nævnte, fra Aktieselskabet J. Mortensens Løftf., Trangisvaag, modtagne Tilbud og den af Udvalget afgivne Betænkning, tillader man sig at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse og videre gunstige Forsorg.

Svenning Rytter.

Joan Poulsen,
Ordfører.

M. A. Winther.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende *Skrivelse:*

Justitsministeriet.

København, den 15. November 1915.

I Anledning af Amtets Indstilling i Skrivelse af 5. f. M. bemyndiger Justitsministeriet herved Amtet til at godkende et af et af Lagtinget nedsat staaende Udvalg i Forbindelse med vedkommende Rederi udarbejdet Forslag til Fartplan for Postdampskibet »Smiril» for Aaret 1916, dog at Amtets Godkendelse, for saa vidt angaar de 3 sidste Kvartaler af Aaret, sker paa Betingelse af, at der efter erhvervet fornøden Bevilling paa Finansloven for Finansaaret 1916—17 oprettes Kontrakt mellem Justitsministeriet og vedkommende Rederi om Dampskibsfartens Fortsættelse efter den 1. April 1916.

P. M. V.

E. B.

Lundbye.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Den 25. September valgtes uden Afstemning til Medlemmer af det staaende Udvalg angaaende Affattelse af »Smiril»s Fartplan for Aaret 1916: *Dahl, Poulsen og Hentze.*

XXVIII. Sagen angaaende de færøske Landboforhold.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes de fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sager angaaende *de færøske Landboforhold*.

1. *Behandling* af Sagerne foretoges den 10. August i følgende Afsnit:

- I. Udkast til Lov for Færøerne om Havgers Styrelse og Drift m. m.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 11. s. M. valgtes: *Christiansen, H. A. Djurhuus, Effersøe, Hentze og Konoy*.

- II. Udkast til Lov for Færøerne om Hegn og Markfred.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. I.

- III. Udkast til Lov for Færøerne om Udskiftning.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Sagen vedrørende Landbrugskonsulenten (Sag Nr. 64).

- IV. Udkast til Lov for Færøerne om Ændring i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28. Februar 1872.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 11. August valgtes: *J. M. Dam, Effersøe, Poulsen, Winther og Nielsen*.

- V. Udkast til Lov for Færøerne om Grandestævne m. m.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. IV.

- VI. Udkast til Lov for Færøerne om Landvæsenskommissioner.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. IV.

- VII. Udkast til Lov for Færøerne om Forandring i Udstykningslovgivningen m. m.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. IV.

- VIII. Udkast til Lov om Matrikulering af de faste Ejendomme paa Færøerne m. v.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1914, Side 8.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Sagen vedrørende Landbrugskonsulenten (Sag Nr. 64).

- IX. Udkast til Lov for Færøerne om Vands Benyttelse m. m.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. I.

- X. Udkast til Lov om Salg af de Præsteembederne paa Færøerne tillagte Ejendomme.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den *11. August* valgtes: *J. C. F. Dam, Provsten, Skaalum, Patursson og R. Rasmussen.*

- XI. a. Udkast til Lov om Statens Fæstegods paa Færøerne.

- b. Udkast til Lov for Færøerne om Fæstegodsets Overgang til Selvejendom.

- c. Udkast til Lov om Salg af den Del af Statens Fæstegods paa Færøerne, der er tillagt Embeds- og Bestillingsmænd som en Del af deres Løn.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. X.

- XII. Udkast til Lov om Oprettelse af en Husmandsbank paa Færøerne.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Sagen vedrørende Landbrugskonsulenten (Sag Nr. 64).

- XIII. Udkast til Lov om Ordning af en Landboskole.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Sagen vedrørende Landbrugskonsulenten (Sag Nr. 64).

- XIV. Betænkning om Planteavlsforsøg paa Færøerne.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Sagen vedrørende Landbrugskonsulenten (Sag Nr. 64).

- XV. Udkast til Lov for Færøerne om Jagt, Fuglefangst m. m.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. I.

- XVI. a. b. Betænkninger om Kulbrydning paa Suderø.

Efter Forslag af J. C. F. Dam vedtoges det at henvise Sagen til Udvalget i Nr. X.

Den *24. September* afgav Formanden for Lagtingets Udvalg ang. Udkast til Lov for Færøerne om Havgers Styrelse og Drift m. m. følgende

Beretning.

Tinget har overdraget følgende Sager til Udvalget:

1. Udkast til Lov for Færøerne om Hegn og Markfred.
2. Udkast til Lov for Færøerne om Havgers Styrelse og Drift m. m.

3. Udkast til Lov for Færøerne om Vands Benyttelse m. m., og
4. Udkast til Lov for Færøerne om Jagt, Fuglefangst m. m.

Angaaende det under Punkt 1. ommeldte Lovudkast har der fundet en Detailbehandling Sted indenfor Udvalget, men man har ikke kunnet tilendebringe Behandlingen i indværende Lagtingssamling.

Man har heller ikke set sig i Stand til at fremme de tre andre Lovudkast i denne Tingsamling. Man har nemlig været optaget af et stort Antal andre Sager, bl. a. fordi Tinget i Fjor, paa Grund af Behandlingen af Foranstaltninger med Hensyn til Krigssituationen, har udsat adskillige Sager til i Aar.

Udvalgets Formand har særlig været hindret ved Arbejdet paa Sagen om Ændringer i Lagtingsloven m. m.

Der findes endvidere vedrørende nogle af Sagerne delvis Beretning i Sagen om Landbrugskonsulenten Nr. 64 og i Sagen om Salg af Aalekær Nr. 110.

XXIX. Sagen ang. Stillingen som Landbrugs-konsulent paa Færøerne.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 20. Februar 1915*:

Under 9. ds. har Justitsministeriet tilskrevet Amtet saaledes:

»I henhold til Begæring fra Landbrugskonsulent R. Effersøe i det med Amtets Skrivelse af 19. f. M. — 1915 Nr. 92 — hertil indsendte Andragende meddeler Justitsministeriet ham herved Afsked paa Grund af Svagelighed fra den ham betrodde Stilling som Landbrugskonsulent paa Færøerne fra den 1. Juli d. A. at regne, hvilket bedes ham tilkendegivet med Tilføje-ende, at man vil søge tilvejebragt finansiell Hjælp for, at der fra samme Dag tilstaas ham en Understøttelse af Statskassen.

Man skal derhos overensstemmende med Amtets Indstilling anmode dette om at indhente en Udtalelse fra Lagtinget om, hvorvidt Stillingen som Landbrugskonsulent bør opretholdes eller mulig afløses af andre Foranstaltninger til Fremme af det færøske Landbrug. Indtil endelig Bestemmelse

herom er truffet, bemyndiges Amtet til at indhente Landbrugskonsulent Effersøes Betænkning i Sager, hvor der efter Amtets Skøn er Grund dertil, saaledes at der betales ham Honorar for hver forefaldende Forretning.

I Henhold hertil skal man anmode Lagtinget om at udtale sig om, hvorvidt Stillingen som Landbrugskonsulent bør opretholdes eller mulig afløses af andre Foranstaltninger til Fremme af det færøske Landbrug. Landbrugskonsulent Effersøe har i en Skrivelse, indsendt til Ministeriet, udtalt, at han vilde anse det for heldigst, at Stillingen nedlagdes og afløstes af en Stilling som Planteavlskonsulent.

Ved Sagens 1. Behandling den 9. August vedtoges det efter Forslag af Patursson at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 10. s. M. valgtes: N. Djurhuus, Matras, Samuelsen, Egholm og Patursson. Den 25. September afgav Udvalget følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg, der er nedsat til Behandling af Sagen om Ansættelse af en Landbrugskonsulent for Færøerne, er henvist følgende Sager:

1. Forslag til Lov om Udskiftning.
2. Forslag til Lov om Matrikulering af faste Ejendomme.
3. Forslag til Lov om Oprettelse af en Husmandsbank.
4. Udkast til Ordning af en Landboskole.
5. Sag om Planteavlsforsøg.

Foruden det konstituerende Møde har Udvalget kun afholdt et enkelt Møde til Sagens Behandling. I dette Møde enedes man om at betragte som givet, at de under 1., 2. og 3. omhandlede Sager ville være at udsætte til næste Aar, idet man ikke turde vente, at man i Aar vilde kunne bringe disse Sagers Behandling til Afslutning.

Derimod har man drøftet Sagen om Ansættelse af en Landbrugskonsulent og i Forbindelse dermed Sagen om en Landboskole og om Planteavlsforsøg.

Under Sagen er oplyst, at den hidtilværende Landbrugskonsulent efter sin Begæring er bleven afskediget paa Grund af Sygelighed, at Ministeriet har ønsket en Udtalelse fra Lagtinget om, hvorvidt Stillingen som Landbrugskonsulent bør opretholdes eller mulig afløses af andre Foranstaltninger til Fremme af det færøske Landbrug, og at Amtet, indtil Bestemmelse herom er truffet, bemyndiges til at indhente Landbrugskonsulentens Betænkning i Sager, hvor der efter Amtets Skøn er Grund dertil.

Flertallet (Matras, N. Djurhuus og A. Samuelsen) er nærmest af den Mening, at Spørgsmaalet om Ansættelse af en Landbrugskonsulent godt kan afgøres uden at man samtidig behøver at tage Stilling til de to andre Sager.

Flertallet ser sig ikke i Stand til at foreslaa, at Landboskolesagen og Planteavlssagen søges fremmet i Aar, allerede af den Grund, at man ikke kan se, at der er Udsigt til, at de til disse Sagers Gennemførelse nødvendige Bevillinger kan skaffes i Aar. Bevillingen til en Landbrugskonsulent har man, og derfor vilde denne Sag ikke volde Vanskeligheder af finansiell Art.

Mindretallet indser, at det vil volde Vanskeligheder at faa gennemført Spørgsmaalet om Oprettelse af Landbrugsskole og Forsøgsstation i Lagtinget i Aar.

Idet Mindretallet paa Grund heraf, og alene paa Grund heraf, foreløbig gaar bort fra sin oprindelige Plan om Landbrugskonsulentpostens Samhørighed med Forsøgsstationen, kan man dog ikke derfor slutte sig til Flertallets Forslag

om, at Tinget ingen Ordning foreslaar med Hensyn til Ansættelse af en ny Landbrugskonsulent.

Efter Mindretallets Mening kan der ikke være Tale om at ophæve Landbrugskonsulent-Bestillingen. Derimod kunde der formentlig være Tale om en større Specialisering af Bestillingen, at der i Stedet for den ene ansættes to Landbrugsfunktionærer som Raadgivere for det færøske Landbrug.

For Tiden er der dog formentlig ikke stor Sandsynlighed for, at Lagtinget vil indgaa paa at faa udvidet og specialiseret Landbrugskonsulent.

Selv om Mindretallet saaledes maa se bort fra sit principale Standpunkt: at ordne Landbrugskonsulent-Spørgsmaalet *dels* i Forbindelse med Landbrugsskole og Forsøgsstationsoprettelse, og sin Tanke om en Specialisering af Landbrugsfunktionærvirksomheden, kan vi ikke derfor indgaa paa at indstille, at Færøerne nu for en Tid skulle være uden nogen fast ansat Landbrugskonsulent. Tværtimod.

Nu har den forhenværende Konsulent søgt og faaet bevilget sin Afsked paa Grund af *Swagelighed*. Det kan da ikke forsvares, at Lagtinget ikke straks anbefaler at faa en anden ansat i hans Sted. Thi nu mere end nogensinde er der Trang til Vejledning for den Befolkning, der søger sit større og mindre Erhverv af Landbruget.

Naar Udvalget derfor paa det bedste vil anbefale Ministeriet at udvirke, at der ansættes en ny Landbrugskonsulent, ønske vi dog samtidig at paapege nogle Enkeltheder med Hensyn til Valg af den til Hvervet bedst skikkede Person, som vi mene er absolut nødvendigt at tage i Betragtning. Hertil maa regnes, at vedkommende, foruden at være i Besiddelse af gode Kundskaber, tillige og i særlig Grad bør kunne fremlægge Beviser for praktisk Færdighed i Landbrugets forskellige Grene og desuden indehave et grundigt Kendskab til det færøske Landbrug, saavel i Enkelthederne som i Almindelighed.

Det anbefales, at disse Forhold ved Ansættelsen tages i særlig Betragtning.

Med Hensyn til den for den afgaaede Konsulent gældende Instruks formener Udvalget, at den, hvis den fremdeles skal blive gældende, trænger til en indgaaende Revision. Da Ansættelsen imidlertid kun foreslaas at være midlertidig, idet man forventer, at Spørgsmaalet maa blive forelagt igen til næste Aar, ønske vi ikke paa nuværende Standpunkt at foreslaa Ændringer i Instruksen.

I Henhold til foranstaaende skal Udvalget foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Der ansættes, foreløbig for et Aar, en ny Landbrugskonsulent for Færøerne, fra 1. Januar 1916 at regne.

Sagen om Ansættelse af en Landbrugskonsulent for Færøerne forelægges Lagtinget paa ny i Tingets næste Samling.

Sagen blev ikke behandlet.

XXX. Angaaende Salg af Embedsgaarden Aalekær.

Den 30. Juli fremlagdes følgende *Andragende*:

Thorshavns Byraad.

Den 23. Juli 1915.

Byraadet har under D. D. fremsendt til Amtet saalydende Skrivelse til Justitsministeriet:

»Da der er Udsigt til, at Thorshavns Kommune kan opnaa en Overenskomst med Amtmand Rytter om Overdragelse til Kommunen af Embedsgaarden Aalekær, tillader man sig herved at andrage om, at der maa blive forelagt Lovgivningsmagten et Forslag, gaaende ud paa, at Regeringen be- myndiges til at afhænde Embedsgaarden Aalekær allerede nu, for saa vidt Overenskomst med Amtmanden om Afstaaelsen kan opnaas, eller i modsat Fald ved indtrædende Skifte i Amtmandseembedet.«

Man tillader sig herved at anmode det ærede Lagting om at anbefale og fremme ovennævnte Andragende til Justitsministeriet.

E. Müller. *M. A. Winther.* *A. Degn.* *Carl Børentsen.*

H. J. Michelsen. *H. C. Andreassen.* *E. Johanson.*

Til
Færøernes Lagting.

Ved Sagens 1. Behandling den 19. August vedtoges det efter Forslag af J. C. F. Dam at henvise den til *Udvalget i Sagen om Salg af Præstegaardsjorder*. Den 23. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til Udvalget er henvist følgende Sager:

1. Udkast til Lov om Salg af de Præsteembederne paa Færøerne tillagte Ejendomme.
2. Udkast til Lov om Statens Fæstegods paa Færøerne.
3. Udkast til Lov for Færøerne om Fæstegodsets Overgang til Selvejendom.
4. Udkast til Lov om Salg af den Del af Statens Fæstegods paa Færøerne, der er tillagt Embeds- og Bestillingsmænd som en Del af deres Løn.

5. Betænkninger om Kulbrydning paa Suderø.
6. Sag Nr. 110 — 1915: Salg af Embedsgaarden Aalekær.

Udvalget, der foruden sit konstituerende Møde til Valg af Formand har afholdt 2 Møder, er enigt om, at Forhandlingerne om de under Nr. 1—5 anførte Sager maa udsættes til næste Aar.

Derimod er der ikke i Udvalget opnaaet Enighed om den under Nr. 6 nævnte Sag: Salg af Embedsgaarden Aalekær. Udvalget har her delt sig i et *Flertal* (J. C. F. Dam, Patursson og R. Rasmussen) og et *Mindretal* (Provsten og Skaalum).

Flertallet skal angaaende denne Sag bemærke følgende:

Nævnte Sag hører efter sin Art under forannævnte Nr. 4 opstillede Sag, nemlig: Udkast til Lov om Salg af den Del af Statens Fæstegods paa Færøerne, der er tillagt Embeds- og Bestillingsmænd som en Del af deres Løn, idet den i Realiteten udgør en Del af samme. Da Udvalget imidlertid endnu ikke har behandlet ovennævnte Udkast, anser *Flertallet* det, allerede af den Grund, at være mindre formaalstjendigt at tage et særskilt Standpunkt til forannævnte Sag. Hertil kommer, at Behandlingen af denne Sag ikke har kunnet tilendebringes i Udvalget, da den efter *Flertallets* Skøn har foreligget utilstrækkelig oplyst. Der savnes saaledes blandt andet et Kort over Ejendommen med *bestemt* Angivelse af Gaardens Grænser, Afskrift af Resolutionen angaaende Gaardens Herlæggelse til Embedsgaard, Afhændelsespris og Afhændelsesbetingelser, Salgssummens Anbringelse, Gaardens, særlig dens Udmærks og Herligheders tiltænkte fremtidige Afbenyttelse m. v.

Fraregnet Salget af Lagmandsgaarden Stegaard ved Begyndelsen af forrige Aarhundrede, er der saa vidt vides siden Kongens, senere Statens, Overtagelse af færøske Gaarde under og efter Reformationens Indførelse ikke bortsolgt nogen færøsk Kongseembedsgaard, ej heller Præstegaard.

Finder et Bortsalg nu Sted af en større offentlig Landejendom paa Færøerne, vil dette Salg være det første i sit Slags i det sidste Hundrede Aar. Det man derfor antages, at de Principper, der blive grundlæggende for en saadan Afhændelse, ville medføre Konsekvenser for Afhændelser af Landejendomme af samme eller lignende Art. Specielt af den Grund anser *Flertallet* det at være af allerstørste Betydning, at alle Forhold vedrørende den første offentlige Landejendoms Salg ere vel overvejede, før et saadant Salg anbefales af Tinget.

Tinget har nu i 4 paa hinanden følgende Samlinger haft til Behandling Udkast til Lov om Salg af Præstegaardene, Udkast til Lov om Salg af Kongsgaardene og Udkast til Lov om Salg af Embedsgaardene, uden endnu at have tilendebragt sine Overvejelser.

Dette viser formentlig, at Spørgsmaalet, ganske i sin Almindelighed, ikke er let at løse. Hvis et enkelt Salg finder Sted, forinden Lagtinget har tilendebragt sine Forhandlinger angaaende Spørgsmaalet om offentlige Landejendommers Salg i Almindelighed, og forinden Tinget har taget Stilling til denne ene Ejendoms Salg i enkelthederne, vil et saadant Salg efter al Sandsynlighed medføre følger, som kunne komme til at gribe forstyrrende ind i den frie Stilling, hvori Tinget endnu staar over for Salgsspørgsmaalet af offentlige færøske Landejendomme.

Flertallet har heller ikke kunnet erkyndige sig om noget Forhold, der ligger til Grund for, at Spørgsmaalet om Salg af Gaarden Aalekær bør blive løst, forinden Salgsspørgsmaalet i Almindelighed er tilendebragt. Tværtimod. Endelige Bestemmelser vedrørende offentlige Landejendommers Afhændelse ville blive af vidtrækkende Betydning rundt omkring i Landet, medens Betydningen af Gaarden Aalekærs Afhændelse kun kan blive lokal.

Mindretallet tillader sig at bemærke følgende:

I det til Lagtinget indkomne og af dette til nærværende Udvalg henviste Andragende fra Thorshavns Byraad anholdes der om, at Lagtinget vil anbefale til Justitsministeriet, at Regeringen søger Lovgivningsmagten om Bemyndigelse til at sælge Embedsgaarden Aalekær, saafremt der opnaas Enighed om Vilkaarene.

Som det vil være almindelig bekendt, har Thorshavns Kommunes Overtagelse af Embedsgaarden Aalekær været drøftet forskellige Gange mellem Kommunalbestyrelsen og senere Byrådet i Thorshavn og de forskellige Amtmænd, navnlig i 1885, 1897 og nu paany efter den nuværende Amtmands Overtagelse af Amtmandsembedet.

Saaledes som Sagen nu foreligger, drejer det sig for Lagtinget ikke om at tage Standpunkt til de Vilkaar, paa hvilke Salg af nævnte Embedsgaard til sin Tid vil kunne anbefales. Der foreligger i Sagen ingen Oplysninger om Salgspris og øvrige Salgsvilkaar, hvilket er naturligt nok i Betragtning af, at de mellem Amtmanden og Byrådet førte Forhandlinger endnu ikke ere afsluttede. At der af Hensyn til Amtskommunens Interesse bør tages en Del Forbehold ved Sagen, er formentlig klart, og Mindretallet forudsætter, at der vil blive givet Lagtinget Lejlighed til at udtale sig nærmere derom, inden Salget finder Sted. Nu er Spørgsmaalet kun om, hvorvidt Lagtinget skal anbefale, at der søges om Bemyndigelse for Regeringen til eventuelt at sælge nævnte Gaard.

Selv om man nu mener, at en saadan Bemyndigelse naturligt søges, naar der er opnaaet Enighed om, hvorvidt Salget skal finde Sted, og om Vilkaarene, synes der dog intet at være til Hindrer for, at Lagtinget anbefaler nærværende Andragende, idet det maa overlades til Regeringen, paa hvilket Tidspunkt den vil søge om Lovgivningsmagtens Sanktion.

I Henhold til det foran anførte foreslaas til Tingets Vedtagelse af

Flertallet:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om at tilstille Thorshavns Byraad en Afskrift af nærværende Betænkning og Indstilling.

Mindretallet:

Thorshavns Byraads Andragende af 23. Juli d. A., hvori anholdes om Bemyndigelse fra Regeringen til at sælge Embedsgaarden Aalekær, tilstilles Justitsministeriet med Lagtingets Anbefaling.

Ved Sagens 2. Behandling den 24. September vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 25. September sattes Mindretallets Forslag først under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 11 Stemmer (*stemte ikke:* Patursson, R. Rasmussen, Hentze, J. Rasmussen, Evensen, Nielsen, Egholm, J. C. F. Dam, Dahl og Konoy; *fraværende:* N. Djarhuus).

Den 25. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 25. September 1915.

Paa Foranledning af et Andragende fra Thorshavns Byraad, hvori anholdes om Lagtingets anbefaling af Byraadets Andragende til Justitsministeriet om, at Regeringen søger Lovgivningsmagts Bemyndigelse til at sælge Embedsgaarden Aalekær, saafremt der opnaas Enighed om Vilkaarene, har Lagtinget Dags Dato med 11 Stemmer vedtaget saalydende Forslag, der var stillet af et *Mindretal* indenfor det Udvalg, der har haft Sagen til Behandling:

(Se Udvalgsbetænkningen.)

Vedkommende Udvalgsflertals Forslag om Sagens Udsættelse til næste Aar var derved bortfaldet.

I Henhold til det saaledes vedtagne skal man med Henviisning til medfølgende Udvalgsbetænkning anbefale Sagen til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse.

Seemung Rytter.

Fr. Petersen.

M. A. Winther.

Til
Justitsministeriet.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende *Skrivelse*:

Justitsministeriet.

København, den 15. December 1915.

I det med Amtets Skrivelse af 5. Oktober d. A. - - 1915 Nr. 795 her- til indsendte, af Lagtinget anbefalede Andragende har Byrådet for Thorshavn anholdt om, at der maa blive forelagt Lovgivningsmagten et Forslag til Lov, hvorved Regeringen bemyndiges til at afhænde den til Amtmandsembedet henhørende Gaard Aalekær, for saa vidt Overenskomst om Betingelserne kan opnaas.

Foranlediget heraf skal man til Efterretning og videre Bekendtgørelse meddele, at der forinden man kan tage Stilling til Spørgsmaalet om Salg af Gaarden, maa foreligge et bestemt Tilbud om Køb af denne.

Zuhle.

Lundbye.

Til
Amtmanden over Færøerne.

XXXI. Budget for Færøernes Mellem- og Realskole.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Skrivelse fra Skoledirektionen af 23. Juni 1915*:

Skoledirektionen tillader sig herved at fremsende til Lagtingets Overvejelse et af Kommissionen for Færøernes Mellem- og Realskole udarbejdet Budget.*)

S. D. henvises Sagen til *Kirkekassendvalget*. Den 20. September afgav Udvalget (Ordfører: Jvensen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Skoledirektionen har til Lagtingets Overvejelse fremsendt et efter Direktionens Anmodning af Kommissionen for Færøernes Mellem- og Realskole udarbejdet Budget for Færø Amts Skolefond for Aaret 1917.

Hensigten med at faa et saadant Budget opstillet er at faa nogen Klarhed over, hvorledes Skolefonden vil være i Stand til at udrede de forøgede Udgifter, der vil hidrøre fra et Laan paa 32,000 Kr. til Dækning af Omkostningerne ved Opførelsen af den nye Skolebygning, som kan ventes taget i Brug efter Sommerferien næste Aar, og fra Skolens efter Indflytningen i denne Bygning — som det maa ventes — stærkt forøgede Driftsomkostninger.

Enkelte af de paa det foreliggende Budget opførte Indtægts- og Udgiftsbeløb ere ifølge deres Natur kalkulatoriske, og Budgettet kan derfor selvfølgelig ikke give noget nøjagtigt Billede af Skolefondens Status i Tiden efter den nye Skolebygning's Opførelse. Budgettet, taget som Helhed, viser imidlertid, at der, for at fornøden Balance kan tilvejebringes, maa skaffes en Indtægtsforøgelse af c. 4000 Kr.

Med Hensyn til det Forslag, som Kommissionen for Mellem- og Realskolen, efter at have forelagt Spørgsmaalet for Skolens Lærerraad, har fremsat til Opnaaelse af omtrentlig Balance, skal Udvalget bemærke følgende:

Den *Forhøjelse af Skolepengene* med 50 pCt., som Skolekommissionen foreslaar og som anslaaes til at bringe en aarlig Merindtægt paa c. 2000 Kr., kan Udvalget anbefale. De nuværende ved Bekendtgørelse af 27. Februar 1910 § 9 fastsatte Skolepenge — 12 Kr. i Kvartalet for 1 Barn, 20 Kr. for 2 Søsken, 24 Kr. for 3 Søsken, mens det 4de Barn o. s. v. gaar frit — er ingenlunde høje; selv efter en Forhøjelse med 50 pCt. maa Skolebetalingen siges at være moderat i Forhold til, hvad Skolepengene beløber sig til ved lignende Skoler andensteds i Riget.

De *Brandsels- og Renholdelsespenge*, som Kommissionen foreslaar paalagt hver enkelt Skolediscipel, kan Udvalget derfor efter Omstændighederne ogsaa

*) Udelades her.

anbefale Lagtinget at gaa med til. Derved indvindes en ny aarlig Indtægt paa c. 1000 Kr.

Der vil derefter endnu være et Underskud paa Budgettet paa c. 1000 Kr., som Skolekommissionen ikke har set sig i Stand til at anvise Dækning for.

Udvalget mener ikke at kunne gaa med til at tilraade Lagtinget at yde noget Tilskud til Skolens aarlige Drift, som af Skolekommissionen henstillet. Skønt Skolen ganske vist for en meget væsentlig Del besøges af Børn fra Thorshavn, mener man heller ikke for Tiden at kunne tilraade en Henvendelse til Thorshavns Byraad om Tilskud fra Kommunen.

Den nødvendige Dækning maa derfor formentlig i videst mulig Udstrækning søges tilvejebragt ved Nedbringelse af de budgetterede Udgiftsposter. Man maa navnlig fraraade enhver ny Udgift, som ikke er absolut nødvendig, selv hvor det drejer sig om mindre Beløb. I det hele maa Udvalget være af den Formening, at man foreløbig bør se Tiden an et Par Aar for at faa Klarhed over, hvorledes den nye Skoles Drift ved en gennemført Økonomi vil stille sig, inden man skridter til nye Indtægtsforøgelse udover de foran anførte.

Man maa med Lærerrådet og Skolekommissionen være enig i, at der nok kan være Trang til en ny Lærer ved Skolen, idet den ret udstrakte Sammenlæsning, som nu finder Sted mellem de forskellige Klasser, ikke er heldig. Dog mener man ikke for Tiden at burde tilraade Tinget at gøre Skridt til Ansættelse af en ny Lærer ved Skolen. Det medfører i hvert Fald ingen Tilbagegang, at den nu stedfindende Sammenlæsning mellem Klasserne foreløbig fortsættes i de nye Lokaler. Den af Skolekommissionen udtalte Frygt for, at den ret betydelige Forhøjelse af Skolepengene vil bevirke en Nedgang i Elevantallet — en Frygt, som forhaabentlig vil vise sig at være ugrundet —, taler i hvert Fald ikke imod, at man i det hele foreløbig ser Tiden an, inden man paafører Skolen nye Udgifter.

I Henhold til det saaledes anførte skal Udvalget tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Lagtinget indstiller til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

af § 9 i Bekendtgørelse Nr. 51 af 22. Februar 1910 angaaende allerhøjeste Fastsættelse af Bestemmelser for Lærernes Mellem- og Realskole maa ændres saaledes, at den, gældende fra 1. September 1916, bliver saalydende:

Skolepengene for hver Elev, som nyder Undervisning i Skolen, bestemmes til 72 Kr. aarlig, der erlægges med 18 Kr. forud ved hvert Kvartals Begyndelse, og naar de en Gang ere modtagne, betales de i intet Tilfælde tilbage. I Tilfælde af, at flere Søkende paa samme Tid besøge Skolen, betales for den anden kun 48 Kr., for den tredje 24 Kr., for flere end tre betales ikke.

Desuden betaler hver Elev i hver Oktober Maaned 5 Kr. i Brændselspenge og i hver April Maaned 5 Kr. som Bidrag til Skolens Renholdelse.

Ved Sagens 2. Behandling den 22. September vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

S. 12, fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Samuelson, Poulsen, J. M. Dam og Winther til Udvalgets Forslag*:

Som nyt Indstillingspunkt sættes:

Fra 1. Oktober 1916 stilles der til Skoledirektionens Disposition et Beløb af indtil 656 Kr. til 8 Fripladser ved Thorshavns Mellem- og Realskole til værdige Elever fra ubemidlede Hjem paa Færøerne.

Over Ansøgningerne om disse Fripladser skal Skoledirektionen være pligtig til at indhente vedkommende Lærers Udtalelse og tillige Erklæring fra Realskolekommissionen, for saa vidt angaar Ansøgning fra Elever, der allerede er optagne i Real- og Mellem-skolen.

Beløbet udredes af de under Lagtinget sorterende Kasser efter Tingets nærmere Bestemmelse.

S. D. foretoges 3. Behandling af Sagen.

Ændringsforslaget sættes først under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*stemte ikke: Hentze og Dahl; fraværende: Christiansen og J. C. F. Dam*).

Udvalgets Forslag saaledes ændret sættes derpaa under Afstemning ligeledes ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 13 Stemmer (*stemte ikke: Patursson, R. Rasmussen, Hentze, Nielsen, Dahl, Efferse og Konoy; fraværende: Christiansen og J. C. F. Dam*).

Den 24. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 23. September 1915.

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Paa Foranledning af Færø Amts Skoledirektion har Kommissionen for Færøernes Mellem- og Realskole udarbejdet et Budget for et Skoleaar efter den til næste Aar stedfindende Indflytning i Skolens nye Lokaler med Forslag til, hvorledes de forøgede Udgifter, der vil hidrøre fra et Laan paa 32,000 Kr. til Dækning af Omkostningerne ved bemeldte Skolebygninges Opførelse samt fra formentlig større Driftsudgifter end hidtil, kan opvejes. Dette Budget er af Skoledirektionen blevet forelagt Lagtinget til Overvejelse i dets indeværende Samling. Det i Sagen nedsatte Udvalg foreslog til Tingets Vedtagelse følgende:

(Se Udvalgsbetænkningen.)

Ved Sagens tredje og endelige Behandling i Tinget den 22. September stillede fire af Tingets Medlemmer følgende Ændringsforslag:

(Se Ændringsforslaget.)

Ved Afstemningen blev Ændringsforslaget vedtaget, idet 18 stemte for det, 2 stemte ikke og 2 var fraværende, hvorefter Forslaget saaledes ændret vedtoges med 13 Stemmer, idet 7 stemte ikke og 2 var fraværende.

Idet man henviser til Sagens medfølgende Bilag og til den ligeledes medfølgende Udvalgsbetænkning, skal man anbefale Sagen til velvillig Fremme ved det høje Ministeriums Forsorg.

Svenning Rytter.

A. C. Petersen.

Joen Poulsen.

XXXII. Ændring i Havnereglement for Sørvaag.^{*)}

Den 30. Juli fremlagdes følgende *Andragender*:

Efter Indstilling fra Havnebestyrelsen for Sørvaag Havn har Forstanderskabet vedtaget at indstille til Færøernes Lagting om at faa § 1 i Havnereglement for Sørvaag formidret saaledes:

Til Havnen ved Sørvaag bliver at henregne Fartyndet søndenfor en ret Linie, der tænkes draget fra «Heimasta Seigaberg» paa Sydsiden til et Sted inde i «Buinum» paa Nordsiden af Sørvaag Bugten.

Den nævnte Grænse betegnes om Dagen med to hvide Stenvarde, en paa hver Side af Bugten, og om Natten med en Lanterne, der anbringes paa «Heimasta Seigaberg», og som indenfor Grænsen viser grønt og udenfor Grænsen rødt Lys.

§ 2, første Stykke, foresloges at forandre saaledes:

Ethvert Fartøj, der indkommer i Havnen, skal med nedennævnte Undtagelser, hvad enten det er bestuet med Gods, Ballast eller tonit, betale i Havneafgift 5 Øre for hvert Register Ton af Skibets Drægtighed. Samme Afgift betales af Skibe, der ankre paa Reden, for saa vidt de fra Land indtager eller til Land afskiher Varer.

Forstanderskabet for Vaago Sognes Kommune, Sørvaag den 21. Juli 1915.

P. F. V.

Nichs Rasmussen,
Fmd.

Til
Færøernes Lagting.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1908, Side 14.

S. D. henvistes Sagen til *det kommunale Udvalg*.

Den 18. September afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Fra Forstanderskabet for Vaagø Sognes Kommune er indkommet Andragende om en Ændring i det ved Justitsministeriets Bekendtgørelse af 29. Januar 1909 stadfæstede Havnereglement for Sørvaag. Der ønskes Forandring i § 1, som bestemmer Havnens Grænse, og i § 2 om Havneafgiften, der ønskes forhøjet.

Der findes ingen Oplysninger hverken om, hvorfor Forandringen i § 1 ønskes, eller om, hvor stor den er; thi Betegnelsen »sønden for en Linie, der tænkes draget fra Halmasta Seigaberg' paa Sydsiden til et Sted midt i Bulnum' paa Nordsiden af Sørvaag Bugten,« kan kun kendes af særlig stedkendte Personer.

Vel har Udvalget ved Henvendelse til den ene Lagtingsmand for Vaagø faaet oplyst, dels at der ønskes en Udvidelse, og dels, hvor stor denne er; men der burde ikke alene til Brug for Lagtinget men ogsaa for Ministeriet have foreligget bedre Oplysninger, helst et Kort eller Rids over Fjorden med Angivelse af saavel den nuværende som den paatænkte Grænse.

Da desuden Forslaget til den ny § 1 ikke synes at være heldig redigeret, idet Havnen angives at skulle ligge »syd« for en Linie, der drages fra »Sydsiden« til »Nordsiden« af Bugten, tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

Amtmanden anmodes om til næste Aar at indhente nærmere Oplysninger i Sagen og henstille, om § 1 ikke rettest bør redigeres lidt anderledes.

—

Ved Sagens 2. Behandling den 20. September vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Den 21. September fremlagdes følgende Ændringsforslag af Udvalget til sammes Forslag:

I Stedet for Udvalgets oprindelige Forslag sættes:

Det indkomne Andragende anbefales paa Betingelse af, at Forstanderskabet vedtager at omredigere § 1 saaledes:

Til Havnen ved Sørvaag bliver at henregne den Del af Fjorden, som ligger indenfor en Linie fra »Halmasta Seigaberg« paa Sydsiden til et Sted midt i »Bulnum« paa Nordsiden af Fjorden.

Den nævnte Grænse betegnes om Dagen ved to hvide Stenvarde, en paa hver Side af Fjorden, og om Natten ved en Lanterne, der anbringes paa »Halmasta Seigaberg« og som indenfor Grænsen viser grønt og udenfor Grænsen rødt Lys.

S. D. foretoges 3. Behandling af Sagen.

Udvalgets Ændringsforslag sattes under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

Den 23. September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 23. September 1915.

Til

Justitsministeriet.

Lagtinget har i indeværende Samling behandlet et fra Forstanderskabet for Vaagø Sognes Kommune indkommet Forslag om en forandret Affattelse af §§ 1 og 2 i det ved Bekendtgørelse af 29. Januar 1909 stadfæstede Havnereglement for Sørvaag.

Sagen er blevet behandlet i et Udvalg, som oprindeligt foreslog den udsat, da den var meget lidt oplyst. Ved 2. Behandling fremkom der imidlertid saadanne Oplysninger, at Udvalget fandt sig foranlediget til at stille Ændringsforslag om, at:

— — — — —
(Se Ændringsforslaget.)

Dette Forslag vedtoges med 14 Stemmer for og ingen imod.

Under Forudsætning af, at Forstanderskabet paa Amtets Foranledning tiltræder Lagtingets Affattelse af § 1, tillader man sig at anbefale Andragendet.

Svenning Rytter.

Joan Poulsen,
Ordfører.

M. A. Winther.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende *Skrivelse*:

Justitsministeriet.

København, den 26. Februar 1916.

I Anledning af den med Amtets Skrivelse af 15. f. M. — 1915, Nr. 952 — hertil indsendte Indstilling fra Lagtinget er der under Dags Dato af Justitsministeriet udfærdiget Bekendtgørelse om Ændringer i det under 29. Januar 1909 stadfæstede Havnereglement for Sørvaag.

Hvilket man herved skal meddele med Tilføjende, at Bekendtgørelse vil blive indrykket i Lovtidende, hvoraf 400 Særtryk vil blive eftersendt.

P. M. V.

Schrøder.

Landbye.

Til

Amtmanden over Færøerne.

XXXIII. Dyrtidstillæg til Folkeskolens Lærere og Lærerinder paa Færøerne.

Den 4. August fremlagdes følgende *Andragende*:

Til
Færøernes Lagting.

Da Priserne paa alle Varer paa Grund af Krigen er forhøjet i en hidtil ukendt Grad, saa at den Løn, som Folkeskolens Lærere og Lærerinder paa Bygderne og til Dels i Thorshavn oppebærer, ingenlunde er tilstrækkelig, blev der paa Færøernes Lærerforenings Aarsmøde den 29. og 30. Juli d. A. vedtaget at andrage det høje Lagting om at virke hen til, at der maatte ydes et Dyrtidstillæg, der særlig tager Sigte paa den nuværende vanskelige Situation.

p. t. Thorshavn, den 30. Juli 1915.

Bestyrelsen for Færøernes Lærerforening

S. P. dr. Konoy.

A. Luniberg.

H. A. Djurhuus.

Ved Sagens 1. Behandling den 9. August vedtoges det efter Forslag af Konoy at henvise den til *Kirkekassendvalget*. Den 6. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et gennem Færø Amts Skoledirektion til Lagtinget indkommet Andragende, hvori Bestyrelsen for Færøernes Lærerforening paa denne Forenings Vegne ansøger om Lagtingets Medvirkning til, at der under Hensyn til, at Priserne paa alle Varer paa Grund af Krigen er forhøjede i en hidtil ukendt Grad, maa blive ydet Folkeskolens Lærere og Lærerinder paa Færøerne et Dyrtidstillæg, der særlig tager Sigte paa den nuværende vanskelige Situation.

Udvalget skal i den Anledning bemærke, at den ogsaa paa Færøerne ved Krigen forårsagede betydelige Prissigning paa samtlige Livsfornödenheder ganske naturligt forklarer Fremkomsten af et Andragende som det foreliggende, idet største Delen af de c. 50 Lærere og Lærerinder, der ere ansatte ved Folkeskolen

paa Færøerne, maa siges under de nuværende Forhold at være vanskeligt stillede med en Aarsindtægt af 550 til 1000 Kr.

Som bekendt omfatter det Forslag til Lov om Dyrtidstillæg, som i den sidste Maanedstid har været til Behandling i Rigsdagen og nu sandsynligvis er udkommet som Lov, ogsaa »Lærere og Lærerinder ved Folkeskolen udenfor København«. Hvorvidt Lærerpersonalet ved Folkeskolerne paa Færøerne kommer ind under Loven, hvilket formentlig er det sandsynligste, eller »denne Lov ikke gælder for Færøerne«, derom haves her endnu ingen Vished; men hvis det sidste skulde være Tilfældet, forekommer det Udvalget, at der er al Grund til at anmode Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om — eventuelt gennem en Bevilling paa Finansloven — at ndvirke, at de færøske Lærere og Lærerinder kunde faa et lignende Dyrtidstillæg som deres Kolleger i den øvrige Del af Riget.

Udvalget skal derfor tillade sig at foreslaa til Vedtagelse:

Lagtinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om nævnte Ministeriums Medvirkning til, at de i Folkeskolen paa Færøerne ansatte Lærere og Lærerinder med Hensyn til Dyrtidstillæg maa blive ligestillede med Folkeskolens Lærere og Lærerinder i den øvrige Del af Riget, hvis de ikke allerede ere det ved den udkomne eller udkommende Lov om Dyrtidstillæg.

Ved Sagens 2. Behandling den 8. September vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 11. September sattes Udvalges Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

Den 13. September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 13. September 1915.

Paa Foranledning af et til Lagtinget indkommet Andragende, hvori Bestyrelsen for Færøernes Lærerforening ansøger om Tingets Medvirkning til, at der maa blive ydet Folkeskolens Lærere og Lærerinder paa Færøerne et Dyrtidstillæg, har Lagtinget efter Forslag af vedkommende Udvalg enstemmig med 16 Stemmer vedtaget saalydende Henvendelse til det høje Ministerium:

(Se Udvalgsbetænkningen.)

Idet man som nærmere Motivering af det saaledes vedtagne tillader sig at henvise til hoslagte Andragende og ligeledes medfølgende Udvalgsbetænkning, skal man anbefale Sagen til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Svenning Rytter.

Fr. Petersen.

Joen Poulsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

XXXIV. Paamonstring hos Karantænebetjente.

Den 9. August fremlagdes følgende *Andragende*:

Til
Færøernes Lagting.

Vi tillade os herved at henvende os til Lagtinget med Henstilling om, at Tinget vil arbejde hen til, at Paamonstring af Mandskab til Fiskerskibe med en vis Begrænsning kan foretages af de færøske Karantænebetjente.

Det er meget omstændeligt og vanskeligt at faa paamonstret Fiskere til Fiskerskibe, idet saadan Paamonstring i Øjeblikket kun kan foretages hos Landfogden, Sysselmændene, Sognefogden i Vaag og mulig hos Karantænebetjenten i Sandevaag.

Fiskerskibene faa deres Besætning fra saa godt som alle de færøske Bygder. De Fiskere, som ikke bor paa et Sted, hvor Paamonstring kan foregaa, maa derfor enten rejse hjemmefra med tilfældig Lejlighed for at Paamonstring kan foretages, eller de maa, som sket i de senere Aar, hentes af det Fartøj, de skal sejle med, eller af Fartøjer, som Rederierne udsende.

Denne Ordning medfører Ulemper af forskellig Slags, og man bør derfor søge at komme bort fra den nuværende Ordning, og det kan ske, saafremt Karantænebetjenten kan foretage Paamonstringen.

Den første Paamonstring bør foretages som nu hos Landfogden, Sysselmændene m. m., men senere Paamonstring af enkelte Mænd til det samme Fartøj bør kunne foretages hos Karantænebetjentene. Spørgsmaalet har megen Be-

tydning; men vi skal indskrænke os til foranstaaende Bemærkninger, idet vi forbeholder os under Sagens Behandling i Tinget nærmere at motivere vor Henstilling.

Lagtinget, den 6. August 1915.

Ærbødigst

Joen Rasmussen.

Chr. Joh. Christiansen.

J. M. Matras.

A. Samuelsen.

S. P. dr. Konoy.

R. Rasmussen.

Ved Sagens 1. Behandling den 14. August vedtoges det efter Forslag af Nielsen at henvise den til Udvalget i Sagen om Lønning for Landfogedembedet paa Færøerne. Den 22. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) en Udvalgsbetænkning, ledsaget af to Forslag.

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende, hvori 6 Medlemmer af Lagtinget henstiller til Tinget at arbejde hen til, at Paamonstring af Mandskab til Fiskerskibe med en vis Begrænsning maa kunne foretages af de færøske Karantænebetjente.

Da Udvalget har fundet nævnte Andragende vel begrundet, har man anmodet Amtmanden om at udarbejde et Forslag til Ændring i de for Tiden gældende Bestemmelser om Paamonstring, hvorved det af Andragerne — sikkert paa mange færøske Fiskeres Vegne — fremsatte Ønske kunde blive imødekommet.

Det derefter af Amtmanden udarbejdede og med vedføjede Motiver forsynede Forslag til Ændring i kgl. Anordning (Nr. 203) om Lempelser i Sølov af 1. April 1892, for saa vidt angaar Færøerne, har Udvalgets Flertal (Matras, Provsten og J. Rasmussen) ment at burde slutte sig til og fremsætte som sit Forslag.

Dette Forslag, der vedlægges nærværende Betænkning, gaar, som det vil ses, ud paa, at medens den første Paamonstring, ved hvilken de Kontrakter oprettes, der i det paagældende Aar lægges til Grund for Mandskabets Lønningsvilkaar m. m., skal foretages af de samme Myndigheder som hidtil, nemlig Landfogden, Sysselmandene, Sognefogden i Vaag og Oppebørsels- og Karantænebetjenten i Sandevaag paa Sysselmandens Vegne, skal senere Paamonstringer kunne foretages hos Karantænebetjentene i de Klareringshavne, hvor Landfogden, Sysselmanden eller Sognefogden ikke er bosat. Det bemærkes, at Antallet af saadanne Klareringshavne ved et samtidig hermed af Lagtinget behandlet Forslag paa tænkes betydelig forøget.

Et Mindretal (Konoy og R. Nielsen) er med Flertallet enig i, at det vil være ønskeligt, at Paamonstring skal kunne foretages af Karantænebetjentene i de nævnte Klareringshavne; men det finder ingen Grund til at sondre mellem en første Paamonstring og senere Paamonstringer; enhver Paamonstring skal kunne foretages af de ommeldte Karantænebetjente. Mindretallet stiller derfor sit eget Forslag, som med vedføjede Motiver ligeledes vedlægges Betænkningen.

Idet i øvrigt henvises til de *Flertals-* og *Mindretals-*Forslaget ledsagende Bemærkninger, indstilles de nævnte Forslag henholdsvis af *Flertallet* og *Mindretallet* til Tingets Vedtagelse.

* * *

Flertals-Forslag.

Forslag til Ændring i kgl. Anordning (Nr. 203) om Lempelser i Sølov af 1. April 1892, for saa vidt angaar Færøerne.

Anordning Nr. 203 af 1. November 1892 Punkt 6-7, jfr. Bekendtgørelse Nr. 92 af 5. April 1906, skal være saalydende:

«6. I § 71 gøres følgende Forandringer:

a) I 2. Stk. indsættes i Stedet for Ordene »enhver Møustringsbestyrer« Ordene »Landfogden og udenfor Thorshavn enhver Syssemand og Sognefogden samt i de Klareringshavne, hvor der ingen Syssemand eller Sognefoged er bosat, hos Karantænebetjenten«.

b) Som et nyt Stykke efter 4. Stykke følgende Regel:

«Naar Mandskab antages til Tjeneste om Bord i Fiskerskibe med Andel i Udbyttet, er Skipperen pligtig at paase, at der derom altid opsættes skriftlig Kontrakt. Dette skal for den første Paamønstrings Vedkommende ske i Overværelse af Landfogden eller udenfor Thorshavn vedkommende Syssemand eller Sognefoged, men kan, for saa vidt angaar senere Paamønstringer, tillige i Klareringshavne, hvor der ingen Syssemand eller Sognefoged er bosat, ske hos Karantænebetjenten.

Ved første Paamønstring forstaaes den Paamønstring, hvorved de Kontrakter oprettes, der i det paagældende Aar lægges til Grund for Mandskabets Lønningsvilkaar m. m.; ved senere Paamønstringer forstaaes Paamønstringer, hvorved Mandskab paamønstrer paa samme Vilkaar som de ved den første Paamønstring aftalte.»

7. I § 72 foretages følgende Forandringer:

a) 1. Stykke, 1. Punktum, affattes saaledes:

«De i § 71 nævnte Oplysninger om Forhyringen har Skipperen tillige at indføre i Skibsbehandlingsslisten, der bliver at forsyne med Mandskabets Underskrift, hvorhos de med dette indgaaede Overenskomster, saaledes som de er tilførte Afregningsbøgerne og Skibsbehandlingsslisten, skal, for saa vidt det ikke allerede ved Forhyringen er sket, inden Afsejlingen godkendes for Landfogden eller, udenfor Thorshavn, vedkommende Syssemand eller Sognefoged, eller i Klareringshavne, hvor der ingen Syssemand eller Sognefoged er bosat, Karantænebetjenten paa Syssemandens An- og Tilsvær, saafremt Rejsen gaar til et udenfor Færøerne beliggende Sted eller der med Skibet agtes drevet Fiskeri.»

b) I første Stykke, 2. Punktum, forandres Ordet »Mønstringsbestyreren« til »Landfogden eller udenfor Thorshavn vedkommende Syssemand eller Sognefoged, eller i Klareringshavne, hvor der ingen Syssemand eller Sognefoged er bosat, Karantænebetjenten«.

c) I 1. Stykke, 3. Punktum, ombyttes Ordet »Udmønstringen« med »Afsejlingen«.

d) 2. Stykke udgaar.

* * *

Motiver til foranstaaende Forslag.

Efter de nugældende Regler er det ret omstændeligt at faa paamønstreret Fiskere til Fiskerskibe, idet saadan Paamønstring kun kan foretages hos Landfogden og Syssemandene samt Sognefogden i Vaag og hos Oppebørsels- og Karantænebetjenten i Sandevaag paa Syssemandens Vegne. De Fiskere, der ikke bor paa et Sted, hvor Paamønstring kan foregaa, maa derfor enten rejse hjemmefra med tilfældig Lejlighed for at Paamønstring kan foretages, eller de maa, som sket i de senere Aar, hentes af det Fartøj, de skal sejle med, eller af Fartøjer, som Rederierne udsende. — Af Hensyn til de mange Tvivlsspørgsmaal, som kan opstaa ved Affattelsen af de oprindelige Kontrakter med Mandskabet, mener man imidlertid, at den første Paamønstring bør foretages af de samme Myndigheder som hidtil. Ved senere Paamønstringer vil derimod normalt de allerede affattede Kontrakter blive lagte til Grund ved Oprettelsen af Kontrakter med de senere paamønstrede, og under denne Forudsætning vil Paamønstring formentlig tilstrækkelig betryggende kunne ske i andre Havne end, hvor Politimyndighederne er bosat. Man har dog ikke ment at burde give enhver Karantænebetjent Ret til paa vedkommende Syssemands Vegne at paamønstre Mandskab til Fiskerskibene, men kun de Karantænebetjente, der er ansat i en Klareringshavn (hvor der ikke samtidig bor en Syssemand). Efter de nugældende Regler er det kun Thorshavn, Vestmanhavn, Trangisvaag, Vaag, Klaksvig, Midvaag, Fuglefjord, Kongshavn og Sand, der er Klareringshavne. Ved et samtidig hermed udarbejdet Forslag paatænkes imidlertid tillige Skopen, Skaalevig, Sørvaa, Haldersvig, Kvalvig, Kollefjord, Hjde, Funding, Andefjord, Gøte, Kvalbø, Lobra, Viderejde og Kvannesund gjort til Klareringshavne, og nærværende Forslag vil derfor medføre, at senere Paamønstringer kan ske paa saa mange Pladser, at Ulempen ved Rejsen til en saadan ikke vil blive væsentlig.

Punkt 6. a. bestemmer, at Afregningshøjer ogsaa kan faas hos de paagældende Karantænebetjente. — Punkt 6. b. indeholder Bestemmelse om selve Paamønstringen; muligvis bør det her tilføjes, at Karantænebetjenten »overværer« Paamønstringen paa Syssemandens An- og Tilsvær. — Punkt 7. a. indeholder Bestemmelse om Godkendelse af Overenskomsterne med Mandskabet. — Punkt 7. b. handler om Karantænebetjentens Bistand ved Oprettelse af skriftlig Kontrakt.

Gebyrerne for Paamønstring m. m. tilfalder de paagældende Karantænebetjente.

Der er formentlig ingen Anledning til at foretage Ændring i Bestemmelsen i Punkt 5. (Om Afgivelse af Søforklaring), ligesom det, uanset at det ikke her drejer sig om en Domsafgørelse, skønnes betænkeligt at ændre Punkt 8. (Prøvelsen af Afregningens Rigtighed).

* * *

Mindretals-Forslag.

Anordning Nr. 203 af 4. November 1892 Punkt 6—7, jfr. Bekendtgørelse Nr. 92 af 5. April 1906, skal være saalydende:

«6. I § 71 gøres følgende Forandring:

a) I 2. Stk. indsættes i Stedet for Ordene »enhver Mønstringsbestyrer« Ordene »Landfogden og udenfor Thorshavn enhver Sysselmand og Sognefogden samt i de Klareringshavne, hvor der ingen Sysselmand eller Sognefoged er bosat, hos Karantænebetjenten«.

7. I § 72 foretages følgende Forandringer:

a) 1. Stykke, 1. Punktum, affattes saaledes:

»De i § 71 nævnte Oplysninger om Forhyringen har Skipperen tillige at indføre i Skibsbemandingslisten, der bliver at forsyne med Mandskabets Underskrift, hvorhos de med dette indgaaede Overenskomster, saaledes som de er tilførte Afregningsbøgerne og Skibsbemandingslisten, skulle, for saa vidt det ikke allerede ved Forhyringen er sket, inden Afsejlingen godkendes for Landfogden eller, udenfor Thorshavn, vedkommende Sysselmand eller Sognefoged eller Karantænebetjenten, saafremt Rejsen gaar til et udenfor Færøerne beliggende Sted eller der med Skibet agtes drevet Fiskeri.«

b) I 1. Stykke, 2. Punktum, forandres Ordet »Mønstringsbestyreren« til »Landfogden eller udenfor Thorshavn vedkommende Sysselmand eller Sognefoged, eller i Klareringshavne, hvor der ingen Sysselmand eller Sognefoged er bosat, Karantænebetjenten«.

c) I 1. Stykke, 3. Punktum, ombyttes Ordet »Udmønstringen« med »Afsejlingen«.

d) 2. Stykke udgaar.

* * *

Motiver til foranstaaende Forslag.

Et Mindretal (Kunoy og R. Nielsen) kan i det væsentligste slutte sig til, hvad der principielt er foran anført, at det vilde være ønskeligt, om Paamønstring kan foretages i Klareringshavne, hvor der ingen Sysselmand eller Sognefoged er bosat; men den Maade, hvorpaa Flertallet foreslaar, at Paamønstringen kan foretages i Klareringshavne, hvor der er bosat Karantænebetjente, hjælper meget lidt paa de Ønsker, som Befolkningen nærer i saa Henseende. At det skal være tilstrækkelig betryggende, at den første Mønstring skal finde Sted enten hos Landfogden i Thorshavn eller udenfor Thorshavn hos Sysselmanden, idet de oprindelige Kontrakter med Mandskabet bør sluttet af de samme Mynigheder som hidtil af Hensyn til tvivlsomme Spørgsmaal, som kan opstaa ved Affattelsen af de oprindelige Kontrakter, forekommer os at der ikke bør tillægges nogen Vægt af Betydning, idet Rederne holde ens Kontrakter, der foreligger trykte; men selv om Kontrakterne ikke er ens, saa giver den første Paamøn-

string ikke nogen Betyggelse for Mandskabet i Opfattelsen af Tyvsspørgsmaal, der mulig ville komme til at opstaa for det Mandskab, som skal paamønstre hos Karantænebetjenten; thi det hænder jo ofte, at samme Skib har to eller tre Kontrakter med Mandskabet, saa den første Paamønstring, som foretages hos Landfogden og Sysselmanen, giver ikke nogen Betyggelse for dem, som senere paamønstre hos Karantænebetjentene.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 23. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 24. *September* sættes Mindretallets Forslag først under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Winther, Provsten, Skaalum, J. Rasmussen, J. M. Dam, Matras, Christiansen, Samuelsen, H. A. Djurhuus, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden; *fraværende*: Evensen).

Flertallets Forslag ad § 6 sættes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 20 Stemmer (*stemte ikke*: Patursson; *fraværende*: Evensen).

De øvrige Ændringer betragtedes som vedtagne uden Afstemning.

Sagen i dens Helhed sættes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 19 Stemmer (*stemte ikke*: Patursson og Hentze; *fraværende*: Evensen).

Den 25. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 25. *September* 1915.

Paa Foranledning af et fra 6 Lagtingsmænd til Tinget indkommet Andragende om, at der henvirkes til, at Paamønstring af Mandskab til Fiskerskibe med en vis Begrænsning maa kunne foretages af de færøske Karantænebetjente, har Lagtinget i dets indeværende Samling overvejet Spørgsmaalet om en dertil sigtende Ændring i de gældende Bestemmelser om Paamønstring.

Efter Anmodning af det Udvalg, hvortil Sagen efter en første *Behandling* i Tinget blev henvist, udarbejdede Amtmanden et med vedføjede Motiver forsynet Forslag til Ændring i kgl. Anordning om Lempelser i Sølov af 1. April 1892, for saa vidt angaar Færøerne.

Medens Udvalgets *Flertal* (Matras, Provsten og J. Rasmussen) ganske kunde slutte sig til dette Forslag og anbefale det til Tingets Vedtagelse, stillede Udvalgets *Mindretal* (Konoy og Niclasen) et andet, kun paa et enkelt Punkt noget afvigende Forslag.

Ved Sagens 3. *Behandling* bortfaldt Mindretallets Forslag, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor, hvorefter Flertallets Forslag og Sagen i sin Helhed vedtoges enstemmig med henholdsvis 20 og 19 Stemmer.

Idet man i øvrigt henviser til Udvalgets Betænkning og Sagens øvrige Akter, tillader man sig at indstille Sagen til videre Fremme ved det høje Ministeriums velvillige Forsorg.

Svenning Rytter.

Fr. Petersen.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende *Skrivelse*:

Justitsministeriet,
København, den 26. Februar 1916.

Paa Justitsministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling er der under 25. d. M. udfærdiget allerhøjeste Anordning om Ændring i Anordning af 4. November 1892 om Lempelser i Sølov af 1. April s. A., for saa vidt angaar Færøerne, jfr. Justitsministeriets Bekendtgørelse af 5. April 1906 om nogle under 4. s. M. allerhøjest anordnede Ændringer i fornævnte Anordning.

Hvilket man under Henvisning til Amtets Skrivelse af 8. Oktober f. A. — 1915, Nr. 782 — herved skal meddele, idet man vedlægger nogle Eksemplarer af Anordningen, hvoraf 200 Sætryk vil blive effersendt.

P. M. V.

E. B.

Lundbye.

Til
Amtmanden over Færøerne.

XXXV. Tuberkulose-Sygehuset.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Skrivelse fra Driftsudvalget for Færø Amts Tuberkulose-Sygehus af 7. Juli 1915* tilligemed en *Del Bilag**)*:

Undertegnede Udvalg, som i Henhold til Udvalgsindstilling af 4. Septbr. 1914 blev nedsat i forrige Lagtingssamling til at lede Driften af Sanatoriet, tillader sig herved at indberette følgende:

1. Der arbejdes stadig paa en Omlægning af Pladserne, men endnu foreligger intet Resultat. Udvalget tilskrev Sanatorielægen under 8. og 17. Septbr. f. A., Fysikus under 14. s. M., Justitsministeriet under 19. s. M. og senere under 11. Marts d. A., hvorhos der paany brevveksles om Sagen.

2. Man har bortlejet det mellem Højvigsvej og Buanaes liggende Areal til Konsul V. Lützen for en aarlig Leje af 30 Kr. med eet Aars Opsigelsesvarsel til hver 1. Maj.

3. Man har købt det Dampskibsekspeditor Müller tilhørende Staaltraadshegn, som dannede Værn mod Højvigsfaarene, for 125 Kr.

4. Maskinpasseren har efter fælles Overenskomst faaet sine Lønningsforhold ændrede, jfr. vedlagte Afskrift af Skrivelse af 12. Novbr. f. A. til Sanatoriet (Bil. 1).

5. Udvalget har givet Decharge paa Aarsregnskabet og Maanedssregnskaberne for 1913—14.

6. Nationalforeningen har intet haft at udsætte paa Driften, jævnfør Bil. 2 a—d.

7. Man har maattet gaa over fra at benytte Benzin til Belysning til Petroleum, jfr. den vedlagte Korrespondance (Bil. 3).

8. I Stedet for Gasovn har man gaaet over til at maatte bruge Komfur, jfr. under 7.

9. Underskudet pr. 1913—14 var 1210 Kr. 20 Øre; en Beretning fra Regnskabsaaret vedlægges og vil fremtidig blive vedlagt hvert Regnskab. Bil. 4.

10. Der har været foretaget smaa Reparationer, navnlig er Taget paa den ene liggehal blevet underkastet en Hovedreparation, men intet Syn har været afholdt og menes ikke nødvendigt i Aar.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1914, Side 61.

^{**) Udelades her.}

Ved Sagens 1. Behandling den 3. August toges Sagen til Efterretning, dog saaledes, at der vælges et Driftsudvalg.

Den 4. August valgtes sammen med Amtmanden til Medlemmer af det staaende Udvalg: *H. A. Djurhuus* og *Patursson*.

XXXVI. Amtskommunens Telefonanlæg.^{*)}

A. Ang. foreløbig Motorbaadsforbindelse med Suderø.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes en *Beretning fra Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonvæsen*, der er vedhæftet som Bilag 8.

Ved Sagens 1. Behandling den 5. August vedtoges det efter Forslag af Formanden at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 6. s. M. valgtes: *Dahl, Effersøe, Poulsen, Winther* og *Fgholm*.

Den 10. August fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning af Udvalget*:

For Telefonvæsenets Regning etableres Forbindelse mellem Thorshavn og Tveraa med Motorbaad en Gang ugentlig i Tiden indtil 20. September d. A. til Befordring af Telegrammer m. v.

Amtmanden bemyndiges til at ordne alt fornødent med Hensyn til Iværksættelse af denne Fart.

Ved Forslagets Behandling s. D. vedtoges det at lade det overgaa til endelig Behandling.

Ved den endelige Behandling den 11. August vedtoges Forslaget med 21 Stemmer mod 0.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1904, Side 64.

B. Ang. Telefonvæsenets økonomiske Forhold m. v.

Den 10. August henvistes en *Skrivelse**) fra Lagtingsmændene Dahl, Effersøe, Skaalum og N. Djurhuus vedrørende Befordring af Post og Telegrammer til Suderø til Telefonudvalget.

Den 10. September afgav Udvalget (Ordfører: Winther) følgende

Udvalgsbetænkning.

I. De økonomiske Forhold m. v.

Ifølge Driftsregnskabet for Aaret til 30. September 1914, sammenholdt med den af Driftsbestyreren afgivne Beretning for samme Tidsrum, har Telefonvæsenet givet et egentligt Driftsoverskud paa 6182 Kr. 71 Øre, medens det regnskabsmæssige Overskud kun var 3609 Kr. 01 Øre, begrundet i, at 2573 Kr. 70 Øre var anvendt til Nyanlæg. De samlede Anlægsudgifter var naaet til 428,303 Kr. Telefonvæsenets Obligationsgæld var 192,603 Kr. 90 Øre. Anden Gæld forekom ikke.

Den Nedgang i Samtalerne, som man heftigtede vilde ske ved den i 1912 vedtagne Takstforhøjelse og som til at begynde med ogsaa indtraf, viste sig at være af forbigaaende Natur, skønt Indtægten allerede paa dette Tidspunkt viste sig at være kendelig stigende. Imidlertid var Samtalerne allerede i 1914 steget betydelig, ja overgik ved Regnskabsaarets Udgang det Antal, som var naaet i de forudgaaende Aar, saaledes som her skal paavises: I Tidsrummet Januar—September 1914 blev ført 59,291 Samtaler mod 56,104 i de tilsvarende Maanedere i 1912 og 51,534 i 1913, altsaa en Fremgang paa henholdsvis 3187 og 7757 fra Aarene 1912 og 1913.

Driftsbestyreren har oplyst, at den nu foretagne Doublering af Linienettet Thorshavn-Vestmanna og Thorshavn—Finglefjord, der skete i Henhold til Tingets Vedtagelse i forrige Aars Samling, har virket i høj Grad tilfredsstillende, saaledes at Samtalerne ad disse Linier er betydelig forøgede.

Indeværende Regnskabsaar menes at ville give et Driftsoverskud paa mellem 12 og 13,000 Kr. Imidlertid har Udvidelse af Anlægget (ved Doublering af Linier m. v.) medført en Udgift af c. 11,500 Kr., saaledes at det regnskabsmæssige Overskud ikke kan blive videre stort. Ved Udgangen af Regnskabsaaret 1914—15 antages Beholdningen (iberegnet Restancer for August og September) dog at blive 10,500 Kr. eller c. 1400 Kr. mere end ved Regnskabsaarets Begyndelse. Den kontante Beholdning er anbragt dels i Føroya Banki og dels i Sparekassen. De aarlige Udgifter til Forrentning og Amortisation af Telefonvæsenets Gæld andrager f. T. c. 13,000 Kr.

Driftsbestyreren beretter, at der i de nærmeste Aar næppe tiltrænges nogen større Fornyelse af Linie- og Stationsmateriel, da dette er i god Stand. Der har nok været begyndende Raadenskab i en Del Pæle, især paa Sandø og Vaagø, men ved Linieeftersynet i Aar har man ikke kunnet konstatere, at Antallet er forøget.

Beholdningen af Pæle er 252, fordelt paa forskellige Pladser paa Øerne. Begrundet i, at de ikke har kunnet anbringes under Tag, men nu i flere Aar har ligget ude, er en Del begyndt at raadne.

*) Udelades her.

Udvalget henstiller, at Driftsudvalget sammen med Bestyreren overvejer, om der ikke uden altfor store Omkostninger kan foretages noget, hvorved dette Materiel sikres mod yderligere Beskadigelse.

Med Hensyn til Linienettets Tilstand iøvrigt samt Driftsforstyrrelser m. v. henvises til Beretningen*) fra Driftsbestyreren.

II. Løntillæg til en Stationsbestyrer.

Andragende herom foreligger fra Bestyreren af Telefoncentralen i Tveraa, Th. M. Jacobsen. Andrageren oplyser, at han fra Kommunen modtager 550 Kr. aarlig som Løn og Leje. Paa Grund af, at der nu er mange Abonnementer i Tveraa — 22 ialt — og Benyttelsen af Telefonen udenbygds, navnlig fra Vaag, er stor, har han til Medhjælp maattet antage en Telefondame, som intet andet kan bestille end passe Telefonen. Da Frødebø Kommunes Udgifter til Betjeningen af de forskellige Stationer i Sognet efter Andragerens Udsagn er c. 900 Kr., finder han, at den ikke godt kan betale mere.

Udvalget er imidlertid af den Anskuelse, at det paahviler Kommunen at levero saavel Lokale med Lys og Varme som fornøden Betjening, saa man allerede af den Grund ikke mener at burde gøre en Undtagelse med Hensyn til Stationen i Tveraa.

Forøvrigt er der, siden Andragendet fremkom, indtraadt den Ændring i Andragerens Forhold, at Stillingen som Bestyrer af Telefoncentralen i Tveraa agtes forenet med Betjeningen af Radiotelegrafstationen stds., hvorved Bestyrens Løn vistnok bliver betydelig højere, end hvad nu er Tilfældet.

Forslag.

Der svares Andrageren, at man ikke kan bevilge Andragendet.

III. Andragende om Telefonanlæg.

Andragende herom er indkommet fra:

- a. Bygden Øre,
- b. — Nolsø,
- c. — Lejnum—Stykket,
- d. — Saksen.

Ad a. Andragendet er underskrevet af 23 Personer over 18 Aar og gaar ud paa, at der oprettes en Station i Bygden Øre. Der har tidligere været Andragende inde fra nævnte Bygd, men Tinget har ikke ment at kunne bevilge saadant Andragende dels paa Grund af økonomiske Vanskeligheder, dels paa Grund af, at Bygden er ganske lille, saaledes at Anlægget næppe kan ventes at svare Regning.

Andragerne anføre, at da Øre er nordligste Bygd paa Østerø, som anløbes af Postbaaden i Sundelaget, gaar der ikke ubetydelig Færdsel over Bygden, hvilket efter deres Mening vil bevirke, at Telefonen bliver meget benyttet saavel af ankommende som afgaaende Rejsende, som vil sætte sig i Forbindelse med deres Hjem.

Driftsbestyreren har i Skrivelse*) af 4. ds., der vedlægges, udtalt sig om Bekostningen af dette saavel som de følgende Anlæg.

Anlæg af en Station i Øre med Ledning fra Nordskaale vil koste 1300 Kr.

*) Udelades her.

Afstanden er c. 3,5 km. Udvalget finder imidlertid, at Andragendet ikke bør bevilges. Det har vist sig, at Brugen af Telefonen i de mindre Bygder er ganske ringe, og Indtægterne staar ikke i noget rimeligt Forhold til Omkostningerne ved Anlægget og Vedligeholdet. Forinden man derfor gaar til Udvidelse af Telefonnettet til Bygder med saa ringe Folketal som Øre, maa der være skabt en mere solid økonomisk Basis end man endnu tør regne med, naar ikke særlige Hensyn kræve Anlægget. Udvalget finder ikke, at saadanne Hensyn er til Stede i foreliggende Tilfælde, ogsaa i Betragtning af, at Afstanden til Bygden Nordskaale kun er c. 3,5 km.

Ad b. Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune andrager om Anlæg af Telefon til Nolsø, saaledes at saavel Nolsø Bygd som Fyr kan komme i Telefonforbindelse med de andre Øer. Der anføres, at da Suderøen nu faar traadløs Forbindelse med Thorshavn, vil man kunne disponere over Kablet, der ligger i Suderøfjorden. Tinget har adskillige Gange tidligere behandlet Andragende om Telefon til Nolsø, uden at man dog har set sig i Stand til at imødekomme saadant Andragende. En væsentlig Årsag hertil har været, at man har haft saa store Udgifter af de Kabler, der allerede ved Telefonanlæggets Begyndelse nødvendigvis maatte lægges over forskellige Fjorde, saa man har næret Betænkelighed ved at forøge Kabelanlæggene. Telefonvæsenets hidtidige daarlige Status skyldes for en overvejende Del de Udgifter, der er forårsagede af Kabelreparationer, idet Bruddene har været mange og ofte besværlige at rette. Tinget har stillet sig velvilligt overfor de fra Nolsø fremsatte Ønsker om Telefonanlæg, men har ikke set sig i Stand til at imødekomme dem; man har haabet paa af anden Vej end ved Kabelanlæg at kunne komme denne Ø til Hjælp. Der blev i sin Tid gjort Forsøg med Afstandssignalisering mellem Thorshavn og Nolsø, men man opgav Forsøget, da man ikke opnaaede noget praktisk Resultat. Udvalget har tænkt sig, at den Mulighed ikke er udelukket, at der, naar den traadløse Station er etableret i Thorshavn, kan opnaas at faa Nolsø sat i Forbindelse med denne Station enten ved traadløs Telegrafering eller Telefonering. Imidlertid kan man ikke paa nærværende Tidspunkt have nogen begrundet Mening om, hvorvidt en saadan Forbindelse overhovedet lader sig iværksætte.

Driftsbestyreren anslaar Udgifterne ved Anlæg af en Telefonstation paa Nolsø at ville beløbe sig til:

- a) med nyt Kabel mellem Stranden nord for Thorshavn og Nolsø
lidt nord for Bygden (c. 4 km Kabel og 2 km Landlinie) Kr. 13000.
- b) med nyt Kabel mellem Glivarsnæs og Tjørnenæs (c. 3,2 km
Kabel og 7,5 km Landlinie) — 12500.

Da man er ude af Stand til at skønne over, hvorvidt Kablet, der ligger i Suderøfjorden, i en nær Fremtid vil kunne optages, dels om det er i en saadan Tilstand, at det med Nytte kan anvendes, forinden det er repareret, kan man ikke for Tiden tage nogen Bestemmelse om Anvendelsen af dette Kabel. Spørgsmaalet om Anlæg af Telefon til Nolsø maa som Følge af det anførte, ogsaa fordi man ikke har disponibelt Kabel til en saa lang Strækning som Nolsøfjord, udsættes indtil videre.

Ad c. I forrige Tingsamling var Andragende inde fra Lejnum—Stykket. Man vedtog at svare, at man ikke paa daværende Tidspunkt saa sig i Stand til at imødekomme Andragendet, men at det tillodes Bygderne Lejnum og Stykket at indgaa som Abonnenter til Centralen i Kvivig paa nærmere fastsatte Betingelser.

Forstanderskabet for Kvivig Sogn er igen i Aar indkommet med Andragende om Anlæg af Telefon i de to nævnte Bygder. Der anføres, at da Linien til Vestmankhavn nu er doubleret, vil en af Grundene til Tingets Nægtelse af Anlægget være bortfalden.

Omkostningerne ved Anlæg af en Station i

1. Stykket opgives af Driftsbestyreren saaledes:

- a) med særlig Ledning fra Kvivig (c. 1,5 km)..... Kr. 150.
 b) som Mellemstation paa Hovedledningen - 200.

2. Lejnum:

- a) med særlig Ledning fra Kvivig (c. 2,0 km)..... - 550.
 b) som Mellemstation paa Hovedledningen - 250.

Udgifterne er altsaa forholdsvis ubetydelige, og begge Bygderne vilde ogsaa til Nød kunne indgaa som Mellemstationer paa Hovedledningen, men da Bygderne er smaa og Afstanden til Kvivig kort, vil der ikke for Tiden være Anledning til at fravige sit tidligere tagne Standpunkt, især da der er givet Løfte om, at Lejnum og Stykket kan indgaa som Abonnenter til Centralen i Kvivig.

Ad d. I Forbindelse med et Andragende om Vejanlæg har Beboere af Saksen ansøgt om at faa Telefon anlagt i Bygden uden i øvrigt at begrunde dette Andragende nærmere. Da et Telefonanlæg i Saksen vil koste henholdsvis 3700 og 2800 Kr., eftersom Ledningen føres fra Kvalvig eller Haldersvig, finder Udvalget, at der allerede af Hensyn til disse Omkostninger, bortset fra det aarlige Vedligehold og den ringe Benyttelse af Telefonen i en saa lille Bygd, ikke for Tiden kan være Tale om at imødekomme Andragendet.

Forslag.

Der svares Andragerne:

Ad a. Lagtinget kan ikke for nærværende Tid bevilge Andragendet.

Ad b. Tinget ser sig ikke i Stand til paa nærværende Tidspunkt at bevilge Andragendet.

Ad c. Lagtinget maa henholde sig til sit i forrige Tingsamling givne Svar paa et Andragende fra Beboere af Lejnum, Stykket og Skælling om Telefonanlæg.

Ad d. Lagtinget kan for Tiden ikke bevilge Andragendet om Anlæg af Telefon i Bygden Saksen.

Det forudsættes, at Andragerne, hvis Udvalgets Forslag vedtages, gøres bekendte med, hvad der er anført i Betænkningen med Hensyn til de respektive Andragender.

IV. Anlæg af en Telefonlinie fra Todnæs til Thorsvig.

I Skrivelse af 12. Juli d. A. til Driftsudvalget har Driftsbestyreren foreslaaet, at der bl. a. for at lette Samtaletrafikken anlægges en Telefonlinie fra Todnæs til Thorsvig. Anlægget, fraregnet Materialernes Værdi, anslaaes at ville koste c. 600 Kr. De nødvendige Materialer haves til Raadighed. — Anlægget vil ved indtrædende Liniefejl kunne faa Betydning for Forbindelserne fra Vaagø og Vestmanhavn til Østerø samt fra Thorshavn til Kvalvig og Strønder.

Udvalget tiltræder, at Anlægget udføres.

Forslag.

Driftsudvalget bemyndiges til at foretage Udvidelse af Telefonnettet ved Anlæg af en Linie fra Todnæs til Thorsvig.

17. *Udvidelse af Telefontiden.*

Forstanderskabet for Vaagø Sognes Kommune andrager om, at Stationernes Tjenestetid maa blive forandret for Sommermaanedernes Vedkommende saaledes, at den begynder Kl. 7 Morgen og ender Kl. 9 Aften. Andragendet begrundes ved, at Telefonen altid er saa meget benyttet, saa Folk, der skal paa Arbejde, ikke kan faa gjort den ønskede Brug af den, hvis de ikke kan komme til at telefonere tidlig om Morgen.

Udvalget skal henvise til, at Forslag til Forandring i Landstationernes Tjenestetid har været fremme i Samlingen 1913, men at det ikke fik videre Tilslutning. — Man tør heller ikke forudsætte, at det nu er et udbredt Ønske, at Telefontiden forandres i den foreslaaede Retning, og man kan næppe regne med, at Bestyrerne af Landstationerne vil gaa med til en yderligere Forlængelse af Tjenestetiden for den samme Betaling, som de nu nyde. Ved en Forandring som den foreslaaede vilde ogsaa Størstedelen af de Ekstragebyrer, der nu kommer Landstationerne til gode, bortfalde. Man kan vistnok regne med, at det mange Steder vilde vække Misfornøjelse, om man udvidede Tjenestetiden.

Udvalget kan derfor ikke tilraade, at man for Tiden foretager nogen Forandring i Tjenestetiden.

Forslag.

Der svares Andrageren:

Lagtinget antager ikke, at det er et udbredt Ønske, at Stationernes Tjenestetid forandres, og kan derfor ikke imødekomme Andragendet.

VI. *Lønforhøjelse til Driftsbestyreren.*

Driftsbestyreren har indgivet Andragende om Lønforhøjelse. I Lagtingsamlingen 1912 fastsattes Driftsbestyrerens Løn saaledes: Begyndelsesløn 3000 Kr., stigende hvert 3die Aar, fra 1. April 1913 at regne, med 250 Kr., indtil 4000 Kr. Desuden er der tillagt ham Pension efter nærmere angivne Regler (se Tidenden for 1912, Pag. 139). Endvidere nyder han 50 pCt. af det Honorar, som betales for Arbejde, han udfører for andre end Amtskommunen. Det skal bemærkes, at i Opslaget angaaende Driftsbestyrerposten var Lønnen opgivet at ville blive 3000 Kr. stigende til 4000 Kr.

Driftsbestyreren anfører i sit Andragende, at han dels havde tænkt, at det vilde blive billigere at leve paa Færøerne end i Danmark, og dels at han kunde indvinde saa megen Ekstrafortjeneste, at han kunde holde samme Indtægt som i sin Stilling ved Statsbanerne, hvor hans aarlige Fortjeneste var mellem 4000 og 5000 Kr. Han mener ogsaa, at den Omstændighed, at Telefonerne nu arbejder med et nok saa betydeligt Overskud, hvilket er fremkommet i de Aar, han har siddet som Driftsbestyrer, til en vis Grad taler for, at man stiller sig velvilligt overfor hans Andragende. Udvalget er, efter at have overvejet Spørgsmaalet, kommet til det Resultat, at man ikke for Tiden kan gaa med til at foreslaa nogen Forhøjelse i den fastsatte Løn for Driftsbestyreren, en Løn, der efter færøske Forhold maa regnes at være ret høj, naar Slutlønnen 4000 Kr. er naaet. Paa Grund af de særlige Omstændigheder, der er foranknede ved Krigssituationen, mener man dog at kunne anbefale, at det første Løntillæg, der normalt skulde indtræde den 1. April 1916, allerede regnes som faldet den 1. April i Aar, dog saaledes, at næste Løntillæg først indtræder den 1. April 1919.

Ligeledes mener man at kunne gaa med til at foreslaa, at der tilsikres Driftsbestyreren det fulde Honorar for de Arbejder, han udfører, som ikke er

amtskommunale. Bestemmelsen om, at Telefondriften skal have 50 pCt. af saadanne Honorarer, vil derved bortfalde.

F o r s l a g.

1. Der svares Driftsbestyreren, at Tinget ikke kan bevilge hans Andragende om Lønforhøjelse.
2. Tinget vedtager, at det Driftsbestyreren tilkommende første Løntillæg paa 250 Kr., der normalt vilde indtræde d. April 1916, regnes som faldet den 1. April 1915, dog saaledes, at næste Løntillæg først indtræder den 1. April 1919.
3. Bestemmelsen om, at 50 pCt. af Honorarer for Arbejder, der udføres af Driftsbestyreren og ikke er amtskommunale, tillægges Telefonvæsenet, bortfalder, saaledes at Driftsbestyreren fremtidig oppebærer den fulde Betaling.

VII. Optagelse af Suderøkablet.

I Lagtingssamlingen 1912 vedtog man, at Kablet i Suderøfjord skulde optages. Imidlertid kunde man ikke i den følgende Sommer erholde noget Fartøj, der egnede sig til Kabeloptagning, og da man samtidig fik Løfte fra Store nordiske Telegrafsekskab om, at Optagningen vilde kunne ske ved en af nævnte Selskabs Dampere, som i anden Anledning maatte komme til Øerne, udsatte man Optagningen af Kablet indtil videre. Da der nu imidlertid er hengaaet saa lang Tid, uden at man er naaet noget Skridt videre, og man ingen Vished har for, at nogen Kabeldamper kommer hertil Øerne i en nær Fremtid, anser Udvalget det for utilraadeligt at udsætte Arbejdet, idet man maa regne med, at Kablet forringes ved at blive liggende i Suderøfjorden. Man foreslaar derfor, at der til næste Sommer, saa tidlig paa Aaret som Vejforholdene tillade det, skrides til Optagelse af Kablet, for saa vidt der er Mulighed for paa rimelige Vilkaar at sikre sig brugeligt Fartøj.

F o r s l a g.

Driftsudvalget bemyndiges til at lade det resterende Kabel i Suderøfjord optage til næste Sommer, for saa vidt brugeligt Fartøj kan sikres paa rimelige Vilkaar.

VIII. Oprettelse af en Fornyelsesfond.

Da de sidste Driftsregnskaber har vist et stadigt stigende Overskud, der for det nu løbende Regnskabsaar antages at blive 12 à 13,000 Kr., foreslaar Udvalget, at der nu begyndes med Henlæggelse til en Fornyelsesfond for Telefonvæsenet af Overskudet. Man foreslaar, at der aarlig henlægges 2000 Kr., og at Fonden indtil videre forbliver urørlig, saaledes at Renten tillægges Kapitalen. Der udarbejdes Regler for Fonden.

F o r s l a g.

Af Telefondriftens Overskud henlægges aarlig indtil videre 2000 Kr. til en Fornyelsesfond for Telefonvæsenet. Første Henlæggelse til Fonden sker i indeværende Regnskabsaar.

Driftsudvalget anmodes om til næste Tingsamling at fremkomme med Forslag til Regler for Fondens Administration m. v.

IX. Forbindelsen Thorshavn—Tveraa ved Radiotelegraf.

Angaaende denne Sag vil der fra Udvalget fremkomme en særlig Betænkning.

X. Motorbaadforbindelse med Suderø.

Da Forhandlingerne angaaende den traadløse Telegrafforbindelse mellem Thorshavn—Tveraa næppe kan ventes tilendebragte i en saa nær Fremtid, at Anlægget kan etableres allerede nu til Efteraaret, har Udvalget ment, at man maa bøde paa de uheldige Forhold for Suderøens Vedkommende med Hensyn til Benyttelsen af Telegrafen ved at iværksætte en Motorbaadforbindelse mellem Thorshavn—Tveraa i Løbet af Efteraaret. Man har tænkt sig, at denne Forbindelse skulde tage sin Begyndelse omkring den 20. i indenværende Maaned og fortsættes indtil Udgangen af November Maaned, saaledes at Baaden gennemsnitlig gik 2 Gange om Ugen i Ruten frem og tilbage. Ved Sagens Omtale i Tinget ved første Behandling af Telefonsagen blev der fra forskellig Side udtalt, at de interesserede Købmænd paa Suderø burde bære en Del af Udgifterne ved en saadan Forbindelse, og Udvalget tog deraf Anledning til at forespørge nogle af de større Købmænd paa Suderø om, hvorvidt de var sindede til at give et Tilskud. Der foreligger nu Svar fra 6 af disse Købmænd om, at de vil give et samlet Tilskud paa 300 Kr. for en Motorbaadforbindelse 2 Gange ugentlig i Tiden fra 20. September til Udgangen af November d. A. To af de Købmænd, man tilskrev, har stillet sig fuldstændig afvisende. De Købmænd eller Købmandsforretninger, der er medgaaet paa at betale 300 Kr., er:

Firmaet T. F. Thomsen, Tveraa,
Aktieselskabet J. Mortensens Eftf., stds.,
Th. P. Nolsø, Tveraa,
J. Dahl, Vaag,
P. H. Dahl, stds.,
D. J. Thomsen & Co., steds.

Udvalget skal i øvrigt henvise til den vedlagte Skrivelse*) fra de nævnte Købmænd.

Da der mulig senere vil fremkomme Ønske fra Købmændene paa Suderø om, at Motorbaadforbindelsen fortsættes i Vintermaanederne i kortere eller længere Periode, mener Udvalget, at et saadant Ønske bør efterkommes, for saa vidt Købmændene vil betale Trediedelen af Udgifterne ved Baadfarten.

Forslag.

1. For Telefonvæsenets Regning etableres en regelmæssig Fart mellem Thorshavn—Tveraa med et dertil egnet Motorfartøj til Befordring af Telegrammer m. v. gennemsnitlig 2 Gange om Ugen i Tiden fra 20. September til Udgangen af November d. A. Kvalbø for sydgaende og Sand (eventuelt Skopen eller Skaalevig) for nordgaende kan anløbes i Stedet for henholdsvis Tveraa eller Thorshavn, hvis Vejrforholdene hindrer Anløb af disse Pladser.

Købmænd paa Suderø refunderer Telefonvæsenet 300 Kr. af Udgifterne ved denne Motorbaadforbindelse.

*) Udelades her.

Amtmanden bemyndiges til at indkalde Tilbud og oprette Kontrakt med vedkommende, der skal besørge Farten, samt foretage alt videre for-
nødent.

2. Driftsudvalget bemyndiges til at iværksætte Motorbaadforbindelse for Telefonvæsenets Regning mellem Thorshavn—Tveraa (med Anløb af andre Bygder, som nævnt i Punkt 1, naar Vejrforholdene er til Hinder for direkte Forbindelse) senere hen paa Vinteren eller næste Foraar, forudsat at Købmænd paa Suderø erklærer sig villige til at refundere Telefonvæsenet en Trediedel af de medgaaende Udgifter.

Ved Sagens 2. Behandling den 15. September fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Matras, Christiansen og Sammelsen til Udvalgets Forslag*:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

ad a) Telefonforbindelse til Øre.

Driftsudvalget bemyndiges til snarest muligt at anlægge Telefon til Bygden Øre paa Betingelse af, at Sognet forpligter sig til udgiftsfrit for Amtskommunen at holde Station i Bygden.

ad b) Telefonanlæg til Nolsø.

Naar den projekterede Radio-Telegraf mellem Suderø og Thorshavn er etableret, bemyndiges Driftsudvalget til at optage det i Suderøfjorden beliggende Telefonkabel og under Forudsætning af, at det egner sig dertil, bruge det til Anlæg af Telefon til Bygden Nolsø paa Betingelse af, at Nolsø Kommune forpligter sig til uden Udgift for Amtskommunen at holde Station i Bygden.

Som nyt Punkt indsættes:

1. Driftsudvalget bemyndiges til at anlægge Telefon til Bygderne

Lamhøge paa Østerø,
Kalsø (Husum) med Kabel fra Kunø,
Svinø med Kabel fra Kvannesund,
eventuelt til *Fuglø* med Kabel fra Svinø,

alt paa Betingelse af, at vedkommende Kommuner vil holde Stationer uden Udgift for Amtskommunen.

2. Driftsudvalget bemyndiges til, naar Omkostningerne ved disse Anlæg er opgjorte, at ansøge hos Bevillingsmyndighederne om Tilskud fra Statskassen til de omhandlede Anlæg.

Punkterne 1—X i Udvalgsbetænkningen overgik til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 18. September fremlagdes følgende *Underændringsforslag af Patersson, Nielsen, Konoy og Egholm til Ændringsforslag til Nr. 1*:

I Stedet for Ændringsforslagets Punkt b sættes:

Naar Suderøkablet er optaget, anmodes Udvalget om at lade foretage et Eftersyn af samme. Skønnes det da, at Kablet uden altfor store Reparationsomkostninger er tjenligt til ny Udlægning, bemyndiges Udvalget til at anvende samme til Oprettelse af en telefonisk Kabelforbindelse mellem Strømø og Nolsø. Samtidig bemyndiges Udvalget til at anvende den nødvendige Længde nyt Kabel til samme Forbindelse i Tilfælde af, at der ikke skulde indvindes tilstrækkeligt Kabel fra Suderøfjorden, alt paa Betingelse af, at Nolsø Kommune forpligter sig til uden Udgift for Amtskommunen at holde Station i Bygden.

Ligeledes fremlagdes følgende *Underændringsforslag af R. Rasmussen til Ændringsforslag Nr. 1:*

Til 1) under »nyt Punkt«:

1. Efter Ordet »Kunø« tilføjes »og i Forbindelse med dette Kabelanlæg at sætte Bygderne *Sydredal, Husum, Mygledal* og eventuelt *Trollenæs* i telefonisk Forbindelse med hinanden.
2. Efter Ordene »Fuglø med Kabel fra Svinø« tilføjes »og sætte Bygderne Hattervig og Kirke i telefonisk Forbindelse med hinanden«.
3. Som nyt Stykke sættes dernæst:
»Driftsudvalget bemyndiges til at anlægge Telefon til Bygden Skard paa Kunø.«

Ligeledes fremlagdes følgende *motiverede Ændringsforslag af Fglhorn til Udvalgets Forslag:*

Begrundet i, at der fra anden Side i Lagtinget er fremkommet Ændringsforslag til de af Udvalget i Telefonsagen fremsatte Forslag med Hensyn til Udvikelse af Telefonnettet, finder undertegnede, der er Medlem af Udvalget, sig beføjet til ligeledes at fremkomme med Forslag til Ændringer for min særlige Valgkreds' Vedkommende. Jeg finder, at der er saa meget mere Anledning dertil, om de Anlæg i Nordstrømø, der medtages i mit Ændringsforslag, er lidet kostelige og ikke forhindret med Kabelanlæg.

Jeg foreslaar følgende Ændringer til Punkt III i Udvalgets Forslag:

Ad c. Driftsudvalget bemyndiges til at lade anlægge Telefon til Bygderne Lejnum og Stykket, naar Forstanderskabet i paagældende Kommune (eller Sogn) forpligter sig til uden Udgift for Amtskommunen at holde Stationer i de nævnte Bygder.

Ad d. Driftsudvalget — Bygden Saksen — i den nævnte Bygd.

Som nye Punkter foreslaas indsat:

Ad e. For Telefonvæsenets Regning anlægges Telefon i Bygden Tjørnevig, naar paagældende Kommune (eller Sogn) paatager sig at holde Station i Bygden paa foreskrevne Betingelser og uden Udgift for Amtskommunen.

Ad f. For — Bygden Langesand — Amtskommunen.

Ad g. For — Bygden Signebø — Amtskommunen.

Derefter behandlede Udvalgets Forslag med Ændringsforslag i følgende Afsnit:

Punkt 1 toges til Efterretning.

- 2 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
- 3 med Ændringsforslag.

Endvidere fremlagdes følgende *Underændringsforslag af J. Rasmussen til Ændringsforslag fra Alutræs m. fl.:*

Driftsudvalget bemyndiges til, saa snart Forholdene tillade det, at anlægge Telefon til

Myggenæs,
Gaasedal,

alt under Forudsætning af, at de paagældende Sogne ville bekoste Station i Bygderne uden Udgift for Amtskommunen.

Endvidere fremlagdes følgende *Underændringsforslag af Evensen og Niclasen til Ændringsforslag til Udvalgets Forslag:*

Til »ad b«.

I Stedet for Ordet »Nolsø« sættes overalt Ordet »Skud«.

Til »nyt Punkt 1«.

Efter Ordet »Østerø« indskydes »samt Bygden Dal paa Sandø«.

Endvidere fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Formanden m. fl.:*

Der svares Andragerne som af Udvalget indstillet. Driftsudvalget anmodes derhos om at lade Driftsbestyreren udarbejde et rent skønsmæssigt Overslag over Udgifterne til Telefonanlæg til de i forskellige Forslag stillede Pladser og forelægge Sagen for Lagtinget til næste Aar.

Endvidere fremlagdes følgende *Underændringsforslag af Niclasen og Evensen til Ændringsforslag til Udvalgets Forslag:*

I Stedet for Ændringsforslagets Punkt b sættes:

Naar Suderøkablet er udtaget, anmodes Udvalget om at lade foretage et Eftersyn af samme. Skønnes det da, at Kablet uden altfor store Reparationsomkostninger er tjenligt til ny Udlægning, bemyndiges Udvalget til at anvende samme til Oprettelse af en telefonisk Kabelforbindelse mellem Vaagø og Myggenæs. Samtidig bemyndiges Udvalget til at anvende den nødvendige Længde nyt Kabel til samme Forbindelse i Tilfælde af, at der ikke skulde indvindes tilstrækkeligt Kabel fra Suderøfjorden, — alt paa Betingelse af, at Kommunen uden Udgift for Amtskommunen forpligter sig til at holde Station i Bygden.

Endvidere fremlagdes følgende *Underændringsforslag af Konoy og Hentze til Ændringsforslag fra Matras m. fl.*:

Til »ad b«.

1 1. Linie efter Ordet »Nolsø« tilføjes »og Skuø«.

Efter Ordene »Telefon til« forandres »Bygden« til »Bygderne«, hvorhos der efter Ordet »Nolsø« paa de to Steder, hvor det forekommer, indskydes »og Skuø«; endelig forandres Ordet »Kommune« til »Kommuner«.

Til »nyt Punkt 1«.

Efter Ordet »Jamhauge« indskydes »og Ridevig«.

Efter Ordet »Østerø« indskydes »samt Bygden Dal paa Sandø«.

Formandens m. fls Ændringsforslag sættes først under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0, og betragtedes derefter de andre Ændringsforslag som bortfaldne.

Punkt 4 sættes under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

- 5 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
- 6 1—2 sættes under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.
- 3 ————— 12 ——— 0.
- 7 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.
- 8 sættes under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0.
- 9 behandlede som særlig Sag.
- 10 sættes under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

C. Angaaende Telefon- eller Telegrafforbindelse mellem Thorshavn og Suderø.

Den 21. August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder af 13. s. M.*:

Som meddelt i Telegram herfra af 10. d. M. vil Radiotelegrafanlægget Thorshavn—Suderø kunne overdrages Det store nordiske Telegraf-Selskab til hurtigst mulig Udførelse, saa snart man modtager Erklæring om, at Færøernes Lagting indestaar for, at fornødne Grunde til Anlægget med Jordnet i Thorshavn og Tveraa afstaas vederlagsfrit, at Lagtinget overensstemmende med dets Telefonkoncessions § 6 er indforstaaet med, at Ministeriet fastsætter samtlige Vilkaar for Samarbejdet med Radiotelegrafen, og at Lagtinget selv paatager sig at afhjælpe de mulige Forstyrrelser, Radiotelegraferingen maatte paaføre Telefonanlægget.

Som meddelt i samme Telegram kræves der i Thorshavn Afstaaelse af den saakaldte Husegaardstrø samt Tilladelse fra den engelske Konsul og Hans Debes til Nedlægning af Jordtraaden paa deres Trøer, som ikke maa bebygges paa en Maade, der vil forhindre Jordnettets Nedlægning eller Reparation, medens i Tveraa J. M. Mortensens Hus maa afstaas og det til Jordnet nødvendige Areal stilles til Raadighed med Servitut som for de tilsvarende Grunde i Thorshavn, dog kan der for Mortensens Hus orlægges indtil 7000 Kr.

Det bemærkes, at de eventuelle Skøder paa de paagældende Ejendomme i Thorshavn og Tveraa vil være at stille til Staten, der da vil overlade Store nordiske Telegraf-Selskab dem til Brug indtil videre, at der ikke lægges nogen Vægt paa, at Aftalerne med den engelske Konsul stadfæstes med en egentlig Servitut paa Konsulatets Ejendom, samt at man er villig til at yde den af Ejerne i Tveraa forlangte aarlige Afgift af 40 Kr. for Arealernes Benyttelse til Antenne og Jordnet.

Under Henvisning til Deres Skrivelse af 15. Maj d. A. har man endelig i oftnævnte Telegram anmodet Dem om straks at søge Sagen ordnet paa disse Vilkaar.

Idet man hoslagt skal tilstille Dem de Anlægsprojektet vedkommende Kort og Planer m. v.*), vedlægger man endvidere til Brug for Dem under Forhandlingerne med Lagtinget og de paagældende Grundejere en Ekstrakt-Afskrift af en fra Det store nordiske Telegraf-Selskab modtagen Skrivelse*) af 30. Juli d. A., omhandlende de nærmere Forhold vedrørende Anlægget, idet man skal tilføje, at man er indforstaaet med Selskabets Bemærkninger.

Man forventer herefter snarest belejligt at modtage Meddelelse fra Dem angaaende Forhandlingerne med Lagtinget og disses Resultat.

S. D. henvistes Skrивelsen til Telefonudvalget.

Den 16. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Med Hensyn til Sagens Forhistorie skal man henvise til Lagtingstidende for 1912, Side 136—137, for 1913, Side 72—74, og for 1914, Side 64—65, Bilag 6, Side 1—2, og Bilag 8, Side 3—4.

Til Udvalget er i Aar henvist en Skrivelse af 13. f. M. tilligemed Bilag fra Ministeriet for offentlige Arbejder til Amtmanden. Man skal forøvrigt bemærke, at vedlagte Telegram*), der er af lignende Indhold som Skrивelsen, og som Ministeriet har afsendt til Amtmanden den 10. f. M., først indløb til Amtmanden den 24. s. M.

Ifølge nævnte Skrivelse er Ministeriet rede til at overdrage Anlægget af en Radiotelegraf: Thorshavn—Suderø til Det store nordiske Telegraf-Selskab til hurtigst mulig Udførelse, naar Lagtinget erklærer:

- 1) at Tinget vil indestaa for, at fornødne Grunde til Anlægget med Jordnet i Thorshavn og Tveraa afstaas vederlagsfrit,

*) Udelades her.

- 2) at Tinget, overensstemmende med Tingets Telefonkoncessions § 6, er indforstaaet med, at Ministeriet fastsætter samtlige Vilkaar for Samarbejdet med Radiotelegrafen, og
- 3) at Tinget selv paatager sig at afhjælpe de mulige Forstyrrelser, som Radiotelegraferingen maatte paaføre Telefonanlægget.

Udvalget erkender, at det er *meget magtpaaliggende* at faa den omhandlede Forbindelse mellem Thorshavn og Suderø i Stand. En Forbindelse ved Hjælp af Telefonkabel, som var den bedste, har man desværre set sig nødsaget til at opgive. Det vilde derefter have været mest hensigtsmæssigt at faa tilvejebragt traadløs Telefon, forudsat denne kunde virke forsvarligt, og Planer herom have ogsaa været fremme, men de er blevet opgivne. Forbindelsen tænkes nu anlagt ved Hjælp af Radiotelegraf, og Udvalget kan tiltræde Forslaget herom. Man kan ligeledes anbefale, at Anlæg og Drift overdrages til Det store nordiske Telegraf-Selskab.

Udvalget skal nedenfor gøre Rede for, hvorvidt det vil kunne tilraades Lagtinget at afgive den af Ministeriet for offentlige Arbejder forlangte Erklæring.

Ad 1. Naar Lagtinget skal indestaa for vederlagsfri Afstaaelse af de fornødne Grunde til Anlægget (med Jordnet), maa Tinget nødvendigvis forud sikre sig Raadigheden over saadanne Grunde, samt kunne betale dem.

For saa vidt det hedder i Ministeriets Skrivelse, at Lagtinget maa indestaa for, at Grundene leveres vederlagsfrit, maa dette dog være at forstaa saaledes, at kun Grunden i Thorshavn skal leveres uden Betaling for Staten eller Telegraf-selskabet, da det fremgaar af Skrivelsen, at der af Staten eller Telegraf-selskabet vil kunne erlægges Betaling for Grunde m. v. i Tveraa.

I øvrigt skal man bemærke:

Efter Indholdet af de hermed følgende to Skrivelser*) af 27. f. M. henholdsvis fra Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune og fra Hr. J. M. Mortensen, Tveraa, jfr. vedlagte Afskrift af Udvalgets Skrivelse*) af 21. s. M. til Forstanderskabet, sammenholdt med Ministeriets Skrivelse, mener Udvalget, at Grundspørgsmaalet, for saa vidt angaar Tveraa, vil kunne ordnes tilfredsstillende og tilmed uden Udgift for Amtskommunen.

For Thorshavns Vedkommende stiller Sagen sig anderledes. Her kræver Ministeriet: 1) Afstaaelse af »den saakaldte Husegaardstrø» samt Tilladelse 2) fra den engelske Konsul i Thorshavn og fra 3) Hans Debes, Thorshavn, til Nedlægning af Jordtraade paa deres Trøer (jfr. nærmere Ministeriets Skrivelse), og her har man ikke hidtil kunnet tilvejebringe nogen endelig Ordning, ligesom det synes som om Amtskommunen vil komme til at faa ret betydelige Udlæg.

Det er Udvalget bekendt, at der har fundet en Forhandling Sted mellem Det store nordiske Telegraf-selskab og Thorshavns Byraad om Afstaaelse af Grund. Man har derfor søgt nærmere Oplysning herom og skal tillade sig at henvise til hoslagte Afskrift af en Betænkning*), som den 31. Maj d. A. er afgivet af et Byraadsudvalg. — Udvalget har i Anledning heraf under 23. f. M. tilstillet Byraadet en Skrivelse*), af hvilken en Afskrift følger hermed. Som Svar modtog Udvalget vedlagte Skrivelse*) af 10. d. M. tilligemed 1 Bilag fra Byraadet.

Det fremgaar af denne Skrivelse, at Lagtinget vil kunne faa Skøde paa den Del af Husegaardstrøen, hvorover der ikke i Forvejen er disponeret fra Byraadets Side. Udvalget har vanskeligt ved at afgøre med Bestemthed, hvilket Areal der kræves afstaaet. I Ministeriets Skrivelse betegnes dette som »den saakaldte Husegaardstrø», men man maa dog efter alt det foreliggende, bl. a. Ekstrakt-afskrift af en Skrivelse*) af 30. Juli d. A. fra Det store nordiske Telegraf-Selskab, samt et Specialrids*), antage, at det paagældende Areal er identisk med den vest for Gaden Trøndargøta eller dennes Forlængelse beliggende ube-

*) Udelades her.

byggede Del af Husegaardstrø, jfr. Punkt 3 i den foran ommeldte Afskrift af en Udvalgsbetænkning. I ethvert Fald har Lagtinget dog Sikkerhed for at kunne erhverve ogsaa den øvrige Del af Husegaardstrøen (som ligger øst for Trøndargøta), jfr. nærmere nedenfor.

Byraadet er villigt til at overdrage den Del af Husegaardstrøen, hvorover der endnu ikke er disponeret fra Byraadets Side, til Amtskommunen saaledes, at Overdragelsesdekumentet udstedes til Staten, og i øvrigt paa Vilkaar af:

- 1) at Købesummen fastsættes til 25 Øre pr. Kvadratalen for den Del af Trøen, som ligger vest for Trøndargøta, og til 60 Øre pr. Kvadratalen for den øvrige Del af Trøen, som overdrages,
- 2) at der forbeholdes Ret til Trøndargøtas Forlængelse og til Anlæg af en $7\frac{1}{2}$ m bred Vej over Trøen fra Trøndargøtas Forlængelse langs det engelske Konsulats Ejendoms Sydside til Hans Debes' Trø,
- 3) at der endvidere forbeholdes Thorshavns Kommune Tilbagekøbsret for samme Betaling som Amtskommunen giver.

Byraadet udtaler derhos, at det i Stedet for kontant Betaling foretrækker at faa mageskiftet »Husegaardstrøen» med visse Statsjorder i Thorshavn, jævnfør nærmere Byraadets Skrivelse.

Udvalget mener, at der herved er aabnet Lagtinget Adgang til at skaffe de Jordarealer i Thorshavn, som kræves afstaaede. De tagne Forbehold kan ikke antages at ville lægge Sagen Hindringer i Vejen.

Spørgsmaalet bliver dernæst, om Lagtinget vil kunne skaffe de Penge, som Købet af Arealerne koster, og om det er sindet at yde den paagældende Bevilling. Med Hensyn hertil skal Udvalget bemærke, at det formentlig drejer sig om en Købesum paa omkring 7000 Kr., og at man maa anbefale, at Bevillingen gives af Telefonvæsenet.

Thorshavns Byraad har, samtidig med at tilstaa Lagtinget Ret til at købe »Husegaardstrøen», udtalt, at det vilde foretrække et Mageskifte imod Statsjord for Køb mod kontant Betaling.

Udvalget kan forstaa, at Byraadet kun meget nødig gaar med til at skille Byen af med Byggegrunde, tilmed af særlig værdifuld Beskaffenhed. Det er selvfølgelig af Vigtighed for Byens Udvikling, at Byraadet har Byggegrunde til sin Raadighed, og man skal derfor — saa meget mere som Byraadets Stilling i denne Sag er meget imødekommende — tilraade Lagtinget at anbefale paa det bedste, at Byraadets Ønske om Mageskifte bliver imødekommet af Regeringen.

Den forommeldte Tilladelse fra den engelske Konsul til at nedlægge Jordtraade i Konsulatets Ejendom har desværre ikke hidtil kunnet opnaas. Der er gennem Amtet rettet en Henvendelse til Konsulen herom, men denne har meddelt, at han ikke ser sig i Stand til at afgøre Sagen paa egen Haand og derfor har skrevet om den til sin Regering, men Regeringens Svar er endnu ikke indløbet.

Med Hans Debes, Thorshavn, har Udvalget tilvejebragt en tilfredsstillende Ordning, hvis Indhold vil fremgaa af det hermed følgende Dokument*).

Det vil fremgaa af foranførte, at Lagtinget vel kan indestaa for Tilvejebringelsen af de krævede Grunde til Anlægget, samt at Tilladelse til Nedlæggelse af Radiotelegrafens Jordtraade kun mangler med Hensyn til det engelske Konsulats Ejendom i Thorshavn. Men dette er ogsaa en væsentlig Mangel, som mulig vil kunne medføre hele Anlæggets Udsættelse paa ubestemt Tid. Som Følge heraf har Udvalget overvejet, om der er Mulighed for at tilvejebringe de til Anlægget fornødne Arealer m. v. paa noget andet Sted i Thorshavn end det af Telegrafelskabet udpegede.

I Henhold til den til Sagen hørende Ekstrakt-Afskrift af Telegrafelskabets Skrivelse af 30. Juli d. A. er der en Mulighed for at etablere Anlægget i og umiddelbart ved Selskabets Kabelstation i Thorshavn, omendskønt dette

*) Udelades her.

Alternativ er forbundet med forskellige Ulemper, der bevirker, at Selskabet anser det for mindre heldigt end Anlægget i Husegaardstrøen. Selskabet har vel ifølge den sidstnævnte Skrivelse stillet det som en Betingelse for dets Overtagelse af Radiotelegrafforbindelsens Drift, at Anlægget udføres i Husegaardstrøen, men det er dog muligt, at Selskabet, hvis det skulde vise sig, at man ikke kan benytte bemeldte Trø, vil beslutte sig til det nævnte Alternativs Gennemførelse.

Skulde dette ske, foreligger der, efter hvad man kan se af de til denne Sag hørende Kort og af Afskriften af Byraadsudvalgets Betænkning af 31. Maj d. A., i øvrigt ingen Vanskeligheder for et Anlæg i umiddelbar Forbindelse med Telegrafskabets Station. Udvalget skal derfor anbefale, at denne Udvej eventuelt bliver benyttet.

Udvalget kan endvidere tænke sig, at Radiotelegrafstationen vil kunne anlægges andetsteds i Thorshavn, hvor man muligvis kan skaffe det fornødne Grundareal, t. Eks. i den til Amtmandsembetet hørende Amtmandstrø eller i den til samme Embede hørende Gaard Aalekærs øvrige Indmark eller i de private Personer tilhørende Træer i Byens østlige Indmark.

Skulde den ønskede Tilladelse til at nedlægge Jordnet i det engelske Konsulats Ejendom ikke kunne opnaas inden en rimelig Tidsfrist, bør der søges anden Udvej paa en af de forannævnte Maader, hvorfor Udvalget vil tilraade, at der gives Amtstelefonens Driftsudvalg Bemyndigelse til at foretage det i saa Henseende fornødne.

Ad 2. Der kan intet indvendes imod at opfylde det omhandlede, af Ministeriet stillede Krav.

Ad 3. Udvalget har søgt, saa godt det lader sig gøre, at søge oplyst, hvilken Betydning det kan antages at ville faa, at Lagtinget paatager sig den omhandlede Forpligtelse, og man mener, skønt de tilvejebragte Oplysninger er noget usikre, at kunne tilraade Tinget ogsaa at opfylde Ministeriets Krav med Hensyn til dette Punkt, idet man tør regne med, at de Udgifter, som Tinget eventuelt vil faa herved, ikke vil blive betydelige.

Telegrafskabet agter at etablere den paa tænkte Radiotelegrafstation i Tveraa i et andet Hus end det, hvori Amtskommunens Telefonstation sammesteds forefindes, samt at benytte Telefonstationens Bestyrer til Bestyrer af Radiotelegrafstationen, og Forstanderskabet for Prodebo Sogns Kommune, der leverer Lokale og Betjening m. v. til nævnte Telefonstation, er formentlig indforstaaet hermed. Hvis Flytningen iværksættes, vil denne medføre en Del Udgifter (nogle Hundrede Kroner). Angaaende Spørgsmaalet om, hvem der skal afholde disse Udgifter, har Udvalget den 21. f. M. tilskrevet nævnte Forstanderskab, jfr. den hermed følgende Afskrift*) af Udvalgets Skrivelse. I Anledning af Forstanderskabets Svar*), der vedlægges, skal man bemærke, at man efter Omstændighederne kan tilraade, at Amtskommunens Telefonvæsen afholder denne Udgift.

F o r s l a g.

I. Lagtinget svarer Ministeriet for offentlige Arbejder:

1. At Tinget vil indestaa for, at fornødne Grunde til Anlægget af den paa tænkte Radiotelegrafforbindelse: Thorshavn—Suderø tilligemed Jordnet bliver afstaaede vederlagsfrit saavel i Thorshavn som i Tveraa; dog tager Tinget Forbehold om, at der opnaas Tilladelse fra den engelske Konsul i Thorshavn til at indvilge i Nedlægning af Jordtraade i Konsulatets Ejendom sammesteds og i, at Jordtraadene istandsættes, samt i, at Konsulatets Ejendom ikke bliver bebygget paa en Maade, der vil forhindre Jordnettets Nedlægning eller Istandsættelse.

*) Udelades her.

2. At Tinget er indforstaaet med, at Ministeriet, overensstemmende med Koncessionen for Amtskommunens Telefon § 6, fastsætter samtlige Vilkaar for Samarbejdet med Radiotelegrafen, og
3. At Tinget selv paatager sig de mulige Forstyrrelser, som Radiotelegrafen maatte paaføre Amtskommunens Telefonanlæg.

II. Lagtinget anbefaler de i Skrivelse af 10. d. M. fra Thorshavns Byraad tilligemed i Bilag til Tinget ommeldte Mageskifter til Justitsministeriet. Ministeriet for offentlige Arbejder underrettes herom.

III. Lagtinget anbefaler Ministeriet for offentlige Arbejder at gaa ind paa, at der indrømmes Thorshavns Kommune Ret til at tilbagekøbe de Arealer af Husegaardstrøen i Thorshavn, som Kommunen maatte afstaa til Radiotelegrafanlægget, for saa vidt disse Arealer ikke længere maatte blive anvendte i dette Øjemed, og saaledes, at der ved Tilbagekøbet udredes den samme Betaling, som Arealerne eventuelt vil blive solgte for nu.

IV. Lagtinget bemyndiger Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonvæsen til, hvis den under Punkt I ommeldte Tilladelse fra den engelske Konsul ikke tilvejebringes snart, paa Tingets Vegne at forhandle med Ministeriet for offentlige Arbejder om en Orduing, hvorefter Stationen i Thorshavn for Radiotelegrafi anlægges paa et andet Sted end det nu paa tænkte, samt i det Øjemed at erhverve de fornødne Arealer m. v. og til for Telefonvæsenet at yde et passende Vederlag herfor.

V. De paa Amtskommunen eventuelt faldende Udgifter ved Iværksættelse af en Radiotelegrafforbindelse: Thorshavn—Suderø til Indkøb af Grundareal i Thorshavn samt til Erhvervelse af Rettigheden til at nedlægge Jordtraade sammesteds afholdes af Amtskommunens Telefonvæsen. Herunder hører ogsaa Udgifterne ved Flytning af Telefonstationen i Tveraa.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 20. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 21. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 20 Stemmer (*fra-værende*: J. M. Dam og J. C. F. Dam).

Den 22. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 22. September 1915.

Til

Ministeriet for offentlige Arbejder.

Til *Behandling* i Lagtinget har foreligget en Skrivelse af 13. f. M. tilligemed forskellige Bilag fra det høje Ministerium til Amtmanden over Færø Amt

om, at Raddotelegrafanlægget Thorshavn—Sudergø vil kunne overdrages Det store nordiske Telegraf-Selskab til hurtigst mulig Udførelse, saa snart Ministeriet modtager Erklæring fra Tinget angaaende bestemte i Skrivelsen nærmere ommeldte Punkter.

Denne Sag har været behandlet i Tingets Telefonudvalg, som har afgivet den hermed følgende Betænkning tilligemed 9 Bilag, hvortil man skal henvise.

Under Sagens Behandling er der ikke rejst nogen Indvending imod Udvalgets i Betænkningen indeholdte Forslag, og dette blev den 21. d. M. enstemmig vedtaget med 20 Stemmer.

Lagtingets Vedtagelse er saalydende:

(Se Udvalgsbetænkningen.)

Sagens Behandling har ikke kunnet tilendebringes tidligere, dels fordi et Telegram, som Ministeriet har afsendt fra København den 10. f. M., og hvorved Sagen tænkte fremskyndet, blev forsinket stærkt undervejs, og dels fordi man har ventet paa et Svar med Hensyn til Spørgsmaalet om Tilladelse til at nedlægge Jordnet i det britiske Konsulats Ejendom i Thorshavn.

Svenning Rytter.

Oliver Effersøe,
Ordfører.

Joel Poulsen.

XXXVII. Andragende om Tilskud til Anskaffelse af et Røntgenapparat til Færø Amts Hospital.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den* fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag om Tilskud til Anskaffelse af et Røntgenapparat til Færø Amts Hospital.

S. D. henvistes Sagen til *Budgetudvalget*.

* Se Lagtingstidende for 1914, Side 87.

Den 3. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Denne Sag blev behandlet i Tinget i Fjor og udsattes da til i Aar (jfr. Lagtingstidende 1914, Side 87—89).

Udvalget skal, næst at henvise til Lagtingstidende, særlig til Udvalgsbetænkningen, bemærke følgende:

Man tilskrev den 12. f. M. Hospitalsinspektionen angaaende nogle Oplysninger og modtog Svar ved den hermed følgende Skrivelse*) af 22. f. M., hvortil henvises.

Nærværende Udvalg kan slutte sig til Udtalelserne i Fjor med Hensyn til denne Sags Betydning, og man er enig om, at Anskaffelsen af et Røntgenapparat til Amtshospitalet ikke kan udsættes længere, naar der overhovedet er Mulighed for at faa Sagen ordnet. I saa Henseende skal man, næst at henvise til Tilbudet fra Amtssparekassen om at tilskyde 3000 Kr. som rentefrit Laan, eventuelt senere som Gave, og til Oplysningerne i Hospitalsinspektionens for nævnte Skrivelse, bemærke følgende:

Der udkræves, at Lagtinget yder en Bevilling paa indtil 2300 Kr. Denne bør efter Udvalgets Formening gives af Amtsrepartitionsfonden og Pengene tilvejebringes ved et Laan, som afbetales i Løbet af 10 Aar.

Da Embedet som Fysikus paa Bærerne er ledigt for Tiden og Fysikus fungerer som Læge ved Amtshospitalet, finder man det rigtigst, i Anledning af hvad der er oplyst i Hospitalsinspektionens Skrivelse, at henlede Opmærksomheden paa Betydningen af, at den nye Fysikus har fornøden Kendskab til Benyttelsen af et Røntgenapparat.

Forslag.

1. Af Amtsrepartitionsfonden bevilges indtil 2300 Kr. til Anskaffelse af et Røntgenapparat til Amtshospitalets Brug.
2. I Anledning heraf stifter Amtsrepartitionsfonden et Laan paa indtil 2300 Kr., som betaales i Løbet af 10 Aar. Renten og de øvrige Vilkaar for Laanet bestemmes af Amtmanden paa Lagtingets Vegne.
3. Amtmanden anmodes om at foranledige, at den nye Læge for Amtshospitalet (Fysikus) inden sin Tiltræden forskafter sig den fornødne Kendskab til Røntgenapparatets Brug, for saa vidt han ikke i Forvejen er i Besiddelse af saadan.

Ved Sagens 2. Behandling den 6. September vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling den 10. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

*) Tilslædes her.

XXXVIII. Andragende fra Sørenskriveren om Anskaffelse af „Samling af Nordiske Domme i Sjøfartsanliggender“.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag om Anskaffelse af „Samling af Nordiske Domme i Sjøfartsanliggender“.

S. D. henvistes Sagen til *Budgetudvalget*.

Den 15. August afgav Udvalget (Ordfører: Eftersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Sagen, der er udsat fra forrige Aar (jfr. Tidenden for 1914, Side 105) maa nu i Henhold til en den given Paategning anses for bortfalden.

Ved Sagens 2. Behandling den 19. August betragtedes Udvalgets Forslag som vedtaget uden Afstemning.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1914, Side 105.

XXXIX. Installation af W. C. i Lagtingsbygningen.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag om Installation af W. C. i Lagtingsbygningen.

S. D. henvistes Sagen til *Budgetudvalget*.

Den 23. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Sagen er udsat fra forrige Aar.

Udvalget henviser til medfølgende Overslag**), der forudsætter 1 W. C. paa Loftet og 1 W. C. i Stueetagen. Bekostningen er beregnet til ialt 583 Kr.

Man finder det betænkeligt for Tiden at foreslaa en Bevilling af denne Størrelse i det omhandlede Øjemed.

I øvrigt kunde man tænke sig Sagen ordnet noget billigere, nemlig ved Hjælp af et forbedret Luftkloset paa Loftet og 1 W. C. i Stueetagen, anbragt i et af Rummene i Bygningens nordlige Hjørne tilligemed en ny Dør fra det nuværende Toilettrum til Forstuen ved Tilhørerpladsen.

Forslag.

Sagen udsættes indtil videre.

Ved Sagens 2. Behandling den 25. August sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

*) Se Lagtingstidende for 1914. Side 105.

**) Udelades her.

XL. Andragende om Tilskud til Arbejdet for Ædruelighedens Fremme.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes det fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Andragende fra Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer om Tilskud til Arbejdet for Ædruelighedens Fremme.

S. D. fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 26. Maj 1915*:

Over hoslagte Sag F. A. J. 409 — 1915 (6 Aktstykker) indbædes Lagtingets Ytringer ved det indsluttedes Tilbagesendelse behageligen meddelt.

S. D. henvistes Sagen til *Budgetudvalget*.

Den 3. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Sagen er udsat fra 1914, jfr. Tidenden Side 103.

Der foreligger nu en *Skrivelse*^{*)} af 8. Maj d. A. fra Justitsministeriet, hvori der meddeles Lagtinget, at Indenrigsministeriet er sindet at søge bevilget et Beløb paa 300 Kr. til de færøske Afholdsorganisationer paa Betingelse af, at der sikres Organisationerne et Tilskud af samme Størrelse fra de under Lagtinget hørende Kasser.

I Betragtning af den omhandlede Virksomheds store og gavnlige Betydning skal et Flertal (Effersøe, Samuelsen, J. Rasmussen, Christiansen og Matras), da Regeringen ses at have taget Standpunkt til Sagen, fremsætte følgende

Forslag.

Af et *Flertal* (Effersøe, Samuelsen, J. Rasmussen, Christiansen og Matras):

1. Lagtinget bevilger et Beløb paa 300 Kr. af økonomisk Fond for Regnskabsaaret 1915—16 til Virksomheden for Ædruelighedens Fremme paa Færøerne, hvilket Beløb stilles til Raadighed for Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer for at anvendes i det nævnte Øjemed i Forbindelse med et tilsvarende Beløb, der forventes bevilget af Statskassen.
2. Tilskudet betinges af, at der tilstilles Lagtinget en Kedegørelse for Beløbets Anvendelse.

^{*)} Se Lagtingsfilende for 1914, Side 103.

3. Lagtinget anbefaler, at der for Fremtiden ydes en Sammenslutning, der repræsenterer Afholdsorganisationerne paa Færøerne, Tilskud af Statskassen til Fremme af deres Virksomhed, uden at et saadant Tilskud betinges af noget Bidrag i samme Øjemed fra Amtskommunen, — forudsat en Betingelse i denne Henseende ikke kræves med Hensyn til Statskassens Tilskud til Afholdsvirksomhedens Fremme i det øvrige Danmark.

Af et *Mindretal* (Røgholm og Patursson):

Andragerne henvises til at indgive Andragende til Indenrigsministeriet om Andel i det Tilskud, Staten yder til Afholdsorganisationerne. Til et saadant Tilskud skal Tinget paa det bedste anbefale de færøske Afholdsorganisationer.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 6. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 10. *September* sættes Flertallets Forslag først under Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0, hvorved Mindretallets Forslag bortfaldt.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende *Skrivelse*:

Justitsministeriet.

København, den 2. December 1915.

Fra Indenrigsministeriet har man under 23. Oktober d. A. modtaget Meddelelse om, at samme efter at Lagtinget har bevilget de færøske Afholdsorganisationer et Tilskud paa 300 Kr. for Regnskabsaaret 1915-16 vil være sindet ved Forslag til Lov om Tillægsbevilling for indeværende Finansaar at søge et Beløb af 500 Kr. bevilget som Statens Tilskud til Foreningerne for Finansaaret 1915-16. Ifølge *Skrivelse* hertil af 25. f. M. er samme Ministerium derhos sindet at søge bevilget et Beløb af 500 Kr. aarlig som Tilskud til de nævnte Organisationer, uden at det som Betingelse for Ydelse af det sidstnævnte Statstilskud forlanges, at der ogsaa af Færøernes Amtskommune ydes Tilskud til Organisationerne.

Hvilket man under Henvisning til Amtets *Skrivelse* af 15. September d. A. herved skal meddele til Ifterretning og videre Bekendtgørelse.

P. M. V.

E. B.

Lundbye.

Til
Amtmanden over Færøerne.

XLI. Andragende fra Aktieselskabet „Fram“ af Thorshavn om Indrykkelse i Uge- bladet „Tingakrossur“ af offentlige Kundgørelser m. m.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes det fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Andragende om Indrykkelse i Ugebladet »Tingakrossur« af offentlige Kundgørelser m. m.

S. D. henvistes Sagen til *Budgetudvalget*.

Den 4. September afgav *Flertallet* i Udvalget (Ordfører Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Det omhandlede Andragende, som er dateret den 29. Juni f. A., blev behandlet i Lagtinget i Fjor, men Sagen udsattes til i Aar, jfr. Lagtingstidende for 1914, Side 105.

Andragendet lyder saaledes:

»Underskrevne Bestyrelse for A/S »Fram« tillader sig herved at henstille, at offentlige Bekendtgørelser, saasom Licitationer, Regnskabsekstrakter o. l., for saa vidt Lovgivningen ikke lægger Hindringer i Vejen derfor, maa indrykkes i Ugebladet »Tingakrossur«.

Man tilbyder 50 pCt. Rabat.

Et Flertal indenfor Udvalget (Christiansen, Effersøe, Matras, J. Rasmussen og Samuelsen) anser det for rigtigt at tage Spørgsmaalet om Indrykkelse af retslige og andre offentlige Kundgørelser samt Regnskabsekstrakter og lignende for Færøernes Vedkommende op til Behandling i sin Helhed.

Paa Færøerne var Læsning til Kirkestævne tidligere den sædvanlige Form for Offentliggørelse af Kundgørelser fra Myndighederne. Dog var Kundgørelse ved Opslag ogsaa foreskrevet i visse Tilfælde. Efter at der i 1877 var oprettet et Bogtrykkeri paa Færøerne (i Thorshavn), tilhørende Aktieselskabet »Færø Amtstidendes Bogtrykkeri«, udkom fra Begyndelsen af 1878 en Avis (»Dimmalætting«). Det blev da bestemt for forskellige Tilfælde, jfr. bl. a. Anord. Nr. 89 af 10. Juli 1879, at retslige og andre offentlige Kundgørelser skulde indrykkes i den til Indrykkelse af saadanne autoriserede Avis paa Færøerne. I visse Tilfælde er der tillige foreskrevet Indrykkelse i en autoriseret Avis nede i Kongeriget (»Berlingske Tidende«). Senere er Kundgørelse ved Opslag traadt i Stedet

^{*)} Se Lagtingstidende for 1914, Side 105.

for Kundgørelse ved Kirkostævne, jfr. Lov Nr. 59 af 1. April 1912. Statstidenden er i 1903 for Færøernes Vedkommende traadt i Stedet for den autoriserede Avis nede i Kongeriget, jfr. Lov Nr. 10 af 23. Januar 1903. Der findes ingen almindelig Lovbestemmelse om Kundgørelsesmaaden, men denne er fastslaaet ved forskellige Love; jfr. foruden den fornævnte Lov af 1912 t. Eks. Lov Nr. 62 af 12. April 1892 og Lov Nr. 40 af 30. Marts 1894 § 4.

I Almindelighed er det med Hensyn til Kundgørelse i Pressen foreskrevet, at denne skal finde Sted i det for retslige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Blad (eventuelt ogsaa Berlingske Tidende), men i andre Tilfælde er det overladt til vedkommende Myndighed, hvilken Tidende han vil benytte, t. Eks. Lov Nr. 40 af 30. Marts 1894 § 4 (*i en Avis*), Anord. Nr. 62 af 12. April 1892, Punkt 3, medens det atter i andre Tilfælde er bestemt, at Kundgørelse, foruden i den autoriserede Tidende, kan finde Sted i en anden Tidende, jfr. Lov Nr. 49 af 24. Marts 1894 § 9 (*tillige . . . i en anden Avis*).

Den nævnte af Aktieselskabet Færø Amtstidendes Bogtrykkeri i Thors-havn udgivne Avis »Dimmakæfning«, Amtstidende for Færøerne, er i sin Tid ved kongelig Bevilling bleven autoriseret til Indrykkelse af retslige og andre offentlige Kundgørelser for Færøerne, jfr. Færøsk Lovsamling Side 244, og denne Autorisation staar vedblivende ved Magt. Man kan ikke give nogen Oplysning om *Ordlyden* af den meddelte Autorisation (Bevilling). Paa det nævnte Sted i Færøsk Lovsamling findes inddeltid Bevillingens *Indhold* gengivet nederst paa Side 244 saaledes: »Ved anf. Bevilling er det tilladt, at nævnte Blad indtil videre maa autoriseres til Optagelse af retslige og andre offentlige Bekendtgørelser, som efter mugældende eller fremtidige Regler skulle offentliggøres ved Indrykkelse i en Avis paa Færøerne, samt at Aktieselskabet »Færø Amtstidendes Bogtrykkeri« ligeledes indtil videre maa udgive fornævnte autoriserede Tidende, bl. a. paa Vilkaar, at den udgaar mindst i Gang ugentlig, og at der uden Betaling i Tidenden optages, hvad der efter fremtidig udkommende Love og Anordninger af Øvrigheden deri skal bekendtgøres, saavel som hvad der af Ministeriet forlanges indrykket i Bladet.«

Taksten for de ommeldte Bekendtgørelser er bestemt ved Bekendtgørelse Nr. 90 af 10. Juli 1879 (Færøsk Lovsamling Side 244—245) saaledes:

»1. For hver af de ommeldte Bekendtgørelser erlægges 25 Øre uden Hensyn til, om den indrykkes en eller flere Gange. 2. Desuden erlægges for hver Linie eller dens Plads 10 Øre for hver Gang, Indrykkelsen sker, saaledes at Beregningen af Linierne Antal og Plads sker efter Petit Fraktur, uanset hvilken Skrift der benyttes. En Linie udgør 40 Bogstaver Petit Fraktur. 3. For hvert Nummer af Tidenden, der leveres vedkommende averterende som Legitimation for, at Indrykkelsen af den paagældende Bekendtgørelse har fundet Sted, betales 8 Øre.«

Nede i Kongeriget er der heller ikke fastsat nogen bestemt Form for offentlige Kundgørelser, men disse udbredes dog sædvanligvis gennem Pressen. Tidligere benyttedes forskellige dertil af Regeringen autoriserede Aviser (Berlingske Tidende, Stifts- eller Amtstidender), men heri skete der en Ændring ved Lov Nr. 10 af 23. Januar 1903, hvorved en ved Regeringens Foranstaltning udgivet Statstidende traadte i Stedet for de tidligere autoriserede Blade (Berlingske Tidende m. v.).

Med Hensyn til Forhandlingerne i Rigsdagen angaaende Forslaget til denne Lov henvises til Rigsdagstidende 1902—03, Folketinget Tid. Sp. 99, 905—8, 1513, 1642, 2286—88, Landst. Tid. Sp. 384—95, 414—32, 459—61, Till. A. Sp. 2899—3000; Till. C. Sp. 41—42, 643—46, 647—48, (jfr. Rigsdagstidende for 1901—02, Folketinget Tid. Sp. 3498—99, 4999—5043, 5462—70, 5513—27; Till. A. Sp. 4595—96, Till. B. Sp. 1913—16, Till. C. Sp. 1101—02).

Det fremgaar af disse Forhandlinger, at det Hovedhensyn, som medførte den omhandlede Ændring, hvorved man kom bort fra at benytte visse af Regeringen udpegede Blade til Indrykkelse af offentlige Kundgørelser, var, at man vilde stille alle Blade lige og uafhængige af Regeringen, derimod ikke at spare Ud-

gifter for det Offentlige eller de Private, som i visse Tilfælde skal betale de paa-gældende Kundgørelser.

Flertallet erkender, at den paa Færøerne benyttede og i visse Tilfælde lovbeftalede Kundgørelsesmaade igennem en autoriseret Tidende (den af en Bevillingshaver udgivne Avis) har de samme uheldige Sider, som foran blev nævnt, og som var Hovedaarsagen til, at man nede i Kongeriget kom bort fra Bevillingssystemet paa dette Omraade, men Flertallet ser sig ikke i Stand til at paa-vise nogen bedre Ordning for Færøernes Vedkommende end den forhaanden-værende.

Dette erkenles øjensynlig ogsaa af Andragerne saavel som af Udvalgets Mindretal, da man ikke foreslaar at komme bort fra Bevillingssystemet. Andragerne ønske kun, at Ugebladet »Tingakrossur« maa faa Del i Offentliggørelsen af de offentlige Kundgørelser m. v. og tilbyder Rabat. Mindretallet foreslaar at bortlicitere Retten til de omhandlede Kundgørelser. Hensigten synes herefter at være at aabne en Konkurrence om Retten til at optage Kundgørelser fra Myndighederne.

Flertallet mener for øvrigt, at det autoriserede Blads tilsyneladende Afhængighed af Regeringen kan lades ude af Betragtning, idet man tør vente, at Regeringen ikke vil benytte sin Egenskab af Bevillingsgiver til at lægge noget Tryk paa Avisens Styrelse. Et Forsøg i den Retning vilde møde saa bestemt Modstand hos den offentlige Mening, at det allerede af den Grund ikke vilde blive gjort.

Det maa anses for nødvendigt at bibeholde offentlige Kundgørelser gennem Pressen, og da det vist vil blive indrømmet fra alle Sider, at Statstidenden ikke for Færøernes Vedkommende i denne Henseende kan træde i Stedet for en offentlig eller privat Tidende, som udkommer heroppe, maa man enten udgive en Statstidende paa Færøerne for offentlig Regning til Indrykkelse af offentlige Kundgørelser eller ogsaa benytte de private Aviser. Det første vil aldeles ikke virke hensigtsmæssigt, da Kundgørelserne utvivlsomt ikke vil blive udbredt blandt Befolkningen, og tilmed vil Foranstaltningen blive meget kostbar.

Vi se derfor ingen anden Vej end at benytte den eller de Aviser, som udgives af Private, til Indrykkelse af saadanne Kundgørelser, som ikke kunne offentliggøres alene ved Opslag.

Der kan da være Tale om at benytte flere Aviser til dette Brug enten i alle Tilfælde eller som Regel (altsaa i større Omfang end det nu er tilladt, hvor Tilladelse til Indrykkelse i flere end en Avis er en sjælden Undtagelse). Imidlertid vil Hensynet til Udgifterne herved være en væsentlig Hindring, og man vil vel i ethvert Fald ikke kunne komme udenom Bevillingssystemet, da der jo af forskellige Grunde ikke kan blive Tale om at bestemme, at Kundgørelserne skal finde Sted i alle de Aviser, som udkomme paa Færøerne. *Bevillingssystemet kan kun opgives, naar der oprettes en Statstidende for Færøerne, og hertil er Tiden, som før bemærket, ikke inde.*

Naar man tager samtlige forhaandenværende Forhold i Betragtning, maa det formentlig indrømmes, at man indtil videre bør indskrænke sig til som Regel kun at benytte et enkelt af de paa Færøerne udkommende Blade, og da ogsaa i Almindelighed det autoriserede Blad (visse Undtagelser kan, som foran bemærket, gøres efter nugældende Regler). Det vil bl. a. ikke vel kunne forsvares af Hensyn til de Udgifter, som paaføres henholdsvis det Offentlige eller Private, at anvende Kundgørelse i flere Blade. For saa vidt angaar Kundgørelser, som betales af Private, vilde en anden Fremgangsmaade, end den nu foreskrevne, udkræve Lovændring. Derimod er Lovgivningen ikke til Hinder for, at f. Eks. Lagtinget indrykker de Kundgørelser, som Amtskommunen selv betaler, i flere Blade, naar Lagtinget maatte finde det paakrævet og økonomisk forsvarligt, hvad Flertallet ikke finder, at Tinget bør gøre for nærværende Tid.

Hvad angaar Spørgsmaalet om, hvilket Blad der skal autoriseres (meddeles Bevilling), er forskellige berettigede Hensyn at tage.

Paagældende Blad bør være saa vidt muligt almindelig udbredt paa Øerne, og helst det mest udbredte Blad. Det bør derhos udkomme regelmæssig og helst

med korte Melleinrum. Udgiveren bør frembyde tilstrækkelig økonomisk Garanti for, at han kan opfylde sine Forpligtelser med Hensyn til Bladets regelmæssige og tilstrækkelig hyppige Udgivelse.

Endvidere bør Bladets Indhold være af en saadan Art, at Bladet i ethvert Fald ikke kan anses for et »Smudsblad«.

Som Følge af det anførte er en helt fri Konkurrence imellem de mulige forskellige forhaandenværende Blade udelukket, medmindre disse skulde være omtrent lige vel kvalificerede. Selvfølgelig er det ønskeligt at opnaa en billig Takst for Kundgørelserne, men Hensynet hertil kan ikke udelukke de øvrige fornævnte Hensyn, som uødvendigvis maa tages i Betragtning. For øvrigt kan en Konkurrence ogsaa under visse Omstændigheder medføre en høj Takst, og navnlig højere end den nuværende, navnlig naar Bladene maatte blive enige om ikke at byde hinanden over.

Endvidere maa der lægges megen Vægt paa, at der ikke sker hyppigt Skifte af det Blad, der er autoriseret til at optage offentlige Kundgørelser, for at Publikum ikke skal komme i Vildere med Hensyn til, hvor disse Kundgørelser er at finde.

Hvad særlig angaar de forhaandenværende Bladforhold her paa Øerne, da opfordre de ingenlunde til nogen Ændring af den nugældende Bevilling.

Der findes for Tiden to Tidender her paa Øerne, som der overhovedet kan være Tale om at tage i Betragtning i den heromhandlede Forbindelse, nemlig »Dimmalætting« og »Tingakrossur«. Det første er langt det mest udbredte og udkommer 2 Gange om Ugen, medens »Tingakrossur« kun udkommer en Gang ugentlig. Bevillingshaveren maa endvidere antages at yde tilstrækkelig økonomisk Garanti, medens det er almindelig bekendt, at Aktieselskabet »Fram«, der udgiver »Tingakrossur«, længe har kæmpet med alvorlige økonomiske Vanskeligheder, som endelig har medført en Likvidation. Selskabets Bogtrykkerpresse m. v. er blevet solgt for kortere Tid siden.

Der er næppe Grund til at forsøge paa at sætte Taksten ned, da denne ikke synes at være ubillig, og da det paagældende Bladforetagende ikke drives med urimelig Fordel.

Flertallet skal i Henhold til foranførte stille nedenstaaende Forslag.

Et Mindretal (Egholm og Patursson) er ikke enigt med Flertallet og stiller et andet Forslag.

Forslag.

Af *Flertallet* (Christiansen, Effersøe, Matras, J. Rasmussen og Samuelsen):

Lagtinget finder ikke, at det for Tiden vil være rigtigt at foretage nogen Ændring i de Regler, som gælde med Hensyn til Indrykkelse af offentlige Kundgørelser og lignende i Pressen paa Færøerne.

* * *

Den 10. September afgav *Mindretallet* i Udvalget (Patursson og Egholm) følgende

Udvalgsbetænkning.

Minnitalið skal hervið geva grein fyrri uppskotum sínum.

Tað má sigast at vera óbeint, at eittans blað fram um øll onnur blað í landinum uttan mátt og mark eigir einivaldsrættin til eina so stóra inniløgu sum »almanna lýsingar«. Best var, um Føroyar høvdu eitt serstakt almanna lýsinga-blað, líkt t. d. »Statstidende« í Danmark. Til tess eru kanske ikki góð líkindir enn.

Hitt næstbesta er so tað, at stjórnin hevur atgongu til við hóskaði ársfresti at velja, hvat blað ið rættin skal eiga til „almannalýsingar“.

Ein slík skipan bætur viðurskiptini nógv fram um hvat tey nú eru. Tað sæst av hesum:

1. *Útreiðslurnar til almannalýsingarnar verða lættari.* Sum nú er meðan eittans blað hevur einiveldi á lýsingunum, mugu lýsingarnar kosta tað, ið ásett var í kunngerung no. 90 af 10. Juli 1879. Tað er einki ivamál, at almanna útreiðslur til lýsingar verða minni, um ásett verður, at blaðini t. d. hvørt fimta ár sleppa at kappbjóða um rættin til lýsingarnar. Tilíkt hevur lögtingið roynt. Kappbjóðingin um prenting av lögtingstíðindum t. d. spardi tinginum við hvørt um hálvar útreiðslur aftur ímóti fyrr, tá eingin kapping var.

2. *Blaðalíkindini verða javnbýtt.* Um hettar einirættar lýsingarblaði, ið nú er, gongur við stórum tapi, tá tað ikki eigur rætt til inniløguna av almanna lýsingunum, kann tað tó geva góðan vinning, tá tað eigur einirætt til lýsingarnar. Hesin fyrimumur ger liviviðurskiptini misjovu hjá føroyskum bløðum. Og tað er ein órættur, at tað almanna skapar og heldur uppi hendan mismun. Verður rætturin til almanna lýsingar harí móti útboðin til hvørt blað, sum vil at kappast um at fáa, dettur hesin mismunur burtur, og javnbýtt viðurskiptir koma aftur í staðin.

3. *Almannastudningur til politiska partlagitation verður avlíkin.* Sum nú er, hevur eitt blað stórar framhjá inntøkur av almanna lýsingunum. Vegna henda stóra almannastyrk, sum hettar og einans blaðið fær, er tað ment at bera stórar útreiðslur, t. d. koma út 2 reisir um vikuna, rinda blaðstýrari sínum góða lön, gjalda eykaskriving til blaðið, cykaútreiðslur til telegrammur etc. Tað kann soleiðis sigast, at tað er hesin almanna studningur, ið ber blaðið uppi. Hettar her nevnda blaðið er partíblað fyri ein politiskan partaflokk her á landi og førur eina ógviliga sterka partlagitation. Henda sterka og viðgingna partlagitation var ikki gjørlig, um blaðið ikki fekk styrk. Men at tað almanna gevur út nógván styrk fyri at styðja eina partlagitation ímóti einum øðrum partí her á landi, er óbeint og órætt. Tað almanna eigur at stilla eina partlagitation og aðra líka. Tí eiga partableðini her á landi at eiga líkan atkomstur til hesar lýsingar. Tí tað er óivað, at kappingin teirra millum vil gera tað, at rætturin til almanna lýsingarnar verður so langt niðurboðin, at tað verður lítil ella eingin stuðul fyri tað blaðið, ið fær rættin.

4. *Rættin tann, ið 5 ára einkarrætturin gevur.* Sum nú er, er einkarrætturin til almanna lýsingar givin einum blaði með alla, einans yvirvøldum kann eftir nýum ásettum reglum broyta hettar. Meðan so er hóttáð, stendst ikki á hjá hesum blaði at føra eina so óflyggjaliga agitation. Um henda agitation er landskaðilig, tað ger einki, tí hesin einaferð fingni almanna styrkur hann verður ikki aftur tikin, hann styðjar framdeilis sum hann hevur styðjað fyrr, ið hvussi ólatað agitationin er. Var tíðsfrestur harí móti ásettur, h. e. lýsingarrætturin givin burtur fyri t. d. 5 ár í senn, vildi blaðið, sum hevði rættin, um tað ynskti at hildið hann, ikki drivið aldeilis ólataða agitation, soleiðis sum tað kann gerast nú, í teirri vissu vón, at um agitationin er óflyggjalig, skaðar hann einki tað fingna „privilegium“. Beinasti rættir má her vera tann, at landsstjórnin við ára nullum bili (fimta hvørt ár) hevur rætt at avgera hvørt blað, ið lýsingarrættin skal hava næsta tímaskeiðið. Tá kann einki blað líta á at byggja sítt liv, sína tilveran á hesum rætti.

Við hesum orðum mæla vit tinginum til at samtykkja minnilutið uppskotið soljóðandi:

1. Har orðið „Dimmalætting“ stendur í teim fyri Føroyar galdandi lögreglum verður tað umbýtt við „det til Kundgørelse af offentlige Bekendtgørelser autoriserede Blad“.

2. Løgtingið biður jústitsministerið um fyri 5 ár í senn at lata útbjóða rættin til at kunngera teir almennu (offentlige) lýsingarnar millum tey bløð, sum koma út í Tórshavn.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 13. *September* sattes Mindretallets Forslag først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 7 Medlemmer stemte derfor og ingen imod.

Derefter sattes Flertallets Forslag under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer for, ingen imod.

XLII. Sagen angaaende Motorbaadsføreres Kendskab til Søvejsreglerne.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. *Juli* fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag angaaende Motorbaadsføreres Kendskab til Søvejsreglerne tilligemed følgende *Skrivelse fra Amtet af 3. Juni 1915*:

Man fremsender herved Afskrift af Amtets Skrivelse^{**)} af 18. Marts d. A. til Navigationsdirektøren samt af Skrivelse^{**)} fra Handelsministeriet af 22. Maj d. A.

Ved Sagens 1. *Behandling* den 6. *August* vedtoges det efter Forslag af Samuelsen at henvise den til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil den 7. s. *M.* valgtes: *Dahl, J. Rasmussen, Samuelsen, Patursson* og *Egholm*. Da Patursson havde bedt sig fritaget for at være Medlem af Udvalget, valgtes den 27. s. *M.* i hans Sted *R. Rasmussen*.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1914, Side 27.

^{**)} Udelades her.

Den 17. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

Udvalgsbetænkning.

Udvalget er nedsat til Behandling af Sagen om Motorbaadsføreres Kendskab til Søvejsreglerne. — Sagen behandledes i Lagtinget i 1914, og man vedtog en Henstilling til Amtmanden om at lade udarbejde en letfattelig Fremstilling af de gældende Søvejsregler, anvendelig for færøske Motorbaadsførere, og i Tilfælde af, at en saadan Fremstilling tilvejebragtes, henstilledes det, at et Eksempplar afgaves til hvert Motorfartøj til Opbevaring ombord sammen med Fartøjets Certifikat.

Amtmanden har paa Foranledning heraf fremskaffet Udtalelser fra Navigationsdirektøren og Handelsministeriet, i hvilke Udtalelser Opmærksomheden henledes paa en af Lærer ved Fiskeskipperskolen i Frederikshavn, C. Mygind, udarbejdet Fremstilling af Søvejsreglerne, der med Held har været anvendt ved danske Fiskeskipperskoler.

Nærværende Sag er i sin Tid rejst paa Foranledning af Færøernes Skipper- og Navigatorforening. Det fremgaar af en i Afskrift vedlagt Amtsskrivelse af 18. Marts 1915*), at Sagen har været forelagt Skipperforeningen, efter at de ommeldte Skrivelser fra Handelsministeriet og Navigationsdirektøren forelaa, og at samme ikke har fundet noget at erindre mod Fremstillingen.

Overfor Navigationsdirektøren har Amtet i nysnævnte Skrivelse udtalt, at det, man i første Række ønsker, er en Fremstilling af Søvejsreglerne, der er umiddelbar forstaaelig for Motorbaadsførere og medgives disse til Opbevaring ombord, og med dette for Øje fremhæves det ønskelige i, om den ommeldte Fremstilling kunde forkortes betydeligt, saafremt dette kan ske uden paa anden Maade at forringe dens Brugbarhed.

Dette kan Udvalget tiltræde, og man ser ikke rettere end, at man bør stræbe hen til, at den saaledes anbefalede Fremstilling, saafremt den ikke kan forkortes, søges tilvejebragt i saa mange Eksemplarer, at enhver af Motorbaadsførerne kan faa ét Eksempplar. Man tillader sig i Overensstemmelse hermed at stille følgende

Forslag.

Det henstilles til Amtet, at den blandt Sagens Bilag værende, af Lærer ved Fiskeskipperskolen i Frederikshavn C. Mygind udarbejdede Fremstilling af de internationale Søvejsregler tilvejebringes i saa stort Antal, at et Eksempplar kan leveres hver enkelt Motorbaadsfører til Opbevaring ombord i Motorbaadene.

Ved Sagens 2. Behandling den 20. September sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

*) Udelades her.

XLIII. Sagen angaaende Ændring i Sønæringsloven.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag angaaende Ændring i Sønæringsloven.

Ved Sagens 1. Behandling den 6. August vedtoges det efter Forslag af Samuelson at henvise den til *Udvalget i Sagen angaaende Motorbaadsføreres Kendskab til Søvejsreglerne.*

Den 16. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist Sagen om Ændringer i Sønæringsloven.

Vedkommende Sag er udsat fra i Fjor, jfr. Udvalgsbetænkning af 2. September 1914.

Udvalget erkender, at denne Sag har Krav paa at løses, saa snart Tiden dertil er inde. Dette kan ikke siges at være Tilfældet i Øjeblikket, idet det er Udvalget bekendt, at Rigsdagen netop nu behandler et Lovforslag om Sønæring, der i ikke ringe Grad afviger fra den nuværende Sønæringslov, og at Forslaget netop bestemmer, at den eventuelle nye Lov ved kongl. Anordning kan sættes i Kraft paa Færøerne med de Ændringer, som findes nødvendige, efter at Lagtinget derom er hørt. Heraf følger, at Sagen vil blive Lagtinget forelagt af Regeringen, saa snart Loven er gennemført paa Rigsdagen, og det vil være umuligt for Tinget at udtale sig om, hvilke Ændringer man finder fornødne, saa længe man ikke kender den endelige Form for Loven. Som Følge heraf bør nærværende Sag udsættes ogsaa i Aar.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

* Se Lagtingstidende for 1914, Side 27.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 18. *September* betragtedes Udvalgets Forslag som vedtaget uden Afstemning.

XLIV. Andragende om Ændringer i Taksterne for Benyttelsen af Dykkerdragten.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. *Juli* fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag om Ændringer i Taksterne for Benyttelsen af Dykkerdragten.

S. D. henvistes Sagen til *Budgetudvalget*.

Den 16. *August* afgav Udvalget (Ordfører: Eftersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Denne ved Amtets Skrivelse^{**)} af 2. Maj f. A. Tinget forelagte Sag er udsat fra i Fjor. Sagen er bleven rejst ved Andragende^{**)} af 21. Januar f. A. fra Dykker Anton Andreasen, Thorshavn, og gaar ud paa, at Taksten fastsættes ens for Benyttelse i Thorshavn og udenfor Thorshavn.

De gældende Bestemmelser om Betalingen for Dykkerapparatet er saalydende:

»Dykkerdragten er til Afbenyttelse for alle. For Afbenyttelsen betales en Takst af 10 Kr., som erlægges forud, og endvidere i Thorshavn 1 Kr. for hver Time eller Dele af en Time, den er under Afbenyttelse, og udenfor Thorshavn 5 Kr. pr. Dag. Betalingen løber fra det Tidspunkt, Dragten udleveres, indtil den modtages tilbage. Alle Transportomkostninger betales af Brugeren, som tillige erstatter Beskadigelser af Dragten efter Regning.«

Jfr. Lagtingstidende B. for 1905, Side 195, cfr. A., Side 18.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1914, Side 105.

^{**)} Udelades her.

Thorshavns Byraad anbefaler Andragendet uden Motivering.

Fra Landfogden foreligger en motiveret Erklæring af 2. Marts 1914, der slutter saaledes:

»Jeg har intet et erindre imod, at Taksten for Benyttelsen af Dykkerdragten ændres som af Andrageren foreslaaet, skønt jeg ikke kan se, at Dykkerdragten eller Brugerne har nogen virkelig Interesse heri.«

Endelig har Andrageren i en Skrivelse**) af 7. Maj f. A. paa Foranledning af en Skrivelse**) af 11. Marts s. A. fra Amtet foretaget en Ændring i sit oprindelige Standpunkt, idet han udtaler, »at Kr. 7 pr. Dag + Kr. 10 i Udlaan (Dagpengene beregnes for hver paabegyndt Dag) for Benyttelse af Dykkerdragten i Thorshavn vil kunne anses som ligestillet med, hvad der bliver betalt for Brug af samme udenfor Thorshavn.«

Forslag.

Der svares Andrageren, at Lagtinget ikke finder tilstrækkelig Anledning til at ændre Taksten for Dykkerdragten i Thorshavn.

Ved Sagens 2. Behandling den 19. August sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

XLV. Ang. forskellige Beløb, som forskudsvis ere afholdte af Amtsrepartitionsfonden.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag angaaende forskellige Beløb, som forskudsvis ere afholdte af Amtsrepartitionsfonden.

Endvidere fremlagdes en Skrivelse**) fra Landfogden af 24. Juli 1915, hvori henstilles, at nærmere angivne Beløb, der forskudsvis ere afholdte af Amtsrepartitionsfonden som Udgifter i forskellige Justitssager, føres til endelig Udgift.

S. D. henvises Sagen til Budgetudvalget.

*1 Se Lagtingstidende for 1914. Side 105.

**) Udelades her.

Den 16. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Sagen er delvis udsat fra forrige Aar, jfr. Tidenden, Side 105.

Forslag.

A. Følgende af de omhandlede Udgifter føres til endelig Udgift i Amts-repartitionsfondens Regnskab:

1. Vedr. Thomas Johan Niclasen, Tveraa	267 Kr. 29 Ø.
2. Vedr. Lærer Karl Henry Kristian Petersen, forh. Porkere	269 — 20 —
3. Vedr. en Undersøgelse ang. Ødelæggelse af Lærer Joen- sens Stakit, Midvaag, ...	1 — 08 —
4. Vedr. Politituorden, udøvet af Personer fra Kutter »Thor«.	0 — 50 —
5. Vedr. Undersøgelse om Behandling af Postsække	10 — 95 —
6. Vedr. Susanne Haldensen, Thorshavn	33 — 93 —
7. Vedr. Sofie Louise Askham Christiansen, Thorshavn.....	17 — 39 —
	600 Kr. 34 Ø.

Det under Post 1 ommeldte Beløb (vedr. Th. J. Niclasen) eftergives dog ikke, men søges betalt, saa snart Mulighed herfor foreligger.

B. Amtmanden anmodes om at foranledige, at Landfogdens Forslag i lignende Retning for Fremtiden begrundes med Hensyn til samtlige Poster, hvilket ikke er iagttaget med Hensyn til alle de i Landfogdens Skrivelse af 2. Juli 1914 omhandlede Beløb.

Ved Sagens 2. Behandling den 20. August sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

XLVI. Beskyttelse af Fiskeyngel.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag angaaende internationale Regler vedrørende Beskyttelse af Fiskeyngel.

Ved Sagens 1. Behandling den 6. August vedtoges det efter Forslag af Dahl at henvise den til *Udvalget i Sagen om Motorbaadsfereres Kendskab til Søvejsreglerne*.

Den 18. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelson) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist Sagen om international Beskyttelse af Fiskeyngel.

Sagen er rejst paa Foranledning af et til Tinget i Fjer indkommet Andragende**) fra Bestyrelsen for Færøernes Rederiforening, i hvilket Andragende — der er dateret 8. Juni 1914 — Rederiforeningen henleder Opmærksomheden paa, at der paa det Tidspunkt, Andragendet fremkom, paatænkte indgaaet en international Overenskomst angaaende Fiskeriet i Nordsøen til Beskyttelse af Fiskeyngel indenfor en bestemt Zone. Rederiforeningen anmoder derfor Lagtinget om at foranledige, at ogsaa Færøerne eller det Færøerne omgivende Hav indbefattes i det Havareal, der skal beskyttes.

Udvalget er enigt med Rederiforeningen i Sagens Vigtighed. Siden Andragendet fremkom, er midlertid Verdenskrigen udbrudt og alt internationalt Samarbejde paa saa fredelige Omraader, som det omhandlede, er dermed blevet afbrudt. Desværre tør man næppe tro, at det Tidspunkt er nærliggende, naar det omhandlede Arbejde genoptages.

At fremsende til Regeringen til videre Foranstaltning den her foreliggende Sag synes derfor ikke hensigtsmæssigt i Øjeblikket. Udvalget mener derfor, at Sagen bør udsættes. Da man ønsker særlig at henlede Opmærksomheden paa denne Sag, naar Tidspunktet for dens Fremme er inde, foreslaar man, at den udsættes til næste Aar.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 102.

**) Udelades her.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 20. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

XLVII. Andragende om Tilskud til Anskaffelse af en Stamhingst.

Ved Lagtingets Aabning den 29. *Juli* fremlagdes det fra den ekstraordinære Lagtingssamling 1915 udsatte Andragende om Tilskud til Anskaffelse af en Stamhingst.

Ved Sagens 1. *Behandling* den 17. *August* vedtoges det efter Forslag af J. C. F. Dam at henvise den til *Budgetudvalget*.

Den 3. *September* afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Nærværende Sag er udsat fra den overordentlige Lagtingssamling i Maj Maaned i Aar.

Der foreligger et Andragende*) fra to af Tingets Medlemmer (Egholm og Patursson), hvori der meddeles, at Stamhingsten »Grani«, som tilhørte Amtet, er død, idet disse samtidig paapege Betydningen af, at der snarast anskaffes en Stamhingst af norsk Vestlandrace, og ansøge om det fornødne Tilskud til Indkøbet.

Et Flertal indenfor Udvalget (Effersøe, J. Rasmussen, Christiansen, Matras og Samuelsen) finder, at Amtskommunen ikke, som tidligere er sket, nu bør anskaffe en ny Stamhingst, men at Hingstens Anskaffelse og Underhold m. v. bør være en Opgave for Øernes Hesteejere. Derimod finder Flertallet, at Sagen har en saa stor almen og gavnlig Betydning, og i øvrigt er af en saadan Beskaffenhed, at den bør faa økonomisk Støtte fra Amtskommunen i Form af et passende Tilskud til Hingstens Anskaffelse, ligesom man kan tilraade, at Amtskommunen paatager sig en passende Del af Risikoen for hændelig Skade, der maatte paa komme den eventuelle Hingst. Samtidig maa Flertallet dog udtale, at man ikke kan anbefale Tinget at tage endelig Stilling til Sagen i Aar, dels under Hensyn

*) Udelades her.

til, at Hingsten ikke er indkøbt og dens Pris derfor er uvis, og dels paa Grund af, at det er vanskeligt for Tiden at bedømme, hvor stort Beløb Amtskommunen i sin Tid vil kunne afse i det heromhandlede Øjemed.

At andrage Staten om Tilskud i det heromhandlede Øjemed kan man i ethvert Fald ikke anbefale for nærværende Tid.

Et Mindretal (Egholm og Patursson) mener, at man efter Sagens Betydning og hele Beskaffenhed bør indtage den samme Stilling, som Lagtinget har indtaget tidligere, nemlig at anskaffe en Stamhingst, som skal være Lagtingets Ejendom, og samtidig at andrage Statskassen om et Tilskud.

Forslag.

Af Flertallet (Liffersøe, J. Rasmussen, Christiansen, Altras og Samuelson):

Der svares Andragerne, at Lagtinget er betænkt paa at yde et passende Tilskud til Anskaffelse af en Stamhingst af hensigtsmæssig Race og Beskaffenhed under Forudsætning af, at der ydes Sikkerhed for, at Hingsten vil blive anvendt til Avl her paa Øerne i videst mulig Udstrækning, samt at man ikke kan tage endelig Stilling til Sagen, forinden Hingsten er blevet anskaffet.

Der meddeles derhos Andragerne, at Lagtinget endvidere er betænkt paa at bære en Andel af Risikoen ved Skade, der maatte paakomme den eventuelle Stamhingst uden Skyld fra Ejernes Side.

Af Mindretallet (Egholm og Patursson):

1. For Amtsrepartitionsfondens Regning anskaffes en til Avl paa Færøerne velegnet Hingst af norsk Vestlandsrace.
2. Lagtinget andrager Statskassen om et Tilskud paa 1500 Kr. til Hingstens Anskaffelse.

—

Ved Sagens 2. *Behandling* den 6. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 10. *September* sattes Mindretallets Forslag først under Afstemning, men da dette kun opnaaede 7 Stemmer for og ingen imod, sattes Flertallets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

XLVIII. Angaaende Gennemførelse af Apotekerloven.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af 28. Juni 1915*:

Hoslagte Sag vedrørende den nærmere Gennemførelse af Apotekerloven skal man herved tilstille Lagtinget.

Ved Sagens 1. Behandling den 7. August vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til *Udvalget i Sagen om Udvidelse til Færøerne af Lov om Embedslægevæsenets Ordning*.

Den 20. September afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Lov Nr. 121 om Apotekervæsenet paa Færøerne af 29. April 1913 §§ 5 og 7 er blevet foreskrevet, at de i det øvrige Kongerige til enhver Tid gældende Bestemmelser med Hensyn til hvilke Varer det skal være forbudt at forhandle i almindelig Købmandshandel, skal være gældende paa Færøerne, dog med de Forandringer, som Justitsministeriet finder fornødne, samt at andre Spørgsmaal vedrørende Apotekervæsenet og Medikamenthandelen paa Færøerne, som ikke omhandles i Loven, skal afgøres af Justitsministeriet, saa vidt Forholdene tillade det, i Overensstemmelse med de for det øvrige Kongerige gældende Love og Bestemmelser.

I Anledning heraf har Justitsministeriet ved en Skrivelse**) af 9. Juni d. A. begæret Lagtingets Erklæring m. H. t.:

- 1) hvilke Ændringer der bør foretages i Anordning Nr. 166 af 1. August 1914 om Apotekervarer,
- 2) de Regler, der bør gives for Eftersyn af færøske Apotekers Drift, og
- 3) forskellige Bekendtgørelser m. m. angaaende Apotekervæsenet.

Det har ikke været muligt for Udvalget i den Tid, som man har haft til Raadighed i indeværende Lagtingssamling, at underkaste de paagældende ret vidtløftige Bestemmelser den Undersøgelse og Overvejelse, som er nødvendig, for at Udvalget kan affatte et endeligt Forslag til Tinget.

Som Følge heraf ser Udvalget sig nødsaget til at foreslaa Tinget at vedtage:

*) Se Lagtingstidende for 1912, Side 16, og 1913, Side 144.

**) Udelades her.

1. Sagen angaaende forskellige Bestemmelser om Apotekervæsenet og Medicamenthandelen paa Færøerne udsættes til næste ordinære Lagtingsamling.
2. Justitsministeriet underrettes herom.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 21. *September* sættes Udvalgets Forslag Punkt 1 og 2 under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

XLIX. Andragende om Godtgørelse for Orgelspil i Klaksvig Kirke.

Ved Lagtingets Aabning den 29. *Juli* fremlagdes følgende *Andragende*:

Til
Lagtinget.

Klaksvig Sogns Menighedsraad skal herved ærbødigt tillade sig at ansøge Lagtinget, om der af Kirkekassens Midler kunde tilstaas Klaksvig Kirkes Organist en aarlig Godtgørelse paa 75 Kr. for Orgelspil ved Gudstjeneste i Kirken.

Klaksvig, den 15. April 1915.

Paa Menighedsraadets Vegne

Chr. Faulenborg,
Fmd.

S. D. henvistes Sagen til *Kirkekassendvalget*.

Den 23. August afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende, hvori Sognepræsten for Norderø Præstegæld paa Klaksvig Sogns Menighedsraads Vegne ansøger Lagtinget om, at der af Kirkekassens Midler maa tilstaaes Klaksvig Kirkes Organist en aarlig Godtgørelse paa 75 Kr. for Orgelspil ved Gudstjenesten i Kirken.

I Overensstemmelse med tidligere af Lagtinget givne Svar paa lignende Andragender (jfr. Lagtingstidende for 1907, Side 191) skal Udvalget foreslaa, at der svares Andrageren:

Lagtinget kan ikke af Kirkekassen eller af nogen anden af de under Tinget sorterende Kasser yde Godtgørelse for Orgelspil i Klaksvig Kirke.

Ved Sagens 2. Behandling den 27. August sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 11 Stemmer mod 0.

L. Angaaende Forhøjelse af Godtgørelsen for Orgelspil i Thorshavns Kirke*) samt Godtgørelse til Klokkeren ved samme Kirke.

Ved Lagtingets Aabning den 20. Juli fremlagdes en *Skrivelse fra Færø Amt og Provsti af 5. Juli 1915* med 1 Bilag, saalydende:

Det hoslagt medfølgende Andragende fra Organist Waagstein, om Forhøjelse af hans Honorar som Organist ved Thorshavns Kirke, tilstilles herved Lagtinget.

* * *

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 71.

Til

Færø Amt og Provsti.

I November Maaned 1914 var jeg af Henbredsenssyn og efter min Læges Anvisning nødsaget til at afholde mig fra alt Arbejde baade som Lærer ved Thorshavns Kommuneskole og som Organist ved Thorshavns Kirke. I den Tid maatte jeg holde en Vikar til Organisttjenesten i Kirken, og har i den Anledning maattet betale Vikaren 18 Kr. Dette Beløb skal jeg herved ærbødigtst hos det høje Amt og Provsti andrage om at maatte faa refunderet af Thorshavns Kirkekasse.

Samtidig skal jeg tillade mig at henlede det høje Amt og Provstis Opmærksomhed paa, at dengang jeg blev ansat som Organist ved Thorshavns Kirke, var der kun een Præst i Sydstrømø Præstegæld. Jeg var dengang forpligtet til at spille Orglet ved alle Højmesse gudstjenester i Kirken og ellers ved alle Gudstjenester og kirkelige Handlinger, der holdtes af Sognepræsten. Nu er der imidlertid to Præster i Sydstrømø, og som det vil være Amt og Provsti bekendt er Arbejdet for Organisten ved Thorshavns Kirke derved blevet i høj Grad forøget, ja, næsten blevet det dobbelte, idet der nu ofte er to Gudstjenester om Søndagen, flere Altergange, det dobbelte af Fastegudstjenester, Adventsgudstjenester, 4 Konfirmationer om Aaret imod to tidligere o. s. v. Desuden hænder det jo ofte, at fremmede Præster holder Gudstjeneste i Thorshavns Kirke. Jeg vil i denne Anledning ærbødigtst tillade mig at forespørge hos Amt og Provsti, om det kan være Meningen med min Stilling som Organist ved Kirken, at Arbejde i ubegrænset Maa! kan paalægges mig uden nogen tilsvarende Godtgørelse, og om saadan Forpligtelse maa anses for at staa i noget rimeligt Forhold til de Forpligtelser, som ellers paahviler de andre Embeder ved Thorshavns Kommuneskole, som f. Eks. Tredielærerembedet.

Ganske vist fik jeg sidste Aar bevilget et Tillæg til min Løn som Organist paa 50 Kr. — jeg havde andraget om at faa 100 Kr. —; men en saadan Lønforhøjelse betyder ikke ret meget, idet paa den anden Side de private Godtgørelser for kirkelige Handlinger, som f. Eks. Barnedaab, paa Grund af Forholdene er gaaet meget betydeligt ned. Om jeg til Tider kunde ønske at faa en Vikar til at besørge Orgeltjenesten i mit Sted, kan jeg ikke faa en kvalificeret Vikar for mindre Betaling end 2 Kr. for hver Tjeneste; men det kan jeg, som Forholdene er, ikke staa mig ved.

Endelig skal jeg tilføje, at hele min Søndag paa Grund af det forøgede Arbejde bliver optaget, saa at jeg ikke faar den tilstrækkelige Hvile, som nødvendigvis udkræves for mit Skolearbejde.

Thorshavn, den 6. Juni 1915.

Ærbødigtst

J. Waagstein.

S. D. henvistes Sagen til Kirkekasseudvalget.

Den 11. August fremlagdes følgende *Andragende*:

Til
Færø Amt og Provsti.

I Henhold til min tidligere mundtlige Henvendelse til Kirkeinspektionen tillader jeg mig herved ærbødigst at andrage om en passende Godtgørelse for det betydeligt øgede Arbejde, som Ansættelsen af Pastor A. Joensen som Andenpræst i Thorshavn har paaført mig i min Stilling som Klokke ved Thors-
havns Kirke.

Af vedlagte Fortegnelse*) over ekstraordinære Gudstjenester etc. vil Kirkeinspektionen kunne danne sig et Skøn over den Godtgørelse, jeg med Rimelighed maa siges at have Krav paa, da Klokkebestillingen, samtidig med at Arbejdet, i hvert Fald om Vinteren, er fordoblet, kun indbringer godt det halve af, hvad den tidligere har givet. Saa stærk er Tilbagegangen, at mens jeg i Aaret 1913—14 havde en Indtægt som Klokke af c. 275 Kr., har det sidste Aar, 1914—15, med det stærkt forøgede Arbejde kun givet c. 215 Kr.

Det vil antagelig være unødigt at gøre opmærksom paa, at jeg som Klokke ikke oppebærer nogen som helst fast Løn, men udelukkende er henvist til at faa mit Arbejde godtgjort ved tilfældigt Offer og lignende.

Thorshavn, den 11. August 1915.

Peter Alberg.

S. D. henvistes Sagen til *Kirkekassendvalget*.

Den 21. September afgav Udvalget (Ordfører: Evensen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Fra Organisten ved Thorshavns Kirke, J. Waagstein, er der til Færø Amt og Provsti sendt et Andragende om en Forhøjelse af det ham af Thorshavns Kirkes særlige Kasse tilstaaede Honorar for Orgelspil samt Andragende om Refusion af samme Kirkekasse af et Beløb paa 18 Kr., han i November Maaned i Fjor har maattet betale en Vikar. Andragendet om Honorarforhøjelsen er motiveret med den Forøgelse i Organistens Arbejde, som Ansættelsen af en Andenpræst i Thorshavn har medført.

Endvidere er der til Amt og Provsti fra Klokke ved Thorshavns Kirke Peter Alberg indsendt et Andragende om en passende Godtgørelse for det øgede Arbejde, som Ansættelsen af nævnte Andenpræst har paaført ham som Klokke. Dette Andragende er ledsaget af en Fortegnelse*) over de ekstraordinære Gudstjenester (c. 30 i Tallet), som Ansættelsen af Andenpræsten har medført i et Tidsrum af 11 Maaneder. Samtidig oplyser Andrageren, at det Offer, der ydes ham som Klokke, er i ret betydelig Tilbagegang.

Amt og Provsti har forelagt disse Andragender for Lagtinget, der har henvist dem til undertegnede Udvalg. Udvalget har forelagt Sagerne for Thors-
havns Menighedsraad. Dette har enstemmig udtalt, at det ikke kan anbefale at forhøje *Organistens* Løn, der skønnes at staa i et rimeligt Forhold til hans Ar-

*) Udelades her.

bejde. Med Hensyn til *Klokkeren* udtales, at hans Arbejde vel er bleven noget forøget siden Ansættelsen af Andenpræsten; men samtidig er Degnens Arbejde blevet mindre, da Messefald er saa godt som bortfaldet, hvorfor det anbefales, at Degnens og Klokkerens Arbejde fordeles saaledes, at Degnen møder i Kirken ved alle Formiddagsgudstjenester, Klokkeren ved alle Aftengudstjenester; derved bliver Arbejdet for hver især omtrent det samme, som det var tidligere. Ifald Forholdet kan ordnes saaledes, anser Menighedsraadet det ikke for nødvendigt, at Klokkeren faar nogen fast Løn.

Udvalget har ikke fundet Anledning til at foreslaa nogen Forhøjelse af Honoraret for Orgelspillet ved Thorshavns Kirke, men henholder sig til Menighedsraadets Udtalelser. Desuden fik Organisten i Fjor sin Løn forhøjet med 50 Kr. netop i Betragtning af, at hans Arbejde vilde blive forøget ved Ansættelsen af en Andenpræst i Thorshavn.

Udvalget er ogsaa med Menighedsraadet enig i, at man ikke kan gaa med til at anbefale, at Klokkeren ved Thorshavns Kirke faar nogen som helst fast Løn. Man kan med Menighedsraadet finde, at det vilde være en fornuftig Ordning, om Degnens og Klokkerens Arbejde blev fordelt som af Raadet foreslaaet. En saadan Ordning er imidlertid betinget af, at de interesserede Kirkebetjente enes derom.

I en ny Erklæring har Menighedsraadet foreslaaet, at man ydede Klokkeren en passende Godtgørelse for det af ham i det forløbne Aar udførte Ekstraarbejde. Under Hensyn til de foreliggende Omstændigheder kan Udvalget gaa med til at foreslaa dette under den klart udtalte Betingelse, at det ikke medfører nogen som helst Konsekvenser for Eftertiden.

I Henhold til det anførte skal Udvalget derfor tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Af Thorshavns Kirkes særlige Kasse bevilges Klokker Peter Alberg en ekstraordinær Godtgørelse paa 50 Kr. for det af ham i Tidsrummet fra 1. Oktober 1914 til 30. September 1915 paaførte Ekstraarbejde, foranlediget ved Ansættelsen af Andenpræsten, Pastor A. Joensen. Det tilkendes gives Andrageren, at han ikke kan forvente denne Godtgørelse fornyet for Fremtiden.

Ved Sagens 2. Behandling den 22. September fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Udvalget til sammes Forslag*:

Udvalgets Forslag betegnes som 1, og der tilføjes som 2det Punkt: Der svares Lærer og Organist Waagstein, at Lagtinget ikke kan forhøje det ham tillagte Honorar for Orgelspil i Thorshavns Kirke.

Sagen overgik til 3. Behandling.

Ved 3. Behandling s. D. sattes Ændringsforslaget under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

Udvalgets oprindelige Forslag i Betænkningen sattes under Afstemning og vedtoges med 11 Stemmer mod 0.

LI. Andragende om Afholdelse af Amtsfattigkassen af Udgifter ved en Sindssygs Ophold paa en Sindssygeanstalt.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes følgende *Andragende*:

Til
Lagtinget.

Undertegnede Lærer H. J. V. Dam af Vestmanhavn tillader mig herved at henvende mig til det høje Ting i følgende Anledning:

I 1913 blev min Datter Olga Ingeborg Marie Dam sindssyg og maatte anbringes først paa Amtshospitalet og siden ved Vordingborg Sindssygeanstalt. Jeg har i den forløbne Tid selv afholdt alle de paaløbne Udgifter, som til Dato beløbe sig til 694 Kr. 96 Øre.

Jeg har henvendt mig til Direktionen for bemeldte Sindssygeanstalt med Anmodning om at erholde Friplads til min Datter, men har faaet Meddelelse om, at Sindssygeanstalten ikke raader over saadanne.

Da der er ringe Sandsynlighed for, at min Datter snart bliver rask igen, og da jeg snart paa Grund af Alder maa opgive min Lærer-Virksomhed, ligesom mine Udlæg, som foran anført, allerede ere store, ser jeg mig ikke i Stand til vedblivende at afholde yderligere Udgifter, hvorfor jeg herved tillader mig at anmode det høje Ting om, at Udgifterne ved min Datters Ophold paa Sindssygeanstalten fremtidig afholdes af Amtsfattigkassen.

Vestmanhavn, den 1. Februar 1915.

Ærbødigst

H. J. V. Dam.

S. D. henvistes Sagen til *Budgetudvalget*.

Den 15. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Forslag.

Der svares Andrageren, at man ikke kan bevilge hans Andragende, da det vilde stride mod Lagtingets Praksis.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 20. *August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

LII. Bevilling til Føroya Fólkaháskúla.*)

Ved Lagtingets Aahning den 29. *Juli* fremlagdes følgende *Andragende* fra Bestyrelsen for Føroya Fólkaháskúla:

Føroya Fólkaháskúla, 31. mei 1915.

Til
Løgtingið.

Stjórn Føroya Fólkaháskúla biður hervið Føroya løgting um, at tað av tí peningi, sum tað hevur at ráða yvir, veitir Føroya Fólkaháskúla 300 kr. árliga.

Á somu tíð skal løgtingið verða gjørt kunnugt við, at í brævi av 1. apríl í ár hevur ministerið sagt stjórn skúlans frá, at á fíggjarlógini fyri fíggjarárið 1915—16 er tillagt Føroya Fólkaháskúla 900 krónur sum fyrri partur av einum styrki, ið er givin fyri 2 ár, — og við teimum treytum, at løgtingið á somu tíð av sínum kassum letur árliga minst 300 krónur.

Seinasta vetur (1914—15) vóru 24 *dreingir* á skúlanum; av teimum høvdu 4 ongan styrk frá státinum, 1 hevði verið í vetur á skúlanum fyrr. Í sumar eru 18 *gentur* á skúlanum; av teimum hava 2 ongan styrk frá státinum.

Við hávirðing
stjórarinnar vegna
Símun av Skarði.

S. D. henvistes Sagen til *Budgetudvalget*.

*) Se Lagtingalidende for 1914, Side 105.

Den 16. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersee) følgende

Udvalgsbetænkning.

Højskolens Bestyrelse andrager om et aarligt Tilskud paa 300 Kr.

Et Flertal (Christiansen, Effersee, Matras, J. Rasmussen og Samuelson) er principielt imod at yde Højskolen den ansøgte ekstraordinære Støtte. I Betragtning af den overordentlige Situation, som foreligger i Aar ligesaa vel som i Fjor, vil Flertallet dog ogsaa i Aar afholde sig fra at fremsætte Forslag om, at det Tilskud fra Lagtinget, der hidtil er ydet Højskolen, bortfalder, og hvilket Tilskud er en Betingelse for, at det for Finansaaret 1916—17 af Staten bevilgede Tilskud udbetales.

1st Mindretal (Egholm og Patursson) fremsætter følgende

Forslag.

Der ydes Føroya Fólkaháskúla et Tilskud af økonomisk Fond paa 300 Kroner for Finansaaret 1916—17.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 20. August vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 13. September sattes Mindretallets Forslag under Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0.

LIII. Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Kirkebø Sogn.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes en Skrivelse fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø, hvormed fremsendes »Udkast til Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Kirkebø Sogn«).

S. D. henvistes Sagen til *det kommunale Udvalg*.

Den 17. August afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Forstanderskabet for Sydstrømø Præstegælds Kommune har ønsket Kirkebø Sogn delt i 2 Afstemningskredse med Hensyn til kommunale Valg og har i den Anledning til Amtet indsendt et den 9. Februar 1915 dateret Vedtægtsudkast, som foreskrevet i Lov Nr. 84 af 30. April 1909 § 6, 1. og 5. Stk.

Amtet har ved Skrivelse*) af 17. Marts d. A. til Forstanderskabet udtalt sig om Forslaget og foreslaaet visse Ændringer. Disse er ved Skrivelse*) af 25. Maj d. A. tiltraadte af Forstanderskabet.

Undertegnede Udvalg, til hvilket denne Sag er henvist, tillader sig at anbefale, at Kirkebø Sogn med Hensyn til kommunale Valg deles i 2 Valgdistrikter, idet de stedlige Forhold taler for en Deling som den foreslaaede, og da Vedtægtsforslaget, som det nu er tiltraadt af Forstanderskabet, formenes at indeholde tilstrækkelige og tydelige Regler, uden andre Afvigelser fra de i Loven foreskrevne end dem, der følger af, at Afstemningen foregaar paa to Steder i Stedet for paa eet Sted, anbefales det til Stadfæstelse.

Idet en Afskrift af Forslaget, rettet i Overensstemmelse med Amtets af Forstanderskabet tiltraadte Forslag, vedlægges, tillader man sig at foreslaa til Vedtagelse:

Lagtinget stadfæster det indsendte »Udkast til Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Kirkebø Sogn« med de af Amtet foreslaaede og af Forstanderskabet tiltraadte Ændringer som gældende Vedtægt fra 1. Januar 1916.

* * *

Det i Betænkningen ommeldte *Udkast til Vedtægt* er saalydende:

*) Udelades her.

Udkast til Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Kirkebø Sogn.

(Med de af Amtet foreslaaede og af Udvalget tiltraadte Ændringer.)

§ 1.

Kirkebø Sogn deles med Hensyn til Afstemning ved kommunale Valg i to Kredse: Kirkebø—Velbestad med Valgsted i Velbestad og Hestø—Kølter med Valgsted paa Hestø. For hver af disse Valgkredse affattes særlige Valglister.

§ 2.

Samtidig med, at der udskrives Valg i Kirkebø Sogn — hvad enten det er Valg i Sognet alene eller Valg for hele Kommunen — vælger Forstanderskabet det fornødne Antal Personer til paa Valgdagen at histaa Valgnævnet ved Valgets Ledelse og Stemmernes Modtagelse, saaledes at der — Valgnævnets Medlemmer indbefattet — bliver 3 Personer og 2 Suppleanter ved hvert Valgsted. Samtidig bestemmer Valgnævnet, hvem der skal lede Valget i det Valgdistrikt, hvor Valgnævnets Formand ikke er bosat.

Kandidatlister til Valg, hvor Sognene i de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld skal vælge i Forening, indleveres i Overensstemmelse med Lov Nr. 84 af 30. April 1909 § 7, 3. Stk., til Formanden for Kommunens fælles Valgnævn (Lov 30. April 1909 § 4). — Kandidatlister til Valg, der er særlig for Kirkebø Sogn, indleveres i Overensstemmelse med Lov 30. April 1909 § 7, 2. Stk., til Formanden for Valgnævnet i Kirkebø Sogn.

Formanden for Valgnævnet i Kirkebø Sogn sender snarest muligt Genpart af de til ham indleverede Kandidatlister til den, der forestaar Valghandlingen i det Distrikt, hvor Formanden ikke er bosat (jfr. § 2). Den samme Fremgangsmaade følges med Hensyn til de fra Formanden for Kommunens fælles Valgnævn i Henhold til Lov af 30. April 1909 § 9, 3. Stk., modtagne Afskrifter af Kandidatlister.

§ 3.

Valgnævnet sørger for Tilvejebringelse af de fornødne Stemmesedler, Stemmerum og Stemmekasser paa hvert af Valgstederne.

§ 4.

Valget foretages begge Steder paa samme Dag og Klokkeslæt.

Valget ledes af de i næværende Vedtægts § 2, 1. Stk., nævnte Personer.

I øvrigt foregaar Valghandlingen og Stemmemodtagelsen paa hvert af Valgstederne i Overensstemmelse med de i fornævnte Lov af 1909 §§ 9—12 foreskrevne Regler. Paa hvert af Valgstederne føres en autoriseret Valgbog.

§ 5.

Umiddelbart efter, at Stemmeafgivningen er sluttet, optælles Stemmerne paa hvert Valgsted, hvorefter Stemmesedler, Konvolutter, Valg- og Stemmelister samt en Udskrift af Valgbogen forsegles.

Ved Valg fælles for hele Kommunen sendes den forseglede Pakke straks fra hvert Valgsted direkte til det fælles Valgnævn (Lov 30. April 1909 § 13).

Ved Valg alene for Kirkebø Sogn sendes den forseglede Pakke fra det Valgsted, hvor Formanden for Valgnævnet ikke er til Stede, til nævnte Formand. Valgnævnet for Kirkebø Sogn foretager Ottendedagen efter Valgdagen

den endelige Optælling i et offentligt Møde. Skulde Stemmesedlerne fra det andet Valgsted ikke være ankomne til den Tid, udsættes Optællingen, indtil disse Stemmesedler kommer til Stede.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 21. *August* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 28. *August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

LIV. Vilkaar for Deling af Vaagø Sognes Kommune i fire særskilte Kommuner.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. *Juli* fremlagdes Forslag til Vilkaar for Deling af Vaagø Sognes Kommune i fire særskilte Kommuner.**).

S. D. henvistes Sagen til det kommunale Udvalg.

Den 17. *August* afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Ved Skrivelse af 2. December f. A. har Justitsministeriet bifaldet Lagtingets Indstilling af 1. September s. A. om Deling af Vaagø Sognes Kommune, saaledes at Delingen træder i Kraft fra 1. Oktober d. A., efter at de fornødne Forstanderskabsvalg er foretagne og efter at Lagtinget paa Grundlag af Forslag

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 36.

**) Udelades her.

fra Forstanderskabet har fastsat Vilkaarene for Adskillelsen, derunder Fordeling af Formue og Gæld.

De fornødne Valg er foretagne, efter at Amtmanden paa Lagtingets Vegne har fastsat Medlemsantallet i Forstanderskaberne for Sandevaag Sogns Kommune og Bø Sogns Kommune.

Til de øvrige Vilkaar foreligger nu et af Forstanderskabet den 23. Februar d. A. vedtaget Forslag, som har været kundgjort ved Opslag, uden at der er fremkommet nogen Indsigelse imod samme.

Udvalget kan i det hele anbefale Tinget at godkende disse Vilkaar.

Om et enkelt Punkt (Punkt 6), der angaar Fordeling af en Obligationsgæld, ses der at have været Meningsforskel i Forstanderskabet, idet et Mindretal har foreslaaet den hidtidige Fordeling: Midvaag Sogn 35 pCt., Sandevaag Sogn 25 pCt., Sørvaa Sogn 30 pCt., Bø Sogn 5 pCt. og Myggenæs Sogn 5 pCt. forandret saaledes, at Midvaag skal svare 40 pCt. og Sørvaa kun 25 pCt. — Flertallets Forslag maa i denne Forbindelse betragtes som Forstanderskabets Forslag, imod hvilket der ikke er fremkommet Indsigelse. Da dette Forslag kun fastslaar en tidligere fastsat Fordeling, som ikke synes at være uretfærdig, vil man foreslaa ogsaa her at følge Forstanderskabet (Flertallet), og det saa meget mere, som der ikke foreligger nogen Begrundelse for Mindretallets Forslag.

Udvalget tillader sig derfor at foreslaa til Vedtagelse:

Lagtinget bifalder det fra Forstanderskabet for Vaagø Sognes Kommune fremkomne Forslag til Vilkaar for Udskillelse af de enkelte Sogne som særlige Kommuner i følgende Skikkelse:

1. I Henhold til Amtets Skrivelse af 19. December 1914 deles Vaagø Sognes Kommune fra 1. Oktober 1915 i fire selvstændige Kommuner: Sandevaag Sogns Kommune, Midvaag Sogns Kommune, Sørvaa Sogns Kommune og Bø Sogns Kommune.
2. Det vedtages at fastsætte Medlemstallet i Forstanderskaberne i de fire Kommuner saaledes: Sandevaag 5, Midvaag 5, Sørvaa 5 og Bø 3 Forstanderskabsmedlemmer.
3. Sognekommisionen vælges som sædvanlig efter Kommunalloven af 28. Februar 1872.
4. Da hvert Sogn indenfor Vaagø Sognes Kommune hidtil har haft sit særlige Regnskab, foreslaas det, at ved Deling af Kommunen i fire særskilte Kommuner hver Kommune da beholder den Formue og Gæld, som Regnskabet for 1914—15 udviser 30. September 1915.
5. Det paahviler hver enkelt Kommune at betale de Regninger eller andre Restancer, som maatte indkomme efter at Regnskabet er afsluttet, som hører ind under samme Regnskab for 1914—15, og ligeledes de Rettigheder, som maatte indkomme efter Regnskabets Aflægelse, saasom Restancer af Skat, Alderdomsunderstøttelse og andre Indtagter.
6. Obligationsgælden til Købmand A. C. Lützen, Klaksvig, og Færø Amts Sparekasse fordeles saaledes mellem de ny Sognes Kommuner: Midvaag Sogns Kommune 35 pCt., Sandevaag Sogns Kommune 25 pCt., Sørvaa Sogns Kommune 30 pCt., Bø Sogns Kommune 5 pCt. og Myggenæs Sogns Kommune 5 pCt. For hver af Kommunerne udstedes særskilte Obligationer.
7. Jordemodervæsenet i Sandevaag—Midvaag og Sørvaa—Bø uforandret.
8. Lærervæsenet i Sandevaag—Midvaag og Sørvaa—Bø foreløbig uforandret.
9. De hos Forstanderskabet for Vaagø Sognes Kommune værende Protokoller og Arkivsager opbevares fremtidig af Forstanderskabet for Sørvaa Sogns Kommune.

10. Medlemmer af Forstanderskabet for Sandevaag, Midvaag og Bø Sogne skulle fremtidig have Adgang til at se, eventuelt afskrive disse Protokoller og Arkivsager og være berettigede dertil mod at betale almindelig Afskrivningsløn, samt foreløbig Ret at udlåne nævnte Arkivsager og Protokoller, saafremt en af Forstanderskabet afhenter dem.

Ved Sagens 2. Behandling den 27. August vedtoges det at lade den overgaa til 3. Behandling.

Den 25. August fremlagdes følgende *motiverede Ændringsforslag af F. Rasmussen, Christiansen, H. A. Djurhuus og Samtelsen til Udvalgets Forslag:*

Det fremgaar af Lagtingstidende, at Folketallet i Vaagø Præstegæld er følgende:

Midvaag Sogn	481	Personer
Sandevaag —	403	—
Sørvaag —	508	—
Myggenæs —	153	—
Bø —	95	—

Det er Fordelingen af de under Punkt 6 ommeldte Udgifter, man ønsker ændret. Som bekendt bor Vaagø-Lægen i Midvaag, mens Sørvaag ligger godt 1 Mil fra Lægens Bopæl. De to nævnte Sogne har omtrent ens Indbyggertal. Lægen er en stor Skatteyder i Midvaag Sogn. Hans Kommuneskat maa kunne dække en væsentlig Del af det Beløb, som Midvaag Sogn yder som Renter og Afdrag af de Omkostninger, Lægens Bolig koster. Saavidt man har kunnet faa oplyst, skylder Vaagø Sognes Kommune til Bank og Sparekasse samt til en Privatmand i Anledning af Lægeboligen 7286 Kr., hvilket ingenlunde kan siges at være saa ringe en Sum, som man kunde formærke efter Udtalelser ved Sagens 2. Behandling. Hertil kommer saa Præstegældets Nettoudgift til Lægens Lønning, 900 Kr. aarlig, der efter det oplyste deles i samme Forhold som Udgifterne ved Lægeboligen. Myggenæs Sogn ligger saa isoleret og har saa ringe Interesse i en Læge paa Vaagø, naar han ikke er bosat i Sørvaag, at man maa formene, at dette Sogn, der kun tæller c. 150 Indbyggere, ikke bør betale noget væsentligt til Lægeboligen i Midvaag. Det er oplyst, at Sørvaag Sogn i sin Tid har været villig til at udrede Halvdelen af Udgifterne til Lægeboligen, for saa vidt Lægen fik Bopæl i Sørvaag. Det synes i det hele at være et saa stort Gode at have Lægen boende i Bygden, at Midvaag maa udrede et ret stort Beløb udover, hvad de andre Bygder betaler, der har længere Vej til Læge. Efter hvad man ved fra andre Steder, hvor Kommunelæger er bosatte, har man stadig haft dette Hensyn for Øje. Man mener derfor, at Forholdet bør være det, at Midvaag Sogn faar 45 pCt., Sørvaag 25 pCt., Sandevaag 25 pCt., Bø 3 pCt. og Myggenæs 2 pCt. af Udgifterne ved Lægeboligen. I Forstanderskabet har 3 Medlemmer dannet Flertallet, 2 Mindretallet.

I Henhold til foranstaaende skal man foreslaa Udvalgets Forslag Punkt 6 ændret saaledes:

Midvaag	Sogns Kommune	45 pCt.
Sandevaag	—	25 —
Sørvaag	—	25 —
Bø	—	3 —
Myggenæs	—	2 —

Ved 3. Behandling den 30. August fremlagdes følgende *Ændringsforslag af Formanden til Udvalgets Forslag*:

Punkt 6 foreslaas ændret saaledes:

Midvaag	Sogns Kommune	40 pCt.
Sandevaag	—	25 —
Sørvaag	—	25 —
Bø	—	5 —
Myggenæs	—	5 —

Udvalgets Forslag Punkt 1—5 sattes samlet under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

Det motiverede *Ændringsforslag* sattes dernæst under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 10 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Winther, Patursson, R. Rasmussen, Hentze, Matras, Niclasen, Egholm, J. C. F. Dam, Konoy og Formanden; *fraværende*: Evensen).

Derefter sattes Formandens *Ændringsforslag* under Afstemning, ligeledes ved Navneopraab, og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer (*stemte ikke*: Patursson, Niclasen og J. C. F. Dam; *fraværende*: Evensen).

Herefter var Udvalgets Forslag Punkt 6 bortfaldet.

Udvalgets Forslag Punkt 7—10 sattes under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

LV. Udsættelse af Præmier for Tegninger til et færøsk Hus med Stald.*)

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes Sagen ang. Udsættelse af Præmier for Tegninger til et færøsk Hus med Stald.

S. D. henvistes Sagen til *Budgetudvalget*.

Den 22. August afgav Udvalget (Ordfører: Jøffersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

I Henhold til Lagtingets Beslutning 1913 (Lagtingstidende for s. A., Side 82 og 83) er efter stoffunden offentlig Konkurrence og med Tilskud fra Det Hansenske Legat samt Det Classenske Fideikomnis tilvejebragt nogle Tegninger med Overslag og Beskrivelse af et færøsk Beboelseshus med Stald m. v.**)

Spørgsmaalet om en Mangfoldiggørelse af de dertil egnede Tegninger m. m. foreligger nu til Afgørelse. Der er indhentet nogle Oplysninger om Udgifterne herved. Det bliver nødvendigt at foretage indgribende Rettelser i Tegningerne for at de kan mangfoldiggøres. Naar man tilvejebringer 150 Eksemplarer af hver af de foreliggende 16 Tegninger, vil Bekostningen herved blive omtrent 400 Kr. Hertil kommer Trykning af Overslag og Beskrivelse c. 75 Kr.

Udvalget er enigt om, at der bør foretages en Mangfoldiggørelse af i alt Fald nogle af de bedste af de foreliggende Planer (Tegning, Overslag og Beskrivelse), og at der passende kan tilvejebringes 150 Eksemplarer af hver af disse, men man nærer Betænkelighed ved at foreslaa den fornødne Bevilling hertil i Aar og skal derfor foreslaa til Vedtagelse, at

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens 2. Behandling den 25. August betragtedes Udvalgets Forslag som vedtaget uden Afstemning.

*) Se Lagtingstidende for 1913, Side 83.

**) Udelades her.

LVI. Opførelse af en ny Kirke i Sandevaag.^{*)}

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes den fra forrige Aars ordinære Samling udsatte Sag angaaende Opførelse af en ny Kirke i Sandevaag tilligemed følgende *Skrivelse fra Amtet af 9. Januar 1915*:

Man fremsender herved paany Andragendet af 10. Marts f. A. fra Menighedsraadet for Sandevaag Sogn om Opførelsen af en ny Kirke, hvilken Sag var til Behandling i sidste Lagtingssamling, men udsattes til næste Aar. — En Skrivelse^{**)} fra Provsten paa Færøerne, bilagt med Udskrift af Synsprotokollen^{***)}, vedlægges.

— — — — —

S. D. henvistes Sagen til *Kirkekassendvalget*.

Den 18. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

I Anledning af et af Færø Amt og Provsti til Lagtinget henvist Andragende fra Menighedsraadet i Sandevaag Sogn angaaende Opførelsen af en ny Kirke i Sandevaag vedtog Tinget i dets forrige Samling (jfr. Lagtingstid. for 1914, Side 76) følgende:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Andragendet tilstilles Provstiet til Fremlæggelse ved det forestaaende Syn over Sandevaag Kirke.
3. Andragerne underrettes om Lagtingets Vedtagelse.

Siden denne Vedtagelse fandt Sted er følgende foregaaet med Hensyn til det omhandlede Byggeforetagende:

Ved et den 17. Septbr. f. A. over nævnte Kirke afholdt Syn vedtoges, saaledes som det vil fremgaa af en Amtmanden tilstillet Udskrift af Protokol over Kirkesyn paa Færøerne, angaaende Kirkens Tilstand bl. a. at udtale:

»Den Hovedstandsættelse, der saaledes vil være nødvendig, for at Kirken kan siges at være i god Stand, vil imidlertid være saa kostbar, at det efter Synets Mening vil være rettere at opføre en ny Kirke, og dette saa meget mere som den nuværende Kirke er altfor lille til den stærkt voksende Menighed.»

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 75.

**) Udelukket her.

Det maa saaledes betragtes som en Kendsgerning, at Kirken, skønt den kun er 52 Aar gammel, trænger til at afløses af en ny.

Ved Skrivelse^{*)} til Lagtinget af 17. Maj d. A. har Menighedsraadet for Sandevaag Sogn derefter oplyst, at den nye Kirke ønskes opført af Tømmer med en Yderbeklædning af Jern og paa den nuværende Kirkes Plads. Samtidig har Menighedsraadet indsendt en af Tømmer Magnus Jacobsen udarbejdet Tegning til den nye Kirke med tilhørende Beskrivelse og Overslag^{*)} samt ansøgt om, at de med Kirkens Opførelse og Fremskaffelse af Materiale forbundne Udgifter maa blive udredet af Kirkekassen.

Hvad Byggepladsen angaar, da er Udvalget noget i Tvivl om, hvorvidt det vil være heldigt at opføre den nye Kirke paa den nuværende Kirkes Sandgrund. Det fortælles, at man en Gang i ældre Tid har været nødt til at flytte en Kirke i Sandevaag paa Grund af Havets Brænding. Man bør saavidt muligt sørge for, at det ikke atter skulde blive nødvendigt. Men Udvalget maa indrømme, at Menighedsraadet med sit Kendskab til de stedlige Forhold bør have en afgørende Indflydelse med Hensyn til Valg af Byggeplads.

At Hovedbyggematerialet maa blive Tømmer og ikke Sten, hvis Kirken skal bygges paa Sandgrund, er formentlig indlysende.

Den Hovedindvending maa efter Udvalgets Mening gøres imod den projekterede Kirkebygning, at den vil blive altfor stor i Forhold til Sandevaag Sogns Menighed og som Følge deraf altfor dyr. Medens Sandevaag Sogn med Hensyn til Folketal (ved sidste officielle Folketælling 403) blandt de færøske Sogne maa siges at være omtrent af Middelstørrelse, er Kirken beregnet at skulle være en Del større end Thorshavns Kirke, nemlig 36 Alen lang med en tilbygget Apsis, 16 Alen bred og med en Væghøjde af 9 Alen. Omkostningerne anslaaes da ogsaa til 27,650 Kr. Selv om man fradrager enkelte Poster, som 1100 Kr. til et Taarnuhr, hvilken Udgift formentlig ikke bør afholdes af Kirkekassen, saa bliver der tilbage et saa stort Beløb, at man maa nære Betænkelighed ved at anvende det til Opførelse af en Trækirke for et Sogn af Sandevaag Sogns Størrelse.

Hvor smukt og tiltalende det foreliggende Projekt i og for sig end maa siges at være, saa vil det formentlig ikke — i alt Fald ikke uden meget væsentlige Ændringer — kunne lægges til Grund for den heromhandlede Kirkebygning. Da det imidlertid synes at være af Vigtighed, at der i en meget nær Fremtid opføres en ny Kirke i Sandevaag, vil det efter Udvalgets Mening være formaalstjenligst at overdrage til Amt og Provsti at forhandle med Sandevaag Sogns Menighedsraad og Forstanderskab angaaende forskellige Spørgsmaal vedrørende Kirkens Opførelse, deriblandt ogsaa om Ydelse af Pligtarbejde, ligesom Udvalget finder, at der allerede i indeværende Lagtingssamling bør stilles det til dette Byggeforetagende nødvendige Beløb til Kirkeinspektionens Raadighed.

Udvalget tillader sig derfor at foreslaa Lagtinget at vedtage:

1. Færø Amt og Provsti anmodes om at forhandle med Sandevaag Sogns Menighedsraad og Kommunalforstanderskab angaaende de forskellige Spørgsmaal vedrørende Opførelse af en ny Kirke i Sandevaag.
2. Der bevilges af Vaagø Præstegælds Kirkekasse og stilles til Kirkeinspektionens Disposition til Opførelse af nævnte Kirke, hvis Størrelse ikke maa være under 14X30 Alen, et Beløb af indtil 16,000 Kr.
3. Det paalægges Forstanderskabet for Sandevaag Sogns Kommune at drage Omsorg for, at det fornødne Pligtarbejde til Opførelse af en Kirke i Sandevaag maa blive ydet i det eller de kommende Regnskabsaar.

^{*)} Udelades her.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 27. September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af J. Rasmussen og R. Niclasen:

Til Punkt 2.

Der bevilges af Vaagø Præstegælds Kirkekasse og stilles til Kirkeinspektionens Disposition til Opførelse af nævnte Kirke, hvis Størrelse ikke maa være under 14×35 Alen, et Beløb af indtil 20,000 *Kroner*.

Sagen overgik til 3. *Behandling*.

S. 12, foretoges 3. *Behandling* af Sagen.

Der fremlagdes følgende *Ændringsforslag* af Udvalget til sammes Forslag:

1. Til første Indstillingspunkt føjes:

», deriblandt, om Kirken skal opføres af Tømmer eller af Sten«.

2. Til andet Indstillingspunkt føjes:

», hvis Kirken opføres af Sten, indtil 20,000 Kr.«.

Udvalgets *Ændringsforslag* Punkt 1 vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

Punkt 1 saaledes ændret betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

J. Rasmussens og R. Niclasens *Ændringsforslag* sattes derpaa under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0, hvorved Punkt 2 i Udvalgets Forslag og *Ændringsforslaget* til samme Punkt var bortfaldet.

Udvalgets Forslag Punkt 3 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

LVII. Legeplads ved Skolen i Solmundefjord.

Den 30. Juli fremlagdes følgende *Andragende*:

I Slutningen af Aaret 1914 indgik jeg til Forstanderskabet for Næs Sogns Kommune med et saalydende *Andragende*:

»Da et Stykke af min Indmark grænser op til Skolebygningen i Solmundefjord, og Skolebørnene bruge det til Legeplads, vil jeg herved ærbødigt andrage hos det ærede Forstanderskab, om det vil afmærke et Stykke til Legeplads for Skolebørnene, enten til Købs eller for en billig Leje aarlig.«

Forstanderskabet saa sig ikke i Stand til at bevilge Andragendet, hvilket Svar jeg modtog med den Motivering, at der ved de andre Skoler i Sognet ikke fandtes nogen bestemt afgrænset Legeplads til Børnene.

Jeg skal hertil ærbødigt bemærke, at hvis Forstanderskabet havde afmærket et passende Stykke til Legeplads, blev ikke et saa uforholdsmæssig stort Areal nedtraadt, som nu er Tilfældet.

Jeg skal derfor tillade mig at indgaa til det høje Lagting med samme *Andragende* og ærbødigt anmode Tinget om at tage det under velvillig Behandling.

Solmundefjord, den 28. Juli 1915.

Ærbødigt

Hans Olsen,
Kongsbonde.

Til
Færøernes Lagting.

S. D. henvistes Sagen til *det kommunale Udvalg*.

Den 7. September afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Fra Kongsbonde Hans Olsen af Solmundefjord er indkommet et *Andragende* om, at der til Skolen i Solmundefjord maa blive erhvervet (til Købs eller

Leje) en Legeplads til Skolebørnene, idet han gør gældende, at under de nuværende Forhold nedtræde Skolebørnene et uforholdsmæssig stort Areal af hans Indmark.

Undertegnede Udvalg, der har faaet denne Sag til Behandling, skal tillade sig at bemærke, at det selvfølgelig vilde have været det retteste, om der hver Gang, en Skole blev opført, straks blev erhvervet Grundstykke ikke alene til Bygningen med Fortov, men ogsaa til Legeplads. Dette er langt fra altid blevet iagttaget. Hvor der ved en Skole findes et større Gadeparti, Heimrustire, Hauge eller Strand, vil Mangelen af egentlig Legeplads være mindre generende, i hvert Fald for Ejeren af de omliggende Jorder; men hvor Skolen staar midt i Bø, kan det ikke undgaas, at Børnene i Mangel af anden Legeplads kommer til at benytte Bøen til Skade for dennes Ejer (Besidder).

Det fremgaar af Andragendet, at Andrageren uden Resultat har henvendt sig til Forstanderskabet. Udvalget kan dog ikke tro andet end, at Forstanderskabet ved nærmere Overvejelse af Sagen maa komme til det Resultat, at en Legeplads er nødvendig ved denne og eventuelt ogsaa ved andre Skoler i Sognet. Man vil derfor tillade sig at foreslaa, at Sagen tilstilles Forstanderskabet til Behandling saaledes, at Resultatet af denne Behandling indberettes til Lagtinget, som saa eventuelt kan optage Sagen til fornyet Behandling næste Aar.

Der foreslaas til Vedtagelse:

1. Sagen tilstilles Forstanderskabet for Næs Sogns Kommune til Behandling. Resultatet af denne Behandling indberettes til Lagtinget.
2. Andrageren underrettes om denne Vedtagelse.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 9. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

LVIII. Ang. Sysselmandsembede paa Vaagø.*)

Den 7. August fremlagdes et *Andragende* fra 138 Vælgere i Vaagø Syssel om at faa genindsat en Sysselmand paa Vaagø**).

Ved Sagens 1. *Behandling* den 17. August vedtoges det efter Forslag af Niclasen at henvise den til *Udvalget i Sagen om Lønning for Landfogedembedet paa Færøerne*.

Den 22. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et *Andragende* fra 138 Vælgere i Vaagø Syssel om at faa genindsat en Sysselmand paa Vaagø.

Ved Justitsministeriets Resolution af 16. November 1912 er det bestemt, at Strømø Syssel deles saaledes, at Nordstrømø og Vaagø Sysler bliver bestyret af en Sysselmand, at Sandø og Sydstrømø Sysler bestyres af en Sysselmand med Bolig paa Sandø og at den derved for Tiden besparede Lønning tillægges Færø Amts Skydskasse for et Tidsrum af 10 Aar.

Paa Foranledning af Justitsministeriets Skrivelse af 15. December 1911 blev Spørgsmaalet om en Deling af Strømø Syssel eller Henlæggelse af Vaagø Syssel til Strømø Syssel behandlet i Lagtinget i Samlingen 1912. Lagtinget tog imidlertid ingen Beslutning i Sagen, jfr. Lagtingstidende for 1912, Side 104 og 105, idet Flertallets Forslag kun fik 7 Stemmer for sig og Mindretallets kun 10 Stemmer for sig. — Efter at have modtaget Indberetning herom, har Ministeriet truffet den i Skrivelse af 16. Novbr. 1912 omhandlede Afgørelse. Det er denne Afgørelse, som i det fra Vaagø fremkomne *Andragende* ønskes forandret.

Da Udvalget ikke har kunnet enes om en fælles Udtalelse, har man delt sig i et Flertal og et Mindretal. Udvalgets *Flertal* (Matras, Provsten og J. Rasmussen) skal tillade sig at bemærke følgende:

Som allerede anført af et Udvalgsflertal i Lagtingssamlingen 1912, maatte det paa Forhaand anses for givet, at en Henlæggelse af Vaagø Syssel til Strømø Syssel, som medførte Sysselmandens Flytning til Vestmanhavn, ikke vilde kunne vinde Bifald hos Befolkningen paa Vaagø. Det foreliggende *Andragende* virker derfor for saa vidt ingenlunde overraskende, om end man maaske kunde have ventet, at de Mænd, der har sat sig i Spidsen for den Bevægelse, som *Andragendet* er Udtryk for, vilde have undladt at fremkomme med *Andragende* for nærværende Tid i Erkendelse af, at Afgørelsen nu en Gang er truffet, at Vaagøens tidligere Sysselmand er flyttet til Vestmanhavn (efter sin egen Ansøgning), og at Administrationen antagelig ikke førend ved indtrædende Vakance i Sysselmandsbestillingen kan tage Spørgsmaalet op til fornyet Overvejelse. Indenfor Udvalgets Flertal findes der Medlemmer, som af forskellige Grunde beklager, at Lagtinget i 1912 ikke samlede sig om Flertallets Forslag Punkt 1, efter at Mindre-

*) Se Lagtingstidende for 1913, Side 99.

**) Udelades her.

tallets Forslag var faldet. I saa Fald vilde nemlig Ministeriet, der havde ønsket Vejledning hos Lagtinget, have faaet en Udtalelse fra Tinget om, hvorledes Stemmningen var paa Færøerne, specielt paa Vaagø, med Hensyn til Spørgsmaalet om en Indskrænkning i Sysselmændenes Antal m. m. Man beklager Lagtingets negative Stilling i denne Sag og forstaar, at den har bidraget til den trufulde Ordning, som, selv om den saglig set er forsvarlig — hvad man ikke skal komme ind paa —, dog gaar imod et Ønske, som faktisk er levende paa Vaagø, Ønsket om at have en Sysselmand bosiddende paa Øen.

Selv om Sysselmandsdistriktet Nordstrømø—Vaagø ingenlunde er større end andre Sysselmandsdistrikter her paa Øerne, er det givet, at det vilde være bekvemmere for Befolkningen i Vaagø Syssel at have Sysselmanen bosat paa selve Øen end have ham bosiddende i Vestmanhavn.

Flertallet forstaar meget vel, at det foreliggende Andragende med det i sammes første Stykke anførte Formaal har faaet betydelig Tilslutning blandt Vaagøens Befolkning. Man maa imidlertid beklage, at der i Andragendet er indblandet forskellige ganske uvedkommende Spørgsmaal, som ikke er egnede til at gavne Sagen.

Endvidere forekommer det Flertallet, at Mindretallet i sin Betænkning burde have undladt at bruge Udtryk, som »brutal Handlinge«, og burde have undladt at gøre en herværende Embedsmand ansvarlig for en Afgørelse, som er truffet af vedkommende Ministerium. Hvorledes man saa end ser paa denne Sag, saa maa Flertallet holde for, at Spørgsmaalet om Sysselmanen paa Vaagø er afgjort indtil videre. Det kan i hvert Fald ikke med Haab om gunstigt Resultat rejses paany, førend *enten* de 10 Aar ere forløbne, for hvilke man har disponeret over den besparede Sum, *eller* der indtræder Vakance i Sysselmandsembedet i Vestmanhavn. Det vilde derfor være ørkesløst og kun føre til et Afslag, om Lagtinget i Øjeblikket indgik til Ministeriet med et Andragende, som af Mindretallet foreslaaet. Et saadant Afslag vilde ikke være til Gavn for Sagen, naar det Tidspunkt kommer, da den naturlig genoptages.

Flertallet henleder Opmærksomheden paa, at der i Aar kan ventes vedtaget et Forslag, der gaar ud paa at forøge Antallet af Klareringshavne paa Færøerne, ogsaa paa Vaagø, og at tillægge Karantænebetjenten udvidet Myndighed m. H. t. Mønstring o. s. v. Dette vil have stor Betydning for mange Bygder, hvor Sysselmænd ikke er bosatte, men selvfølgelig ydes der ikke herved Vaagø nogen væsentlig Erstatning for en paa Øen boende Sysselmand.

Til atter at skaffe Vaagø en saadan, dertil kan, som bemærket, det nuværende Tidspunkt ikke anses for heldigt, og Flertallet finder derfor, at denne Sag bør stilles i Bero, og at Andragerne faa en Afskrift af Udvalgsbetænkningen.

Mindretallet (Konoy og R. Nielsen) skal bemærke:

Andragerne fremhæve meget stærkt, at da Sysselmanen blev forflyttet til Vestmanhavn, var de klar over, at dette maatte blive meget uheldigt for Befolkningen paa Vaagø, og det af flere Grunde.

Det er sjælden heldigt og taler ikke til Fordel for en Befolknings kulturelle Stade, at den lader den historiske Traad overklippe, selv om denne Traad kun angaar et Embede, som en Befolkning i Aarhundreder har vænnet sig til. Der er derfor for Lagtinget al mulig Grund til at være lydhør over for det historiske Krav, som fremføres i nævnte Andragende, hvori der blandt andet anføres, at saa langt der gives historiske Efterretninger, har der boet Sysselmand paa Vaagø, ligesom paa de større Øer i vort Land, og at i halvtredie Hundrede Aar havde Færøernes højeste Embedsmand, Lagmanden, sit Sæde paa Øen, og i al den Tid ansaa man det for hensigtsmæssigt at beholde Sysselmanen der. Var det nødvendigt i den Tid, maa det antages at være det i langt højere Grad nu, da Øens Befolkning er mere end 3 Gange saa stor og Næringsvejene og Samfundsudviklingen langt mere udviklet og kompliceret. Det er ligeledes stærkt fremhævet, at Vaagø Syssels Underlæggelse under Strømø Syssel med

Bopæl for Sysselmanden i Vestmanhavn har været til betydelig Ulempe for Befolkningen paa Øen og i langt betydeligere Grad end man havde formodet, idet det er forbundet med Tidsspilde, Ulejlighed og Udgifter at søge til Sysselmanden i Vestmanhavn. Enhver Færing ved af Erfaring, at det første Sted, hvortil en Borger i Almindelighed henvender sig i et juridisk Tvivlstilfælde, er til sin Sysselmand. Den Fremgangsmaade har været benyttet og vil antagelig i lang Tid blive benyttet. Men i alle saadanne Tilfælde er nævnte Øs Befolkning afskaaren fra Sysselmanden, idet, som før bemærket, at de geografiske Forhold stille sig hindrende i Vejen. Befolkningen føler derfor den nuværende Tilstand som førende hen til det mere retsløse, en Tilstand, som Nutidens kulturelle Bestræbelser helst skulde se at arbejde imod. Det er aabenbart Tilfældet, at Befolkningen søger sig med den nuværende Ordning at have mistet sin naturlige lovkyndige Raadgiver, et Forhold, som, set paa historisk Baggrund, virker ret pinligt, og som maa søges ændret til det bedre.

Det vil være let forstaaeligt, hvilket stort Savn det betyder for Befolkningen paa Vaagø, at Sysselmanden er fraløst Øen, et Savn, der føles saa meget stærkere, som Vaagø Syssel netop i de sidste Aaringer har været under en betydelig økonomisk Udvikling.

Sysselmanden var det naturlige Bindeled mellem Befolkningen og Øvrigheden i Thorshavn, ham søgte man til som sin Raadgiver i forskellige opstaaende Tvistigheder. Og dertil kommer nu, at man føler det som Uret, en *brutal Handling*, der er begaaet mod en vis Del af Øernes Befolkning. Vaagøs Beboere blive ikke adspurgte, om de samtykke i, at Sysselmanden blev forflyttet; derimod mødte Befolkningen med stor Deltagelse op med en Adresse, der gik ud paa at beholde Sysselmanden paa Vaagø.

Naar økonomiske Hensyn skulde være de afgørende i Sagen, kunde man jo have forespurgt Beboerne, om de vilde ved egne Midler deltage i Sysselmandens Lønning.

Man fik ikke engang Lejlighed til at udtale sig herom. Man har tilside-sat alle rimelige Hensyn til en Befolkning som Vaagøens ved det foretagne Skridt. Der maa ogsaa her gøres opmærksom paa, at Spørgsmaalet om Forflyttelse af Bopælen for Sysselmanden i Vaagø Syssel til Vestmanhavn ikke blev anbefalet af Lagtinget. Tværtimod, *den overvejende Stemning i Tinget var jo at bibeholde Sysselmandsinstitutionen uforandret* for hele Færøernes Vedkommende. Selv Mindretallet i Lagtinget gav ingen direkte Anbefaling til den Forandring, som senere administrativt blev foretaget. *Det var uden Tvivl Amtmanden, der ved sin Indstilling i Sagen lagde Tøddet i Vægtskaalen*, og som paa Trods af de Ønsker, der næredes af Befolkningen paa Vaagø, har henvirket til, at den nuværende uheldige Tilstand er bleven iværksat.

At man vil tilbyde Vaagøen Karantænehjælp i Stedet for Sysselmand, vil vel næppe lunde den forventede Paaskønnelse i Vaagø Syssel.

Der nærer man stadig det Haab, at Ordningen kun har været ganske midlertidig, og at man paa *højere Steder* vil være *lydhør* for de Ønsker, der er fremme om, at den mod Vaagøens Befolkning begaaede Uret maa blive rettet.

Det maa anses som givet, at Vaagø Syssel vil give tilstrækkeligt Arbejde til en Mand, og økonomiske Hensyn kan ikke være til Hinder for, at Sysselmandsbestillingen paa Vaagø igen kommer ind i det gamle Spor, saaledes at Sysselmandens Sæde bliver selve Vaagøen. Nu, da Vaagøen er under en stor Udvikling, som Tilfældet viser sig at være gennem de sidste Aar, er det Arbejde, der paahviler Sysselmanden, stadig stigende.

Naar alle Forhold tages i Betragtning, maa det ogsaa anses som ufor-svarligt fra Statsmyndighedernes Side at modsætte sig Kravet fra Vaagøens Befolkning.

I Henhold til det anførte indstilles til Tingets Vedtagelse af

Flertallet:

1. Sagen om Ansættelse af en særlig Syssemand paa Vaagø stilles i Bero.
2. En Afskrift af Udvalgsbetænkningen tilstilles Andragerne.

Mindretallet:

Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Anmodning om, at den i 1912 foretagne Ændring af visse Syssemandsembeder paa Færøerne igen ophæves, særlig hvad angaar Vaagø Syssel, saaledes at Syssemanden igen faar Bolig paa Vaagø.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 23. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 24. *September* sættes Mindretallets Forslag under Afstemning ved Navneopraab, men bortfaldt, idet kun 9 Medlemmer stemte derfor (*stemte ikke*: Poulsen, Provsten, Skaalum, J. Rasmussen, J. M. Dam, Matras, Samuelsen, H. A. Djurhuus, J. C. F. Dam, N. Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden).

Flertallets Forslag sættes derpaa under Afstemning, ligeledes ved Navneopraab, og vedtoges med 10 Stemmer mod 8 (*nej stemte*: Winther, Patursson, R. Rasmussen, Hentze, Evensen, Niclasen, Egholm og Konoy; *stemte ikke*: Skaalum, Christiansen og Dahl; *fraværende*: H. A. Djurhuus).

LIX. Salg af Kød af Storchvaler.

Den 3. August fremlagdes følgende *Andragende*:

Til

Løgtingið.

Táið tað hevur víst seg, at stórhvalatvøstið í Funningi er so dýrt, at fólk ikki heldur seg hava ráð at keypa tað, og tá ið enn tá tvøstið í Lopra (sum er ódýrari enn í Funningi) má sigast at kunna fáast bæði betri og biligari, enn tað fæst, vilja vit undirskrivaðu tingmenn biðja løgtingið um, sum skjótast, at royna at fáa stórhvalatvøstsøluna í eitt slíkt lag, at fólk ikki fyri dýrleika skuld skal noyðast at sakna henda biliga vetrarkostin, tað nú í mong ár hevur vant seg til at hava, og sum tað nú í hesi dýru tíð so hart trýngir til.

Vit halda, at tað má roynast so lagaliga sum til ber at fáa fyristøðumannin á hvalastøðum at vera so beinasaman sum møguligt hesum viðvikjandi, og tað kundi kanska hugsast, at løgtingið, fyri at fáa biligt keyp av stórhvalatvøsti í lag, kundi boðið avslag av teim 50 kr., sum ásettar eru í skatt á hvønn hval, sum fólkíð fær at skera upp. Tað vildi verið til gagns, tá fólkíð tessvegna fekk tvøstið fyri einki ella so nær sum einki.

Skuldi tað víst seg ómøguligt lagaliga at fáa nakað til vegar, halda vit, at løgtingið eigur at biðja amtmanin nýta tað vald, sum hann í fjør fekk upp í hendi av ríkisstjórnini, til tess 1) antin at seta ein hóskandi útflutningstoll á tvøst, guano og annað evni úr stórhvali, ella 2) áleggja útflutningsforboð móti evni úr stórhvali, ella 3) áseta ein hægsta pris (ella tilíkt) á sølu av stórhvalatvøsti í Føroyum.

Løgtingið, 31. Juli 1915.

J. M. Hentze.

Th. Egholm.

S. P. úr Konoy.

Jóannes Patursson.

R. Rasmussen.

Ved Sagens 1. *Behandling* den 4. August vedtoges det efter Forslag af Patursson at henvise den til *Udvalget i Sagen om Vareforsyningen*.

Den 21. August afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist en til Lagtinget fra 5 af dettes Medlemmer indkommen Skrivelse, hvori henstilles, at der fra Lagtingets Side gøres Forsøg paa at skaffe Befolkningen paa Færøerne Adgang til fra de for Tiden her paa Øerne i Drift værende Hvalstationer at faa Storhvalskød til Købs paa billigere Vilkaar, end Tilfældet har været i indeværende Sommer. Der nævnes i Skrivelsen forskellige Veje, som man kunde gaa for at bevæge Forstanderne for Hvalstationerne til at nedsætte Prisen paa Hvalkød.

Skønt der indenfor Udvalget — ligesom indenfor det samlede Lagting — er fuld Enighed om, at det er af største Vigtighed, at Befolkningen navnlig under den nuværende Krigssituation kan erholde Storhvalskød til en saa billig Pris som muligt, har Udvalget ikke kunnet indse, at nogen af de i Skrivelsen paaviste Veje vilde kunne føre til Maalet eller at der i det hele taget kan gøres mere, end der allerede er gjort, for at faa Prisen paa Storhvalskød sat ned for indeværende Fangstsæson. Heldigvis er ogsaa Trangen til Storhvalskød som Næringsmiddel betydelig formindsket for store Dele af Færøerne ved de fornylig indtrufne Grindfangster.

Derimod mener Udvalget, at der for Lagtinget er Anledning til at overveje, hvorledes man for Fremtiden bedst kan sikre Befolkningen Hvalkød til billig Pris, og da man finder, at hoslagte af Færø Amt udarbejdede Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne indeholder en i saa Henseende hensigtsmæssig Bestemmelse, skal Udvalget tilde sig at indstille,

at Lagtinget tager nævnte Forslag til Behandling.

Ved Sagens 2. Behandling den 24. August sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 15 Stemmer mod 0.

LX. Foranstaltninger til Udryddelse af Rotter m. v.

Den 6. August fremlagdes følgende *Andragende*:

Til
Færøernes Lagting.

Vi undertegnede tillade os herved at henvende os til Lagtinget i nedenstaaende Anledning.

1. Det maa siges at være almindelig bekendt, hvilken Skade Rotter anrette baade ude og inde, ikke mindst paa Korn- og Kartoffelhøsten, og Ønsket om at raade Bod paa denne beklagelige Ulempe tvinger os til at henvende os til vort Lagting for om muligt at foranledige, at der ved sammes Foranstaltning kan foretages hensigtsmæssige Skridt til Bekæmpelse af denne Plage. De daarlige Tider, vi lever i, gør det mere og mere paakrævet for færøske Borgere at søge det størst mulige Udbytte af vort eget Landbrug, og derigennem ruste os paa den mest virkningsfulde Maade til at møde de daarlige Tider, baade dem, der er inde, og dem, der kan komme.

De Forsøg, der kan gøres ad privat Vej til Udryddelse af Skadedyr, bliver altid mindre virkningsfulde, end naar Opgaven optages samtidig overalt som en Foranstaltning, flydende af Lovregler. Vi anse det i Overensstemmelse hermed for fuldt forsvarligt og vel motiveret, at der tilvejebringes Lovregler til Udryddelse af Rotter, og vi er tilbøjelige til at mene, at det er nødvendigt til Fornaalets Opnaaelse. Hvis det høje Ting vil tage Spørgsmaalet under velvillig Overvejelse, vil Tinget sikkert ogsaa finde de Veje, man bør gaa, for Hensigtens Opnaaelse. Selv har vi tænkt os Spørgsmaalet ordnet paa den Maade, at der for hver Kommunes eller hvert Sogns Vedkommende vælges 2 Mænd til at anskaffe den hensigtsmæssigste Gift og besørge den nedlagt, hvor Rotter findes. Borgerne burde være pligtige til at anmeldte for disse Mænd, hvor Rotter antages at holde til. De paagældende Mænd bør lønnes efter de respektive Forstanderskabers Skøn eller faa en passende Fritagelse for andre kommunale Pligter. Udgifterne kunde passende udredes af Kommunen. Nu kan der indvendes, at man i Lov om Grandestævne paa Færøerne har Lovhjemmel til at oprette Vedtægter, sigtende til at ødelægge Rotterne. Det er os ikke ukendt, men vi lægger den største Vægt paa, at Arbejdet optages overalt samtidig, hvilket ikke vil blive praktiseret efter Grandestævnevedtagelse.

2. Hvis den af os antydede eller en lignende Fremgangsmaade blev anvendt samtidig overalt paa Færøerne, hvor Rotter findes, vilde Rotterne sikkert kunne udryddes. Og der vilde være vundet meget for vort Næringsliv.

Der er endnu et Onde, som skader vort Landbrug, og det er Rovfuglene, Raven og Kragen. Her har man i mange Aar forsøgt at gøre et Arbejde ved at udbetale Præmier for Ravne- og Kragenab og ved at gaa frem efter Loven om Ødelæggelse af Ravenes Yngel. Imidlertid har dette Arbejde vist sig utilstrækkeligt. Raven gør endnu som før sin Skade, navnlig om Foraaret, paa de smaa Lam, undertiden ogsaa paa voksne Faar, naar disse er sneet under og

ikke er i Stand til at arbejde sig frem igen, eller paa anden Maade er komne til at sidde fast i Sne eller sunpet Jord. Det hænder heller ikke saa helt sjældent, at Ravnene under et Snaalamis Fødsel hugger Lammets Tunge af, saa det ikke kan give Lyd fra sig under Fødselen. Derved opnaar Rovdyret, at Moders Opmærksomhed ikke vækkes. — Saavel Krager som Ravn ødelægger som bekendt vore fredede Havgefugle ved at fragve dem Æggene og forhindrer saaledes Fremkomsten af den aarlige Yngel.

Hvis man skal komme disse Rovfugle til Livs, maa man ogsaa ty til Giften. Vi tænker os, at der i hvert færøsk Sogn noget tidlig paa Vinteren, helst under Frost- og Snevejr, slagtes og udlægges et Lam, godt indsmurt med dræbende Gift, paa et Sted, hvor Rovfuglene findes. Man tænker sig, at dette skete samtidig overalt — paa samme Dag — og vi er forvissede om, at Rovfuglene vilde være borte i Løbet af et eller to Aar.

Udgifterne kunne enten afholdes af Amtsrepartitionsfonden eller ogsaa direkte lægges paa hvert Sogn. Disse Udgifter vil ikke blive følelige og navnlig ikke betyde noget imod de Fordele, som opnaas, hvis Rovfuglene udryddes. Den Skade, Færøerne lide ved Rovfuglenes og Rotternes Virksomhed, er næppe stort mindre end 100,000 Kr. aarlig, og det vil deraf formentlig klart fremgaa, at det Arbejde, vi foreslaar bragt til Udførelse, har den største Betydning for vore Øers Næringsliv. Det er muligt, at man vil finde de foreslaaede Midler noget kraftige, men det turde dog være saa, at de virksomste Midler i dette Øjemed er de bedste.

Vi forventer, at denne vor Henvendelse til Lagtinget vil føre til, at Tinget udarbejder Lovregler, sigtende til Udryddelse af de i dette Andragende nævnte, for vort Næringsliv saa skadelige Dyr.

Færøerne i Maj 1915.

(38 Underskrifter.)

Ved Sagens 1. Behandling den 14. August vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til Budgetudvalget.

Den 30. August afgav Udvalget (Ordfører: Effersøe) følgende

Udvalgsbetænkning.

Der foreligger et Andragende fra forskellige Beboere af Vaagø og Nordstrøms Sysler, hvori der fremhæves, hvilken stor Skade Rotter samt Ravn og Krager gøre, samt foreslaas, at der træffes virkningsfulde Foranstaltninger imod disse Skadedyr. Andragerne fremhæve derhos Betydningen af, at de paagældende Foranstaltninger indføres som tvungne ved Lov, og at de iværksættes overalt og samtidig.

Udvalget deler væsentlig Andragernes Anskuelser om de nævnte Dyrs Skadelighed; dog finder man Anledning til ogsaa at fremhæve den Skade, som Rotterne forvolde i Fuglepladser, og som Andragerne ikke særlig har nævnt,

ligesom man skal bemærke, at der indenfor Udvalget er noget delte Meninger angaaende Kragernes Skadelighed.

Man indser ogsaa, at det vilde være den rette Vej til at modarbejde og om muligt helt at udrydde disse skadelige Dyr, at man samtidig begyndte Virksomheden imod disse over det hele, hvilket vanskelig kan tænkes iværksat, medmindre der ved Lov blev taget Bestemmelser i saa Henseende.

For øvrigt er der intet til Hinder for at modarbejde Rotterne for sig og de nævnte Fugle (og eventuelt andre Fugle, som mulig gør mere Skade end Ravn) for sig. Man maa ogsaa fremhæve, at den Skade, som Ravn og Krager forvolder, er langt ringere end Rotternes Ødelæggelser. I Betragtning heraf og af, at det Offentlige allerede har truffet Foranstaltninger imod Ravn og Krager (ved Lov Nr. 34 af 11. Marts 1892 samt ved at give Præmie af Amtsrepartitionsfonden for hver ødelagt Ravn eller Krage), synes der for Tiden særlig at være Anledning til at beskæftige sig med Spørgsmaalet om Rotternes Udryddelse.

Disse har sikkert i de senere Aar formæret sig stærkt siden Hvalstationerne blev oprettede, hvilke skaffer dem rigelig Adgang til Føde. Saa længe Hvalstationerne bestaar, vil det, navnlig paa de Øer, hvor der findes nogen Station, antagelig være vanskeligt at opnaa store Resultater overfor Rotterne, men paa den anden Side opfordrer deres Overhaandtagen til kraftige Forholdsregler.

Nede i Kongeriget har man i en Del Aar haft sin Opmærksomhed stærkt henvendt paa Rotteplagen, og denne er bl. a. blevet modvirket ved Lovforanstaltninger, jfr. Lov Nr. 59 af 22. Marts 1907 og Lov Nr. 96 af 18. April 1910.

Den førstnævnte af disse Love er ikke blevet udvidet til at gælde for Færøerne, jfr. Lagtingstidende for 1907, Side 85. Derimod gælder Loven af 1910 heroppe. Denne sidste Lov bemyndiger de kommunale Bestyrelser til at yde Tilskud til en rationel Udryddelse af Rotter i vedkommende Kommune. Der er derhos stillet et Beløb paa 18,000 Kr. af Statskassen aarlig til Raadighed til Forsøg med Hensyn til Udryddelse af Rotter til de i Kommunerne dannede Foreninger til Rotters Udryddelse, samt til Anskaffelse af rottedræbende Midler, navnlig til Anvendelse paa Staten tilhørende Ejendomme og Etablissementer. Lovens Gyldighed udløb den 18. April d. A. Der er i Rigsdagen forhandlet om en ny Lov, jfr. Rigsdagstidende 1914—15, Tillæg A., Sp. 3519—24, men Behandlingen af det af Regeringen fremlagte Lovforslag blev ikke tilendebragt, jfr. Tillæg B., Sp. 2645—50.

Udvalget ser sig ikke i Stand til for nærværende Tid at anbefale Iværksættelsen af omfattende Foranstaltninger imod Rotterne, men finder, at man bør forsøge at iværksætte Prøver med rotteødelæggende Midler. Man tænker i saa Henseende navnlig paa Ratin, der anvendes meget nede i Danmark imod Rotter. Forhaabentlig vil nogle af de Personer, som interessere sig for denne Sag, sætte et vist Arbejde i Gang paa tilfredsstillende Maade med saadanne Prøver, naar Lagtinget vil yde Tilskud til Afholdelse af Udgifterne og Amtmanden vil yde dem anden Hjælp, navnlig ved at fremskaffe Oplysning om rottedræbende Midler, hvorledes disse skal anvendes og hvorledes de kan tilvejebringes.

Forslag.

1. Amtmanden anmodes om at være Andragerne eller andre, som maatte være villige til at anstille hensigtsmæssige Forsøg med rotteødelæggende Midler, behjælpelig med Indkøb af saadanne Midler m. m.
2. Et Beløb paa indtil 50 Kr. af økonomiske Fond stilles til Amtmandens Raadighed i det angivne Øjemed.
3. Amtmanden anmodes om at søge, saa vidt muligt, oplyst Resultatet af eventuelle Forsøg.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 2. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 10. *September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0.

LXI. Anlæg af en Assistenskirkegaard i Bygden Glibre.

Den 7. *August* fremlagdes følgende *Andragende*:

Til
Lagtinget.

Da Begravelsespladsen paa Næs Kirkegaard snart vil vise sig at være altfor indskrænket i Forhold til Sognets stærkt tiltagende Befolkning, har Næs Sogns Menighedsraad taget under Overvejelse, paa hvilken Maade den fornødne Begravelsesplads hensigtsmæssigst kunde tilvejebringes. Efter at have drøftet Sagen, blev man snart enig om, at dette af Hensyn til Vej længden — op til $1\frac{3}{8}$ Mil — mellem Sognets nordlige Bygder og Næs bedst vilde kunne ske ved Anlæg af en Assistenskirkegaard i den nordlige (indre) Del af Næs Sogn, hvor man, som det fremgik af et af Beboerne af denne Del af Sognet for nogle Aar siden til Lagtinget indgivet Andragende, ogsaa haaber i en nær Fremtid at faa en Filialkirke opført.

Den til den paatænkte Kirkegaard og en eventuel Filialkirke bekvemteste Plads mener man at have fundet i Bygden Glibre i den til Kongsbønde Rasmus Jacobsens Fæste hørende Indmark. Det paagældende Jordstykkets Beliggenhed er, som det vil ses af hoslagte Erklæring*) fra Fysikus Metz, af denne funden tilfredsstillende, men der maa paaføres Muld paa Stykket, og dette maa drænes, for at det skal kunne egne sig til Begravelsesplads.

Idet jeg endnu bemærker, at Kongsbønde Rasmus Jacobsen for sit Vedkommende har givet Samtykke til, at det fornødne Areal til den paatænkte Kirkegaard og i Forbindelse dermed til en eventuel Kirke maa tages af hans Indmark, og at Beboerne af de Bygder, for hvilke Kirkegaarden nærmest er bestemt, kan anslaaes til c. 500, samt at jeg saa snart som muligt skal søge at fremskaffe en Vurdering af det omhandlede Areal og et Overslag over de øvrige

*) Udelades her.

ved at anlægge Kirkegaarden, tillader jeg mig herved efter Aftale med Formanden for Næs Sogns Kommunalforstanderskab hos det høje Lagting at ansøge om, at der af Østerø Præstegælds Kirkekasse maa blive ydet det fornødne Beløb til Erhvervelse af Grundstykket til ommeldte Kirkegaardsanlæg, indbefattet Byggegrund til en eventuel Kirke, og til Bestridelse af Udgifterne til Materialer og Formandsløn ved Kirkegaardens Anlæggelse.

p. t. Thorshavn, den 6. August 1915.

Paa Næs Sogns Menighedsraads Vegne

Arbødigt

Fr. Petersen,
Fmd.

* * *

Nærværende Andragende tiltrædes.

P. F. V.

Hans P. Weihe.

S. D. henvistes Sagen til *Kirkekassendvalget.*

Den 8. September afgav Udvalget (Ordfører: Provsten) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et til Lagtinget fra Næs Sogns Menighedsraad indkommet og af Næs Sogns Kommunalforstanderskab tiltraadt Andragende om Tilskud efter sædvanlige Regler til Anlæg af en Assistenskirkegaard i Bygden Glibre, hvorved man har ment paa hensigtsmæssigste Maade at kunne skaffe tilstrækkelig Begravelsesplads for Sognets stærkt tiltagende Befolkning, idet der er forholdsvis lang Vej — op til $1\frac{3}{8}$ Mil — fra Sognets nordlige Bygder til den nuværende Kirkegaard, som det i den nærmeste Fremtid vilde være nødvendigt at udvide ganske betydeligt, om der ikke blev anlagt en ny Kirkegaard et andet Sted i Sognet.

Paa det til Kirkegaarden udsete Sted haaber man om nogle Aar at faa en Filialkirke opført for den nordlige Del af Næs Sogn (jfr. Lagtingstidende for 1912, Side 155), hvorfor man i Forbindelse med Grundstykket til ommeldte Kirkegaardsanlæg ønsker erhvervet Byggegrund til en eventuel Kirke.

Det paagældende Jordstykke er synet af Fysikus Metz, som finder Beliggenheden tilfredsstillende, men anser Paaføring af Muld og Dræning nødvendigt for at Stykket skal kunne blive velskikket til Begravelsesplads.

Størrelsen af det nødvendige Areal er ikke angivet, men naar Byggegrund til den paatænkte Kirke skal medtages, hvilket Udvalget maa anse for rigtigst, vil Størrelsen passende kunne sættes til c. 4000 □ Alen.

Vedkommende Kongsbonde har givet sit Samtykke til Arealets Afstaaelse, men det er ikke vurderet og der findes intet Overslag over Udgifter til Materialier og Formandsløn, men efter Udvalgets Skøn vil disse ikke behøve at overstige 400 Kr.

Udvalget skal i Henhold til det anførte foreslaa Tinget at vedtage følgende:

1. Amt og Provsti anmodes om at erhverve det til Assistenskirkegaard i Bygden Glibre og til en eventuel Filialkirke sammedes nødvendige Grundstykke.
2. Der bevilges af Østerg Præstegælds Kirkekasse det nødvendige Beløb til Erhvervelse af et Grundstykke, c. 4000 □ Alen stort, til Anlæg af en Kirkegaard og eventuel Opførelse af en Kirke i Glibre, samt endvidere et Beløb af indtil 400 Kr. til Anskaffelse af de til Kirkegaardsanlægget medgaaende Materialier og til Lønning af en Formand til at lede Arbejdet, ved hvis Udførelse det bliver at iagttage, at der af Pligtmandskabet udføres gennemsnitlig mindst 8 Dagsarbejder for hver Dag. Formanden for Arbejdet erholder Dagløn.
3. Det paalægges Forstanderskabet for Næs Sogns Kommune at drage Om-sorg for, at det fornødne Pligtarbejde til Anlæg af en Kirkegaard i Glibre maa blive ydet i det eller de kommende Regnskabsaar.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 11. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* den 14. *September* sættes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 11 Stemmer mod 0.

LXII. Udskillelse af Haldersvig Sogn fra Saksen Sogn som særskilt Kommune.^{*)}

Den 10. August fremlagdes følgende *Andragende*:

Til
Færøernes Lagting.

Underskrevne kommunale Vælgere i Haldersvig Sogn tillader os herved at andrage om, at Haldersvig Sogn maa blive skilt fra Saksen Sogn som en særlig Kommune.

Vi har i sin Tid indgivet Andragende i saa Henseende, men det blev ikke bevilget i det Omfang, vi ønskede. Da Haldersvig og Saksen ligger adskilt fra hinanden ved høje Fjælde, er det meget uheldigt for begge Parter at høre sammen i kommunal Henseende. Skulde det høje Ting mene, at Saksen Sogn er for lille til at danne en særlig Kommune, forment vi, at det vilde være naturligere, at Saksen Sogn lægges til Kvalvig Sogn, med hvilket Saksen lettere kan komme i Forbindelse, ja, der er endog Tale om at anlægge Kørevej mellem Saksen og Kvalvig.

Vi haaber, at Lagtinget vil imødekomme vort Andragende, idet vi ikke nære Tvivl om, at Tinget med sit Kendskab til Forholdene vil give os Ret i, at den kommunale Ordning, vi tilsigte, er at foretrække fremfor den nuværende.

Ærbødigst

(91 Underskrifter.)

S. D. henvistes Sagen til *det kommunale Udvalg*.

Den 6. September afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Fra kommunale Vælgere i Haldersvig Sogn er indkommet et Andragende om, at dette Sogn i kommunal Henseende maa blive udskilt fra Saksen Sogn som særskilt Kommune. Det udtales i Andragendet, at for saa vidt Saksen Sogn skulde anses for at være altfor lille til at danne en særskilt Kommune, vil det naturligen kunne henlægges til Kvalvig Sogn for sammen med dette at danne én Kommune.

^{*)} Se Lagtingstidende for 1913, Side 73.

Sagen er bleven henvist til det kommunale Udvalg, der senere har modtaget en Skrivelse*) fra kommunale Vælgere i Saksen Sogn. Disse Vælgere ere enige med Vælgerne i Haldersvig Sogn og udtaler, at det af flere Grunde maa anses for heldigere, at Saksen Sogn »hører til Kvalvig i Stedet for til Haldersvig Sogns Kommune».

Udvalget maa være af den Formening, at Saksen Sogn med kun 52 Indbyggere (efter sidste officielle Folketælling) er altfor lille til at udgøre en selvstændig Kommune. Under alle Omstændigheder vil dette ikke kunne anbefales, forinden der foreligger et bestemt, vel begrundet Andragende fra samtlige eller saa godt som samtlige Sognets Vælgere.

Naar Saksen Sogn nu ikke anses for at være stort nok til at danne en særlig Kommune, opstaar Spørgsmaalet: Til hvilket af Nabosognene det bør henlægges. Vestmanhavn kan der formentlig slet ikke være Tale om; saa har man Haldersvig Sogn og Kvalvig Sogn tilbage. Vejen fra Saksen til Haldersvig udgør vel kun $\frac{7}{8}$ Mil (c. 7 Kilometer); men Sognene er adskilte ved en efter færøske Forhold ret høj Bjærgkæde, der paa begge Sider danner stejle Klippeafsatser (hamrar); Vejen mellem Saksen og Haldersvig er saaledes som foranført ret besværlig. — Vejen fra Saksen til Kvalvig udgør nok $1\frac{3}{8}$ Mil (c. 11 Kilometer), men den gaar gennem en Dal uden nogen mærkbar Stigning; her er saaledes allerede nu forholdsvis let at komme frem saavel til Fods som til Hest, og naar der, forhaabentlig inden ret længe, bliver anlagt en Vej gennem Dalen, vil Forbindelsen være fortrinlig. Geografisk set danner Saksen Sogn en naturlig Fortsættelse af Kvalvig Sogn op igennem Saksendalen.

Historisk set har Saksen vel i sin Tid sammen med Haldersvig og Tjørnevig udgjort et Sogn (Tjørnevig Sogn); men siden først i Halvfjerdserne har Saksen haft Lærer sammen med Kvalvig Sogn. Der er heller ingen Tvivl om, at Saksens Forbindelse med andre Bygder paa Færøerne mere gaar over Kvalvig end over Haldersvig.

Ud fra disse Betragtninger kunde Udvalget være stemt for at anbefale Tinget at indgaa til Ministeriet med Indstilling om at ændre den i 1912 trafte Beslutning saaledes, at Saksen henlægges til Kvalvig Sogn til én Kommune, medens Haldersvig Sogn alene kommer til at danne én Kommune. — Herefter vilde Folketallet i de to sidstnævnte Kommuner stille sig saaledes (efter sidste officielle Folketælling):

Haldersvig Sogns Kommune.....	392 Personer
Kvalvig — Saksen Sognes Kommune	372 —

Imidlertid foreligger der kun Udtalelser fra Vælgere i de to Sogne, men ikke fra Forstanderskabet, og fra Kvalvig Sogn foreligger der slet ingen Udtalelse, saa en Afgørelse, bygget alene paa det foreliggende Grundlag, formentlig vilde være forhastet. Man vil derfor tillade sig at foreslaa Sagen udsat til næste Aar og Erklæringer indhentede saavel fra Forstanderskabet for Haldersvig—Saksen Sognes Kommune som fra Forstanderskabet for Kvalvig Sogns Kommune.

Udvalget tillader sig derfor at foreslaa til Vedtagelse:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om at tilstille Forstanderskabet for Haldersvig—Saksen Sognes Kommune og Forstanderskabet for Kvalvig Sogns Kommune Afskrifter af de indkomne Andragender og nærværende Betænkning og udbede sig Erklæringer om de rejste Spørgsmaal.

*) Udelades her.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 9. *September* sættes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

LXIII. Forhøjelse af Regnskabsførerens Løn i Frodebo Sogns Kommune.

Den 14. *August* fremlagdes følgende *Andragende*:

Forstanderskabet
for
Frodebo Sogns Kommune.

Tveraa, den 13. August 1915.

Til
Færø Amt.

Forstanderskabet for Frodebo Sogns Kommune har vedtaget i et Møde D. D. at forhøje Regnskabsførerens Løn til 500 Kr. om Aaret fra 1. Oktober d. A. at regne.

Halvdelen udredes af Kommunen og Halvdelen af Havnævæsenet.
Man tillader sig at andrage om Approbation heraf.

P. F. V.

J. Mortensen.

Den 16. *August* henvistes Sagen til det kommunale Udvalg.

Den 23. August afgav Udvalget (Ordfører: Poulsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Frodebo Sogns Kommune om Approbation paa, at Regnskabsførerens Løn forhøjes til 500 Kr. om Aaret fra 1. Oktober d. A. at regne og saaledes, at Halvdelen af Beløbet udredes af Kommunen, Halvdelen af Havnevæsenet.

Af det foreliggende Regnskab*) fremgaar, at Regnskabsførerens Løn nu er 300 Kr. — 150 Kr. af Kommunen og 150 Kr. af Havnevæsenet. — Det fremgaar af forskellige Omstændigheder, bl. a. af det nævnte Andragende, at her ikke blot er Tale om en Regnskabsfører, men tillige en Sekretær, altsaa »Medhjælp for Formanden« (Kommunallovens § 27, d.). Da Frodebo Sogns Kommune er en stor Kommune med et forholdsvis stort Budget, maa en saadan Medhjælper's Arbejde være ret betydeligt. — Udvalget tillader sig derfor at foreslaa, at den ansøgte Approbation meddeles.

1. Henhold hertil foreslaas til Vedtagelse:

Det approberes, at Forstanderskabet for Frodebo Sogns Kommune afholder 500 Kr. aarlig fra 1. Oktober dette Aar at regne som Betaling for Medhjælp for Formanden saaledes, at Halvdelen udredes af Kommunens Kasse og Halvdelen af Havnekassen.

Ved Sagens 2. Behandling den 25. August salttes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

*) Udeladen her.

LXIV. Forsikring af Motorfartøjer.^{*)}

Den 14. August fremlagdes følgende *Skrivelse fra Amtet af s. D.*:

Idet man herved fremsender en Sag angaaende en eventuel Fornyelse af den 5-aarige Finanslovsbevilling paa 4000 Kr. aarlig som Tilskud til »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade» og til »Suderø Fiskeriforsikring» til Forsikring af Motorfartøjer, hvilken Bevilling udløber den 1. Januar 1916, skal man henstille til Lagtinget, at dette anbefaler, at den nævnte Bevilling fornyes foreløbigt for et Tidsrum af 1 Aar indtil 31. December 1916 paa de tidligere Vilkaar, herunder at den mellem de nævnte Foreninger indgaaede Kontrakt om Reassurance fornyes for det nævnte Tidsrum, saaledes, at Bevillingen bortfalder, hvis nævnte Kontrakt ikke er fornyet for mindst 1 Aar, senest den 1. Januar næste Aar.

Paa Finansloven for indeværende Aar er under Konto § 17, A. VIII. c. optaget et Beløb af 3000 Kr., der udgør den sidste $\frac{3}{4}$ af det sidste Tilskud af den tidligere Bevilling. Dersom Bevillingen fornyes for Aaret fra 1. Januar til 31. December 1916, vil $\frac{1}{4}$ af Tilskudet blive søgt optaget paa Forslag til Lov om Tillægsbevilling for Finansaaret 1915—16, jfr. Anmærkningerne til Finanslovsforslaget 1915—16 p. 1253—1256.

Ved Sagens 1. Behandling den 16. August vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise den til *Udvalget i Sagen om Motorbaadsføreres Kendskab til Sevejsreglerne.*

Den 21. September afgav Udvalget (Ordfører: Samuelsen) følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist en Sag om Fornyelse af en 5-aarig Finanslovsbevilling paa 4000 Kr. aarligt til Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade og Suderø Fiskeriforsikring. -- Det er oplyst i Sagen, at den omhandlede Bevilling udløber 1. Januar 1916, og Færø Amt har derfor i Skrivelse af 14. August d. A. henstillet til Lagtinget, at dette anbefaler, at den nævnte Bevilling fornyes, foreløbig for et Tidsrum af 1 Aar indtil 31. December 1916, paa de tidligere Vilkaar, herunder at den mellem de nævnte Foreninger indgaaede Kontrakt om Reassurance fornyes for det nævnte Tidsrum, saaledes, at Bevillingen bortfalder, hvis nævnte Kontrakt ikke fornyes for mindst 1 Aar. — Det fremgaar fremdeles af Sagen, at Spørgsmaalet om Fornyelse af den omhandlede Overenskomst skulde have været behandlet paa en Generalforsamling i

^{*)} Se Lagtingstidende for 1910, Side 60.

Suderø Fiskeriforsikring i Juli Maaned d. A., men da Generalforsamlingen ikke blev beslutningsdygtig, blev Sagen udsat.

Udvalget er enigt om at udtale, at det har den allerstørste Betydning, at den omhandlede Bevilling fornyes, idet det vil volde Vanskelighed for en Motorbaadsassurance at administrere uden Statstilskud, og en saadan Assuranceforening er nødvendig af Hensyn til den forholdsvis betydelige Motorbaadsflaade, Færøerne i Øjeblikket raader over og som er jævnt stigende. I denne Forbindelse maa det ogsaa bemærkes, at der indestaar Fiskerilaan i forskellige af Motorbaadene og at saadant Laan kun ydes, naar paagældende Kartoij kan holdes forsikret i et saaledes økonomisk funderet Selskab, at Ministeriet godkender det.

Da der er Tale om, at Suderø Fiskeriforsikring eventuelt vil opsigge den med Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade indgaaede Kontrakt, er det sikkert hensigtsmæssigt foreløbig at indskrænke sig til at foreslaa Bevillingen fornyet for 1 Aar, altsaa til 31. December 1916, saaledes at Beløbet kun udhetales de paagældende Foreninger, saafremt Kontrakten om Reassuranceforholdet fornyes for mindst 1 Aar.

Forslag.

Lagtinget andrager hos Bevillingsmyndighederne om, at den hidtil givne Finanslovsbevilling paa 1000 Kr. aarligt som Tilskud til Forsikring af Motorbaade paa Færøerne fornyes foreløbig for et Aar paa de Vilkaar, som hidtil har været gældende for Bevillingen.

Ved Sagens 2. *Behandling* den 22. *September* vedtoges det at lade den overgaa til 3. *Behandling*.

Ved 3. *Behandling* s. D. sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges enstemmig med 17 Stemmer (*fraværende*: Patursson, R. Rasmussen, J. M. Dam, J. C. F. Dam og Konoy).

Den 24. *September* oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting,
 Thorshavn, den 24. September 1915.

Til
 Justitsministeriet.

Færø Amt har i Skrivelse af 14. August d. A. henledet Lagtingets Opmærksomhed paa, at en 5-aarig Finanslovsbevilling paa 1000 Kr. aarlig som Tilskud til Forsikring af Motorfartøjer udløber den 1. Januar 1916 samt henstiller til Lagtinget at anbefale, at den nævnte Bevilling fornyes foreløbig for et Aar paa de samme Betingelser som hidtil. Sagen er henvist til et Udvalg paa 5 Med-

lemmer, som den 21. September 1915 afgav sin Betænkning. Udvalgets Forslag er i Gaar vedtaget ved 3. Behandling enstemmig med 17 Stemmer. Idet Sagen nu indsendes til det høje Ministerium, skal man anbefale Lagtingets Indstilling til gunstig Fremme.

Svenning Rytter.

A. Samuelsen.

Joan Poulsen.

LXV. Sagen ang. de færøske Almueskole-Læreres og -Lærerinders Pensionsfond.

Den 10. September fremlagdes følgende

Motiverede Forslag til Beslutning af Budgetudvalget.

Af Regnskabet for de færøske Almueskole-Læreres og -Lærerinders Pensionsfond for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914 fremgaar det, at Udgiften overstiger Indtægten med 201 Kr. 01 Øre, hvilket skyldes den forøgede Pension til afgaaede Lærere og Lærerinder. Lagtingets Revisor har under Hensyn hertil samt til, at Udgifternes Overskridelse af Indtægterne formentlig yderligere vil forøges i den nærmeste Fremtid, i Antegnelserne til Regnskabet foreslaaet, at Indbetalingen til Fonden af Lærere og Lærerinder forhøjes f. Eks. til 2 pCt. af deres Lønning. Dette Forslag tiltrædes af Kassereren for Pensionsfonden.

Saavidt man allerede nu kan se, vil Pensionsfondens *Indtægter* i Regnskabsaaret 1914—15 blive c. 50 Kr. mindre end i Aaret 1913—14, idet Tilskudet fra Lærerne, Kommunerne og Statskassen (grundet paa, at nogle af de højest lønnede Lærere har taget deres Afsked og saaledes ikke mere bidrager til Pensionsfonden, hvilket ikke helt opvejes af den for andre Lærere indtrufne Lønforhøjelse) vil blive c. 45 Kr. lavere og Indtægt af Renter c. 7 Kr. lavere end sidste Aar. Samtidig vil **Udgifterne** stige med c. 1650 Kr., idet der til Lærere, der ikke hidtil har oppebaaret Pension, er udbetalt ialt 1764 Kr. 67 Øre, medens af de tidligere Pensioner kun et Beløb af 120 Kr. 27 Øre er faldet bort i Aarets Løb. — For Aaret 1914—15 vil Udgifterne saaledes formentlig komme til at overstige Indtægterne med et Beløb af c. 1900 Kr.

I Regnskabsaaret 1915—16 vil Forholdet efter al Sandsynlighed stille sig endnu mere ugunstigt. Der vil dette Aar være at udbetale en ny Pension paa

1112 Kr. 22 Øre (til Førstelærer Jacobsen i Tveraa), og de Førstelærer S. M. Joensen (Klaksvig), Hans Hansen (Nolsø) og S. J. Jacobsen (Svinø) tillagte Pensioner vil først i dette Aar blive udbetalt med deres fulde Beløb. Den samlede Merudgift til disse 4 Pensioner (udover de Beløb, der allerede udredes i indeværende Regnskabsaar) vil ialt udgøre 1042 Kr. 22 Øre. Nogen Indtægtsstigning af Betydning vil ikke kunne ventes, og Udgifterne i Regnskabsaaret 1915-16 kan derfor antages at ville overstige Indtægterne med c. 3800 Kr. og Regnskabsunderskudet for Aarene 1913-14, 1914-15 og 1915-16 tilsammen at ville udgøre c. 5000 Kr. eller c. $\frac{1}{2}$ af hele Fondens Kapital, saafremt der ikke træffes særlige Foranstaltninger til at forøge Fondens Indtægter.

Ogsaa i de følgende Regnskabsaar maa det antages, at de ordinære Indtægter vil blive betydeligt lavere end Udgifterne. Det kan saaledes i denne Forbindelse anføres, at der blandt de endnu virkende Lærere findes 4, der har været ansatte c. 40 Aar eller mere, og hvis eventuelle Pensioner vil komme til at udgøre ialt c. 4000 Kr. aarlig. Saafremt ingen af de nuværende Pensioner til den Tid er bortfaldne, vil Regnskabsunderskudet til den Tid, selv om nogen Stigning af de ordinære Indtægter eventuelt kan forventes ved at Lærerlønningerne efterhaanden forøges, blive snarest over 7000 Kr. aarlig. For at de ordinære Indtægter skal stige med kun 800 Kr. aarlig kræves en Forøgelse af de samlede Lærerlønninger paa Færøerne paa ialt 20,000 Kr., og det er derfor klart, at nogen større Indtægt ikke kan forventes ad denne Vej; sidste Aar har der jo endog vist sig *Nedgang* paa denne Konto.

Derimod vil de omhandlede Pensioner jo efterhaanden falde bort, og da en meget stor Del af den færøske Lærerstand nu er helt unge eller i alt Fald forholdsvis unge Personer, der kan forblive i deres Stillinger i en lang Arrække endnu (c. 75 pCt. af Lærerne er saaledes ansatte eller konstituerede i 1900 eller senere, c. 35 pCt. endog i 1910 eller senere), kan det forventes, at der senere vil komme et Tidspunkt, hvor Pensionernes samlede Beløb atter vil blive mindre.

Lov Nr. 82 af 29. Marts 1893 om Lærernes Pensionsfond bestemmer i § 2, at Dækning for Udgifterne til Pensionerne skulle tilvejebringes dels ved, at Færøernes Amtsfattigkasse aarlig udredede 500 Kr. i 4 Aar, og Statskassen tilskød samme Beløb, dels ved aarlige Indbetalinger fra Lærerne af 1 pCt. af deres Løn, fra Kommunerne af et lignende Beløb og fra Statskassen endelig af et Beløb, der er lige saa stort som det, der udredes af begge de ovennævnte Parter tilsammen. I de første 10 Aar udredes ingen Pensioner af Pensionsfonden, men eventuelle Pensioner blev at udrede dels af Statskassen, dels af Skolefonden (lovens § 4). Man regnede herefter med, at Fonden efter Udløbet af de 10 Aar vilde være steget til et Beløb af 13,800 Kr., efter Forløbet af yderligere 5 Aar til c. 18,000 Kr. og muligvis lidt højere i de følgende Aar (jfr. Rigsdagstidende 1892-93, Till. A., Sp. 3052). Man antog, at Renten heraf i Forbindelse med Tilskudene efter § 2 (der ansloges til 697 Kr. aarlig) vilde være tilstrækkeligt til at udrede de fornødne Pensioner. For det Tilfælde, at dette ikke skulde vise sig at være Tilfældet, bestemmer Lovens § 9, at det manglende bliver at udrede af Statskassen og den anden Halvdel at tilvejebringe ved en af Lagtinget foretagen Repartition paa Kommunerne og Lærerpersonalet i Forhold til de af den til Pensionsfonden gjorte Indbetalinger.

I Henhold til de sidstnævnte Lovbestemmelser vil Lagtinget altsaa have at fordele det Regnskabsunderskud, der viser sig at forekomme i Pensionsfonden. For Aaret 1913-14 og 1914-15 tilsammen udgør Underskudet omtrent c. 2100 Kr., for Aarene 1913-14, 14-15 og 15-16 ialt c. 5000 Kr. Da der i Henhold til Reglerne i Lovens § 2 kun indkommer et Beløb af c. 1850-1900 Kr., maatte Tilskudene fra hver enkelt Lærer og fra hver Kommune i det kommende Regnskabsaar (1915-16) altsaa forøges til c. det dobbelte (altsaa til c. 2 pCt.), saafremt Underskudet for Aarene 1913-14 og 14-15 skal dækkes ad denne Vej, og til c. det 4-dobbelte (altsaa til c. 4 pCt.), saafremt der skal tilvejebringes Balance mellem Indtægterne og Udgifterne i Regnskabsaaret 1915-16. Det sidste vil f. Eks. for en Lærer, hvis Løn er 600 Kr., medføre, at hans Tilskud til Pensionsfonden forhøjes fra 6 Kr. til 24 Kr. og for en Lærer med 1500 Kr. i Løn

vil Forhøjelsen blive fra 15 til 60 Kr. Selv om man derefter i de følgende Aar kun skulde dække Underskudet for selve det paagældende Aar, maa det dog i Henhold til det ovenfor udviklede befrygtes, at Tilskudet til Pensionsfonden fra Lærerne og ligeledes fra Kommunerne vil komme til at udgøre op imod 4 pCt. aarlig.

En Forøgelse af Lærernes Tilskud som den nævnte vil selvfølgelig virke meget kendeligt, ikke mindst under de nuværende Forhold. De Forhold, der har nødvendiggjort en Forøgelse af Tilskudene, er til en vis Grad analoge med de Forhold, der forelaa ved Pensionsfondens Oprettelse. Der har siden den Gang fundet en stærk Forøgelse Sted af Lærerlønningernes samlede Beløb. Medens dette i 1892 udgjorde c. 17,000 Kr., beløber det sig nu til op imod 60,000 Kr. aarlig. Denne Stigning er dels forårsaget ved, at Lærernes Antal er fordoblet, dels ved, at deres Lønninger er forbedrede. Da Forhøjelsen af Lærerlønningerne derhos særlig kommer de ældre Lærere til gode (Begyndelseslønnen udgør ganske vist nu for c. 50 pCt. af Lærerne 700 Kr. eller derover og for c. 25 pCt. 600 Kr., medens den tidligere for næsten alle Lærerne kun var 500 Kr., men Lønnings-tillæggene for de ældste Lærere udgør nu 93 $\frac{1}{4}$ pCt. af Grundlønnen mod tidligere kun 62 $\frac{1}{2}$ pCt. for Lærerindernes Vedkommende henholdsvis 75 pCt. og 50 pCt.), og da Pensionerne beregnes efter Gennemsnitslønnen i de sidste 5 Aar, forrykkes Forholdet mellem Pensionsbeløbene og dels de i Aarenes Løb af den paagældende, dels ogsaa de af samtlige Lærere hvert Aar til Fonden indbetalte Beløb meget betydeligt. Forholdet er yderligere forværret ved, at Bygdeskolerne først oprettedes i Tiden omkring 1872. Dette medførte, at der den Gang samtidig ansattes et Antal ganske unge Lærere, og det er disse Lærere, der nu — ligeledes omtrent samtidigt — søger deres Afsked, hvilket med de nuværende Lønninger medfører en aarlig Udgift for Fonden paa c. 1000 Kr. for hver. En Lærer er derhos blevet afskediget med $\frac{2}{3}$ Løn i Pension i H. t. Tuberkulose-loven og et Par Lærere er blevne afskedigede med Pension. En meget stor Del af de resterende Lærere er som nævnt ganske unge (hvorfor deres Tilskud til Pensionsfonden bliver forholdsvis ringe) og et uforholdsmæssigt stort Antal (13 af 56) er kun konstituerede og bidrager derfor ikke til Fonden (fast Ansættelse af de paagældende Lærere vilde forøge Pensionsfondens Indtægt med c. 335 Kr. aarlig).

De nuværende Forhold er saaledes i flere Henseender betydeligt afvigende fra de i 1893 forudsatte, og der vil derfor formentlig være Grund til at tage under Overvejelse at ændre Reglerne i Loven af 29. Marts 1893. Da Underskudet formentlig vil vise sig at holde sig i hvert Fald i en længere Aarrække, synes en Forhøjelse af Lærernes Bidrag efter § 2, f. Eks. til 2 pCt. aarlig, næppe at kunne undgaas, jfr. det foran udviklede om, at Slutningslønningerne er steget stærkere end Begyndelseslønningerne (med c. 100 pCt. mod c. 40 pCt.) og altsaa ogsaa Pensionerne er steget stærkere end Gennemsnitslønningerne (og Tilskudet til Pensionsfonden). Derimod er der meget, der taler for at undgaa en *yderligere* Forhøjelse og søge Balance tilvejebragt ved, at der i en vis Aarrække ydes et fast aarligt Tilskud til Fonden fra andre offentlige Kasser, f. Eks. Skolefonden og Anstfattiggassen i Forbindelse med Statskassen, indtil Fondens Kapital, der i Øjeblikket udgør c. 17,000 Kr., er forøget indtil Forholdet mellem Grundkapitalen og den samlede Lærerløn er noget lignende som det i 1893 tilsigtede. For at Renterne af Grundkapitalen skulde udgøre forholdsvis det samme Tilskud til de aarlige Indbetalinger som beregnet, maatte Kapitalen udgøre c. 60,000 Kr.

Da det imidlertid vil være heldigt at se, hvorledes Forholdene med Hensyn til Pensionsfondens Status udvikler sig i den nærmeste Fremtid, vil man ikke foreslaa Tinget at søge Loven af 1893 ændret allerede nu. Derimod maa der efter Reglerne i Lovens § 9 skaffes Dækning for det allerede indløbne Regnskabsunderskud. Man stiller derfor følgende

Forslag.

Til Dækning af Regnskabsunderskudet for de færøske Almueskole-Læreres og -Lærerinders Pensionsfond for Aaret 1913—14 og 1914—15 paalignes

der Kommunerne og Lærerpersonalet et Beløb lig med det, der af de paa-
gældende skal betales til Pensionsfonden i Regnskabsaaret 1915—16. Beløbet
betales samtidig med de i nævnte Regnskabsaar forfaldne ordinære Tilskud.

Ved Sagens *Behandling* den 13. September vedtoges det at lade den over-
gaa til endelig Behandling i et følgende Møde.

Ved Sagens *endelige Behandling* den 16. September sættes Forslaget under
Afstemning og vedtoges enstemmig med 16 Stemmer.

LXVI. Erstatning i Anledning af Ulykkes- tilfælde ved Grindefangsten i Sandvig.

Den 21. September fremlagdes følgende

Forslag til Beslutning fra Budgetudvalget.

Ved Grindefangsten i Sandvig den 13. Februar d. A. omkom 14 Mænd, hvoraf flere var Familieforsørgere. Nogle af de omkomne var forsikrede i Ulykkesforsikringen for danske Fiskere og nogle i den gensidige Forsikringsforening for forulykkedes efterladte paa Færøerne, og der tilfalder som Folge heraf flere af de efterladte Understøttelse fra de nævnte Foreninger.

Desuagtet er der Trang til Stede til yderligere Hjælp. Der blev ved den nævnte Grindefangst udlagt saa megen Skadehval, at der endnu haves et Beløb paa c. 1050 Kr. i Behold, efter at den almindelige Skade er bleven udbetalt.

Der foreligger vel ikke for Udvalget nogen saa fuldstændig Rødegørelse for den endnu tilstedeværende Trang blandt de efterladte, at Udvalget kan fremsætte Forslag om en Fordeling imellem de enkelte skadelidte af en eventuel Erstatning, men Udvalget mener dog, at Tinget allerede nu bør tage Beslutning om at bevilge det fornævnte Beløb, da Sagen vil trække for meget ud, hvis den skal udsættes til næste Lagtingssamling.

Man mener, at Fordelingen af Beløbet kan overlades til de lokale Myn-
digheder efter en nærmere Undersøgelse af Forholdene.

Forslag.

1. Af økonomisk Fond bevilges et Beløb paa 1050 Kr. til de ved Grinde-
fangsten i Sandvig den 13. Februar 1915 omkomne Personers efterladte,
som ikke faa tilstrækkelig økonomisk Hjælp fra anden Side.
2. Det bevilgede Beløb stilles til Rædighed for Forstanderskabet for Kvalbø
Sogns Kommune og Sysselmanen i Suderø Syssel i Forening til Uddeling
blandt de vedkommende.

Ved Sagens *Behandling* den 22. September vedtoges det at lade den over-
gaa til endelig Behandling i et følgende Møde.

Ved Sagens *endelige Behandling* s. D. sattes Udvalgets Forslag under
Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0.

LXVII. De af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Ved Lagtingets Aabning den 29. Juli fremlagdes Tingets Journal, Kopi-
bog og Regningsjournal som Regnskab for de af Amtmanden ene afgjorte Sager,
og s. D. henvistes Sagen til Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Den 28. August fremlagdes saalydende, af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist Lagtingets Journal, Regningsjournal
og Kopibog, hvilke Bøger Udvalget har gennemgaaet, særlig for Tiden fra

Olaidag 1914 til Olaidag i Aar, og har ikke fundet Anledning til at fremsætte noget Forslag til Vedtagelse.

Den 31. August kom Sagen til Behandling, idet Ordføreren refererede Betænkningen.

LXVIII. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender.

Den 29. Juli valgtes til Medlemmer af de staaende Udvalg i Henhold til Forretningsordenens § 8:

1. For de *Kirkekasserne* vedkommende Sager:
Provsten, H. A. Djurhuus og Eivensen.
2. For de *Skjydskassen* vedkommende Sager:
N. Djurhuus, J. Rasmussen og Niclasen.
3. For de Sager, som vedkomme *Landkommunerne i Almindelighed*:
Poulsen, Skaalum og Konoy.
4. (*Budgetudvalget*) for de Sager, som vedkomme:
 - a. *Amtsrepartitionsfonden*,
 - b. *Amtsfattiggkassen*,
 - c. *Den økonomiske Fond, Grindegarnet i Vestmankhavn samt Renterne af det Hansenske Legat*:
 Effersøe, Christiansen, Matras, J. Rasmussen, Samuelson, Patursson og Righolm.

5. For *forskelligartede Sager*:

J. M. Dam, Poulsen og Winther.

6. For *de af Amtmanden ene afgjorte Sager*:

Dahl, J. C. F. Dam og R. Rasmussen.

1. Vedkommende Skydskassen.

Efter Forslag af vedkommende Udvalg vedtoges den 14. September til Bestridelse af Skydskassens Udgifter for Regnskabsaaret 1915—16 at paaligne et Beløb af 5221 Kr. 38 Øre, der i Henhold til Lovene af 17. Marts 1865 og 14. Januar 1881 fordeles saaledes mellem Kommunerne:

(Se den fremlagte Status-Oversigt Bilag 1, Nr. 4.)

2. Vedkommende de enkelte Landkommuner.

- a. Fra Kongsbonde Johannes L. Johannesen af Trødum var indkommen en Besværing over den ham af Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune paalignede Formue- og Lejlighedsskat for Aaret 1914—15.

Lagtinget vedtog den 1. September at svare Klageren, at Tinget ikke finder tilstrækkelig Anledning til at nedsætte den ham for Aaret 1914—15 paalignede Formue- og Lejlighedsskat af 50 Kr.

- b. Fra Aftægtsmand Hans Johannesen af Trødum var indkommen en Besværing over den ham af Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune paalignede Formue- og Lejlighedsskat for Aaret 1914—15.

Lagtinget vedtog den 1. September at svare Klageren, at Tinget ikke finder tilstrækkelig Anledning til at foretage nogen Nedsættelse af den ham paalignede Skat udover den, der er vedtaget af Forstanderskabet.

- c. Fra Kongsbonde Hans Joensen af Saksen var indkommen en Besværing over den ham, hans Sønner Joen Hansen, Thomas Hansen og Hans Martin Hansen og hans Broder Jacob Joensen af Forstanderskabet for Haldersvig og Saksen Sogns Kommune paalignede Formue- og Lejlighedsskat for Aaret 1914—15.

Lagtinget vedtog den 1. September at svare Klageren:

De Joen Hansen og Thomas Hansen af Saksen for Aaret 1914—15 paalignede Skattebeløb nedsættes med 2 Kr. 25 Øre, fra 4 Kr. 25 Øre til 2 Kr. for hver. I øvrigt findes efter det foreliggende ikke tilstrækkelig Anledning til at foretage nogen Forandring i Skattebegrundningen for Saksen Sogn for Aaret 1914—15.

- d. Fra Købmand H. M. Thomsen af Kollefjord var indkommen en Besværing over den ham af Forstanderskabet for Kollefjord Sogns Kommune paalig-
nede Formue- og Lejlighedsskat for Aaret 1914—15.

Lagtinget vedtog den 1. September at svare Klageren:

Den Købmand H. M. Thomsen af Kollefjord for Aaret 1914—15 paaligtede Formue- og Lejlighedsskat nedsættes med 5 Kr., fra 45 Kr. til 40 Kr.

- e. Fra Købmand A. Jacobsen af Sydregete var indkommen en Besværing over den ham af Forstanderskabet for Gøte Sogns Kommune paaligtede Formue- og Lejlighedsskat for Aaret 1914—15.

Lagtinget vedtog den 1. September at svare Klageren, at hans Klage ikke vil kunne tages under Behandling i Lagtinget, da den er indsendt efter den i Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28. Februar 1872 § 22 fastsatte Frist, uanset at Forstanderskabets Behandling af Sagen ikke har været formel rigtig.

- f. Angaaende Forholdet mellem Skatten efter Marketal og efter Formue og Lejlighed for Tidsrummet fra 1. Oktober 1915 til 30. September 1918 vedtoges den 13. September i Henhold til Kommunallovens § 22:

Det approberes, at Skatten i nedenævnte Kommuner lignes saaledes:

	Efter Marketal.	Efter Formue- og Lejlighed.
Frødebø Sogns Kommune.....	$\frac{1}{20}$	$\frac{10}{20}$
Sandø Præstegælds Kommune:		
Skaalevig, Husevig og Skuø Sogne	$\frac{1}{10}$	$\frac{5}{10}$
Sand Sogn	$\frac{1}{7}$	$\frac{6}{7}$
Skopen —	$\frac{1}{25}$	$\frac{3}{25}$
Sjov Sogns Kommune.....	$\frac{1}{10}$	$\frac{9}{10}$
Gøte — —	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Sumbø — —	$\frac{1}{10}$	$\frac{9}{10}$

Amtmanden anmodes om at indhente Forslag fra de Forstanderskaber, som ikke have indsendt noget i saa Henseende, samt foranstalte dem approberede. Approbation meddeles dog ikke paa højere Skat paa Jordegodset end en Femtedel.

I Henhold til denne Vedtagelse er det af Amtmanden approberet, at Skatten i nedennævnte Kommuner for Tidsrummet fra 1. Oktober 1915 til 30. September 1918 lignes saaledes:

	Efter Marketal.	Efter Formue- og Lejlighed.
Klaksvig Sogns Kommune.....	$\frac{1}{15}$	$\frac{14}{15}$
Fuglø og Svinø Sognes Kommune.....	$\frac{1}{14}$	$\frac{13}{14}$
Kunø, Mygledal og Husum Sognes Kommune...	$\frac{1}{15}$	$\frac{14}{15}$
Andefjord og Fuglefjord	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Funding Sogns Kommune.....	$\frac{1}{7}$	$\frac{6}{7}$
Næs — —	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Ejde — —	$\frac{1}{6}$	$\frac{5}{6}$
Vestmanhavn — —	$\frac{1}{10}$	$\frac{9}{10}$
Kvivig — —	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Kollefjord — —	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Kvalvig — —	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Haldersvig og Saxen Sognes Kommune.....	$\frac{1}{7}$	$\frac{6}{7}$
De forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præ- stegæld	$\frac{1}{5}$	$\frac{4}{5}$
Nolsø Sogns Kommune.....	$\frac{1}{5}$	$\frac{4}{5}$
Midvaag — —	$\frac{1}{8}$	$\frac{7}{8}$
Sandevaag — —	$\frac{1}{7}$	$\frac{6}{7}$
Sørvaag — —	$\frac{1}{10}$	$\frac{9}{10}$

			Efter Marketal.	Efter Formue- og Leflighed.
Bø	Sogns Kommune		1 7	6 7
Myggenæs	—		1 5	1 5
Kvalbø	—		1 7	6 7
Porkere	—		1 8	7 8
Vaag	—		1 19	11 12
Kamien	—		1 5	1 5
Viderejde	—		1 15	14 15

3. Vedkommende Amtsrepartitionsfonden.

Sagen om Ligning til Amtsrepartitionsfonden kom til endelig Behandling den 11. September. Udvalget havde foreslaaet:

For Aaret 1915—16 udskrives til Amtsrepartitionsfondens Fornødenheder et samlet Beløb af 24,388 Kr. 11 Øre.

Heraf lignedes:

paa Jordegodset 1258⁷⁴/₁₀₀ Skattemarker à 1 Kr. 50 Øre.. 6388 Kr. 11 Ø.

— Kommunerne 18000 — 00 —

Af det Kommunerne paalignede Beløb fordeles i Henhold til Lov 5. Marts 1909 efter Folketal, saaledes som det er fastslaaet ved sidste Folketælling, Halvdelen eller 9000 Kr., medens den anden Halvdel fordeles efter Lagtingets Skøn.

Dette Forslag vedtoges.

Endvidere vedtoges:

Amtmanden anmodes om i Meddelelsen til Kommunerne om Skatte-
ligningen at henlede Forstanderskabernes Opmærksomhed paa, at Lagtinget
maa kræve, at Bidragene indgaa inden Regnskabsaarets Udgang, saaledes at
de for Aaret 1915—16 paalignede Beløb indgaa: Halvdelen inden 1. April og
Halvdelen inden Udgangen af September 1916.

Den vedtagne Fordeling af hele det Kommunerne paalignede Beløb vil
fremgaa af en udarbejdet Repartition, der er vedhæftet som Bilag 22.

4. Vedkommende Amtsfattiggassen.

I Henhold til Fattiglovens § 5 (jfr. § 9) bevilgedes den 14. September
følgende Beløb til Kommunerne for Regnskabsaaret 1915—16:

Til Kunø, Mygledal og Husum Sognes Kommune:

Kunø Sogn		50 Kr.
Mygledal —		150 —
— Fuglø og Svinø Sognes Kommune:		
Fuglø Sogn		50 —
— Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune:		
Andefjord Sogn		50 —
— Kvivlg Sogns Kommune		50 —
— Kollefjord —		50 —
— Sandø Præstegælds Kommune:		
Skopen Sogn		50 —
— Porkere Sogns Kommune		50 —

Tilsammen... 500 Kr.

5. Vedkommende den økonomiske Fond.

Angaaende Andragende fra to Kommunalforstandere paa Svinsø*) om Støtte til Regulering af tre Elve ved Landingsstedet sammesteds vedtog Lagtinget den 19. August følgende

Betænkning fra Budgetudvalget.

Sagen er udsat fra f. A., jfr. Lagtingstidende for 1914, Side 94.

Der er af Lagtingets Tilidsmand afgivet en Betænkning, indeholdende en af ham udarbejdet Plan over et Anlæg samt et Overslag. Man tilsigter ved Regulering af de paagældende Elve at tilvejebringe Renlighed paa Stedet. Overslaget udviser en Totaludgift paa 2255 Kr. 20 Øre.

Anlægget vilde sikkert blive meget gavnligt.

Der foreligger ingen Udtalelse fra paagældende Kommunalforstanderskab.

Forslag.

Der gives Andragerne følgende Svar:

Lagtinget er sindet at støtte Foretagendet med et passende Tilskud, men anser det af økonomiske Grunde for betænkeligt at tage endelig Bestemmelse herom under den forhaandenværende Krigssituation. Desuden har paagældende Forstanderskab ikke taget Stilling til Sagen.

Idet man tilstiller Andragerne en Afskrift af vedlagte Betænkning, skal man bemærke:

- at en eventuel Bevilling, der udregnes efter de sædvanlige Regler for Tingets Tilskud til Landingssteder, vilde udgøre omtrent 587 Kr.,
- at nyt Andragende maa indgives inden Udgangen af førstkommende Maj Maaned, hvis Sagen ønskes behandlet af Tinget næste Aar, og
- at et eventuelt Andragende maa være ledsaget af en Erklæring fra paagældende Forstanderskab over Sagen, bl. a. om, at dette paa Svinsø Sogns Vegne vil overtage Anlægget som offentligt og holde det vedlige som saadant.

Den 25. August vedtog Lagtinget følgende *Betænkning fra Budgetudvalget* angaaende Veje, Broer og Landingssteders Tilstand:

Udvalget har gennemgaaet Sysselmændenes Indberetninger om Veje, Broer og Landingssteder. Man finder Anledning til følgende Bemærkninger:

I. Norderøernes Syssel.

Sysselmanden har intet fundet at udsætte.

II. Østerø Syssel.

Sysselmanden har intet særligt at bemærke angaaende Tilstanden.

Med Hensyn til Tingets Vedtagelse i Fjor, Lagtingstidende 1914, Side 96, bemærkes, at Broen over Breiða i Fuglefjord er sat i farbar Stand.

III. Nordstrømø og Vaagø Syssel.

Indberetningen er først skreven den 10. August 1915.

Følgende udsættes af Sysselmanden:

*) Se Lagtingstidende for 1914, Side 94.

1. Broen over Elven ved Garsende i Thorsvig er skrøbelig og trænger til Istandsættelse eller Fornyelse.
2. Broen over Kirkeaaen eller Storaen i Haldersvig: Ligeledes.

Forslag.

ad 1 og 2.

Amtmanden anmodes om at indhente de respektive Kommunalforstanderskabers Erklæring og om at foranstalte det eventuelt videre fornødne.

IV. Sydstrømø Syssel.

Sysselmanden har intet fundet at udsætte.

I øvrigt skal Udvalget bemærke følgende med Hensyn til Tingets Vedtagelse i Fjor, jfr. Tidenden Side 97:

1. Der er opført en ny Bro over Hóvadalsá i Kalbak.
2. Landevejen udenfor Sandaa er sat i tilbørlig farbar Stand.

V. Sandø Syssel.

Sysselmanden udsætter kun, at den Vej, der fører fra Sand til Saltevig, trænger til at istandsættes enkelte Steder.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at indhente vedkommende Kommunalforstanderskabets Erklæring om at foranstalte det eventuelt videre fornødne.

Med Hensyn til Tingets Vedtagelse i Fjor, jfr. Tidenden Side 97, bemærkes, at Landingsstedet i Dal er endelig istandsat i Overensstemmelse med den Lagtinget forelagte Plan.

VI. Suderø Syssel.

Sysselmanden har intet særligt fundet at bemærke.

(Se i øvrigt angaaende økonomisk Fond det vedhæftede Bilag 19.)

6. Decision af Regnskaber.

Til Tinget var indkommet efternævnte Regnskaber, forsynede med besvarede Revisionsantegnelser samt Revisors Vedtegnelser:

1. Regnskab for Norderøernes Præstegælds Kirkekasse for Aaret 1914.
2. Regnskab for Østerø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
3. Regnskab for Sydstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
4. Regnskab for Thorshavns Kirkes særlige Kasse for s. A.
5. Regnskab for Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
6. Regnskab for Vaagø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
7. Regnskab for Sandø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
8. Regnskab for Suderø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
9. Regnskab for Vaag (S.) Kirkes særlige Kasse for s. A.

10. Regnskab for Klaksvig Sogns Kommune for Aaret til 30. September 1914.
- 11—13. Regnskaber for Kunø, Mygledal og Husum Sognes Kommune f. s. A.
- 14—16. Regnskaber for Viderø, Fuglø og Svinø Sognes Kommune for s. A.
- 17—18. Regnskaber for Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune for s. A.
19. Regnskab for Funding Sogns Kommune for s. A.
20. Regnskab for Ejde Sogns Kommune for s. A.
21. Regnskab for Sjøv Sogns Kommune for s. A.
- 22—23. Regnskaber for Næs og Gøte Sognes Kommune for s. A.
- 24—28. Regnskaber for samtlige Sogne i Nordstrømø Præstegæld for s. A.
29. Regnskab for Vestmannahavn Sogns Kommune for s. A.
- 30—32. Regnskaber for de forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld for s. A.
33. Regnskab for Nolsø Sogns Kommune for s. A.
- 34—38. Regnskaber for de til Vaagø Præstedælds Kommune hørende Sogne for s. A.
- 39—42. Regnskaber for de til Sandø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
43. Regnskab for Kvalbø Sogns Kommune for s. A.
44. Regnskab for Frodebø Sogns Kommune for s. A.
45. Regnskab for Vaag Sogns Kommune for s. A.
46. Regnskab for Porkere Sogns Kommune for s. A.
47. Regnskab for Sumbø Sogns Kommune for s. A.
48. Regnskab for Famien Sogns Kommune for s. A.
49. Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914.
50. Regnskab for Færø Amts Fattigkasse for s. A.
51. Regnskab for Færø Amts Skydskasse for s. A.
52. Regnskab for Færø Amts økonomiske Fond for s. A.
53. Regnskab for Grindlegarnet i Vestmannahavn for 1914.
54. Regnskab for Fonden for forulykkedes efterladte for s. A.
55. Regnskab for Færø Amts Skolefond for s. A.
56. Regnskab for Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almuesbørn paa Færøerne for s. A.
57. Regnskab for Sognepræst Engelsteds Deltagelses- og Erkendtlighedslegat for s. A.
58. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne for Aaret til 30. September 1914.
59. Regnskab for Pensionsfonden for Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne for s. A.
60. Regnskab for Færø Amts Bibliotek for Aaret til 31. Marts 1915.
61. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for forulykkedes efterladte paa Færøerne for Aaret 1914. gennemset af Foreningens Revisorer.
62. Regnskab vedrørende Dykkerdragten for Aaret 1914.
63. Regnskab for Driften af Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914.
64. Regnskab for Driften af Færøernes Amtskommunes Tuberkulose-Sygehus for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914.

Saamlige disse Regnskaber decideredes.

7. Valg til kommunale Bestillinger og Ombud.

a. Til Medlemmer af Valgnævnene for Folke- og Lagtingsvalgene valgtes:

Sydstrøme Præstegælds Valgdistrikt.

Sorenskriver Thygesen, Landbrugskonsulent Effersøe og Købmand Z. Heinesen, alle af Thorshavn.

Suppleanter:

Købmand B. A. Samuelson og Førstelærer P. Jensen, begge af Thorshavn.

Nordstrøme Præstegælds 1. Valgdistrikt.

(Vestmanhavn og Kvivig Sogne.)

Kirkeværge Niclas Jacobsen, Kvivig, Handelsmand Jacob Hansen og Handelsfuldmægtig Johan Reinert, begge af Vestmanhavn.

Suppleanter:

Odelsbonde Jacob Hansen og Købmand Poul Olsen, begge af Vestmanhavn.

Nordstrøme Præstegælds 2. Valgdistrikt.

(Saksen, Haldersvig, Kvalvig og Kollefjord Sogne.)

Lærer B. Magnussen, Kollefjord, Fisker Mikkel Samuelson, Haldersvig, og Fisker Z. Zachariasen, Strømnæs.

Suppleanter:

Lærer S. F. Niclasen og Kongsbonde, Agronom Thomas H. S. Egholm, begge af Kvalvig.

Østere Præstegælds 1. Valgdistrikt.

(Gøte, Næs og Sjøv Sogne.)

Lærer J. Poulsen, Strænder, Handelsmand Absalon Jacobsen, Sydregøte, og Fyrpasser Simon Thorkildshøj, Næs.

Suppleanter:

Handelsmand M. Poulsen, Tofte, og Kongsbonde Rasmus Rasmussen, Solmunde.

Østere Præstegælds 2. Valgdistrikt.

(Ejde og Funding Sogne med Undtagelse af Fundingsbotn.)

Kongsbonde Samuel Johannes Samuelson, Ejde, Odelsmand Joen Olrik Christiansen, Gjøv, og Købmand Heine Nygaard, Ejde.

Suppleanter:

Smed Ole Ellingsgaard, Ejde, og Handelsmand Hans Johannesen, Funding.

Østere Præstegælds 3. Valgdistrikt.

(Fuglefjord og Andefjord Sogne med Fundingsbotn i Funding Sogn.)

Sysselmand Samuelson, Fuglefjord, Kongsbonde Ole Olsen, Lervig, og Handelsmand Joen Pauli Thomsen, Andefjord.

Suppleanter:

Handelsfuldmægtig Hans Jacob Petersen og Handelsmand H. M. Høgnesen, begge af Fuglefjord.

Nordøernes Præstegælds 1. Valgdistrikt.

(Klaksvig, Mygledal, Husum og Kunø Sogne.)

Handelsbestyrer Olaf Olsen, Mørkenøre, Lærer Alexander Rønberg, Klaksvig, og Fæstebestyrer S. M. Matras, Nordøre.

Suppleanter:

Bager Peter Samuelson og Købmand Joen Kølbro, begge af Klaksvig.

Norderøernes Præstegælds 2. Valgdistrikt.
(Fuglø, Svina og Videre Sogne.)

Smed Joen Heinesen, Viderejde, Handelsbetjent Debes Christiansen, Norddeble, og Handelsmand A. Matras, Kvannesund.

Suppleanter:

Handelsmand J. M. Matras, Viderejde, og Fisker Jacob Olsen, Fosaa.

Vaagø Præstegælds Valgdistrikt.

Odelsbonde D. P. Michelsen, Midvaag, Købmand Joen Elias Thomsen, Sandevaag, og Købmand Niclas Rasmussen, Sørvaag.

Suppleanter:

Købmand Hans Nicolaj Niclasen og Købmand R. Niclasen, begge af Midvaag.

Sandø Præstegælds Valgdistrikt.

Sysselmand Gunnar Winther, Sand, Odelsbonde Ole Johannesen, Husevig, og Lærer Jens Mohr, Sand.

Suppleanter:

Handelsmand Jens Christian Joensen og Kongsbonde Joen Olsen, begge af Sand.

Sudero Præstegælds 1. Valgdistrikt.
(Kvalbø, Frodebø og Famen Sogne.)

Handelsfuldmægtig J. Kjelnæs, Bogholder og Student Johan Mortensen, begge af Tveraa, og Købmand Daniel Oliver Holm, Kvalbø.

Suppleanter:

Fhv. Skipper Daniel Jacob Debes Mortensen og Lærer Thorvald Joensen, begge af Tveraa.

Sudero Præstegælds 2. Valgdistrikt.
(Vaag, Porkere og Sumbø Sogne.)

Handelsbestyrer P. Dahl, Vaag, Lærer N. Djuhuus, Sumbø, og Tømmermand Johan Thomsen, Porkere.

Suppleanter:

Handelsfuldmægtig Johan Nolsø og Fæstearving Daniel Jacob Danielsen, begge af Vaag.

Forsædet i Valgnævnene indtages af Medlemmerne i den foran angivne Orden.

- b. Til Medlemmer af Overlandvæsenskommissionen og Landvæsenskommissionerne paa Færgerne for et Tidsrum af 6 Aar fra 1. August 1915 at regne valgtes:

1. Medlemmer af Overlandvæsenskommissionen.

Landbrugskonsulent R. C. Efferse af Thorshavn, Odelsbonde D. P. Michelsen af Midvaag, Exam. jur. S. E. Müller af Thorshavn, Lærer J. Poulsen af Strænder.

2. Suppleanter til Overlandvæsenskommissionen.

1. Suppleant Stenarbejder P. C. Johannesen af Thorshavn, 2. Suppleant Kongsbonde D. P. Danielsen af Velbestad, 3. Suppleant Kongsbonde Hans Vang Bærentsen af Sund, 4. Suppleant Trømand Johan Simonsen af Højvig.

3. Medlemmer af Landvæsenskommissionerne.

- a. For Norderøernes Sysse:

Smed J. Heinesen af Viderejde, Kongsbonde S. J. Sørensen af Husum.

- b. For Østerø Syssel:
Husmand Cornelius Hansen af Rjde, Kongsbonde J. L. F. Weihe af Belletræ.
 - c. For Nordstrømø Syssel:
Kongsbonde J. H. Djurhuus af Kollefjord, Husmand Mikkel Samuelsen af Haldersvig.
 - d. For Sydstrømø Syssel:
Kongsbonde Hans Reinert af Kalbak, Baadebygger, Tromand Niels Fleming Olsen af Thorshavn.
 - e. For Vaagø Syssel:
Odelsmand L. Petersen af Sandevaag, Aftægtsbonde Johs. Rasmussen af Midvaag.
 - f. For Sandø Syssel:
Kongsbonde J. M. Hentze af Sand, Tømrer J. H. Poulsen af Skopen.
 - g. For Suderø Syssel:
Handelsmand Jacob Albinus af Famien, Kongsbonde H. P. Nolsø af Trangisvaag.
4. Suppleanter til Landvæsenkommissionerne.
- a. For Norderøernes Syssel:
1. Suppleant Kongsbonde Joen Joensen af Gjærdum, 2. Suppleant Handelsmand Joen Joensen af Arnefjord, 3. Suppleant Kongsbonde Poul Hansen af Svinø, 4. Suppleant Odelsmand J. P. Danielsen af Kungø.
 - b. For Østerø Syssel:
1. Suppleant Kongsbonde P. Husgaard af Sydrugte, 2. Suppleant Fyrpasser Simon Thorkildshøj af Næs, 3. Suppleant Odelsmand Peter Joensen ældre af Gjøv, 4. Suppleant Købmand P. Nielsen af Saltangeraa.
 - c. For Nordstrømø Syssel:
1. Suppleant Kongsbonde, Agronom Thomas H. S. Egholm af Kvalvig, 2. Suppleant Handelsmand Jens S. Jensen af Stykket, 3. Suppleant Kongsbonde Niclas Jacobsen af Kvivig, 4. Suppleant Odelsbonde Jacob Hansen af Vestmanhavn.
 - d. For Sydstrømø Syssel:
1. Suppleant Kongsbonde Johan Simonsen af Velbestad, 2. Suppleant Træjer Laurits Debes af Thorshavn, 3. Suppleant Odelsmand Mathias Thomsen af Hestø, 4. Suppleant Handelsmand Hans Michael Hansen af Nolsø.
 - e. For Vaagø Syssel:
1. Suppleant Odelsbonde Joen Joensen af Midvaag, 2. Suppleant Kongsbonde Jens P. Hejlesen af Sandevaag, 3. Suppleant Købmand R. Niclasen af Midvaag, 4. Suppleant Skomager Ole J. Guttesen af Bø.

f. For Sandø Syssel:

1. Suppleant Odelsbonde Ole Johannesen af Husevig, 2. Suppleant Husmand Joen Nordbø af Sand, 3. Suppleant Kongsbonde Th. J. Dam af Husevig, 4. Suppleant Smed Johan Olsen af Sand.

g. For Suderø Syssel:

1. Suppleant Kongsbonde Joen Nattestad af Kvalbø, 2. Suppleant Odelsmand M. J. F. Danielsen af Sunbø, 3. Suppleant Odelsmand J. P. Poulsen af Kvalbø, 4. Suppleant Handelsbestyrer Joen Jacob Dahl ældre af Vaag.

Det bemærkes, at Kommissionernes Formænd, henholdsvis Sørenskriveren og Sysselmændene, ville være bundne ved den af Lagtinget fastsatte Rækkefølge mellem Suppleanterne, saafremt noget Forfald maatte indtræde blandt de faste Medlemmer.

- c. Til Medlem af Skoledirektionen valgtes Lagtingsmand H. A. Djurhuus af Thorshavn.
 - d. Til Medlem af Kommissionen for Færøernes Mellem- og Realskole valgtes Bogholder Jacob Olsen af Thorshavn.
 - e. Til Revisorer for Færø Amts Sparekasse valgtes Lærer Traber og Førstelærer Poul Jensen, begge af Thorshavn.
 - f. Til Medlemmer af Overligningskommissionen for Thorshavn valgtes Købmand J. Lützen og Lagtingsmand H. A. Djurhuus samt til Suppleanter Assuranceagent A. Øster og Postmester C. C. Danielsen, alle af Thorshavn.
 - g. Til Medlemmer af Udvalget til Forberedelse af Undersøgelser vedrørende Arbejder ved Landingssteder, Broer og Veje valgtes J. M. Dam og Winther.
-

LXIX. Andre Vedtagelser.

1. Sagen ang. Andragende fra en Del Beboere i Viderejde om Fritagelse for Præsteskyds.¹⁾

I Anledning heraf vedtog Lagtinget den 5. August at anmode Amtmanden om at besvare Spørgsmaalet ud fra den nye Grundlov af 5. Juni 1915.

2. Forslag til Sundhedsvedtægt for de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld.²⁾

Forslaget med de af Lagtinget foretagne Ændringer i samme vedtoges den 1. September.

3. Forslag til Beslutning af Kffersøe angaaende Affattelse af en Mønster-Sundhedsvedtægt.

Forslaget er saalydende:

1. Lagtinget nedsætter et Udvalg paa 3 Medlemmer til efter Forhandling med Amtmanden og Fysikus, eventuelt andre Myndigheder, at affatte et Udkast til Sundhedsvedtægt for Landkommunerne, som kan tjene til Mønster for saadanne Vedtægter.
2. Der betales ikke Diæter til Udvalgets Medlemmer.

Forslagets Punkt 1 vedtoges den 1. September med 19 Stemmer mod 0.
 — — — 2 — — — med 12 Stemmer mod 0.

Til Medlemmer af det i Forslaget ommeldte Udvalg valgtes den 3. September: J. M. Dam, Poulsen og Patursson.

¹⁾ Se Lagtingstidende for 1914, Side 101.

²⁾ Se Lagtingstidende for 1914, Side 102.

4. Skrivelse fra Færøernes Roderiforening ang. Fiskeriet med søgaaende Fartøjer.¹⁾

Da Sagen ikke blev behandlet færdig i Lagtinget, overgik den til Behandling i næste Samling.

5. Ang. Oprettelse af en Landbrugsskole m. m. paa Færøerne.²⁾

Sagen, der er udsat fra forrige Aar, har Lagtinget ikke naaet at behandle færdig i denne Samling, og den overgik derfor til Behandling i næste Samling.

6. Deling af Vaagø Valgdistrikt.³⁾

Sagen er bortfaldet som Følge af den nye Valglov.

7. Ang. Oprettelse af et nyt Jordemoderdistrikt, kun omfattende Næs Sogn.

Den 29. Juli fremlagdes en Skrivelse fra Amtet af 28. s. M.⁴⁾, hvormed fremsendtes et Andragende fra Forstanderskabet for Næs Sogns Kommune med Bilag⁵⁾ om Oprettelse af et nyt Jordemoderdistrikt.

Sagen overgik til Behandling i næste Lagtingssamling.

8. Andragende fra Kongsbønde Jens Røgholm af Strømnæs om Tilskud til Opførelse af Hegn i Haugeparten »fyri norðan« i Strømnæs.

Den 4. August vedtog Lagtinget at tilstille Godsbestyrelsen Sagen og underrette Andrageren herom.

¹⁾ Se Lagtingstidende for 1914, Side 102.

²⁾ Se Lagtingstidende for 1914, Side 103.

³⁾ Se Lagtingstidende for 1914, Side 68.

⁴⁾ Udelades her.

9. Andragende fra V. Mohr, E. Johansen og Poul Isaksen, alle af Thorshavn, om, at Tinget vil foranledige udarbejdet et Lovforslag om Rettens Pleje, tilpasset efter de lokale Forhold paa Færøerne.

Andragendet var til Behandling den 16. og 17. August, og der blev stillet 2 forskellige Forslag, dels med Hensyn til Andragendets Behandling og dels med Hensyn til Besvarelsen af Andragendet, men intet af disse Forslag blev vedtaget.

10. Afholdelse af et Feriekursus i Thorshavn i Sommeren 1916.¹⁾

I Anledning af et Andragende fra Færøernes Lærerforening vedtog Lagtinget den 10. September følgende:

Af økonomisk Fond stilles et Beløb paa 250 Kr. til Raadighed for Skoledirektionen for at anvendes som Tilskud til Dækning af Udgifterne ved Afholdelsen af et Instruktionskursus i Thorshavn i Aaret 1916 for Lærere og Lærereinder ved Folkeskolen.

11. Rejseunderstøttelse til færøske Lærere.²⁾

Den 13. September vedtoges saalydende

Forslag til Beslutning.

Af økonomisk Fond stilles et Beløb paa 300 Kr. til Raadighed for Færø Amts Skoledirektion i Regnskabsaaret 1915—16 til Rejseunderstøttelse for færøske Lærere, som maatte søge videre Uddannelse nede i Danmark, paa Betingelse af, at et mindst lige saa stort Beløb ydes af Statskassen i samme Øjemed.

12. Andragende fra Kongsbonde Jens Ole-Jacobsen vedrørende Øen Store Dimons Stilling i kommunal Henseende.

Sagen overgik til Behandling i næste Lagtingssamling.

¹⁾ Se Lagtingstidende for 1910, Side 177.

²⁾ Se Lagtingstidende for 1914, Side 108.

13. Ang. det Hansenske Legats Renter.

Den 19. August vedtoges angaaende Andragende fra Gustav Adolf Reinert, Nordredal, om Tilskud til Anskaffelse af nærmere angivne Landbrugsredskaber saalydende

Betænkning fra Budgetudvalget.

Andrageren ønsker at anskaffe en Plov, en Harve, et Par Vognhjul samt Seletøj. Han andrager ikke om Præmie for udført Arbejde.

Forslag.

Andragendet kan ikke bevilges, da det strider imod Lagtingets Praksis i de senere Aar at yde Tilskud til Anskaffelse af Landbrugsredskaber.

Den 4. September vedtoges saalydende

Betænkning fra Budgetudvalget.

Ifølge den foreliggende Oversigt over Amtskommunens Status udgjorde den til Lagtingets Raadighed stillede Sum af Legatets Renter den 31. Marts 1915 i alt 1462 Kr. 43 Øre. Ved Afgørelse af Spørgsmaalet om Bevillinger af dette Beløb maa der imidlertid tages Hensyn til, at der i Henhold til Tingets Vedtagelse vil være at afholde en Udgift til »Kartoffelsprøjter« m. m. af denne Sum paa 600—700 Kr. (hvoraf dog c. Halvdelen kan ventes refunderet senere), samt at den næste Indbetaling til Tinget af Legatets Midler tidligst vil finde Sted 1926 (mulig først nogle Aar senere).

Følgende Sager er henviste til Udvalget:

1. Andragende fra Fru S. Traber, Thorshavn, om Rejseunderstøttelse for at gennemgaa et Kursus i Tilskæring af Dametøj (Nr. 37 — 1915).
Sagen er udsat fra f. A., jfr. Lagtingstidende 1914, Side 107.

Forslag.

Lagtinget kan ikke yde nogen Bevilling i det ansøgte Øjemed. Andragerinden henvises til, at der mulig kan opnaas en Understøttelse ved Andragende til Ministeriet for Handel og Søfart.

2. Andragende fra Frk. Anna Degn, Thorshavn, om Tilskud til et Kunstfidskursus (Nr. 72 — 1915).

Andragendet er af samme Beskaffenhed, som et af hende i Fjor til Tinget indgivet Andragende.

Forslag.

Lagtinget henholder sig til sit Svar paa et af Andragerinden i Fjor indgivet Andragende af samme Beskaffenhed som det nu foreliggende og kan saaledes ikke yde noget Tilskud.

3. Sag om Belønning af Husmand Thomas Johan Simonsen, Vestmanhavn, for udført Jordbrugsarbejde (Nr. 74 — 1915).

Forslag.

Der tilstaaes Husmand Thomas Johan Simonsen, Vestmanhavn, en Belønning af det Hansenske Legat paa 40 Kr. for særlig fortjenstfuld Virksomhed ved Indhegning, Opdyrkning og Grundforbedring af en Trø i Vestmanhavn.

14. Statusoversigt for Amtskommunen.

(Vedhæftet som Bilag 1.)

Sagen behandledes.

LXX. Valg af Landstingsmand.

Torsdagen den 26. August samledes Lagtinget til Ekstramøde til Foretagelse af Valg af et Medlem til Landstinget for 12. Kreds (Færøerne), idet Syssemand Effersøe havde nedlagt sit Mandat fra 16. ds.

Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af Pastor Evensen. — Formanden bemærkede, at Pastor Evensen i Gaar havde meddelt ham, at han telegrafisk var blevet anmodet om at nedsende et sygt Barn, hvorfor han var forhindret i at give Møde.

Formanden oplæste Justitsministeriets Skrivelse af 14. August 1915, indeholdende Anmodning om Valget, samt bemærkede, at Valget var berammet paa sædvanlig Maade ved Opslag i Lagtingsbygningen og at de enkelte Medlemmer i Forvejen var blevet gjort opmærksom herpaa.

Valgloven af 7. Februar 1901, § 85, jfr. §§ 81 og 90, oplæstes.

Stemmesedler omdeltes.

21 Stemmesedler afgaves. Stemmerne faldt saaledes:

Provst Petersen fik 12 Stemmer,

Kongsbonde J. Patursson - 7 , medens

2 Stemmesedler var blanke.

Ingen havde noget imod Valgets Gyldighed at indvende, og proklameredes saaledes Provst Petersen som valgt til Medlem af Landstinget for 12. Kreds (Færøerne).

Provst Petersen erklærede, at han modtog Valget.

Valgbrev udfærdigedes og underskrevet. Stemmesedlerne konvolutteredes, forsegledes og vedlagdes Protokollen.

Lagtingets 57de ordinære Møde begyndte Lørdagen den 25. September, Eftermiddag Kl. 6 $\frac{1}{2}$. Ved dette Mødes Tilendebringelse sluttedes Samlingen, der havde varet i 51 Dage.

LXXI. Lagtingets Forhandlinger og Beslutninger vedrørende Krigssituationen.

I den ekstraordinære Samling 1915.

4. Møde.

Tirsdagen den 18. Maj, Eftermiddag Kl. 12⁴⁵, samledes Lagtinget.
Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af Evensen.

Efter Dagsordenen foretoges:

Meddelelse fra Formanden angaaende Vareforsyningen m. m.

5. Møde.

S. D., Eftermiddag Kl. 4¹⁰, samledes Lagtinget.

Efter Dagsordenen foretoges:

Behandling af Andragender om Udtrædelse af Velfærdsudvalget.

Patursson tog sit Andragende tilbage.

Paa Forespørgsel fra Formanden fastholdt Niclasen sit Andragende.

Patursson genoptog sit Andragende.

Paturssons Andragende sattes først under Afstemning, men bortfaldt, idet ingen stemte derfor og ingen imod.

Derpaa sattes Niclasens Andragende under Afstemning og bortfaldt ligeledes, idet kun 1 Medlem stemte derfor og ingen imod.

I den ordinære Samling 1915.

3. Møde.

Fredagen den 30. Juli, Eftermiddag Kl. 1, samledes Lagtinget.

Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af Skualun, Dahl og Niclasen (efter forud anmeldt Forfald).

Efter Dagsordenen foretoges:

Eventuel Nedsættelse af Udvalg vedrørende Vareforsyningen m. m.

Provsten foreslog at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer. Forslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

4. Møde.

Lørdagen den 31. Juli, Eftermiddag Kl. 1, samledes Lagtinget.

Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af Skaalum (efter forud anmeldt Forfald) samt Niclasen, Dahl og Evensen.

Efter Dagsordenen foretoges:

Valg af 5 Medlemmer til Udvalg i Sagen ang. Vareforsyningen m. m.

Formanden meddelte, at der var foreslaaet at vælge Samuelson, Provsten, Dahl, Patursson og Niclasen.

Forslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

5. Møde.

Tirsdagen den 3. August, Eftermiddag Kl. 3, samledes Lagtinget.

Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af Skaalum (efter forud anmeldt Forfald) samt Winther, R. Rasmussen, Hentze, Evensen, Niclasen, Dahl og Konoy.

Formanden fremlagde:

Andragende fra Hentze m. fl. ang. Salg af Kød af Størhvaler*).

6. Møde.

Onsdagen den 4. August, Eftermiddag Kl. 1, samledes Lagtinget.

Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af Skaalum (efter forud anmeldt Forfald) samt Dahl, Niclasen, Evensen og H. A. Djurhuus.

Efter Dagsordenen foretoges:

Foreløbig Behandling af Andragende fra Hentze m. fl.

Patursson foreslog Andragendet henvist til Udvalget angaaende Vareforsyningen m. m.

Forslaget betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

20. Møde.

Lørdagen den 21. August, Formiddag Kl. 10, samledes Lagtinget.

Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af Evensen, Dahl og N. Djurhuus.

Formanden fremlagde følgende

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist en til Lagtinget fra 5 af dets Medlemmer indkommen Skrivelse, hvori henstilles, at der fra Lagtingets Side gøres

*). Er optaget under Sag Nr. LIX.

Forsøg paa at skaffe Befolkningen paa Færøerne Adgang til fra de for Tiden her paa Øerne i Drift værende Hvalstationer at faa Storchvalskød til Købs paa billigere Vilkaar, end Tilfældet har været i indeværende Sommer. Der nævnes i Skrivelsen forskellige Veje, som man kunde gaa for at bevæge Forstanderne for Hvalstationerne til at nedsætte Prisen paa Hvalkød.

Skønt der indenfor Udvalget — ligesom indenfor det samlede Lagting — er fuld Enighed om, at det er af største Vigtighed, at Befolkningen navnlig under den nuværende Krigssituation kan erholde Storchvalskød til en saa billig Pris som muligt, har Udvalget ikke kunnet indse, at nogen af de i Skrivelsen paaviste Veje vilde kunne føre til Maalet eller at der i det hele taget kan gøres mere, end der allerede er gjort, for at faa Prisen paa Storchvalskød sat ned for indeværende Fangstsæson. Heldigvis er ogsaa Trangen til Storchvalskød som Næringsmiddel betydelig formindsket for store Dele af Færøerne ved de fornylig indtrufne Grindfangster.

Derimod mener Udvalget, at der for Lagtinget er Anledning til at overveje, hvorledes man for Fremtiden bedst kan sikre Befolkningen Hvalkød til billig Pris, og da man finder, at hoslagte af Færø Amt udarbejdede Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne indeholder en i saa Henseende hensigtsmæssig Bestemmelse, skal Udvalget til-
lade sig at indstille,

at Lagtinget tager nævnte Forslag til Behandling.

22. Møde.

Tirsdagen den 24. August, Formiddag Kl. 10, samledes Lagtinget.
Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af J. C. F. Dam.

Efter Dagsordenen foretoges:

Endelig Behandling af Betænkning fra Udvalget for Vareforsyningen.
Udvalgets Forslag sattes under Afstemning og vedtoges med 15 St. mod 0.

51. Møde.

Torsdagen den 23. September, Eftermiddag Kl. 2, samledes Lagtinget.
Samtlige Medlemmer vare mødte.

Formanden fremlagde følgende af Dahl, Niclasen, Provsten og Samuelsen fremsatte

Motiverede Forslag til Beslutning.

Som Følge af Verdenskrigen blev der i Lagtinget i 1914 truffet en Ordning, hvorefter Færøernes Amtskommune indkøbte til Øernes Forsyning forskellige Nødvendighedsartikler, væsentligst forskellige Melvarer. Ved Lagtingets Beslutning af 9. September 1914 blev der vedtaget at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer til paa Lagtingets Vegne sammen med Amtmanden at træffe Afgørelse i Sager vedrørende Foranstaltninger i Anledning af Krigen. Siden Lagtinget i 1914 sluttede sine Møder, har Amtmanden med Tilslutning fra Udvalget — foruden at afsætte den Varebeholdning, Tinget havde indkøbt fra København

og Amerika (over Island) —, stadig suppleret Beholdningen saaledes, at det — alle Vanskeligheder til Trods — indtil nu maa siges at være lykkedes at sikre Færøerne den nødvendige Forsyning med Levnedsmidler paa en heldig Maade og til en saa billig Pris, som man under Hensyn til Verdenssituationen kunde vente. Desuden finder man, at den stedfundne Bogføring og Regnskabsførelse er forsvarlig og at Indkøb og Udsalg i det hele og store er forestaaet paa en saadan Maade, at Tinget baade som Befolkningens specielle Repræsentation og som administrerende Myndighed med Hensyn til Lagtingets Pengemidler anser det for fuldt ud tilfredsstillende. Man mener, at der indtil videre bør gaas frem paa samme Maade med Hensyn til Vareforsyningen, og at der ogsaa i Aar bør nedsættes et Udvalg til sammen med Amtmanden at foretage det fornødne med Hensyn til denne Sag. Man er klar over, at Amtmanden som saadan ikke er pligtig til at paatage sig denne Opgave, men Udvalget venter, at han heller ikke i Aar vil undslaa sig.

I Overensstemmelse med foranstaaende stiller man følgende

Forslag til Beslutning.

Lagtinget udtaler:

- 1) at den af Amtmanden med Støtte fra et staaende Udvalg af Lagtinget udøvede Virksomhed til Færøernes Forsyning med Levnedsmidler har været meget tilfredsstillende saavel med Hensyn til de indkøbte Varers Art, Mængde, Kvalitet og Udsalgspris — hvorved det uden Fastsættelse af Maksimalpriser er lykkedes at holde Købmændenes Detailpriser saa langt nede som man efter Verdenssituationen med Billighed kan vente — som med Hensyn til det finansielle Resultat af Virksomheden.
- 2) at man ønsker, at Virksomheden indtil videre fortsættes paa samme Maade.

I Henhold hertil beslutter Tinget:

1. At nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer — og vælger desuden 5 Suppleanter, som kan tiltræde Udvalget gruppevis i den Orden, hvori de er valgte — til paa Lagtingets Vegne sammen med Amtmanden at træffe Afgørelse i Sager vedrørende Foranstaltninger i Anledning af Krigen.
2. Amtmanden er baade forpligtet og berettiget til at adspørge Udvalget med Hensyn til vigtigere Beslutninger.
3. Udvalget som saadant er berettiget til hos Amtmanden at forlange sig meddelt alle Oplysninger om Virksomheden.
4. Alle Meddelelser til Offentligheden angaaende den omhandlede Virksomhed foretages af Amtmanden.
5. Amtmanden foranlediger, at der aflægges Regnskab over Bedriften, ligesom han drager Omsorg for, at Regnskabet revideres af Lagtingets Revisor. Det første Regnskab aflægges for Tidsrummet indtil 1. Oktober 1915 og forelægges for Lagtinget 1916 i revideret Stand. I øvrigt regnes Regnskabsaaret fra 1. Oktober til 30. September.
6. Amtmanden anmodes om at foranledige, at der ved Afslutningen af en Regnskabstermin ved to paalidelige Mænd optages Beholdning over de Varer, som findes paa Amtskommunens Lager.
7. Udvalget aflægger Beretning for Virksomheden til Lagtingssamlingen 1916 bilagt med en Statusoversigt pr. 1. August 1916.
8. Det approberes, at Sparekassekasserer Øster som Revisor fører Tilsyn med Virksomheden.

54. Møde.

Freddagen den 24. September, Eftermiddag Kl. 7¹⁵, samledes Lagtinget.
Samtlige Medlemmer vare mødte med Undtagelse af Evensen.

Efter Dagsordenen foretoges:

Behandling af Sagen om Vareforsyningen.

Formanden meddelte, at der var foreslaaet at behandle denne Sag for lukkede Døre.

Dette Spørgsmaal sattes under Afstemning og vedtoges med 17 St. mod 0.
Sagen overgik til endelig Behandling i et følgende Møde.

55. Møde.

Lørdagen den 25. September, Formiddag Kl. 9, samledes Lagtinget.
Samtlige Medlemmer vare mødte.

Efter Dagsordenen foretoges:

Endelig Behandling af Sagen om Vareforsyningen.

Sagen foretoges i lukket Møde.

Kl. 1 afbrød Formanden Forhandlingerne til Fortsættelse Kl. 2.

Kl. 2 fortsattes Forhandlingerne.

Udvalgs-Flertallets Forslag til Beslutning:

Winther ønskede tilført Protokollen, at han ikke havde noget at indvende imod det fra Amtmandens eller det af Lagtinget nedsatte Udvalgs Side foretagne med Hensyn til Færøernes Vareforsyning og hvad Udvalget i Forbindelse med Amtmanden i øvrigt havde til Opgave. Naar han ellers stemte for det Forslag til Beslutning, som et Flertal af Udvalget havde fremsat, hvilket Forslag han fandt ubehøveligt, havde det sin Grund i en Udtalelse fra et Medlem af Tinget, der gik ud paa, at Grunden til at nogle af Medlemmerne ikke agtede at stemme for dette Forslag var den, at de ikke vilde lægge et andet navngivet Medlem Hindringer i Vejen for at angribe Amtmanden.

Flertallets Forslag til Beslutning Punkt 1 sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab og vedtoges med 16 Stemmer mod 0 (*stemte ikke:* Patursson, R. Rasmussen, Hentze, Konoy og Formanden; *fraværende:* Niclasen).

Sammes Forslag Punkt 2 betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Der fremlagdes to *Forslag* af Patursson angaaende Vareforsyningen, saalydende:

1. Der nedsættes et Udvalg paa 5 Medlemmer — og vælges desuden 5 Suppleanter, som tiltræde Udvalget gruppevis i den Orden, de ere valgte — til paa Lagtingets Vegne i Forbindelse med Amtmanden at træffe Afgørelse i Sager vedrørende Foranstaltninger i Anledning af Krigen. Udvalget vælger selv sin Formand og fører sin egen Forhandlingsprotokol, der vil være at undertegne af samtlige mødte Medlemmer efter hvert Mødes Afslutning.
2. Den nødvendige Ændring i de af Vareudvalget den 24. August 1914 fastsatte Regler foretages.

3. Amtmanden foranlediger, at der aflægges Regnskab over Bedriften, ligesom han drager Omsorg for, at Regnskabet revideres af Lagtingets Revisor. Det første Regnskab aflægges for Tidsrummet indtil 1. Oktober 1915 og forelægges inden 1. Februar 1916 i revideret Stand for det staaende Udvalg. Iøvrigt regnes Regnskabsaaret fra 1. Oktober til 30. September.
4. Lagtinget vælger to dertil kyndige Mænd til ved Afslutningen af hver Regnskabstermin at optage Beholdning over de Varer, som findes paa Amtskommunens Lager.
5. Udvalget aflægger Beretning for Virksomheden til Lagtingssamlingen 1916 bilagt en Statusoversigt pr. 1. August 1916.
6. Det approberes, at Sparekasseskasserer Øster som Revisor fører Tilsyn med Virksomheden.

* * *

Udvalget finder, at Indkøbet af de almindelige Købmandsvarer har været meget tilfredsstillende.

Hvad Udsalget angaar, skal det henstilles, at der i Henseende til de af Vareudvalget den 24. August 1914 fastsatte Regler foretages den fornødne Ændring.

Med Hensyn til Handelen med Kunstgødning, Kraftfoder og Læggekattoller, skal det videre henstilles, at denne Handel, *i Tilfælde af, at det kan ske under betryggende Former*, saavidt muligt overgives til privat Forretning.

Mindretallet stiller følgende

Forslag til Beslutning.

Lagtinget udtaler:

- 1) at den af Amtmanden i Forbindelse med det staaende Udvalg udøvede Virksomhed til Øernes Forsyning med Levnedsmidler har været tilfredsstillende.
- 2) at man anser det nødvendigt, at Virksomheden indtil videre fortsættes.

I Henhold hertil beslutter Tinget:

1. At der nedsættes et Udvalg paa 5 Medlemmer — og vælges desuden 5 Suppleanter, som tiltræde Udvalget gruppevis i den Orden, de ere valgte, — til paa Lagtingets Vegne i Forbindelse med Amtmanden at træffe Afgørelse i Sager vedrørende Foranstaltninger i Anledning af Krigen. Udvalget vælger selv sin Formand og fører sin egen Forhandlingsprotokol, der vil være at undertegne af samtlige mødte Medlemmer efter hvert Mødes Afslutning.
2. Amtmanden er baade forpligtet og berettiget til at adspørge Udvalget med Hensyn til vigtigere Beslutninger.
3. Amtmanden foranlediger, at der aflægges Regnskab over Bedriften, ligesom han drager Omsorg for, at Regnskabet revideres af Lagtingets Revisor. Det første Regnskab aflægges for Tidsrummet indtil 1. Oktober 1915 og forelægges inden 1. Februar 1916 i revideret Stand for det staaende Udvalg. Iøvrigt regnes Regnskabsaaret fra 1. Oktober til 30. September.
4. Lagtinget vælger to dertil kyndige Mænd til ved Afslutningen af hver Regnskabstermin at optage Beholdning over de Varer, som findes paa Amtskommunens Lager.
5. Udvalget aflægger Beretning for Virksomheden til Lagtingssamlingen 1916 bilagt en Statusoversigt pr. 1. August 1916.
6. Det approberes, at Sparekasseskasserer Øster som Revisor fører Tilsyn med Virksomheden.

- Mindretallets Forslag Punkt 1 sattes under Afstemning og forkastedes med 13 Stemmer mod 4.
- Flertallets Forslag Punkt 1 sattes under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.
- Mindretallets Forslag Punkt 2 sattes, da kun 1 Medlem forlangte Navneopraab, under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 4 stemte derfor og ingen imod.
- Flertallets Forslag Punkt 2—4 sattes under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.
- Mindretallets Forslag Punkt 3 sattes under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 2 stemte derfor og ingen imod.
- Flertallets Forslag Punkt 5 sattes under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.
- Mindretallets Forslag Punkt 4—6 sattes under Afstemning, men bortfaldt, da kun 7 stemte derfor og ingen imod.
- Flertallets Forslag Punkt 6—8 sattes under Afstemning og vedtoges med 20 Stemmer mod 0.

57. Møde.

Lørdagen den 25. September, Eftermiddag Kl. 6³⁰, samledes Lagtinget. Samtlige Medlemmer vare mødte.

Der vedlagdes Protokollen en Skrivelse fra Samuelson vedrørende det lukkede Møde i Dag, saalydende:

Undertegnede Lagtingsmand Samuelson ønsker vedlagt Protokollen:

I Dag under Lagtingets Forhandlinger om Forslag til Beslutning fra Vareudvalget har jeg som min Mening udtalt, 1) at Hr. Patursson ved at undlade at stemme for Udvalgsflertallets Indstilling om et »Tillidsvotum« til Amtmanden i Anledning af hans Arbejde for Færøernes Vareforsyning under Krigen, vil holde sig Vejen aaben til at angribe Amtmanden (skønt han i Udvalget har erklæret, at Amtmandens Arbejde for Sagen har været godt), og 2) at Paturssons Partifæller, hvis de undlader at stemme for Udvalgsflertallets Forslag — skønt ogsaa de erkende, at Amtmandens Arbejde har været godt —, undlader det, fordi de ikke vil lægge Hr. Patursson Hindringer i Vejen for hans Planer i ommeldte Hensende.

Jeg ønsker at tilføje, at Lagtingsmand Winther efter denne min Udtalelse bl. a. sagde, at for saa vidt Hr. Patursson omgikkes med Planer som af mig formodet, saa var han »ein ljótur maður«.

Tilføjelser.

I.

ad Sag X (Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Indførelse paa Færøerne).

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende *Skrivelse*:

Justitsministeriet.

København, den 28. Februar 1916.

Under 25. d. M. er der meddelt allerhøjeste Stadfæstelse paa det af Rigsdagen vedtagne Forslag til Lov om Forandringer i Bestemmelserne om de til Færøerne ankommende Skibes Forpligtelse til først at anløbe visse Havne, hvorefter der under D. D. af Justitsministeriet er udfærdiget Bekendtgørelse om Ændring i Justitsministeriets Bekendtgørelse af 25. Februar 1897 angaaende forskellige Bestemmelser vedrørende Karantænevæsenet paa Færøerne samt Tillæg til Instruks for Karantænebetjente paa Færøerne af s. D.

Hvilket man under Henvisning til Amtets Skrivelse af 8. Oktober f. A. — 1915, Nr. 779 — herved skal meddele, idet man vedlægger nogle Eksemplarer af det af Rigsdagen vedtagne Lovforslag, samt tilføjer, at der, naar Ekspeditionerne er bleven indrykkede i Lovtidende, vil blive tilstillet Amtet 200 Særtryk af hver.

P. M. V.

E. B.

Lundbye.

Til
Amtmanden over Færøerne.

ad Sag XV (Storhvalsfangst ved Færøerne).

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende *Skrivelse*:

Justitsministeriet.

København, den 26. Februar 1916.

Under 25. d. M. er der meddelt allerhøjeste Stadfæstelse paa det af Rigsdagen vedtagne Forslag til Lov om Ændring i Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1902.

Hvilket man under Henviſning til Amtets Skrivelse af 30. Septbr. f. A. — 1915, Nr. 794 — og i Forbindelse med Justitsministeriets Skrivelse af 2. d. M. herved skal meddele, idet man vedlægger nogle Eksemplarer af det af Rigsdagen vedtagne Lovforslag, samt tilføjer, at der, naar Loven er bleven indrykket i Lovtidende, vil blive tilstillet Amtet 100 Særtryk deraf.

P. M. V.

E. B.

Lundbye.

Til
Amtmanden over Færøerne.

II.

A. Love og Anordninger, udkomne fra 23. April 1915 til 28. April 1916.

1. Lov for Færøerne af 10. Maj 1915 om Fiskerilaan.
2. Anordning af 17. Januar 1916, hvorved Lov om Understøttelse til Børn af Enker af 29. April 1913 sættes i Kraft paa Færøerne.
3. Bekendtgørelse af 28. s. M. om Ændringer i Bekendtgørelse af 22. Februar 1910 §§ 9 og 10 om Færøernes Mellem- og Realskole.
4. Lov af 25. Februar s. A. om Forandring i Bestemmelserne om de til Færøerne ankommende Skibes Forpligtelse til først at anløbe visse Havne.
5. Lov af s. D. om Ændring i Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1902.
6. Lov af s. D. om forandret Affattelse af § 72 i Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne af 9. April 1895 m. v.
7. Anordning af s. D. om Ændring i Anordning af 4. November 1892 om Lempler i Sølov af 1. April 1892 for saa vidt angaar Færøerne, jfr. Justitsministeriets Bekendtgørelse af 5. April 1906 om nogle under 4. s. M. allerhøjest anordnede Ændringer i fornævnte Anordning.
8. Bekendtgørelse af 26. s. M. om Ændringer i det af Justitsministeriet under 29. Januar 1909 stadfæstede Havnereglement for Søvaag.
9. Tillæg af 28. s. M. til Instruks for Karantænebetjente paa Færøerne af 25. Februar 1897.
10. Bekendtgørelse af s. D. om Ændring i Justitsministeriets Bekendtgørelse af af 25. Februar 1897 angaaende forskellige Bestemmelser vedrørende Karantænevæsenet paa Færøerne.
11. Anordning af 11. April s. A. om Ændring i Anordning af 6. December 1912, hvorved Lov om Statsstøtte til Tuberkuløses Sygebehandling af 10. Maj 1912 udvides til at gælde for Færøerne.
12. Lov af 28. s. M. om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854.
13. Lov af s. D. om Folketingsvalg paa Færøerne.
14. Lov for Færøerne af s. D. om Afstaaelse af Grund til Kirker og Kirkegaarde.

B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

Uddrag af Regnskabet for det Hansenske Legats Renter for Finansåret 1914—15.

Indtægt.

A.	Beholdning den 1. April 1914.	Kr. Ø.
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse.....	1659 84
B.	Rente af det Hansenske Legat	» »
	(Renten er tilfalden Færøerne for de 5 Aar fra 1. April 1906 til 31. Marts 1911).	
C.	Rente af det i Sparekassen indestaaende Beløb for Aaret fra 1. April 1914 til 31. Marts 1915.....	54 22
D.	Bevilget af det Classenske Fideikommis.....	250 »
E.	Renter af Beløbet 250 Kr., indsat i Sparekassen.....	8 37
		Summa Indtægt... 1972 43

Udgift.

I.	Bevilget i Regnskabsåret 1914—15:	Kr. Ø.
1.	Til P. A. Heygum af Vestmanhavn som Understøttelse til Landbrugsuddannelse i Norge.....	150 »
2.	Til Landbrugskonsulent R. Effersøe m. fl. som Tilskud til Anskaffelse af Geder til Færøerne, bevilget 75 Kr. (Uhævet den 31. Marts 1915.)	
II.	1. Præmier til forskellige Personer for Tegninger og Overslag til et færøsk Beboelseshus med Stald, m. m.....	350 »
	2. For Medhjælp ved Bedømmelse af forannævnte Tegninger m. m.	10 »
III.	Beholdning den 31. Marts 1915.	
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse mod $3\frac{1}{2}$ pCt. Rente.....	1462 43
		Summa Udgift... 1972 43

Bilag.

the 1990s, the number of people with a mental health problem has increased by 50% (Mental Health Foundation 1999).

There is a growing awareness of the need to address the needs of people with mental health problems. The Department of Health (1999) has set out a vision for mental health care in the UK, and the NHS (2000) has set out a strategy for mental health care in England. The NHS (2000) strategy for mental health care is based on the following principles:

- People with mental health problems should be treated as individuals, with their own needs and wishes.
- People with mental health problems should be treated with respect and dignity.
- People with mental health problems should be treated as equal citizens.

The NHS (2000) strategy for mental health care is based on the following principles:

- People with mental health problems should be treated as individuals, with their own needs and wishes.
- People with mental health problems should be treated with respect and dignity.
- People with mental health problems should be treated as equal citizens.

The NHS (2000) strategy for mental health care is based on the following principles:

- People with mental health problems should be treated as individuals, with their own needs and wishes.
- People with mental health problems should be treated with respect and dignity.
- People with mental health problems should be treated as equal citizens.

The NHS (2000) strategy for mental health care is based on the following principles:

- People with mental health problems should be treated as individuals, with their own needs and wishes.
- People with mental health problems should be treated with respect and dignity.
- People with mental health problems should be treated as equal citizens.

The NHS (2000) strategy for mental health care is based on the following principles:

- People with mental health problems should be treated as individuals, with their own needs and wishes.
- People with mental health problems should be treated with respect and dignity.
- People with mental health problems should be treated as equal citizens.

The NHS (2000) strategy for mental health care is based on the following principles:

- People with mental health problems should be treated as individuals, with their own needs and wishes.
- People with mental health problems should be treated with respect and dignity.
- People with mental health problems should be treated as equal citizens.

Beretning om Færø Amts Tuberkulosesygehus' Virksomhed

i Regnskabsaaret 1. Oktober 1913—30. September 1914.

Ved

Asger Hansen.

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Sanatorieafd.	Hospitalsafd.
	16
I Aarets Løb indlagdes og overflyttedes til	21
— — — udskreves og overflyttedes fra	21
Ved Aarets Slutning henlaa paa	16

Fra Hospitalet som Helhed udskreves 33 Patienter.

Deraf genindlagdes i Aarets Løb.... 2 Patienter.
Diagnose tvivlsom..... 1 —
Kurophold mindre end en Maaned .. 1 —

Ialt.... 4 Patienter.

Trækkes disse 4 fra 33 faas 29 Patienter, hvormed der regnes i det følgende.

Klassificering af de behandlede Tilfælde.

Af de udskrevne 29 Patienter vare ved Indlæggelsen i

I Stadium	II Stadium	III Stadium
11	5	13

Kurens Varighed.

Gennemsnitsvarigheden af Kuropholdet for de enkelte Stadier var:

I Stadium	II Stadium	III Stadium
141 Dage	158 Dage	296 Dage

Kurens Resultater.

Af de 29 Patienter vare ved Udskrivelsen:

	I Stadium	II Stadium	III Stadium	Ialt
Tilsyneladende raske.....	9	1	0	10
Betydeligt bedrede.....	0	0	0	0
Bedrede.....	1	1	5	7
Uforandrede.....	1	1	1	3
Forværrede.....	0	0	0	0
Døde.....	0	2	7	9
	11	5	13	29

Dødsfaldene vare alle paa Hospitalsafdelingen hos Patienter, som alle ved Indlæggelsen vare i desolat Tilstand.

Tuberkelbaciller fandtes i Opspyttet hos ialt 14 Patienter (c. 50 %).

I I Stadium hos 0 Patienter.

- II — — 3 —

- III — — 11 —

Feber: Fandtes ved Indlæggelsen hos 19 Patienter.

Tabte sig atter under Opholdet hos 10 Patienter.

Vægtforøgelsen hos 21 regelmæssigt vejede Patienter var i Gennemsnit i

I Stadium
8,3 Kilo

II Stadium
12,7 Kilo

III Stadium
4,0 Kilo

I Gennemsnit ialt: 6,25 Kilo.

Særlige Kurmidler.

Kunstig Pneumothorax gennemførtes hos 2 Patienter med godt Resultat. Hos 2 gjordes Forsøg uden at det lykkedes at finde frit Pleurarum. Hos een udviklede der sig en Pyopneumothorax med Udgang i Mors.

Arbejde er i den senere Tid optaget som et Led i Kuren. For de raskeste Havearbejde o. l.

For dertil passende Tilfælde Syning, Sløjd o. l.

Det fortjener at bemærkes, at Patienterne med stor Villighed og Forstaaelse har udført de som Led i Kuren paalagte Arbejder under Lægens delvise Tilsyn og Ledelse af en af de raskeste Patienter.

Gudstjenester og opbyggelige Møder ere holdte af Præsterne Dahl og Joensen.

Af *Underholdning* har Hr. Overlærer Lauritsen læst op og Hr. Organist Waagstein m. fl. afholdt Koncert.

Oplysende Foredrag om Tuberkulosen og dens Behandling ere afholdte af Lægen.

Økonomisk Oversigt.

Ved

Bogholder Jacob Olsen.

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Sygehuset..... 31 Patienter
I Aarets Løb indkom..... 34

Ialt.... 65 Patienter

I Aarets Løb udgik..... 33

Tilbage ved Aarets Slutning.... 32 Patienter

Sygedagenes samlede Antal: Sanatorieafdelingen..... 4836 Dage
Hospitalsafdelingen..... 4109 —

Ialt.... 8945 Dage

Aarets Middelbelægning har været 24,5.

De udskrevne Patienter indlagdes for:

Egen eller Forsørgers Regning..... 11
Kommunal Regning..... 14
Sygekasses Regning..... 8

Oversigt over Sanatoriets Udgifter.

Sanatoriets Udgifter fordeler sig saaledes:

Konto	1. Lønninger	4753 11
—	2. Forplejning	10679 90
—	3. Vask og Rengøring.....	460 80
—	4. Brændsel og Belysning.....	5994 90
—	5. Medicin m. m.....	885 74
—	6. Bygninger.....	993 43
—	7. Maskiner.....	23 84
—	8. Inventar.....	539 21
—	9. Assurance.....	675 00
—	11. Fragt og Losning.....	283 25
—	12. Kontorhold m. m.....	379 69
—	13. Husdyrhold.....	4 12
—	14. Renter.....	337 87
—	16. Forskellige Udgifter	7 45
		26018 31

Herfra gaar: Overskud af:

Have og Anlæg (Konto 10)..... 221 65

Ydede Forskud (Konto 15)..... 13 00

224 65

25793 66

Paa de enkelte Udgiftskonti bemærkes:

ad *Konto 1: Lønninger.*

Løn til Læge	1800 00
— - 1 Sygeplejerske, 1 Økonoma og 1 Elev	1126 61
— - 1 Lyrpasser	400 00
— - 6 Piger og Ekstrahjælp	896 50
— - 1 Bogholder og Regnskabsfører	400 00
— - Revisor (heraf vedrører 70 Kr. ældre Regnskaber)	130 00

4753 11

ad *Konto 2: Forplejning.*

Udgiften har været	10765 40
Fragaar:	
For solgte Varer (indbf. i Indt.-Kt. IX)	85 50
	10679 90

Forplejningen har kostet

Kr. 1,12 ₁₀ pr. Patientdag.
— 0,78 - Kostdag.

ad *Konto 3: Vask og Rengøring.*

Grønsæbe, Haandsæbe etc.	385 20
Gulvklude	20 00
Toiletpapir	28 00
Blegvand og Vaskepulver	12 60
Ekstrahjælp	15 00
	460 80

ad *Konto 4: Brændsel og Belysning.*

85 $\frac{1}{2}$ hl Kul	220 83
1444 - Kokes	2531 63
3724 $\frac{1}{2}$ kg Hexan	2095 99
Petroleum, Glødenæt, Lampesprit etc.	246 45
	5094 90

ad *Konto 5: Medicin m. m.*

Medicin etc.	802 66
Sygeplejeartikler	83 08
	885 74

ad *Konto 6: Bygninger.*

Almindelig Vedligeholdelse	601 73
Gulvfernis	72 47
Vandledningsudgifter	319 23
	993 43

ad *Konto 7: Maskiner.*

Reserve dele og Vedligeholdelse af Maskiner	23 84

ad *Konto 8: Inventar.*

Nyanskaffelser	531 54
Reparationer	114 98
	646 52
Fragaar:	
Solgt Inventar (Indbf. i Indt.-Kt. IX)	107 31
	539 21

ad *Konto 9: Assurance.*

Brandforsikring	675 00

ad *Konto 10: Have og Anlæg.*

Frø.....	0 50	
Ekstraarbejde	6 00	
Frugaar:	6 50	
Leveret Kartofler m. m. til Køkkenet (Indbf. i Indt.-Kt. VI).....	228 15	
	Overskud....	221 65

ad *Konto 11: Fragt og Losning.....* 283 25

(Til Transport og Røjser er der ikke i Regnskabsaaret afholdt nogen Udgift.)

ad *Konto 12: Kontorhold m. m.*

Kontorrekvisitter m. m.....	133 26	
(Heraf vedr. en Del ældre Regnskaber)		
Telefon: Abonnement 140 Kr. Samtaler 34 Kr. 35 Ø.	174 35	
Frimærker, Avertissement og Bladpenge	86 41	
	394 02	
Frugaar:		
Solgte Frimærker m. m. (Refusion Indt.-Kt. IV).....	14 33	
	—	379 69

ad *Konto 13: Husdyrhold.*

Indkøbt Foder.....	277 42	
Frugaar:		
Leveret Æg m. m. til Køkkenet (Indt.-Kt. VII)	273 30	
		4 12

ad *Konto 14: Renter og Afdrag.*

Renter til Føroya Banki.....	206 39	
do. - Færø Amts Fattigkasse	140 00	
Frugaar:	346 39	
Kreditrente	8 52	
		337 87

ad *Konto 15: Ydede Forskud.*

Forskudsvis udlagt for Ligkister, Ligtøj m. m.	60 00	
Frugaar:		
Tilbagebetalte Forskud (Indt.-Kt. V)	73 00	
	Overskud	13 00

(Overskudet hidrører fra ydede Forskud i forrige Regnskabsaar.)

ad *Konto 16: Forskellige Udgifter.*

Diverse.....		7 45

Eks-
al Regnskabet for Færø Amts-
for Aaret fra 1. Oktober

Indtægt.

I. Beholdning den 1. Oktober 1913:		
1) Restancer.....	1319 62	
2) Statskassens Tilskud for Juli Kv. 1913.....	5260 70	
3) Kontant	140 65	
		6720 97
II. Betaling for Patienter.....		6224 48
III. Statskassens Tilskud.....		18239 85
IV. Refusion		14 33
V. Tilbagebetalte Forskud.....		73 00
VI. Have og Anlæg.....		228 15
VII. Husdyrhold		273 30
VIII. Creditrente		8 52
IX. Forskellige Indtægter		260 33
X. Til endelig Indtægt.....		41 61
 XI. Gæld den 30. September 1914:		
1) Til Færø Amts Fattigkasse.....	7000 00	
2) Udhævede Checks.....	183 35	
		7183 35
Summa Indtægt....		39267 89

Herefter bliver Under-
Renter og Afdrag er betalt

trakt

kommunes Tuberkulose-Sygehus

1913 til 30. September 1914.

Udgift.

A. Gæld den 1. Oktober 1913:

1) Til Føroya Banki.....	5112 03
2) Udhævede Checks.....	143 25

B. Konto	1. Lønninger.....	5255 28
C. —	2. Forplejning.....	4753 11
D. —	3. Vask og Rengøring.....	10765 40
E. —	4. Brændsel og Belysning.....	460 80
F. —	5. Medicin.....	5994 00
G. —	6. Bygninger.....	885 74
H. —	7. Maskiner.....	993 43
I. —	8. Inventar.....	23 84
K. —	9. Assurance.....	616 52
L. —	10. Have og Anlæg.....	675 00
M. —	11. Have og Anlæg.....	6 50
N. —	12. Fragt og Løsning.....	283 25
O. —	13. Kontorhold m. m.....	394 02
P. —	14. Husdyrhold.....	394 02
Q. —	15. Renter og Afdrag (kun Renter).....	277 42
R. —	16. Ydede Forskud.....	346 39
S. —	17. Forskellige Udgifter.....	60 00
		7 45

S. Beholdning den 30. September 1914:

1) Restancer.....	1442 14
2) Statskassens Tilskud for Juli Kv. 1914.....	5374 15
3) Kontant pr. Cassa.....	202 11
4) — i Føroya Banki.....	420 44

7438 84

Summa Udgift.... 39267 89

skudet 1210 Kr. 20 Øre

af Amtsrepatitionsfonden.

Bilag 1.

Oversigt

over

Færø Amtskommunes økonomiske Status

til Brug for Lagtinget

1915.

	Aktiver.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
a. Forskud i Regnskabsaaret samt urefunderede Forskud fra tidligere Aar		11477 77	
b. Restancer (Skatter)		5695 99	
c. Kontant Beholdning		5130 62	
		—	22324 38
Balance pr. 30. September 1914			99801 28

Ialt... 122125 66

Den anførte Gæld opvejes ved, at Fonden *ejer*: Sanatoriet (Anlægssum 172589 Kr. 68 Ø., assureret 115000 Kr.), Lagtingshuset (assureret 17500 Kr.) og den nye Arrestbygning (assureret 8400 Kr.); Epidemihuset (assureret 2100 Kr.) ejes af Staten, men drives af Amtet og Thorshavns Byraad.

Balancen er 6637 Kr. 23 Ø. bedre end forrige Aar. Gælden er formindsket med 8686 Kr. 07 Ø., derunder indbefattet Udgifterne til Landbokommissionen, nemlig 5264 Kr. 30 Ø., men Kassebeholdningen er samtidig formindsket med 2048 Kr. 84 Ø.

Med Hensyn til de udestaaende *Forskud* bemærkes:

Delinkventomkostningerne ere 1671 Kr. 29 Ø., Epidemiudgifterne 6307 Kr. 23 Ø., andre Forskud 3409 Kr. 25 Ø., ialt 11477 Kr. 77 Ø. De første er steget fra 1610 Kr. 86 Ø., idet der intet blev ført til Udgift for 1913—14; Epidemiudgifterne for 1913—14 kan først kræves, naar Regnskabet er decideret; af andre Forskud er 3404 Kr. 10 Ø. Udlæg af H. t. Vareforsyningen.

Med Hensyn til de enkelte *Restancer* bemærkes:

a d Kommunernes Bidrag til Amtsrepartitionsfonden 752 Kr. 60 Ø.; skulde være indbetalt 30. September 1914, men blev først indbetalt efter Midten af November. De ommeldte Restancer hidrørte fra følgende Kommuner: 1) Klaksvig, 2) Næs og 3) Kvalvig. De 2 førstnævnte var ogsaa i Restance forrige Aar. Den 24. November 1914 var alle Restancerne indbetalt.

a d Bidrag fra det matrikulerede Jordegods 4932 Kr. 42 Ø.; kan efter hidtilværende Praksis først retslig indkræves fra Januar, eventuelt Olai 1915, bortset fra et Beløb paa 10 Kr. 97 Ø. fra Oliaaret 1912—13, der skulde have været betalt inden Olai 1914, men først blev betalt i Slutningen af Oktober 1914, idet Amtet havde indrømmet Henstand til dette Tidspunkt. De ommeldte Restancer bør dog fremtidig indkræves inden 30. September i samme Regnskabsaar.

fondens Status

tember 1914.

Passiver.

		Kr. Ø.
Restgæld til »Bikuben« ifølge Obligation af 21. September 1907 pr. Juni Termin 1914 (Halvaarlig Rente og Afdrag 1526 Kr. 75 Ø.).....		13324 90
Restgæld til »Kreditforeningen« ifølge Obligation af 17. Novbr. 1911 pr. Juni Termin 1914 (Halvaarlig Rente og Afdrag 1102 Kr. 50 Ø.)..		33444 04
Restgæld til Øko- til Sanatoriet jfr. Obligation udstedt 17. Kr. Ø.		
nomisk Fond pr. November 1914 (ældre Gæld).....	11583 51	
Juni Termin 1914 ifølge Obligation.....	7722 33	
		19305 84
Restgld. til Amts- til Sanatoriet jfr. Obligation udstedt 17. Kr. Ø.		
fattigkassen pr. November 1914 (ældre Gæld).....	11583 51	
Juni Termin 1914 ifølge Obligationer.....	4826 47	
		16409 98
Restgæld til Kirkekasserne pr. 1 Juli 1914 jfr. Obligation udstedt 8. December 1914 (ældre Gæld).....		9640 90
		— — —
	Ialt...	122125 66

Der fremgaar følgende af Regnskabet for 1913—14, sammenholdt med det Overslag, som blev udarbejdet til Brug for Lagtinget i 1913: Paa Overslaget var Udgifterne opført til 26378 Kr. 50 Ø., af Regnskabet fremgaar, at der er forbrugt 29872 Kr. 83 Ø., heri dog indbefattet 5264 Kr. 30 Ø., som er refunderet Staten for Udgifterne til Landbokommissionen; de virkelige Udgifter var altsaa 24608 Kr. 53 Ø. Besparelsen skyldes navnlig, at de Udgifter til epidemiske Sygdomme, som føres til endelig Udgift, har været meget smaa i Regnskabsaaret, idet Refusionen for Aaret 1912—13 kun var 650 Kr. 82 Ø. Lagtingsudgifterne var c. 200 Kr. større end budgetteret paa Grund af Ekstrasamlingen i Juli 1914. Der blev i Samlingen 1914 ingen Delinkventomkostninger ført til endelig Udgift.

Overslag over Amts- for Aaret

Indtægter.		Kr. Ø.
1. Paaligning paa Jordegods og Kommunerne, som den var for 1914—15 (henholdsvis 6388 Kr. 11 Ø. og 17040 Kr.).....		23428 11
2. Tilskud fra Statskassen		3000 00
3. Andre Indtægter (Renter og Handelsbevillinger).....	c.	1271 89

Indtægterne anslaaet til... 27700 00

Det bemærkes at Renteindtægten maaske er ansat noget højt, da der kun er en forholdsvis lille Kassebeholdning; for Aaret 1913—14 var Renterne 317 Kr. 14 Ø. Handelsbevillingerne for samme Aar var 965 Kr., hvilket skyldtes Lov Nr. 13 af 24. Januar 1913 for Færgerne om Handelsrejsende, der traadte i Kraft 1. Januar 1914.

Kommunernes Tilskud blev fra 1. Oktober 1912 forhøjet fra 12000 Kr. til 15600 Kr., og fra 1. Oktober 1913 til 17040 Kr. Samtidig med den første Forhøjelse blev det vedtaget, at Fonden skulde betale Renter og Afdrag af sine Laan fra de øvrige Kasser: c. 2820 Kr. Den sidste Forhøjelse var i Virkeligheden ikke nogen reel Forbedring af Status, da Udgifterne til Lægerne — 1800 Kr. — samtidig blev overført til Fonden, medens den tidligere kun udredede 300 Kr. I 1914—15 blev der ydet et Tilskud til Fonden fra Økonomisk Fond paa 1000 Kr.

repartitionsfonden

1915—16.

Udgifter.

		Kr. Ø.
Udgifter til Lagtinget	c.	7700 00
— - Justits-, Politi- og Fattigvæsen	c.	2400 00
— - Valgvæsenet	c.	500 00
— - Medicinalvæsenet (herunder Udgifter til Lægerne paa Sandø, Vaagø og i Ejde)	c.	6800 00
— - Skolevæsenet (Pensioner, Understøttelse til Elever)	c.	900 00
— - Landbruget	c.	400 00
— - { Renter og Afdrag af Gælden til »Bikuben« og »Kreditfor- ening«		
— - { Renter og Afdrag* til Økonomisk Fond af 20000 Kr.		8500 00
— - { Renter og Afdrag til Amtsfattiggassen af 17000 Kr.		
— - { Renter og Afdrag til Kirkekasserne af 10000 Kr.		
Forskelligt		400 00
Uforudsete Udgifter (derunder eventuelle Overskridelser)		100 00
Udgifterne anslaaet til...		27700 00

* Afdragene er betalt siden 1. Oktober 1912.

Udgifterne ere anslaaede efter Regnskabet 1913—14, hvoraf navnlig følger, at Udgifterne til Justitsvæsenet m. m. er nedsat med 1000 Kr.; derimod er Udgifterne til Medicinalvæsenet ikke nedsat, dels af H. t. den samme Grund som i Fjor, Oplæring af Jordemødre, og dels fordi det synes, som om Udgifterne til Epidemier ikke stadig kan ventes at være saa smaa, m. H. t. endelige Udgifter som i Regnskabsaaret 1913—14.

Sammenlignet med Overslaget i Fjor er Udgifterne til Medicinalvæsenet altsaa uforandret og ligeledes de andre Konti, da Regnskabet for 1913—14 viser, at de paa Overslaget for 1914—15 kalkulerede Summer nogenlunde passer, dog er Kontoen »Lagtinget« forhøjet med 200 Kr., og Justitsvæsenet formindsket med 1000 Kr. Derhos er Udgifterne til Landbokommissionen udgaaede.

Paaligningen synes derfor at kunne anvendes til næste Aar, jfr. ovenstaaende Overslag, forudsat at der ikke kommer Ekstra-Udgifter.

Nr. 2.

Færø Amts økono-

pr. 30. Sep-

Aktiver.		Kr. Ø.	Kr. Ø.
A. Grundfonden		22056 00	
B. Disponible Midler:	Kr. Ø.		
1. I Panteobligationer	1049 84		
2. Restancer	2714 84		
3. Færø Amts Sparekasse	14557 15		
4. Kontant	1298 64		
		20520 47	
			42576 47

Hele Grundfonden henstaar i Panteobligationer. Grundfonden forøges aarligt med 1000 Kr. jfr. Lagtingsbeslutning af 1902.

De store Restancer hidrører fra manglende Betaling af Renter, 361 Kr. (Grindegarnet i Vestmanhavn 352 Kr.) og af Indtægterne af Grindefangster og Storhvalafgift i Nordstrømø og Vaagø Sysler, 2353 Kr. 84 Ø.

Formodet Status pr.

over de dispo-

Den disponible Beholdning pr. 1. Oktbr. 1914 + Indtægter indtil 30. Septbr. 1915.

	Kr. Ø.
A. Beholdning den 1. Oktober 1914 jfr. ovenfor	20520 47
B. Andre Indtægter for Tiden fra 1. Oktbr. 1914 til 30. Septbr. 1915:	
	Kr. Ø.
1. Renter	1241 40
2. Udlæg til Skadehval m. m.	280 73
3. Indtægter af Grindefangsten	236 24
4. Indtægt af Storhvalfangsten for 1914—15	4957 06
5. Andre Indtægter	1 00
	6716 52

At overføre... 27236 99

misk Fonds Status

tember 1914.

Som det vil ses af Status, sammenlignet med forrige Status, er den disponible Formue steget med 1764 Kr. 69 Ø. I forrige Oversigt var der formodet en Nodgang paa 2155 Kr. 36 Ø. Naar Status stiller sig saaledes, skyldes det, at Indtægterne har været 869 Kr. 16 Ø. større end anslaaet (specielt Renter og Indtægt af Storhvaler), og at Udgifterne har været 3050 Kr. 89 Ø. mindre end anslaaet, idet bl. a. Tilskudene til de i 1912 og 1913 bevilgede Landingssteder, Broer og Veje ikke alle ere komne til Udbetaling paa dette Regnskab, og nogle fra 1912 ere helt bortfaldne.

30. September 1915.

nible Midler.

A. Administration:	Kr. Ø.	Kr. Ø.
1. Løn til Regnskabsfører og Revisor, Trykning	200 00	
2. Lagtingets Tillidsmand	160 00	
		360 00
B. Tilskud til Landingssteder, bevilgede i 1913 og 14, som ikke var udbetalte paa Regnskaberne indtil 1913—14 inkl., og som ikke kan formodes at ville bortfalde:	Kr. Ø.	
fra 1913: Landingsstedet i Viderejde	207 00	
— i Kalbak	197 00	
— i Dal	790 00	
		1194 00
C. Tilskud til Veje, bevilgede i 1913 og 14, som under B:	Kr. Ø.	
fra 1913: Vejen i Kvalvigsdalen	100 00	
		100 00
D. Tilskud til Broer, bevilgede i 1913 og 14 som under B:	Kr. Ø.	
fra 1913: Broen over Skarødalså paa Kunø	328 00	
— — Breiddå ved Selletræ	135 00	
		463 00
E. Til Fremme af Oplysning, bevilget i 1914 at udbetale i 1914—15:	Kr. Ø.	
Færø Amts Bibliotek	500 00	
Aftenskoler	c. 200 00	
Højskolen	300 00	
Røjsseunderstøttelse til Lærere	c. 300 00	
		1300 00
	At overføre...	3417 00

	Kr. Ø.
Overført...	27236 99

Ialt...	27236 99

a d A. Til disponible Midler er henregnet Økonomisk Fonds Midler med Undtagelse af Grundfonden.

a d B. Indtægterne er tagne fra de faktiske Indtægter i 1913-14, dog at Renteindtægten er nedsat med 200 Kr., da der i Aarets Løb er udbetalt 10000 Kr. til Mellem- og Realskolen.

Fondens Andel i Hvalafgiften androg i 1911: 9676 Kr. 80 Ø., i 1912: 4378 Kr. 03 Ø., i 1913: 3811 Kr. 97 Ø., i 1914: 4957 Kr. 06 Ø. I 1914-15 er den anslaaet som sidste Aar.

		Overført...	Kr. Ø. 3417 00
F. Vedkommende Grindfangster:		Kr. Ø.	
1. Erstatning for Skade og andre Udgifter	c.	544 33	
2. Henlæggelse til Fonden for Jordehvalrettighedens Afløsning.....	c.	136 97	
			651 30
G. Forskelligt:		Kr. Ø.	
Træplantning paa Færøerne (fra 1. Okt. 1912 i 5 Aar)		400 00	
			400 00
H. Henlæggelse til Grundfonden			1000 00
I. Ekstraordinært Tilskud til Amtsfonden for 1914—15, jfr. Lagtingsbe- slutning 1914.....			1000 00
K. Tilskud til Mellem- og Realskolen			10000 00
			16468 30
<i>Forventet Status med Hensyn til disponible Midler 30. September 1915</i>			10768 69
		Ialt...	27236 99

Det formodede Overskud for 1914—15 er altsaa 248 Kr. 22 Ø., naar bortses fra de 10000 Kr. til Mellem- og Realskolen.

Under Udgifterne er opført de Bevillinger, som enten er udbetalt i Tiden siden 1. Oktober 1914, f. Eks. Bevillingen til Mellem- og Realskolen, eller som endnu er staaende ved Magt uden at være udbetalte. Man har ikke medtaget eventuelle nye Bevillinger for i Aar i den formodede Status pr. 30. September, da disse som Regel ikke bør komme til Udbetaling før i Regnskabsaaret 1915—16.

Grunden til den forholdsvis gode Status pr. 30. September 1915 skyldes, at der i Lagtinget i 1914 af økonomisk Fond ekstraordinært kun blev bevilget 1000 Kr. til Amtsfonden for Aaret 1914—15, samt et Par mindre Bevillinger til Færøsk Museum og for Grindeskade, som er udbetalte paa Regnskabsaaret 1913—14.

Overslag over Færø

for Aaret

Indtægter.

A. Beholdning:		Kr. Ø.
Forventet Beholdning af disponible Midler 1. Oktober 1915		10768 69
B. Indtægter i Aarets Løb:	Kr. Ø.	
1. Renter af Fondens Kapitaler	1000 00	
2. Udlæg ved Grindefangster af Skadehval	700 00	
3. Andre Indtægter af Grindefangster	200 00	
4. Hvalafgiften for Aaret 1915—16	4000 00	
5. Andre Indtægter	100 00	
	—	6000 00

Samlet Sum... 16768 69

Gaar man ud fra, at den den 1. Oktober 1915 værende Beholdning, af hvilken de 10000 Kr. til Mellem- og Realskolen nu er taget, skal blive uformindsket, er der altsaa 6000 Kr. at disponere over i denne Lagtingssamling. Heraf vil der dels til de faste Udgifter og dels til tidligere Bevillinger medgaa et Beløb af 3360 Kr., jfr. de paa Udgiftssiden anførte Poster, som ikke ere mærkede med X. Tilbage er der altsaa 2640 Kr.

Amts økonomiske Fond

1915 - 16.

Udgifter.

A.	Administration:	Kr. Ø.	Kr. Ø.
	1. Løn til Regnskabsfører, Revisor, Trykning o. s. v..	200 00	
	2. Lagtingets Tillidsmand vedr. Broer og Landingssteder	160 00	
			360 00
B.	Landingssteder:		
	Der foreligger Andragender		X
C.	Broer:		
	Der foreligger Andragender		X
D.	Veje:		
	Der foreligger Andragender		X
E.	Til Fremme af Industri og Haandværk		X
F.	Til Fremme af Oplysning:	Kr. Ø.	
	1. Til Færø Amts Bibliotek (Beslutning af 12. Sep- tember 1905. Tid. A. Side 200) indtil videre	500 00	
	2. Til Aftenskoleundervisning (Beslutning af 13. Sep- tember 1906. Tid. A. Side 257) indtil videre	200 00	
	3. Til Højskolen ved Thorshavn	X	
	4. Rejseunderstøttelse til Lærere	X	
			700 00
G.	Forskellige andre Andragender		X
H.	Vedrørende Grindfangsten:	Kr. Ø.	
	Henlæggelse til Jordaflefningsfonden	200 00	
	Erstatning for Skade og andre Udgifter	700 00	
			900 00
I.	Forskelligt:		
	Tilskud til det danske Hedeselskab: Træplantning paa Færøerne .		400 00
K.	Henlæggelse til Grundfonden		1000 00
		Ialt...	3360 00
	Beholdning pr. 1. Oktober 1915...		10768 69
	Til de med X mærkede Andragender...		2640 00
		Samlet Sum...	16768 69

Status har været, for saa vidt angaar den disponible Formue:

1. Okt. 1911:	29338 Kr. 98 Ø.	
1. — 1912:	22185 — 15 —	
1. — 1913:	18755 — 78 —	
1. — 1914:	20520 — 47 —	
1. — 1915:	10768 — 69 —	(anslaaet. 10000 Kr. til Mellem- og Realskolen udbetalt i 1914—15)

Nr. 3.

Færø Amts Fattig-

pr. 30. Sep-

A. Grundfonden	Kr. Ø.	33500 00
B. Disponible Midler:	Kr. Ø.	
1. Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	1865 00	
2. Panteobligationer	10080 78	
3. Forskud	2085 55	
4. Restancer	1053 88	
5. Kontant Beholdning	1053 10	
		14291 96
	Ialt...	47791 96

Grundfonden er anbragt i Panteobligationer. Grundfonden forøges aarligt med 500 Kr. i Henhold til Lagtingsbeslutning.

Forskudene og Restancerne ere stegne ret betydeligt. Kassererens Opmærksomhed bør henledes herpaa, med Anmodning om at opsige Obligationerne, saafremt der i længere Tid er Restancer.

Formodet Status

over de dispo-

Den disponible Beholdning pr. 1. Oktbr. 1914 + Indtægter indtil 30. Septhr. 1915.

A. Beholdning den 1. Oktober 1914 jfr. ovenfor	Kr. Ø.	14291 96
B. Indtægter i det løbende Regnskabsaar:	Kr. Ø.	
Renter	1627 63	
Grindefangster	105 81	
Bøder	179 00	
Handelsbevillinger ifølge Lov 1855, 1881 og 1913	965 00	
— for Handel fra Skibe (Lov 1892)...	100 00	
— ifølge Lov af 12. Maj 1912.....	60 00	
Storhvalfangsten.....	826 17	
Forskellige Indtægter (fra Sørenskriveriet, Embeds-		
mænd, Firmaregister).....	162 38	
		4025 99
	Ialt...	18317 95

ad A. Til disponible Midler er henregnet Amtsfattigkassens Midler med Undtagelse af Grundfonden.

ad B. Indtægterne er tagne fra de faktiske Indtægter for 1913—14, uagtet enkelte af Posterne — f. Eks. Indtægterne af Storhvalfangsten og af Handelsbevillingerne — maa antages at blive mindre, medens andre — f. Eks. af Grindefangsten — maaske vil blive større.

kasses Status

tember 1914.

Omstaaende Status viser, at der i Regnskabsaaret 1913—14 har været en Fremgang i Formuen fra 47170 Kr. 53 Ø. til 47791 Kr. 96 Ø., altsaa af 621 Kr. 43 Ø., og i disponible Midler af 121 Kr. 43 Ø., idet der er henlagt 500 Kr. til Grundfonden.

Ved at sammenligne omstaaende virkelige Status med den formodede Status i forrige Oversigt, vil det ses, at Indtægterne har været 123 Kr. 46 Ø. mindre end anslaaet, men Udgiften 354 Kr. 12 Ø. ligeledes mindre end anslaaet, idet Udgifterne til Døvtummes Oplærelse ved en Fejltagelse kun var bleven betalt for 2 Kvartaler, altsaa med 350 Kr. for lidt. Altsaa bliver den virkelige Status 230 Kr. 66 Ø. større end den anslaaede.

pr. 30. September 1915

nible Midler.

U d g i f t e r.		Kr. Ø.
Administration m. m.		200 00
Tilskud til forskellige Kommuners Fattigkasse (Lagtingsbeslutning 1914) ..		750 00
	Kr. Ø.	
— - Sygehuse { til Amtshospitalet	800 00	
	til Klaksvig	600 00
	til Suderø	600 00
	-----	2000 00
— - Døvtummes Oplærelse		1050 00
Udgifter til Underholdsbidrag		500 00
Henlæggelse til Grundfonden for 1914—15		500 00
	Ialt. ...	5000 00
<i>Forventet Status med Hensyn til disponible Midler den 30. Septbr. 1915</i>		<i>13317 95</i>
	Ialt. ...	<u>18317 95</u>

Den formodede Underbalance for 1914—15 bliver altsaa 974 Kr. 01 Ø. Det maa herved erindres, at Udgifterne til Lægerne ifølge Lagtingsbeslutning af 1913 er overført til Amtsrepartitionsfonden.

Overslag over Færø

for Aaret

Indtægter.

	Kr. Ø.
A. Forventet Beholdning af disponible Midler den 1. Oktober 1915	13317 95
B. Indtægter i Aarets Løb:	Kr. Ø.
Renter (herunder fra Amtsrepartitionsfonden)	1627 63
Grindefangster	105 81
Bøder	179 00
Handelsbevillinger ifølge Lov af 1855 jfr. 1882 og 1913	965 00
— for Handel fra Skibe (Lov 1892)	100 00
— ifølge Lov 12. Maj 1912	60 00
Storhvalfangsten	826 17
Forskellige Indtægter	162 38
	4025 99
Ialt	17343 94

Indtægten er ansat som 1913—14, uanset at de Pag. 12 anførte Omstændigheder ogsaa gør sig gældende for dette Aars Vedkommende.

Amts Fattigkasse

1915—16.

Udgifter.

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Administration	200 00	
Tilskud til Sygehuse (som ovenfor)	2000 00	
— . Døvstummes Oplærelse	700 00	
Udgifter til Underholdsbidrag	400 00	
Henlæggelse til Grundfonden for 1915—16	500 00	
	—	3800 00
Tilskud til Kommunerne for 1915—16		X
Bortset fra dette Tilskud vil den forventede Status den 30. Septbr. 1914 være		13543 94
	Ialt...	17343 94

Der vil altsaa kunne uddeles af Fattigkassen for Aaret 1915—16: 225 Kr. 99 Ø., dog kun under den Forudsætning, at Nedgangen i 1914—15 ikke skal oprettes igen, og at Indtægterne i 1915—16 bliver som anført, hvilket næppe kan antages. Nedgangen har været, for saa vidt angaar den disponible Beholdning:

1. Oktober 1911:	17997 Kr. 35 Ø.
1. — 1912:	15499 — 84 —
1. — 1913:	14170 — 53 —
1. — 1914:	14291 — 96 —
1. — 1915:	13317 — 95 — (anslaaet).

Nr. 4.

Skydskassens Status.

	Kr. Ø.
Beholdning pr. 30. September 1914.....	8422 89

Sparekassen 3236 Kr. 44 Ø.

Kontant.... 503 — 38 —

		Kr. Ø.
Restancer.. 4683 — 07 — (nemlig: Norderøernes Sysse)	{ 19 ¹² / ₁₃ .	146 66
	{ 19 ¹³ / ₁₄ .	342 85
Østerø —	{ 19 ¹² / ₁₃ .	1169 57
Nordstrømø —	{ 19 ¹² / ₁₃ .	30 46
	{ 19 ¹³ / ₁₄ .	447 21
Vaagø —	{ 19 ¹² / ₁₃ .	404 15
	{ 19 ¹³ / ₁₄ .	825 24
Sydstrømø —	{ 19 ¹² / ₁₃ .	693 56
	{ 19 ¹³ / ₁₄ .	281 96
Sandø —	{ 19 ¹² / ₁₃ .	341 39

Bortset fra Suderø, som ingen Restancer har, har alle de øvrige Sysler store Restancer. Østerø har langt mindre Restancer end tidligere, Vaagø noget mindre. De øvrige derimod større end tidligere, ja ovenikøbet for 2 Aar. Værst er dog Sandø og Sydstrømø Sysler.

Overslag

for Aaret 1915.--16.

	Kr. Ø.
26 Ø. pr. Indbygger giver en Indtægt af.....	4680 00

De Udgifter, de enkelte Sysler skal betale:

	Kr. Ø.
Norderøernes Sysse.....	152 16
Østerø —	33 10
Nordstrømø —	93 56
Sydstrømø —	116 14
Vaagø —	20 10
Sandø —	76 59
Suderø —	49 73
	541 38
Ialt...	5221 38

Skydsudgifterne er gennemgaaende nedadgaaende; kun for Sydstrømø Vedkommende har der fundet en stærk Stigning Sted fra det foregaaende Aar.

Saaframt dette Beløb skal paalignes, bliver Fordelingen med omtrentlig Nøjagtighed følgende:

		Skydsudgifter				Til-	
		Særlige		Fælles		sammen	
		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1	Klaksvig Sogns Kommune	56	35	202	28	258	63
2	Viderejde — —	36	77	129	22	165	99
3	Fuglø og Svinø Sognes Kommune	27	01	94	90	121	91
4	Kunø, Myglødal og Husum Sognes Kommune ..	32	03	116	22	148	25
5	Andefjord og Fuglefjord — — ..	10	40	326	04	336	44
6	Punding Sogns Kommune	2	82	99	06	101	88
7	Næs — —	6	20	215	80	222	00
8	Gøte — —	3	56	106	08	109	64
9	Sjøv — —	4	62	150	02	154	64
10	Ejde — —	5	50	171	86	177	36
11	Vestmanhavn — —	24	97	147	16	172	13
12	Kvivig — —	20	51	118	56	139	07
13	Kollefjord — —	14	00	80	86	94	86
14	Kvalvig — —	14	40	83	20	97	60
15	Haldersvig og Saxen Sognes Kommune	19	68	115	44	135	12
16	De forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld	23	50	156	52	180	02
17	Nolsø Sogns Kommune	9	74	65	78	75	52
18	Midvaag — —	6	01	125	06	131	07
19	Sandevaag Sogns —	5	03	104	78	109	81
20	Sørvaag — —	6	10	132	08	138	18
21	Bø — —	1	03	24	70	25	73
22	Myggenæs — —	1	93	39	78	41	71
23	Sandø Præstegælds Kommune	76	59	336	96	413	55
24	Kvalbø Sogns Kommune	8	23	166	14	174	37
25	Frodebø — —	16	15	325	26	341	41
26	Porkere — —	6	95	133	90	140	85
27	Vaag — —	10	10	202	02	212	12
28	Sumbø — —	6	26	124	28	130	54
29	Famien — —	2	04	40	82	42	86
30	Thorshavns Kommune	82	90	545	22	628	12
		541	38	4680	00	5221	38

Det bemærkes, at Beholdn. den 1. Oktober 1909 var... 3570 Kr. 69 Ø.
 — 1. — 1910 — ... 4697 — 02 — (Gæld 800 Kr.)
 — 1. — 1911 — ... 5328 — 92 —
 — 1. — 1912 — ... 6789 — 57 —
 — 1. — 1913 — ... 6928 — 12 —
 og nu — 1. — 1914 — ... 8422 — 89 —

Paaligningen i 1909—10 var... 5063 Kr. 35 Ø.
 — i 1910—11 — ... 5155 — 25 —
 — i 1911—12 — ... 5480 — 32 —
 — i 1912—13 — ... 5471 — 40 —
 — i 1913—14 — ... 5344 — 44 —
 — i 1914—15 — ... 5372 — 75 —

Der har altsaa i disse Aar været en stadig Fremgang. Skulde man derfor mene, at de 26 Ø. pr. Indbygger er for meget, kan man nedsætte Beløbet, eller ogsaa lade andre Udgifter end de hidtilværende udrede af Skydskassen. Tilskudet til Dampskibsforbindelsen udredes nu fuldtud af Skydskassen, jfr. Lagtingsbeslutningen 1912, og der gives et aarligt Tilskud til Telefondriften paa 500 Kr., jfr. Lagtingsbeslutningen 1914. Fra 1. Juli 1913 vil der i 10 Aar tilfalde Skydskassen 1046 Kr., som bespares ved Omlægning af Syslerne; Beløbet indgik første Gang i Regnskabet 1913—14.

Nr. 5.

Sanatoriet

pr. 30. Sep-

(jfr. Beretning og

Beholdning pr. 30. September 1914:

	Kr. Ø.
a. Sanatoriets Tilgodehavende hos Patienter.....	1442 14
b. Statskassens Tilskud for Juli Kvartal 1914.....	5374 15
c. Kontant.....	202 11
d. I Føroya Banki.....	420 44
Ialt...	7438 84

Underskudet for indeværende Aar bliver altsaa 1210 Kr. 20 Ø., heri dog indbefattet en Udgift paa 319 Kr. 23 Ø. til Vandledning til Højvig, paataget i Aaret 1908. Det bemærkes dog, at Renter og Afdrag afholdes som tidligere af Amtsfonden.

Ved at sammenligne nærværende Regnskab med forrige Regnskab vil det ses, at saa at sige alle Udgiftposterne er mindre i Aar. Belysnings- og Brændselskontoen c. 740 Kr. Som det vil ses, er det dog denne Post, der stadig trykker Regnskabet: 1912-13: 6736 Kr. 61 Ø., 1913-14: 5994 Kr. 90 Ø.

For at formindske Renteudgiften har man i December Tertnin 1913 optaget et Driftslaan i Amtsfattigkassen paa 7000 Kr. til 4 pCt. p. a.

	pr. Kostdag.	pr. Patientdag.
Udgifterne vare i 1912-13.....	76,98 Ø.	110,05 Ø.
1913-14.....	79,00 —	112,05 —

i Høydal

tember 1914

Driftsregnskabet).

	Kr. Ø.
Gæld til Fattigkassen m. fl. pr. 30. September 1914	7183 35
Balance den 30. September 1913	255 49
Ialt, ..	7438 84

Hvad Sanatoriets **Anlægssum** angaar, henvises til Oversigten i Lagtingsliddende 1914, idet det dog bemærkes, at der foruden de der nævnte Udgifter er afholdt 702 Kr. af Amtsfattigkassen 1905—06 til Forarbejder til Sanatoriet.

Driftsunderskudet har i den forløbne Tid udgjort:

i Tiden fra Maj 1908 til 31. Marts 1910	10035	Kr. 42 Ø.
fra 1. April 1910 til 30. September 1911...	4881	— 45 —
fra 1. Oktober 1911 til 30. September 1912	1676	— 65 — Overskud
fra 1. Oktober 1912 til 30. September 1913	812	— 35 — Underskud
fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914	1210	— 20 — —

Dertil kommer, at der paa Amtsrepartitionsfondens Regnskab er afholdt som vedkommende Driften — foruden Renter og Afdrag siden 1908 mellem 6—7000 Kr. aarlig — for

1909—10	92	Kr. 38 Ø.
1910—11	123	— 93 —
1911—12	110	— 00 —

Nr. 6.

Telefon-

pr. 30. Sep-

(jfr. Driftsregnskabet og den

Beholdning pr. 30. September 1914:	Kr. Ø.	Kr. Ø.
a. Kontant Beholdning	651 52	
b. Indestaaende i Føroya Banki.....	5452 28	
c. Restancer	2999 10	
		9102 90
Balance pr. 30. September 1914.....		183501 00

Ialt... 192603 90

Den bogførte Anlægssum var den 30. September 1914 428303 Kr.

Balancen er 8399 Kr. 28 Ø. bedre end forrige Aar.

a d c. Af Restancerne er 2190 Kr. 37 Ø. for September Maaned og 786 Kr. 98 Ø. for August Maaned; virkelige Restancer er altsaa kun 21 Kr. 75 Ø.

Som det vil ses af selve Regnskabet, er der et regnskabsmæssigt *Overskud* paa 3609 Kr. 01 Ø., uagtet der til Udvidelse af Anlægget er anvendt 2573 Kr. 70 Ø. og til Afdrag 4790 Kr. 27 Ø. Dette skyldes de fra 1. Januar 1913 forhøjede Takster, og at Godtgørelsen til Kommunerne er bortfaldet fra 1. Januar 1914, og at der er ydet et Tilskud fra Thorshavns Byraad paa 400 Kr. og fra Skydskassen paa 500 Kr. Af ekstraordinære Udgifter er der anvendt 460 Kr. 86 Ø. til Motorbaadsforbindelsen med Suderø.

væsenet

tember 1914

Regnskabet vedlagte Driftsberetning).

Gæld:

Kr. Ø.

Telefonvæsenets Obligationsgæld pr. Juni Termin 1914:

a. Til Livsforsikringsselskabet »Danmark« ifølge Obligation af 25. August 1906. (Halvaarlig Rente og Afdrag 4051 Kr. 95 Ø.)...	116421 31
b. Til Forsørgelsesforeningen »Bikuben« ifølge Obligation af 21. September 1907. (Halvaarlig Rente og Afdrag 880 Kr. 52 Ø.)....	26066 58
c. Til Kreditforeningen af Kommuner i Danmark ifølge Obligation af 23. September 1909. (Halvaarlig Rente og Afdrag 915 Kr.)..	27782 85
d. Til samme ifølge Obligation af 17. November 1911. (Halvaarlig Rente og Afdrag 472 Kr. 50 Ø.).....	14333 16
e. Laan af Kirkekasserne, optaget 13. Januar 1913, forrentes med 4 pCt.	8000 00

Talt... ..	192603 90

En Oversigt over de 4 sidste Aar giver følgende Billede:

Med Hensyn til *Udgifterne*:

	De virkelige Udgifter.	Administration og Statlunernes Drift.	Renter og Afdrag.	Vedligeholdelse, Eftersyn.	Udvidelser af Anlægget.
	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
1910—11...		10832 81	11700 79	4815 58	208 46
1911—12...	35912 78	13292 46	12682 47	5378 01	2872 57
1912—13...	32341 67	13593 21	12639 94	5676 20	1153 77
1913—14...	30470 73	11896 97	13093 27	4912 82	2573 70

Med Hensyn til *Indtægterne*:

	De virkelige Indtægter.	Abonnement.	Telefonsamtaler.	Telegramgebyrer.
	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
1910—11...		7225 04	19330 32	291 45
1911—12...	29941 35	7415 10	21674 13	343 95
1912—13...	31442 54	8008 91	23005 89	323 85
1913—14...	36653 44	7911 41	27001 12	420 60

Resultatet var altsaa for:

1911—12.....	5971 Kr. 43 Ø. Underskud
1912—13.....	899 — 13 — —
1913—14.....	6182 — 71 — Overskud

Nr. 7.

Kirkekasser-

pr. 31. De-

	Kr. Ø.
1. Norderøernes Præstegæld	3784 74
2. Vaag (N.) Kirkes særlige Kasse	2 51
3. Østerø Præstegæld	14534 71
4. Sydstrømø --	564 81
5. Thorshavns Kirkes særlige Kasse	7697 01
6. Nordstrømø Præstegæld	11109 45
7. Vaagø —	29533 10
8. Sandø —	6132 09
9. Suderø —	5364 30
10. Vaag (S.) Kirkes særlige Kasse	743 37
	79466 09

Beholdningen er anbragt saaledes:

1) Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	19290 Kr. 53 Ø.
2) Anbragt i Panteobligationer	27772 — 56 —
3) Restancer	284 — 48 —
4) Kontant Beholdning	18 — 52 —
Ialt.	47366 Kr. 09 Ø.

nes Status

cember 1914.

Kr. Ø.

Sydstrømø Præstegælds Gæld til andre Kirkekasser 18600 00

Suderø Præstegælds Gæld til andre Kirkekasser..... 13500 00

Beholdningen... 47366 09

70466 09

Ovenstaaende Status er forbedret 4250 Kr. 65 Ø. fra forrige Status.

Indtægten af Størhvalfangsten har været 1652 Kr. 35 Ø., og Renteindtægten 1392 Kr. 27 Ø.

Nr. 8 flg.

Fonden til Jordehvalsrettighedens Afløsning.

Beholdning pr. 30. September 1914 14787 Kr. 15 Ø.

Grindegarnet i Vestmanhavn.

Beholdning pr. 31. December 1914 285 Kr. 75 Ø.

Gæld til økonomisk Fond 4840 Kr. pr. 31. Decbr. 1914

Hansenske Legat.

Beholdning pr. 31. Marts 1915 1462 Kr. 43 Ø.

Færø Amts Skolefond.

Beholdning pr. 31. December 1914 62112 Kr. 38 Ø.

Den gensidige Forsikring for Skolebygninger.

Beholdning pr. 30. September 1914 4064 Kr. 99 Ø.

Lærernes Pensionsfond.

Beholdning pr. 30. September 1914 16891 Kr. 40 Ø.

Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger.

Beholdning pr. 31. December 1914 2686 Kr. 93 Ø.

Pastor Engelsteds Legater.

Beholdning pr. 31. December 1914 af Realskolelegatet 1401 Kr. 48 Ø. *)

Beholdning pr. 31. December 1914 af Pensionslegatet 1218 — 30 —

Fonden til Fornlykkedes Efterladte.

Beholdning pr. 31. December 1914 8276 Kr. 81 Ø.

Færø Amts Bibliothek.

Beholdning pr. 31. Marts 1915 5789 Kr. 57 Ø.

Dykkerdragten.

Beholdning pr. 31. December 1914 693 Kr. 86 Ø.

(Der er atter i indeværende Regnskabsaar anskaffet en
ny Dykkerklædning.)

*) For Aaret 1913: 1400 Kr. 70 Øre, fejlagtig angivet 1449 Kr. 95 Øre.

Forslag

til

Lov om Forandring i Loven af 17. Marts 1865 om Skydsvæsenet paa Færøerne.

Bestemmelsen i Lov af 17. Marts 1865 om Skydsvæsenet paa Færøerne § 6 om, at Præsternes Skyds i Præstegældet ydes uden Betaling, ophæves. Udgifterne ved Præsternes Skyds i Præstegældet betales af det Sogn, fra hvilket Skydsen i Overensstemmelse med hidtil fulgt Sædvane skal udgaa.

Motiver til foranstaaende Forslag.

Reglerne om Skydsvæsenet findes dels i Lov 17. Marts 1865, dels i Lov Nr. 3 af 14. Januar 1881 om Forandring i nævnte Lov. Ifølge disse Regler paa-
hviler der største Delen af Befolkningen (jfr. Lov 17. Marts 1865 § 2) en vis
Skydspligt, og Ejere af Heste eller Baade er pligtige at stille disse til Raadig-
hed til Skydsbrug (jfr. Lov 17. Marts 1865 § 4). For Skydsningen erlægges en
vis Betaling (Lov 17. Marts 1865 § 6 samt nu Reglement 3. Juli 1870 § 8).
Betalingen for Lagtingsmændenes Skyds og Lægeskyds i offentlige Forretninger
udredes af Amtsrepartitionsfonden. Al anden Skyds i offentlige Øjemed betales
af Skydskassen (Lov 17. Marts 1865 § 7, jfr. Lov om Folketingsvalg af 2. Marts
1903 § 41). Herfra undtages dog Amtmandens Skyds, der dækkes af et dertil
paa Finanslovene bevilget Beløb, samt Præsternes Skyds i Præstegældet, der i
Henhold til Lov 17. Marts 1865 § 6 ydes uden Betaling. — Reglerne i Lov 14.
Januar 1881 gaar ud paa delvis at fordele Udgifterne til offentlig Skyds mellem
de forskellige Sysler i Forhold til Hyppigheden af Anvendelse af offentlig Skyds
i lokalt Øjemed.

Reglen om, at Præsternes Skyds ydes uden Betaling, stammer fra gammel Tid (jfr. Lov 17. Marts 1865 § 6). Det var i det hele den Gang langt mere almindeligt end nu, at Skyds ydedes uden Vederlag som en Tjeneste. Beboerne gensidig gjorde hverandre. Saaledes har det lige til de seneste Aar været det normale, at Skyds efter Læge ydedes uden Betaling. Dette maa dog antages saa godt som helt at falde bort, naar Loven om Tilskud til Befordringskasser i Forbindelse med Sygekasser bliver gennemført, og allerede nu er der sket en væsentlig Modifikation deri ved den hyppige Anvendelse af Motorbaade. Præsternes fri Skyds, der hidtil er blevet opfattet som en naturlig Ordning, og som i det store og hele ikke har medført Ulemper, vil derved i højere Grad end nu komme til at fremtræde som en særlig Undtagelse. Hertil kommer, at Overgangen til Motorbaade ogsaa i høj Grad paavirker Reglerne om Præsteskydsen. Skønt der intet udtrykkeligt Forbehold med Hensyn til Motorbaade findes i Skydsloven, hvis Regler tværtimod efter Ordene (Lov 17. Marts 1865 § 4) omfatter enhver Baad, der bruges til noget Erhverv, er det nemlig i Almindelighed antaget i Praksis, at Skydspligt ikke omfatter Motorbaade. Dette forklares delvis derved, at Overgangen fra Robaade til Motorbaade er foregaaet gradvis og kan, omend Hjemlen for Motorbaadenes fritagelse er meget tvivlsom, støttes paa, at der paa Skydslovens Tid overhovedet ikke fandtes Motorbaade paa Færøerne. At Skydspligten ikke omfatter ethvert Fartøj, men kun de egentlige Baade (hvilket paa Skydslovens Tid vil sige Firemandsfarere, Seksmandsfarere, Ottemandsfarere o. s. v.) og at de i Skydsreglementet af 3. Juli 1879 § 8 fastsatte Betalingsregler (*for en Baad $\frac{1}{3}$ Dagløn pr. Mil; for en Mand til Søs $\frac{1}{3}$ Dagløn pr. Mil og til Formanden en halv Gang mere*) ikke er anvendelige m. H. t. Motorbaade, særlig ikke, naar det kun drejer sig om kortere Ture. Paa den anden Side vil det paa Grund af den lange Tid, der medgaar til en længere Rejse med Robaad, og den Besvær, Skydsningen med en saadan paafører Beboerne af den paagældende Bygd, ofte være at foretrække baade for Præsten og for Befolkningen, at Befordring af Præsten sker ved lejet Motorbaad i Stedet for ved Skyds med Robaad. Enkelte Steder er en saadan Ordning ligefrem blevet en Nødvendighed, fordi der overhovedet ikke længer findes Robaade af tilstrækkelig Størrelse i den paagældende Bygd. Dette er saaledes Tilfældet i Sørvag, fra hvilken Bygd Præstens Rejse til Myggenæs nu normalt maa foregaa med Motorbaad. — Bortset fra Spørgsmaalet med Motorbaadene, har Præsternes fri Skyds ogsaa i et Par andre Tilfælde givet Anledning til nogen Vanskelighed. Saaledes har en Del Beboere i Vag uberettiget i Modstrid med gammel Sædvane modsat sig at skydse Præsten frem og tilbage fra Løpra under Paabetaabelse af Reglen i Skydsreglementet af 3. Juli 1879 § 1 om, at Skydsen gaar fra Bygd til Bygd. Paa Norderøerne har forskellige Baptister nægtet at udføre Præsteskyds og er i H. t. Justitsministeriets Afgørelse blevne fritagne herfor, og skal nu ifølge Grundloven af 5. Juni 1915 heller ikke betale til Skolevæsenet.

Sognepræsten for Vag Præstegæld har tidligere ansøgt om, at der af Skydskassen maatte blive ydet ham en aarlig Godtgørelse til Dækning af Udgifterne ved Leje af Motorbaad til Myggenæs. Denne Sag forelagdes Lagtinget i 1911, men udsattes under Hensyn til en paatænkt Revision af Skydsloven (Lagtingsberetningen for 1911, Side 249). En saadan Revision har imidlertid hidtil ikke fundet Sted. Den nævnte Sognepræst har nu paany henledt Opmærksomheden paa Umuligheden af at faa Skyds til Myggenæs, og dette har foranlediget, at man har udarbejdet nærværende Forslag, idet man udskyder det ovenfor berørte Spørgsmaal om Skydspligtens fuldstændige Bortfald samt Spørgsmaalet om, hvorvidt Motorbaade er skydspligtige, indtil videre.

Den mest nærliggende Løsning af Spørgsmaalet om Præsternes Skyds vilde i og for sig være at fastsætte, at den, som offentlig Skyds i Almindelighed, betalt af Skydskassen, eventuelt med Anvendelse af Reglerne i Loven af 11. Januar 1881. Da det imidlertid maa antages, at det vil være lettere at skaffe Præsten Befordring paa rimelige Vilkaar, naar Udgifterne skal afholdes af det Sogn, hvor Skydsen skal skaffes, har man, i Lighed med den Ordning, der er truffet m. H. t. Afsendelse af Grindebud til Myggenæs, foreslaaet, at Udgifterne

ikke afholdes af Skydskassen, men derimod af det Sogn, som hidtil har leveret Skydsen.

Det forudsættes selvfølgelig, at Præsten benytter de sædvanlige Postbaade i saadanne Tilfælde, hvor dette medfører mindre Udgifter for Bøboerne og kan ske uden væsentlig Ulempe for Præsten. Udgifterne hertil refunderes ham i saa Fald af vedkommende Sogn.

Forslag

til

Lov for Færøerne om Afstaaelse af Grund til Opførelse af Kirker.

§ 1.

Enhver er pligtig til at afstaa den til Byggegrund for Kirker samt tilhørende Vejforbindelser m. v. fornødne Grund, dog kun imod fuldstændig Erstatning efter de almindelige Regler om Afstaaelse af Ejendom til offentligt Brug.

Ligeledes kan enhver tilpligtes at taale, at de til en Kirkes Opførelse eller Vedligeholdelse nødvendige Materialier, saasom Sten, Grus, Sand, Ler o. s. v., tages fra eller føres over hans Grund imod Erstatning saavel for Materialiernes Værdi som for den ham ved Borttagelsen og Arbejdet i øvrigt paaførte Skade.

§ 2.

I hvilket Omfang Grundafstaaelse og midlertidig Benyttelse af Andenmands Grund i Overensstemmelse med § 1 skal finde Sted, bestemmes i hvert enkelt Tilfælde af Lagtinget, hvis Afgørelse indenfor et Tidsrum af 3 Maaneder gennem Amtet kan paaklages til Justitsministeriet.

§ 3.

I Mangel af Overenskomst bliver Erstatningen i alle fornævnte Tilfælde at fastsætte ved Taksation af uvillige, inden Retten udmeldte Mænd i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881 om Forpligtelse til Jords Afgivelse til offentlige Veje, Havne og Landingssteder samt til offentlige Skoler paa Færøerne.

Motiver til foranstaaende Forslag.

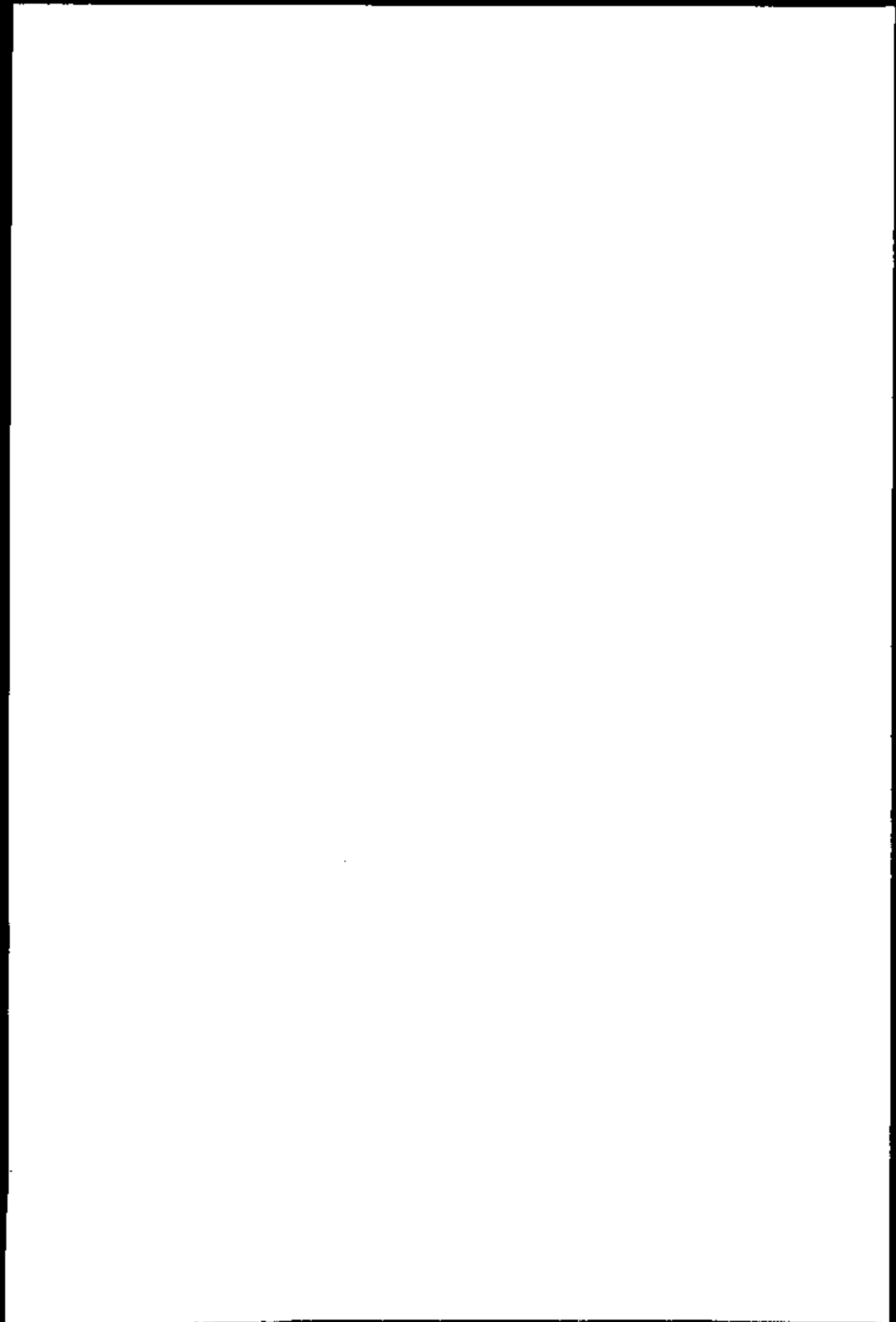
Paa Grund af den tiltagende Bebyggelse paa Færøerne er det særlig i den senere Tid ofte blevet vanskeligt at erholde det fornødne Areal til Byggegrunde til Købs. Byggegrundene maa som oftest tages af den i og omkring Bygderne liggende opdyrkede Jord (Bøen eller opdyrkede Trøer), og dennes samlede Størrelse er mange Steder stærkt begrænset, ligesom en Udvidelse (hvorved Tabet af de Arealer, der afgives til Byggegrunde, kunde erstattes) ofte støder paa Vanskeligheder dels i Naturforholdene, dels paa Grund af Lovgivningen og Ejendomsforholdene. Hertil kommer, at Jorden i Reglen er delt imellem et meget stort Antal Ejere eller Brugere, der hver for sig har god Anvendelse for al den Jord, de besidder, idet den f. Eks. i mange Tilfælde drives som et nødvendigt Bjerhverv ved Siden af Fiskeri, medens den i andre Tilfælde er en nødvendig Forudsætning for Drivningen af et kombineret Hauge- og Indmarksbrug, hvilket er den normale Form for færøsk Landbrug. Selv bortset fra eventuel Spekulation i den herskende Jordknaphed, vil Jordejerne derfor ofte være utilbøjelige til at afhænde nogen Del af Indmarken. Ofte tilhører desuden selv et forholdsvis lille Areal et stort Antal Ejere, enten saaledes, at hver enkelt ejer sin Jordstrimmel, eller saaledes, at Arealet ligger i Fællig, eventuelt mellem samtlige Jordejere i Bygden, idet nogen rationel Udstykning eller Udskiftning ikke er gennemført paa Færøerne. Erhvervelse af et Areal til Byggegrund vil følgelig kunne strande paa Modstand fra en enkelt af de paagældende Ejere eller i hvert Fald nødvendiggøre en lang og besværlig Fremgangsmaade med Fremtvinding af Udskiftning m. m. — De fornævnte uheldige Forhold afhødes noget derved, at omkring Halvdelen af al Jord paa Færøerne ejes af Staten, og at der ved Lov Nr. 56 af 13. April 1894 er givet Hjemmel til, eventuelt selv mod de paagældende Fæsteres Protest, at afhænde Arealer til Byggegrunde m. m. Denne Regel kan dog bevirke, at Bortsalg af Byggegrunde udelukkende sker fra Kongsgodset, medens Odelsgodset beholder sin Andel ubeskaaret; endvidere kræves der en lang og ret besværlig Fremgangsmaade i de Tilfælde, hvor Kongsjorden ligger i Fællig med Odelsjord, saaledes at følgelig først en Udskiftning maa finde Sted, og endelig viser det sig i flere Tilfælde umuligt overhovedet at skaffe Byggegrunde af Kongsjorden, idet dennes Andel paa det paagældende Sted i Bygden allerede er bortsolgt, eller Kongsgodset i den paagældende Bygd kun besidder en meget ringe Del af det samlede Marketal. Eksempelvis kan anføres Bygden Sørvaag, hvor Kongsgodset af de 48 Marker, hvoraf Bygden bestaar, kun ejer lidt mere end en halv Mark (8 Gylden 9 Skind).

Amtet har derfor haft under Overvejelse at søge tilvejebragt en almindelig Lovhjemmel til, at Kommunerne, saafremt Byggegrunde ikke kan skaffes paa anden Maade, kunde erhverve de fornødne Arealer ved Ekspropriation for derefter at afhænde det til private efter visse nærmere Regler. Da dette imidlertid vilde betyde et meget væsentligt Indgreb i Ejendomsretten, da Jord i Reglen vil kunne erholdes, omend til uforholdsmæssige Priser, da man i Reglen vil kunne hjælpe sig med Trølovens Regler, og endelig da der af den færøske Landboskommission er udarbejdet Forslag om Udstykning og Udskiftning, der sandsynligvis vil blive gennemført i en eller anden Form, har man dog ikke udarbejdet et saadant almindeligt Forslag, men skal henstille til Lagtingets Overvejelse, om et saadant Forslag maa anses for ønskeligt. —

De særlige for Færøerne gældende Ekspropriationsregler findes i Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881 om Forpligtelse til Jords Afgivelse til offentlige Veje, Havne og Landingssteder samt offentlige Skoler, jvf. Lov Nr. 127 af 29. April 1913, i Lov 4. Januar 1854 Nr. 16 om Udvidelse til Færøerne af Fr. 23. April 1845 om Ekspropriation af Jord til Kirkegaarde og i Lov Nr. 68 af 29. Marts 1893 om Ekspropriation til Fyranlæg, jvf. særlig § 3. Jvf. desuden Koncession paa en Telefonledning Nr. 133 af 26. Juli 1905 §§ 12 og 15. Disse Regler giver fornøden Hjemmel til Ekspropriation i alle Tilfælde, hvor saadan hidtil har været nødvendig for Erhvervelse af Arealer til offentlig Brug. I Anledning af Opførelse

af en ny Kirke i Bygden Vaag har det imidlertid trods lange Forhandlinger vist sig umuligt ad frivillig Vej at erhverve det til Kirkens Anlæg paa det paatænkte Sted fornødne Areal, og man har derfor ikke set anden Udvej end at tilvejebringe Arealet ved Ekspropriation. Nærværende Forslag gaar ud paa at skaffe den fornødne Lovhjemmel hertil samt til Ekspropriation i eventuelle lignende fremtidige Tilfælde. Ved Lovforslagets Affattelse har man lagt den førnævnte ogsaa paa Færøerne gældende Lov af 29. Marts 1893 til Grund. Reglerne er ogsaa væsentlig overensstemmende med de i Lov 7. Maj 1881 indeholdte. Den Afgørelse af, hvorvidt Ekspropriation skal finde Sted, som sidstnævnte Lov henlægger til den kommunale Styrelse under Regres til Lagtinget (for Thorshavns Vedkommende til Justitsministeriet) og Lov 29. Marts 1893 henlægger til Marineministeriet, har man foreslaaet tillagt Lagtinget under Appel til Justitsministeriet.

Sluttelig bemærkes, at man har haft under Overvejelse ex tunc i nærværende Lovforslag at optage en udtrykkelig Udtalelse om, at Ekspropriation af Grund, dels i de Tilfælde, der omhandles i nærværende Lov, dels i de Tilfælde, der omhandles af Loven af 7. Maj 1881, kan finde Sted uanset at de paagældende Grunde maatte være bebyggede. Man har imidlertid anset en saadan Udtalelse for overflødig, da den nævnte Regel følger af Forholdets Natur, jvf. ogsaa Lov 7. Maj 1881 § 6 »Grunde og Ejendomme«, Lov Nr. 127 af 29. April 1913 § 8, 3. Stykke, sidste Punktum, der vilde være overflødig, dersom Meningen ikke var at udelukke al Tvivl i saa Henseende med Hensyn til Havneanlæggene, samt endelig K. Skr. 5. Novbr. 1825.

Forslag

til

Lov om Lønning for Sysselmændene paa Færøerne.

§ 1.

Sysselmandsbestillingerne paa Færøerne deles i to Lønningsklasser. Til 1. Klasse henhører 1) Suderø Syssel, 2) Nordstrømø og Vaagø Sysler og 3) Østerø Syssel. Til 2. Klasse henhører 1) Sandø og Sydstrømø Sysler og 2) Norderøernes Syssel.

§ 2.

Bestillingerne af 1. Klasse lønnes med 2000 Kr. aarligt med et Tillæg af 400 Kr. aarligt efter 5 Aars Tjeneste og med yderligere 400 Kr. aarligt efter ialt 10 Aars Tjeneste. Bestillingerne af 2. Klasse lønnes med 1800 Kr. aarligt med et Tillæg af 200 Kr. aarligt for 5 Aars Tjeneste og med yderligere 200 Kr. aarligt efter ialt 10 Aars Tjeneste. Lønningstillæggene regnes fra den første Ansættelse i en Sysselmandsbestilling, uden Hensyn til dennes Lønningsklasse.

Der tillægges derhos Sysselmanen for Suderø Syssel et Honorar af 400 Kr. for Udførelse af Forretninger for Sorenskriveren og Landfogden.

For Indtægt af Kibbedsjord fradrages der et passende Beløb i Lønnen.

§ 3.

Sysselmændene er pensionsberettigede. Deres Pension og den deres eventuelle Enker tilfaldende Pension beregnes efter Reglerne i Lov 5. Januar 1851.

§ 4.

Vederlaget for Kontorudgifter ved Sysselmandsbestillingerne fastsættes i det første Femaar efter nærværende Lovs Ikrafttræden til følgende Beløb aarligt:

Sysselmanden for Suderø Syssel 1800 Kr., Sysselmanden for Nordstrømø og Vaagø Sysler 850 Kr. (herunder indbefattet 200 Kr. til Hjælp til Lønning af en Karantæne- og Oppebørselsbetjent paa Vaagø), Sysselmanden for Østerø Syssel 650 Kr., Sysselmanden for Norderøernes Syssel 500 Kr. og Sysselmanden for Sandø og Sydstrømø Sysler 400 Kr.

Efter Udløbet af de 5 Aar fastsættes Kontorholdsgodtgørelsen paa Finansloven ligeledes for et Tidsrum af 5 Aar.

§ 5.

De Gebyrer, der i Henhold til den egentlige Sportellovgivning, herunder Lov Nr. 54 af 1. April 1891 om Landvæsenskommissioner § 12, Lov Nr. 56 af 1. April 1891 om Grandestævne § 9 og Lov Nr. 40 af 30. Marts 1894 om Udpantning § 14, eller i Henhold til Lov Nr. 59 af 23. April 1881 om fremmedes Fiskeri under Færøerne § 3, jfr. Bekendtgørelse Nr. 26 af 25. Februar 1897 angaaende Karantænevæsenet paa Færøerne § 7 samt til Lov Nr. 44 af 30. Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne § 14, jfr. § 2, Anordning Nr. 203 af 4. November 1892 smh. m. Sølov af 1. April 1892 §§ 71 og 72 og Lov Nr. 35 af 9. Marts 1906 om Udførelse af Notarialforretninger paa Færøerne § 2, jfr. Instruks Nr. 45 af 10. Marts 1906, erlægges til Sysselmændene, til Sognefogden i Vaag eller til Karantæne- og Oppebørselsbetjenten paa Vaagø, tilfalder Statskassen. For Oppebørselen af disse Gebyrer aflægges Sysselmændene Regnskab efter Regler, der fastsættes af Justitsministeriet. Den Sysselmændene i Henhold til Lov Nr. 62 af 1. April 1908 om Afløsning af Tiende m. m. § 5 tillagte Erstatning af Statskassen for Tiende bortfalder. Renten af Sysselmændenes Lønningsfond (jfr. kgl. Resolution af 18. November 1829) indgaar i Statskassen.

Det Sysselmændene, Sognefogden i Vaag eller Oppebørselsbetjenten paa Vaagø i Henhold til Lov Nr. 44 af 30. Marts 1892 § 13, 2. Punktum, jfr. Lov, Nr. 46 af 7. Marts 1912 samt Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne § 6, 2. Stykke sidste Punktum, tillagte Beløb af 4 pCt. af de i nævnte Love fastsatte Afgifter bortfalder til Fordel for de paagældende offentlige Kasser.

Som Erstatning for den Sognefogden i Vaag hidtil tillagte Andel i Oppebørselsafgift, Indklareringsgebyr og Mønstringsgebyr tillægges der ham et aarligt Vederlag af Statskassen paa 300 Kr.

Justitsministeren afgør, om Indtægter, der ikke udtrykkelig er nævnt i Loven, skal tilfalde en offentlig Kasse eller Oppebørselsbetjenten personligt. Spørgsmaal herom kan ikke indbringes for Domstolene.

§ 6.

Nærværende Lov træder i Kraft den 1. April 1916. Enhver ved Lovens Ikrafttræden fast ansat Sysselmand kan, saafremt han inden 3 Maaneder efter Lovens Ikrafttræden indgiver Erklæring herom til Justitsministeriet, vælge, om

han vil lønnes efter denne Lov eller efter de hidtil gældende Regler, derunder ogsaa med Hensyn til Kontorholdsgodtgørelse. Efter Udløbet af den nævnte Frist skal Justitsministeren være bemyndiget til at bringe denne Løvs Lønningsregler til Anvendelse overfor saadanne Sysselmænd, der maatte have valgt at lønnes efter de tidligere gældende Regler, men senere fremsætter Ansøgning om at lønnes efter nærværende Lov.

Motiver til foranstaaende Lovforslag.

Nærværende Lovforslag, der gaar ud paa at gøre Sysselmændene fastlønnede i Stedet for som nu for en overvejende Del sportellønnede, er udarbejdet i Forbindelse med et Forslag om Lønning af Landfogden paa Færøerne. Da de Sportler, der hidtil har været oppebarne af Sysselmændene, for en stor Del er de samme som de, der er tillagt Landfogden, har de samme Hensyn gjort sig gældende ved Udarbejdelsen af begge Lovforslag, og man skal derfor henvise til de Lovforslaget om Landfogdens Lønning tilføjede Bemærkninger, idet man i Anledning af nærværende Forslag skal tilføje følgende:

Indtil 1. Juli 1913 fandtes der 6 Sysselmænd paa Færøerne. Fra nævnte Dato nedlagdes imidlertid Strøms Syssel, idet Nordstrøms sammenlagdes med Vaagø og Sydstrøms med Sandø, hvorefter der kun blev 5 Sysselmænd. Ved denne Omlægning tilsigtedes, at to hidtil meget daarligt lønnede Sysselmandsbestillinger straks skulde forbedres betydeligt, og at de øvrige senere kunde forbedres, hvorhos der indvandt en Besparelse for Statskassen, der ansloges til 1046 Kr. aarligt, hvilket Beløb dog i Henhold til Anmærkning paa Finansloven for Finansaaret 1914—15 § 17, A, VIII, a, 1 for et Tidsrum af 10 Aar henlagdes til Færø Amts Skydskasse. — Selv efter den foretagne Omlægning maa Sysselmændenes Lønning gennemgaaende anses for at være noget for lav; dette gælder saaledes særlig om Sysselmandsbestillingen paa Suderø, naar Hensyn tages til det dermed forbundne betydelige Arbejde. Da Sysselmændenes Virksomhed bl. a. paa Grund af at den forholdsvis ringe Forbindelse mellem de forskellige Bygder delvis er af meget selvstændig Art, er det af overordentlig stor Betydning, at Sysselmandsbestillingerne lønnes saaledes, at der er Udsigt til, at virkeligt kvalificerede Personer søger disse Pladser. I denne Forbindelse maa der ogsaa tages Hensyn til, at de Personer, der senere bliver Sysselmænd, i Reglen som deres Uddannelse tilbringer en betydelig Aarrække i forholdsvis ret daarligt lønnede Stillinger paa Embedskontorerne i Thorshavn. En Omordning af Sysselmændenes Lønningsforhold vil derfor i nogen Grad medføre en Merudgift for Statskassen, der imidlertid ikke bliver særlig betydelig, jfr. nærmere nedenfor, samt det i Anmærkningerne til Finansloven 1914—15 p. 1245—46 anførte, særlig om at Staten ved Nedlæggelsen af Strøms Syssel, saafremt Sysselmændene bliver fastlønnede, sparer en Lønning (og Pension) formentlig mellem 2—3000 Kr.

Med Hensyn til de med Sysselmandsbestillingerne forbundne Indtægter og Udgifter skal man henvise til de udarbejdede Oversigter. Naar det statistiske Materiale er en Del uensartet, skyldes dette dels Embedsskifte i Syslerne, dels den før nævnte Deling af Strøms Syssel.

ad § 1.

Indtil Delingen af Strømø Syssel, var der ret betydelig Forskel mellem Størrelsen af de forskellige Sysselmænds Indtægter, idet Sysselmændene for Vaagø og Sandø Sysler var forholdsvis daarligt lønnede. Som Forholdet nu er, er Forskellen mellem de forskellige Sysselmænds Netto-Indtægter ikke særlig stor, jfr. Bilagene, hvorefter Netto-Indtægten for Suderø Syssel i Femaaret 19⁰⁹/₁₀—13¹/₁₁ har udgjort 2167 Kr. 07 Ø. aarligt, for Sandø og Sydstrømø Sysler i Aarene 19¹³/₁₄—14¹/₁₅ 1801 Kr. 82 Ø., for Nordstrømø og Vaagø Sysler i Aaret 19¹⁴/₁₅ 2476 Kr. 86 Ø., for Østerø Syssel 2061 Kr. 75 Ø. og for Norderøernes Syssel 2328 Kr. 41 Ø. Det synes imidlertid heldigst, naar Sysselmændene sættes paa fast Løn, at dele Embederne i to Lønningsklasser, saaledes at Suderø Syssel (3817 Indb.), Østerø Syssel (4111 Indb.) og Nordstrømø og Vaagø Sysler (3737 Indb.) sættes i første Lønningsklasse, medens de to andre, der er betydeligt mindre (Norderøernes Syssel med 2087 Indb. og Sandø og Sydstrømø Sysler med 2151 Indb., bortset fra Thorshavn) sættes i 2. Klasse. Der aabnes herved Adgang for Sysselmændene til Avancement, jfr. ogsaa Bestemmelsen i § 2 om Lønnings-tillæg. Som det vil ses foreslaas Norderøernes Syssel, der nu er det, der giver næststørst Netto-Indtægt, sat i laveste Lønningsklasse, da det er tilfældige Omstændigheder, der bevirker, at det paagældende Syssels Indtægt er saa høj. Der aabnes imidlertid ved Lovforslagets § 6 Adgang for den nuværende Sysselmænd til, saafremt han ønsker det, at vælge vedblivende at lønnes efter de nuværende Regler.

ad § 2.

Den foreslaaede Løn afviger, som det vil ses, ikke meget betydeligt fra den Lønning, Sysselmændene efter den nuværende Ordning har oppebaaret. For Norderøernes Vedkommende betyder Forslaget en Indtægtsnedgang, medens det for de øvrige Syslers Vedkommende (særlig Suderø og Østerø) i det hele og store betyder en Indtægtsforøgelse. Lægges de nuværende Forhold til Grund (hvor Sysselmændene paa Suderø, Nordstrømø og Vaagø samt Norderøerne har været ansat i over 10 Aar, medens Sysselmændene paa Østerø og Sandø og Sydstrømø ved Lovens Ikrafttræden vil have været ansat i c. 5 Aar), vil Statens Udgift til Lønning af Sysselmændene udgøre 12600 Kr. aarligt. De nuværende Udgifter til Sysselmændenes faste Løn, Lønningsstillæg og Alderstillæg kan i Forbindelse med Renten af Sysselmændenes Lønningsfond, Erstatning for Tiende, Visering af Skibe, Indførselsafgift af Spirituosa, Paamonstring af Skibsmandskab, Notarialgebyrer og Betaling for retslige og lignende Forretninger anslaaes til at udgøre c. 13200 Kr. aarligt, jfr. den vedlagte Oversigt. Staten indvinder altsaa paa denne Konto c. 600 Kr. aarligt. Til Kontorholdsvederlag vil Statskassen imidlertid efter Forslaget (jfr. § 1) komme til at betale 2700 Kr. aarligt mere end nu. Hertil kommer, at Sysselmændene for Norderøernes Syssel sandsynligvis vil vælge at lønnes efter de nuværende Regler, hvilket forøger Merudgiften ved Lovforslagets Gennemførelse med c. 200 Kr. aarligt, altsaa ialt c. 2300 Kr. Den nuværende Fordeling af Sysselmændene med Hensyn til Anciennitet kan ikke betragtes som særlig ugunstig, idet Sysselmændene gennemgaaende sidder meget længe i Stillingen, og det derfor maa regnes som normalt, at de fleste af dem oppebærer begge Lønningsstillæg. — Paa den anden Side indvindes der ved det samtidige Lovforslag om Landfogdens Lønning nogen Besparelse, og dette i Forbindelse med det Beløb paa 1046 Kr. aarligt, der indvandt ved Strømø Syssels Deling, bevirker, at Udgiften for Staten til samtlige disse Stillinger, taget underræet, ikke vil blive væsentligt større end før 1. Juli 1913. Hertil kommer, at de Staten ifølge Lovforslaget tillagte uvisse Indtægter sandsynligvis vil stige i Aarenes Løb; bl. a. kan det tænkes, at Havneanlæggene vil medføre en Forøgelse af Skibstrafikken og følgelig af Indklaringsgebyrerne.

Da Sysselmændene, naar de ansættes, som Regel ikke er helt unge Folk, er højeste Lønningstrin foreslaaet at skulle indtræffe allerede efter 10 Aars Tjeneste som Sysselmænd. — Under de nuværende Forhold oppebærer de ældste Sysselmænd ogsaa Alderstillæg fra Staten, men dette er ganske ubetydeligt, ialt 400 Kr., fordelt mellem de ældste Sysselmænd.

Med Hensyn til det Sysselmanden paa Suderø tillagte særlige Honorar henvises til det ad § 4 in fine anførte.

Embedsjord er nu kun tillagt Sysselmanden for Nordstrømø og Vaagø Syssel (0,80 Skattemarker i Sørvag). Indtægten heraf er af Sysselsmanden ansat til 80 Kr. årligt.

Sysselmandene erholder normalt ikke Embedsbolig. De nuværende Sysselmænd for Østerø Syssel, Nordstrømø og Vaagø Sysler og Sandø og Sydstrømø Sysler har erholdt Embedsloaen til Opførelse af Sysselmandsboliger. Disse tilhører Staten; men Forholdet er ordnet saaledes, at den paagældende Sysselmand (foruden Udgifterne ved Embedsloaens Forrentning og Afbetaling) afholder alle Udgifterne ved Bygningernes (indre og ydre) Vedligeholdelse og Forsikring, hvorhos der er givet en enkelt af de nuværende Brugere Tilsagn om, at han eventuelt kan erholde Bygningerne til Købs mod at overtage de derpaa hvilende Laan, og det samme maa derfor formentlig gælde de øvrige. Man har derfor holdt dette Forhold udenfor Lovforslaget, ligesom man heller ikke har medtaget Udgifterne til Bygningernes Assurance eller Forrentning og Afbetaling af de nævnte Laan ved Beregningen af Kontorholdsudgifterne.

Foruden den i § 2 nævnte faste Løn, oppebærer Sysselmændene ogsaa efter Forslaget enkelte uvisse Indtægter, saaledes Registreringsgebyrer i Henhold til Lov Nr. 136 af 30. November 1874 § 7 in fine, Auktionsgebyr i Henhold til Sportelreglementets § 64, Gebyr for Udstedelse af Manifeste ifølge Justitsministeriets Skrivelse af 27. Januar 1860 ad 2 og 3, Dagpenge i Landvæsenkommissionssager efter Lov Nr. 54 af 1. April 1891 § 10 (derimod ikke Gebyret for Udskrift efter § 12 eller for Udskrifter i Henhold til Grændstævnelov Nr. 56 af 1. April 1891 § 9), Dagpenge efter Fiskerilov Nr. 95 af 14. April 1893 § 7, jfr. §§ 8 og 9, Dagpenge efter Strandingslov Nr. 49 af 24. Marts 1899 § 15, Overskud af Kongs- og Matrikelskat samt Bidrag til Amtsrepartitionsfonden i Henhold til Lov 23. April 1897 § 8, og $\frac{1}{2}$ pCt. for Beregning og Deling ved Grændefangst (Relement 14. Juni 1909 § 19 i) og Døglingsfangst. Af disse Indtægter er det dog kun de sidstnævnte, der har nogen større praktisk Betydning, og heller ikke her drejer det sig om ret store Beløb (jfr. Oversigten: Suderø 56 Kr. 07 Ø, årligt, Østerø 16 Kr. 11 Ø., Norderøerne intet, Sandø og Sydstrømø intet og Nordstrømø og Vaagø 60 Kr. 65 Ø.), ligesom Grændefangst medfører et betydeligt Arbejde for Sysselmanden, hvorfor det er rimeligt, at han erholder særligt Vederlag. Gebyr for Auktioner i Anledning af Grændefangst (jfr. Indenrigsministeriets Skrivelse af 31. Januar 1855) indgaar derimod i Statskassen, og det samme er allerede nu Tilfældet med Gebyret for Sysselmændenes Modtagelse af Søforklaring (jfr. Justitsministeriets Skrivelse Nr. 98 af 31. Marts 1894). Om en Række andre Statskassen tilfaldende Indtægter henvises til Forslagets § 5. — Den Indtægt Sysselmændene maatte oppebære for Forretninger, der ikke falder ind under deres Stilling som Sysselmænd, f. Eks. som Forligskommissærer, hører selvfølgelig ikke af Forslaget.

De foreslaaede Lønninger for de færøske Sysselmænd er en Del lavere end de Lønninger Sysselmændene paa Island oppebærer, jfr. Lov 14. December 1877, Lov 2. Februar 1894 og Lov 22. Oktober 1912 (med senere Ændringer) om Varetoft, men Stillingerne er heller ikke de samme, da Sysselmændene paa Island nærmest er at ligestille med Retsbetjente.

ad § 3.

Sysselmændene har hidtil ikke været pensionsberettigede, men har dog ved deres Afgang faaet tillagt Pension, ved hvis Beregning Reglerne i Pensionsloven af 5. Januar 1851 til en vis Grad har været lagt til Grund.

Da den Enkerne efter Loven af 5. Januar 1851 tillagte Pension er forholdsvis lille, bør der muligvis i Loven optages en Bestemmelse om, at Sysselmændene er pligtige til at sikre deres eventuelle Enker en vis Overlevelsesrente, jfr. Lov om Embedsmænds Forpligtelse til at sikre deres Enker Overlevelsesrenter af 5. Januar 1851, udvidet til Færøerne ved Lov 4. Januar 1854 N. 26.

ad § 4.

Som Vederlag til Kontorholdsudgifter har der hidtil paa Finanslovene (jfr. Anmærkning til Finanslov 1914—15 p. 1245—46) været bevilget 1300 Kr. aarligt. Dette Beløb er for Tiden fordelt saaledes: Suderø 300 Kr., Sandø og Sydstrømø 200 Kr., Nordstrømø og Vaagø 300 Kr., Østerø 240 Kr. og Norderøerne 260 Kr.

Om Optagelsen af Lønning for Oppebørselsbetjenten paa Vaagø blandt Sysselmanden for Nordstrømø og Vaagø Syslers Kontorholdsudgifter, henvises til det i Motiverne til § 2 i Lovforslaget om Landfogdens Lønning anførte.

Da Kontorholdsudgifterne sandsynligvis vil variere en Del i Aarenes Løb, har man anset det rigtigst udtrykkelig i Loven at bestemme, at de der nævnte Kontorholdsgodtgørelser kun skal gælde i 5 Aar. Efter Udløbet af dette Tidsrum vil der følgelig være at træffe nye Bestemmelser herom paa Finansloven.

Som det vil ses, har man fastsat Kontorholdsgodtgørelsen uafhængig af de i Aarenes Løb forbrugte Beløb, idet disse ikke kan være afgørende nu, da Sysselmændene bliver fastlønnede, og bedre lønnede, saa at de ikke behøver at have andre Arbejder. Man har med Hensyn til Kontorholdsudgifterne inddelt Syslerne i 4 Klasser, nemlig Sandø og Sydstrømø Sysler 400 Kr., Norderøernes Syssel 500 Kr. og Østerø samt Nordstrømø og Vaagø Sysler 650 Kr., hvortil kommer 200 Kr. til en Karantænebetjent paa Vaagø, Suderø Syssel 1800 Kr. Naar Suderø Syssel i denne Retning er stillet særligt, idet man har fastsat Kontorholdsvederlaget saa stort, at det vil dække alle herhenhørende Udgifter, skyldes det, at dette Syssel er noget for sig selv. Der stilles af flere Grunde større Krav til Sysselmanden der, dels paa Grund af Suderøens isolerede Stilling, der gør, at han ofte maa disponere paa egen Haand, og at han i stor Udstrækning maa udføre Landfogdens Arbejde her, og dels paa Grund af, at der faktisk er langt mere Arbejde der, som Følge af den store Handelsvirksomhed, og den dermed følgende betydeligere Virksomhed ved Skibsmaaling, Retstrætter etc., jfr. Lov 25. Februar 1914.

ad § 5.

Med Hensyn til de i denne Paragraf nævnte Lovbud skal man henvise til Lovforslaget om Landfogdens Lønning samt til de paagældende Lovbestemmelser. Særligt maa dog nævnes, at *Healafgiften* efter Lov 2. Maj 1902 ikke tilfalder Statskassen, men forskellige færøske Kasser, jfr. Lovens § 7. Naar Optrækningsgebyret til Sysselmændene bortfalder, tilfalder der derfor de paagældende Kasser en Merindtægt. Denne kan efter det foreliggende statistiske Materiale anslaaes til mellem 500 og 600 Kr. aarligt, og det vilde maaske være rigtigst, at dette Beløb indgik i Statskassen. Beløbet vil dog næppe fremtidigt blive saa stort som hidtil, og det synes simplest, at de 4 pCt. af Afgiften, Sysselmændenes Gebyr nu udgør, tilfalder samme Kasse som selve Afgiftens Hovedbeløb. Beløbet er ved den i Motiverne til § 2 foretagne Opgørelse over Lovforslagets sandsynlige økonomiske Virkning for Statskassen *ikke* medregnet som tilfaldende Staten.

Da det kan tænkes, at man muligvis kan have overset en eller anden Lovbestemmelse, hvori der indeholdes Bestemmelser om Sportler, er der tillagt Justitsministeren Bemyndigelse til at afgøre, hvem disse skal tilfalde, hvilket maa afgøres i Overensstemmelse med de i Lovforslaget fulgte Principper.

Sognefogden i Vaag lønnes med 200 Kr. af Kommunen og 700 Kr. fast af Staten. Det er derhos bestemt, at han af de af ham opkrævede Gebyrer skal erholde 300 Kr. (saafremt Gebyrerne tilstrækker), medens det for hvert Aars Vedkommende skal bestemmes, hvorledes de overstigende Beløb skal fordeles mellem Sognefogden og Sysselmanden for Suderø Syssel. Hidtil har hele det overskydende Beløb imidlertid været tillagt sidstnævnte Bestillingsmand (som delvis Dækning af det ham ved Sognefogdens Ansættelse forvoldte Tab af Indtægter), og da det samme ogsaa efter den nuværende Ordning maa antages at ville ske i Fremtiden, bliver Sognefogdens Stilling efter Forslagets § 5, sidste Stykke, i Realiteten den samme som nu.

ad § 6.

Det synes billigt, at de ved Lovens Ikrafttræden fast ansatte Sysselmænd kan vælge at ville lønnes vedblivende efter de gamle Regler. Særlig kan det tænkes, at Sysselmændene for Norderøernes Syssele, vil benytte sig heraf, da hans Indtægt (selv om Hensyn tages til det ringe Kontorholdsvederlag) er større nu end efter Forslagets Regler. Denne Valgfrihed bør dog kun staa aaben for Sysselmændene indenfor en vis Frist. Da det i og for sig er heldigst, at Lovforslagets Regler saa snart som muligt bringes til Anvendelse for alle Sysselmænds Vedkommende, har man dog ved Siden heraf optaget en Regel om, at Justitsministeren efter Udløbet af den nævnte Frist skal være bemyndiget til at bringe Lovens Regler til Anvendelse overfor de Sysselmænd, som fremsættes Ansøgning herom.

Forslag

til

Lov om Lønning for Landfogedembedet paa Færøerne.

§ 1.

Landfogedembedet paa Færøerne lønnes som et Retsbetjent- og Magistrats-embede af 3. Lønningsklasse. Desuden tillægges der Landfogden Embedsbolig.

For Indtægten af den til Landfogedembedet henlagte Jord fradrages der et passende Beløb i Lønnen.

§ 2.

Vederlaget for Kontorudgifter ved Landfogedembedet paa Færøerne fastsættes til 3250 Kr. aarlig i det første Hemaar efter nærværende Lovs Ikrafttræden.

§ 3.

Det Gebyr, der i H. t. Lov Nr. 59 af 23. April 1881 om fremmedes Fiskeri under Færøerne § 3, jvf. Bek. Nr. 26 af 25. Febr. 1897 ang. Karantænevæsenet paa Færøerne § 7 samt til Lov Nr. 44 af 30. Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne § 14, jvf. § 2, og Anord. Nr. 203 af 4. November 1892 smh. m. Søl. af 1. April 1892 §§ 71 og 72 erlægges til Landfogden, tilfaldor Statskassen. For Oppebørselen af disse Gebyrer aflægges Landfogden Regnskab i Forbindelse med Regnskabet over de øvrige Sportler ved Embedet, som indgaar i Statskassen.

Det Landfogden i H. t. Lov Nr. 44 af 30. Marts 1892 § 13, 2. Punktum, jvf. Lov Nr. 46 af 7. Marts 1912, samt Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne § 6, 2. Stykke, sidste Punktum, tillagte Beløb af 4 pCt. af de i

nævnte Lov fastsatte Afgifter bortfalder til Fordel for de paagældende offentlige Kasser.

Justitsministeren afgør, om Indtægter, der ikke udtrykkelig er nævnt i nærværende Lov, skal tilfalde en offentlig Kasse eller Landfogden personligt. Spørgsmaal herom kan ikke indbringes for Domstolene.

§ 4.

Nærværende Lov træder i Kraft den 1. April 1916.

Motiver til foranstaaende Lovforslag.

De nugældende Regler om Landfogdens Lønningsforhold findes i Lov Nr. 50 af 25. Marts 1871 § 11, 2. Stykke, hvorefter Landfogden paa Færøerne lønnes med 2400 Kr. aarlig med et Tillæg af 200 Kr. aarlig for hver 5 Aars Tjeneste; dog kan Lønnen ikke overstige 3000 Kr. Der tillægges ham derhos Embedsbolig og Brug af Embedsjord. Foruden fornævnte faste Løn tilfalder der Landfogedembedet betydelige uvisse Indtægter, idet Landfogden delvis er sportelønnet. De Gebyrer, der i H. t. Sportelreglement for Færøerne af 30. Marts 1836 erlægges til Landfogden (jvf. Sportelreglementets 2. Kapitel om Fogedforretninger og 7. Kapitel om Udstedelse af Pas, Justering af Maaleredskeer, Udstedelse af Fæstebreve og Autorisation af Skibsdagbøger, jvf. Lov Nr. 151 af 18. November 1898 § 1), tilfalder denne personligt og indbetales ikke i Statskassen, ligesom de heller ikke fradrages i Landfogdens faste Løn. Det samme er Tilfældet med de Gebyrer, Landfogden oppebærer ifølge en Del Bestemmelser udenfor Sportelreglementet, saaledes Gebyr for borgerlig Vielse i H. t. Lov 13. April 1851 § 7, Gebyr for Udfærdigelse af Navnebevis i H. t. Lov 22. April 1904 § 4 og forskellige Gebyrer for Paamønstring af Skibsmandskab i H. t. And. Nr. 203 af 4. November 1892 smh. m. Sølov af 1. April 1892 §§ 71 og 72, jvf. ogsaa Justn. Skr. af 21. Januar 1860 om Udstedelse af Manifeste til Skibe angaaende Ladninger, Lov Nr. 49 af 24. Marts 1899 § 15 om Dagpenge i Anledning af Rejser i Strandingsstilfælde. Ved Lov Nr. 59 af 23. April 1881 § 3, jvf. Bek. Nr. 26 af 25. Februar 1897 § 7 samt Lov Nr. 11 af 30. Marts 1892 § 14, jvf. § 2, er der dernæst tillagt Landfogden et Beløb af 5 Øre pr. Ton for hvert Handelsskib eller fremmed Fiskerskib, der indklarerer, og ifølge Lov Nr. 44 af 30. Marts 1892 § 13, 2. Punktum, jvf. Lov Nr. 46 af 7. Marts 1912 og Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 § 6, 2. Stykke, sidste Punktum, tilkommer der Landfogden 4 pCt. i Opkrævningsgebyr af Indførselstolden paa Spirituosa samt af Hvalafgiften. — I Kontorholdsgodtgørelse oppebærer Landfogden i H. t. Bestemmelse paa Finansloven for Tiden et Beløb af 2130 Kr..

Den ovennævnte Lønningsmaade, hvorefter over Halvdelen af Landfogdens Løn bestaar i Sportler, maa anses for mindre heldig, bl. a. fordi det afhænger af tilfældige Omstændigheder, hvor stor Landfogdens Løn i de enkelte Aar vil blive. Flere af de nævnte Indtægter svinger meget fra Aar til Aar. Dette er særlig Tilfældet med Indklaringsafgiften, idet denne i H. t. Justn.s Skr. af

31. Maj 1892 kun kan kræves i den første Klareringshavn. Skibet anløber, og en Omlægning af Skibenes Kartplaner derfor kan medføre, at betydelige Beløb flyttes fra den ene Oppbørselsbetjent til den anden. Saaledes led Sysselmanen for Norderrøernes Syssel, da Islandsskibenes Anløb af Klaksvig bortfaldt i sin Tid, et Indtægtstab af 3—400 Kr. aarligt, medens et tilsvarende Beløb tilfaldt Landfogden. Omvendt drog Kulminedriften paa Suderø i Aarene 1902—03 mange Skibe bort fra Thorshavn til Tveraa som første Anløbshavn, og et lignende Forhold har gjort sig gældende i Aarene 1914—15, idet Det forenede Dampskibsselskabs Skibe nu ofte anløber Suderø for Thorshavn. I det hele og store har den stærke Udvidelse af Dampskibsfarten paa Færøerne bevirket, at Indtægterne ved Indklarering er steget meget betydeligt, saaledes at Landfogdens Lønning nu er betydelig højere end oprindelig tilsigtet og ogsaa væsentlig større end Sørenskriverembedets, uagtet sidstnævntes Lønning i den senere Tid to Gange er blevet forbedret (jvf. Lov Nr. 31 af 9. Marts 1906 og Lov Nr. 111 af 20. April 1913). Lignende Forskelligheder gør sig gældende med Hensyn til Indtægten ved Indklareringen af fremmede Fiskerskibe. Disse Indtægter har saaledes i Aarene 19¹¹/₁₃—19¹²/₁₁ for Norderrøernes Syssel udgjort henholdsvis 911 Kr. 70 Øre, 1270 Kr. 50 Øre, 1513 Kr. 25 Øre. Den Omstændighed, at det er Embedsmændene personlig, der oppebærer Indtægten ved Klareringen, bevirker, at disse er interesserede i Spørgsmaalet om, hvor et Skib skal indklare, hvilket i Tvivlstilfælde vil kunne virke uheldigt, ligesom Ordningen ogsaa vanskeliggør det for det Offentlige at eftergive Indklareringsgebyr eller ændre de herom gældende Regler i saadanne Tilfælde, hvor det maatte skønnes heldigt. — Med Hensyn til Opkrævning af Hvalafgift kan Oppbørselsbetjenten lide stort Indtægtstab ved en Stations Nedlæggelse, ligesom Reglen om, at Justitsministeren bestemmer, hvem der skal opkræve Afgiften (Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 § 6, 2. Stykke), ogsaa i Praksis har vist sig mindre heldig, idet Stationerne ingenlunde er jævnt fordelt mellem de forskellige Sysler, medens Selskaber ofte har Tilknytning til andre Steder end der, hvor Stationerne findes, og det derfor er vanskeligt at finde faste Regler for en retfærdig Fordeling af denne Indtægt.

Som Følge af det foran udviklede har det længe været paatænkt at sætte saavel Landfogden som Sysselmændene paa fast Lon, og nærværende Lovforslag staar i Forbindelse med et samtidigt udarbejdet Forslag om Lønning af Sysselmændene.

Med Hensyn til de enkelte Paragraffer bemærkes følgende:

ad § 1.

Som foran nævnt er Landfogdens nuværende Indtægt betydeligt højere end Sørenskriverens. Den faste Indtægt, et som nævnt 2400 Kr. stigende til 3000 Kr. De uvisse Indtægter har i Femaaret 19⁰⁹/₁₀—19¹²/₁₁ gennemsnitlig udgjort 3515 Kr. 17 Øre. Hertil kommer Embedsbolig og Indtægt af Embedsjord, hvilken sidste kan anslaaes til 800 Kr. aarligt. I Kontorholdsudgifter har Landfogden dog aarligt udgivet fra 200—500 Kr. udover det ham tillagte Kontorholdsvederlag. Det synes imidlertid rimeligst at ligestille de to Embeder og altsaa lønne Landfogdeembedet som et Retsbetjent- og Magistratsembede af 3. Klasse, jvf. Lov Nr. 34 af 9. Marts 1906 § 2 smst. m. Lov Nr. 111 af 20. Apr. 1913.

Det følger af Bestemmelsen om, at Landfogdeembedet lønnes som et Retsbetjent- og Magistratsembede af 3. Lønningsklasse, at de Sportler m. m., der hidtil er tilfaldet Landfogden personligt, for Fremtiden tilfalder Staten efter de samme Regler, som gælder med Hensyn til andre Embedsmænd (jfr. Lov af 1. Juli 1870 om Lønninger for Retsbetjent- og Magistratsembeder). Kun i de Tilfælde, hvor saadanne undtagelsesvis selv beholder Gebyret for de af dem udførte Forretninger, vil det samme ogsaa for Fremtiden være Tilfældet med Landfogden, jvf. saaledes Gebyr for borgerlig Ægteskab efter Lov af 13. April 1851 § 7, jvf. § 6 (derimod ikke Gebyret efter § 7, jvf. § 4, Revisions Departementets Skrivelse i. Juni 1865 (i M. T. 1872, S. 103) § 5 a Nr. 4) og Gebyr for Navneforandring efter Lov Nr. 89 af 22. April 1904 § 4. Ligeledes vil Landfogden ogsaa frem-

tidigt personligt oppebære Dagpenge- og Rejsegodtgørelse efter Lov Nr. 49 af 24. Marts 1899 om Strandinger § 15, i Lighed med de Diæter og Rejsegodtgørelser, der i visse Tilfælde tilkommer Sørenskriveren (jvf. Frdn. 30 Marts 1836 § 7, Kane. Skr. af 15. April 1845 og 6. September s. A.). De i Justitsministeriets Skrivelse af 27. Januar 1860 Nr. 2 og 3 omhandlede Gebyrer for Udfærdigelser af Manifeste for Ladninger m. m., der ikke er at betragte som egentlige Sportler, men derimod som en Art Konsulargebyr, tilfalder ligeledes vedblivende Landfogden; muligvis burde det dog bestemmes, at disse Gebyrer for Fremtiden skulde indgaa i Statskassen. Anvendelsen af de nævnte Manifeste maa isøvrigt antages at blive forholdsvis sjælden, efter at Lov Nr. 69 af 1. April 1912 om Vragning af Fisk er traadt i Virksomhed, og ogsaa om samtlige de ovenfor nævnte, Landfogden vedblivende tilfaldende, visse Indtægter gælder det, at de spiller en meget ringe Rolle. I Aaret 1913—14 udgjorde Gebyr for Udstedelse af Manifeste saaledes 28 Kr. 72 Øre, for Navnebeviser 12 Kr. og for borgerlige Vielser 4 Kr.

De Gebyrer, der fremtidigt indgaar i Statskassen, er særlig alle de i Sportelreglementet af 30. Marts 1836 omhandlede, altsaa foruden Gebyr for de egentlige Fogedforretninger, Gebyr for Udstedelse af Pas, for Justering af Maalerredskaber, Udfærdigelse af Fæstebreve og Autorisation af Skibsdagbøger. I de Tilfælde, hvor Landfogden ikke erholder Rejsegodtgørelse af vedkommende private (jvf. Sportelreglementets § 71), maa Landfogden ogsaa for Fremtiden selv afholde Udgifterne ved Rejsen, uanset at Gebyret for den paagældende Forretning nu indgaar i Statskassen. Nogen stor Betydning i Praksis vil dette dog formentlig ikke have. — De Indtægter, der ifølge private Dispositioner eller af andre tilfældige Aarsager, maatte være eller blive tillagte Embedet, tilfalder selvfølgelig vedblivende Landfogden personligt (jvf. Lov 1. Juli 1870 § 2, sidste Stykke).

Landfogden oppehæver en Del Indtægter for Forretninger, der ikke udføres af Retsbetjente, og hvor Reglen, at Landfogden skal lønnes som en Retsbetjent af 3. Klasse, derfor ingen sikker Vejledning yder med Hensyn til Spørgsmaalet, om disse Indtægter vedblivende skal tilfalde Landfogden personligt. Eksempelvis kan nævnes Indtægten ved *Paamonstring*, der i København tilfalder Statskassen, men udenfor København særlige Mønstringsbestyrere, samt Opkrævning af Indførselsafgiften, hvilken er henlagt under Landfogden, da der intet Toldvæsen findes paa Færøerne. Med Hensyn til disse Indtægter har man derfor ment udtrykkelig i Lovforslaget at burde fastslaa, at de fremtidigt skal indgaa i Statskassen med Fradrag af de nødvendige Udgifter. Dette er særligt nødvendigt i de Tilfælde, hvor de paagældende Indtægter positivt er tillagt Landfogden ved en Lovbestemmelse, og der derfor kræves Lovhjemmel til en Ændring. De hertil sigtende Regler findes optagne i Lovforslagets § 3.

Ved Landfogderiet opkræves der en Del Gebyrer, der ikke tilfalder Landfogden, men indgaa i andre Kasser. Eksempelvis kan nævnes Gebyr for Udfærdigelse af Fiskeskipperbevis (Lov Nr. 10 af 25. Marts 1892 § 20 sidste Stykke smh. m. § 16) og Gebyr for Anmeldelser til og Udskrifter af Firmaregistret (Lov Nr. 23 af 1. Marts 1889 § 36, jvf. And. Nr. 21 af 7. Februar 1890), af hvilke førstnævnte tilfalder vedkommende Kommune, og det sidste Thors-havns Kommune eller Amtsfattiggassen. Heri sker der selvfølgelig ingen Ændring ved nærværende Forslag.

Med Hensyn til den Landfogden tillagte Embedsbolig (jvf. Lov 26. Marts 1870 og 1. Juli 1870 § 2) henvises til And. Nr. 79 af 22. Maj 1890.

Den Landfogden tillagte Embedsjord udgør 13,92 Skattemarker i Bygden Højvig. Den drives ikke af Landfogden selv, men ved en Forpagter. Bestemmelsen om Fradrag for Indtægten heraf (jvf. Lov 1. Juli 1870 § 2) er enslydende med den tilsvarende Bestemmelse i Lov Nr. 31 af 9. Marts 1906, jvf. med Lov Nr. 155 af 27. Maj 1908 § 4. Der er isøvrigt af et Mindretal i den færøske Landbokommission udarbejdet Forslag til Salg af al Embedsjord paa Færøerne, jvf. Betænkningen Side 261—266.

Omordningen af Landfogdens Lønningsforhold vil betyde en Indtægtsforøgelse for Statskassen af noget over 600 Kr. aarlig, selv om Hensyn tages til, at Landfogdens Kontorholdsgodtgørelse forhøjes forholdsvis betydeligt (jvf. § 2). Da de uvisse Indtægter desuden har været stærkt stigende, i Femaaret 19⁰⁰/₀₁—19⁰⁴/₀₅ udgjorde de saaledes kun 2086 Kr. 84 Øre aarligt mod som nævnt 3515 Kr. 17 Øre i Femaaret 19⁰⁰/₁₀—19¹³/₁₄, kan det antages, at Besparelsen for Statskassen i følgende Aar vil være endnu større. Det ved Landfogdens Lønning indvundne Beløb vil imidlertid (naar bortses fra en eventuel Stigning i Fremtiden), efter det samtidigt hermed udarbejdede Forslag til Lønning af Sysselmændene medgaa til Dækning af de med sidstnævnte Lovforslag forbundne Merudgifter for Staten. — Der er ved de sidste Embedsbesættelser i Landfogedembedet taget Forbehold om, at Landfogden maa finde sig i, at en Omordning af hans Lønningsforhold medfører Nedgang i hans Embedsindtægter.

Lovforslaget tilsigter i enhver Henseende at indordne Landfogedembedet i Rækken af Retsbetjent og Magistratembeder. Ved Forflyttelse til Embeder af samme eller anden Lønningsklasse, vil den Tid, en Embedsmand har været ansat som Landfoged følgelig komme i Betragtning ved Beregning af Alderstillæg, jvf. Lov Nr. 111 af 29. April 1913 § 2, ligesom denne Tid ogsaa vil blive medregnet i den nuværende Landfogeds Anciennitet i Landfogedembedet. — Der tilkommer Landfogden Pension efter Lov 5. Januar 1851, jvf. Lov 4. Januar 1854 Nr. 25; jvf. ogsaa anførte Lov Nr. 26 med Hensyn til pligtig Overlevelsesrente.

ad § 2.

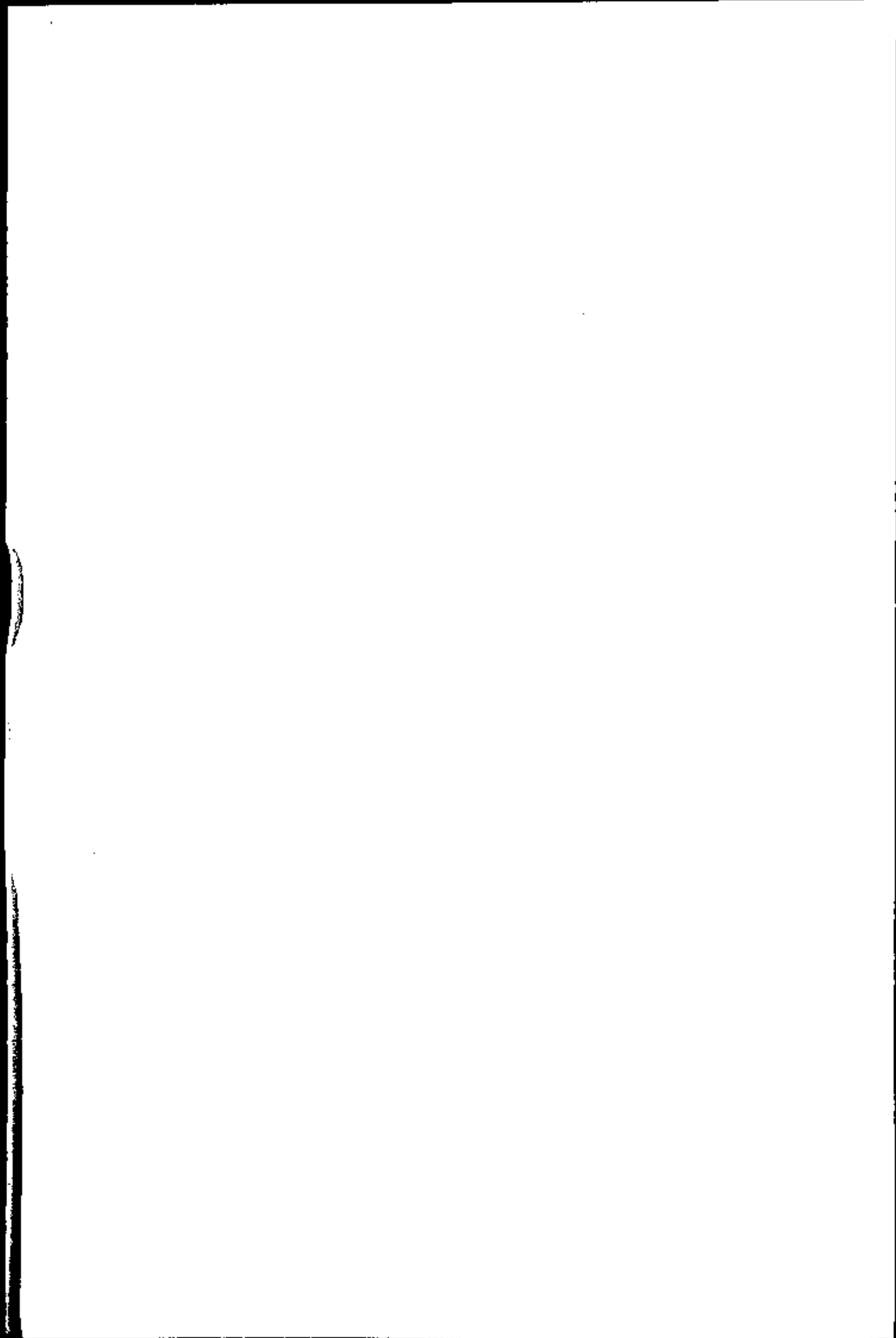
Landfogdens Kontorholdsvederlag udgjorde indtil 1. April 2000 Kr. aarligt. Udgifterne ved Telefon afholdtes af Thorshavns Politikasse. Dette sidste ændredes imidlertid fra 1. April 1914 saaledes, at Udgifterne ved Telefon nu afholdes af Kontorholdsvederlaget, der samtidigt forhøjedes til 2130 Kr. De virkelige Udgifter ved Kontorhold har imidlertid været en Del højere, nemlig i Femaaret 19⁰⁰/₁₀—19¹³/₁₄ henholdsvis 2293,70; 2197,60; 2341,88; 2179,05 og 2582,01 eller gennemsnitligt 2379 Kr. 45 Øre. Hertil kommer et Beløb af c. 130 Kr. aarligt til Telefonsamtaler samt 120 Kr. aarligt til Lønning af en Karantænebetjent i Thorshavn, altsaa ialt 2629 Kr. 45 Øre. Naar Kontorholdsvederlaget er fastsat saa lavt, skyldes dette delvis Hensynet til den betydelige Indtægt, Landfogden hidtil har haft gennem de uvisse Indtægter. Naar disse nu bortfalder, bør Landfogdens Kontorhold fastsættes efter de almindelige Regler, ligesom Lønninger af den nævnte Karantænebetjent, naar Gebyrerne for Indklareringer indgaar i Statskassen, maa refunderes af denne. Arbejdet paa Landfogedkontoret nødvendiggør, at der ligesom paa Sørenskriverkontoret, foruden en Fuldmægtig maa være ansat to Kontorister og derhos en Karantænebetjent. Deres Lønninger har i de sidste 5 Aar gennemsnitlig været 1150 Kr., 600 Kr., 270 Kr., 120 Kr., altsaa ialt 2140 Kr., men lønnes nu med henholdsvis 1200 Kr., 600 Kr., 300 Kr. — fra 1. Juli d. A. dog 600 Kr. — og 120 Kr., altsaa ialt 2220 Kr. Fuldmægtigen og Kontoristerne er alle over 40 Aar. Da Stillingerne som Kontorist og senere Fuldmægtig paa Landfogedkontoret (ligesom iøvrigt paa Sørenskriverkontoret) er den normale Foruddannelse for saadanne Personer, der senere ansættes som Sysselmænd, og da det bl. a. derfor er af meget stor Betydning, at de Personer, der søger Plads paa Kontoret, er vel kvalificerede og lønnes forsvarligt, og da de paagældendes Adgang til Bifortjeneste paa Landfogedkontoret kun er yderst ringe, maa det anses for rimeligt, at Lønningerne forhøjes gennemsnitlig med c. 200 Kr. for hver, altsaa ialt 600 Kr., hvorved Kontorholdsgodtgørelsen altsaa bliver 3229 Kr. 45 Øre eller afrundet 3250 Kr., hvoraf mindst 2740 Kr. anvendes som Lønninger til de 4 paa Kontoret ansatte. Bestemmelser om, at Landfogdens Kontorholdsgodtgørelse vil være at revidere hvert 5. Aar, findes i Lov 26. Marts 1870, § 8, 2. Stykke.

Det er formentlig mest hensigtsmæssigt at indbefatte Vederlaget til Karantænebetjenten i Thorshavn under Landfogdens Kontorholdsgodtgørelse. Lovforslaget om Landfogdens Lønning vil i Forbindelse med Lovforslaget om Sysselmændenes Lønning medføre, at det Gebyr, der erlægges for Karantæneeftersyn, i de fleste Tilfælde indgaar i Statskassen. Dette er saaledes Tilfældet, naar Ka-

rantæneeftersynet foretages af Landfogden eller af en af Sysselmændene eller af Sognefogden i Vaag. I en Række Bygder (saaledes Strænder, Solmunde, Gøte, Kollefjord, Dal, Svinø, Andefjord, Ejde, Løbra, Sørvaag, Fændingsfjord, Arnefjord, Sandvig, Kvalvig, Skaalevig, Bø, Kvalbø og Kalbak-Sund) er der ansat særlige Karantænebetjente. Disse oppebærer ingen anden Lønning end Gebyrerne for Karantæneeftersyn, og da de nævnte Lovforslag ikke omfatter dem, vil disse Gebyrer, saa længe indtil en anden Ordning træffes, vedblivende tilfalde dem personligt og ikke indgaa i Statskassen. For Thorshavns Vedkommende, hvor Karantænebetjenten foretager Eftersynet paa Landfogdens Vagne, bør Gebyrerne imidlertid indgaa i Statskassen, mod at Betjenten som hidtil orholder et fast aarligt Vederlag. En tilsvarende Ordning er foreslaaet truffet med Hensyn til den under Sysselmanen for Nordstrømø og Vaagø Sysler fungerende Oppebørsels- og Karantænebetjent paa Vaagø.

ad § 3.

Med Hensyn til denne Paragraf henvises til det ovenfor ad § 1 anførte. Angaaende Hvalafgiften, der ikke indgaar i Statskassen, men tilfalder forskellige færøske Kasser. Lov 2. Maj 1902 § 7, henvises til det i Motiverne til Lovforslaget om Lønning af Sysselmændene § 5 anførte. Der oppebæres for Tiden ikke nogen Hvalafgift ved Landfogderiet.

the 1990s, the number of people in the UK who are employed in the public sector has increased by 1.5 million, from 2.5 million in 1980 to 4 million in 1995. The public sector has become a major employer in the UK, and its growth has been a major factor in the overall growth of the economy.

The public sector has also become a major employer of women. In 1980, women made up 40% of the public sector workforce, and by 1995, this figure had risen to 50%. This increase in the number of women in the public sector has been a major factor in the overall increase in the number of women in the workforce.

The public sector has also become a major employer of people with disabilities. In 1980, people with disabilities made up 1% of the public sector workforce, and by 1995, this figure had risen to 3%. This increase in the number of people with disabilities in the public sector has been a major factor in the overall increase in the number of people with disabilities in the workforce.

The public sector has also become a major employer of people from ethnic minorities. In 1980, people from ethnic minorities made up 1% of the public sector workforce, and by 1995, this figure had risen to 3%. This increase in the number of people from ethnic minorities in the public sector has been a major factor in the overall increase in the number of people from ethnic minorities in the workforce.

The public sector has also become a major employer of people who are over 50 years of age. In 1980, people over 50 years of age made up 1% of the public sector workforce, and by 1995, this figure had risen to 3%. This increase in the number of people over 50 years of age in the public sector has been a major factor in the overall increase in the number of people over 50 years of age in the workforce.

The public sector has also become a major employer of people who are under 25 years of age. In 1980, people under 25 years of age made up 1% of the public sector workforce, and by 1995, this figure had risen to 3%. This increase in the number of people under 25 years of age in the public sector has been a major factor in the overall increase in the number of people under 25 years of age in the workforce.

The public sector has also become a major employer of people who are over 65 years of age. In 1980, people over 65 years of age made up 1% of the public sector workforce, and by 1995, this figure had risen to 3%. This increase in the number of people over 65 years of age in the public sector has been a major factor in the overall increase in the number of people over 65 years of age in the workforce.

The public sector has also become a major employer of people who are under 16 years of age. In 1980, people under 16 years of age made up 1% of the public sector workforce, and by 1995, this figure had risen to 3%. This increase in the number of people under 16 years of age in the public sector has been a major factor in the overall increase in the number of people under 16 years of age in the workforce.

Forslag

til

Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854
saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 77 af 3. April 1906.

§ 1.

Lov Nr. 77 af 3. April 1906 § 3 affattes saaledes:

Valgret og Valgbarhed til Lagtinget tilkommer enhver Mand og Kvinde, som har Indfødsret, har fyldt sit 25. Aar og har fast Bopæl paa Færøerne, medmindre vedkommende

- a) ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning,
- b) nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er enten eftergivet eller tilbagebetalt,
- c) er ude af Raadighed over sit Bo paa Grund af Konkurs eller Umyndiggørelse.

Ingen kan udøve Valgret uden at være optaget paa Valglisten.

§ 2.

Lov Nr. 77 af 3. April 1906 § 4 affattes saaledes:

Med Hensyn til Valgdistrikter, Valgsteder, Valgstyrere og Valgliste ved Lagtingsvalg forholdes efter Loven om Folketingsvalg paa Færøerne af ... 1915 §§ 5—20 og 27. Igeledes finder den anførte Lovs §§ 46—49 Anvendelse med Hensyn til Lagtingsvalg.

For hvert Syssel udnævnes aarlig af Lagtinget et Valgnævn, bestaaende af 3 Medlemmer samt 2 Mænd, der i deres Forfald skal træde i deres Sted. Forsædet i Valgnævnet indtages af Medlemmerne i den Orden, som fastsættes

af Lagtinget. De af Lagtinget udnævnte Mænd er forpligtede til at overtage Hvervet, medmindre de har fyldt 60 Aar eller er forhindrede ved lovligt, af Lagtinget for gyldigt anset Forfald.

Valgnævnet fører en Forhandlingsbog, hvortil de til Nævnet indkomne Skrivelser fremlægges. I den optegnes det væsentligste Indhold af Valgnævnets Forhandlinger og Valghandlingerne. Forhandlingsbogen underskrives af Valgnævnet og opbevares af dets Formand.

§ 3.

Lov Nr. 77 af 3. April 1906 § 6, sidste Stykke, affattes saaledes:

Valgnævnet har snarest muligt efter Anmeldelsesfristens Udløb at tilstille Formændene for Syslets Valgstyrere de indkomne Lister og Fortegnelser over Stillerne samt fornøden Meddelelse om, hvorvidt Listerne er godkendte, og med hvilke Bogstaver de er mærkede m. v.

§ 4.

I Stedet for Ordet »Valgnævnet« i Lov Nr. 77 af 3. April 1906 §§ 9, 10, 11 og 12 træder overalt Ordet »Valgstyrerne«. I Stedet for Ordet »Præstegæld« i Lov 3. April 1906 træder overalt Ordet »Syssel«.

§ 5.

Lov Nr. 77 af 3. April 1906 § 13 affattes saaledes:

Formændene for Valgstyrerne indsender snarest muligt alle ved Valget benyttede Lister, Stemmesedler og Konvolutter, forseglede af samtlige Valgstyrere, til Valgnævnet. Den endelige Opgørelse af Valget foretages af Valgnævnet 2-Ugersdagen efter Valgdagen paa det Sted, hvor Valgnævnets Formand er bosat.

Valgnævnet meddeler enhver af de valgte et Valgbrev og indberetter Valgets Udfald til Amtmanden.

Stemmesedler og Konvolutter opbevares, forseglede af Valgnævnet, indtil et Aar efter Valgdagen. Derefter skal de tilintetgøres.

§ 6.

Naar nærværende Lov er stadfæstet, kan Teksten af Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854, ændret saaledes som Lov Nr. 77 af 3. April 1906 og nærværende Lov medfører det, udfærdiges af Kongen som »Lov om Færøernes Lagting«.

§ 7.

Denne Lov træder i Kraft samtidig med Lov af ... 1915 om Folketingsvalg paa Færøerne, jfr. sammes Paragraf 65.

Motiver til foranstaaende Lovforslag.

Efter at Valgret og Valgbarhed ved den fornyede Revision af Grundloven er udvidet til Kvinderne, ligesom disse allerede ifølge de nugældende Regler har Valgret og er valgbare til de kommunale Raad, jfr. særlig for saa vidt angaar Amdsraadene i det øvrige Danmark Lov Nr. 79 af 20. April 1908 §§ 23—28, er det formentlig en naturlig Konsekvens, at Kvinderne ogsaa erhoder Valgret og Valgbarhed til Færøernes Lagting under samme Vilkaar som Mænd. Da Lov Nr. 77 af 3. April 1906 om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854 dernæst dels positivt henviser til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne af 2. Marts 1903 (jfr. Lov 3. April 1906 § 4), dels paa mange Punkter forudsætter den i Loven af 2. Marts 1903 indeholdte Ordning med Hensyn til Valgret, Valgnævn m. m., vil det, naar den nævnte Lov om Folketingsvalg nu afløses af en anden, hvilket bl. a. efter det af Amtet udarbejdede Forslag vil medføre, at de særlige Valgnævn, der skal foretage den endelige Opgørelse af Lagtingsvalgene, bortfalder, være nødvendigt at foretage enkelte Ændringer i de gældende Regler om Valg til Lagtinget. I Henhold hertil er nærværende Forslag udarbejdet.

Om de enkelte Paragraffer skal man anføre følgende:

ad § 1.

Paragraffen gaar ud paa i Overensstemmelse med den ny Lov om Folketingsvalg at udvide Valgret og Valgbarhed til Kvinderne samt til dem, der uden at have egen Husstand staar i privat Tjenesteforhold. Ligeledes i Overensstemmelse med nævnte Lov er Bestemmelsen om Uberygtethed indskrænket til kun at gælde de, der ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanværende Handling uden at have faaet Æresoprejsning, jfr. nærværende Forslags § 2 om, at Folketingsvalglisterne lægges til Grund ogsaa for Lagtingsvalgene.

ad § 2.

Ifølge Lov 3. April 1906 § 4 forholdes med Hensyn til Valgnævn ved Lagtingsvalg efter Loven om Folketingsvalg paa Færøerne af 2. Marts 1903 §§ 9—21. Da der imidlertid efter den ny Lov om Folketingsvalg ikke findes et Valgnævn ved hvert enkelt Valgsted, men kun et enkelt for hele Færøerne fælles Valgnævn, og da det formentlig vil være mindre praktisk, at Indlevering af Kandidatlistor og Opgørelse af Valgresultatet, Tilvejebringelse af Stemmesedler m. m., Bestemmelse af Mødestedet i de forskellige Lagtingsvalgkredse, jfr. Lov 3. April 1906 § 2, skal ske til eller af det nævnte fælles Valgnævn, har man foreslaaet oprettet et af Lagtinget valgt Valgnævn for hver af de ommeldte Lagtingsvalgkredse. — Reglerne om Valgnævnets Sammensætning m. m. svarer ganske til Lov 2. Marts 1903 §§ 10 og 11 og stemmer følgelig med den nuværende Ordning, bortset fra, at der nu findes flere Valgnævn i de Lagtingsvalgkredse (Norderøerne, Østerø, Nordstrøme og Suderø), der allerede ifølge den nugældende Ordning bestaar af flere Valgdistrikter.

Udarbejdelsen af Valglisterne og Modtagelsen af Stemmer paahviler ikke Valgnævnene, men derimod henholdsvis Kommunalbestyrelserne og Valgstyrerne, jfr. den ny Lov om Folketingsvalg §§ 5 og 27.

ad § 3.

Svarer i Realiteten til den nugældende Ordning med den Forandring, der følger af, at der ikke findes Valgnævn for de enkelte Valgsteder.

ad § 4.

De Valgnævnet, dets enkelte Medlemmer eller Formand ifølge Lov 3. April 1906 §§ 9, 10, 11 og 12 tillagte Forretninger overgaar til Valgstyrerne. —

Paa alle andre Steder, hvor Loven af 3. April 1906 nævner Valgnævnet (jfr. saaledes §§ 5 og 15), betegnes hermed det i nærværende Forslags § 2 omhandlede Valgnævn.

Da Syslerne nu, efter at Nordstrøm og Sydstrøm udgøre to Sysler, falder sammen med Lagtingsvalgkredsene, medens dette efter Delingen af Soderø Præstegæld ikke mere er Tilfældet med Præstegældene, og da yderligere Deling af Præstegældene (f. Eks. Norderøernes og Østerøs) eventuelt senere vil finde Sted, medens Sysselinddelingen sandsynligvis vil blive uforandret, har man overalt i nærværende Forslag benyttet Ordet Syssel i Stedet for Præstegæld og har foreslaaet samme Ændring foretaget i Loven af 1906.

ad § 5.

Svarer i Realiteten til den nugældende Ordning, bortset fra, at disse Regler kommer til Anvendelse i samtlige Lagtingsvalgkredse og at det fælles Valgnævn falder sammen med de særlige Valgnævn og ikke bestaar af Udsendinge fra de enkelte Valgdistrikter. Indsendelsen af Stemmesedler m. m. skal foretages af Valgstyrerne. Da dette i Betragtning af de mange og delvis afsides liggende Valgsteder hyppigt ikke vil kunne naaes paa 1 Uge, medens det, da Valgene normalt afholdes længe forud for det Tidspunkt, fra hvilket Valgene gælder, jfr. Lov 3. April § 5, ikke har nogen væsentlig Betydning, om der begaar nogen Tid inden Valget opgøres, har man foreslaaet at udsætte Tidspunktet for Valgets endelige Opgørelse fra 1 Uge efter Valget til 2 Uger efter Valget. Muligvis burde Fristen yderligere forlænges.

ad § 6.

Denne Paragraf er indsat for at samle de forskellige Love i een Lov.

ad § 7.

Da Tidspunktet, da Loven om Folketingsvalg træder i Kraft, er gjort afhængig af Grundlovens Ikrafttræden, og da Tidspunktet herfor endnu ikke er fastsat, jfr. Grundlovens 6. midlertidige Bestemmelse, vil der heller ikke kunne fastsættes nogen bestemt Dato for Ikrafttrædelsen af nærværende Lov, da denne maa træde i Virksomhed samtidigt med Loven om Folketingsvalg. Nogen Bestemmelse om særlige Regler om Udnævnelse af de første Valgnævn efter nærværende Lovforslags § 2, jfr. Folketingsvalglovens § 63, er unødvendig, da Udnævnelsen i Henhold til Lagtingsloven af 15. April 1854 § 13 smh. m. § 12 a., saafremt Lagtinget ikke maatte være samlet, kan foretages af Amtmanden paa Lagtingets Vegne, jfr. Lov 2. Marts 1903 § 42, første Stykke, sidste Punktum.

Der vil formentlig ikke være Anledning til at ændre Reglerne i Lov 3. April 1906 § 5, 2. Stykke, saaledes, at de bliver overensstemmende med Reglerne i Folketingsvalgloven, jfr. sammes § 33. Reglen om, at Stemmegivningen ved Lagtingsvalg (hvor en endelig Opgørelse uden Ulempe kan udsættes) eventuelt skal staa aaben i de to næste Søgnedage efter Valgdagen, er formentlig praktisk og er ogsaa nu afvigende fra Reglerne om Stemmeafgivningen ved Folketingsvalg (Lov 2. Marts 1903 § 32). Oprettelsen af de mange Afstemningskredse vil isøvrigt medføre, at den omhandlede Regel kun sjældent vil komme til Anvendelse.

Forslag

til

Lov om Folketingsvalg paa Færøerne.

§ 1.

Paa Færøerne vælges ved Flertalsvalg et Medlem til Folketinget.

Valgret og Valgbarhed.

§ 2.

Valgret til Folketinget tilkommer med de i den følgende Paragraf indeholdte Indskrænkninger enhver Mand og Kvinde, som har Indfødsret, har fyldt sit 25. Aar (jfr. dog § 62) og har fast Bopæl i Landet.

§ 3.

Ingen kan udøve Valgret, der

- a) ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning,
- b) nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er enten eftergivet eller tilbagebetalt,
- c) er ude af Raadighed over sit Bo paa Grund af Konkurs eller Umyndiggørelse.

Ingen kan udøve Valgret uden at være optaget paa Valglisten.

§ 4.

Valgbar til Folketinget er med de i § 3 a, b og c nævnte Undtagelser enhver Mand og Kvinde, som har Indfødsret, har fyldt sit 25. Aar og har fast Bopæl i Landet.

Valglisten.

§ 5.

For hver Kommune eller, for saa vidt Kommunen er delt mellem flere Afstemningskredse, da for hver af disse Dele, skal der ved Kommunalbestyrel-

sens Foranstaltning føres Lister over de valgberettigede, der har fast Bopæl i Kommunen eller i de særlige Dele af den.

Den, som har fast Bopæl paa flere Steder, skal optages paa Valglisten paa hvert af disse. Han kan ved samme Valg kun afgive Stemme eet Sted, men bestemmer selv, paa hvilket af disse han vil gøre sin Valgret gældende.

§ 6.

Valglisterne skal i forskellige dertil indrettede Rækker indeholde Vælgernes fulde Navn, Alder, Livsstilling og Bopæl samt en Rubrik til Afkrydsning af Vælgerens Navn. Paa hver Valgliste ordnes Vælgernes Navne efter Bogstavfølge, dog saaledes, at en Hustru kan indføres umiddelbart efter sin Mand.

§ 7.

Valglisterne skal affattes en Gang hvert Aar; de gælder fra 1. Juni til 31. Maj i det paafølgende Aar. Til Grund for Valglisternes Affattelse lægges de gældende Valglistor med Udeladelse af de Vælgere, som i Mellemtiden er afgaaet ved Døden eller er bortflyttet eller har tabt deres Valgret (§ 3), og med Tilføjelse af dem, som har opnaaet eller inden 1. Juni vil kunne opnaa Valgret. Endvidere skal de, der kan ventes i Løbet af det Aar, for hvilket Valglisterne gælder, at ville opfylde Betingelserne for Valgret, opføres paa en særskilt Liste (Tillægsliste) med udtrykkelig Angivelse af den Dag i Aaret, da Valgretten indtræder.

§ 8.

Denne Valglisternes Fornyelse og Fuldstændiggørelse skal foretages i Løbet af April Maaned. De derved opstaaede Tvivl afgøres, efter indhentede Oplysninger, af Kommunalbestyrelsen.

§ 9.

Fra den 1. Maj til den 12. 5. M., begge Dage indbefattede, skal Valglisterne ligge fremme til almindeligt Eftersyn paa et for Kommunens Beboere bekvemt Sted i otte Timer hver Dag. Bestaar en Landkommune af to eller flere Sogne, skal Valglisterne fremlægges i hvert Sogn, ligesom de ogsaa skal fremlægges paa flere Steder i et Sogn, naar dettes Udstrækning eller andre Forhold taler derfor. Denne Fremlæggelse kan ske i Afskrifter, hvis Rigtighed er bekræftet af Forstanderskabets Formand. Fremlæggelsens Tid og Sted bekendtgøres med mindst 8 Dages Varsel ved Opslag paa de i Henhold til Lov Nr. 59 af 1. April 1912 indrettede Tavler eller paa den for offentlige Kundgørelser paa vedkommende Sted ellers brugelige Maade.

§ 10.

Inden 3 Dage fra Udløbet af den Tid, hvori Valglisterne ligger fremme, kan enhver, som tror sig uden Løje at være udeladt, eller som mener, at en uberegtiget er optaget, skriftlig fremsætte Paastand om sin Optagelse eller om en andens Udslettelse, ledsaget af en kort Angivelse af de Grunde, hvorpaa Paastanden er bygget.

§ 11.

De mod Valglisterne saaledes frenkomne Anker paakendes af Kommunalbestyrelsen i et Møde, som afholdes i Løbet af de paafølgende fjorten Dage. Til dette Møde tilsiges med 3 Dages Varsel saavel de, der har fremført Anker, som de, mod hvem Indsigelse er gjort; en Genpart af den mod de sidstnævnte rettede Skrivelse skal leveres samtidig med Tilsigelsen. Efter de af Parterne fremlagte Dokumenter og de fremsillede Vidners Forklaringer afgøres de opstaaede Spørgsmaal, hvorom en kort Kendelse tilføres Kommunalbestyrelsens sædvanlige Forhandlingsprotokol, og skriftligt Svar tilstilles Klagerne. De derefter fornyede

Valglister underskrives af Kommunalbestyrelsens Formand. I Aarets Løb kan herefter ingen Forandring foretages uden i Henhold til Dom (§ 15).

§ 12.

Inden 4. Juni sender Formanden for Kommunalbestyrelserne udenfor Thorshavn en bekræftet Afskrift af de fornyede Valglister til Formanden for det fælles Valgnævn.

Naar Valg til Folketinget er udskrevet, tilbagesendes Afskrifterne til vedkommende Kommunalbestyrelser, der overleverer saavel Afskrifterne som den originale Valgliste til Formændene for Valgstyrerne i de Afstemningskredse eller Dele af samme, hvoraf Kommunen bestaar.

§ 13.

Formanden for det fælles Valgnævn skal inden 1. Juli indberette til Amtmanden, om han har modtaget samtlige Genparter, og i modsat Fald, hvilke der savnes.

Amtmanden drager da, i fornødent Fald ved Anvendelse af passende Tvangsbøder, Omsorg for, at de savnede Afskrifter bringes til Veje, saasnart det efter Postforbindelsen er muligt.

§ 14.

Opdages det, at Valglisterne ikke paa lovhefalet Maade er fornyede, skal Indberetning gøres til vedkommende Minister, og der skal da straks tages Beslutning om Sags Anlæg, hvorhos Amtmanden skal paalægge Kommunalbestyrelsen, di fornødent Fald under en passende Tvangsbøde, ufortøvet at træffe de i Loven befalede Foranstaltninger. Amtmanden er i saa Tilfælde bemyndiget til at forkorte de i Loven fastsatte Frister.

§ 15.

Den, som er utilfreds med Kommunalbestyrelsens Kendelse, hvorved Valgret er nægtet ham, kan fordre en Udskrift af Kendelsen meddelt uden Betaling og indbringe Spørgsmaalet til Afgørelse ved Domstolene. Saadanne Sager behandles gæsteretsvis og kan, selv om den er rettet mod et Forstanderskab i i Suderø Syssel, af Klageren indbringes for Thorshavns Ting. Parterne er i første Instans fritagne for at erlægge Retsgebyrer. Amtmanden beskikker en Mand til at møde for den indstævnedes Kommunalbestyrelse. Opnaar Klageren Dom for at være valgberettiget, skal han optages paa Valglisten eller Tillægslisten, saasnart han foreviser en Udskrift af Dommen.

§ 16.

Efter de i Henhold til § 7 affattede og derefter fornyede Valglister foretages alle i Aarets Løb forefaldende Valg til Folketinget, dog saaledes, at det paases, at de paa Tillægslisten opførte Personer kun er stemmeberettigede, dersom de paa Valgdagen har opfyldt Betingelserne for Valgret. Dersom der i Aarets Løb gentagne Gange foretages Valg, og Valglisterne een Gang er benyttede ved Afstemning, skal fornødne, af Kommunalbestyrelsen bekræftede Afskrifter af Listerne tilvejebringes til Benyttelse ved den nye Valghandling.

Valgdistrikter og Valgnævn.

§ 17.

Valget foregaar i de Valgdistrikter, som er opførte i den nærværende Lov vedføjede Fortegnelse. Forandringer i Distrikternes Omraade og Valgsteder kan efter Lagtingets Indstilling bifaldes af Justitsministeren.

Under særlige Omstændigheder kan Amtmanden bestemme et andet Valgsted end i ovennævnte Fortegnelse anført.

§ 18.

Lagtinget vælger aarligt et Valgnævn (det fælles Valgnævn) bestaaende af 12 Medlemmer samt lige saa mange Suppleanter, hvoraf mindst 1 Medlem og 1 Suppleant fra hvert Syssel. Forsædet i Valgnævnene indtages af Medlemmerne i den Orden, hvori de er valgt, dog saaledes at de i Thorshavn bosatte Medlemmer gaar forud for andre paa samme Liste valgte Medlemmer. De af Lagtinget udnævnte Mænd er forpligtede til at overtage Hvervet, medmindre de har fyldt 60 Aar eller er forhindrede ved lovligt, af Lagtinget for gyldigt anset Forfald.

§ 19.

Formanden for det fælles Valgnævn forestaar alle Forberedelser til selve Valget og modtager Anmeldelser af Kandidater og andre til Valgnævnet rettede Meddelelser. Straks efter Udløbet af Fristen for Kandidaters Anmeldelse (jfr. § 23) tilvejebringer han de til Brug ved Valget fornødne Stemmesedler og dertil passende Konvolutter (jfr. § 29).

Valgnævnet drager gennem de for de enkelte Afstemningsdistrikter valgte Valgstyrere (jvf. § 27) Omsorg for, at alt er til Rede til Afstemningen. Det forvisser sig ved Forespørgsel til de forskellige Formænd for Valgstyrere saa vidt muligt om, at de originale Valglister samt de i §§ 12 o. flg. omhandlede Afskrifter holdes i Beredskab til Brug ved Afstemningen; savnes nogen original Valgliste, skal den tilstedeværende bekræftede Afskrift benyttes. Valgnævnet tilstiller Formændene for Valgstyrene det fornødne Antal Stemmesedler og Konvolutter samt Afskrift af de modtagne Anmeldelser om Kandidatopstillinger snarest muligt og senest 4 Dage efter Udløbet af Fristen for Kandidaters Anmeldelse. Det paahviler Kommunalbestyrelserne at stille det tilstrækkelige Antal Stemmekasser og Stemmerum af den i § 30 angivne Beskaffenhed til Valgnævnets Raadighed.

Ved alle til Valgnævnet overladte Beslutninger gør, i Tilfælde af Stemmelighed, Formandens Stemme Udslaget.

§ 20.

Det fælles Valgnævn fører en Valgbog, hvori indføres det væsentlige Indhold af alt, hvad der vedrører Valget og Afstemningen, navnlig Antallet af de til Brug ved Valget tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter, Antallet af afgivne gyldige Stemmesedler, Antallet af afgivne ugyldige Stemmesedler, Antallet af Stemmer paa hver Kandidat, Oplysning om de Partier, til hvilke Kandidaterne har sluttet sig eller støttet, eller om Kandidaterne staar udenfor Partiernes, og hvad Valgnævnet har erklæret for at være Valgets Udfald. Valglisterne og de til Valgnævnet indkomne Skrivelser fremlægges til Valgbogen. Denne underskrives af Valgnævnet og opbevares af dets Formand.

Senest Dagen efter Valgets endelige Opgørelse skal Formanden for Valgnævnet tilstille Indenrigsministeren en fuldstændig af ham bekræftet Udskrift af, hvad der er tilført Valgbogen om det stedfundne Valg; til denne Indberetning skal benyttes de af Ministeriet dertil udfærdigede Skemaer. Desuden sendes der telegrafisk Meddelelse til Indenrigsministeren om, hvor mange Stemmer hver Kandidat og Parti har erholdt, naar Valget finder Sted samme Dag som i den øvrige Del af Riget. Ministeren tilstiller derefter Folketinget ved dets Sammentræden den indsendte Udskrift tilligemed de Oplysninger, han har fundet Anledning til at indhente.

Valgpartier og Valgkandidater.

§ 21.

Naar nye almindelige Valg til Folketinget skal foretages, meddeler Folketingets Formand til Indenrigsministeren, hvilke Partier der da findes i Folke-

tinget. Senest 14 Dage før Valgets Afholdelse kan mindst 10,000 Vælgere meddele Indenrigsministeren, at de agter at deltage i Valget som et nyt Parti.

Snarest muligt efter Fristens Udløb bringes de saaledes af Indenrigsministeren modtagne Anmeldelser til almindelig Kundskab.

§ 22.

Ingen kan ved Valg til Folketinget komme i Betragtning, som ikke selv har stillet sig og anbefales af i det mindste een af Valgkredsens Vælgere som Stiller. En Kandidat maa ikke have mere end 50 Stillere.

§ 23.

Skriftlig Anmeldelse saavel om Kandidaten som om den eller dem, der vil understøtte hans Valg, underskrevet enten af Kandidaten selv eller af en af hans Stillere, maa senest Kl. 6 Aften paa 3-Ugersdagen forinden Valgdagen være indleveret til Formanden for det fælles Valgnævn. Afgaar en Kandidat ved Døden mellem Anmeldelsesfristens Udløb og Valgets Afholdelse, kan der indgives skriftlig Anmeldelse om en Kandidat i hans Sted.

I den nævnte Anmeldelse gives der tillige — til Brug ved Fordelingen af Tillægsmandaterne (jfr. §§ 38—44) — Meddelelse til Valgnævnet om, hvilket Parti den paagældende slutter sig til eller vil støtte, eller om han staar udenfor Partiernes.

De modtagne Anmeldelsers Indhold skal af Valgnævnet uden Henstand bekendtgøres ved at indrykkes een Gang i et eller flere offentlige Blade.

§ 24.

Kandidaten behøver ikke for Valgbestyrelsen at godtgøre sin Valgbarhed. Fremkommer der Indsigelser eller endog Beviser mod den, kan Valgbestyrelsen dog ikke undslaa sig for at stille Kandidaten til Valg.

§ 25.

Ingen maa melde sig til samtidigt Valg paa og udenfor Færøerne. Handler nogen herimod, bliver Valget, hvis det falder paa ham, ugyldigt.

Valget.

§ 26.

Valgdagen bestemmes af Amtmanden, men skal saa vidt muligt falde sammen med Valgdagen i de øvrige Kredse. Dagen, da Afstemningen skal foregaa, kundgøres mindst een Gang, senest 4-Ugersdagen før Valget af Amtmanden, ligesom han derom snarest har særlig at underrette det fælles Valgnævn. Dette sender snarest Meddelelse til samtlige Formænd for Valgstyrelser, der snarest muligt efter Modtagelsen af denne Meddelelse sørger for, at Dagen og Klokkeslættet ved Opslag paa de til offentlige Bekendtgørelser bestemte Tavler og paa enhver anden hensigtsmæssig Maade bringes til Beboernes Kundskab i samtlige Sogne. Afstemningslokalet (jfr. § 17, 1. Stykke,) kundgøres samtidig dermed eller saa snart derefter, som ske kan.

§ 27.

Afstemningen ledes af Valgstyrere.

Valgstyrelserne udnævnes af de paagældende Kommunalbestyrelser, dels

blandt disses egne Medlemmer, dels blandt de i vedkommende Valgdistrikt boende Vælgere. Valgstyrernes Antal skal være mindst 3 og højst 5 for hvert Valgdistrikt.

I de Tilfælde hvor et Valgdistrikt henhører under flere Kommuner vælger hver af de paagældende Kommunalbestyrelser sin Del af det samlede Antal Valgstyrere. Efter hver Folketælling bestemmes det af Justitsministeren, hvor mange Valgstyrere hver Kommunalbestyrelse har at vælge.

Valgstyrerne vælger selv deres Formand. De fører en af Kommunalbestyrelsen (Kommunalbestyrelserne) stadfæstet Valgbog. Valgstyrerne kan bestemme, at der i det Værelse, hvori et Stemmerum er anbragt, ikke under Afstemningen, foruden Medlemmer af det fælles Valgnavn, Valgstyrerne, Listeførerne og de ved Valget tilfornordnede Vælgere, maa opholde sig andre end de med Afgivning af Stemme sysselsatte og de paa Adgang til Stemmeafgivning ventende Vælgere. Hvilke sidstnævntes Tal kan begrænses, efter hvad Ordenen kræver. samt Kandidaterne og paa hvert Stemmested og for hver Kandidat een af Kandidaten til Valgstyrerne opgiven Vælger. De tilstedeværende er pligtige at rette sig efter Valgstyrernes nærmere Bestemmelser.

§ 28.

Stemmeafgivningen sker i et eller flere af vedkommende Kommunalbestyrelse anviste Lokaler. En af Valgstyrerne oplæser Kandidaternes og Stillernes Navne, som derhos skal være opslåede i Stemmelokalerne. Han meddeler tillige, hvor de enkelte Stemmelokaler er, og, hvis der er flere saadanne, i hvilket Lokale der, efter at Afstemningen ved disse er tilendebragt, vil blive givet Lejlighed til endnu at afgive Stemmer. Der skal endvidere ved Opslag gives Vælgere Vejledning om, hvor de enkelte Stemmelokaler findes.

§ 29.

Afstemningen foregaar ved Afgivelse af de dertil tilvejebragte Stemmesedler, indlagte i dertil hørende Konvolutter (§ 19).

Paa hver Stemmeseddel skal, naar flere Kandidater er anmeldte, disses Navne, opførte i Bogstavfølge med Tilføjelse af det Parti, de slutter sig til eller støtter, eller om de staar udenfor Partierne, være tydelig trykte over hverandre, indbyrdes adskilte ved en trykt vandret Streg mellem hver 2 Navne.

Intet andet Ord eller Bogstav og intet Navn, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Stemmeseddel ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Konvolutterne skal være uigennemsigtige og saaledes tildannede, at de helt dækker den indlagte Stemmeseddel; paa hver Konvolut skal være trykt Valg- eller Afstemningskredsens Betegnelse og Valgets Aar og Dag. Intet andet Navn, Ord, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Konvolut enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

§ 30.

Stemmerummet skal være et ved Opstilling eller Ophængning dannet Rum af saadan Beskaffenhed, at en Mand kan staa oprejst deri uden at kunne ses af nogen udenfor Rummet værende Person. Stemmerummet skal være tilstrækkelig lyst til, at Skrift tydelig kan læses derinde; det skal være forsynet med almindelig sort Blyant og en fast Plade til Underlag ved Skrivning.

Stemmekassen skal være aflaaet og saaledes indrettet, at ingen Stemmeseddel kan udtages af den, uden at Kassen aabnes.

§ 31.

Valgstyrerne fordeler Valglisterne, Stemmesedlerne med Konvolutter og Stemmekasserne mellem sig og det fornødne Antal af tilfornordnede Vælgere. Derpaa deles Arbejdet saaledes mellem dem, at der ved hvert Stemmerum findes

en Valglistefører, en Stemmelistefører, en Stemmemodtager og en Mand ved Indgangen til Stemmerummet for at paase, at alt gaar retteligt til. Valglisteføreren har Valglisten, Stemmelisteføreren har Stemmesedlerne og Konvolutterne, Stemmemodtageren har Stemmekassen. I Stedet for selve Valglisten kan Afskrifter af forskellige Dole af den benyttes, naar hver Dels Overenstemmelse med Valglisten er bekræftet af Kommunalbestyrelsen.

§ 32.

Ved Afstemningens Begyndelse, inden den første Stemmeseddel nedlægges i Kassen, aabner Stemmemodtageren denne og viser de tilstedeværende, at den er tom, hvorpaa han straks i de tilstedeværendes Paasyn lukker og aflaaser den samt leverer Valglisteføreren Nøglen.

Valgret udløves ved personligt Møde (jfr. dog § 50). I den Orden, hvori Vælgerne møder, fremstiller de sig til Valglisten for der at anerkendes som Vælgere. Naar Valglisteføreren har fundet Vælgerens Navn paa Valglisten, sætter han et Kryds derved, og Stemmelisteføreren opfører paa en Liste Vælgerens Navn og hans Løbenummer paa Valglisten. Derpaa udleverer Stemmelisteføreren til Vælgeren en Stemmeseddel og en Konvolut.

Efter at have modtaget Stemmeseddel og Konvolut skal Vælgeren straks begive sig ind i Stemmerummet, hvor ingen anden maa være til Stede. Her sætter han paa Stemmesedlen et Kryds i Rubrikken for den Kandidat, for hvilken han vil stemme, og lægger Stemmesedlen i Konvolutten, hvorefter han straks gaar ud af Stemmerummet og leverer Konvolutten med den indlagte Stemmeseddel til Stemmemodtageren, alt med saa lidt Ophold som muligt.

I Vælgerens og andre tilstedeværendes Paasyn og uden at aabne Konvolutten nedlægger Stemmemodtageren den konvoluterede Stemmeseddel i den aflaaede Stemmekasse.

Hvis en Stemmeseddel eller Konvolut efter Udlevering til Vælgeren, men inden Nedlægning i Stemmekassen, findes ubrugelig eller af Uagtsomhed bliver ubrugeliggjort, kan den paagældende Vælger gaa tilbage til Stemmelisteføreren og, naar han tilfredsstillende forklarer det skete og tilbageleverer saavel Stemmeseddel som Konvolut, faa dem ombyttet.

Naar en Vælger fremfører for Valgstyrerne, at han ikke er i Stand til at foretage Afstemningen paa den foreskrevne Maade, og Valgstyrerne skønner, at det saaledes fremførte er rigtigt, skal en af Valgstyrerne eller en dertil særlig tilforordnet Vælger yde den paagældende Vælger fornøden Bistand ved Stemmegivningen, hvorved da tillige de nødvendige Lempelser i den foreskrevne Fremgangsmaade maa foretages. Er den paagældende Vælger blind, kan han forlange, at 2 af Valgstyrerne eller af de tilforordnede Vælgere yder ham Bistand ved Stemmeafgivningen.

§ 33.

Afstemningen begynder Kl. 10 Formiddag og fortsættes til Kl. 1 Eftermiddag, hvorefter den udsættes til Kl. 3 Eftermiddag; derefter fortsættes den til Kl. 8 Aften, og saa længe der endnu derefter indfinder sig Vælgere, men sluttet, naar efter Kl. 8, uagtet Opfordring, ingen Vælger melder sig for at afgive Stemme.

Medens Valget er udsat, skal Stemmekasser og Valgliste være forvarede under behørig Aflaasning og Forsegling. Naar Valget er afsluttet, sammenbinder Stemmelisteførerne i særskilte Pakker: 1) de ikke udleverede Stemmesedler, 2) de dertil hørende Konvolutter, 3) de ved Ombytning tilbageleverede Stemmesedler og 4) de dertil hørende Konvolutter. Valglisteføreren, medførende Valglisten, Stemmelisteføreren, medførende Stemmelisten og de betegnede Pakker, og Stemmemodtageren, medførende Stemmekassen, begiver sig derpaa til det af Valgstyrerne for Afstemningens Begyndelse for Vælgerne som Slutningsstemmested betegnede Lokale. Her kundgøres, at Afstemningen vil blive sluttet, naar ingen nu er til Stede, som begærer at deltage i Valget. De Vælgere, som efter denne Kundgørelse melder sig for at afgive Stemme, skal have Adgang dertil. Naar disse

Stemmer er modtagne, eller naar ingen efter den skete Kundgørelse melder sig, afgiver Valgstyrerne og Medhjælperne deres egne Stemmer.

Afstemning paa Slutningsstemmestedet foregaar paa samme Maade som i de enkelte Stemmelokaler, kun at Vælgere fra samtlige Valgliste kan betjenes med eet Stemmerum, og at Valgstyrerne bestemmer, hvem der til ethvert Tidspunkt skal betjene Valgliste, Stemmehæfte og Stemmekasse.

Naar Valgstyrerne og deres Medhjælpere har stemt, underskriver hver Valglistefører sin Valgliste og hver Stemmehæftesfører sin Stemmehæfte, hvorpaa disse Lister saavel som Stemmekasserne, Nøglerne hertil og Pakkerne med ikke nedlagte Stemmesedler og Konvolutter afgives til Valgstyrerne, som da kundgør, at Afstemningen er sluttet.

§ 34.

Valgstyrerne og Medhjælperne udtager derefter Konvolutterne af Stemmekasserne og blander dem, før Stemmesedlerne udtages af Konvolutterne. Indeholder en Konvolut andet eller mere end een Stemmeseddel, er dens Indhold ugyldigt. En Stemmeseddel er endvidere ugyldig, 1) naar det ikke med Sikkerhed fremgaar, hvilken af Kandidaterne Vælgeren har villet give sin Stemme, 2) naar Beskaffenheden af Stemmesedlen eller den Konvolut, der har omgivet den, giver Grund til at antage, at Stemmeseddelen ikke er en af en Stemmehæftesfører udliveret og i et Stemmerum mærket Stemmeseddel, 3) naar der paa Stemmeseddelen eller Konvolutten findes skrevet, tegnet eller paa anden Maade anbragt noget, hvorved det findes forsætlig tilkendegivet, hvem den stemmende er, eller der overhovedet ved en Behandling, som kun kan antages at være foretaget af Vælgeren findes forsætlig at være givet Stemmeseddelen et Særpræg. Stemmesedlerne oplæses, og det optegnes af to Medlemmer, hvor mange Stemmer der er faldet paa hver af de stillede Kandidater. Naar Virksomheden med Stemmesedlernes Optælling fordeles mellem forskellige af Medlemmerne, opgør Valgstyrerne det samlede Tal efter de særskilte Optællinger.

Stemmesedlerne oplæses, og det optegnes af tvende af Valgstyrerne, hvor mange Stemmer der er faldet paa hver af de stillede Kandidater.

Valgstyrerne afgør derpaa, om de tvivlsomme Stemmesedler skal anses for gyldige eller ej, og anfører, for saa vidt nogen af disse kasseres, Grunden hertil i Valgbogen.

§ 35.

Udfaldet af Stemmeoptællingen paa hvert Afstemningssted kundgøres for de tilstedeværende, hvorpaa Meddelelse snarest muligt (som Regel ved Telefontelegram) gives til Formanden for det fælles Valgnævn.

Alle Valgstyrere, der har været tilstede under Afstemningen eller deltaget i Stemmeoptællingen, underskriver Valgbogen, Valglisterne og Stemmehæfterne. Derefter sammenbinder de de 4 i forrige Paragraf under Nr. 1—4 nævnte Arter af Stemmesedler og Konvolutter og 5) de af Stemmekasserne udtagne gyldige Stemmesedler, 6) de dertil hørende Konvolutter, 7) de af Stemmekasserne udtagne ugyldige Stemmesedler og 8) de dertil hørende Konvolutter. Efter at hver Pakke er betegnet efter sit Indhold, indpakkes de tillige med Valglisterne og Stemmehæfterne samt en Udskrift af Forhandlingsbogen. Pakken forsegles og afsendes snarest muligt til Thorshavn til det fælles Valgnævn.

Det fælles Valgnævn sammentræder i Thorshavn snarest muligt og senest Ugedagen efter at Afstemningen har fundet Sted. Udsendingene have fri Rejse frem og tilbage. Skulde nogen Udsending ved Naturbegivenheder være hindret fra at indfinde sig inden Udløbet af den nævnte Frist, maa de aukomme vente paa ham i 48 Timer.

Valgnævnet foretager en fornyet Optælling og Bedømmelse af de i de enkelte Afstemningsdistrikter afgivne Stemmesedler og derefter den endelige Opførelse af Valgets Udfald. Saafremt den i forrige Stykke nævnte Pakke med Stemmesedler ikke er kommet til Stede fra nogle af Afstemningsstederne, medens der er tilgaaet Valgnævnet tydelig skriftlig Meddelelse (herunder Telefontelegram)

om Udfaldet af Valgstyornes Opgørelse af Afstemningen, lægges denne Meddelelse til Grund ved den endelige Opgørelse af Valgets Udfald. Valgets Udfald tilføres Kredsens Valgbog og kundgøres for de tilstedeværende.

Den valgte faar et Valgbrev, som udfærdiges efter en af vedkommende Minister foreskreven Form og underskrives af det samlede Valgnævn.

§ 36.

Valgbogen underskrives af hele Valgnævnet. Valglisterne tilbageleveres til vedkommende Kommune. Stemmelisterne vedlægges Valgbogen. Formanden lader i særskilte Pakker sammenbinde de i § 33 under 1—4 nævnte Arter af Stemmesedler og Konvolutter og 5) de af Stemmekasserne udtagne gyldige Stemmesedler, 6) de dertil hørende Konvolutter, 7) de af Stemmekasserne udtagne ugyldige Stemmesedler samt 8) de dertil hørende Konvolutter; efter at hver Pakke er betegnet efter sit Indhold, forsegler han den. Disse Pakker vedlægges ligeledes Valgbogen, men de deri indeholdte Stemmesedler og Konvolutter opbevares kun, indtil et Aar er gaaet, uden at der i Anledning af Valget er gjort retligt Ansvar gældende imod nogen. Derefter skal de tilintetgøres.

Hver af de opstillede Kandidater har Ret til selv tilligemed to af ham til Formanden opgivne Vælgere at overvære Opgørelsen af Valgets Udfald.

§ 37.

Den, som ved Afstemningen har erholdt flere Stemmer end nogen anden, er valgt.

Have flere lige mange Stemmer, afgøres Valget ved Lodtrækning, som ledes af Formanden.

Saafremt Mandatet bliver ledigt indenfor Valgperioden, foretages der et nyt Valg i Valgkredsen.

Tillægsmandaternes Fordeling.

§ 38.

Efter at Indenrigsministeren har modtaget de i § 21 i Lov Nr. 142 af 10. Maj 1915 omhandlede Udskrifter samt, saafremt Valget paa Færøerne er afholdt samtidigt, den i nærværende Lovs § 20 omhandlede telegrafiske Meddelelse, lader han paa følgende Maade opgøre, hvorledes Tillægsmandaterne skal fordeles. Færøerne medregnes ved denne Fordeling under Øernes Omraade.

Først fordeles 20 Tillægsmandater med 9 til Øerne og 11 til Jylland. Det udregnes, hvor mange Stemmer hvert Parti har faaet paa Øerne og i Jylland. Har der i Henhold til § 39 i Lov 10. Maj 1915 været afholdt Omvalg i Kredsen, bliver der ved Opgørelsen kun at tage Hensyn til Omvalgets Stemmetal. De paa Kandidaterne faldne Stemmer betragtes som afgivne paa det Parti, Kandidaterne har anmeldt at slutte sig til eller at ville støtte. Det i de to ovenfor nævnte Omraader afgivne Antal Stemmer deles henholdsvis med 50 (eller hvis der samtidigt har været afholdt Valg paa Færøerne med 51) og 62. Med de herved fremkomne Tal (Valgtallene) deles de forskellige Partiers Stemmetal, og ved denne Beregning udfindes det, hvor mange af de omhandlede 50 (51) og 62 Mandater hvert Parti i Forhold til sit Stemmetal har Krav paa i de to Omraader. Hvis de ved Delingen fremkomne Kvotienter, naar Brøkerne bortkastes, tilsammen ikke giver det hele Antal Mandater, forhøjes de største Brøker, indtil Antallet er naaet (den største Brøks Metode).

Det undersøges derpaa, hvor mange Kandidater hvert Parti har faaet valgt i Kredsen i de to Omraader, og herefter afgøres det, hvor mange af de 9 og 11 Tillægsmandater de forskellige Partier har Krav paa. De Partier, der hverken ved Kredsvalgene i de to Omraader eller ved Listevalgene i København-Frederiksberg har opnaaet noget Mandat, kan ikke faa noget Tillægsmandat. Partier, som ved Kredsvalgene har opnaaet det Antal Mandater, de i et af de

to Omraader har Krav paa, eller flere, faar ingen Andel i Tillægsmandaterne for dette Omraade. Naar det, særskilt for hvert af de to Omraader, er udfundet, hvilke Partier der herefter er berettigede til Omraadets Tillægsmandater, fordeles disse paa følgende Maade: De nævnte Partiers samlede Stemmetal deles med Summen af deres Kredsmandater og Omraadets Tillægsmandater (henholdsvis 9 og 11); med det herved fremkomne Forholdstal deles hvert Partis Stemmetal, og saaledes udfindes — paa den ovenfor i 2. Stykke beskrevne Fremgangsmaade —, hvor mange af det hele Mandattal og af Tillægsmandaterne hvert Parti er berettiget til i Omraadet.

Endelig fordeles 3 Tillægsmandater med 1 til Øerne og 2 til Jylland. Det udregnes, hvor mange Stemmer hvert Parti har faaet i Landet, saavel ved Listevalgene i København-Frederiksberg som ved Kredsvalgene paa Øerne og i Jylland. Det afgivne Antal Stemmer deles med 139, eller, hvis der samtidigt har været afholdt Valg paa Færøerne, med 140. Med det herved fremkomne Tal deles de forskellige Partiers Stemmetal, og ved denne Beregning udfindes, hvor mange af de 139 (140) Mandater hvert Parti i Forhold til sit Stemmetal har Krav paa i hele Landet, idet i øvrigt Reglerne i 2. Stykke følges. Det undersøges derpaa, hvor mange Mandater hvert Parti i Forhold til sit Stemmetal har Krav paa i hele Landet, idet i øvrigt Reglerne i 2. Stykke følges. Det undersøges derpaa, hvor mange Mandater hvert Parti i alt har opnaaet, saavel ved Valg (Liste- og Kredsvalg) som ved Fordelingen af de første 20 Tillægsmandater, og herefter afgøres det, hvor mange af de 3 sidste Tillægsmandater de forskellige Partier har Krav paa, idet i øvrigt Reglerne i 3. Stykke følges.

Tillægsmandaterne fordeles derpaa efter Antallet af Partiernes urepræsenterede Stemmer (jfr. § 39, 2. Stykke) paa Øerne og i Jylland.

§ 39.

Fordelingen af de 23 Tillægsmandater, 10 paa Øerne og 13 i Jylland, foretages særskilt for hvert Omraade paa følgende Maade:

For de Partier, der skal have Tillægsmandater, foretages der for Folketingskredsene indenfor hvert Amt en samlet Opgørelse over det Antal Stemmer og det Antal Mandater, Partiet har opnaaet i Amtet, samt en Opgørelse af det Antal urepræsenterede Stemmer, Partiet har indenfor Amtet. Antallet af urepræsenterede Stemmer i Amtet findes ved at multiplicere Valgtallet (jfr. § 38, 2. Stykke) med Antallet af de Partiet tilfaldne Mandater og trække det udkomne Tal fra det hele Antal Stemmer, Partiet har opnaaet.

Hvert Partis Tillægsmandater fordeles derefter paa Amterne i Forhold til Antallet af urepræsenterede Stemmer paa samme Maade som i § 38 angivet.

§ 40.

De Tillægsmandater, der efter Udregningen i § 39 tilkommer et Parti i et af Amterne, tildeles blandt Partiets ikke kredsvalgte Kandidater den, der fik det største Antal af de afgivne Stemmer indenfor Amtet. Skulde to Kandidater have faaet samme Antal Stemmer, tilfalder Mandatet den, der har opnaaet det største Antal Stemmer i en af Amtets Kredse.

§ 41.

Efter at Indenrigsministeren har ladet foretage Fordelingen af Tillægsmandaterne, tilstiller han de paagældende Meddelelse om deres Valg.

§ 42.

Sammen med den i § 20 omhandlede Udskrift fremsender Indenrigsministeren til Folketinget de i §§ 38—39 omhandlede Beregninger og det Materiale, der ligger til Grund for disse, samt en Fortegnelse over de Kandidater, hvem Tillægsmandaterne er tilfaldet, og en Liste over de Kandidater, hvert Parti iøv-

rigt har i de forskellige Amt, med Angivelse af det Antal Stemmer, de har opnaaet i Amtet og i de enkelte Kredse indenfor dette.

§ 43.

Naar den af Ministeren foretagne Fordeling af Tillægsmandaterne er godkendt af Folketinget, vedbliver den at gælde, uanset om der senere afholdes nye Valg af et eller flere kredsvalgte Medlemmer. Bliver en af de Kandidater, hvem Tillægsmandaterne er tilfaldet, valgt i den Kreds, hvori nyt Valg foretages, forholdes der med det ledigblevne Tillægsmandat som i § 44 foreskrevet.

§ 44.

Bliver et Tillægsmandat ledigt indenfor Valgperioden, tilfalder det den af samme Partis Kandidater i samme Amt, der ifølge den i § 42 nævnte Liste har nærmest Krav derpaa. Findes ingen saadan berettiget i Amtet, overføres Partiets Mandat til det Amt og den Kandidat, som ifølge fornævnte Liste har nærmest Krav derpaa.

Almindelige Bestemmelser.

§ 45.

Klager over Folketingsvalg skal indgives til Folketinget og være Amtet i Hænde senest 2 Dage efter Optællingen i Fællesvalgnævnet.

§ 46.

Forsømmer nogen Udførelsen af Forretninger, som denne Lov medfører, ikendes han, for saa vidt han ikke efter Lovgivningens Bestemmelser har gjort sig skyldig til en større Straf, en Bøde fra 20 indtil 400 Kr.

§ 47.

Ingen Vælger, som har afgivet Stemme ved Folketingsvalg, skal være pligtig for Retten i nogen Sag at opgive, hvilken Kandidat han har stemt paa.

§ 48.

Intet Medlem af Valgnævnet eller nogen af Valgstyrerne eller nogen tilforordnet til samme eller nogen anden, som efter Bestemmelserne i denne Lov har Ret til at være til Stede i det Værelse, i hvilket Stemmesedler modtages, maa under Afstemningen give nogen Vælger Raad, Anvisning eller Opfordring med Hensyn til, paa hvilken Kandidat han skal stemme. Ej heller maa nogen af dem nogen Sinde give nogen anden Underrøtning om, hvorvidt nogen Vælger har været til Stede, forlangt eller afleveret Stemmeseddel, eller nogen Sinde meddele nogen anden, hvad han paa Stemmestedet maatte have erfaret med Hensyn til, hvilken Kandidat en Vælger har givet sin Stemme.

Overtrædelse af nogen af disse Bestemmelser straffes med Fængsel, ikke under 4 Ugers simpelt Fængsel.

Det er forbudt gennem Partibureauer eller paa anden Maade at føre systematisk Kontrol med, at Vælgerne møder og afgiver Stemme. Overtrædelse heraf straffes med Bøder fra 100 til 1000 Kr. Sagerne herom behandles som offentlige Politisager, og Bøderne tilfalder Kommunens Hjælpekasse eller, hvor ingen saadan findes, Kommunens Kasse.

§ 49.

Omkostningerne ved Folketingsvalg og ved Valglisternes Berigtigelse uddrages af Amtsrepartitionsfonden, med Undtagelse af Skydsudgifter, der afholdes af Skydskassen.

Søfolks Adgang til at deltage i Folketingsvalg.

§ 50.

Ved Folketingsvalg kunne Søfolk, derunder Fiskere, der ved deres Virksomhed som saadanne ere forbundne fra at komme personlig til Stede og afgive Stemme paa Afstemningsstedet, afgive Stemme ved til Kommunalbestyrelsen i den Kommune, paa hvis Valgliste den paagældende findes opført, og i hvilken han ønsker at stemme (jfr. § 5), at indsende Stemmeseddel i Overensstemmelse med nedenstaaende Regler.

Ved Søfolk forstaas alle, der som Skibsførere eller Mandskab fare til Søs i eget Skib eller ere befalede eller ved Kontraktsforhold bundne til at forrette Tjeneste paa et Skib (færøsk eller ikke-færøsk), uden Hensyn til Beskaffenheden af den Virksomhed, de udføre. Ved Fiskere forstaas ikke blot Personer, der ere beskæftigede om Bord i Fiskerskibe, men ogsaa saadanne, der paa den Tid, Valget foregaar, opholde sig udenfor Færøerne for dér at drive Fiskeri, tilberede Fisk og lignende.

§ 51.

Blanketter til Stemmesedler med tilhørende Konvolutter samt til de Skrivelser, hvormed disse fremsendes (Følgebreve), og Omslag hertil tilvejebringes ved Regeringens Foranstaltning for Statskassens Regning; de skulle stedse kunne faas udleverede paa Færøerne hos Landfogden, Sysselmændene, Forstanderskabene og Karantænebeholdningene, i det øvrige Danmark hos Kommunalbestyrelserne, Toldvæsenet, Mønstringsbestyrerne, i Island efter Islands Ministeriums nærmere Bestemmelse hos Politimestrene og deres befuldmægtigede eller andre Autoriteter, og i Udlandet hos de danske Konsuler (Vicekonsuler) og bør, saa vidt muligt, altid findes om Bord i færøske Skibe.

Blanketterne til Stemmesedlerne skulle være af hvidt Papir uden Paategning eller Særmærke af nogen Art.

Konvolutterne skulle være uigennemsigtige og saaledes tildannede, at de helt dække den indlagte Stemmeseddel.

Skema for Følgebreve og de Attester, der paategnes samme, fastsættes af Indenrigsministeren.

Stemmeafgivning er kun gyldig, naar den sker ved Benyttelse af de ommeldte Blanketter og Skemaer.

§ 52.

Stemmesedlen skal lyde paa en navngiven Person blandt dem, der stille sig til Valg, med Tilføjelse af vedkommendes Partibetegnelse (§ 23).

For de Vælgere, som afgive Stemme paa Færøerne, maa Stemmesedlen ikke være afgiven paa et tidligere Tidspunkt end 8 Uger før Valgets Afholdelse. For de Vælgere Vedkommende, som afgive Stemme udenfor Færøerne, maa Stemmesedlen tidligst være afgiven 3 Maaneder før Valget. Saa snart Valgdagen er bestemt, sendes telegrafisk Meddelelse derom til Justitsministeriet, der derefter meddeler det til Islands Ministerium med Anmodning om paa Forespørgsel at sætte de her omhandlede Vælgere i Kundskab om Valgets Udskrivning og om Dagen for dets Afholdelse. Stemmesedlen anses for at være afgiven paa den Dag, da Følgebrevet underskrives (jfr. §§ 53 og 54).

Ingen maa i Anledning af samme Valg afgive mere end een Stemmeseddel. Stemmesedlen anses altid som gældende det første efter dens Afgivelse afholdte Valg.

§ 53.

Den, der vil afgive Stemme paa Færøerne, skal i Enrum og uset udfylde den udleverede Stemmeseddel, indlægge den i en særskilt Konvolut og tilklæbe denne. Han affatter dernæst et dateret Følgebrev.

I Følgebrevet, der stiles til Kommunalbestyrelsen (jfr. § 50), skal der gives nøjagtig Oplysning om Vælgerens fulde Navn, Stilling og Bopæl i Valgdistriktet samt om de Omstændigheder, som forhindrer ham fra at komme personlig til Stede paa Afstemningsstedet. Følgebrevet skal derhos indeholde en af Vælgeren paa Ære og Samvittighed afgiven Erklæring om, at han selv frivillig og uset i Enrum har udfyldt og lagt Stemmesedlen ind i Konvolutten og tilklæbet denne.

Følgebrevet skal være forsynet med en Attest om, at Underskriften er ægte og skreven paa Tid og Sted som af Vælgeren anført, at Stemmesedlen er udfyldt i Enrum, og at den stemmegivende er befalet eller ved Kontraktsforhold bunden til at forrette Tjeneste paa et Skib eller er i Begreb med at rejse bort fra Færøerne for at drive Fiskeri, tilberede Fisk eller lignende. Denne Attest skal være underskrevet af et dansk Skibs Fører, der tilkalder en af Besætningen som Vidne, eller af Landfogden eller af vedkommende Sysselmand eller Karantænebetjent. Naar Skibsføreren selv vil afgive Stemme eller paa anden Maade er forhindret fra at udstede den ommeldte Attest, kan denne meddeles af hans Stedfortræder om Bord.

Naar Attesten underskrives af Skibsføreren eller hans Stedfortræder, anføres i Skibets Dagbog eller i en anden særlig dertil indrettet Bog, at Stemmegivning er sket, og hvem der har været tilkaldt som Vidne, samt tilføjes Vælgerens fulde Navn, og til hvilket Valgdistrikt han hører.

Konvolutten med Stemmeseddel og Følgebrev indlægges af Vælgeren i et Omslag. Vælgeren lukker derefter Omslaget, adresserer det til Kommunalbestyrelsen i den Kommune, paa hvis Valgliste han er opført, og i hvilken han ønsker at stemme, og forsyner det med Paategning om, at det indeholder en Stemmeseddel, samt med sit Navn og Angivelse af sin Bopæl i Kommunen.

§ 54.

Den, der vil afgive Stemme udenfor Færøerne, skal i Enrum og uset udfylde den udleverede Stemmeseddel, indlægge den i en særskilt Konvolut og tilklæbe denne.

Han affatter dernæst et dateret Følgebrev af det i § 53 anførte Indhold. Følgebrevet underskrives i Overværelse af et dansk Skibs Fører, der tilkalder en af Besætningen som Vidne, eller af en dansk Konsul (Vicekonsul) eller indenfor dansk Statsomraade af en dansk eller islandsk Statstjenestemand. Skibsføreren, Konsulen eller Statstjenestemanden skal paaføre Følgebrevet en Attest om, at Underskriften er ægte og skreven paa Tid og Sted som i Brevet anført, at Stemmesedlen er udfyldt i Enrum, og at den stemmegivende er befalet eller ved Kontraktsforhold bunden til at forrette Tjeneste paa et Skib eller er beskæftiget ved Fiskeri, Tilberedning af Fisk eller lignende.

Vælgeren lægger i Skibsføreren og Vidnets eller Konsulens Overværelse Konvolutten med Stemmeseddel ind i et Omslag og tillukker dette. Omslaget adresserer han til Kommunalbestyrelsen i den Kommune, i hvilken det Valgsted ligger, hvor han er berettiget til og ønsker at stemme, og forsyner det med Paategning om, at det indeholder en Stemmeseddel, samt med sit Navn og Angivelse af sin Bopæl i Kommunen.

Skibsføreren eller Konsulen skal paa Forlangende af vedkommende Vælger besørge Omslaget uopholdelig afsendt som anbefalet Brev. Portoinkostningerne afholdes af vedkommende Vælger selv.

I Stedet for Konsul og Skibsfører med Vidne kan ogsaa benyttes en notarius publicus paa vedkommende Sted.

Naar Skibsføreren selv afgiver Stemme eller paa anden Maade er for-

hindret fra at udføre de i nærværende Paragraf ommeldte Forretninger, kunne disse udføres af hans Stedfortræder om Bord.

Naar Følgebrevet underskrives i Overværelse af Skibsføreren eller hans Stedfortræder, anføres i Skibets Dagbog eller i en anden særlig dertil indrettet Bog, at Stemmegivningen er sket, og hvem der har været tilkaldt som Vidne, samt tilføjes Vælgerens fulde Navn, og til hvilket Valgdistrikt han hører, og eventuelt, hvornaar Omslaget er besørget afsendt.

§ 55.

I en Bog, der skal indrettes efter et af Justitsministeriet foreskrevet Skema og autoriseres af Amtmanden, indfører Formanden for Kommunalbestyrelsen de modtagne Omslag i Nummerorden, med Tilføjelse af Tiden for deres Modtagelse, og sætter tilsvarende Numre paa Omslagene.

Kommunalbestyrelsen sender, naar Valg er berammet, de indkomne Omslag til vedkommende Valgstyrere saa betids, at de er dem i Hænde senest paa det for Afstemningens Begyndelse berammede Klokkeslæt. Samtidig sendes Bogen til Valgstyrerne. Ved den endelige Opgørelse af Valget (jfr. § 35) skal den nævnte Bog — eller en bekræftet Udskrift af denne —, samtlige Omslag og Følgebreve være til Stede.

De Omslag, som derefter indkommer inden Afstemningens Afslutning, tilstilles Valgstyrerne, der nummererer dem, men i den ommeldte Bog alene anfører, hvor mange saadanne Omslag der i alt er modtaget.

§ 56.

Før Afstemningen slutes, aabnes de modtagne Omslag af 2 Valgstyrere, der for hvert enkelt af Omslagene nøje undersøger, om den Person, fra hvem det hidrører, er opført paa Valglisten, og i bekræftende Fald sættes et Kryds ved Vælgerens Navn paa Valglisten.

Viser det sig ved den nævnte Undersøgelse, at den paagældende ikke er valgberettiget, eller at han tidligere har stemt, eller oplyses det, at han inden Valgdagen er afgaaet ved Døden, lægges den aabnede Konvolut tilligemed Følgeskrivelsen paa ny ind i Omslaget, og dette kommer ikke videre i Betragtning. Det samme gælder, naar Omslaget indeholder andet eller mere end een Følgeskrivelse og een Konvolut, eller der efter Beskaffenheden af Omslaget, Følgebrevet eller Konvolutten er Grund til at antage, at de ikke høre til de ved Regeringens Foranstaltning tilvejebragte, eller at der ved deres Udfyldning, Underskrift eller Indsendelse ikke er gaaet frem som i nærværende Lov foreskrevet.

De Konvolutter, som ikke efter foranstaaende Regler lades ude af Betragtning, blandes mellem de øvrige Stemmesedler, forinden Optællingen af disse begynder.

De efter Afstemningens Paabegyndelse, men før dens Afslutning indkomne Omslag behandles før Afstemningens Afslutning under eet paa samme Maade som sket med de tidligere indkomne Omslag.

§ 57.

De her omhandlede Stemmesedler er ugyldige,

- 1) naar det ikke med Sikkerhed kan afgøres, hvilken af Kandidaterne Vælgeren har villet give sin Stemme,
- 2) naar der ved et Valg, til hvilket kun een Kandidat har stillet sig, er stemt for en anden navngiven Person end denne,
- 3) naar en Konvolut indeholder andet eller mere end een Stemmeseddel,
- 4) naar der efter Beskaffenheden af en Stemmeseddel er Grund til at antage, at den ikke hører til de ved Regeringens Foranstaltning tilvejebragte, eller at der ved dens Udfyldning ikke er gaaet frem som i denne Lov foreskrevet.

§ 58.

Det paahviler danske Skibsførere, Statstjenestemænd, Konsuler (Vicekonsuler) samt Forstanderskabsmedlemmer uopholdelig at meddele Underretning til vedkommende Kommunalbestyrelse, saa snart det kommer til deres Kundskab, at nogen, som har afgivet Stemme efter de nævnte Regler, er afgaaet ved Døden inden Valgets Afslutning.

§ 59.

Skibsføreren paa færøsk Skib skal sørge for, at der om Bord findes et Eksempplar af denne Lov og de dertil sig sluttende Bestemmelser, samt at der i Mandskabets Opholdsrum findes opslaaet et af vedkommende Ministerium affattet Uddrag af Reglerne om Søfolks Stemmegivning. Endvidere skal Skibsføreren paa færøske Skibe eller hans Stedfortræder om Bord, saa snart det kommer til deres Kundskab, give Mandskabet Underretning om, naar et Valg, til hvilket fraværende Søfolk have Adgang til at stemme, finder Sted, og de maa, saafremt Mandskabet pr. Post eller anden Befordring er i Stand til at afsende Stemmeseddel rettidig, ikke nægte deres Medvirkning ved Stemmeafgivningen eller Landlov til Stemmegivning for Konsul (Vicekonsul) eller anden Myndighed, alt forudsat, at ikke tvingende og uopsættelige Skibsforretninger ere til Hinder derfor. Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med Bøder af indtil 400 Kr. Bøderne tilfalde Statskassen.

§ 60.

For Udfærdigelse af Attester, Paategninger og Bevidnelser, som afgives i Henhold til nærværende Lov, erlægges ingen Betaling.

Slutningsbestemmelser og midlertidige Bestemmelser.

§ 61.

Lov om Folketingsvalg paa Færøerne af 2. Marts 1903 og endvidere alle øvrige Bestemmelser, som maatte stride mod nærværende Lov, ophæves.

§ 62.

Paa Folketingsvalglisterne for det første Valg, der foretages efter nærværende Valglovs Regler, og de følgende 3 Aars Valglistes optages, uanset Bestemmelserne i § 2, kun de Mænd og Kvinder, der har fyldt deres 29de Aar, paa Valglisten for det femte og de derefter følgende 3 Aar optages de Mænd og Kvinder, der har fyldt deres 28de Aar, og saaledes fremdeles hvert 4de Aar en ny Aargang indtil den i § 2 fastsatte Valgretsalders.

§ 63.

For det første Valg til Folketinget efter nærværende Lov skal Justitsministeriet være bemyndiget til at lade træffe de fornødne Forberedelser med Hensyn til Affattelsen af Valglisterne, deres Fremlæggelse, Valgnævns Dannelse m. v. i Tidsrummet mellem Grundlovens Stadfæstelse og dens Ikrafttræden.

§ 64.

I de Tilfælde, hvor Folketingsvalget paa Færøerne ikke foretages samtidig med Valget i det øvrige Land, medregnes de paa Færøerne afgivne Stemmer ikke ved Tillægsmandaternes Fordeling (jfr. §§ 38—44).

§ 65.

De i nærværende Lov indeholdte Bestemmelser komme til Anvendelse, naar de Forandringer i Grundloven, til hvilke nærværende Lov er knyttet, er traadte i Kraft. Dog træder § 63 i Kraft straks.

Fortegnelse

over

Valgdistrikterne.

Syssel.	De til hvert Distrikt hørende Bygder.	Valgsted.
Norderøerne.	Hattervig og Kirke. Svinø. Viderejde. Kvannesund, Mule, Fosaa, Norddeble, Deble og Nordtofte. Skaaletofte, Strond, Aærne, Klaksvig, Nordøre, Arnefjord, Skard og Haraldsund. Kunø. Trollenæs og Mygledal. Husum og Sydredal.	Kirke. Svinø. Viderejde. Norddeble. Klaksvig. Kunø. Mygledal. Husum.
Østerø.	Gjøv. Funding og Fundingsbotn. Eldevig, Andefjord og Helleerne. Fuglefjord. Ejde og Lysaa. Svinaaer, Nordskaale og Øre. Lervig. Sydregøte, Gøtegjøv og Nordregøte. Gøteejde, Skibenæs, Solmundefjord, Lamhauge, Skaale og Skaalebotn. Glibre, Saltangeraa, Saltnæs, Tofte, Næs, Ridevig og Aævig. Strænder. Morskranæs og Selletræ.	Gjøv. Funding. Andefjord. Fuglefjord. Ejde. Nordskaale. Lervig. Gøte. Solmundefjord Tofte. Strænder. Selletræ.

Præstegæld.	De til hvert Distrikt hørende Bygder.	Valgsted.
Nordstrømø.	Tjørnevig, Haldersvig, Langesand og Gjánoyri. Kvalvig, Thorsvig og Saxen. Vestmanhavn, Vaalen og Næsset. Kvivig, Stykket, Lejnum, Skælling og Gjoven. Kollefjord, Ørengø og Signebø.	Haldersvig. Kvalvig. Vestmanhvan. Kvivig. Kollefjord.
Sydstrømø.	Kalbak. Thorshavn, Sund, Hvidenæs, Højvig, Arge, Nordredal, Sydredal, Velbestad og Kirkebø. Nolsø. Hestø og Kolter.	Kalbak. Thorshavn. Nolsø. Hestø.
Vaagø.	Sandevaag, Midvaag og Slettenæs. Sørvaag, Bø, Gaasedal og Vigum. Myggenæs.	Midvaag. Sørvaag. Myggenæs.
Sandø.	Skopen. Sand. Skaalevig, Husevig, Dal og Skarvenæs. Skusø og St. Dimon.	Skopen. Sand. Husevig. Skusø.
Suderø.	Sandvig. Kvalbø. Frødebø, Tveraa, Trangisvaag, Ørdevig og Famien. Hove, Porkera, Næs-Porkere, Vaag, Øgrum og Lopra. Vigerbirge og Sumbø.	Sandvig. Kvalbø. Tveraa. Vaag. Sumbø.

Motiver til foranstaaende Lovforslag.

Ved Lov Nr. 142 af 10. Maj d. A. er der i Forbindelse med de foretagne Ændringer til Grundloven givet nye Regler om Valg til Rigsdagen. Loven omfatter ligesom Valgloven af 7. Februar 1901 saavel Valg til Folketinget som til Landstinget, hvorhos der som et særligt Afsnit er optaget Regler om Søfolks Adgang til at deltage i Valg i Lighed med de ved Lov Nr. 117 af 13. Maj 1911 indførte Regler. Ved Lovens § 109 ophæves Valgloven af 7. Februar 1901 og alle øvrige Bestemmelser, der maatte stride mod den ny Valglov. Loven omfatter paa de fleste Punkter ogsaa Færøerne, idet der intet almindeligt Forbehold er taget i modsat Retning, og der tværtimod adskillige Steder i Loven findes Bestemmelser, der udtrykkelig sigter til Færøerne (jfr. saaledes § 49, 3. Stykke; § 51; § 80; § 86, sidste Stykke og § 96, sidste Punktum). Paa den anden Side bestemmes det i § 41, at for *Folketingsvalget* for Færøerne gælder fremdeles de i Lov Nr. 27 af 2. Marts 1903, jfr. Lov Nr. 100 af 10. Maj 1912, indeholdte Bestemmelser *angaaende Valgmaaden*, og § 115 bestemmer, at indtil en Ordning er fastsat, hvorved Folketingsvalget paa Færøerne kan foretages samtidigt med Valget i det øvrige Land, medregnes de paa Færøerne afgivne Stemmer ikke ved Tillægsmandaternes Fordeling. Under Forhandlingerne i Rigsdagen var det Forudsættningen, at der i Lighed med den i Valgloven af 10. Maj d. A. indførte Kommuneafstemning skulde tilvejebringes en Ændring i Valgmaaden paa Færøerne, hvorved Adgangen til Stemmeafgivning lettes, og ved Skrivelse af 4. Juni har Justitsministeren anmodet Amtet om at udarbejde et Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne, i hvilket optages de Ændringer, som Amtet under Hensyn til de i den ny Grundlov og i Valgloven af 10. Maj 1915, særlig dems § 115, indeholdte Bestemmelser maatte anse for nødvendige eller ønskelige, og at forelægge Forslaget for Lagtinget. I Henhold hertil har man udarbejdet nærværende Forslag til en ny Lov om Folketingsvalg paa Færøerne. Som Motiv for at gennemføre en saadan Lov kan endvidere anføres, at det efter Loven af 10. Maj d. A. formentlig paa flere Punkter kan give Anledning til Tvivl, i hvilket Omfang Reglerne i nævnte Lov træder i Stedet for Reglerne i Lov 2. Marts 1903, jfr. f. Eks. § 114, 2. Stykke, i Lov 10. Maj d. A., om Udarbejdelse af Valgliste, lige som det under alle Omstændigheder man anses for mest formaalstjenligt, at alle Reglerne om Folketingsvalg paa Færøerne er samlet i en enkelt Lov, og ikke som nu, findes i tre forskellige Love (Lov 10. Maj 1915, Lov 2. Marts 1903 og Lov 10. Maj 1912).

Med Hensyn til Landstingsvalg findes der i Loven af 10. Maj d. A., II Afdeling, Bestemmelser (jfr. særligt § 19, 3. Stykke; § 50, 1. Stykke, *smh. m.* § 49, 1. Stykke; § 51; § 52; § 75; § 80 og § 82), der for Færøernes Vedkommende ganske svarer til de hidtil efter Valgloven af 7. Februar 1901 gældende, og man har derfor i Overensstemmelse med Loven af 2. Marts 1903 ikke optaget Reglerne om Landstingsvalg i den særlige færøske Lov.

Bestemmelsen i Lov 10. Maj 1915, § 49, 3. Stykke, maa selvfølgelig forstås saaledes, at samtlige Lagtingsmedlemmer har Stemmeret, uanset om de ikke maatte være fyldt 35 Aar. § 50, 1. Stykke, *smh. m.* § 49, 1. Stykke, maa derhos formentlig forstås saaledes, at valgbar til Landstinget er enhver, der har Valgret til Folketinget og har fyldt sit 35 Aar. Muligvis burde der dog optages en udtrykkelig Udtalelse om dette sidste Spørgsmaal i den færøske Valglov. Udarbejdelsen af særlige Lister over de Folketingsvælgere, der har fyldt 35 Aar (Lov 10. Maj 1915, § 55), er ikke nødvendig af Hensyn til Spørgsmaalet om Valgbarheden, idet Alderen let vil kunne godtgøres, jfr. at saadanne Fortegnelser hidtil ikke er blevne førte over de der var fyldt 25 Aar, skønt disse var valgbare.

Ligeledes har man i Lighed med den ved Loven af 2. Marts 1903 fulgte

Fremgangsmaade, ikke optaget den Del af de i Loven af 10. Maj d. A., III Afdeling (*Almindelige Bestemmelser*) og V Afdeling (*Slutningsbestemmelser og midlertidige Bestemmelser*), der ikke direkte angaar de færøske Vælgere.

Forholdet mellem Lov 10. Maj 1915 og nærværende Lovforslag er paa disse Punkter, lige som overhovedet i det Hele, det, at Bestemmelserne i Loven af 10. Maj 1915 ogsaa er gældende for Færøernes Vedkommende, i det Omfang, hvor de ikke utrykkelig er ophævede eller ændrede ved nærværende Forslag, og hvor de efter de foreliggende Forhold kan komme til Anvendelse. Det samme Forhold fandtes mellem Lov 2. Marts 1903 og Valgloven af 7. Februar 1901, og har aldrig givet Anledning til Tvivl.

Om de enkelte Paragraffer skal man anføre følgende:

ad § 1.

Enslydende med Lov 2. Marts 1903 § 1, dog at der (i Overensstemmelse med Lov 10. Maj 1915 § 17, 3. Stykke) er tilføjet Ordene »ved Flertalsvalg« under Hensyn til Reglerne i Forslagets §§ 38-44, ifølge hvilke der efter Omstændighederne vil kunne tilfalde Færøerne eet (eller flere) af Tillægsmandaterne, jfr. nærmere det ved nævnte Paragraffer anførte.

ad §§ 2-4.

Enslydende med Lov 10. Maj 1915 § 1-3. Ordet »Landet« i §§ 2 og 4 er enslydende med det samme Ord i Lov 10. Maj 1915 §§ 1 og 3, jfr. Lov 7. Februar 1901 § 6 og Lov 2. Marts 1903 § 7, hvorefter der kræves Bopæl i Valgkredsen. Jfr. i denne Forbindelse ogsaa Lagtingsvalgloven af 3. April 1906 § 3, der kun kræver Bopæl paa Færøerne paa den Tid, da Valglisterne affattes.

ad §§ 5 og 6.

Med et Par uvæsentlige Ændringer i § 5, 1. Stykke (Udeladelse af Ordene »Valg — eller« og af sidste Punktum), enslydende med Lov 10. Maj 1915 §§ 4 og 5.

Forslaget afviger fra de hidtil gældende Regler (Lov 2. Marts 1903 § 12) derved, at Valglisterne skal udarbejdes af Kommunalbestyrelsen (i Thorshavn Byraadet, ellers Forstanderskaberne) eller ved dennes Foranstaltning, medens de hidtil har været udarbejdet af Valgnævnet. Dette staar i Forbindelse med den foreslaaede Ordning af Afstemningsdistrikterne, hvorved disses Antal udvides saa betydeligt, at den nuværende Ordning med selvstændige, af Lagtinget aarligt udnævnte Valgnævn for hvert Afstemningsdistrikt bliver upraktisk. I Lighed med den ved Lov 10. Maj 1915 for den øvrige Del af Landet indførte Ordning, har man derfor foreslaaet en Del af de tidligere særlige Valgnævns Forretninger henlagt til det fælles Valgnævn, medens Arbejdet med Valglisternes Udfærdigelse som nævnt, henlægges til Kommunalbestyrelserne, dog saaledes at der af det fælles Valgnævn føres en vis Kontrol hermed, og Arbejdet med selve Modtagelsen af Stemmerne, disses Optælling og Fremsendelse til det fælles Valgnævn, henlægges til særlige af Kommunalbestyrelserne valgte Valgstyrere. I Realiteten vil denne Ordning — bortset fra de mange Afstemningssteder — ikke betyde nogen særlig gennemgribende Ændring af de nugældende Regler. — Af Hensyn til *Lagtingsvalgene* oprettes særlige Valgnævn, jfr. et samtidig hermed udarbejdet Forslag om Ændringer i Lagtingsloven.

ad §§ 7-11.

Enslydende med Lov 10. Maj 1915 §§ 6-10, dog at Opslag paa de til offentlige Bekendtgørelser bestemte Tavler i H. t. Lov 1. April 1912 i § 9 er sat

i Stedet for Bekendtgørelse ved Kirkestævne, Ordret »Sogneraadet« ændret til »Forstanderskabet« og de i Lov 2. Marts 1903 §§ 13—17, jfr. § 21 fastsatte Tidsfrister for Valglisternes Affattelse, Fremlæggelse m. m., er bibeholdte, da disse paa Færøerne har været de gældende lige siden Loven af 29. December 1850, og formentlig i Praksis har vist sig hensigtsmæssige (jfr. Motiverne til Lov 2. Marts 1903, Lagtingstidende 1902, Bilag 2, Side 10).

ad § 12.

Er i det væsentlige overensstemmende med Lov 10. Maj 1915 § 11, dog at Formanden for det fælles Valgnævn er sat i Stedet for Formanden for Valgstedets (det vil for Færøernes Vedkommende sige i Thorshavns) Kommunalbestyrelse, at den i Lov 2. Marts 1903 § 18 fastsatte Tidsfrist (inden 4. Juni) er bibeholdt og at Fornæmdene for Valgstyrerne er sat i Stedet for det for Kommunen valgte Medlem af Valgbestyrelsen.

Den foreslaaede Ordning afviger betydeligt fra den hidtil gældende, hvor der ingen Kontrol føres af det fælles Valgnævn med Valglisterne, jfr. Lov 2. Marts 1903 § 18, jfr. dog delvis nævnte Lovs § 19. En saadan Kontrol maa dog anses for nødvendig for en betryggende Ordning, nu da Valglisternes Udarbejdelse er overladt til Forstanderskaberne; den samme Regel er som nævnt indført i det øvrige Danmark, og er særlig nødvendig her paa Færøerne, hvor Valgkredse bestaar af et meget stort Antal selvstændige Kommuner, fra 1. Oktober d. A. at regne 30, hvoraf mange har et meget ringe Folketal, hvorfor det efter Omstændighederne vil kunne være vanskeligt at faa fuldtud kvalificerede Forstanderskabsmedlemmer. Den Kontrol, der tænkes udøvet af Formanden for det fælles Valgnævn, er iøvrigt ikke af nogen gennemgribende Art, og gaar væsentligst ud paa at sikre, at Valglisterne fornyes i rette Tid, jfr. §§ 13 og 14 samt Lov 2. Marts 1903 § 19.

Reglen om, at Afskrifterne af Valglisterne først tilbagesendes, naar Valg er udskrævet, tilsigter at sikre, at der, saafremt Valglisterne skulde være bleve borte eller forlagte, i hvert Fald altid findes Afskrifter af Listerne ved Afstemningsstederne. Det fælles Valgnævn skal jo alligevel i Tilrummet mellem Valgets Udskrivning og Afstemningens Foretagelse tilvejebringe og udsende til Afstemningsstederne forskellige Tryksager (navnlig *Stemmesedlerne*), som nødvendigvis skal være til Stede ved Afstemningen, hvorfor Afskrifterne af Valglisterne vil kunne afsendes ved samme Lejlighed.

ad § 13.

I Realiteten overensstemmende med Lov 10. Maj 1915 § 12, jfr. iøvrigt det ved § 12 anførte.

ad § 14.

Enslydende med Lov 10. Maj 1915 § 13 og svarende til Lov 2. Marts 1903 § 19.

ad § 15.

Enslydende med Lov 10. Maj 1915 § 15, bortset fra, at der i Overensstemmelse med Lov 2. Marts 1903 § 20 er optaget en Regel om, at Klagen altid kan indbringes for Thorshavns Ting (jfr. nu Lov 25. Februar 1914), medens Bestemmelsen om Fritagelse for Brugen af stemplet Papir er slettet, da saadant aldrig bruges paa Færøerne, og Bestemmelsen om Beskikkelse af en Sagfører er ændret til Beskikkelse af en Mand til at møde. Den sidste Ændring er dog ikke nødvendig, da der nu findes to Sagførere paa Færøerne; dog er det ikke sikkert, at dette altid vil være Tilfældet, og ogsaa under de nuværende Forhold er det almindeligt, at der i Strid med de ellers gældende Regler mødes for Retten ved andre end Sagførere.

ad § 16.

Som Lov 10. Maj 1915 § 16, jfr. Lov 2. Marts 1903 § 21.

ad § 17.

Som Lov 2. Marts 1903 § 9.

I Overensstemmelse med den ved Lov 10. Maj 1915 indførte Kommuneafstemning har man i den vedføjede Fortegnelse foreslaaet oprettet langt flere Afstemningssteder (i alt 40) end de nuværende (i alt 12). Det maa anses for heldigt, at Afstemningen er forbundet med saa lidt Besvær og Tidsspilde for Vælgerne som muligt, og dette Hensyn gør sig særligt gældende, naar ogsaa Kvinderne har faaet Valgret, idet bl. a. Mand og Kone ofte ikke samtidigt kan være borte fra Hjemmet en hel Dag. For Færøernes Vedkommende kommer desuden de særlige Kommunikationsvanskeligheder i Betragtning. Man har derfor foreslaaet oprettet Afstemningssteder i de fleste større Bygder, idet man væsentlig kun har henlagt ganske smaa Bygder eller Bygder, der ligger tæt ved andre Bygder, til andre Afstemningssteder. Det heldigste vilde jo i og for sig være, om Afstemning kunde ske i hver Bygd; men der maa paa den anden Side tages Hensyn til Vanskelighederne og Udgifterne ved Tilvejebringelse af fornødne Lokaler til Afstemningen, Afskrifter af Valglisten, Udnævnelse af kvalificerede Valgstyrere, fremsendelse af Stemmesedler m. m. og af de afgivne Stemmer. Dog burde der muligvis oprettes enkelte flere Afstemningssteder end foreslaaet, saaledes i Funding, Sandevaag og Bø. — Ved Afgrænsningen af de enkelte Afstemningskredse har man udelukkende taget Hensyn til Kommunikationsforholdene, idet der formentlig ikke er særlig Grund til at lade Kommunegrænserne være afgørende, jfr. § 5. Derimod har man af Hensyn til *Lagtingsvalgene* været nødsaget til at undgaa at henlægge Bygder fra forskellige Lagtingsvalgkredse til samme Afstemningskreds, jfr. Lov 3. April 1906 §§ 2, 4 og 5. 1. Stykke, samt et samtidig hermed udarbejdet Forslag om Ændring af sidstnævnte Lov.

ad § 18.

Som nævnt foran ved § 5 bortfalder de særlige Valgnævn for de enkelte Afstemningsdistrikter, og der bibeholdes ved Folketingsvalgene kun et enkelt Valgnævn.

Dette er i Overensstemmelse med Lov 10. Maj 1915 § 19, hvorefter dette Valgnævn kaldes Valgbestyrelsen og er sammensat af Udsendinge fra samtlige de til Valgkredsen hørende Kommuner, der mødes paa et forud fastsat Sted (Valgstedet) kort efter at Afstemningen har fundet Sted, idet hver Udsending modtager Stemmesedlerne m. m. fra den paaagældende Kommune. Denne Ordning er altsaa ganske analog med den hidtil paa Færøerne ifølge Lov 2. Marts 1903 gældende, hvor det fælles Valgnævn er sammensat af en Udsending fra hvert Valgnævn (Lov 2. Marts 1903 § 31 o. flg.) og har den væsentlige Fordel, at den skaber god Garanti for, at Stemmesedlerne fra samtlige Afstemningssteder kommer til Stede, ligesom det ogsaa kan have en vis Betydning ved Afgørelsen af Spørgsmaal om en Stemmes Gyldighed el. lign., at der er en Repræsentant for Afstemningskredsen til Stede.

Med det store Antal Kommuner, der findes paa Færøerne, skønnes imidlertid en saadan Ordning for upraktisk, bl. a. under Hensyn til de betydelige Udgifter og den store Ulejlighed, den vilde medføre. Som et Bihensyn kan anføres, at det vilde møde en Del Vanskelighed at henlægge de Funktioner, der ifølge Loven af 10. Maj 1915 er henlagt til Kommunalbestyrelsen paa Valgstedet, til Thorshavns Byraad, medens de naturligt udøves af et af Lagtinget udnævnt Valgnævn.

Den foreslaaede Ordning gaar derfor ud paa, at der af Lagtinget, jfr. Lov 2. Marts 1903 § 10, vælges et Valgnævn. Dette foreslaas benævnt *det fælles Valgnævn*, idet det er fælles for hele Valgkredsen og bl. a. udøver de samme Funktioner som det nuværende Valgnævn. Paa den anden Side er Benævnelsen

for saa vidt overflødig, som der ved Folketingsvalgene ikke findes andre Valgnævn, men kun Valgstyrere, og det fælles Valgnævn udøver som tidligere omtalt ogsaa adskillige af de Funktioner, der tidligere henhørte under de særlige Valgnævn. Forsædet i Valgnævnet (jfr. §§ 12, 13, 19 og 23) indtages af det af Lagtinget først eller med størst Stemmetail valgte Medlem. Da det maa anses for langt det heldigste, at Valgnævnets Formand er bosiddende i Thorshavn, jfr. særlig §§ 19, 23 og 35, har man optaget en dertil sigtende Bestemmelse. Antallet af Valgnævnets Medlemmer er sat til 12, hvilket er det samme Antal som nu findes i det fælles Valgnævn, og hvilket svarer til eet Medlem for hver 1500 Indbyggere (jfr. Lov 10. Maj 1915 § 19). Delvis af Hensyn til Fremsendelsen af Stemmesedler m. m. (jfr. det ad § 35 anførte) har man fastsat, at der skal vælges mindst 1 Medlem og 1 Suppleant for hvert af de 7 Sysler. Valget vil sandsynligvis i Reglen ske ved Overenskomst mellem Tingets Medlemmer i Lighed med Valgene af Udvalg. Iøvrigt har Spørgsmaalet kun meget ringe praktisk Betydning, da Valgnævnets Medlemmers Partifarve er uden væsentlig Betydning.

§ 18, sidste Punktum, er enslydende med Lov 2. Marts 1903 § 10, sidste Punktum.

ad § 19.

Denne Paragraf er i det væsentligste overensstemmende med Lov 10. Maj 1915 § 20. Reglen om, at Afskrift af Kandidatannmeldelser senest 4 Dage efter Udløbet af Anmeldelsesfristen skal tilstilles Formændene for Valgstyrerne, er overført fra Lov 2. Marts 1903 § 23. — Reglen om Valg af Formand (Lov 10. Maj 1915 § 20, første Stykke, sidste Punktum) bortfalder, jfr. nærv. Forslags § 18.

ad § 20.

Som Lov 10. Maj 1915 § 21, dog at »Valgnævnet« er sat i Stedet for »Valgbestyrelsen«, Bestemmelserne om Kandidatlistor og Omvalg udeladte, idet Listevalg ikke forekommer udenfor København-Frederiksberg og Omvalg ikke komme paa Færøerne, da Amtet kun bestaar af en enkelt Kreds, jfr. Lov 10. Maj 1915 § 30, 3. Stykke, smh. m. § 17. Valgbogen foreslaas opbevaret af det fælles Valgnævnets Formand i Lighed med Bestemmelsen om de særlige Valgnævns Forhandlingsbog i Lov 2. Marts 1903 § 11, cfr. derimod om det fælles Valgnævns Valgbog Lov 2. Marts 1903 § 35, sidste Punktum, der er overensstemmende med Lov 10. Maj 1915 § 20, 1. Stykke, sidste Punktum, men som formentlig ligesom sidstnævnte Bestemmelse er motiveret ved, at det fælles Valgnævn tidligere ikke var nogen staaende Institution.

ad § 21.

Enslydende med Lov 10. Maj 1915 § 22. — Naar Bestemmelsen er medtaget i den særlige færøske Valgløve, skyldes det særligt Hensynet til at udelukke enhver Tvivl om, at færøske Vælgere i Forening med Vælgere i det øvrige Danmark kan anmelde et nyt Parti, naar de tilsammen er mindst 10,000. Meddelelse om modtagne Anmeldelser skal ogsaa snarest muligt bringes til almindelig Kundskab paa Færøerne; Fristen i nærværende Lovforslags § 23 medfører imidlertid, at Kandidatopstillingen maa være tilendebragt forinden den i nærværende Paragraf ommeldte Frist er udløben. Den færøske Folketingsmand vil sandsynligvis i Reglen have sluttet sig til et af de almindelige politiske Partier i Rigsdagen, men vil, i hvert Fald saafremt han ikke staar som Medlem af et af de nævnte Partier, ved Henvendelse til Folketingets Formand kunne anmelde sig som hørende til et særligt færøsk Parti (f. Eks. »det færøske Sambandsparti«, »det færøske Selvstyreparti«), der da som saadant deltager i Valget. Anmeldelsen har iøvrigt kun Betydning med Hensyn til Spørgsmaalet om Tillægsmandaternes Fordeling, og da det ikke kan ventes, at Kandidater, der maatte stille sig i Kredse udenfor Færøerne som Repræsentant for et saadant særligt færøskt Parti, vil faa noget Stemmetail af Betydning, og da derhos Reglen i Lov 10. Maj 1915 § 42 (nærværende Lovforslags § 38), 3. Stykke, 2. Punktum, udelukker Muligheden af, at

et særligt færøskt Parti, der ikke opnaar Flertal her i Kredsen, kunde faa et Tillægsmandat ved Hjælp af saadanne Stemmer, vil det næppe nogen Sinde faa praktisk Betydning at anmelde særlig færøske politiske Partier til Deltagelse i Valget. Et Parti paa Færøerne der er i Mindretal vil derimod ved at støtte sig til et af de almindelige danske politiske Partier kunne opnaa, at deres Stemmer faar Betydning ved Tillægsmandaternes Fordeling, eventuelt at der tilfalder det selv et Tillægsmandat, jfr. nærmere det ved §§ 38—41 anførte.

ad § 22.

Som Lov 10. Maj 1915, § 24. — I de hidtil gældende Regler (Lov 2. Marts 1903, § 22, der stemte med Lov 7. Februar 1901, § 29) sker der den Ændring, at Antallet af Stillere, som en Kandidat maa have, forhøjes fra 25 til 50, og at Bestemmelsen om, at intet Medlem af Valgnævnet kan være Stiller, bortfalder.

ad § 23.

Svarer i det væsentligste til Lov 10. Maj 1915, § 25, dog at den i Lov 2. Marts 1903, § 23, fastsatte Frist for Kandidatannældelse af 3 Uger er bibeholdt, og ligeledes Reglen om offentlig Bekendtgørelse i Bladene, derimod ikke tillige paa anden Maade, af Kandidatannældelserne. Reglerne om Stemmesedlernes Tilvejebringelse og Udsendelse findes nu i Lovforslagets § 19.

Som nye Regler er fra Lov 10. Maj 1915, § 25, optaget Bestemmelsen om, at ny Annældelse efter Fristens Udløb kan indgives i Tilfælde af, at en Kandidat afgaar ved Døden, samt Bestemmelsen om at Annældelsen skal indeholde Meddelelse om Kandidatens Partistilling.

Det vilde af Hensyn til Muligheden af at kunne beramme det færøske Valg, jfr. § 64, med saa kort Varsel som muligt, være ønskeligt om Fristen for Kandidatannældelserne kunde forkortes en Del. Ifølge Lov af 10. Maj 1915, § 25, er Annældelsesfristen inden Kl. 10 femte Aften, før Valget finder Sted, og ved midlertidig Lov af 23. April d. A. nedsattes Fristen for det færøske Valgs Vedkommende til 12 Dage. For at opretholde den nuværende lange Frist kan dels anføres Ønskeligheden af, at Vælgerne selv paa afsides Steder kan faa Underretning om Kandidatopstillingerne, jfr. Lagtingstidende 1902, Bilag 2, Side 10, dels at Kandidaterne bør have en vis Tid til at klarlægge deres Stilling for Vælgerne, i hvilken Forbindelse det kan anføres som en nærliggende Mulighed (der ogsaa faktisk indtraf ved det i Henhold til den førnævnte midlertidige Lov af 23. April 1915 afholdte Valg), at der uventet stiller sig en Modkandidat i sidste Øjeblik, medens Folketingsmanden er fraværende i København. Som *Hovedhensyn* for at opretholde den nuværende lange Frist maa endelig anføres, at det næppe vil være muligt for Valgnævnet at tilvejebringe og udsende til alle Valgnævnene de fornødne Stemmesedler m. m. i kortere Tid. Dette Hensyn gør sig efter Forslaget stærkere gældende end hidtil paa Grund af Oprettelsen af de mange Afstemningskredse, hvoraf tilmed flere har meget daarlig Forbindelse med Thorshavn. Selv med en Frist af 3 Uger kan det — i hvert Fald om Vinteren — tænkes, at Stemmesedlerne ikke naar frem til enkelte af Afstemningsstederne, f. Eks. Myggenæs, men i saadanne Tilfælde vilde de paagældende Vælgere ogsaa under de nuværende Forhold praktisk talt være afskaarne fra at udøve deres Stemmeret.

ad § 24.

Som Lov 10. Maj 1915 § 26 og Lov 2. Marts 1903 § 24.

ad § 25.

Svarer ganske til Lov 10. Maj 1915 § 27, jfr. den ogsaa for Færøerne gældende Bestemmelse i Lov 7. Februar 1901 § 32.

ad § 26.

Jfr. hermed Lov 10. Maj 1915 § 28, § 86. 3. Stykke, Lov 7. Februar 1901 § 34 og § 90, 2. Stykke, samt Lov 2. Marts 1903 § 25.

Paragraffen er i det væsentligste overensstemmende med Lov 2. Marts 1903 § 25. Der er dog optaget en Bestemmelse om, at Valgdagen saa vidt muligt skal falde sammen med Valgdagen i de øvrige Kredse, jfr. § 64. I Forbindelse hermed staar det, at Fristen, med hvilken Valg kan berammes, er *nedsat* fra 6 Uger til 4 Uger, hvorved Fristen for Kandidatannmeldelser nedsættes fra 3 Uger til 1 Uge (jfr. § 23). Denne Frist er omend knap dog formentlig tilstrækkelig, ifølge Lov 10. Maj 1915 § 28 smh. m. § 23 er Fristen c. 3 Dage, ifølge midlertidig Lov af 23. April d. A. var Fristen 4 Dage. — I Stedet for direkte Meddelelse fra Amtet til samtlige de særlige Valgnævn træder Meddelelse til det fælles Valgnævn, der derefter underretter Valgstyrerne.

Bestemmelsen i Lov 10. Maj 1915 § 28, 3. Stykke, er udeladt, da den formentlig er overflødiggjort ved Reglen i nærværende Forslags § 17, jfr. den dertil føjede Fortegnelse over Valgdistrikter.

ad § 27.

Svarer ganske til Lov 10. Maj 1915 § 29, jfr. Lov 2. Marts 1903 § 26. Bestemmelserne i Paragraffens 3. Stykke er analoge med Lov 7. Februar 1901 § 23, 3. og 4. Stykke. Reglen udelukker ikke ubetinget, at en Del af en Kommune repræsenteres, selvom der ikke efter Forholdstal vilde tilkomme den et Mandat.

Valgstyrerne er en ny Institution, der hverken kendtes efter Lov 7. Febr. 1901 eller efter Lov 2. Marts 1903. Deres Funktioner ved Afstemningen udøvedes paa Færøerne hidtil af de særlige Valgnævn i Forbindelse med det fornødne Antal tilforordnede Vælgere, jfr. Lov 2. Marts 1903, § 30.

ad § 28.

Svarer ganske til Lov 10. Maj 1915, § 30. Tredje Punktum er udeladt som uanvendelig udenfor København-Frederiksberg. — Paragraffens Bestemmelser er i det væsentligste overensstemmende med de hidtil ifølge Lov 2. Marts 1903, § 27 (jfr. Lov 7. Februar 1901, § 35), gældende; dog bortfalder det egentlige Valgmøde.

ad § 29.

Svarer ganske til Lov 10. Maj 1915, § 31, bortset fra 3. Stykke (om Listevalg), der er udeladt. Reglerne er overensstemmende med de hidtil efter Lov 2. Marts 1903, § 28, gældende, dog saaledes, at Reglerne om Nejaftemning bortfalder. Dette sidste medfører dog ikke, at der ingen Afstemning foretages naar der kun er anmeldt een Kandidat, idet saadan Afstemning vil være nødvendig af Hensyn til Reglerne om Tillægsmandaternes Fordeling. De sidstnævnte Regler vil iøvrigt sandsynligvis medføre, at der altid stiller sig mere end en Kandidat, da et Parti kun kan overføre sine Stemmer til andre Kredse ved Kandidatopstilling.

ad § 30.

Som Lov 10. Maj 1915, § 32, og Lov 2. Marts 1903, § 29.

ad § 31.

Som Lov 10. Maj 1915, § 33, dog at Reglen om, at bekræftede Afskrifter af Dole af Valglisten kan benyttes i Stedet for selve Valglisten er opstillet som almindelig gældende, og ikke blot som gældende for de større

Kommuner. Samme Ændring blev foretaget ved Lov 2. Marts 1903 § 30, jfr. Lov 7. Februar 1901 § 40.

ad § 32.

Svarer ganske til Lov 10. Maj 1915 § 34, jfr. Lov 2. Marts 1903 § 31.

ad § 33.

Svarer ganske til Lov 10. Maj 1915 § 35, hvis første Stykke (der handler om Afstemning i København) dog er udeladt.

Reglerne er i det store og hele overensstemmende med de nu ifølge Lov 2. Marts 1903 § 32 gældende. Dog er Reglerne om Afstemningstidens Varighed (cfr. ogsaa Lov 7. Februar 1901 § 42) væsentlig ændrede. Den foreslaaede Udstrækning af Afstemningstiden har den Ulempe, at den medfører forøget Tids-spilde for Valgstyrerne og forsinker Opgørelsen af Resultatet og eventuelt Af-sendelse af Stemmesedler m. m. til Thorshavn. Paa den anden Side er det en Fordel for Vælgerne ikke at være nødsagede til at indfinde sig paa Valgstedet allerede om Formiddagen. Dette Hensyn gør sig dog ikke saa stærkt gældende, naar Afstemningskredsene kun omfatter en eller nogle faa nær ved hinanden liggende Bygder. *Muligvis bør derfor de hidtil gældende Regler bibeholdes paa dette Punkt.*

ad § 34.

Jfr. Lov 10. Maj 1915 § 36, særlig første og sidste Stykke, samt, for saa vidt angaar selve Stemmeoptællingen, Lov 2. Marts 1903 § 33. Slutningsbestem-melserne i Lov 2. Marts 1903 § 33 er overført til nærv. Forslags § 35, 2. Stk.

ad § 35.

Paragraffens *første Stykke* er overensstemmende med Lov 10. Maj 1915 § 37, 2. Stykke, 1. Punktum. *2det Stykke* svarer til Lov 2. Marts 1903 § 33 in fine. *3die Stykke* svarer til Lov 2. Marts 1903 § 34, og *4de Stykke* svarer til Lov 10. Maj 1915 § 37 in fine. — Som nævnt ved § 18 er der den Vanskelighed, at der ikke, saaledes som nu, sendes en særlig Udsending fra hvert Valgnævn til Deltagelse i den endelige Opgørelse. Der bestemmes kun, at Stemmesedler m. m. snarest muligt skal sendes til Thorshavn, idet det overlades til Valgstyrerne (eventuelt efter forudgaaende Forhandling med Valgnævnet) at bestemme, hvor-ledes Pakken kan sendes paa forsvarlig Maade for at komme frem i rette Tid. Ofte vil det være praktisk *efter forudgaaende Aftale* at sende Pakken til et Med-lem af Valgnævnet i samme Syssel (jfr. § 18), der saa kan medbringe den til Thorshavn. Af denne Grund og fordi de samme Hensyn kan gøre sig gældende, selv om Pakken er sendt med særligt Bud (eventuelt med Posten), har man bi-beholdt Reglen om, at den endelige Opgørelse i visse Tilfælde skal udsættes indtil 48 Timer. — Det maa i det hele — særligt om Vinteren — befrygtes, at det bliver umuligt at faa en Del af Stemmesedlerne (f. Eks. fra Myggenæs, Skuø eller Ruglø) frem. Man har derfor optaget en særlig Regel om, at man i saa-danne Tilfælde, ligesom ogsaa naar der maatte foreligge Forsømmelser med Frem-sendelsen fra Valgstyrernes eller Postvæsenets Side, kan lægge en skriftlig Med-delelse om Udfaldet af Valgstyrernes Opgørelse af Afstemningen til Grund ved Opgørelsen af Valget, skønt Valgnævnet jo i saadanne Tilfælde afskæres fra at prøve Rigtigheden af Valgstyrernes Opgørelse. I øvrigt vil det end ikke altid være muligt at sende saadan skriftlig Meddelelse, da der ikke er Adgang til Telefon fra samtlige Afstemningssteder, saaledes ikke fra de tre nævnte Udær.

ad § 36.

Som Lov 10. Maj 1915 § 38.

ad § 37.

Som Lov 10. Maj 1915 § 39, 1. og sidste Stykke. — Reglerne om Omvalg bortfalder, da der kun findes een Kreds paa Færøerne.

Paragraffens 1. og 2. Stykke er overensstemmende med Lov 2. Marts 1903 § 37, 1. Stykke. Ogsaa Paragraffens sidste Stykke er overensstemmende med de hidtil gældende Regler.

Reglerne i Lov 2. Marts 1903 § 37, 2. Stykke, bortfalder. — Regler svarende til nævnte Paragraf, 3. Stykke, findes optagne i nærværende Forslags § 20, 2. Stykke.

ad §§ 38—44.

Svarer ganske til Lov 10. Maj 1915 §§ 42—48. Da disse Regler har Betydning ogsaa for de færøske Vælgere, har man anset det for mest formaalstjenligt at optage dem i den særlige færøske Valglov.

Reglerne om Tillægsmandaternes Fordeling kommer for Færøernes Vedkommende kun i Betragtning i de Tilfælde, hvor Valget foregaar her samtidigt med Valget i de øvrige Kredse, jfr. nærv. Forslags § 64 og Lov 10. Maj 1915 § 115. Der er foretaget hertil sigtende Ændringer i Lov 10. Maj 1915 § 42, nærv. Forslags § 38, ligesom Tallene 50 og 130 i de Tilfælde, hvor Færøerne kommer med ved Fordelingen af Tillægsmandaterne, er forhøjet med 1, jfr. Lov 10. Maj 1915 § 115. I Henhold til sidstnævnte Lovbestemmelse er der i nærv. Forslags § 38, 2. Stykke, sidste Punktum, optaget en Bestemmelse om, at Færøerne, saafremt Resultatet er indløbet ved Fordelingen af Tillægsmandaterne, medregnes under Øernes Omraade.

ad § 45.

Svarer til Lov 10. Maj 1915 § 84, 2. Stykke. — Da denne nyindførte Regel efter Omstændighederne kan have Betydning for de færøske Vælgere, har man optaget den i den særlige færøske Valglov. — Da Tinget ikke vil kunne tage Stilling til Sagen, før Klagen med Bilag er fremkommen, hvorfor en telegrafisk indgiven Klage ikke vil være tilstrækkelig, har man nøjedes med at kræve, at Klagen inden Fristens Udløb er indgivet til Amtet og modtaget af dette. Fra Amtet sendes eventuelle Klager videre til Indenrigsministeriet.

ad § 46.

Som Lov 10. Maj 1915 § 88 og Lov 2. Marts 1903 § 38.

ad § 47.

Svarer til Lov 10. Maj 1915 § 89 og Lov 2. Marts 1903 § 39.

ad § 48.

Svarer ganske til Lov 10. Maj 1915 § 90, jfr. Lov 2. Marts 1903 § 40, der ikke har nogen til 3. Stykke svarende Bestemmelse.

ad § 49.

Som Lov 2. Marts 1903 § 41.

ad §§ 50—60.

Disse Bestemmelser er med enkelte Ændringer overensstemmende med Lov Nr. 100 af 10. Maj 1912 om Adgang for Søfolk, hjemmehørende paa Færøerne, til at deltage i Folketingsvalg §§ 1—11. I Stedet for som tidligere til Valgnævnet skal Stemmesedlerne indsendes til Kommunalbestyrelsen, der sender

dem videre til Valgstyrerne. I § 55, 2. Stykke, er det bestemt, at Bogen, der føres over indkomne Stemmesedler, sendes Valgstyrerne, medens Analogier fra Reglerne i Lov 10. Maj 1915 § 103 vilde medføre, at den skulde sendes til det fælles Valgnævn. Paa Færøerne er det imidlertid formentlig mest praktisk, at den nævnte Bog sendes samtidigt (med samme Bud) som Stemmesedlerne. — De foreslaaede Regler er i det væsentlige overensstemmende med Reglerne i Lov 10. Maj 1915 §§ 98—108. Dog er Fristen for Stemmeafgivning paa Færøerne forud for Valget betydelig længere for færøske Vælgere (jfr. Forslagets § 52, 2. Stykke) end Fristen for Stemmeafgivning i Danmark for danske Vælgere (Lov 10. Maj 1915 § 100, 2. Stykke); og den færøske Lov medtager Fiskerne under Søfolk. Den samme Forskel fandtes mellem Reglerne i Lov 10. Maj 1912 og i Lov 13. Maj 1911.

ad § 61.

Svarer til Lov 10. Maj 1915 § 109.

ad § 62.

Som Lov 10. Maj 1915 § 112.

ad § 63.

Svarer til Lov 10. Maj 1915 § 114.

ad § 64.

Jfr. Lov 10. Maj 1915 § 115.

Med Hensyn til Bestemmelsens Anvendelse bemærkes, at det afgørende er, at selve Afstemningen foretages samtidigt med (eller kort forinden) Afstemningen i det øvrige Land. Opgørelsen af Resultatet vil derimod i Reglen ske noget senere paa Færøerne end andre Steder (jfr. nærv. Forslags § 35 smh. med Lov 10. Maj 1915 § 37).

ad § 65.

Jfr. Lov 10. Maj 1915 § 116.

Beretning

fra

Færø Amts Telefonudvalg

for Tiden siden Lagtinget 1914.

Undertegnede Udvalg, som blev nedsat i Henhold til Udvalgshetænkningen af 22. August 1914 til at lede Telefondriften, tillader sig at bemærke følgende:

I. Med Hensyn til de i Lagtinget 1914 behandlede Sager:

1. Udvidelse af Telefonnettet. De herhen hørende Beslutninger udførtes under 21. August f. A.
2. Telefonstationernes Betjening og Regnskabsførelse. Der er korresponderet med Forstanderskabet i Gøte; Stationen dér og i Kvivig er flyttede til Ikke-Handlende.
3. Telefonforbindelsen med Suderø. Med Hensyn til den traadløse Forbindelse foreligger endnu intet Resultat. Man har tilskrevet Ministeriet for offentlige Arbejder herom under 11. Marts d. A. Der har været Motorforbindelse med Suderø fra medio September til Udgangen af November Maaned i Fjor og 12 Gange i Juni og Juli Maaned i Aar.
4. De projekterede Linier mellem Thorshavn—Vestmanhavn og mellem Thorshavn—Fuglefjord ere udlørte.
5. Skydskassen yder det ommeldte Tilskud af 500 Kr. aarlig.
6. Der er ført et Restancebeløb af 9 Kr. 34 Øre til endelig Udgift i Regnskabet for 1913—14, dog saaledes at 9 Kr. 10 Øre opnoteres paa Aktivlisten.

De ovenstaaende Sager vedrørende Bilag vil kunne erholdes fra Amtet.

II. Med Hensyn til Sager, hvorom der skal forhandles i indeværende Samling, bemærkes:

- a) Spørgsmaal om eventuel Udvidelse af Telefonnettet. Der foreligger 4 Andragender fra Lejnum, Nolsø, Øre og Saxen samt Indstilling fra Driftsbestyreren om en Forbindelseslinie mellem Kollefjord og Thorsvig.
- b) Spørgsmaal om Lønforhøjelse for Driftsbestyreren.
- c) Spørgsmaal om Tilskud til Telefonbestyreren i Tveraa.
- d) Spørgsmaal om Udvidelse af Telefontiden.

Der vil fremtidig med hvort Regnskab følge en aarlig Beretning fra Driftsbestyreren.

Thorshavn, den 8. Juli 1915.

P. U. V.

Svenning Rytter.

Forslag

til

Anordning, hvorved Lov Nr. 126 af 13. Juni 1914 om Jordemodervæsenet med forskellige Ændringer udvides til at gælde for Færøerne.

Lov af 13. Juni 1914 skal herefter være gældende paa Færøerne i følgende Skikkelse:

1.

Almindelige Regler om alle til Praksis berettigede Jordemødre.

§ 1.

Ret til at drive Næring som Jordemoder har kun Kvinder, der paa lovlig Maade har erholdt Lærebrev som Jordemoder her i Riget, naar de har underskrevet en Forsikring om at ville opfylde de dem som Jordemødre paahvilende Pligter. Forsikringens Form fastsættes af Justitsministeren. Lægers Ret til at yde Fødselshjælp berøres ikke af denne Lov.

Forinden nogen Jordemoder begynder at praktisere, skal hun forevise sit Lærebrev for vedkommende Læbedslæge, hvem hun skal holde underrettet om sin Bopæl, saa længe hun praktiserer indenfor hans Embedsomraade; naar hun ophører at praktisere der, skal hun ligeledes underrette ham derom.

§ 2.

Jordemødrene staar under Sundhedsstyrelsen, som nærmere bestemt i Lov om Sundhedsvæsenets Centralstyrelse af 30. April 1909.

Enhver Jordemoder, der praktiserer, er forpligtet til at begive sig til de fødende Kvinder, til hvilke hun hentes.

Det nærmere angaaende denne Pligts Omfang bestemmes ved en af Justitsministeren udfærdiget Instruks, der ligeledes bl. a. bestemmer, hvilke Forretninger der henhører til Jordemødrenes Praksis, og hvorledes de med Hensyn til dem har at forholde sig, samt hvilke Bibeskæftigelser det er forbudt dem at have.

Naar en Jordemoder i sin Praksis foretager Køjser ud over 2 km fra sin Bopæl og udenfor den By, hvor hun er bosat, har hun Krav paa passende Be-

fordring. Foregaar Rejsen til Fods, har Jordemoderen Krav paa en Befordringsgodtgørelse af 15 Øre for hver løbende Kilometer, der tilbagelægges.

Jordemødrene har med Hensyn til deres Virksomhed at rette sig efter de Bestemmelser, der indeholdes i Instruksen eller paa anden Maade gives dem af Justitsministeren eller Sundhedsstyrelsen.

Jordemoderens nærmeste foresatte er Embedslægen for den Kommune, hvori hun er bosat. Han fører Tilsyn med Jordemoderen og hendes Virksomhed.

§ 3.

Jordemødrenes Udgifter ved de særlige Pligter, der er pålagte dem, saasom at føre Dagbog over Virksomheden, afgive Fødselsanmeldelser og lignende, derunder indbefattet Udgifterne til Anskaffelse af de til saadant Formaal fornødne Protokoller, Skemaer, Papir og Porto, udredes af Statskassen. Udgifterne til de Desinfektionsmidler, som det er pålagt Jordemødrene at anvende i deres Praksis, udredes af Amtsrepartitionsfonden, der ligeledes betaler Jordemødrene Befordringsgodtgørelse for Rejser til Jordemoderkonferencer.

§ 4.

En Jordemoder maa kun optage svangre eller fødende i sit Hjem, naar Hjemmet er godkendt i saa Henseende af vedkommende Embedslæge, som da har fornødent Tilsyn med Hjemmet. Tilladelsen kan til enhver Tid tages tilbage. En Jordemoder, der benytter sig af en saadan Tilladelse, skal melde de optagnes Til- og Afgang til Embedslægen.

En Jordemoder, der af rette vedkommende faar Ordre til i nogen Tid at afholde sig fra sin Virksomhed paa Grund af Barselsefer hos en Kvinde, hun har betjent, eller smitsom Sygdom hos det nyfødte Barn, har ikke i den Anledning noget Retskrav paa det offentlige.

Udgifter til Desinfektionsforanstaltninger, påbudte Jordemoderen af Embedslægen eller godkendte af denne, udredes af Amtsrepartitionsfonden efter Regning, attesteret af Embedslægen.

§ 5.

Enhver til Praksis berettiget Jordemoder, der ikke inden 4 Uger efter ydet Fødselshjælp og dermed i umiddelbar Forbindelse staaende Hjælp til Barselkvinde og Barn trods bevisligt Paakrav ved Postopkrævning eller paa anden Maade modtager sit Tilgodehavende fra den, hvem Betalingspligten påhviler, har Ret til at kræve Betaling af Fattigvæsenet paa det Sted, hvor Hjælpen blev ydet. Kravet overfor Fattigvæsenet maa dog fremsættes senest 4 Maaneder efter Hjælpens Ydelse, og Kommunen har da at afkræve vedkommende Beløbet, der ikke maa overstige den for Fattigpraksis fastsatte Mindestbetaling, jfr. § 12, og bliver at betragte som Fattighjælp, hvis det ikke er tilbagebetalt 2 Maaneder efter, at den paagældende bevislig er varslet herom af Kommunen.

§ 6.

En Jordemoder er forpligtet til at iagttage Tavshed om, hvad der under Udøvelsen af hendes Kald bliver hende betroet, eller hvad hun derunder erfarer eller faar Formodning om vedrørende Barselpatientens Forhold, medmindre Pligt til at udtale sig følger af den almindelige Lovgivning.

II.

Distriktsjordemødre.

§ 7.

Det paahviler Amtskommunen at sørge for, at der til enhver Tid er tilstrækkelig Adgang for Befolkningen til Fødselshjælp. Amtskommunen modtager fra Embedslægerne de til Opfyldelsen af denne Pligt fornødne Oplysninger.

Der skal ansættes saa mange Distriktsjordemødre, at Beboerne uden for stort Besvær kan faa Jordemoderhjælp. Distrikternes Størrelse og Grænser samt Distriktsjordemødrenes Bopæl bestemmes af Lagtinget, efter at dette har indhentet Udtalelser fra Embedslæger og kommunale Styrrelser, dog med Forbehold af Justitsministeriets Godkendelse. Omfatter et Jordemoderdistrikt flere Sogne eller Dele af Sogne, eller er der flere Jordemødre i samme Distrikt, fordeles Udgifterne paa de enkelte Sognekommuner efter Folketallet i de Bygder, der hører til Distriktet. Med Hensyn til Thorshavn og det Landdistrikt, der maatte have Jordemoder fælles med samme, bliver Forholdet for Fordelingen af de omhandlede Udgifter i Mangel af mindelig Overenskomst at fastsætte af Justitsministeriet.

Omkostningerne ved Jordemødrenes Oplærelse, derunder indbefattet Omkostningerne ved deres Rejse til det Sted, hvor de oplæres, og tilhage til deres Hjem, udredes af Amtsrepartitionsfonden.

Ansættelse af Distriktsjordemødre kan undlades, naar det for Justitsministeren godtgøres, at der paa anden Maade er sørget for den nødvendige Fødselshjælp derved, at et tilstrækkeligt Antal Jordemødre -- mindst 2 — praktiserer i det paagældende Distrikt.

§ 8.

Besættelse af Distriktsjordemoderstilling foretages af Amtmanden efter Indstilling af vedkommende kommunale Styrrelse, efter at vedkommende Embedslæge har haft Lejlighed til at udtale sig.

De paagældende Stillinger skal opslaas ledige med en Ansøgningsfrist af mindst 4 Uger og Bekendtgørelse i saa Henseende ske i passende Omfang.

Enhver Distriktsjordemoder skal i Løn have mindst 200 Kr. med Alderstillæg hvert 4. Aar 50 Kr. indtil 400 Kr. Lønnen udredes af vedkommende kommunale Kasse, dog at Staten refunderer de til Alderstillæg medgaaede Beløb og desuden af Grundlønnen 100 Kr. aarlig i de Jordemoderdistrikter, hvis Indbyggerantal ikke overstiger 300, og 50 Kr. aarlig i de Distrikter, hvis Indbyggerantal ikke overstiger 700. Tjenestealderen regnes fra første Ansættelse i Distriktsjordemoderstilling eller Reservejordemoderstilling. Der tillægges derhos Distriktsjordemoderen passende fri Bolig eller en af Lagtinget fastsat Godtgørelse, for hvilken en saadan Bolig kan lejes, og eventuelt Telefon.

De kommunale Kasser udreder Udgifterne ved Anskaffelse og Vedligeholdelse af de nødvendige Jordemoderinstrumenter, ligesom Vedligeholdelse og Skatter af Boligen er Jordemoderen uvedkommende.

§ 9.

Lagtinget kan ansætte en Reservejordemoder. Hun lønnes med mindst 200 Kr. aarlig af Amtsrepartitionsfonden, foruden med et fast Beløb af 1 Kr. for hver Dag Reservejordemoderen gør Tjeneste, hvilket Beløb udredes af vedkommende kommunale Kasse. Reservejordemoderen udfører under Vakancer samt i Tilfælde af en Distriktsjordemoders Sygdom, Suspension, Fraværelse paa Repetitionskursus, Ferierejse eller lignende Distriktsjordemoderens Arbejde, uden at Distriktsjordemoderen derved mister noget af sin Løn; derimod oppebærer Reservejordemoderen de to Tredjedele af Betalingen for de Forretninger, hun i det paagældende Tidsrum udfører, medens hun til Distriktsjordemoderen vil have

at afgive en Tredjedel; under Vakancer oppebærer Reservejordemoderen dog den hele Betaling.

§ 10.

Naar en Distriktsjordemoder har naaet en Alder af 55 Aar, kan hun forlange sin Afsked med Pension, og naar hun har naaet en Alder af 60 Aar, bliver hun at afskedige med Pension. For saa vidt hun er ansat efter denne Anordnings Ikrafttræden, taber hun i begge Tilfælde Retten til at praktisere indenfor det Distrikt, hvor hun sidst har været ansat, eller i de tilgrænsende Distrikter.

I øvrigt kan en Distriktsjordemoder afskediges af den Myndighed, der har ansat hende, naar der ydes hende den hende tilkommende Pension, og uden Pension, naar hun har gjort sig skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling eller i øvrigt har vist sig uværdig til sin Stilling. Den ansættende Myndighed kan, naar den finder det paakrævet, suspendere hende naar som helst.

Naar der for en Distriktsjordemoderstilling bestemmes eller aftales en Opsigelsesfrist, kan dette kun ske med den Begrænsning, at Fristen ikke gælder for Distriktsjordemoderen, naar hun forlyttes til anden Distriktsjordemoderstilling.

§ 11.

Uanset en Distriktsjordemoder sig forurettet ved en af vedkommende Myndighed truffen Bestemmelse om hendes Forhold, saasom om den hende tillagte Løn, Bolig eller Pension, kan hun indbringe Spørgsmaalet for Justitsministeren. Herved sker dog ingen Indskrænkning i den Ret, Jordemoderen maatte have til at indbringe Sagen for Domstolene.

§ 12.

For Fødselshjælp og anden under Jordemoderpraksis hørende Virksomhed tilkommer der Distriktsjordemoderen Betaling.

Ved en for 10 Aar ad Gangen udfærdiget Bekendtgørelse fastsætter Justitsministeren efter at have indhentet Udtalelser fra Lagtinget, de kommunale Styrelser, Embedslægerne samt Sundhedsstyrelsen de Mindstebeløb, som skal ydes Distriktsjordemoderen. Disse Beløb fastsættes i en Skala efter vedkommende Barselpatientes Livsvilkår, og tillige fastsættes et Mindstebeløb for det Tilfælde, at Betalingen skal udredes af Fattigvæsenet.

For de takstmæssige Betalinger tilkommer der Distriktsjordemoderen Udpantningsret.

§ 13.

Naar en Distriktsjordemoder afskediges, tilkommer der hende Pension efter Reglerne i Pensionslov af 3. Januar 1851, beregnet af den Sum, der fremkommer ved Sammenlægning af: 1) Pengeløn, 2) Alderstillæg, 3) Friboligens anslaaede Værdi eller den i § 8 omhandlede Godtgørelse og 4) et Beløb, der svarer til 2 Kr. for hver Fødsel, ved hvilken hun aarlig har ydet sin Tjeneste, idet Fødselsantallet beregnes efter Gennemsnittet for de sidste 5 Kalenderaar og ikke maa overstige 100. Pensionen kan dog ingen Sinde andrage over 300 Kr. eller under 150 Kr. Værdien af Fribolig fastsættes af Justitsministeren for 10 Aar ad Gangen efter Indstilling af Lagtinget.

Pensionen udredes af vedkommende kommunale Kasse, der af Staten erholder refunderet Halvdelen af Udgiften.

III.

Straf- og Ophævelsesbestemmelser m. m.

§ 14.

Overtrædelse af de i nærværende Lov indeholdte eller med Hjemmel deri givne Bestemmelser straffes, for saa vidt den begaaede Forseelse ikke efter den gældende Lovgivning medfører strengere Straf, med Bøder fra 2 Kr. til 200 Kr., der tilfalder vedkommende Sogns Hjælpekasse. Sagerne behandles som offentlige Politisager, medmindre Ordning træffes ved, at Jordemoderen i Mindelighed betaler en hende af Embedslægen forelagt, vedkommende Hjælpekasse tilfaldende Bøde af passende Størrelse indenfor de ovenfor angivne Grænser.

§ 15.

Retten til at praktisere som Jordemoder kan frakendes vedkommende efter Reglerne i Lov om Sundhedsvæsenets Centralstyrelse af 30. April 1909 § 7. Endvidere kan Retten fradømmes hende, hvis hun findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling.

§ 16.

Denne Anordning træder i Kraft den 1. April 1916.

Fra Anordningens Ikrafttræden at regne ophæves Lov om Jordemoder-væsenet paa Færøerne af 29. Marts 1878.

Instruks af 4. November 1881 vil være at ophæve og erstatte af den i § 2 omhandlede Instruks.

IV.

Overgangsbestemmelse.

§ 17.

For de Distriktsjordemødre, der er ansatte ved Anordningens Ikrafttræden, eller som Følge af § 10 afskediges paa nævnte Tidspunkt, beregnes Alderstillæg og Pension, som om de havde været ansatte og lønnede efter nærværende Lov.

Motiver til foranstaaende Forslag.

De nugældende Regler om Jordemodervæsenet paa Færøerne findes i Lov af 29. Marts 1878, jfr. Bekendtgørelse om Jordemoderdistrikter af 29. August 1878, Instruks for Jordemødre af 4. November 1881 og Lov Nr. 69 af 1. April 1910. De Indtægter, Jordemødrene oppebærer i H.t. disse Bestemmelser, maa anses for alt for smaa, og Amtet og Fysikatet udarbejdede derfor i 1912 et Forslag til Lov om Jordemodervæsenet paa Færøerne, hvorved der særlig søgtes at raades Bød paa dette Forhold. Samtidigt udarbejdedes Forslag til en ny Instruks for Jordemødrene samt til en ny Inddeling af Jordemoderdistrikterne. Det nævnte Forslag forelagdes Lagtinget i dets Samling i 1912 og vedtoges af Lagtinget, dog med en Del ret vidtgaaende Ændringer. Forslaget nedsendtes derefter i den af Lagtinget vedtagne Skikkelse til Justitsministeriet, men forelagdes ikke Rigsdagen, da Spørgsmaalet om en Omordning af de i den øvrige Del af Landet gældende Regler for Jordemodervæsenet netop var under Behandling i Medicinalkommissionen. Ved Lov Nr. 126 af 13. Juni 1914 gennemførtes der nye Regler for Jordemodervæsenet i den øvrige Del af Landet, og Regeringen bemyndigedes til ved Anordning at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som maatte findes formaalstjenlige efter disse Øers særlige Forhold, Lov 13. Juni 1914 § 16. Da det maa anses for ønskeligt, at de særlige færøske Regler om Jordemodervæsenet er ensartede med de i den øvrige Del af Landet gældende, og da Loven af 13. Juni 1914 indeholder flere Bestemmelser, der ikke findes i det af Lagtinget i 1912 vedtagne Forslag, men som formentlig ogsaa bør gælde paa Færøerne, har Amt og Fysikat udarbejdet nærværende Forslag til den ommeldte Anordning.

Ved Forslagets Udarbejdelse har man tilstræbt i det store og hele at overføre de i det øvrige Land indførte Regler til Færøerne. De foretagne Ændringer er for største Delens Vedkommende lidet vidtgaaende. Kun med Hensyn til Bestemmelserne om Jordemødrenes Lønning har man foreslaaet indført Regler, der er betydeligt forskellige fra de i det øvrige Land gældende, jfr. nærmere nedenfor ved § 8. — Da Forslaget skal være ensartet med Loven af 13. Juni 1914, afviger det i Formen paa mange Punkter fra det af Lagtinget i 1912 vedtagne Forslag. Reelt er de Regler, der indeholdes i nærværende Forslag, derimod ikke i betydelig Grad afvigende fra de af Lagtinget i sin Tid vedtagne, jfr. dog Bestemmelserne i § 8 om Lønningerne.

Om de enkelte Paragraffer skal man, idet man iøvrigt henviser til det i Medicinalkommissionens Betænkning angaaende Jordemodervæsenet Side 18—35 bemærkede, anføre følgende:

ad § 1.

Denne Paragraf foreslaas overført uforandret. Reglen i Paragraffens 1ste Stykke svarer til den nugældende Regel i Lov 29. Marts 1878 § 3, men indeholder en videregaaende Anvendelse af det i denne Lovbestemmelse indeholdte Princip, idet Eksamen som Jordemoder ikke blot kræves, for at kunne opnå Ansættelse som Jordemoder, men overhovedet er en Betingelse for at have Ret til at drive Næring som Jordemoder. Hvorvidt der efter de nugældende Lovregler tilkommer Jordemødrene paa Færøerne en saadan Æneret er formentlig noget tvivlsomt, jfr. i den Forbindelse Lov 29. Marts 1878 § 10. En hos Fysikus modtaget Undervisning vil derhos ikke være tilstrækkelig til at erholde den nævnte Ret. Denne sidste Ændring er uden væsentlig praktisk Betydning, idet saadan Undervisning heller ikke nu finder Sted, og Reglen er da ogsaa paa dette Punkt i Overensstemmelse med det af Lagtinget vedtagne Forslag.

Det følger af almindelige Regler, jfr. ogsaa Udtrykket »drive *Næring* som Jordemoder«, at Reglen ikke udelukker, at andre yder Fødselshjælp i saadanne Tilfælde, hvor det er umuligt at skaffe en Jordemoder til Stede. — Undladelse af at tilkalde Jordemoder vil eventuelt kunne betragtes som uforsvarlig Omgang ved Barnfødsel, jfr. Straffelovens § 195.

Paragraffens 2. Stykke er i det væsentlige overensstemmende med Instruks 4. November 1881 § 1. Den her foreskrevne Anmeldelse til Fysikus og Amtmanden er overflødig, da fornøden Indberetning kan foretages fra vedkommende Læbedslæge.

ad § 2.

Denne Paragraf er med den nedenfor nævnte Ændring i 4. Stykke overensstemmende med Lov af 13. Juni 1914.

1. Stykke svarer til de nugældende Regler.

2. Stykke er ligeledes overensstemmende med de nugældende Regler, Lov 29. Marts 1878 § 7, 1. og 2. Punktum, smh. m. Instruks 4. November 1881, § 3, dog at den de praktiserende Jordemødre, der ikke er Distriktsjordemødre, ved sidstnævnte Bestemmelse tillagte Ret til forud at frigøre sig for at betjene visse Personer, bortfalder, jfr. nærmere Jordemoderbetænkningen Side 19—20.

3. Stykke er ligeledes i det væsentlige overensstemmende med de nugældende Regler, jfr. m. H. t. den ny Instruks Forslagets § 16, sidste Stykke. Bestemmelsen om, at Instruksen skal indeholde Regler om, hvilke Beskæftigelser det er forbudt Jordemødrene at have, er ny. Med Hensyn til den i Paragraffens 3. Stykke nævnte Instruks, vil Instruks af 31. Marts 1915 for Jordemødrene i det øvrige Danmark kunne overføres til Færøerne med en Del af Justitsministeriet foretagne uvæsentlige Ændringer.

4. Stykke er, for saa vidt angaar Reglen om fri Befordring overensstemmende med Lov 29. Marts 1878 § 6, jfr. Lagtingsvedtagelsen af 1912 § 6. I de hyppige Tilfælde, hvor Rejsen foregaar til Fods, bliver den nugældende Regel om fri Befordring imidlertid uden Betydning, og man har derfor i nærværende Forslag indsat en Bestemmelse om, at der i saadanne Tilfælde ydes Jordemoderen en Godtgørelse af 15 Øre for hver løbende km. Det synes billigt, at der ydes Jordemoderen en ekstra Betaling i disse Tilfælde, og Reglen kan ogsaa antages i nogen Grad at modarbejde, at Jordemoderen hentes over Land i saadanne Tilfælde, hvor det efter Omstændighederne vil være naturligst, at Rejsen foretages i Baad. Den foreslaaede Betaling (der ifølge Bestemmelsen ikke erlægges, naar Rejsen hver Vej er under 2 km), vil formentlig være passende (jfr. i denne Forbindelse Jordemoderbetænkningen Side 21 øverst samt at Værgeraadsmedlemmer ifølge Børnelov af 14. April 1905 § 7 faar 2 Kr. pr. løbende Mil eller Dele deraf, og at en Skydsmand uden Byrde ifølge Skydsreglement af 3. Juli 1879 § 8 faar $\frac{1}{3}$ Dagløn pr. Mil [for Tiden 88 Øre — for Vejen tilbage erlægges ingen eller kun halv Betaling]).

5. og 6. Stykke stemmer med de nugældende Regler, jfr. Lov 29. Marts 1878 § 7, 3. Punktum og Instruks 4. November 1881 § 14, se ogsaa Lagtingets Vedtagelse af 1912 § 7, 2. Stykke.

ad § 3.

Er overensstemmende med Lov 13. Juni 1914 § 3. I Stedet for Ordene »de kommunale Kasser, jfr. § 7« er sat Amtsrepartitionsfonden«, hvilket er overensstemmende med nærværende Forslags § 7.

Paragraffens Regler er i det væsentligste overensstemmende med de nugældende. Dog udredes Omkostningerne ved Anskaffelse af Journaler ifølge Lov 29. Marts 1878 § 5 ikke af Statskassen men af Amtsrepartitionsfonden, og Regler om Befordringsgodtgørelse for Rejser til Jordemoderkonferencer et ny.

ad § 4.

Overensstemmende med Lov 13. Juni 1914 § 4. I Stedet for »vedkommende Amts- eller Bykommune« i 4. Stykke er sat »Amtsrepartitionsfonden«.

Med Hensyn til Paragraffens Bestemmelser henvises til det i Jordemoderbetænkningen Side 21—22 anførte, samt for saa vidt angaar Bestemmelsen i 2. Stykke til Forslag til Lov om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse, Side 19.

ad §§ 5 og 6.

Enslydende med Lov 13. Juni 1914 §§ 5 og 6, jfr. Jordemoderbetænkningen Side 22—24 og for § 6's Vedkommende Lov 29. Marts 1878 § 9, Instruks 4. November 1881 § 10 og § 19 samt Lagtingets Vedtagelse af 1912, § 9.

ad § 7.

Stemmer i det væsentlige med Lov 13. Juni 1914 § 7 samt med de nu gældende Regler. Jfr. Lov 29. Marts 1878 § 1, Lov Nr. 69 af 1. April 1910, Lov 29. Marts 1878 § 5, sidste Punktum samt Lagtingets Vedtagelse af 1912 § 5, 2. og 3. Stykke.

Bestemmelsen om, at Omkostningerne ved Jordemødrenes Oplærelse uddrages af Amtsrepartitionsfonden er en særlig for Færøerne gældende Regel, idet Jordemoderer lever i det øvrige Danmark selv maa betale for deres Uddannelse, hvortil for hver Elev medgaar c. 1000 Kr. Opretholdelse af den hidtil gældende Regel for Færøerne er imidlertid nødvendigt, da det ellers ikke kan ventes, at et tilstrækkeligt Antal Elever vil lade sig uddanne. Færøerne disponerer iøvrigt som Regel over en Friplads paa Jordemoderskolen, hvorved Udgifterne for Amtsrepartitionsfonden reduceres til noget under Halvdelen. — Til Støtte for Reglen kan ogsaa nævnes, at Jordemødrenes Lønning og øvrige Indtægter ogsaa efter nærværende Forslag er betydelig mindre end i det øvrige Danmark.

Forslag til den i § 7, 2. Stykke, nævnte Distriktsinddeling vil blive forelagt Lagtinget i næste Samling, naar nærværende Anordning er udstedt, og Erklæringer fra Embedslæger og kommunale Styrelser er indhentet, jfr. det vedhæftede af Fysikatet i 1912 udarbejdede Forslag.

ad § 8.

Svarer til Lov 13. Juni 1914, § 8, i hvilken Bestemmelse der dog er foretaget flere væsentlige Ændringer. I første Stykke har man foreslaaet bibeholdt Reglen i Lov 29. Marts 1878 § 2, om at Jordemødrene ansættes af Amtmanden efter Indstilling af vedkommende kommunale Styrelse og Embedslæge. Reglen i Lov 13. Juni 1914, § 8, 3. Stykke, sidste Punktum, om Jordlod, har man foreslaaet ikke at medtage, da der ikke er tillagt Jordemødrene paa Færøerne Jordlod. Reglerne om Jordemødrenes Lønningsforhold er ændrede, saaledes at de Jordemødrene tilkommende Lønninger er betydelig lavere efter nærværende Forslag end efter Loven 13. Juni 1914.

Spørgsmaalet om en Forbedring af Jordemødrenes Lønning er det vigtigste af de Spørgsmaal, der foreligger ved Ordningen af Jordemodervæsenet. De faste Lønninger, der tilkommer Distriktsjordemødrene efter Lov 29. Marts 1878 § 4 (fra 20—80 Kr. aarligt med et Løntillæg paa 10 eller 20 Kr. aarligt efter 15 Aars Tjeneste) er altfor smaa, ogsaa i Betragtning af, at Jordemødrenes Indtægt ved Praksis kun er forholdsvis ringe, jfr. den vedhæftede af Fysikatet i 1912 udarbejdede Oversigt over Jordemødrenes aarlige Nettoindtægt. En betydelig Lønforhøjelse vil være nødvendig, dels fordi alle Levnedsmidler er bleven dyrere og Fornødenhederne større, siden den nugældende Lov udkom, og dels den, at det har vist sig næsten umuligt paa Grund af de færøske Jordemødres Lønningsforhold at faa Kvinder til at lade sig uddanne, uanset at de har faaet gratis Uddannelse og fri Rejse til København. Allerede tidligere var der et betydeligt Misforhold mellem de færøske Jordemødres Lønninger og de tilsvarende Lønninger i Danmark, og da det har vist sig, at Lønningerne ogsaa nede var for lave, og disse derfor er sat betydeligt op ved Loven

af 13. Juni 1914, vil der være saa meget mere Grund til ogsaa at forbedre de færøske Jordemødres Lønningsvilkaar.

Da de færøske Kommuner vil have forholdsvis vanskeligt ved at bære betydelige Udgifter til Jordemodervæsenet, har man nedsat Minimumslønnen efter Loven af 13. Juni 1914 *til noget under Halvdelen* (200 stigende til 400 Kr. i Stedet for 500 stigende til 700 Kr.). *Alene Grundlønnen udredes af Kommunen*, medens Alderstillægene refunderes af Staten. For yderligere at støtte de smaa Jordemoderdistrikter, hvor Udgiften til Jordemoder ellers vil føles forholdsvis haardt, har man — om end med nogen Betænkelighed — foreslaaet, at Staten af Grundlønnen betaler 100 Kr. aarligt i de Jordemoderdistrikter, hvis Indbyggerantal ikke overstiger 300 og 50 Kr. aarligt i de Distrikter, hvis Indbyggerantal ikke overstiger 700. I de helt smaa Distrikter vil Kommunernes Udgift til Jordemoderens Løn herefter altsaa kun komme til at udgøre 100 Kr. aarligt. Der opnaas herved, at Jordemødrene stilles i al Fald nogenlunde i økonomisk Henseende, samtidigt med, at den Kommunerne paalagte Byrde ikke bliver uoverkommelig. Efter Lagtingets Vedtagelse skulde Lønnen i Hjælpedistrikterne være fra 60 — 100 Kr. — Lønningstillæg, Kommunernes og Amtsrepartitionsfondens (jfr. Forslagets § 5) Andel, altsaa ikke væsentligt mindre end nu foreslaaet. Det maa i den Forbindelse erindres, at Staten efter nærværende Forslags § 13, sidste Stykke, refunderer Kommunen *Halvdelen af Udgiften til Pension*. Skulde Lagtinget finde det ønskeligt, vil Forslaget eventuelt kunne ændres saaledes, at der ogsaa ydes Støtte fra Amtsrepartitionsfondens. De nugældende Udgifter til Jordemoderløn er for de smaa Kommuners Vedkommende kun 20 Kr., jfr. nærmere Lov 29. Marts 1878 §§ 4 og 5. Til Støtte for det ekstraordinære Statstilskud kan anføres, at det, hvis saadant ikke ydes, sikkert vil vise sig vanskeligt at skaffe Jordemødrene ens forsvarlig Lønning. Man behøver i denne Forbindelse blot at henvise til Lagtingets Vedtagelse af 1912, hvorved de af Amt og Fysikat foreslaaede *meget lave* Lønningssatser nedsattes meget væsentligt. Dette forklares ved, at de smaa Jordemoderdistrikter med deres meget faatallige og økonomisk daarligt stillede Befolkning faktisk maa antages at have vanskeligt ved at udrede et betydeligt Bidrag til Jordemoderlønnen. Forholdet er noget lignende som ved Lønning af Kommunalæger og ved Lønning af Bygdeskolelærere, til hvilke Staten ogsaa bidrager i større Omfang end efter de almindelige Regler, jfr. Lov Nr. 35 af 7. Marts 1902 og senere Vedtagelser paa Finanslovene. Som en meget væsentlig Støtte for Reglen kan ogsaa anføres, at denne træder *i Stedet for* Reglen i Lov 13. Juni 1914 § 8, sidste Stykke, der i mange Retninger svarer til den her foreslaaede Regel. Det skal i denne Forbindelse oplyses, at det gennemsnitlige Antal Fødsler i mange af Distrikterne har været under 10 og i næsten alle har været lavere end 50, jfr. den vedhæftede af Fysik特et udarbejdede Oversigt. — Med Hensyn til Folketallet var der efter sidste Folketælling 9 Jordemoderdistrikter med under 300 Indbyggere, 8 med mellem 300 og 700 og 9 med over 700.

Ifølge Paragraffens 3. Stykke skal Lagtinget fastsætte hvilken Godtgørelse, der (af Distrikterne) skal ydes de Jordemødre, der ikke orholder fri Bolig. Godtgørelsen skal være saa stor, at passende fri Bolig kan lejes for den, og Lagtingets Afgørelse kan paaklages til Justitsministeren, jfr. § 11. Man skal foreslaa, at Godtgørelsen sættes til 50 Kr. aarligt (hvilket er det Beløb, hvortil en Lærers Fribolig i Bygderne ansættes). Nede er Godtgørelsen betydelig højere, i Ribe Amt saaledes eksempelvis 250 Kr. aarligt.

ad § 9.

Som Lov 13. Juni 1914 § 9, dog at man har aabnet Mulighed for at ansætte en Reservejordemoder og ikke ubetinget foreskrevet, at en saadan *skal* ansættes. Reservejordemoderens Dagpenge er derhos nedsat fra 3 Kr. til 1 Kr., delvis begrundet i, at Kommunen ogsaa vil have at udrede Dagpenge for den Tid, der medgaar til Rejsen, og eventuelt for Ophold, indtil Iljemrejsen kan ske

ad § 10.

Som Lov 13. Juni § 10, dog at Aldersgrænserne for Jordemoderens Af-
sked er nedsat med 10 Aar (til henholdsvis 55 Aar og 60 Aar) under Hensyn til,
at de vanskelige Kommunikationsforhold paa Færøerne gør det ønskeligt, at
Jordemødrene ikke er meget gamle.

ad §§ 11 og 12.

Er i det væsentligste overensstemmende med Lov 13. Juni 1914 §§ 11 og 12.

Forslag til de i § 12, 2. Stykke, nævnte Minimumstakster vil blive fore-
lagt Lagtinget i næste Samling, naar nærv. Anordning er udstedt og de fore-
skrevne Erklæringer fra de kommunale Styrelser og Embedslægerne er indhentet.
For Jordemødrene i det øvrige Danmark er Taksterne for ydet Fødselshjælp m. m.
ved Justitsministeriets Bek. af 26. Maj 1915 fastsat saaledes:

Ved Indtægter indtil 1500 Kr. erlægges mindst 10 Kr.

Ved Indtægter fra og med 1500 Kr. indtil 2000 Kr. erlægges mindst 15 Kr.

—	—	—	2000	—	—	2500	—	—	20	—
—	—	—	2500	—	—	3000	—	—	25	—
—	—	—	3000	—	—	4000	—	—	30	—
—	—	—	4000	—	—	5000	—	—	40	—
—	—	—	5000	—	og derover				50	—

Hvis Betalingen skal udredes af Fattigvæsenet, erlægges den i Køben-
havn med 12 Kr. og i øvrigt med 10 Kr.

Ved Tvillingfødsler forhøjes Mindestbetalingen med Halvdelen.

For forhastet Tilkaldelse erlægges Ekstragebyr af fra 2 til 5 Kr.

ad § 13.

Som Lov 13. Juni 1914 § 13, dog at Grænserne for Pensionens Størrelse
er sat til 150 Kr. og 300 Kr. i Stedet for 300 Kr. og 650 Kr., jfr. at Lønnin-
gerne efter nærværende Forslags § 8 staar i lignende Forhold til Lønningerne
efter Loven af 13. Juni 1914.

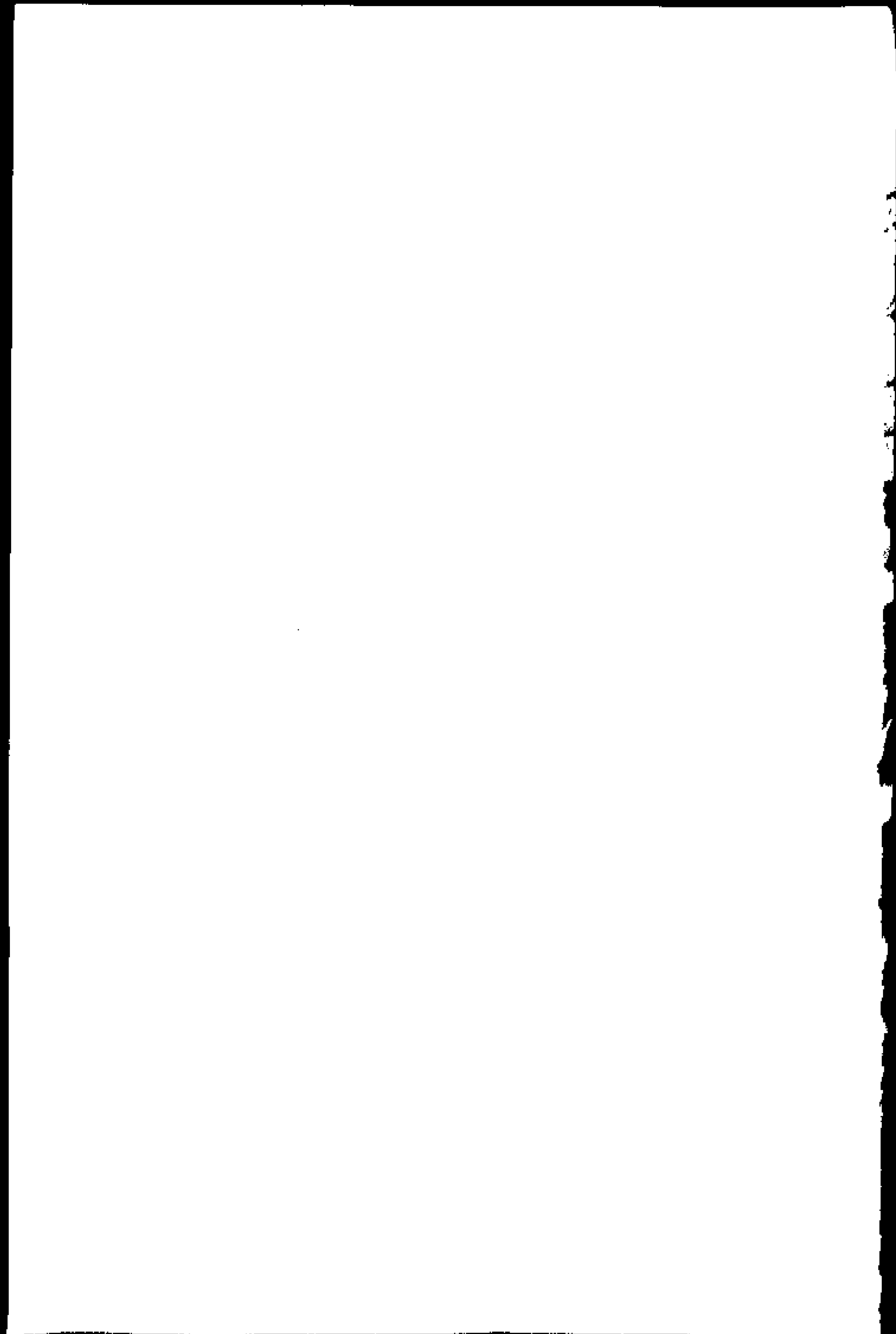
ad §§ 14—17.

Svarer i det væsentlige til Lov 13. Juni 1914 §§ 14—17.

Bilag 1.

Jordemoderen i				Arbejdst, i Timer			Gennem- snitlig Arbejdst pr. Aar	Fast Løn pr. Aar	Honorarer			Gennem- snitlig Honorar pr. Aar
				1909	1910	1911			1909	1910	1911	
							Kr. Ø.		Kr. Ø.		Kr. Ø.	
Viderejde	Il. D.	498 Indb.		337	602	580	506	80 00	67 00	90 00	67 00	74
Svinø	Hj. D.	187 —										
Fuglø	Hj. D.	178 —			164	262	213	20 00		21 00	46 00	33
Vaag	H. D.	768 —		383	770	783	645	80 00	96 00	199 00	223 00	172
Kunø	Hj. D.	183 —										
Trollenæs	Hj. D.	110 —	{	500	1672	576	916	40 00	33 00	89 00	71 00	64
Sydredal	Hj. D.	154 —			808	628	718	60 00		188 00	225 00	206
Fuglefjord	H. D.	1664 —	{									
Funding	Hj. D.	381 —				450	450	40 00			84 00	84
Thorshavn	H. D.	2262 Indb.	{	1221	1970	1491	1561	140 00	249 00	409 00	314 00	324
Hestø	Hj. D.	140 —			2080	2440	2506	2342	80 00	487 00	462 00	485 00
Nolsø	Hj. D.	253 —		74	63	113	83	40 00	17 00	13 00	40 00	23
Solmunde	H. D.	1405 —		928	732	998	886	60 00				
Sand	H. D.	708 —						60 00	138 00	167 00	126 00	143
Husevig	Hj. D.	452 —						60 00	135 00	105 00	90 00	110
Skusø	Hj. D.	132 —		297	466	116	293	20 00	7 00	27 00	11 00	15
Vestmanhavn	H. D.	566 Indb.		1413	1358	1014	1262	62 00	192 00	153 00	150 00	165
Ejde	H. D.	1105 —		2253	3228	1858	2446	60 00	197 00	233 00	145 00	191
Kollefjord	H. D.	631 —		1420	1910	1454	1595	60 00	154 00	203 00	127 00	161
Kvivig	Hj. D.	456 —										
Midvaag	H. D.	884 —		1281	693	1002	992	60 00	130 00	138 00	160 00	142
Sørvaag	Hj. D.	603 —		1320	1350	1650	1440	60 00	106 00	102 00	92 00	100
Myggenæs	Hj. D.	153 —										
Tveraa	H. D.	1408 Indb.		2530	1770	1451	1917	86 67	493 00	388 50	379 00	420
Vaag	H. D.	1770 —		2592	2158	2364	2371	80 00	380 00	325 00	340 00	348
Kvalbø	H. D.	639 —		462	552	420	475	80 00	105 00	150 00	100 00	118

em- vigt år	Gennem- snitlig Indtægt pr. Aar			Forretningsudgifter			Gennem- snitlige Forret- ningsudg. pr. Aar		Netto- Indtægt pr. Aar	A n m.	Antal af Fødsler			Gennem- snit pr. Aar	
	1909	1910	1911	1909	1910	1911	1909	1910			1911				
Ø. Kr.	Ø. Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.					
66 154	66 46	60	70 60	64 60	60 60	94 06						8	16	14	12,7
												8	8	9	8,3
50 53	50		12 00	20 00	16 00	37 50						7	5	10	7,3
67 252	67 180	00	210 00	220 00	203 33	49 34						15	31	30	25,3
												2	4	0	2,0
33 104	33 15	00	18 00	16 00	16 33	88 00	Betjenes af 1 Jordemoder {	6	14	9	9,7				
50 266	50		164 34	131 22	147 78	118 72						Betjenes af 2 Jordemødre {	42	48	47
228 00					276 00	48 00									
00 124	00			25 00	25 00	99 00							11	15	13,0
00 464	00 134	00	134 00	134 00	134 00	330 00	Anna Mouritsen Hansine Hansen {	70	82	83	78,3				
00 558	00 338	70	323 70	317 80	326 73	231 27									
33 63	33 2	43	2 43	2 43	2 43	20 90						2	2	1	1,7
												9	0	4	4,3
66 203	66 107	00	130 00	115 00	117 33	86 33						37	46	50	44,3
00 170	00 105	00	76 00	64 00	81 66	88 34						22	24	22	22,7
00 35	00 1	30	6 80	3 50	3 87	31 13						15	9	6	10,0
												1	3	2	2,0
00 227	00				97 00	130 00						20	20	18	19,3
66 251	66				151 56	100 10						44	54	28	42,0
33 221	33 152	70	150 40	140 65	150 92	70 41						20	30	22	24,0
												10	6	7	7,7
66 202	66 16	50	72 45	75 30	54 75	147 91						29	28	30	29,0
00 160	00 84	00	86 80	92 50	87 77	22 23						20	22	19	20,3
												3	2	8	4,3
17 506	84 178	17	155 32	130 80	148 33	358 51						49	38	43	43,3
33 428	33 47	00	43 00	46 00	45 33	383 00						75	65	66	68,7
33 198	33 21	00	26 00	24 00	23 66	174 67						21	26	20	22,3

Forslag

til

Bekendtgørelse om Færøernes Inddeling i Jordemøderdistrikter.

I Henhold til Lov om Jordemødervæsenet paa Færøerne af § 1, bestemmer Justitsministeriet herved, efter Indstilling af Lagtinget, at Færøerne inddeles i følgende 24 Jordemøderdistrikter:

A. *Norderøernes Løgedistrikt.*

- 1) Vidarø Hoveddistrikt bestaaende af: Viderejde, Mule, Norddeble, Deble, Nordtofte og Kvannesund.
- 2) Svinø Hjælpedistrikt bestaaende af: Svinø.
- 3) Fuglø Hjælpedistrikt bestaaende af: Fuglø.
- 4) Klaksvig Hoveddistrikt bestaaende af: Klaksvig, Vaag, Gjerdum, Mørkenøre, Nordøre, Aærne, Strond Arnefjord, Skaaletofte og Haraldsund.
- 5) Husum Hjælpedistrikt bestaaende af: Husum, Sydredal, Mygledal, Trollenæs, Kung og Skard.
- 6) Fuglefjord Hoveddistrikt bestaaende af: Fuglefjord, Hellerne og Andefjord.
- 7) Gøte Hoveddistrikt bestaaende af: Nordregøte, Gøtegjov, Sydregøte, Lervig, Skibenæs, Solmundefjord og Skaalebotn.
- 8) Funding Hjælpedistrikt bestaaende af: Funding, Fundingsbotn, Gjov og Eldevig.

B. *Thorshavn Løgedistrikt.*

- 9) Strænder Hoveddistrikt bestaaende af: Strænder, Skaale, Lamhauge, Glibre, Saltangeraa, Saltnæs, Tofte, Næs, Ridevig og Avevig.
- 10) Thorshavn Hoveddistrikt bestaaende af: Thorshavn, Kalbak, Sund, Hvidenæs, Højvig, Arge, Bø, Kirkebø, Velbestad, Sydredal, Nordredal, Hestø og Kolter.
- 11) Nolsø Hjælpedistrikt bestaaende af: Nolsø.
- 12) Sand Hoveddistrikt bestaaende af: Sand og Skopen.
- 13) Husevig Hjælpedistrikt bestaaende af: Husevig, Skaalevig, Dal og Skarvenæs.
- 14) Skuø Hjælpedistrikt bestaaende af: Skuø og Store Dimon.

C. Vestmanhavn Lægedistrikt.

- 15) Vestmanhavn Hoveddistrikt bestaaende af: Vestmanhavn, Vaalen, Næsset og Slettenæs.
- 16) Kvivig Hjælpedistrikt bestaaende af: Kvivig, Stykket, Lejnum og Skælling.
- 17) Kollefjord Hoveddistrikt bestaaende af: Kollefjord, Thorsvig, Kvalvig, Strømnæs, Øre, Selletræ og Morskranæs.
- 18) Ejde Hoveddistrikt bestaaende af: Ejde, Lysaa, Svinaer, Nordskaalo, Tjørnevig, Haldersvig, Langesand (Nybo) og Saksen.
- 19) Midvaag Hoveddistrikt bestaaende af: Midvaag og Sandevaag.
- 20) Sørvag Hjælpedistrikt bestaaende af: Sørvag, Bø, Gaasedal og Vigum.
- 21) Myggenæs Hjælpedistrikt bestaaende af: Myggenæs.

D. Suderø Lægedistrikt.

- 22) Kvalbø Hoveddistrikt bestaaende af: Kvalbø og Sandvig.
- 23) Tveraa Hoveddistrikt bestaaende af: Tveraa, Trangisvaag, Frodebø, Ørdevig og Famen.
- 24) Vaag Hoveddistrikt bestaaende af: Vaag, Porkere, Næs, Hove, Lopra, Øgrum, Vigerbirge og Sumbø.

Motiver til Forslag til Bekendtgørelse om Færøernes Inddeling i Jordemoderdistrikter.

I Justitsministeriets Bekendtgørelse af 29. August 1878 om Færøernes Inddeling i Jordemoderdistrikter er der sket følgende Ændringer, nemlig ved Justitsministeriets Bekendtgørelse af 8. Februar 1901, hvorved Kvivig Hjælpedistrikt udsøndredes som særligt Distrikt, og ved Justitsministeriets Bekendtgørelse af 7. November 1908, hvorved Fuglefjord og Solmundefjord Hoveddistrikter omlagdes til 3 Distrikter: Fuglefjord, Gøte og Strænder Hoveddistrikter. Disse Ændringer ere bibeholdte i foreliggende Forslag, dog med den Ændring, at Skaalebotn henlægges til Gøte; dette begrundes ved, at Afstanden fra Skaalebotn til Gøte er betydelig (Halvdelen) kortere end fra Skaalebotn til Strænder.

I nævnte Justitsministeriets Bekendtgørelse af 7. November 1908 bestemmes, at Omlægningen først skal træde i Kraft fra det Tidspunkt, en Jordemoder for Gøte Hoveddistrikt ansættes; vel er der ikke endnu ansat nogen Jordemoder her, og Distriktet kan formentlig fremdeles, saalænge der, som det for Tiden er Tilfældet, findes 2 Jordemødre (1 Distrikts- og 1 praktiserende Jordemoder) i Fuglefjord, hesørges af disse; men i den ny Bekendtgørelse bør Bestemmelserne formentlig optages straks, idet Gøtedistriktet, indtil Jordemoder ansættes her, kan betjenes som tidligere, dels af Jordemoderen i Fuglefjorddistriktet, dels af Jordemoderen i Strænderdistriktet. Det skal bemærkes, at ved Oprettelse af Gøtedistriktet, Jordemoderdistriktets Grænser ikke mere falder indenfor Lægedistriktets, idet Skibenæs, Skaalebotn og Solmundefjord høre til Thorshavns Læge-

distrikt, dette kan for Jordemoderens Indheretninger nok spille nogen Rolle, som imidlertid næppe vil falde besværligere, naar hun faar Paalæg om at føre særlig Protokol over de i de 3 nævnte Bygder forefaldende Fødsler.

1) Jordemoderdistrikt 1) er tilføjet Bygden Norddeble, og Bygden Tofte er benævnet Nordtofte.

4) Distriktet er kaldt »Klaksvig« efter Hovedbygden; yderligere begrundet ved, at der findes et »Vaag« Jordemoderdistrikt paa Suderø.

Endvidere er opregnet de Bygder, der i Bekendtgørelse af 29. August 1878 indbefattes under »Vaag«, og Bygden Haraldsund er henlagt til Distriktet, som det naturligste, efter at

5) Husum Hjælpedistrikt er dannet af de tidligere Kunø, Trolleuæs og Sydredal Hjælpedistrikter. Jordemoderen maa formentlig bo i Husum Bygd.

Trolleuæs Hjælpedistrikt har ikke været besat siden 1889 og Baboerne har siden da søgt Jordemoder i Husum.

Med Hensyn til Forslaget om ogsaa at nedlægge Kunø Hjælpedistrikt anføres Distriktslægens Udtalelser: »I hele Aaret 1911 har al Jordemoderpraksis i Kunø Hjælpedistrikt været i Hænderne paa Jordemoderen fra Husum, der overfor mig har udtalt, at Arbejdet ikke overstiger, hvad én Jordemoder med Lethed kan overkomme. I enkelte Tilfælde vil Brænding kunne hindre Jordemoderen fra Husum i at komme til Kunø, men i saa Tilfælde vil Jordemoderen fra Klaksvig kunne landsættes paa Sydspidsen af Kunø og gaa til Bygden, en Fremgangsmaade, der yderligere lettes ved, at Kunø staar i god telefonisk Forbindelse med Klaksvig.«

Ændringerne til 6—7—9 ere omtalte. I Distrikt 9) er tilføjet Bygden Avevig.

10) Hestø og Kulter ere optagne i dette Distrikt. Allerede nu betjenes dette Distrikt fra Thorshavn, hvor der findes 2 Distrikts- og 1 praktiserende Jordemoder.

11—12—13—14 ere uforandrede.

Omlægningen af Distrikt 15—16 er omtalt.

17—18—19—20—21—22—23—24 ere uforandrede.

Af Hensyn til en eventuel Forandring i denne Inddeling foreslaas, at der ved fremtidige Ansættelser af Jordemødre tages Forbehold om Distriktsforandringer.

the 1990s, the number of people with a mental health problem has increased by 50% (Mental Health Foundation 1999). The prevalence of mental health problems has increased in the general population, and the incidence of mental health problems has increased in the prison population.

There is a growing awareness of the need to address the mental health needs of prisoners. The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

The Department of Health (1999) has published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners. The Department of Health (1999) has also published a strategy for mental health services, which includes a commitment to improve the mental health of prisoners.

Forslag

til

Anordning, hvorefter Lov Nr. 87 om Embedslægevæsenets Ordning af 21. April 1914 med forskellige Ændringer udvides til at gælde for Færøerne.

Lov af 21. April 1914 skal herefter være gældende paa Færøerne i følgende Skikkelse:

I. Organisation.

§ 1.

Færøerne udgør en Amtslægekreds, som deles i Lægekredse, hvis Antal og Omraade fastsættes ved kgl. Anordning. Kredsenes Antal maa ikke være større end 4.

Den Kredslæge, der har Bopæl i Thorshavn, er tillige Amtslæge. Det bestemmes af Justitsministeren, hvor de andre Kredslæger skal have Bopæl.

§ 2.

Fra et Tidspunkt, der fastsættes af Justitsministeren, kan der som Embedslæge paa Færøerne kun ansættes Læger, der har bestaaet den i Lov 21. April 1914 § 2, 1. Stykke, omhandlede Prøve. Efter Udgangen af 1926 kan ingen, der ikke har aflagt Prøven, beklæde Stillingen som Embedslæge.

§ 3.

Amtslægerne og Kredslægerne staar, for saa vidt deres Embede angaar, under Sundhedsstyrelsen og er forpligtede til at udføre de Syn og afgive de Erklæringer, som denne maatte begære; de udgør Mellemløbet mellem Sundhedsstyrelsen og Læger, Tandlæger, Apotekere, Jordemødre, de til begrænset Lægegerning bemyndigede Personer, eventuelt Sygeplejere, Massører og lignende.

II. Virksomhedsområdet.

§ 4.

Amtslægen er Amtmandens og Lagtingets sagkyndige Raadgiver og skal som saadan høres i alle Amtet eller Lagtinget vedrørende Sager, der skønnes at kræve lægekyndig Indsigt, derunder indbefattet Sager om Beskikkelse af Distrikts- og Reservejordemødre og Valg af Jordemoderelever. Han skal høres angaaende Ansættelse af Overlæger og Lægelæger ved amts- og bykommunale Sygehuse og skal have Lejlighed til at udtale sig om Planer til Opførelse af og Ombygningen af Skolebygninger.

Han er Medlem af Oversundhedskommissionen, danner i alle Embedsforhold et Mellemled mellem Amtets øvrige Kredslæger og Sundhedsstyrelsen og fører Overtilsynet med saadanne i §§ 5—12 omhandlede Forhold i Overensstemmelse med en Instruks, der udfærdiges af Justitsministeren. Han afholder de befalede Jordemoderkonferencer.

Han samler og bearbejder efter Sundhedsstyrelsens Bestemmelse det Amtet vedrørende, fra Kredslægerne modtagne statistiske Materiale.

Amtslægen har naar som helst uhindret Adgang til Steder, med hvilke han i Embeds Medfør fører Tilsyn.

§ 5.

Kredslægen er lægekyndig Raadgiver for Kredsens dømmende og administrative Myndigheder og dens by- og sognekommunale Raad, skal som saadan høres i alle Kredsen vedrørende Sager, der skønnes at kræve lægekyndig Indsigt, og skal afgive de Betænkninger, der i saadanne Sager affordres ham. Han kan af de kommunale Raad kaldes til Deltagelse i deres Forhandlinger, dog uden Stemmeret, og skal deltage i alle Forhandlinger om Sundhedsvedtægter, ligeledes uden Stemmeret.

Kredslægen fører Tilsyn med Sundhedsforholdene i Kredsen paa den Maade, som bestemmes i en Instruks, der udfærdiges af Justitsministeren.

Under dette Tilsyn hører navnlig:

- 1) de i § 3 nævnte Personers Kaldsvirksomhed, for saa vidt den vedkommer det offentlige;
- 2) Anliggender, der vedrører Sundheds- og Sygeplejen i saadanne Anstalter, hvor flere Mennesker holdes samlede, saasom Forsørgelsesanstalter, Alderdomshjem, Plejeanstalter, Fattighuse, Arbejdsanstalter, Straffeanstalter, Fængsler, Arrester, Tvangsarbejdsanstalter, Opdragelsesanstalter, Internater, Børnehjem, Asyls, Vuggestuer, Skoler, Arbejderboliger og lignende;
- 3) Virksomheder, som er undergivne Love, Anordninger eller Regulativer af sundhedsmæssig Art, saasom Bagerier, Mejerier, Slagterier, Fabrikker m. v.;
- 4) Sygehuse, Sanatorier, Klinikker, Kursteder, Fødelhjem, Helbredelsesanstalter, Rekonvalescenthjem, Anstalter til Behandling eller Forplejning af syge, vanføre, blinde, døvstumme, aandssvage, Epileptikere, Morfinister, Drunkere, nervesvage og lignende samt alle private Hjem, hvor svangre eller fødende Kvinder, Plejebørn, alderdomssvækkede eller syge af hvilken som helst Art i enhver virksomhed Hensigt haves til Huse;
- 5) Apoteker, Haandkøbsudsalg og lignende;
- 6) almindelige sundhedsmæssige Forhold, derunder indbefattet Alføds-, Begravelses- og Byggeforhold, Desinfektion, Vandforsyning samt Tilberedelse af og Handel med Næringsmidler og lignende, hvorfra Fare for Befolkningens Sundhed kan befrygtes.

Kredslægen har, naar hans embedsmæssige Tilsyn gør det nødvendigt, uhindret Adgang til de paagældende Steder.

§ 6.

Kredslægen er forpligtet til paa eget Initiativ at overvaage Sundhedsforholdene i sin Kreds.

Om hvad der ifølge det ham paahvilende Tilsyn kommer til hans Kundskab og af ham skønnes at være til Skade for de offentlige Sundhedsinteresser, er han forpligtet til at gøre Indberetning til de paagældende Myndigheder, ligesom han er forpligtet til ved Raad og Vejledning at søge opnaaet en Forbedring af Forholdene. Hvis Kredslægen skønner, at en sundhedsmæssig Foranstaltning er saa paatrængende nødvendig, at dens Undladelse medfører overhængende Fare for Menneskers Liv eller Helbred, kan han beordre saadan Foranstaltning iværksat, dog skal han uopholdelig gøre Indberetning om Sagen til vedkommende Myndighed og til Sundhedsstyrelsen.

§ 7.

Kredslægen er Medlem af Sundbedskommissionen i den af Kredsens Kommuner, hvor han har Bopæl. Han er Raadgiver for de øvrige Sundhedskommissioner i Kredsen og har Ret til at deltage i deres Forhandlinger, dog uden Stemmeret. Han skal i betimelig Tid underrettes om Tid og Sted for hvert Mødes Afholdelse og om de vigtigste Forhandlingsemner.

§ 8.

Kredslægen er Medlem af samtlige Epidemikommissioner og Karantænekommissioner i Kredsen.

Han har i disse Egenskaber at udføre de Hverv og Pligter, som det ved Lov om Foranstaltninger imod Udbredelse af smitsomme Sygdomme af 29. Marts 1904, And. om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse af 6. Decbr. 1912 og Lov om Foranstaltninger til at forhindre den asiatiske Koleras Indbringelse til Færøerne m. m. af 8. Januar 1872 og de i Henhold til disse Love trufne Bestemmelser er paalagt de hidtidige Embedslæger at udføre, alt i Overensstemmelse med den i § 5 omhandlede Instruks.

§ 9.

Kredslægen skal udføre de Pligter, som ifølge Lov om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte af 30. Marts 1906 paahviler den offentlige Læge; jfr. herved § 13, 3. Stykke.

§ 10.

Kredslægen er forpligtet til i sin Kreds at udføre alle de Forretninger, som Anordning om Indpodning af Kokopper af 10. Marts 1906 paalægger de nuværende Embedslæger.

§ 11.

Kredslægen fører det regelmæssige Tilsyn med Jordemodervæsenet i Kredsen.

§ 12.

Kredslægen indsamler og bearbejder det medicinalstatistiske Materiale, fører Embedsbøger og afgiver Beretninger m. v. i saa Henseende efter de Regler, som af Sundhedsstyrelsen er eller maatte blive givne.

Paa Grundlag af de indsamlede Oplysninger skal han søge at udforske Aarsagerne til Sygdommes Optræden i Kredsen og for de paagældende Myndigheder fremsætte Forslag til deres Bekæmpelse.

Det af Kredslægerne behandlede medicinalstatistiske Materiale indsendes gennem Amtslægen til Sundhedsstyrelsen.

§ 13.

Kredslægen har Forpligtelse til vederlagsfrit at behandle fattige og aldersunderstøttede i de Kommuner i Kredsen, for hvilke ingen Kommunelæge er ansat.

§ 14.

Amtslægen er Kredsens autoriserede Retslæge; som saadan foretager han sammen med en anden af Amtmanden udpeget Læge de lovmæssige Obduktioner i Kredsen i Overensstemmelse med en Instruks, der fastsættes af Justitsministeren efter Forhandling med Retslægeraadet og Sundhedsstyrelsen.

Kredslægen er, for saa vidt ingen særlig Arrest- eller Fængselslæge er ansat, forpligtet til at behandle de Arrestanter, der hensidder i Arresthusene i Kredsen.

Hvor særlige Forhold gør det ønskeligt, kan Justitsministeren efter Forslag fra Sundhedsstyrelsen helt eller delvis overdrage de i denne Paragraf og de i §§ 9 og 10 omhandlede Forretninger til en anden Læge, der for saa vidt bliver autoriseret Retslæge for Jurisdiktionen.

III. Lønning og andre Bestemmelser.

§ 15.

Det fastsættes af Justitsministeren, til hvilke af de i Lov 21. April 1914 § 15. 1. Stykke. nævnte Lønningsklasser Kredslægeembederne paa Færøerne skal henhøre.

I Alderstillæg tilkommer der Kredslægerne 200 Kr. hvert 4. Aar indtil 600 Kr. Alderstillægget regnes, uden Hensyn til Lønningsklasse, fra vedkommendes første Udnævnelse til Embedslæge (Fysikus, Distriktslæge, Stadslæge eller Kredslæge).

Amtslægen erholder et pensionsgivende Lønningstillæg af 1000 Kr. aarlig.

Der tillægges Amts- og Kredslægerne Kontorholdsgodtgørelse, hvis Størrelse fastsættes paa Finansloven, og Pension efter de gældende Pensionslove. Naar der til noget Kredslægeembede er henlagt Embedsbolig eller Embedsjord, tilkommer Brugen deraf vedkommende Embedsmand imod, at han forrenter og afbetaler den paa Embedet hvilende Gæld efter de fastsatte Regler, tilsvarende de paa Ejendommen hvilende Skatter og Afgifter og overleverer den til sin Eftermand i forsvarlig Stand ved lovligt Syn. Brugen af Embedsjord eller Embedsbolig kommer ikke i Betragtning med Hensyn til Kredslægernes Pensionering.

Som Regel kan ingen, som er fyldt 40 Aar, for første Gang udnævnes til Kredslæge. Naar en Kredslæge er fyldt 70 Aar, skal han afskediges.

De til Udførelse af lovmæssige Obduktioner fornødne Midler bevilges, for saa vidt de ikke afholdes som Delinkventudgifter, paa Finansloven.

§ 16.

For de Forretninger, Embedslægerne udfører i Medfør af nærværende Lov med dertil sig sluttende Instrukser, tilkommer der dem intet særligt Honorar.

Herfra gælder dog følgende Undtagelser:

- 1) For retsmedicinske Forretninger, krævede til offentlig Brug af dømmende eller administrative Myndigheder, saasom lovmæssige Ligsyn, Obduktioner, Undersøgelser af en Persons Sindstilstand eller Sundhedstilstand og lignende, tilkommer der for hver Forretning med tilhørende Erklæring Embedslægen en Betaling, der som hidtil udredes af Amtsrepartitionsfonden, og som fastsættes til følgende Beløb:

For et lovmæssigt Ligsyn.....	6 Kr.
For en Obduktion.....	12 —
For en Undersøgelse af en Persons Sindstilstand.....	12 —
For en Undersøgelse af en Persons Sundhedstilstand og lignende	6 —
- 2) For Forretninger i Medfør af Lov om Foranstaltninger imod Udbredelse af smitsomme Sygdomme af 29. Marts 1904, jfr. Anordning om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse af 6. December 1912, og Lov om Foranstaltninger til at forhindre den asiatiske Koleras Indbringelse til Færøerne m. m. af 8. Januar 1872 gælder disse Loves Regler, derunder ogsaa Indbefattet Reglerne om Befordringsgodtgørelse og Dagpenge.
 - 3) For Forretninger i Medfør af Lov om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte af 30. Marts 1906 § 12 oppebærer Embedslægen af Amtsrepartitionsfonden 4 Kr. for første Konsultation og 2 Kr. for hver følgende; Bestemmelserne i den nævnte Lovs § 11 forbliver i Kraft.
 - 4) For Forretninger i Medfør af Anordning af 10. Marts 1906, jfr. nærværende Anordning § 10, tilkommer der Embedslægen Betaling efter de hidtil gældende Regler.
 - 5) For Attester til Brug ved Ligbrænding ifølge Lov om Ligbrænding af 1. April 1892 § 3 har Embedslægen Ret til at kræve et Honorar af 4 Kr.

§ 17.

Naar en Embedslæge foretager Embedsrejser ud over 2 km fra sin Bopæl og udenfor den By, hvor han er bosat, tilkommer der ham passende Godtgørelse for Leje af Motorbaad eller Robaad i saadanne Tilfælde, hvor saadan efter Stedets Sædvane og Rejsens Natur almindeligt benyttes. Benyttes Baad ikke, tilkommer der Embedslægen Befordringsgodtgørelse efter en af Justitsministeren fastsat Takst.

I saa Henseende fastsætter Justitsministeren efter indhentede Udtalelser fra Lagtinget og Sundhedsstyrelsen ved en for 3 Aar ad Gangen udfærdiget Bekendtgørelse, hvilken Befordringsgodtgørelse, Embedslægerne kan fordrø, naar ikke særlig Overenskomst er truffet.

Godtgørelsen skal fastsættes til et vist Beløb pr. paabegyndt løbende km, og der skal angives et vist passende Mindste-Beløb for korte Rejser.

I Dagpenge oppebærer en Embedslæge derhos, naar han foretager Embedsrejser af den fornævnte Art, 3 Kr. for Rejser fra 2 til 8 km og 6 Kr. for Rejser udover 8 km.

Befordringsgodtgørelse og Dagpenge udredes som hidtil af Amtsrepartitionsfonden.

§ 18.

Inden en Kredslæge overtager Stillingen som Læge ved nogen under hans Tilsyn staaende Institution, skal han indhente Justitsministerens Tilladelse dertil.

§ 19.

Hvis en Embedslæge ønsker at fritages for sine Embedsforretninger i mere end 2 Dage, skal han indgive Andragende derom til Amtmanden, som om fornødent konstituerer en anden Læge. Hvis Embedslægen ønsker at fritages for længere Tid end en Uge, skal han indgive Andragende derom til Sundhedsstyrelsen, som konstituerer en Læge i hans Sted og uopholdelig underretter Amtmanden om Konstitutionen. I paatrængende Tilfælde foretager Amtmanden fornøden Konstitution og meddeler Permission ogsaa for længere Tidsrum end en Uge.

Hvis Embedslægen ønsker at fritages i længere Tid end 1 Uge, maa han indgive Ansøgning derom til Justitsministeren.

§ 20.

Denne Anordning træder i Kraft den 1. April 1916 og skal genforelægges Rigsdagen inden Udgangen af Aaret 1926.

IV. *Overgangsbestemmelser.*

§ 21.

En nuværende Embedslæge kan beskikkes til Kredslæge uden at have taget den i § 2 omhandlede Embedslægeprøve. Den, der ikke beskikkes til Kredslæge, faar Vartpenge efter Reglerne i Pensionslov af 5. Januar 1851 § 3, jfr. § 4.

Motiver til foranstaaende Forslag.

I Lov Nr. 87 af 21. April 1914 om Embedslægevæsenets Ordning, § 20, bemyndiges Regeringen til ved Anordning at sætte nævnte Lov i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, der ifølge Øernes særlige Forhold maatte findes formaalstjenlige. Ved Skrivelse af 23. Maj f. A. har Justitsministeren anmodet Amtet om fra Lagtinget at indhente en Udtalelse om de Ændringer og Modifikationer i Loven, hvortil der maatte findes Grund. I Henhold hertil har Amt og Fysikat udarbejdet nærværende Forslag, efter at der først fra Fysikaten er blevet indhentet Erklæringer fra Distriktslægerne paa Norderøerne og paa Suderø.

Om Forslagets enkelte Paragraffer skal man anføre følgende:

ad § 1.

Det er en Selvfølge, at Færøerne maa udgøre en særlig Amtslægekreds. En yderligere Inddeling i Lægekrædse vil ikke være paakrævet under Hensyn til Folketallet eller Antallet af Embedslægeforretninger, jfr. saaledes at Antallet af Kredse i det øvrige Danmark efter Loven af 21. April 1914 ikke maa være større end 80 og ved Anordning Nr. 29. af 6. Februar 1915 er fastsat til 76 eller c. 1 Kreds for hver 36000 Indbyggere. Færøerne udgør ogsaa (bortset fra visse Politisager og lignende) en enkelt Retskreds, jfr. Lov 21. Maj 1914 § 1, 1. Stykke in fine. De særlige Forhold her paa Øerne gør det indlertid ønskeligt, at Staten foreløbigt, lige som hidtil, opretholder flere Embedslægepladser her, for derved at give Befolkningen Adgang til kvalificeret Lægehjælp. Efterhaanden som der ansættes Kommunelæger vil flere af Kredslægeembederne kunne ophæves. Det nuværende Distriktslægeembede i Vestmannaeyri bør saaledes efter at der er ansat Kommunelæger paa Vaagø og Ejde i hvert Fald ved den nuværende Distriktslæges Forflyttelse ophæves og eventuelt afløses af en af Stat, Amt og de paagældende Kommuner i Forening lønnet Kommunelæge og ligledes vil Embedslægepladserne i Klaksvig og Tveraa kunne erstattes med Kommunelægepladser, naar der samtidig ansættes Kommunelæger henholdsvis i Fuglefjord og i Vaag, saaledes at altsaa hele Færøerne vil komme til at udgøre en enkelt Lægekreds. Da Ordningen med Ansættelse af flere Kommunelæger

end de nuværende først kan gennemføres naar der fra de paagældende Kommuner — eventuelt tillige fra Amtskommunen — ydes det fornødne Tilskud til Lønning af saadanne og da Ordningen derhos vil kunne gennemføres med mindst Udgift for Statskassen, efterhaanden som de nuværende Distriktslæger forflyttes, da der ellers maa ydes disse Vartpenge, jfr. Forslagets § 21, har man anset det for rigtigst ikke i selve Anordningen om Lægevæsenets Ordning at fastsætte nogen endelig Afgørelse af, hvor mange Lægekredse der skal oprettes, men har henlagt dette Spørgsmaal til en særlig Anordning. — Da Kommunalægepladsen paa Vaagø efter nærværende Forslag indgaar som et normalt Led i Ordningen af Embedslægevæsenet, medens den hidtil, hvor der ingen Udsigt var til en snarlig Nedlæggelse af Distriktslægeembedet i Vestmanhavn, har været i Strid med en fornuftig Ordning af Embedslægeforholdene, idet Staten ikke, saa længe Nedlæggelsen af Distriktslægeembedet i Vestmanhavn ikke var besluttet, tillige kunde understøtte en Kommunalæge i dette Distrikt, vil Staten nu muligvis kunne yde samme Tilskud til Kommunalægen paa Vaagø, som hidtil har været ydet de andre Kommunalæger. — Den foreslaaede Ordning med en Bibeholdelse af flere Embedslægepladser har ogsaa den Fordel, at den giver yngre Læger Lejlighed til at erholde Ansættelse i et af de mindre Kredslægeembeder for saa senere at overgaa til Stillingen som Amtslæge. Det maa normalt anses for det heldigste, at den, der ansættes som Amtslæge, har virket her paa Øerne nogle Aar som Læge, og Bestemmelsen om, at ingen kan opnaa Ansættelse som Kredslæge efter sit fyldte 40. Aar, samt den Omstændighed, at Kommunalægestillingerne ikke kan ventes at blive særligt eftertragtede, vil i nogen Grad kunne modvirke, at virkelig kvalificerede Læger først søger Ansættelse som Kommunalæger og saa senere ansættes som Amtslæge.

ad §§ 2 og 3.

Svarer ganske til Lov 21. April 1915 §§ 2 og 3. — § 2, 1. Stykke, i Loven af 21. April 1914 er udeladt og i Stedet er der i det til 2. Stykke svarende Afsnit af Anordningen optaget en Henvisning til Reglerne i Lov 21. April 1914. § 2, 1. Stykke. Endvidere er Fristen: »Udgangen af 1925«, ændret til: »Udgangen af 1926«, i Overensstemmelse med Anordningens § 20 om Anordningens Revision.

ad § 4.

Som Lov 21. April 1914, § 4, dog at »Amtsrådet« er ændret til »Lagtinget«.

Med Hensyn til de i denne og følgende Paragraf nævnte Instrukser for Amtslægen og for Kredslægerne vil de under 31. Marts d. A. udfærdigede Instrukser for Amts- og Kredslæger i Danmark kunne benyttes, eventuelt med enkelte af Justitsministeriet foretagne Ændringer.

ad §§ 5—12.

Som Lov 21. April 1914 §§ 5—12, dog at de særlige færøske Lovbestemmelser er sat i Stedet for de tilsvarende danske.

ad § 13.

Som nærmere udviklet i Sagen angaaende eventuel Udvidelse af Loven om kommunal Lægehjælp til Færøerne, har man ikke ment at saadan Udvidelse skulde finde Sted. Kun i de Kommuner, for hvilke det er ansat Kommunalæge gør lignende Hensyn sig gældende som nede, har medført, at Reglen om Embedslægernes Forpligtelse til vederlagsfrit at behandle fattige og alderdomsunderstøttede er ophævet. For disse Kommuners Vedkommende foreslaas Reglen derfor ogsaa ophævet paa Færøerne, medens iøvrigt Embedslægernes Forplig-

telser i saa Henseende foreslaas opretholdt. — Efterhaanden som der ansættes flere Kommunelæger og Sygekassebevægelsen breder sig paa Færøerne vil denne Ændring i Reglerne i Lov 21. April 1914 blive af mindre Betydning.

ad § 14.

Da Færøerne kun udgør en enkelt Retskreds, er det formentligt det naturligste at Amtslægen (og ikke som efter Lov 21. April 1914, § 13, Kredslægen) er autoriseret Retslæge for alle Øerne.

I 3. Stykke er der medtaget en Regel om at ogsaa Arbejdet med Vaccination kan overdrages til andre Læger (Kommunelæger). Arbejdet hermed er paa Grund af de store Afstande uforholdsmæssigt stort paa Færøerne og det synes mest praktisk, at det indenfor Distrikter, hvor der er ansat Kommunelæger, overgaar til disse. Disse nyder i saa Fald selvfølgelig den sædvanlige Betaling herfor, jfr. Anordning 10. Marts 1906 og nærværende Forslags § 16, Nr. 4.

Paragraffen er sat sidst i Afsnittet om Embedslægernes Virksomhedsomraade af Hensyn til, at den omhandler saavel Amtslægen som Kredslægerne, medens de nærmest foregaaende Paragraffer (deriblandt den til Lov 21. April 1914, § 14 svarende § 13) handler om Kredslægerne og § 4 udelukkende om Amtslægen.

ad § 15.

I Overensstemmelse med Lov 21. April 1914, § 15, dog at Aldersgrænsen i næstsidste Stykke er sat ned fra 45 Aar til 40, i Betragtning af, at Lægearbejdet paa Færøerne paa Grund af Naturforholdene er særligt anstrengende.

Med Hensyn til Inddelingen i Lønningsklasser henvises til et saantidigt hermed udarbejdet Forslag.

ad § 16.

I væsentlig Overensstemmelse med Lov 21. April 1914, § 16, hvis Nr. 4 og 5 er udgaaet, da de paagældende Love ikke er gældende paa Færøerne og hvis Regel om Betaling for Genpart af Koppeattest er ændret i Overensstemmelse med Anordning af 10. Marts 1906, jfr. Motiverne til nærværende Anordnings § 14.

ad § 17.

Bestemmelsen er i Princippet overensstemmende med Lov 21. April 1914, § 17. — Jfr. det saantidig hermed udarbejdede Forslag til den i Paragraffen nævnte Bekendtgørelse.

ad § 18.

Som Lov 21. April 1914, § 18.

ad § 19.

Reglerne om, at Amtmanden kan meddele Permission i indtil 1 Uge, at Konstitution af en anden Læge i disse Tilfælde ikke ubetinget er nødvendigt, og at Sundhedsstyrelsen kan meddele Permission i indtil 4 Uger, er i det væsentligste overensstemmende med den nuværende Ordning og motiveres dels ved Afstanden til København, dels ved Vanskeligheden ved at faa nogen konstitueret for et kortere Tidsrum, dels endelig ved den lange Tid der hengaar til Rejser frem og tilbage fra Distriktet.

Bilag.

Forslag

til

Bekendtgørelse om Befordringsgodtgørelse for Embedslæger paa Færøerne.

I Henhold til § 17. 2. Stykke, i Anordning om Embedslægevæsenets Ordning paa Færøerne af fastsættes herved for Tiden indtil den 31. Marts 1919 Størrelsen af den Godtgørelse, der tilkommer Embedslægerne paa Færøerne for Rejser, hvor Baad ikke benyttes, til 30 Øre pr. paabegyndt km, dog mindst 3 Kr. pr. Rejse.

Bemærkninger til foranstaaende.

Jfr. Bekendtgørelse Nr. 139 af 11. Maj 1915.

Forslag

til

Anordning om Lægekredse.

I Henhold til Anordning om Embedslægevæsenets Ordning paa Færøerne af § 1 inddeles Færøernes Amtslægekreds i følgende Lægekredse:

- 1) Thorshavns Lægekreds, bestaaende af Sandø og Sydstrømø Sysler, med Undtagelse af Øen Store Dimon, og Næs og Sjøv Sogne i Østerø Syssel.
- 2) Suderø Lægekreds, bestaaende af Suderø Syssel samt Øen Store Dimon.
- 3) Vestmanhavn Lægekreds, bestaaende af Vaagø og Nordstrømø Sysler samt Ejde Sogn.
- 4) Norderøernes Lægekreds, bestaaende af Norderøernes Syssel samt Funding, Andefjord, Fuglefjord og Gøte Sogne.

Den, der beskikkes til Kredslæge i Thorshavns Lægekreds, er tillige Amtslæge.

Motiver til foranstaaende Anordning.

Med Hensyn til foranstaaende Anordning skal man henvise til Motiverne til § 1 i Anordningen om Lægevæsenets Ordning paa Færøerne. De foreslaaede Lægekredse falder ganske sammen med de nuværende Distriktslægeembeder, jfr. dog om Kollefjord Sogn Resol. 27. Septbr. 1883.

Forslag

111

Bekendtgørelse om de færøske Embedslægers Bopæle og Kredslægeembedernes Fordeling i Lønningsklasser.

I Medfør af § 1 i Anordning om Embedslægevæsenets Ordning paa Færøerne af bestemmes det herved, at de Embedslæger, der ansættes i de ved allerhøjeste Anordning om Lægekredse af oprettede Kredslægeembeder, skal have Bopæl som nedenfor angivet.

Samtidigt fastsættes følgende Fordeling af Kredslægeembederne i Henhold til førstnævnte Anordnings § 15:

Lægekredsens Navn	Lønningsklasse	Kredslægens Bopæl
Thorshavns Lægekreds (Amtslæge)	1ste	Thorshavn
Suderø Lægekreds	2den	Tveraa
Vestmanhavn Lægekreds	2den	Vestmanhavn
Norderøernes Lægekreds	2den	Klaksvig

Bemærkninger til foranstaaende.

I Henhold til Lov af 21. April 1914 § 15 lønnes Kredslægeembederne af 1ste Klasse med 3000 Kr., 2den Klasse med 2200 Kr., 3dje Klasse med 1600 Kr. aarligt. I Alderstillæg tilkommer der derhos Kredslægerne 200 Kr. hvert 4. Aar indtil 600 Kr. Amtslægen erholder et pensionsgivende Lønningstillæg af 1000 Kr. aarligt. For Embedsbolig eller Embedsjord gøres intet Fradrag.

Efter de nugældende Regler lønnes Fysikus og Distriktslægerne paa Suderø, Norderøerne samt Vestmanhavn med 2000 Kr. aarlig, hvorhos der tilstaas dem et Tillæg af 200 Kr. for hver 5 Aars Tjeneste, dog at deres Lønning ikke derved kan overstige 2800 Kr. aarlig. Der tilstaas derhos Fysikus og Distriktslægerne Embedsbolig og Fysikus tillige Brug af Embedsjord. Lægen i Vestmanhavn oppebærer et ekstraordinært Tillæg af 1000 Kr., der er rent personligt og ikke tænkes berørt af den her omhandlede Omordning. Naar den nuværende Distriktslæge i Vestmanhavn forflyttes, vil Stillingen blive nedlagt, jfr. Motiverne til Anordning om Lægevæsenets Ordning paa Færøerne § 1.

Som det vil ses, betyder den foreslaaede Ordning en ubetydelig Lønforhøjelse for Distriktslægerne udenfor Thorshavn og en ret betydelig for Amtslægen. -- Af de 76 Kredse i det øvrige Danmark lønnes samtlige 21 Amtslægekredse i 1ste Klasse. Til denne henhører yderligere 10 Kredse, 27 Kredse henhører til 2den Lønningsklasse og 18 til 3dje, jfr. Bek. Nr. 37 af 9. Febr. 1915.

Til lögtingið.

Vit undirskrivaðu lögtingsmenn heita hervið á hitt háttvirda Føroya lögting og biðja tingið taka til umráð at fáa okkara nógaldandi lögtingslóg av 15. apríl 1854 tikna til viðgerðar, broytta og av nýggjum samtykta sum: „Lóg um Føroya lögting og landsstjórn“. Eftir hesi lóg skal lögtingið vera ein samkoma av eina fólkavaldum monnum og lóggevandi í øllum viðurskiftum viðvíkjandi Føroyum serstakliga.

Tað veri okkum loyvt við fáum orðum at siga okkara ætlan um tað mál, vit hervið ynskja at fremja:

I.

Nú aftaná at „Danmarks Riges Grundlov“ er broytt til at vera ein hin frælsasta stjórnarskrá í heimi og so at siga einmælt samtykt á ríkisdegi, er tað meira óhóskandi enn fyrr, at vit í Føroya lögtingi eru so staddir, at vit ikki hava loyvi at velja okkara egna tingformann, men mugu vera noyddir við ein kongligan embætismann til at røkja hetta starv.

Tað er okkum tilfullnar greitt, hvørjar stórfingnar broytingar í Føroya landsstjórn tað vil fáa til úrslit, at amtmáðurin fer frá sum formaður á Føroya lögtingi; tí ikki er verkið fullført, fyrr enn hann eisini er leysur frá tí starvi, sum er at greiða lögtingsins samtyktir av hondum til ríkisstjórnina. Men tað er ikki bert at fáa amtmannin frá hesum starvi; her má verða settur maður í manns stað. Og tá tað starv, amtmáðurin higartil hevur haft í hendi sum lögtingsins formaður, ikki tykist okkum at kunna latast upp í hendurnar á nøkrum manni, sum situr í øðrum embætti, uttan so verður, at tey somu vomm, sum vit við at leggja hesa sak fram fyri tingið royna at sleppa undan, aftur koma at fylgja okkara landsstjórn, vita vit ikki beinari leið at ganga enn at biðja kong um at útnevna ein umboðsmann serliga fyri Føroyar. Tað tykist okkum lagiligast, at hesin umboðsmaður hevur sæti á Føroya lögtingi og loyvi at taka til orða har undir somu treytum sum aðrir tingmenn. Hann skal tó ikki eiga atkvøðisrætt uttan so er, at hann er fólkavaldur tingmaður.

II.

Sum øllum kunnugt, hava nú kvinnur eins væl og menn í Danmark eftir hesi nýsamtyktu grundlógini fingið rætt at velja og vera vald til ríkisdagin; tað tykist okkum tí so ósambarligt, at Føroya kvinnur ikki skulu hava valrætt til lögtingið, tí eins heldur, sum hetta førir tann missmun við sær, at tær eina hava

valrætt til annað av ríkisdagsins tingum (fólkatingið), eftirsum Føroya lögting, ið bert er valt av monnum, velur landstingsmannin fyri Føroyar. Tað er tí stórir tørvur á, at »Lov om Forandring i Lov om Færøernes Lagting» verður broytt til tess, at eisini kvinnur fáa rætt til at velja og vera valdar til lögtingið; men tessvegna, at tær, sum síta valstøðunum fjarri, ikki hava somu nýtslu av valrættinum sum tær, ið síta nærri, nýtast valstaðirnir at verða gørdir fleiri; og tá aðrar smábroytingar eisini tykja okkum tørvuligar, biðja vit lögtingið útvega lógina í síni heild tikna til viðgerðar, broytta í áðurnevnda rættning og skilda bæði frá lögtingslógini og lógini um fólkatingsvalini í Føroyum og samtykta sum eina lóg fyri seg undir navninum: »Lóg um lögtingsvalini í Føroyum».

III.

Tað er eyðsæð, at eitt uppskot til »Lóg um Føroya lögting og landsstjórn» í slíkan mun, sum vit her hava tilætlað, eisini krevur, at aðrar stórfingnar lógir og reglur mugu fáast í lag, sum t. d.:

- 1) Uppskot til reglur fyri, hvørji viðurskifti áðurnevndi umboðsmaður skal hava í hondum.
- 2) Uppskot til lóg um fyriskipan av einum yvirkommunaráð fyri allar Føroyar, sum eigir at fáa til viðgerðar mong av teim málum, sum nú eru lögtinginum til arbeiðstarn í lóggávuarbeiði tess.
- 3) Uppskot til lóg um Føroya skattir og avdráttir. Hvar í skipað verður fyri, hvørjar skattir og avdráttir tann peningagrunnur skal hava í inntøku, sum lögtingið skal ráða yvir.

Í tí vit halda hetta mál krevja at verða umfarið við gøllari umhugsan, lagaligum handalagi og dyggum og grundagóðum lóggæmi, áður enn tað endaliga kann verða samtykt, biðja vit herið hitt háttvirda lögting um, at tað vil kjósa nevnd, sum skal fáa í hendi at útvega uppskot til hesar nevndu lógir.

Tórshavn, Ólavsøkkudag 1915.

R. Rasmussen.

S. P. ír Konoy.

Th. Egholm.

M. A. Winther.

J. Patursson.

J. M. Hentze.

Til Lagtinget.

Vi underskrevne Lagtingsmænd henvende os herved til det højtærede Lagting for Færøerne og bede Tinget om at optage til Overvejelse Spørgsmaalet om at faa vor nugældende Lagtingslov af 15. April 1854 optagen til Behandling, forandret og paany vedtaget som »Lov om Færøernes Lagting og Landsstyre«. Efter denne Lov skal Lagtinget være en Samling af udelukkende folkevalgte Mænd og lovgivende i alle Forhold, som vedrøre Færøerne særskilt.

Det være os tilladt med faa Ord at sige vor Mening om den Sag, som vi herved ønske at fremme:

I.

Nu efterat »Danmarks Riges Grundlov« er ændret til at være en af de mest frisindede Forfatninger i Verden og saa at sige enstemmig vedtagen paa Rigsdagen, er det mere urimeligt end før, at vi i Færøernes Lagting ere saaledes stilledes, at vi ikke have Tilladelse til at vælge vor egen Tingformand, men maa nøjes med en kongelig Embedsmand til at røgte dette Hverv.

Det er os fuldkomment klart, hvilke indgribende Forandringer i Færøernes Landsstyre det vil føre med sig, at Amtmanden gaar fra som Formand i Færøernes Lagting; thi ikke er Sagens Ordning fuldført, førend han ogsaa er skilt af med det Hverv, som bestaar i at ekspedere Lagtingets Vedtagelser til Rigsregeringen. Men det drejer sig ikke blot om at faa Amtmanden skilt af med dette Hverv; her maa sættes Mand i Mands Sted. Og da det Hverv, som Amtmanden hidtil har haft i Hænde som Lagtingets Formand, ikke tykkes os at kunne gives nogen Mand i Hænde, som sidder i noget andet Embede, uden at det bliver saaledes, at de samme Fejl, som vi ved at lægge denne Sag frem for Tinget prøve at slippe fri for, igen komme til at følge vort Landsstyre, vide vi ikke rettere Vej at gaa end at bede Kongen om at udnævne en Ombudsmand (»ombodsmann«) særlig for Færøerne. Det tykkes os bekvæmest, at denne Ombudsmand har Sæde i Færøernes Lagting og Tilladelse til at tage til Orde der under de samme Vilkaar som andre Tingmænd. Han skal dog ikke have Stemmeret, uden saa er, at han er folkevalgt Tingmand.

II.

Som det er alle bekendt, have nu Kvinder lige saa vel som Mænd i Danmark efter denne nylig vedtagne Grundlov faaet Ret til at vælge og blive valgte til Rigsdagen; det tykkes os derfor saa urimeligt, at Færøernes Kvinder ikke skulle have Valgret til Lagtinget, og det saa meget mere, som dette fører det

Misforhold med sig, at de blot have Valgret til det ene af Rigsdagens Ting (Folketinget), eftersom Færøernes Lagting, som kun vælges af Mænd, vælger Landstingsmanden for Færøerne. Der er derfor stor Trang til, at »Lov om Forandring i Lov om Færøernes Lagting« bliver ændret i den Retning, at ogsaa Kvinder faa Ret til at vælge og blive valgte til Lagtinget; men fordi de Kvinder, som bo fjærnere fra Valgstederne, ikke have den samme Nytte af Valgretten som de Kvinder, der bo nærmere, bør Valgstedernes Antal forøges; og da andre Smaaændringer ogsaa synes os nødvendige, bede vi Lagtinget sørge for, at Loven i sin Helhed bliver optagen til Behandling, ændret i førnævnte Retning og skilt baade fra Lagtingsloven og Loven om Folketingsvalgene paa Færøerne og vedtagen som en Lov for sig under Navnet »Lov om Lagtingsvalgene paa Færøerne«.

III.

Det er let at se, at et Forslag til »Lov om Færøernes Lagting og Landsstyre« i en saadan Udstrækning, som vi her have tilsigtet, ogsaa kræver, at andre indgribende Love og Regler maa tilvejebringes, som f. Eks.:

- 1) Forslag til Regler for, hvilke Forhold den førnævnte Ombudsmand skal have med at gøre.
- 2) Forslag til Lov om Oprettelse af et Overkommunalraad for alle Færøerne, som bør faa til Behandling mange af de Sager, som nu sinke Lagtinget i dets Lovgivningsarbejde.
- 3) Forslag til Lov om Skatter og Afgifter, hvori der fastsættes, hvilke Skatter og Afgifter den Pengekasse skal have i Indtægt, som Lagtinget skal raade over.

Idet vi mene, at denne Sag kræver at behandles med nøje Omtanke, tilbørlig Behændighed og med sikker og grundig Lovkundskab, førend den endelig kan blive vedtagen, bede vi herved det højtærede Lagting om, at det vil vælge et Udvalg eller en Kommission (»nevnd«), hvis Opgave det skal være at tilvejebringe Forslag til disse nævnte Love.

Thorshavn, Olaidag 1915.

R. Rasmussen.

S. P. Mr Konoy.

Th. Egholm.

M. A. Winther.

J. Patursson.

J. M. Hentze.

Forslag

til

Lov om Ændring i Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne.

Lovens § 6 skal fremtidig være saalydende:

»Af enhver Bardehval og enhver Tandhval af 36 Fods Længde eller derover, der indbringes til Færøerne, og som er fanget eller fundet fra Skib eller fra Baad, udsendt fra Skib, svares en Afgift af 100 Kr. Af Dele af en saadan afgiftspligtig Hval svares en Afgift af 3 pCt. — dog ikke over 100 Kr. — af den Værdi, hvortil det indbragte af Sysselmannden eller to uvillige Mænd ansættes.

Afgiften er forfalden til Betaling, saa snart vedkommende Hval eller Del deraf er bragt i Land. Den opkræves af Landfogden eller vedkommende Sysselmannd efter Regler, som fastsættes af Justitsministeren. I Opkrævningsgebyr erholder vedkommende Oppebørselsbetjent 1 pCt.

Afgiften kan af Lagtinget nedsættes til det halve for de Stationers Vedkommende, der er villige til at afslutte Kontrakt om Levering af Hvalkød til den færøske Befolkning paa Vilkaar, der af Lagtinget skønnes at være tilfredsstillende.»

Motiver til foranstaaende Forslag.

Ved Lov af 30. Marts 1895 om Hvalfangst under Færøerne indførtes der en Afgift af 25 Kr. af enhver til Færøerne indbragt Bardehval. Denne Afgift foresloges af Lagtinget i 1901 forhøjet til 35 Kr. pr. Hval og samtidigt foresloges der lagt Udførselsafgift paa visse Hvalprodukter, nemlig pulveriseret Hvalkød og Hvalben samt Hvalguano. Regeringen mente imidlertid ikke at kunne tiltræde Forslaget om Udførselsafgift, men forestog Afgiften forhøjet til 40 Kr. pr. Hval. Ved Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1902 § 6 fastsattes Afgiften til 50 Kr. Afgiften svares derhos efter de nugældende Regler ikke alene af Bardehvaler, men ogsaa af Tandhvaler af 36 Fods Længde og derover (Kaskelotter). Afgiften tilfalder — bortset fra Opkrævningsgebyret — forskellige særlige færøske Kasser, jfr. Lov 2. Maj 1902 § 7.

Foruden den fornævnte Afgift til de færøske Kasser har Hvalfangsten hidtil betydet en betydelig Indtægt for Færøerne derved, at den har givet Befolkningen paa Øerne, eller i al Fald store Dele af den, Adgang til at erholde Hvalkød til en i Forhold til Prisen paa andet Kød og paa andre Næringsmidler meget billig Pris. Ved Forlæggelsen af Forslaget til Loven af 1902 regnedes der saaledes

med, at den gennemsnitlige Betaling, der hidtil havde været ydet, udgjorde c. 1 Øre pr. Pd. (Rigsdagstidende 1901—02, Tillæg A, Sp. 4480). *Dette Forhold har imidlertid siden bemeldte Lov forandret sig meget stærkt.* Dels paa Grund af, at Hvalfangsten ved Færøerne i den sidste Tid i det hele har været i Aftagende — i 1902 ansloges den samlede Fangst til omtrent 300 Hvaler aarlig (l. c. Sp. 4481) — og dels ogsaa fordi Bestyrerne for de forskellige Hvalstationer ser sin Fordel i at udnytte Hvalkødet mere rationelt end tidligere, og ofte er i Stand til at erholde større Vederlag ved at udføre Kødet end den Betaling, Befolkningen er vant til at yde, ligesom selvfølgelig Pligten til til enhver Tid at give Befolkningen Adgang til at forsyne sig med Hvalkød kan virke generende paa Stationernes Drift, har der ofte vist sig Utilbøjelighed fra Stationernes Side til at levere Befolkningen Hvalkød, og dette har atter, da der ikke ifølge Lovgivningen paahviler Stationerne nogen saadan Pligt, medført, at Priserne paa Hvalkød er stegne en Del. Ved de to Stationer, der for Tiden er i Drift, Funding og Lopra, er Betalingen saaledes nu fastsat til henholdsvis 10 og 4 Øre pr. kg. Desuden vil det kunne tænkes, at Stationerne i følgende Aar helt vil nægte at levere Hvalkød til Befolkningen, og bortset fra den nuværende ved Verdenskrigen fremkaldte ekstraordinære Situation vil man ikke kunne skride ind mod de paagældende Stationer i den Anledning.

En Lovændring, hvorved det paalagdes Hvalstationerne at levere Hvalkød for en vis fastsat Pris, er formentlig lidet praktisk. Det synes rimeligt, at Prisen i nogen Grad retter sig efter den paagældende Vares Værdi i Handel og Vandel, men navnlig vil det være vanskeligt i en Lovregel at fastsætte, i hvilket Omfang Pligten skal paahvile Stationerne. Befolkningens Adgang til at erholde Hvalkød bør ikke udøves paa en saadan Maade, at den bliver til væsentlig Ulempe for Stationernes Drift. Omvendt er det af stor Betydning, at der fra Stationernes Side vises Imødekommenhed i Retning af at hjælpe med til, at de, der ønsker Hvalkød, erholder dette saa snart som muligt, og i saa god Tilstand som muligt. Begge Parter synes derfor at være bedst tjent med, at Forholdet ligesom hidtil principielt søges ordnet ad Frivillighedens Vej. For imidlertid at undgaa, at Prisen stadigt forhøjes, og for i det hele at gøre det muligt for det offentlige under Forhandlingerne om Levering af Hvalkød at kunne yde Stationerne en vis Erstatning for det Tab, de eventuelt lider ved at levere Hvalkød til Befolkningen, har Amtet udarbejdet nærværende Forslag. En Forhøjelse af Hvalafgiften til det dobbelte vil formentlig særdeles vel kunne forsvares og maa i og for sig anses for ønskelig af Hensyn til den de færøske Kasser tilflydende Indtægt. Den vil dog sandsynligvis næppe i noget Tilfælde træde i Virksomhed, da saavel Befolkningen som Stationerne normalt vil være interesserede i, at der indgaas Overenskomst om, at Afgiften nedsættes til det halve, mod at samtidigt Priserne for Hvalkød nedsættes. Paa den anden Side yder Afgiftens fastsættelse til 100 Kr. Stationerne en Garanti mod Vilkaarlighed fra de færøske Myndigheders (Lagtingets) Side, idet det staar dem frit at vælge at betale den fastsatte Afgift, og nægte at levere Hvalkød paa de af Lagtinget opstillede Vilkaar.

Der er i den senere Tid forskellige Steder gennemført Love om Forbud mod Hvalfangst, jfr. saaledes for Islands Vedkommende Lov 22. November 1913 (Tillæg Nr. 90). Der næres imidlertid her paa Øerne intet almindeligt Ønske om, at tilsvarende Regler for Øjeblikket skal indføres for Færøernes Vedkommende.

Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902, § 1, er ændret ved Lov Nr. 279 af 6. December 1912.

Udvalgsbetænkning

angaaende

- 1) Lov om Skibes Dybgaaende og Lastelinie, 2) Lov om Tilsyn med Sejlskibe m. m. og 3) Lov om Tilsyn med Dampfartøjer m. m.
- — —

Samtlige disse Sager blev behandlede indgaaende af Lagtinget i Samlingen 1909, jfr. Lagtingstidende 1909, Side 99—106 og Bilag Nr. 8. Sidstnævnte Sag har derhos været behandlet i Tinget i 1903 og i 1904, jfr. Lagtingsberetningerne for 1903, Side 58, og for 1904, Side 58.

I 1909 indstillede Tinget, at de tre nævnte Love skulde udvides til at gælde paa Færøerne med visse Lempelser. Siden da er der imidlertid foretaget Ændringer i Lovene om Tilsyn med Sejlskibe m. m. og om Tilsyn med Dampfartøjer m. m., henholdsvis ved Lov Nr. 130 af 29. April 1913 og ved Lov Nr. 2 af 3. Januar 1911, og Justitsministeriet har som Følge heraf paany (ved Skrivelse af 5. Juli 1913) forelagt Lagtinget alle de ovenfor nævnte Sager, hvoraf endnu ingen er ordnet for Færøernes Vedkommende.

Disse Sager har derefter foreligget til Behandling i Lagtinget i Aaret 1913 (Tidenden Side 122) og i 1914 (Tidenden Side 6). I 1913 blev Sagerne udsat til næste Aar og i 1914 fandt ogsaa en saadan Udsættelse Sted, idet Amtmanden saamtidig anmodedes om at give Færøernes Skipperforening, Føroya fiskimannafelag og Færøernes Rederiforening Lejlighed til gennem et Udvalg, eventuelt sammen med Amtmanden, at udtale sig om Sagen. Den sidstnævnte Forhandling er imidlertid ikke kommen i Stand.

Udvalget, der har gennemgaaet de til Sagerne hørende Love, Bekendtgørelser og andre Aktstykker, deriblandt Færø Amts Skrivelse af 11. August 1913 til Lagtinget, mener, at det er magtpaaliggende, at de omhandlede Love tilligemed de til samme hørende Bekendtgørelser blive udvidede til Færøerne snarest muligt med de fornødne Ændringer, samt, at de Foranstaltninger, som blive nødvendige i den Anledning, saamtidig sættes i Værk. Iøvrigt skal man med Hensyn til hver Sag for sig udtale følgende:

I. *Angaaende midlertidig Lov Nr. 114 af 14. Maj 1909 om Skibes Dybgaaende og Lastelinie.*

Siden Sagens Behandling i Tinget ifjor er fremkommet en Skrivelse af 20. Februar d. A. fra Justitsministeriet, hvortil slutter sig en Afskrift af en Skrivelse af 9. s. M. fra Handelsministeriet.

Af disse Skrivelser fremgaar, at Regeringen ikke anser det for muligt paa nærværende Tidspunkt ved Henvendelse til den engelske Regering at opnaa en særlig for færøske Fartøjer gældende Ordning med Hensyn til Anløb af og

Udklarering fra engelske Havne. Derimod vil der blive holdt Adgang aaben for færøske Skibe til at erholde Lasteliniemærker paasat og Fribordsbrev udstedt under Ophold i Havne nede i Kongeriget i samme Omfang, som for de der hjemmehørende Skibe.

Udvalget skal særlig henvisse til, hvad der er anført angaaende denne Sag i Færø Amts Skrivelse af 11. August 1913 til Lagtinget. Ifølge det af de engelske Myndigheder i 1909 givne Tilsagn har færøske Fiskerskibe, uanset at de ikke er forsynede med Lasteliniemærker, hidtil uhindret kunnet anløbe engelske Havne, selv om de ikke kommer direkte fra Fiskepladserne, saafremt de kun medfører deres egen og andre færøske Skibes Fangst og paa Tilbagevejen kun medtage Kul og Varer til Rederens og Mandskabets personlige Brug og ikke er lastet dybere, end tilladt efter de engelske Regler herom. Selv under Forudsætning af, at denne Dispensation vedblivende staar ved Magt (hvilket paa Grund af Krigssituationen i Øjeblikket er uklart), medfører det dog en betydelig Ulempe, at Skibene ikke er forsynet med Lasteliniemærke, idet de derved udelukkes fra at medtage Handelsvarer til Færøerne og det endog, ifølge et fra Færøernes Skipper- og Navigatorforening indsendt Andragende, ofte har vist sig vanskeligt at faa Skibene forsynet med behørig Ballast til Hjemrejsen. Ifølge den førnævnte Skrivelse af 20. Februar d. A. fra Justitsministeriet vil færøske Skibe nu kunne blive forsynede med Lasteliniemærke under Ophold nede i det øvrige Danmark.

For at Ordningen kan blive fuldt forsvarlig, er det imidlertid af Vigtighed, at der træffes Foranstaltning til, at Skibe kan blive forsynede med Lasteliniemærker paa Færøerne. Saalænge saadanne Foranstaltninger ikke er truffet, bør Loven formentlig ikke udvides til Færøerne, idet det ikke bør paalægges som en Pligt, at ethvert Skib skal foretage en Rejse ned til en Havn i det øvrige Land for at faa Lasteliniemærke paasat. Hvorvidt det bliver muligt at iværksætte Foranstaltninger til Lasteliniemærkers Paasættelse paa Færøerne for nærværende Tid, ser Udvalget sig ikke i Stand til at afgøre. Der er herom brevvekslet mellem Amtet og de paagældende Kegeringsmyndigheder, uden at dette har medført noget endeligt Resultat.

Med Hensyn til nedenanførte Forslag Punkt 4 til § 5 bemærkes, at man anser det for givet, at Ministeriets eller Amtets Tilladelse til vedkommende Afvigelse knyttes til visse Betingelser, men herom synes der ikke at være Anledning til at træffe Forskrifter i selve Loven.

Forslag.

Af Udvalget.

A. Lagtinget foreslaar, at midlertidig Lov Nr. 114 af 14. Maj 1909 om Skibes Dybgaaende og Lastelinie, saasnart der er truffet en Ordning, hvorefter Lasteliniemærke kan anbringes paa Færøerne, sættes i Kraft paa Øerne med følgende Lempelser:

1. I § 1, 2. Linie, ændres »1. Oktober 1909« til »et Tidspunkt, der fastsættes af Ministeren for Handel og Søfart.«
2. I § 3, 2. Linie, ændres »Toldvæsenet« til »Politiet«.
3. I § 4, 3. Stk., ændres »i København under Sø- og Handelsretten og udenfor København under Søretten« til »under Søretten«.
4. Til § 5 føjes: »Derhos skal Amtmanden være bemyndiget til for et i hvert enkelt Tilfælde fastsat Tidsrum, dog ikke udover 2 Maanedes, at tilstaa Afvigelser fra disse Bestemmelser.«
5. I § 7 sættes i Stedet for »Lov Nr. 16 . . . s. A.« de tilsvarende for Færøerne gældende Bestemmelser.
6. § 8, 2. Stk. udgaar.

B. Lagtinget foreslaar, at Anordning Nr. 232 af 28. Septbr. 1909 angaaende Skibes Dybgaaende og Lastelinie udvides til Færøerne, saasnart den under A. nævnte Anordning er traadt i Kraft, med følgende Lempelser:

1. I § 1 ændres »1. Oktober 1909« til »den Dato, paa hvilken Loven om Skibes Dybgaaende og Lastelinie udvides til Færøerne«.

2. I § 3 udgaar 4. Stk.

3. I § 8, 1. og 2. Linie, ændres »efter den . . . Toldvæsenet« til »afgaar til eller ankommer fra fremmed Havn, skal Politiet«. Ordet »Toldvæsenet« i §ens 2. og 3. Stk. ændres derhos til »Politiet«.

4. § 9, 1. Stk., affattes saaledes:

»Dersom det ved Undersøgelsen ifølge § 8 viser sig, at Skibet ikke er forsynet med Lasteliniemærker og Fribordsbrev, eller at Skibet er lastet i Strid med Bestemmelsen i § 7, og Politiovrigheden (Landfogden eller udenfor Thors-havn vedkommende Syssemand) skønner, at Overlastningen medfører øjensynlig Fare for Skibets, Besætningens eller Ladningens Sikkerhed, vil Skibet være at standse og maa ikke afgaa uden Politiovrighedens Tilladelse«.

5. I § 10, 1. Stk., ændres »Lov Nr. 16 af 1903« til »Lov Nr. 2 af 3. Januar 1911«, hvorhos i samme Stk. »Lov Nr. 115 af 14. Maj 1909« ændres til »Lov Nr. 130 af 29. April 1913«.

6. Til § 10 føjes: »Handelsministeriet kan ogsaa bemyndige andre Personer til at udføre disse Forretninger«.

7. I § 13, 2. og 3. Linie, sættes i Stedet for »§ 31 . . . s. A.« de tilsvarende for Færøerne gældende Bestemmelser.

8. Til § 14 føjes: »eller for hvilke Ministeren eller Amtet i Henhold til Anordning . . . har meddelt Dispensation«.

C. Lagtinget foreslaar, at de under A. og B. nævnte Anordninger affattes saaledes, at enhver Paragraf eller Stykke af en Paragraf, hvori der foretages en Ændring, optrykkes i Anordningen i sin Helhed, saafremt man ikke finder det heldigere at optrykke Anordningerne i deres Helhed.

II. *Angaaende Lov Nr. 115 af 14. Maj 1909 om Tilsyn med Sejlskibe m. m., saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 130 af 29. April 1913.*

Loven af 29. April 1913 har kun foretaget mindre indgribende Ændringer i de Regler, som fastsattes ved Loven af 1909 i dennes oprindelige Affattelse.

Der ses ikke, efter at Loven af 29. April 1913 traadte i Kraft, at være udstedt nogen Bekendtgørelse angaaende nærmere Forskrifter for Tilsynet med Sejlskibe m. m., hvorfor man antager, at Bekendtgørelsen herom af 30. December 1909 endnu gælder, dog med de Ændringer, som ere en Følge af den nye Lov.

Loven omfatter (§ 1) ethvert dansk Skib eller Dæksfartøj, der farer fra eller mellem Havne og Steder i Kongeriget, og som til Fremdrivning eller andet Formaal ikke benytter Damp eller anden Maskinkraft.

Ifølge Oplysninger, som Udvalget har indhentet ved Landfogderiet, er der for Tiden hjemmehørende paa Færøerne ialt 155 Sejlskibe paa 20 Tons Brutto og der over, og ingen Sejldæksfartøjer under 20 Tons Brutto.

De nævnte Skibe er alle Fiskeskuttere. Disse drive Fangst baade ved Færøerne og Island. Fiskeriet begynder almindeligvis først i Marts Maaned. En Del af Kutterne (næsten udelukkende fra Suderø) pleje straks at afgaa til Islands Sydkyst. De øvrige driver Fiskeriet omkring ved Færøernes Kyst, tildels paa »den færøske Banke«. Senere foregaar Fiskeriet udelukkende ved Island (mest omkring Nordøstkysten). Skibene kommer gerne tilbage til Færøerne i Slutningen af September og først i Oktober. Derefter pleje flere af dem, men dog ikke nær alle, at foretage en Tur til København eller en britisk Havn for at sælge Fangst m. m. Herfra kommer de tilbage i November og blive da aftaklede og fortojede i Havn her, indtil Fiskeriet begynder igen næste Aar (i Marts).

Udvalget mener, at det i Betragtning af de store Krav, der stilles til Skibenes Sedygtighed, derunder til deres Udrustning, vil være rigtigt og hensigtsmæssigt, at ethvert Sejlskib og Sejldæksfartøj, hvormed der drives Fiskeri, bør synes hvert Aar, inden det gaar i Fart, med Hensyn til de i Lovens § 2 ommeldte Fordringer, hvilket Syn saa vidt muligt tillige bør omfatte Rorlækkerne,

medens det i § 10, 2. Stykke, omhandlede *Eftersyn* af Skibets Bund bør foregaa med mindst 3 Aars Mellemrum, saaledes at saavel Syn som Eftersyn i det paa-gældende Aar finder Sted, inden Skibet gaar i Fart. — De aarlige Syn vil omfatte alt, som kan besigtiges, naar Skibet flyder paa Vandet, medens Synet hvert tredje Aar forudsættes at skulle foretages paa Bedding (eller i Dok), hvor en nærmere Undersøgelse af Skrogets udvendige Side kan udføres. Man tillægger det stor Betydning, at det først ommeldte Syn bliver foretaget aarlig, inden Fiskeriet begynder. Hvad Skroget angaar, har det været en Regel for de Fiskerskibe, der er forsikrede i de lokale gensidige Forsikringsforeninger, at Eftersyn sker hvert tredje Aar, og dette synes at være tilstrækkelig betryggende. Ved den første Paamonstring af Mandskab hvert Aar vil der da være at godtgøre for vedkommende Myndighed, at det eller de foreskrevne Syn har fundet Sted, jfr. § 12.

Synet og Eftersynet bør foretages inden Fiskeriet begynder i det paa-gældende Aar. Dog vil det ikke være nødvendigt, at Synet just sker i samme Kalenderaar, naar det blot foregaa i Løbet af den Tid om Vinteren, da Skibene ere oplagte (vinterfortøjede). I Praksis vil dette forme sig saaledes, at *Raderne efterhaanden som Redskaber m. v. er bragt i Orden (om Vinteren) vil lade Syn foretage*, saaledes at Synet af samtlige Skibe paa vedkommende Plads kan være tilendebragt, inden Fiskeriet begynder. Synet ved det enkelte Skib maa kunne foretages til flere forskellige Tidspunkter, uden at Omkostningerne herved forøges. For Skibsbundens Vedkommende maa Eftersynet ske paa Bedding (eller i Dok) en Gang i Løbet af Perioden, efter Omstændighederne f. Eks. i Tidsrummet Oktober—December. Udvalget har søgt at affatte nedenstaaende Ændringer under A og D i Overensstemmelse med foranførte. Skulde dette ikke fuldt ud være lykkedes, maa de eventuelt yderligere fornødne Ændringer tilføjes.

Til at udføre Synene maa der ansættes Synsmænd med Stedfortrædere i de Havne, hvor Skibe oplægges om Vinteren, eller i Nærheden af disse (§ 9), jfr. nedenfor under B. Derhos forudsættes Syn ogsaa at kunne foregaa ved Hjælp af Statens Fiskerikontrol (§ 7, 3. Stk.).

Derimod vil man ikke anbefale, at det tillades, at det Syn, som foretages ved Foranstaltning af de lokale gensidige Forsikringsforeninger, kan erstatte de i Loven befalede Syn, idet de førstnævnte Syn ikke fuldtud kan sammenlignes med de Syn, der foretages af statsanerkendte Klassifikationsselskaber (jfr. Lovens § 6, 2. Stk.). — Denne Bemærkning kan undertegnede Dahl dog ikke tiltræde, hvorfor jeg stiller Forslag i modsat Retning.

Udvalget forudsætter, at Synsmænd og Stedfortrædere ansættes paa vedkommende Steder i saadant Antal, at Syn og Eftersyn af de paa hvert Sted oplagte (vinterfortøjede) Skibe kan foregaa uden nogen Forsinkelse i Skibenes Drift.

Man mener, at det i Almindelighed vil blive for bekosteligt og omstændeligt at benytte Orlogsværftets Prøvekammer til Undersøgelse af Skibsløys og Kompasser (§ 5), og at det derfor ikke kan foreskrives, at saadanne *skulle* godkendes af dette Prøvekammer. Der bør kunne aabnes Adgang til Undersøgelse af Skibsløys og Kompasser samt andre nautiske Instrumenter ved Orlogsværftets Prøvekammer, og Undersøgelse kan kun gøres tvungen, for saa vidt den kan foregaa paa Færøerne. *En efter Omstændighederne tillæmpet Ordning af en Undersøgelse paa Færøerne* maa kunne iværksættes af Regeringen.

Udvalget anser det for nødvendigt at tilvejebringe Regler for Sejlskibes Forsyning med Baade, men samtidig maa man henlede Opmærksomheden paa de Vanskeligheder, der frembyde sig, naar Talen i denne Henseende er om Fiskerskibe. Af Hensyn til Fiskeriet er det af Vigtighed, at disse Skibes Dæk belemres saa lidt som muligt. Man kan derfor vanskelig have mere end een Baad paa Dækket af et Fiskerskib og at anbringe Baade paa anden Maade end paa Dækket lader sig ikke godt gøre. Baaden bør derhos være let at sætte i Vandet, da der til Tider er hyppig Brug for Udsætning af denne. Brugen af egentlige Redningsbaade eller tunge Joller er allerede af den Grund vanskelig at foreskrive. Som Følge af Fiskerskibenes Bygning og den Fart, hvori de benyttes, er de til

Tider meget udsatte for at faa Søer ind over Dækket. Ogsaa af Hensyn hertil er det af Betydning, at Dækket ikke belastes mere end højst nødvendigt.

Sædvanligvis benytte Fiskerskibene kun en Baad, der er af Størrelse omtrent midt imellem de sædvanlige Firemandsfarerbaade og Seksmandsfarerbaade. Disse kan under Vejrforhold, der ikke er ligefrem ugunstige, rumme indtil 12 Mand, men Skibsbesætningen bestaar undertiden af en Del flere, indtil c. 18 Mand, og følgelig savnes der undertiden Plads i Baaden for hele Besætningen. Dette sidste er ret uheldigt, og man mener derfor, at ethvert Sejlskib eller Sejlfartøj i Fiskerifart bør være forsynet med en eller flere Baade, som er tilstrækkelige til at rumme hele Besætningen. Den eller disse Baade bør være af almindelig forsvarlig Beskaffenhed og forsynede med fornødne Redskaber, alt efter Sædvane her paa Øerne. Derimod bør der ikke kræves Redningsbaad eller lignende, som er uforøneligt med Skibenes Anvendelse til Fiskeri (jfr. foran). Det vil forøvrigt være vanskeligt nok at have mere end en Baad ombord, men man tænker sig, at Kravet herom vil kunne fyldestgøres enten ved, at Baadene stilles indeni hinanden, eller ved at den ene Baad er til at klappe sammen.

Udvalget skal henlede Opmærksomheden paa Lovens § 6, 1. Stk., der gaar ud paa, at Lovens Bestemmelser om Skibets Bygning og Indretning ikke er gældende for Skibe og Fartøjer, som ved Lovens Ikrafttræden er danske, men altsaa kun kommer til Anvendelse for Skibe og Fartøjer, der bliver byggede eller indførte til Landet senere.

Endvidere skal man henlede Opmærksomheden paa samme Paragrafs 3. Stk., hvorefter Ministeren for Handel og Søfart kan tilstaa Afvigelser fra Loven, bl. a. for Skibe og Fartøjer, som gaar i særlig Fart eller er under 5 Tons.

Iøvrigt skal bemærkes:

Til Lovens §§ 14 og 18: Der findes intet særligt Toldvæsen paa Færøerne, og der foregaar ingen egentlig Udklarering her.

Til Lovens § 24: Det daglige Underhold paa Rejser paa Færøerne nødvendiggør ikke saa høje Dagpenge, som fastsat i Loven.

Ifølge den af Udvalget foreslaaede Affattelse af § 30 vil efternævnte Udtryk i Loven være at forstaa saaledes:

a) Ved Dæksfartøj forstaas ethvert Fartøj, der ifølge Fartøjets Maalingsdokument i hele sin Længde ved Dæk er beskyttet mod Søens Indtrængen.

b) Ved »Kystfart« forstaas den Fart, som udelukkende foregaar mellem Havne paa Færøerne.

c) Ved »indskrænket Fart« forstaas den Fart, som foregaar udenfor Kystfart ved Færøerne i Sigte af Øerne, jfr. Lov Nr. 40 af 25. Marts 1892 om Søneringen § 19, 1. Stk. (herunder altsaa alt Fiskeri i Sigte af Øerne). »Fart udenfor indskrænket Fart« bliver altsaa al Fart, der falder udenfor den under b og c nævnte.

d) Som »søgaende« betegnes ethvert Skib eller Dæksfartøj, der sejler udenfor Kystfart.

e) Ved »Tons« forstaas Registertons Brutto. Angaaende Forstaaelsen af »Hovedreparation« se § 30 i Slutningen.

Forslag.

Af Udvalget.

A. Lagtinget foreslaar, at Lov Nr. 115 af 14. Maj 1909 om Tilsyn med Sejlskibe m. m., saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 130 af 29. April 1913, udvides til at gælde paa Færøerne med følgende Lempelser:

1. I § 1, 2. Linie, ændres Ordene »i Kongeriget« til »paa Færøerne«.
2. I § 2, r, 1. Linie, ændres »Skagen« til »den indskrænkede Fart«.
3. I § 2, t, 1. Linie efter »Bestemmelser« tilføjes »samt af nærværende Anordning og de sig dertil sluttende Bestemmelser«.

4. § 5 affattes saaledes:

»Skibsllys og Kompasser samt andre nautiske Instrumenter — saasom Seks-

tanter, Kronometre og Barometre — i de i § 1 ommeldte Skibe og Fartøjer, kunne undersøges af Orlogsværftets Prøvekammer.

Ministeren skal derhos træffe Foranstaltning til, at der paa Færøerne, saa snart Omstændighederne tillade, for Statskassens Regning kan foretages sagkyndig Undersøgelse af Skibsllys og Kompasser, eventuelt ogsaa af andre nautiske Instrumenter. Naar denne Foranstaltning er truffet, skulle Skibsllys og Kompasser i de i § 1 ommeldte Skibe eller Fartøjer, der efter denne Lovs Ikrafttræden sættes i Bygning paa Færøerne eller indføres til Øerne fra Udlandet, eller hvis Skrog underkastes en Hovedreparation, samt Skibsllys og Kompasser, som efter denne Lovs Ikrafttræden anskaffes eller underkastes en større Reparation, prøves og godkendes efter Regler, som fastsættes af Handelsministeriet.

Størrelsen af Afgiften for Undersøgelserne paa Færøerne fastsættes af Handelsministeren.

Af et Mindretal (Dahl).

5. Til § 6, 2. Stk., føjes: Dette skal ogsaa gælde med Hensyn til de Skibe og Fartøjer, som er underkastede Syn efter Regler, der gælde for gensidige Forsikringsforeninger, som maatte blive godkendte af Handelsministeren, saa længe Fristen for Synets Gyldighed ikke er udløbet.

Af Udvalget.

6. I § 7, 1. Stk., b, 1. Linie efter »Passagerer» tilføjes »eller benyttes til Fiskeri».

7. I § 7 tilføjes efter 1. Stk. (»ogsaa i de mellemliggende Aar») følgende nye Stk.:

»Det omhandlede Syn af Fiskerskibe eller Fiskerfartøjer skal foretages, inden Skibet eller Fartøjet benyttes til Fiskeri i det paagældende Kalenderaar, og efter at det sidst har været anvendt til saadant Brug. Denne Bestemmelse gælder dog ikke for det i 10, 2. Stk., omhandlede Eftersyn.

8. I § 8, 2. Stk., ændres »Politivirigheden» til »Politiet».

9. I § 9, 1. Stk., 3. Linie, udgaar »i Kongeriget».

10. I § 9, 2. Stk., 1. Linie, ændres »denne Lov» til »Lov Nr. 115 af 14. Maj 1909, saaledes som den er ændret i Henhold til Lov Nr. 130 af 29. April 1913», hvorhos der i 2. Linie efter »Bestemmelser» tilføjes »samt nærværende Anordning og de Bestemmelser, som slutte sig til samme».

11. I § 10, 2. Stk., Linie 5, ændres »Politivirigheden» til »Landfogden eller udenfor Thorshavn vedkommende Sysselmand».

12. I § 12, 1. Stk. . . . 1. Linie, ændres »Politivirigheden paa Skibets Hjemsted» til »Landfogden».

13. I § 12, 2. Stk., 2. Linie, ændres »Politivirigheden» til »Politiet», hvorhos »Øvrigheden» i 4. Linie ændres til »Politiet».

14. I § 13, 1. Linie, ændres »Politivirigheden» til »Landfogden».

15. I § 14 foretages følgende Ændringer:

a. I 1. Linie ændres »Toldvæsenets Embedsmænd og Betjente maa kun udklarere» til »Vedkommende Karantænenmyndighed skal paase, at . . .»

b. I 2. og 3. Linie ændres »saafremt» til »ikke afsejler, medmindre».

c. I 3. Linie ændres »Politivirigheden» til »Politiet».

d. I 5. Linie ændres »Toldvæsenet» til »Karantænenmyndigheden».

16. I § 15, 2. Linie, ændres »Ministeren for Handel og Søfart» til »Amtmanden».

17. I § 16, 1. Linie, ændres »Politivirigheden» til »Landfogden».

18. I § 17, 1. Linie, ændres »Politivirigheden i en Jurisdiktion» til »Landfogden».

19. § 18 affattes saaledes:

»Naar Landfogden har begæret Syn afholdt i Henhold til § 12, 1. Stk., § 16 eller § 17 og herom har underrettet Løberen af vedkommende Skib eller Fartøj, maa dette ikke afsejle, forinden Politiet har givet Samtykke dertil.»

20. I § 22, 1. Linie, rettes »Politivirigheden« til »Landfogden«.
21. I § 24, 3. Linie, rettes »8 Kr.« til »2 Kr.«.
22. I § 29, 4. Stk., Linie 1 og 2, ændres »i København under Sø- og Handelsretten, udenfor København under Sørættens« til »under Sørættens«.
23. I § 30 ændres »a. — enten i Farvande . . . Indsøer og lignende« (7.—11. Linie) til »udelukkende mellem Havne paa Færøerne«.
24. § 31, 1. Stk. affattes saaledes:
»Denne Anordning træder i Kraft den . . .«
Paragraffens 2. Stk. udgaar.

B. Lagtinget foreslaar, at der ansættes Synsmænd og Stedfortrædere for disse i Henhold til Lovens § 9 i Thorshavn, Skaalefjord, Vestmanhavn, Klaksvig, Fuglefjord, Trangisvaag og Vaag.

C. Lagtinget foreslaar, at der ved Regeringens Foranstaltning træffes en Ordning, hvorved der paa Færøerne kan foretages en Undersøgelse af Skibsllys og Kompasser, eventuelt tillige af andre nautiske Instrumenter, der saa vidt Omstændighederne tillade, kan svare til Undersøgelsen ved Orlogsværftets Prøvekammer.

D. Lagtinget foreslaar, at Bekendtgørelse Nr. 266 af 30. December 1909 angaaende nærmere Forskrifter for Tilsynet med Sejlskibe m. m., jfr. Bekendtgørelse Nr. 177 af 12. Juli 1910, sættes i Kraft paa Færøerne med følgende Lempelser:

1. Datoen »1. Januar 1910« i § 2, 2. Stk., § 9, 10. Stk., § 10, 3. og 4. Stk., § 11, 2. Stk., § 30 og § 34 ændres til den Dato, da Bekendtgørelsen træder i Kraft.

2. I § 9 affattes 18. Stykke (»Baade til Skibe i Kystfart . . . Øsekar«) saaledes:

»Baade til Skibe i Kystfart skulle være forsynede med Fangline, det fulde Antal af Aarer med Tilbehør, Lænsprop og Pøs eller Øsekar.«

3. I § 9, 19. Stk., 4. og 5. Linie, ændres »Tilbehør af Aarer . . . eller Øsekar« til »Antal af Aarer med Tilbehør, Lænsprop og Pøs eller Øsekar«.

4. Til § 9 føjes:

»Foranførte Bestemmelser gælde ikke for Fiskerskibe og Fiskerfartøjer. Disse skulle være forsynede med Baad (Baade) af tilstrækkeligt Rumindhold til at optage alle ombordværende Personer og forsynede med det fornødne Tilbehør efter de for Baade til Skibe i Kystfart gældende Regler.

Amtmanden skal være berettiget til at tilstaa Undtagelser for en enkelt Rejse ad Gangen med Hensyn til et Skibs Forsyning med Baade. Dette gælder kun, naar et Skib, der i Almindelighed anvendes til Fiskeri eller gaar i Kystfart, undtagelsesvis for kortere Tid sejler udenfor den indskrænkede Fart uden at benyttes til Fiskeri«.

5. I § 16, 1. og 2. Linie, rettes det i Parenthes anførte til »(jfr. § 14 i Reglement Nr. 42 af 25. Februar 1913 . . . og for færøske Fiskerskibes Vedkommende nævnte Reglement § 19 og Reglement Nr. 249 af 6. November 1893, Stykke II)«.

6. I § 17 rettes »i Fart udenfor Skagen« til »udenfor den indskrænkede Fart«.

7. I § 22 affattes 1. og 2. Stk. saaledes:

»Saa snart Ministeren for Handel og Søfart har truffet Foranstaltning til, at der paa Færøerne kan foretages sagkyndig Undersøgelse af Skibsllys og Kompasser, skulle Skibsllys og Kompasser i Skibe eller Fartøjer, der efter d. . . . (Lovens Ikrafttræden) sættes i Bygning paa Færøerne eller indføres til Øerne fra Udlandet, eller hvis Skrog underkastes en Hovedreparation, prøves og godkendes efter Regler, som fastsættes af Handelsministeren.

Ligeledes skulle Skibsllys og Kompasser, der anskaffes efter den nævnte Dag, eller som ere blevne underkastede en Reparation, som kan have Indflydelse

paa Skibslysenes Synsvidde og Synsvinkel eller paa Kompassernes nøjagtige Visning, prøves og godkendes paa tilsvarende Maade.*

8. I § 23, 1. Stk., affattes Punkt b. saaledes:

b. for saa vidt det befordrer over 12 Passagerer eller benyttes til Fiskeri og ellers een Gang i Løbet af hvert andet Aar.

9. I § 31, 1. Stk., ændres »Politivirigheden i den Jurisdiktion, hvor Synet er afholdt« til »Landfogden og udenfor Thorshavn til Sysselmanden eller Sognefogden.*

10. § 31, 2. Stk., affattes saaledes:

Efter Udgangen af hver Maaned anviser Landfogden Synsmanden (Stedfortræderen) det i Sejlskibstilsynsloven § 20 b omhandlede Vederlag.

11. I § 33 ændres »a. enten i Færvande . . . Indsøer og lign.* (7.—11. Linie) til »udelukkende mellem Havne paa Færøerne.*

12. § 34 affattes saaledes:

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den . . .

F. Lagtinget foreslaar, at de under A. og D. nævnte Anordninger affattes saaledes, at enhver Paragraf eller Stykke af en Paragraf, hvori der foretages en Ændring, optrykkes i Anordningen i sin Helhed.

III. *Angaaende Lov Nr. 16 af 13. Februar 1903 om Tilsyn med Dampfartøjer m. m. saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 2 af 3. Januar 1911.*

Der er heller ikke ved Loven af 3. Januar 1911 foretaget indgribende Ændringer i de for Tilsynet med den paagældende Art Skibe m. v. tidligere gældende Regler.

Loven omfatter ethvert Skib eller Fartøj, der til Fremdrivning eller andet Formaal benytter Damp eller anden Maskinekraft og arbejder i eller farer fra eller mellem Havne eller Steder i Kongeriget, ogsaa aabne Fartøjer, for saa vidt ikke Undtagelse udtrykkelig er gjort for visse Reglers Vedkommende.

Man skal henlede Opmærksomheden paa Bestemmelsen i § 7, 1. Stykke, hvorefter Lovens Bestemmelser ang. Skibets og Maskineriets Bygning og Indretning samt Baadens Antal ikke er gældende for Skibe og Fartøjer, som ikke var danske ved Lovens Ikrafttræden.

Endvidere skal man henlede Opmærksomheden paa Bestemmelsen i samme Paragrafs 3. Stykke, hvorefter Handelsministeren kan tilstaa Afvigelser fra Loven bl. a. med Hensyn til Motorfartøjer. Ministeren kan saavel indrømme Afvigelser i enkelte Tilfælde som give almindelige Regler.

Ifølge Oplysninger, som Udvalget har indhentet ved Landfogderiet, findes der for Tiden følgende Skibe og Fartøjer af den omhandlede Art, hjemmehørende paa Færøerne:

a) 1 Dampskib (166,19 Tons Br.), der anvendes i Kystfart [*Smiril*], men dog foretager en Rejse om Aaret til København.

b) 3 Dampskibe (c. 100 Tons og derover), som anvendes til Fiskeri. De 2 af disse drive dog ikke Fiskeri fra noget Sted her paa Øerne og komme sjældent hertil.

c) 9 Dampskibe (50—100 Tons Br.), som anvendes til Hvalfangst ved Færøerne (Fangstskibe).

d) 1 Dampfartøj, under 20 Tons Br. (*Ruth*), som anvendes i Kystfart til Passager- og Fragtfart.

e) 1 à 2 Motorfartøjer, over 50 Tons, som anvendes i Kystfart til Varebefordring.

f) 3—4 Motorfartøjer, 20—50 Tons Br., der anvendes til Befordring af Varer i Kystfart og til Fiskeri.

g) Ca. 160 Motorfartøjer, under 20 Tons Br., med Dæk, der anvendes til

Fiskeri ved Færøerne, undertiden ved Island. Af disse Fartøjer findes dog nogle faa, som tillige anvendes til Befordring af Varer.

Det vil fremgaa af foranførte, at Hovedmængden af de i Loven ommeldte Fartøjer paa Færøerne kun benyttes til Fiskeri her ved Øerne. Fangsten drives hele Aaret, men dog med større Kraft til visse Tider, saaledes fra Suderø mest om Efteraaret og Vinteren, fra Vaagø tildels om Foraaret og Sommeren, fra Thorshavn om Efteraaret og Foraaret, fra Norderøerne om Vinteren og Foraaret.

Det under a nævnte Dampskib er klasset.

Udvalget anser det for rigtigt, at alle de her omhandlede Skibe og Fartøjer underkastes et aarligt Syn med Hensyn til Maskiner, hvilket Syn for Fiskerskibes og Fiskerfartøjers Vedkommende bør foregaa, inden Fiskeriet begynder i det paagældende Kalenderaar, jfr. foran under II.

For saa vidt Synet vedrørende Maskinen udføres paa Færøerne, hvilket paa ganske faa Undtagelser nær vil blive Tilfældet, maa Synet tillægges efter de stedlige Forhold, og maa indskrænkes til at udføres af en enkelt maskinkyndig Person. Ved Syn over Fartøjet i sin Helhed forudsættes at blive benyttet en maskinkyndig og en skibsbygningskyndig Person.

Fornødne Synsmænd maa ansættes, jfr. nedenfor. Der vil formentlig ikke frembyde sig Vanskeligheder ved at skaffe kvalificerede Personer paa Øerne til at udføre Syn af Motorer. Ved Syn af Dampmaskiner, som vil forekomme sjældnere, maa maskinkyndige Personer, som komme til Øerne (særlig fra Fiskeriinspektionsskibet), kunne benyttes, for saa vidt ikke nogen tilstrækkelig kvalificeret Person findes paa Stedet.

Udvalgets Bemærkninger under II med Hensyn til Oprettelse af et Prøvekammer for nautiske Instrumenter m. v. gælde ogsaa for de her omhandlede Skibe og Fartøjer. Ligeledes gælde Bemærkningerne under II m. H. t. Baade her.

Da Synet tænkes ordnet paa en mindre omfattende Maade (af færre Synsmænd) end forudsat i Loven om Dampfartøjer og i Bekendtgørelsen af 1. August 1912, og da de herværende Motorfartøjer virke under vanskelige økonomiske Forhold, har man nedenfor foreslaaet Taksten for Syn reduceret.

A. Lagtinget foreslaar, at Lov Nr. 16 af 13. Februar 1903 om Tilsyn med Dampfartøjer m. m., saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 2 af 3. Januar 1911, udvides til at gælde paa Færøerne med følgende Lempelser:

1. I § 1, 3. Linie, ændres »i Kongeriget« til »paa Færøerne«.
2. I § 2, s. 1. Linie, ændres »Skagen« til »den indskrænkede Fart«.
3. Til § 3, d, føjes: »og med forsvarlig Varp og Ankertoug«.
4. I § 3, e, 2. Linie foran »ombord« tilføjes: »samt af nærværende Anordning, og de sig dertil sluttende Bestemmelser«.

5. § 5 affattes saaledes:

»Skibsllys og Kompasser samt andre nautiske Instrumenter — saasom Seks-tanter, Kronometre og Barometre — i de i § 1 ommeldte Skibe og Fartøjer, kunne undersøges af Orlogsværftets Prøvekammer.

Ministeren skal derhos træffe Foranstaltning til, at der paa Færøerne, saa snart Omstændighederne tillade, for Statskassens Regning kan foretages sagkyndig Undersøgelse af Skibsllys og Kompasser, eventuelt ogsaa af andre nautiske Instrumenter. Naar denne Foranstaltning er truffet, skulle Skibsllys og Kompasser i de i § 1 ommeldte Skibe eller Fartøjer, der efter denne Lovs Ikrafttræden sættes i Bygning paa Færøerne eller indføres til Øerne fra Udlandet, eller hvis Skrog underkastes en Hovedreparation, samt Skibsllys og Kompasser, som efter denne Lovs Ikrafttræden anskaffes eller underkastes en større Reparation, prøves og godkendes efter Regler, som fastsættes af Handelsministeriet.

Størrelsen af Afgiften for Undersøgelserne paa Færøerne fastsættes af Handelsministeren.

6. I § 7, 2. Punktum, udgaar Ordene: »fyldestgøre Forskrifterne i Lov ligesom de skulle«.

7. I § 11, b. 1, tilføjes efter »Passagerskibe»: »eller er et Fartøj, der benyttes til Fiskeri».

8. I § 12, 2. Stk., 1. Linie ændres: »Politivrigheden» til: »Politiet».

9. I § 13, 1. Stk., 1. Linie, ændres: »Politivrigheden paa Skibets Hjemsted» til: »Landfogden».

10. I § 13, 1. Stk., 6. Linie, ændres: »Politivrigheden», til: »Politiet», og i 8. Linie: »Øvrigheden» til: »Politiet».

11. I § 13, 1. Stk., 11. Linie, ændres: »Øvrigheden» til: »Landfogden».

12. I § 14, 1. Linie, ændres: »Politivrigheden» til: »Landfogden».

13. § 15 ændres saaledes:

a. 1. Linje ændres:

»Toldvæsenets Embedsmænd og Betjente maa ikke udklarere noget» til: »vedkommende Karantænenmyndighed skal paase, at ethvert».

b. I 3. Linie udgaar »uden at det».

c. I 3. Linie ændres »Politivrigheden» til »Politiet».

d. I 5. Linie ændres »Toldvæsenet» til »Karantænenmyndigheden».

14. § 16 affattes saaledes:

»Naar Landfogden har begæret Syn afholdt i Henhold til § 13 og herom har underrettet Føreren af vedkommende Skib eller Fartøj, maa dette ikke afsejle, forinden Politiet har givet Samtykke dertil».

15. I § 17 foretages følgende Ændringer:

a. I 2. Linie efter »Ministeren for Ilandel og Søfart» sættes »efter Indstilling af Amtmanden».

b. I 1. Stk., 3. Linie, udgaar »i Kongeriget» og »fire».

c. I 1. Stk. udgaar i 3.—8. Linie »af hvilke Købstad», hvorhos 2. Stk. udgaar.

d. Som et nyt 2. Stk. indsættes:

»Amtmanden kan for særlige Tilfælde udnævne overordentlige Synsmænd».

e. I 3. Stk., 1. Linie, ændres »denne Lov» til »Lov Nr. 16 af 13. Februar 1913, saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 2 af 3. Januar 1911», hvorhos der i 2. Linie efter »Bestemmelser» tilføjes »samt nærværende Anordning med tilhørende Bestemmelser».

16. I § 18, 2. Stk., 8. Linie, ændres »Politivrigheden» til »Landfogden eller udenfor Thorshavn vedkommende Sysselmand».

17. I § 19, 1. Stk., 1. Linie, rettes »Politivrigheden i en Jurisdiktion» til »Landfogden».

18. I § 19 udgaar 3. Stykke.

19. I § 21, 2. Linie, rettes »Ministeren for Ilandel og Søfart» til »Amtmanden».

20. I § 22, 1. Stk., 2. Linie, ændres »Synsmændene til lige Deling» til »hver Synsmand», hvorhos der i samme Stykke foretages følgende Rettelser: »72 Kr.» til »18 Kr.», »60 Kr.» til »15 Kr.», »48 Kr.» til »12 Kr.», »36 Kr.» til »9 Kr.», »24 Kr.» til »6 Kr.», »18 Kr.» til »4 Kr. 50 Øre».

21. I § 22, 1. Stk., affattes Punkt g. saaledes:

»g. Skibe og Fartøjer, som er bestemte til særlige Formaal, af over 20 Tons . . . 3 Kr., hvorhos der indskydes efter g.:

»h. Fartøjer, som er bestemte til særlige Formaal, Halvdelen af det under g. anførte Beløb, naar de er under 20 Tons men ikke over 5 Tons, og Fjerdedelen af samme Beløb, naar de er under 5 Tons.»

22. I § 23 affattes 2. Stk. saaledes:

»For Skibe og Fartøjer, der er bestemte til særlige Formaal, paa 20 Tons og derover samt Sejlskibe med Damp- eller anden Maskinkraft nedsættes ovennævnte Vederlag til det halve, for Fartøjer, der er bestemte til særlige Formaal, under 20 Tons men ikke under 10 Tons til Fjerdedelen, og for saadanne Fartøjer under 10 Tons til Ottendedelen.

23. I § 26, 3. Linie, ændres »8 Kr.» til »4 Kr.»

24. I § 30, 4. Stk., 1. og 2. Linie, ændres »i København . . . Sørøtterne» til »under Sørøtten».

25. § 32, 1. Stk., affattes saaledes:

»Denne Anordning træder i Kraft den«

26. § 32, 2. Stk., udgaar.

B. Lagtinget foreslaar, at Bekendtgørelse af 1. Aug. 1912 angaaende nærmere Forskrifter for Bygning og Udstyr m. m. af de under Dampskibstilsynsloven hørende Skibe og Fartøjer, samt det Offentliges Tilsyn med disse, udvides til at gælde paa Færøerne med de Ændringer, som vil være en følge af de Rettelser, der er foretagne i den nævnte Lov i Ilenhold til Lagtingets foranførte Forslag under III A. eller er i Samklang med Lagtingets Forslag under II B.

C. Lagtinget foreslaar, at der ansættes Synsmænd følgende Steder: I Thorshavn, Skaulefjord, Fuglefjord, Klaksvig, Vestmannahavn, Midvaag, Sørvag, Trangisvaag og Vaag.

D. Lagtinget foreslaar, at Anordningen for Færøerne om Tilsyn med Dampfartøjer m. m. samt vedkommende Bekendtgørelse, som slutter sig til Anordningen, affattes saaledes, at enhver Paragraf eller Stykke af en Paragraf, hvori der foretages en Ændring, som ikke er helt ubetydelig, optrykkes i Anordningen m. v. i sin Helhed.

Thorshavn, den 1. September 1915.

Chr. J. Christiansen.

M. Dahl.

Oliver Effersøe,
Formand og Ordfører.

S. P. úr Konoy.

R. Rasmussen.

10. *Journal of the American Medical Association*, 2000; 283: 2689-2693.

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist Sagen om en færøsk Brandforsikring. Denne Sag er sidst behandlet i Tinget 1912, og der ses ikke at være fremkommet noget nyt udover forskellige Tryksager vedrørende Brandforsikring i det øvrige Kongerige.

Ved Sagens foreløbige Behandling har Tingets Formand givet nogle Oplysninger vedrørende Regeringens formodede Stilling til Spørgsmaalet om Statsgaranti for en eventuel færøsk Brandforsikring.

Udvalget er gennem sine Overvejelser af Sagen naaet til det foreløbige Resultat, at Tanken om en færøsk Brandforsikring næppe lader sig iværksætte medmindre Forsikringen bliver tvungen. Om Tinget i sin Tid vil gaa med dertil, behøver man ikke foreløbig at undersøge. Det vil nemlig aller først være nødvendigt at fremskaffe forskellige Oplysninger til Brug ved Sagens videre Behandling. I saa Henseende skal man nævne:

- 1) Oplysninger om samtlige færøske Bygningers samlede Vurderingssum, opgivet bygdevis.
- 2) Oplysninger om Antallet og det omtrentlige Omfang af de Ildebrande, der har fundet Sted i de sidste 25 Aar.
- 3) Oplysninger om hvor meget der i Øjeblikket er brandforsikret af Varer og Effekter samt Bygninger, hvert for sig.
- 4) Størrelsen af det Beløb, der i Øjeblikket udgives som Brandforsikringspræmie.

Man gaar ud fra, at Amtmanden vil kunne fremskaffe de under 1 og 2 nævnte Oplysninger gennem Sysselmændene, naar de kommunale Forstanderskaber samtidig anmodes om at bistaa Sysselmændene. De under 3 og 4 nævnte Oplysninger kan formentlig kun fremskaffes gennem Brandforsikringsselskabernes Agenter her, men man formener at kunne regne med, at disse Agenter ikke vil undslaa sig for at give Oplysningerne, naar Amtet anmoder derom til Brug for Lagtinget.

Udvalget fremsætter i Overensstemmelse med foranstaaende følgende

Forslag.

- 1) Sagen udsættes til næste Aar.
- 2) Amtmanden anmodes om gennem Sysselmændene at fremskaffe
 - a) Oplysninger om den omtrentlige Værdi af samtlige Bygninger paa Færøerne, specificeret for hver Bygd.
 - b) Oplysning om Antallet og det omtrentlige Omfang af de Ildebrande, der har fundet Sted i de sidste 25 Aar.
- 3) De kommunale Forstanderskaber anmodes om at yde Sysselmændene den fornødne Bistand med Hensyn til Tilvejebringelsen af de under 2 ommeldte Oplysninger.
- 4) Amtmanden anmodes om hos de Selskaber, der brandforsikrer for Færøerne, at søge Oplysning om,
 - a) hvor meget der i Øjeblikket er brandforsikret her paa Øerne af Varer og Effekter, og hvor meget der er forsikret af Bygninger (Forsikringssummen), samt
 - b) Størrelsen af det Beløb, der i Øjeblikket udgives som Brandforsikringspræmie.

I Udvalget angaaende Ulykkesforsikring den 23. August 1915.

A. Samuelsen,
Ordfører.

J. M. Hentze.

R. Rasmussen.

H. A. Djurhuus.

Magnus Dahl.

Ændringsforslag

(fra Udvalget)

til

Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne.

Anm.

ad § 5.

For at gøre det lettere for Vælgerne at kontrollere Valglisten, anses det for rettest, at denne omfatter hele Kommunen, selv om denne er delt imellem flere Valgdistrikter.

ad § 6.

Foreslaas for at man lettere skal kunne finde de Vælgere, der hører til hvert Valgdistrikt indenfor Kommunen, og, om fornødent, tage Udskrifter af Listen.

ad § 7.

Jfr. Lov Nr. 30 — 1909 — § 5.

ad § 8.

Ligeledes.

Forslag.

Til § 5.

1. Stk. affattes saaledes:

»For hver Kommune skal der ved Kommunalbestyrelsens (i Thorshavn Byraadets, udenfor Thorshavn Forstanderskabets) Foranstaltning føres Lister over de valgberettigede, der har fast Bopæl i Kommunen.«

Til § 6.

a. Foran »fulde Navn« i 2. Linie indskydes »Løbenummer«.

b. Sidste Punktum affattes saaledes: »Paa hver Valgliste ordnes Vælgerne bygdevis saaledes, at de Bygder, der hører til samme Valgdistrikt (jfr. § 17), følger efter hinanden. Indenfor hver Bygd ordnes Vælgernes Navne efter Bogstavfølge, dog saaledes, at en Illustration kan indføres umiddelbart efter sin Mand.«

Til § 7.

a. »1. Juni« i 1. og 5. Linie ændres til: »1. Januar«.

b. »31. Maj« i 2. Linie ændres til: »31. December«.

Til § 8.

»April« i 2. Linie forandres til: »November«.

Til § 9.

»1. Maj« forandres til »1. December«.

ad § 18.

Nærmest Redaktionsændringer.

ad § 19.

Man mener, at den Forsamling, der efter § 27 skal lede Afstemningen, passende kan kaldes (et) Valgstyre og det enkelte Medlem (en) Valgstyrer.

ad § 20.

Det er ikke utænkeligt, at Valget paa Færøerne kunde foregaa et Par Dage før de almindelige Valg, saa den endelige Optælling her nogenlunde kunde foretages omtrent samtidig med den endelige Optælling efter L. Nr. 142 af 10. Maj 1915 § 37, sidste Stk.

ad § 23.

Jfr. L. Nr. 27 af 2. Marts 1903 § 23.

ad § 24.

Redaktionsændring.

ad § 26.

a. Se Betænkningen.

b. Redaktionsændring.

ad § 27.

Redaktionsændringer.

Til § 12.

a. I 1. Linie ændres »4. Juni« til »4. Januar«.

b. I 1. og 2. Linie udgaar »udenfor Thorshavn«.

Til § 13.

»1. Juli« i 1. Linie ændres til »1. Februar«.

Til § 18.

a. I 2. Linie forandres Tallet »12« til »13«.

b. I 3. Linie ændres »Valgnævne« til »Valgnævnet«.

Til § 19.

2. Stk.:

a. I 2. Linie, ændres »Valgstyrere« til »Valgstyrer«.

b. I 3. Linie ændres »Valgstyrere« til »Valgstyrerne« og i 7. Linie »Valgstyrerne« til »Valgstyrerne«.

Til § 20.

2. Stk., 6. Linie: »samme Dag som« ændres til: »samtidig med almindelige Valg«.

Til § 23.

Til §ens sidste Stk. føjes: »og tilstilles samtlige Valgstyrer til videre Bekendtgørelse«.

Til § 24.

»Valgbestyrelsen« i 1. Linie og ligeledes i 2. Linie ændres til »Valgnævnet«.

Til § 26.

a. »4-Ugersdagen« i 3. Linie ændres til: »5-Ugersdagen«.

b. Efter »Klokkeslættet« i 6. og 7. Linie indskydes: »(jfr. § 33)«.

Til § 27.

a. 1. Stk.: »Valgstyrere« ændres til »Valgstyrer«.

b. 4. Stk.: 1. og 2. Punktum ændres til:

»Valgstyret vælger selv sin Formand. Det fører en af Valgstedets Kommunalbestyrelse stadfæstet Valgbog.«

c. »Valgstyrerne« i Begyndelsen af 3. Punktum ændres til »Valgstyret«.

d. I 4. og 5. Linie udgaar »liste-førerne«.

ad § 33.

a. For at fastslaa, at andre Vælgere ikke har Adgang til at stemme ind imellem eller efter Valgstyrerne og deres Medhjælpere, anses det for rettest, at Afstemningen udtrykkelig erklæres for sluttet, dog med den foreslaaede Begrænsning.

b. Det Tilfælde er indtruffet og kan indtræffe, at én eller flere af dem, der leder et Valg, ikke ønsker at stemme. Det er derfor tilstrækkeligt, at de inden den endelige Afslutning har haft Lejlighed til at stemme.

c. Redaktionsændring.

ad § 34.

a. For at Stemmegivning og Optælling skal kunne kontrolleres af Valgnævnet og eventuelt undersøges senere, formenes det rettest, at hver enkelt Stemmeseddel opbevares i den tilhørende Konvolut (jfr. Udvalgsbet.).

b. Redaktionsændring.

c. Se under a.

ad § 35.

a. Se ovenfor ad § 34.

b. Det anses for rettest, at fastsætte en bestemt Dag for Valgnævnets Sammentræden, dog saaledes, at Amtmanden, som bestemmer Valgdagen, efter Omstændighederne skal kunne sammenkalde Valgnævnet til Møde inden den fastsatte Tid. At udsætte Optællingen, fordi ikke alle Nævnets Medlemmer er komne til Stede, er der formentlig ikke Grund til, naar Stemmesedler m. v. kan sendes ad anden Vej.

c. Optaget efter L. Nr. 27 — 1903 — § 36.

Til § 33.

a. 2. Stk. Slutningen »afgiver Valgstyrerne og Medhjælperne deres egne Stemmer.«

ændres til:

»erklæres Stemmegivningen for sluttet, dog saaledes, at Valgstyrerne og Medhjælperne nu skal have Adgang til at afgive deres Stemmer.«

b. Sidste Stk.:

»Naar Valgstyrerne og deres Medhjælpere har stemt,«

ændres til:

»Naar Valgstyrerne og deres Medhjælpere har haft Lejlighed til at stemme, erklæres Stemmegivningen for endelig sluttet, derpaa.«

c. I næstsidste Linie ændres »Valgstyrerne« til: »Valgstyrets Formand«.

Til § 34.

a. 1. Stk., Linie 12 og 13:

»Stemmesedlerne oplæses og«

ændres til:

»Hver enkelt Stemmeseddel oplæses og lægges straks igen ind i sin Konvolut;«

b. 2. Stk. udgaar.

c. 3. Stk. Efter »Valgbogen.« tilføjes: »Hver Stemmeseddel lægges straks ind i sin Konvolut.«

Til § 35.

a. 2. Stk., Linie 3—4:

»Derefter sammenbinder . . . hørende Konvolutter,«

ændres til:

»Derefter sammenbindes de i § 33 under 1—4 nævnte Arter Stemmesedler og Konvolutter og 5) de af Stemmekassen udtagne gyldige Stemmesedler, hver i sin Konvolut, samt 6) de af Stemmekassen udtagne ugyldige Stemmesedler, hver i sin Konvolut,«

b. 3. Stk. omredigeres saaledes:

»Det fælles Valgnævn sammentræder i Thorshavn Ugedagen efter at Afstemningen har fundet Sted. Amtmanden kan dog bestemme, at det skal sammentræde før. Medlemmerne har fri Rejse frem og tilbage.«

c. Som nyt (6.) Stk. indsættes:

»Den valgte faar et Valgbrev, som udfærdiges efter en af vedkommende

Minister foreskreven Form og underskrives af det samlede Valgnævn.

ad § 45.

Fristen for Indgivelse af Klager bør formentlig regnes fra Optællingsdagen.

ad § 54.

Nærmest Redaktionsændring.

ad § 55.

Det vil formentlig være tilstrækkeligt at indsende bekræftet Udskrift af Bogen, hvor dette maatte foretrækkes.

ad § 56.

Den Mulighed er ikke udelukket, at en Vælger, der har indsendt Stemmeseddel, kan komme til Stede og ønske at stemme paa Valgstedet (han har maaske ikke vidst Besked om Kandidatopstillingen, da han indsendte sin Stemmeseddel). Dette vil han være afskaaret fra, naar hans Navn paa Valglisten er blevet afkrydset »før Afstemningen paabegyndes«.

Til § 45.

»Ugedagen efter Valget« ændres til: »2 Dage efter Optællingen i Fællesvalgnævnet«.

Til § 54.

3. Stk., Linie 3 og 4:

»paa hvis Valgliste han er opført, og i hvilken han ønsker at stemme,«

ændres til:

»i hvilken det Valgsted ligger, hvor han er berettiget til og ønsker at stemme,«.

Til § 55.

2. Stk.:

Efter Ordene »nævnte Bog« i 5. Linie indskydes: »— eller en bekræftet Udskrift af denne —,«.

Til § 56.

1. Stk.:

»Før Afstemningen paabegyndes« ændres til:

»Før Afstemningen slutes«.

Fortegnelse

over

Valgdistrikterne.

Syssel.	De til hvert Distrikt hørende Bygder.	Valgsted.
Norderøerne.	Hattervig og Kirke. Svinø. Viderejde. Kvannesund, Mule, Fosaa, Norddeble, Deble og Nordtofte. Skaaletofte, Strond, Aærne, Klaksvig, Nordørc, Arnefjord, Skard og Haraldsund. Kunø. Trollenæs og Mygledal. Husum og Sydredal.	Kirke. Svinø. Viderejde. Norddeble. Klaksvig. Kunø. Mygledal. Husum.
Østerø.	Gjov. Funding og Fundingsbotn. Eldevig, Andefjord og Helleme. Fuglefjord. Ejde og Lysaa. Svinaær, Nordskaale og Øre. Lervig. Sydregøte, Gøtegjov og Nordregøte. Gøteejde, Skibenæs, Solmundefjord, Lamhauge, Skaale og Skaalebotn. Gllbre, Saltangeraa, Saltnæs, Tofte, Næs, Ridevig og Avevig. Strænder. Morskranæs og Salletræ.	Gjov. Funding. Andefjord. Fuglefjord. Ejde. Nordskaale. Lervig. Gøte. Solmundefjord Tofte. Strænder. Salletræ.

Syssel.	De til hvert Distrikt hørende Bygder.	Valgsted.
Nordstrømø.	Tjørnevig, Haldersvig, Langesand og Gjánoyri. Kvalvig og Saxen. Thorsvig. Vestmanhavn, Vaalen og Næsset. Kvivig, Stykket, Lejnum, Skælling og Gjoven. Kollefjord (udentjords og indentjords med Signebø).	Haldersvig. Kvalvig. Thorsvig. Vestmanhavn. Kvivig. Kollefjord.
Sydstrømø.	Kalbak og Sund. Thorshavn, Hvidenæs, Højvig, Arge og Nordredal. Sydredal, Velbestad og Kirkebø. Nolsø. Hestø og Kolter.	Kalbak. Thorshavn. Velbestad. Nolsø. Hestø.
Vaagø.	Sandevaag og Slettenæs. Midvaag. Sørvaag. Bø. Gaasedal og Vigum. Myggenæs.	Sandevaag. Midvaag. Sørvaag. Bø. Gaasedal. Myggenæs.
Sandø.	Skopen. Sand. Skaalevig, Husevig, Dal og Skarvenæs. Skuø og St. Dimon.	Skopen. Sand. Husevig. Skuø.
Suderø.	Sandvig. Kvalbø. Frødebø, Tveraa, Trangisvaag og Ørdevig. Famien. Hove, Porkere og Næs-Porkere. Vaag, Øgrum og Lopra. Vigerbirge og Sumbø.	Sandvig. Kvalbø. Tveraa. Famien. Porkere. Vaag. Sumbø.

Udvalgsbetænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist:

1. Et af Amtmanden udarbejdet *Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854, saaledes som den er ændret ved Lov Nr. 77 af 3. April 1906.*

2. Andragende af 29. Juli d. A. fra seks Lagtingsmænd til Lagtinget om Nedsættelse af et Udvalg eller en Kommission (»nevnd«) til at tilvejebringe Forslag til forskellige Love m. v., nemlig:

a) Forslag til Lov om Færøernes Lagting og Landstyre,

b) Forslag til Regler for, hvilke Forhold en paa Færøerne udnævnt kongelig Ombudsmand skal have med at gøre,

c) Forslag til Lov om Oprettelse af et Overkommunalraad for Færøerne, og

d) Forslag til Lov om Skatter og Afgifter, hvori der fastsættes, hvilke Skatter og Afgifter den Pengeskatte skal have i Indtægt, som Lagtinget skal raade over.

3. Skrivelse af 9. August d. A. fra Justitsministeriet til Færø Amt, forelagt Lagtinget ved Amtets Skrivelse af 20. s. M., hvorved en Udtalelse begæres fra Lagtinget med Hensyn til Spørgsmaalet om Bortfald af den Stilling, der nu ved Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854 §§ 1 og 10 er tillagt Amtmanden og Provsten som selvskrevne, stemmeberettigede Medlemmer af Tinget.

Et Flertal indenfor Udvalget (Piffersøe, Poulsen, Provsten, J. Rasmussen og Samuelson) kan ikke tiltræde Andragendet fra seks Lagtingsmænd om at nedsætte et Udvalg eller en Kommission, som skal behandle ikke blot forskellige indgribende Ændringer i Lagtingsloven, hvoraf en enkelt endog er af den Besskaffenhed, at den vilde nødvendiggøre en Ændring i Rigets Grundlov, men ogsaa flere andre Ændringer af meget vidtrækkende Betydning, der forøvrigt fremtræde i en meget uklar Form, saasom om Færøernes »Landstyre«, om »Skatter og Afgifter« og om et finansielt Opgør mellem Færøerne og Staten, jfr. nærmere i det følgende. Flertallet maa, selv om Udvalgets eller Kommissionens Virksomhed begrænses til at omfatte de Forhold, der efter Flertallets Mening bør eller kan være Genstand for Overvejelse, fraraade Nedsættelsen af en Kommission eller et Udvalg, der selvfølgelig maa være tænkt at skulle arbejde imellem Tingsamlingerne, da man mener, at det er magtpaaliggende straks at tilvejebringe nye Bestemmelser med Hensyn til visse Punkter i Lagtingsloven, nemlig angaaende Kvinders og Tyendes Valgret og Valgbarhed, samt angaaende en Forøgelse af Valgstedernes Antal, hvorved der i videst muligt Omfang tilsikres Vælgerne Lejlighed til at udøve den

Valgret, som Loven giver dem. *Man vil ikke ved Kræksættelse af en Kommissionsbehandling eller lignende være med til at forsinke de Fremskridt, som kan tilvejebringes allerede nu.*

Flertallet kan som Helhed tage tilraade Amtmandens Forslag og de Motiver, der slutte sig til dette.

Efter den gældende Lov om Færøernes Lagting tilkommer der ikke Personer, der uden at have egen Husstand staa i privat Tjenesteforhold, samt Kvinder Valgret og Valgbarhed. Flertallet billiger ganske, at Valgret og Valgbarhed udvides til alle tjenende Personer og alle Kvinder, naar de paagældende opfylder de almindelige Betingelser for at nyde de nævnte Rettigheder, jfr. Lovforslagets § 1 med Motiver.

Lovforslaget indeholder ingen udtrykkelig Bestemmelse om Udvidelse af Valgstedernes Antal, men dette er en Forudsætning, idet der i § 2 angives, at der med Hensyn hertil skal forholdes efter den eventuelle Lov om Folketingsvalg paa Færøerne. I det Forslag til en saadan Valglov, som Amtmanden har udarbejdet og forelagt Lagtinget i indleværende Samling, foreslaas Valgstedernes Antal forøget. Sagen om Folketingsvalg er ogsaa til Behandling i nærværende Udvalg, og Flertallet agter under denne Sags Behandling at foreslaa Valgstederne yderligere forøgede noget. For saa vidt skal man henvise til vedkommende Udvalgsbetænkning.

Amtmanden har i sit Forslag kun medtaget de Punkter, der maatte være en ligefrem Følge af den nye Grundlov (om Kvinder og Tyende samt Valgsteder), men derimod ikke andre, f. Eks. om de selvskrevne Medlemmers (Amtmandens og Provstens) Stilling. *Udvalgets Flertal maa tilraade ved denne Lejlighed at overveje, hvorvidt det vil være rigtigt og betimeligt ogsaa at foretage andre Ændringer i Lagtingsloven end de af Amtmanden foreslaaede.*

Der har ved flere Lejligheder været forhandlet i Lagtinget om Ændringer i Lagtingsloven, f. Eks. i 1875, 1876, 1879, 1881, 1883, 1890, 1901, 1902 og 1905.

Vi skal indskrænke os til at omtale Forhandlingerne i Lagtinget siden 1880 og i saa Henseende, næst at henvise til Lagtingsberetningen og Lagtingstidende, bemærke følgende:

I 1880 (jfr. Lagtingsberetningen Side 90—102) behandlede et af Amtmanden udarbejdet Forslag, der hovedsagelig gik ud paa, at Lagtinget kun skulde samles hvert andet Aar, og at de kommunale Anliggender skulde varetages imellem de ordentlige Samlinger af et Amsraad paa 6 Medlemmer, valgte af Lagtinget. Man var utilfreds med Lagtingssamlingernes lange Varighed og syntes, at der i Forhold hertil naaedes for ringe Resultat. Hensigten med den foreslaaede Ordning var at opnaa bedre Arbejde (bl. a. et grundigere Arbejde af de rent kommunale Sager), samtidig med at der lagdes mindre Beslag paa Medlemmernes Tid. Under Forhandlingerne i Tinget herom blev flere andre Spørgsmaal rejste, saaledes om hvorvidt Amtmanden og Provsten skulde være selvskrevne Medlemmer, om, at de Erklæringer, der af færøske Embedsmænd eller andre Autoriteter afgives over de af Lagtinget vedtagne Lovforslag eller andre Sager, som af Tinget indsendes til Ministerierne, skal fremlægges i bokræftede Afskrifter i Lagtingets næste Samling og om, at de enkelte Kredse skal repræsenteres efter Folketal. Forhandlingerne fik intet positivt Resultat. Der var megen Stemning for, at Provsten ikke skulde være fast Medlem; derimod ønskede man at beholde Amtmanden som Formand, skønt der ogsaa hævedes Røster i modsat Retning.

Sagen kom atter for i 1881 (jfr. Lagtingsberetningen Side 18—30). Hovedpunkterne var Lagtingets Sammensætning og dets Deling, som før nævnt. Forhandlingerne førte vel til Vedtagelse af et Lovforslag, men dette var af lidet indgribende Natur. Man enedes om, at Provsten ikke burde være fast Medlem, men vilde ikke gaa ind paa nogen Deling af Tinget (i et Lagting og et Amsraad).

I 1883 (jfr. Lagtingsberetningen Side 74—76) fremsatte et enkelt Medlem af Tinget (Schrøter) et Forslag om, 1) at Lagtinget udelukkende skulde bestaa af folkevalgte Medlemmer, 2) at Amtmanden skulde møde i Tinget som kongelig Kommissarius, 3) at Tinget skulde være berettiget til at afkræve Myndigheder

Erklæringer, 4) at Erklæringer over Lovforslag m. v. fra Lagtinget skulde forelægges Tinget og 5) at Lagtinget skulde erholde Ret til at indstille Lovforslag saavel til Regering som til Rigsdag. Sagen blev efter en kort Forhandling udsat indtil videre.

Sagen kom atter frem i Tinget i 1890 (jfr. Lagtingsberetningen Side 104-105), ifølge Andragende, henholdsvis fra Beboere af Suderø og fra et enkelt Medlem af Tinget (Oliver Eftersøe), idet der foresloges: 1) at Tinget udelukkende skulde bestaa af folkevalgte Medlemmer, 2) at Tinget skulde deles i et Lagting, der samledes hvert andet Aar, og et Amsraad, der samledes hvert Aar, 3) at Amtmanden skulde møde i Lagtinget som Regeringens Repræsentant, 4) at hver Valgkreds skulde være repræsenteret i Lagtinget i Forhold til Folkemængden og 5) at Amsraadet skulde ordnes paa tilsvarende Maade som Amsraadene i det øvrige Land (Amtmanden skulde altsaa være Medlem). — Sagens Overgang til 2. Behandling blev nægtet med 11 Stemmer mod 2.

I 1899 foretog (jfr. Lagtingsberetningen Side 49-51) et Forslag om Forhøjelse af Lagtingsmændenes Diæter og et andet Forslag om Forøgelse af Antallet af Lagtingsmænd for Suderø. Den første Sag blev behandlet uden Resultat, og den anden Sag udsattes til næste Aar.

I 1900 behandledes et Forslag om, at bl. a. Lagtingsvalgene skulde foregaa paa en saadan Aarstid, at Skibsfiskerne lettere kunde komme til at stemme (jfr. Lagtingsberetningen Side 72-74). Sagen blev udsat til næste Aar.

Den fra det foregaaende Aar udsatte Sag behandledes paany i 1901 (Lagtingsberetningen Side 50-52), men Sagen udsattes atter.

Under Behandlingerne i 1899-1901 fremkom intet af Interesse, udover hvad foran er ommeldt.

I 1901 vedtog Lagtinget et Forslag til Lov om Ændringer i Lagtingsloven (jfr. Tidenden Side 11-21).

Dette Forslag gik ud paa:

- 1) at forhøje Tingets Medlemstal med 10,
- 2) at indføre almindelig Valgret og Valgbarhed for Mænd fra 25 Aars Alderen (undtagen Tyende),
- 3) at henlægge Valgene til en Aarstid, der gav Fiskerne bedre Adgang til disse,
- 4) at indføre hemmelig Afstemning og Forholdstalsvalg,
- 5) at indføre Bestemmelser, hvorefter Lagtinget kunde samles paa en anden Tid end den da fastsatte, og
- 6) at forhøje Lagtingsmændenes Diæter.

Angaaende *Spørgsmaalet om Amtmanden og Provsten som faste Medlemmer* af Tinget anføres følgende i vedkommende Udvalgsbetsenkning (Lagtingsberetningen for 1902 Side 18) som *helt Udvalgets* Anskuelse:

»Det ofte tidligere berørte Spørgsmaal, om hvorvidt man bør bibeholde den nugældende Ordning, hvorefter Amtmanden og Provsten have Sæde som Medlemmer i Tinget, den forstnævnte som fast Formand, har været Genstand for Overvejelse i Udvalget. Medens man — uden dog at have villet tage endeligt Standpunkt til Spørgsmaalet — er tilbøjelig til at antage, at det i Princippet vil være rigtigst, at de 2 nævnte Embedsmænd ikke ifølge deres Embedsstillinger have Sæde og Stemme i Tinget, og at dette selv bør vælge sin Formand, er Udvalget paa den anden Side enigt om, at en saadan Forandring vil forudsætte andre Foranstaltninger, der vil udkræve nøje Overvejelse, og derfor endnu ikke er moden til Gennemførelse. Da Udvalget ligeledes er enigt i, at den omhandlede Forandring ikke er paatrængende, maa Udvalget tilraade, at man ikke udsætter Gennemførelsen af de i Udkastet foreslaaede Reformer derefter, og maa saaledes bifalde, at det indtil videre har sit Forblivende med de i § 2 foreslaaede Bestemmelser.»

Dette maa antages at have været den *almindelige Anskuelse i Lagtinget*, idet der ikke blev stillet noget Forslag om at ændre det nævnte Punkt i Lagtingsloven. En af Underskriverne af det nu i Lagtinget foreliggende Andragende, Kongsbonde J. Patersson, var paa den Tid Medlem af Tinget.

Lovforslaget blev af Regeringen forelagt i Rigsdagen, men fremmedes ikke. Paa Grund heraf fremkom der i 1905 et Andragende til Lagtinget fra to af dets Medlemmer (Liffersøe og Patursson) om at genoptage Sagen angaaende Ændringer i Lagtingsloven til Behandling (Lagtingsdende 1905, B, Side 34). Det fremgaar af Forhandlingerne herom i Lagtinget (Tidenden, A, Side 97—100, 212—215 og 239), at der vel var Stemning i Tinget for videregaaende Ændringer i Lagtingsloven, bl. a. med Hensyn til de faste (selvskrevne) Medlemmer, og at man kun undlod at foreslaa eller forhandle nærmere herom af Hensyn til, at det befrygtedes, at man derved vilde lægge Gennemførelsen af det af Lagtinget i 1902 vedtagne Lovforslag, som man satte Pris paa, Hindringer i Vejen. Lagtinget indskrænkede sig derfor til at anmode Justitsministeren om paany at forelægge Rigsdagen det omhandlede af Lagtinget i 1902 vedtagne Lovforslag (der foresloges kun tilføjet en Ændring om en Forhøjelse af Lagtingsmændenes Diæter).

Herefter blev Sagen fremmet i Rigsdagen, og Forhandlingerne resulterede i Lov Nr. 77 af 3. April 1906, der stemmer med Lagtingets Forslag af 1902 og 1905. Siden da har Sager om Ændringer i Lagtingsloven ikke foreligget til Behandling i Lagtinget før i indleværende Samling.

Man vil nu se:

1) at *flere dybt indgribende Spørgsmaal* om Ændringer i Lagtingsloven (lige og almindelig Valgret og Valgbarhed for alle Mænd fra en vis Alder [med Undtagelse af Tyende], større Adgang for Fiskere til at udøve deres Valgret, Indførelse af hemmelig Afstemning og Forholdstalsvalg) er blevet løst ved Loven af 3. April 1906.

2) at *visse af de større Spørgsmaal fra tidligere Tid* (de selvskrevne Medlemmers Bortfalden, Deling af Lagtinget i en raadgivende Forsamling til Behandling af Lovgivningen vedrørende Sager og lignende, og et Amtsraad samt om en ligelig Repræsentation for Kredse efter Folketal) endnu *staar uafgjorte*, og

3) at der endelig er *fremkommet nye Spørgsmaal*: (Valgret og Valgbarhed for Kvinder og Tyende, Oprettelse af flere Valgsteder, lovgivende Myndighed for Lagtinget, Ordning af et »Landstyre«, finansielt Opger med Staten og Ansættelse af en »Ombudsmand«).

Flertallet kan, som foran nævnt, *tillade*, at man straks skridter til at *udvide Valgretten og Valgbarheden til alle Kvinder og Tyende*, der har opnaaet den nu for Mænd foreskrevne Valgrets- og Valgbarhedsalder. Dette er en naturlig og retfærdig Foranstaltning, som staar i Samklang med den nylig stedfundne Ændring i Grundloven i samme Retning, og som har vundet Forstaaelse og Tilslutning indenfor Befolkningen som Helhed. I nøje Overensstemmelse med, at man udvider Valgretten, og gør denne helt lige, og særlig som en nødvendig Følge af, at Kvinder faar Valgret, bør der derhos gives Vælgerne Løjligbed til i saa vidt Omfang som muligt at udøve deres Valgret. Man *tiltræder* derfor ogsaa Forslaget om *at forøge Valgstederne Antal*. Disse bør forøges saa meget, som det under Hensyn til Valgets forsvarlige Udførelse er muligt, og der bør aabnes en let Adgang til senere at forøge Antallet yderligere.

Flertallet finder, at man nu, *saa snart som Omstændighederne tillader*, bør søge at *iværksætte* den gamle Tanke *Lagtingets Omformning til en Repræsentation af udelukkende folkevalgte Medlemmer*, og at de to faste Medlemmer af Tinget, Amtmanden og Provsten, som Følge heraf bør bortfalde som saadanne.

Disse to Embedsmænds Stilling i Lagtinget er i Samklang med, hvad der har været gældende saa vel paa Færøerne som i det øvrige Danmark paa lignende Omraader, og deres eventuelle Udtræden af Lagtinget vil ligeledes være i Samklang med den Udvikling, der har fundet Sted baade paa Færøerne og i det øvrige Danmark: *at Embedsmænd ophøre med at være faste Medlemmer af kommunale Styrelser og lignende*. For Færøernes Vedkommende skal man nævne, at Sognepræsten tidligere var fast Formand i den daværende kommunale Styrelse i Sognekommunerne (Fattigforstanderskabet) og i Valgforstanderskabet, samt at Landfogden var fast Formand i Thorshavns Kommunalbestyrelse; hvilket er blevet ændret i Tidens Løb.

Embedsmændenes Udtræden af de kommunale Styrelser som faste Med-

lemmer er derhos stemmende med Grundloven af 5. Juni 1915, hvis § 89 foreskriver, at Kommunernes Ret til under Statens Tilsyn selvstændigt at styre deres Anliggender skal ordnes ved Lov. Reglen om *Retten til kommunalt Selvstyre under Statens Tilsyn* er forøvrigt ingenlunde ny, idet den allerede er hjemlet ved Grundloven af 5. Juni 1849 (dens § 96, den gennemsete Grundlovs § 91). *Naar man desuagtet endnu ikke har kunnet gennemføre denne Regel fuldt ud, hverken i Byraadene eller i Amtsrådene i det øvrige Danmark, hvor Embedsmænd (i Byraadene dog kun delvis) endnu sidde som Medlemmer og Formænd, hidrører dette utvivlsomt fra de Vanskeligheder, som frembyde sig i Praxis ved en Omordning.*

Dette sidste vil sikkert ogsaa vise sig at være Tilfældet hos os, naar man nærmere undersøger Spørgsmaalet om at omdanne Lagtinget til en Forsamling af udelukkende folkevalgte Medlemmer.

Hvis der kun var Tale om Amtmandens og Provstens Udtreden af Lagtinget som stemmeberettigede Medlemmer, lod Sagen sig formentlig nok ordne forholdsvis let. Det kan vel ikke nægtes, at baade Amtmanden og Provsten har tilført Lagtinget betydelig Kraft i Tidens Løb, men dette kan ikke tillægges afgørende Betydning i Sammenhæng hermed, og man maa regne med, at Lagtinget ogsaa efter de to faste Medlemmers Udtreden vil have tilstrækkelige Kræfter i sin Midte til saavel at lede Tingets Forhandlinger som at udføre det øvrige Arbejde.

Til Gennemførelse af et fuldstændigt kommunalt Selvstyre hører imidlertid tillige, at Amtmanden fritages for den ham tilkommende Myndighed til at handle paa Lagtingets Vegne, naar Tinget ikke er samlet.

Som Følge af, at Færøerne omfatter et forholdsvis udstrakt Omraade, med Naturforhold, der højlig vanskeliggør den indbyrdes Samfærdsel, vilde det være besværligt og kostbart at holde Lagtingsmøder saa ofte, som det under Hensyn til Sagernes Behandling egentlig er ønskeligt. Øjensynlig for at spare Medlemmernes Tid og Amtskommunen for Udgifter til Lagtingsmændenes Rejseomkostninger og Diæter, har man indført Bestemmelsen i Lagtingslovens § 13, hvorefter Amtmanden i Almindelighed skal tage Beslutning i alle de egentlige amtskommunale Sager, som ikke taale at udsættes til Tingets ordentlige Møde, og ikke er saa vigtige, at et overordentligt Møde bør sammenkaldes, samt endvidere at anviser Udgifter af sauntlige under Tinget sorterende Fonds og Kasser; jfr. nærmere nævnte Lovparagraf.

Flertallet antager, at dette Punkt næppe vil kunne ordnes tilfredsstillende, medmindre *det nuværende Lagting deles i en raadgivende Forsamling (Lagtinget) til Behandling af de i Lagtingslovens § 11 ommeldte Sager (Lovudkast, som forelægges af Regeringen, m. m.) og en kommunal Forsamling (Amtsrådet) til Behandling af de i samme Lovs § 12 nævnte Sager (Tilsyn med Sognekommunerne, Bestyrelse af Amtskommunens Kasser og Fonds m. m.).* En saa indgribende Foranstaltning kræver imidlertid nøje Overvejelse, inden man tager Beslutning, om den skal gennemføres. Derhos er det temmelig sikkert, at den vil lægge større Beslag paa Medlemmernes Tid end nu, og i hvert Fald kan man ikke undgaa forøgede Rejseudgifter til Medlemmer, samt hvis disse skal have Diæter (hvad vanskelig kan undlades), ogsaa større Udgifter dertil.

Det er endvidere givet, at *Amtskommunen vil faa betydelig større Udgifter til sin Administration*, naar det Arbejde vedrørende Amtskommunens Styrelse, som nu, uden at Amtskommunen betaler derfor, udføres af Amtmanden, skal besørges af Personer, der antages og lønnes af Amtskommunen. Denne vil utvivlsomt faa betydeligt forøgede Udgifter, ikke blot til *Lønninger* men ogsaa til *Kontorlokaler m. m.* I denne Forbindelse skal ogsaa nævnes, at der maa opstaa Spørgsmaal om at afløse Landfogden som Regnskabsfører for Amtsrepartitionsfonden, hvilket ogsaa vil koste Penge.

Hertil kommer ogsaa Ordningen vedrørende den valgte Formand for Amtsrådet. Det synes at være nødvendigt, at denne bor i Thorshavn, hvor Flertallet forudsætter, at Amtsrådets Mødested og Kontor maa være. Da Amtsrådet ikke vel kan være bundet til at benytte en i Thorshavn bosiddende Per-

son som Formand, opstaar Spørgsmaalet om i visse Tilfælde at flytte Formanden og at yde ham en passende Løn m. v.

Der kan ikke være nogen Tvivl om, at *Gennemførelsen af fuldt Selvstyre indenfor Amtskommunen vil medføre betydelig større Udgifter i forskellige Retninger for Amtskommunen.*

Det ved Lov Nr. 126 af 27. Maj 1908 indførte kommunale Selvstyre for Byen Thorshavn giver et tydeligt Fingerpeg i saa Henseende, idet Udgifterne til Byens Administration som en Følge af denne Lov er blevet forøgede med omtrent 1880 Kr. aarlig (er steget fra 240 Kr. til 2120 Kr.), og i denne Forbindelse maa det ikke lades ude af Betragtning, at Amtskommunens Administration er mere omfattende end Thorshavns og tillige *vanskeligere som Følge af det langt større Omfang, som Amtskommunen har.*

Naar Flertallet foran har omtalt de Vanskeligheder, som i Form af forøgede Udgifter og paa anden Maade frembyde sig overfor en Ordning, hvorved der *indføres fuldstændigt Selvstyre* af Amtskommunens Anliggender, maa dette ikke opfattes, som om man i og for sig *fraraader en saadan Ordning.* Flertallet ønsker kun, overensstemmende med, hvad man anser for sin Pligt, at henlede Lagtingets og Befolkningens Opmærksomhed paa denne Side af Sagen, som man ved en overfladisk Betragtning kan være tilbøjelig til at overse.

Vi mene derhos, at dette Spørgsmaal er saa omfattende og betydningsfuldt i sine Virkninger, at Flertallet *ikke* i Løbet af den Tid, som er levet os til Overvejelse i *indeværende Lagtingssamling*, ser sig i Stand til at *tage endelig Stilling til Sagen* og udarbejde et *Forslag* til dennes Afgørelse.

Hertil kommer, at et saa stort Spørgsmaal som det omhandlede ikke bør gennemføres, forinden *Kvinderne og Tyndet*, som alle Parter er enige om at give Valgret, har *faaet Lejlighed til at gøre sine Anskuelser gældende* gennem et almindeligt Valg til Lagtinget. Flertallet har derfor nedenfor undladt at fremsætte Forslag om Amtmandens og Provstens Udtræden af Lagtinget.

Spørgsmaalet om en Deling af Lagtinget i et »Lagting« og et »Amtsråd« har tidligere været fremdraget, fordi man har ment, at det Arbejde, som paahviler det nuværende Lagting, vilde fremmes ved en saadan Deling. Flertallet mener, at dette Punkt bør overvejes nøje, og det er muligt, at man bør beslutte sig til en Deling af de fornævnte Grunde, uafhængigt af den Stilling, som Lagtinget vil indtage til Spørgsmaalet om de selvskrevne Medlemmer.

To Punkter, som man tidligere har tillagt en Del Betydning, nemlig om at fastslaa en Ret for Lagtinget til at afkræve Myndigheder Erklæringer og om at Erklæringer fra Myndigheder, som afgives angaaende en Sag, der af Lagtinget er indstillet til Regeringen, skal fremlægges i det paafølgende Lagting, har næppe praktisk Betydning længere, men det bør selvfølgelig overvejes, om der er Grund til at fastslaa udtrykkelige Bestemmelser i de nævnte Henseender, uagtet Lagtinget uden saadanne maa antages at kunne opnaa, hvad man ønsker.

Spørgsmaalet om en ligelig Repræsentation for Kredse og Anskuelser indenfor disse er, som fornævnt, delvis blevet løst i 1906 ved Indførelsen af Forholdstalsvalg og derved, at Medlemstallet for en enkelt Kreds (Suderø) er blevet forøget, men Flertallet maa indrømme, at Løsningen ikke er fuldt ud tilfredsstillende. Til samme Tid, som man indfører lige og almindelig Valgret for alle Kvinder og Mænd i fuldt moden Alder, bør man bestræbe sig for, at *Valgene* i deres Helhed saa vidt muligt kan komme til at *virke retfærdigt.* — Flertallet skal tilraade at dette Punkt optages til Overvejelse i Forbindelse med Behandlingen af en Skrivelse af 3. d. M. fra Lagtingsmand, Sognepræst Evensen om Omlægning af Valgkredsene m. v. Man anser det for rigtigt at forsøge en Løsning med Hensyn hertil allerede i *indeværende Lagtingssamling.*

Flertallet erkender vel, at man bør forsøge at komme bort fra den nuværende Deling af Øerne i *flere forholdsvis smaa Valgkredse*, bl. a. fordi Forholdstalsvalgmaaden ikke kan komme til at virke efter sin Hensigt: at tilvejebringe en ligelig Repræsentation for de forskellige Anskuelser blandt Vælgerne, og fordi lokale Hensyn derved komme til at spille en uforholdsmæssig stor Rolle ved Valgene samt under Tingets Virksomhed, men man tør dog ikke anbefale at

lade Valget foregaa under ét, saaledes at Øerne udgør en samlet Kreds. Dette sidste vil formentlig medføre saa store Mangler, at den mulige Fordel ved en, i alt Fald theoretisk taget, mere fuldkommen Anvendelse af Forholdstalsvalgmaaden ikke kan opvejes derved. — Der vil saaledes let opstaa Vanskeligheder ved Affattelsen af Kandidatlistor, som skal benyttes i en saa udstrakt Valgkreds, som Færøerne vil udgøre. Endvidere skal man nævne, at det ubetinget er af Vigtighed, at Vælgerne har et vist nærmere Kendskab til Kandidaterne, men dette vil ikke blive muligt under den nævnte Forudsætning. Vælgerne vil have vanskeligt ved at tage Stilling til de forskellige Kandidatlistor, og Valget vil let komme til at bero i høj Grad paa Tilfældigheder. — Hvis man gaar en Mellemvej imellem den fornævnte Ordning og den nu gældende, og efter Lagtingsmand Evensens Forslag i ommeldte Skrivelse lader Halvdelen af Tingets Medlemmer vægte i én Valgkreds og den anden Halvdel i mindre Kredse, møder man ved Valget af den ene Halvdel (i én Kreds) de samme Ulemper, som ere berørte foran, og Valget for den anden Halvdel af Tinget i mindre Kredse vil da omfatte langt færre Medlemmer end nu, og Forholdstalsvalgmaaden vil langt mindre end nu kunne komme til sin Ret ved dette Valg.

Flertallet mener, at det rigtigste vil være at gøre Kredse noget større. Øerne er til Lagtingsvalg for Tiden delt i 7 Kredse. De 3 af disse vælge 4 Repræsentanter hver og de 4 øvrige Kredse 2 Repræsentanter hver. Hvis man kommer bort fra Kredse med kun 2 Repræsentanter, vil en Del være naaet til Tilvejebringelse af en mere ligelig Repræsentation, uden at de foran ommeldte Ulemper ved Valg i en enkelt stor Kreds gør sig gældende. Hvorledes Delingen bør foretages, maa meget bero paa et Skøn. Flertallet vil nedenfor fremsætte Forslag i saa Hensende, som under Sagens videre Behandling vil blive Genstand for nærmere Overvejelse og da eventuelt vil kunne ændres.

Nogle af de foran ommeldte Ændringer i Lagtingsloven (de selvskrevne Medlemmers Udtræden, Kvinders Valgret og Valgbarhed, Forøgelse af Valgstedernes Antal og Deling af Lagtinget) er blevet berørte i det af seks Lagtingsmand til Tinget indsendte Andragende af 29. Juli d. A., men forøvrigt omhandler dette Andragende ogsaa Spørgsmaal om andre Ændringer i den samme Lov, m. m., jfr. foran.

De af disse Spørgsmaal, som vi allerede har omtalt foran, er der ingen Anledning for Flertallet til at komme nærmere ind paa her. Derimod skal vi fremsætte forskellige Bemærkninger med Hensyn til Andragendets øvrige Indhold. Vi maa da først fremhæve, at *Andragendets Uklarhed og Ubestemthed* gør en Behandling af Sagen meget vanskelig. Man maatte, naar Andragerne finder Anledning til at fremføre saa vigtige Anliggender for Lagtinget som de omhandlede, have Krav paa i alt Fald større Klarhed og Bestemthed, end Tilfældet er. Andragerne maa jo have haft nogen Tid til at overveje Sagen, inden Andragendet blev indgivet. Det er selvfølgelig uheldigt, at man ikke med Bestemthed kan se af selve Sagen, hvad Andragerne mener.

Hovedpunkterne i Andragendet er:

at der kræves tildelt Lagtinget lovgivende Myndighed,

at der kræves oprettet en Landkasse for Færøerne, som underlægges det nye Lagting (ikke Overkommunalraadet), og til hvis Behov der formentlig skal udskrives nye Skatter og Afgifter, eventuelt overføres saadanne fra Staten til den nye Kasse.

Disse Hovedpunkter maa ses i *Belysning af den Virksomhed*, som i nogle Aar har været lagt for Dagen indenfor visse Kredse her paa Øerne, og som bl. a. har haft til Formaal at ændre Færøernes statsretlige Stilling i Riget, navnlig ved at overføre Rigsdagens Lovgivningsmyndighed vedrørende Øerne helt eller delvis til Lagtinget samt ved at iværksætte et omfattende finansielt Opør mellem Øerne og Staten.

Denne nye Retning i færøsk Politik lagde sig først tydeligt for Dagen i Aaret 1906. Den daværende Folketingsmand, J. Patursson, fremlagde nemlig i en overordentlig Lagtingssamling i Maj det nævnte Aar en Skrivelse, hvori han gør Rede for Nødvendigheden af en Slags finansiell Akkord mellem Færøerne og

Staten (en *Ændring* i vor finansielle Politik), og omtaler en paatænkt *Ændring* i Lagtingsloven *med Hensyn til Tingets Indflydelse paa Lovgivningen*, jfr. Lagtingstidenden, den overordentlige Samling i 1906, Side 12—15, og den ordentlige Samling s. A., Side 1—18; hvorhos han paa offentlige Møder og i Pressen udviklede denne Sag nærmere saaledes, at man kunde se, at der ikke blot tilsigtedes et vist finansielt Opgør med Staten, men ogsaa Tilvejebringelse af *lovgivende Myndighed for Lagtinget*, altsaa et utvivlsomt Brud med *Øernes forhaandenværende forfatningsmæssige Stilling i Riget* (Ophævelse af det bestaaende Fællesskab med Hensyn til Finanser og Lovgivning). Flertallet skal til nærmere Belysning af Sagen henvise til Betænkningen fra Flertallet i et af Lagtinget i den overordentlige Samling i 1906 nedsat Udvalg angaaende Sagen om *Omordning af Færøernes finansielle Stilling*, jfr. Lagtingstidenden, den ordentlige Samling i 1906, Side 1—9.

Det i 1906 gjorde Forsøg paa at ændre Færøernes statsretlige Stilling i Riget blev kraftig tilbagevist af de færøske Vælgere ved Lagtingsvalget samme Aar, men nu blev man Vidne til, at Frembærerne af den nye Kurs ikke vilde vedkende sig, at deres Bestræbelser havde det angivne Indhold. Derved førtes den offentlige Forhandling om denne Sag ind i et mærkeligt Spor, idet den hovedsagelig drejede sig om hvad de nye Forslag egentlig indeholdt, og ikke saa meget om disses Berettigelse.

Flertallet betragter det derfor for meget heldigt, at der ved det foreliggende Andragende, detses Uklarhed til Trods, *kastes Lys over det stærkt omstridte Spørgsmaal, hvorvidt Selvstyrepartiet tilsigter en Ændring i Færøernes statsretlige Stilling i Riget*. — For Flertallets Medlemmer har dette Spørgsmaals Besvarelse heller ikke tidligere frembudt nogen Vanskelighed, men Sagen kan nu vel *ikke længere forekomme nogen tvivlsom*, særlig efter at det skriftlig er blevet udtalt af seks af Selvstyrepartiets Repræsentanter i Lagtinget, at de paatænke, at Lagtinget bl. a. skal være *lovgivende i alle Forhold, som vedrøre Færøerne særskilt*.

Flertallet skal tilraade Lagtinget bestemt og klart at *afvise enhver Forhandling* om de to nævnte Hovedpunkter. Ved at vælge en Kommission eller et Udvalg til Behandling af Spørgsmaal af den heromhandlede Art, vilde Tinget i nogen Grad erkende Berettigelsen af Andragernes Krav om Ændringer i Lovgivningen i de omhandlede Retninger, og det vil sikkert hverken Udvalgets Flertal eller Lagtingets nuværende Flertal; ligesom det er vor Mening, at *Flertallet blandt Vælgerne paa Færøerne ingenlunde er sindet at gaa med til saadanne Ændringer, der staar i afgjort Strid saavel med Befolkningens Følelse som dens Interesse*.

Vi anser det for ganske overflødigt her nærmere at begrunde vor Stilling overfor disse Punkter. — Sagen er hyppig og udførlig blevet drøftet offentlig, og Lagtinget trænger ikke til en Belysning af den.

Vi skal dog henlede Opmærksomheden paa den Modsigelse, som Andragerne, der repræsenterer Selvstyrepartiet, gør sig skyldige i ved nu at fremsætte *Krav om Lovgivningsmyndighed for Lagtinget* til samme Tid, som Selvstyrepartiet har ydet sin Bistand til Vedtagelse af Rigets nye Grundlov ved at støtte Valget af den nuværende Folketingsmand for Færøerne, der utvetydigt fremtraadte som en Tilhænger af Grundlovsændringen, og som ogsaa har stemt for denne Sag. En Opfyldelse af det nævnte Krav vilde nemlig utvivlsomt nødvendiggøre en *Ændring i den ganske nylig vedtagne Grundlov*.

Endvidere skal vi fremhæve det højst beklagelige i, at Andragerne har fundet det betimeligt nu, *da vi paa Grund af den yderst alvorlige Krigssituation har Samdrægtighed stærkt behov, saavel i som udenfor Lagtinget, at fremdrage de mest betydningsfulde Stridsspørgsmaal i færøsk Politik, som har virket stærkt splittende indenfor Befolkningen i de senere Aar*.

Tillige skal vi paapege, at disse Stridsspørgsmaals Fremkomst maa virke sinkende paa Lagtingets Arbejde vedrørende de Sager, hvis Fremme er virkelig magtpaaliggende, og som særlig i Aar er baade omfangsrige og betydningsfulde.

Flertallet skal ogsaa fremhæve, at de foran af os ommeldte Forslag om Ændringer i Lagtingsloven ikke *have taget Sigte paa at røkke ved Færøernes*

statsretlige Forbindelse med det øvrige Danmark eller har udkrævet en *Ændring i Rigets Grundlov*. De have alene haft til Formaal indenfor de bestaaende statsretlige Rammer at styrke og forbedre Lagtinget.

Andragendet berører desuden et Punkt, som vi skal omtale nedenfor.

Det ses at være Andragerne magtpaaliggende, at Amtmanden bliver »skilt af med det Hverv, som bestaar i at ekspedere Lagtingets Vedtagelser til Rigsregeringen«, og at de mener, at man i den Anledning for at sætte »Mand i Mands Sted«, samt da Hvervet efter deres Mening ikke kan »gives nogen Mand i Hænde, som sidder i noget andet Embede« maa bede Kongen om at udnævne en Ombudsmand (»ombodsmann«) særlig for Færøerne, som faar Sæde i Lagtinget og Tilladelse til at tage Ordet men ingen Stemmeret, jfr. Oversættelsen af Andragendet.

Imidlertid er det nødvendigt af den anførte Aarsag at foreslaa en kongelig Ombudsmand i Amtmandens Sted, thi Lagtinget ekspederer allerede nu selv sine Vedtagelser til Regeringen. Dette sker i Henhold til Tingets Forretningsorden og overensstemmende med mangeaarig Praksis.

Ifølge Forretningsordenens § 15 skal Ordføreren for vedkommende Udvalg, efter at den endelige Afstemning i Tinget har fundet Sted over et Lovforslag eller anden Sag, hvorover Lagtingets Betænkning er forlangt af Regeringen, affatte Lagtingets motiverede Indstilling til denne. Indstillingen oplæses og underskrives af Formanden og Ordføreren samt paraferes af den ene af Tingets Sekretærer. Sagen er da rede til at indsendes til Regeringen, og hvis Lagtinget ønsker en *øjeblikkelig* Afsendelse, vil denne utvivlsomt finde Sted. Formanden skal selvfølgelig i saa Fald sørge for, at Sagen afgaar med første Post, og *der udkræves ingen Ændring i Lagtingsloven for at tilvejebringe dette Resultat*. Naar Lagtinget ingensinde har taget nogen Beslutning om, at dets Sager *altid* skal indsendes til Regeringen umiddelbart efter, at Behandlingen i Tinget er bragt til Ende, hidrører dette utvivlsomt fra, at en saadan Beslutning vilde være i høj Grad *upraktisk*, fordi den i mange Tilfælde vilde *forsinke* Sagerne Ekspedition. Saa længe den nuværende statsretlige Ordning bestaar, hvorefter Færøerne har fælles Regering med det øvrige Land, maa Regeringen, inden den tager sin Bestemmelse angaaende færøske Sager, høre i alt Fald Øernes højeste lokale Statsmyndighed, Amtmanden. Hvis man derfor indsendte Lagtingets Indstilling til Regeringen udenom Amtmanden, vilde det forvolde Forsinkelse af Ekspeditionen, uden at noget Gode iøvrigt synes at kunne opnaas, idet Regeringen maatte sende Sagen tilbage til Færøerne til Amtmandens Erklæring, inden den kunde tage sin endelige Beslutning. - Hvis Færøerne faar sin egen her bosiddende Regering, bliver Sagen derimod en helt anden, men den Forudsætning regner Flertallet ikke med. En særlig *„kongelig Ombudsmand“* vil ikke ændre noget med Hensyn til Besørgelsen af Lagtingets Sager til *Regeringen i København*. Vedkommende Myndigheds Navn (Ombudsmand i Stedet for Amtmand) kan jo ikke betyde noget i den Sammenhæng, og iøvrigt bliver Ombudsmanden overfor Lagting og Regering stillet ganske som den nuværende Amtmand, naar denne hører op med at være stemmeberettiget Medlem af Lagtinget og Formand i Tinget. Flertallet forstaar overhovedet ikke, hvad *Meningen* er med den paatænkte Ombudsmand, *hvis han ikke skal være en særlig paa Færøerne bosat færøsk Minister*. Det angives vel i Andragendet, at den Omstændighed, at Amtmanden bliver »skilt af med det Hverv, som bestaar i at ekspedere Lagtingets Vedtagelser til Regeringen«, maa medføre *indgribende Forandringer i Færøernes Landsstyre* og *nødvendiggøre* Udnævnelsen af en kongelig Ombudsmand, men dette er *aldeles fejlagtigt*.

Som det vil fremgaa af foranførte, ønsker Flertallet, at Amtmanden skal træde ud af Lagtinget som stemmeberettiget Medlem og Formand. Gennemføres dette, vil den mest hensigtsvarende Fremgangsmaade ved Behandling og Ekspedition af Sager, som Lagtinget indsender til Regeringen, formentlig være følgende:

Enhver Sag af denne Beskaffenhed, der ønskes behandlet i Tinget, indbringes saa betimelig forud for Tingets Samling som muligt. Tingets Formand mod-

tager Sagen og sender den, *hvis Sagen ikke er kommet fra Amtmanden* (eller Regeringen), i Reglen til Øernes højeste Statsmyndighed (Amtmanden), for at denne kan behandle Sagen og udtale sig overfor Lagtinget om den. Amtmanden vil eventuelt efter Sagens Beskaffenhed indhente Erklæring fra andre Statsmyndigheder (Embedslæger, Sørenskriver, Landfoged, Sysselmænd) eller fra kommunale Myndigheder. Lagtingets Formand vil ogsaa selv kunne indhente Erklæringer fra forskellige Myndigheder, men dette synes i Reglen at være upraktisk. Amtmanden tager derefter sin foreløbige Stilling til Sagen og sender den tilbage til Lagtingets Formand, efter Omstændighederne ledsaget af et Forslag (Lovforslag f. Eks.) — *Er Sagen oprindelig kommet fra Amtmanden* (eller Regeringen), kan selvfølgelig den samme Fremgangsmaade følges, hvis Lagtingets Formand finder Anledning til at sende Sagen tilbage til Amtmanden, inden den forelægges Tinget, ligesom Tinget jo ogsaa kan tilbagesende den.

Under Sagens Behandling i Tinget maa Amtmanden være pligtig at deltage i Forhandlingerne og tilkendegive sin Stilling til Sagen.

Ved denne Fremgangsmaade opnaas, at Amtmandens Erklæring over Sagen efter Behandlingen i Tinget kan *begrænses* saa meget som muligt. Derimod kan man ikke *udelukke*, at Amtmanden (og dette maa ogsaa gælde, saa længe Amtmanden er Formand i Lagtinget) erklærer sig over Sagen senere, fordi det ofte vil være umuligt for ham at afgive sin Erklæring saa hurtigt, at den allerede foreligger under den Lagtingssamling, hvori Sagen er blevet behandlet. Forøvrigt forudsætter man, at der vil være Adgang for de færøske Rigsdagsmænd (af hvilke Landstingsmanden er valgt af Lagtinget) til at gøre sig bekendt med Amtmandens Erklæring, naar de derom henvender sig til Regeringen. Endvidere vil man kunne faa Amtmandens Erklæring forelagt i Lagtinget saa snart, som det er muligt.

Herved vil Sagerne blive oplyste paa bedst mulig Maade, og det vil forebygges, at *noget for Lagtinget ukendt skyder sig ind imellem Lagtinget og Regeringen* (at Lagtinget modarbejdes i det skjulte). Derimod vilde det være *uhærettiget* at kræve, at udelukkende Lagtinget og ikke Amtmanden, og eventuelt andre Myndigheder, *maa høres*.

Anderledes kan og bør det ikke blive, for saa vidt angaar de Sager, som Lagtinget ikke afgør selv, men med Hensyn til hvilke det kun er raadgivende. En til den angivne svarende Fremgangsmaade har ogsaa været fulgt, i ethvert Fald i den senere Tid. Amtmanden affatter og forelægger for Tinget Udkast til Love m. m., og han *tilkendegiver stedsse allerede under Sagernes Behandling i Tinget sin Mening om disse*. Der er overhovedet ingen Grund for Lagtinget til at *beklage sig over Amtmandens Fremgangsmaade*, være sig i Lagtinget eller udenfor dette, med Hensyn til de Sager, der sendes fra Tinget til Regeringen. Skulde Amtmandens Optræden blive en anden, vil Lagtinget kunne træffe tilstrækkelig virksomme Foranstaltninger derimod ved at henvende sig til Regeringen (eventuelt til Rigsdagen gennem de færøske Rigsdagsmænd). En Lovændring vilde i ethvert Fald ikke kunne raade Bod paa Ulemper af den Art.

Et Mindretal (J. Patursson og R. Rasmussen) skal tillade sig at fremkomme med følgende Motivering af sin Stilling til den foreliggende Sag.

Idet man henholder sig til det Sagen vedlagte Forslag til Ændring af Lagtingsloven af 1854, saaledes som den er ændret ved Lov Nr. 77 af 3. April 1906, og, til den Sagen vedlagte Henvendelse til Lagtinget fra 6 Lagtingsmænd, samt til Justitsministeriets Skrivelse af 9. f. M., finder man Anledning til at udtale, at man anser Tiden for at være kommen til Gennemførelse ikke alene af de i foreliggende Forslag til Ændring i Lagtingsloven foreslaaede Skridt til Udvidelse af Valgretten og Valgstederne; men ogsaa af en Ordning, hvorefter Amtmandens og Provstens Stilling som *fødte* stemmeberettigede Medlemmer af Lagtinget bortfalder.

Med Hensyn til en til Udvalget indkommen Skrivelse fra en Lagtingsmand (Evensen) gaaende ud paa en Omlægning af Valgkredsene, skal man udtale, at endskønt man vel anerkender, at der ligger en sund og retfærdig Tanke til Grund for en saadan Ordning, navnlig naar man ser hen til, at Færøerne kommer til at udgøre *kun een* Valgkreds, saa kan man ikke være blind for alle de praktiske Vanskeligheder, baade m. H. t. Listernes Opstilling og Valgets Foretagelse, en saadan Ordning utvivlsomt vilde medføre. Man tør derfor ikke paa nærværende Tidspunkt anbefale at omordne Valgkredsene i den Retning, som nævnte Skrivelse tilsigter.

Som bekendt er Spørgsmaalet om det uheldige i Amtmandens og Provstens Stilling i Lagtinget ingenlunde af ny Dato, men strækker sig forholdsvis langt tilbage i Tiden.

Det var ikke paa Befolkningens Initiativ, at Amtmand og Provst i sin Tid *blev* Medlemmer af Lagtinget, og Mindretallet skal derfor her tillade sig at fremkomme med nogle historiske Bemærkninger angaaende disse to selvskrevne stemmeberettigede Lagtingsmedlemmers Stilling gennem Tiderne, da det formentlig ikke vil være uden Betydning nu, da man skal tage Bestemmelse om deres fremtidige Forblivende i Tinget eller ikke.

I Andragendet til Stænderforsamlingen af 1846 om Oprettelsen af et »Folketing paa Øerne« (det gamle Lagting) findes intet anført om Ønskeligheden af at lade disse to Embedsmænd indtage nogen Særstilling; tværtimod gaar Andragendet netop ud paa at faa indført et ret udstrakt Folkestyre i Mod sætning til det Embedsstyre, som man paa samme Tid stærkt beklager sig over.

Da Kommissionen, bestaaende af Amtmand, Provst, Landfoged, Sørenskriver samt 11 folkevalgte Medlemmer, hvoraf 4 var Syselmænd, i 1850 blev nedsat med det Formaal for Øje at udarbejde et Udkast til en Kommunallov for Færøerne (Lagtingsloven), kom ganske naturligt de 4 høje Embedsmænd, der med 4 dem underordnede Bestillingsmænd udgjorde Kommissionens Flertal, til at indtage en afgjort dominerende Stilling. Da Embedsmændene her foruden at have det nominelle Flertal ogsaa havde den intellektuelle Overvægt, er det forstaaeligt, at det lille og svage folkelige Element, der den Gang endnu var stærkt trykket af Monopolhandelens snærende Baand, maatte bøje sig. Følgen af denne Kommissions Arbejde var Udkast til en Lov, der stillede Lagtinget saa fuldkomment under Embedsvælden, at det som Udtryk for Folkets Vilje aldrig vilde have faaet nogen Betydning. Som Modvægt mod dette Forslag indbragte Færøernes Folketingsmand den 30. Oktober 1851 et »Udkast til Kommunallov for Færøerne«. Se Rigsdagstidende Anhang 1851—52, Sp. 301—311, hvorefter Færøernes offentlige Anliggender overdrages til et fælles Raad under Navn af Lagting og 8 særlige Raad under Navn af Kommunalbestyrelser. Dette Lagting skulde bestaa af 24 folkevalgte Medlemmer og være aldeles befriet for privilegerede Repræsentanter af nogen som helst Art. Forslaget vandt ikke saa lidt Tilslutning i Rigsdagen, men grundet paa Opfordring til at fremkomme med et Forslag til Dannelsen af en midlertidig Ordning bestaaende i, at der skulde nedsættes en Kommission af 16 folkevalgte Medlemmer, der skulde sammentræde i Thorshavn i 1852 for at overveje og afgive Betænkning baade over dette og andre vigtige Anliggender, tog Folketingsmanden sit Forslag tilbage og fremsatte sidstnævnte Forslag.

Den omtalte Kommission blev imidlertid aldrig nedsat; derimod fremkom der den 6. December 1851 et Forslag til Lagtingslov fra Indenrigsministeren, se Rigsdagstidende Anhang 1851—52, Sp. 871, og som Følge heraf traadte Folketingsmandens Forslag noget i Baggrunden, for siden under Behandlingen af Indenrigsministerens Forslag helt at forsvinde.

Herved fremkommer det Forhold, at medens Færøernes Lagtingslov havde haft de bedste Muligheder for at blive udarbejdet paa Grundlag af en Betænkning fra 16 folkevalgte Mænd paa Øerne, blev den desuagtet udarbejdet af Indenrigsministeren paa Grundlag af det i høj Grad ufolkelige Udkast fra 1850, maaske med nogen Hensyntagen til Folketingsmandens Forslag af 30. Oktbr. 1851.

Under disse Forhold fremtræder saa Lagtingsloven af 26. Marts 1852, hvis første Paragraf bestemmer, at Lagtinget skal bestaa af Amtmanden som

Formand, Provsten paa Øerne o. s. v. Denne Lov blev saa forelagt Lagtingets første Samling i 1852, hvor den undergik en Del Ændringer og allerede under denne ændrede Lagtingslovs 1. Behandling i Folketinget fremtræder meget eftertrykkeligt i Debatten de uheldige Sider ved, at en Mand, der tilfældigvis er Amtmand over Færøerne, tillige skal sidde som »født« Formand i den Forsamling, der skulde være et fyldigt Udtryk for Folkeviljen paa Øerne. Se Rigsdagstidenden (Folketinget) 1853—54, Sp. 2160.

I Virkeligheden har der aldrig siden Lagtingets Genoprettelse i 1852 været helt stille om Amtmandens og Provstens Stilling i Lagtinget og i Tilslutning hertil Lagtingets dobbelte Opgave som Amtsraad og som raadgivende Forsamling med nogen væsentlig Indflydelse paa Færøernes særlige Lovgivning.

Spørgsmaalet har foruden at have spillet en til Tider ret betydelig politisk Rolle ogsaa adskillige Gange været indbragt i Lagtinget og der optaget til Behandling. Med Hensyn hertil skal man tillade sig at henvise til nogle af de mest bemærkelsesværdige Tilfælde. Se Lagtingsberetningerne for 1880, Pg. 90—102, 1881, Pg. 18—30, 1884, Pg. 74—76 og 1890, Pg. 104—105. Foruden at alle disse Forslag mere eller mindre berører Amtmandens og Provstens Stilling som selvskrevne stemmeberettigede Medlemmer af Lagtinget samt Amtmandens særlige Stilling som »født« Formand, kommer de ogsaa ind paa andre ret indgribende Forandringer i Lagtingsloven, bl. a. en Deling af Tinget i 1) Lagting, 2) Amtsraad, en mere ligelig Fordeling af Repræsentationer o. a. m. Intet af disse Forslag opnaaede imidlertid at blive ophøjet til Lov, nogle kom ikke i Udvalg, andre faldt i Lagtinget og kun ét opnaaede at blive indstillet til Ministeriet; men det blev dér, som et Medlem af Lagtinget senere udtrykte sig, — af højere vedkommende fundet for let — jfr. Lagtingsberetningen for 1884, Pg. 75. Da Lagtingsloven i 1905 atter var til Behandling i Lagtinget under Hensyn til Udvidelse af Valgretten, hemmelig Afstemning m. v., blev vel Spørgsmaalet om Amtmandens og Provstens Stilling samt Deling af Tinget optaget til Diskussion i Salen, men der kom den Gang ikke til at foreligge noget Forslag til Vedtagelse i noget af disse Punkter.

Ved den paafølgende Behandling af Lagtingsloven i Rigsdagen i 1905—06 var man dog dér, fra alle Partier der udtalte sig i frisindet Retning, enig i, at det vilde være heldigt, at Amtmanden og Provsten udgik som »fødte« Medlemmer af Færøernes Lagting, der forelaa endog et Forslag i den Retning. Se Rigsdagstidende 1905—06, Tillæg B, Sp. 1966.

Aarsagen til, at Folketinget alligevel dengang gik med til at gennemføre Lagtingsloven uden Bjerndelse af Amtmand og Provst var væsentlig:

1. at Lagtingsloven gennemførte de mere frisindede Principper m. H. t. Valgretten og Valgmaaden, samt ændrede Repræsentationen for Suderøens Vedkommende saaledes, at denne Kreds fik et større Antal af Lagtingsmænd, som den havde Krav paa i Forhold til sit Vælgerantal.
2. At Folketinget gik ud fra som givet, at Lagtingsloven *netop* paa Grund af de gennemførte mere frisindede Valgprincipper og den mere ligelige Repræsentation om kort Tid paany vilde blive forelagt Rigsdagen uden Bibeholdelse af Amtmand og Provst som selvskrevne stemmeberettigede Medlemmer. (Se Rigsdagstidende, Folketinget, 1905—06, Sp. 6156—6173, 6636—6646 og 6674—6679.)

Paa Grundlag af den Motivering hvormed Folketinget dengang stemte for Lagtingsloven med Bibeholdelse af Privilegierne, sammenholdt med de Frihedsprincipper, man siden den Tid har gennemført ved Grundloven af 5. Juni 1915 og Valgloven til Rigsdagen, tør man med stor Sikkerhed gaa ud fra som givet, at Rigsdagen paa nuværende Tidspunkt ikke kan være sindet til *endnu en Gang* at gennemføre Lagtingsloven med Bibeholdelse af de Privilegier, man i det øvrige Kongeriges Repræsentation saa fuldtud har afskaffet m. H. t. Rigsdagen, og er beredt paa at afskaffe ved de kommunale Repræsentationer.

Man kunde maaske fra modsat Side herimod indvende, at den danske Rigsdags Stilling til Lagtingsrepræsentationen, som udelukkende maa anses for et særligt færøsk Anliggende, ikke for Mindretallet kan være det afgørende,

aldenstund samme Mindretal holder paa Selvbestemmelsesretten i særlige færøske Anliggender. Man kunde hertil blot bemærke, at der heller ikke kan ses nogen Grund til at indtage en anden Stilling end den, som Rigsdagen har taget til Sagen, naar man er enig i at gennemføre de samme Frihedsprincipper, som Rigsdagen alt har gennemført. At disse Principper virkelig ogsaa har Rod i den færøske Befolkning, maa man antage af den fulde Tilslutning vor lokale Rigsdagsrepræsentation fra forskellige Partier har givet Grundlovens Gennemførelse.

Da de Lagtinget forelagte Ændringer i Lagtingsloven bl. a. gaar ud paa at skaffe Kvinderne Valgret og Valgbarhed, kunde der ved første Øjekast maaske være Grund til at antage, at det vilde være mest retfærdigt at vente med at foretage nogle yderligere Ændringer i Lagtingsloven udover disse, indtil denne store Vælgerklasse havde faaet Lejlighed til at udtale sig; men naar man overvejer Spørgsmaalet nærmere, maa man antage, at det ikke er af nogen væsentlig Betydning. Man tør nemlig med en nogenlunde stor Sikkerhed gaa ud fra, at de kvindelige Vælgere paa Færøerne ikke er mindre frisindede end de mandlige; og naar Kvinderne paa Færøerne under de sidste Tidens frisindede politiske Bevægelser i Retning af den nys gennemførte Grundlovs Aand, ikke offentlig har ladet høre fra sig, endskønt Grundloven saa meget angik deres Stilling i Samfundet, saa er det antagelig fordi, at de fuldtud slutter sig til de frisindede Principper, man ved Grundloven har faaet gennemført. Det er derfor ikke at antage, at den Omstændighed, at Kvinderne faar Valgret vil faa nogen som helst Indflydelse paa Lagtingets Stilling til Gennemførelse af lignende Principper overfor Lagtingsrepræsentationen.

Det skal ligeledes anføres, at naar man i det øvrige Kongerige ikke har anset det for nødvendigt at afvente Kvindernes Medbestemmelse ved Afskaffelsen af de kongevalgte, saa er det formentlig ikke større Anledning til for vort Vedkommende at afvente Kvindernes Deltagelse i Valgene, naar der er Tale om at tage Bestemmelse om Bortfald af Amtmandens og Provstens Stilling som selvskrevne stemmeberettigede Medlemmer af Lagtinget.

Mindretallet har herved taget Stilling til den foreløbige Ændring af Lagtingsloven af 15. April 1854, saaledes som den er ændret ved Lov Nr. 77 af 3. April 1906, og derved udtalt sig om Justitsministeriets Skrivelse til Lagtinget af 9. August d. A. samt Hr. Lagtingsmand A. C. Evensens Skrivelse til Udvalget. Tilbage staar at udtale sig om og tage Stilling til den fra 6 Lagtingsmænd til Tinget gjorte Henvendelse, dateret »Olavsøkdag 1915«. Da nævnte Henvendelse ikke har været drøftet i sine Detailler af Udvalget, finder Mindretallet heller ikke her Anledning til en saadan detailleret Omtale, særlig da Mindretallet er mellem Underskriverne af nævnte Henvendelse.

Naar man fra Mindretallets Side betragter de i Lagtingsloven fra forskellige Sider foreslaaede Ændringer som foreløbige, er det fordi man i Analogi med Henvendelsen fra de 6 Lagtingsmænd ønsker at arbejde hen til en videregaaende og mere fuldkommen Ændring af Lagtingsloven m. v.

At Mindretallet ikke allerede paa nærværende Tidspunkt finder Anledning til at foreslaa disse Ændringer, har sin Grund deri, at dette ikke anser Lagtingets nuværende indre Forhold for at være tilstrækkelig betryggende i parlamentarisk Henseende, til at man kan gøre sig begrundet Haab om Gennemførelsen af noget Skridt i radikal-folkelig Retning. Disse parlamentarisk usikre Forhold anses af Mindretallet særlig at have sin Grund deri, at Amtmanden over Færøerne ifølge sin Embedsstilling sidder som Lagtingets Formand, der skal lede Tingets Forhandlinger og overvaage de nødvendige Formers retfærdige Overholdelse, hvortil der stilles ret store Fordringer, naar de politiske Bølger gaar højt.

Idet Mindretallet indrømmer Vanskeligheden af en saadan Opgave, maa man tilføje, at den gøres endnu vanskeligere, ved at Tingets Medlemmer i enhver Henseende er afskaarne fra at have nogen som helst Indflydelse paa, hvem der er Tingets Formand, og derved ogsaa fuldstændig er afskaarne fra at tage Affære, naar denne viser sig at være mindre velskikket til at udføre sit Hverv. Det maa nemlig betragtes som givet, at en Mand godt kan have de nødvendige Kvalifika-

tioner som Amtmand, uden dog at have nogen af de Egenskaber, der kvalificere til blot at være en nogenlunde brugelig Lagtingsformand.

Mindretallet formener, at dette Forhold til Tider har medført, at man meget har maattet beklage Forhandlingernes Ledelse.

Naar man hertil føjer, at foruden at Formandens Stemme ved Stemmelig-
hed gør Udslaget, saa repræsenteres $\frac{1}{11}$ af Lagtinget af den højeste Embeds-
myndighed paa Øerne, baade i geistlig og verdslig Henseende, og da det ikke
kan undgaas, at en Del af Tingets Medlemmer bliver de højeste Embedsmyndig-
heder underordnede, saa vil det let forstaas, at Vejen maa være baade tornet og
trang for virkelig radikale-folkelige Ideer, naar de skal passere Færøernes
Lagting.

Mindretallet ønsker derfor at udtele, at det anser det, at Amtmanden og
Provsten først fjernes fra Lagtinget som selvskrevne stemmeberettigede Medlem-
mer, som en absolut nødvendig Betingelse for, at de paatænkte videre gaaende
Ændringer i Lagtingstoven m. v. bliver behandlet paa en fuldtad betryggende
parlamentarisk Maade.

Til at forberede, hvad der efter disse »fødte« Medlemmers Fjernelse vil
være at foretage, ønsker Mindretallet nedsat et staaende Udvalg allerede paa
nærværende Tidspunkt, og skal herved tillade sig at komme med Forslag i saa
Henseende:

Forslag.

Af Udvalget.

1. Lagtinget indstiller til Regeringen om at udvirke, at det Lagtinget
forelagte Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15. April
1854, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 77 af 3. April 1906, bliver
ophøjet til Lov med følgende Ændringer:

Af et Mindretal. (*J. Patursson og R. Rasmussen.*)

1. Der indskydes som ny § 1:

»Lov Nr. 77 af 3. April 1906 § 2 affattes saaledes:

Færøernes Lagting skal bestaa af 20 af Beboerne valgte Medlemmer. Af
disse vælger Østerø og Sydstrømø Præstegæld hvert 4, begge Præstegæld i Su-
derø 4, og de øvrige Præstegæld hvert 2 Medlemmer.

1. Lagtinget skal desuden have Sæde en af Regeringen udnævnt Repræsen-
tant, der deltager i Tingets Forhandlinger, dog uden at have Stemmeret, med-
mindre han tillige er folkevalgt Medlem.

Lagtinget vælger for eet Aar ad Gangen mellem sine folkevalgte Med-
lemmer en Formand og en Viceformand. Forinden Valg af Formand har fundet
Sted, fungerer midlertidigt Tingets ældste Medlem som Aldersformand.»

Af et Mindretal (*Effersøe*).

Principalt.

2. Der indskydes som ny § 1:

»Lov Nr. 77 af 3. April 1906 § 2 affattes saaledes:

Færøernes Lagting skal bestaa af Amtmanden som Formand, Provsten
paa Øerne samt 20 af Beboerne valgte Medlemmer. Disse sidste Medlemmer
vælges i tre Kredse, som hver for sig omfatter:

1. *Kreds:* Nordøernes Syssel og Østerø Syssel,

2. *Kreds:* Vaagø Syssel, Nordstrømø Syssel og Sydstrømø Syssel og

3. *Kreds:* Sandø Syssel og Suderø Syssel.

Hver Kreds vælger et saa stort Antal Medlemmer, som forholdsmæssig
svarer til Antallet af Lagtingsvælgere i Kredsen ifølge de næstsidste Valg-
lister. Antallet af de Medlemmer, som hver Kreds i Henhold hertil skal vælge, fast-
sættes aarlig af Amtmanden efter den i Lov Nr. 77 af 3. April 1906 § 12 angivne

Metode. I det Øjemed skal samtlige Kommunalbestyrelser aarlig, saasnart Valglisterne er blevet berigtigede, indsende Afskrift af Valglisterne til Amtmanden. Den, der findes optaget paa flere Valglistes, fordi vedkommende har fast Bopæl paa flere Steder, medregnes kun paa eet Sted ved Udregningen af Antallet af Lagtingsmænd. Hvis den paagældende er optaget paa Valglistes i forskellige Kredse, afgør Amtmanden i hvilken Kreds han skal medregnes som Vælger under Hensyn til, hvor han i det sidste Aar før Valglisternes Affattelse kan antages at have været bosat længst. Amtmanden skal snarest muligt kundgøre i den til Indrykkelse af retslige og andre offentlige Kundgørelser autoriserede Tidende, hvilket Antal Lagtingsmænd hver Kreds tilkommer at vælge.*

Underændringsforslag til Punkt 2, der ønskes taget subsidiært i Betragtning:

3. Sidste Stykke af den foreslaaede nye § 1 affattes saaledes:

»Hver Kreds vælger et saa stort Antal Medlemmer, som forholdsmæssig svarer til Antallet af Lagtingsvælgere i Kredsen ifølge den sidste endelig opgjorte officielle Folketælling. Antallet af de Medlemmer, som hver Kreds i Henhold hertil skal vælge, fastsættes af Amtmanden efter den i Lov Nr. 77 af 3. April 1906, § 12, angivne Metode, og kundgøres derefter snarest muligt i den til Indrykkelse af retslige og andre offentlige Kundgørelser autoriserede Tidende.*

Subsidiært.

4. Der indskydes som ny § 1:

»Lov Nr. 77 jfr. Punkt 2 som hver for sig omfatter:

1. Kreds: Nordøernes Syssel og Østerø Syssel,

2. Kreds: Vaagø Syssel og Nordstrømø Syssel,

3. Kreds: Sydstrømø Syssel og Sandø Syssel,

4. Kreds: Suderø Syssel.

Hver Kreds vælger jfr. Punkt 2 tilkommer at vælge (henholdsvis Punkt 3 . . . Tidende)*.

Mere subsidiært.

5. Der indskydes som ny § 1:

»Lov Nr. 77 af 3. April 1906 § 2 affattes saaledes:

Færøernes Lagting skal bestaa af Amtmanden som Formand, Provsten paa Øerne samt 20 af Beboerne valgte Medlemmer. Disse sidste Medlemmer vælges i Kredse, hvoraf hver svarer til hvert af Øernes nuværende 7 Sysler.

Hver Kreds jfr. Punkt 2 tilkommer at vælge* (henholdsvis Punkt 3 . . . Tidende)*.

Til § 2.

6. I 3. Stk., 1. Linie, ændres »hvert Syssel« til »hver Valgkreds«.

Til § 3.

7. I 2. Stk., 2. Linie, ændres »Syslets« til »Valgkredsens«.

Til § 4.

8. I 3. Linie ændres »Syslet« til »Valgkredsen«.

Af et Flertal (Effersøe, Poulsen, Provsten, J. Rasmussen og Samuelsen):

9. Efter § 5 indskydes følgende nye §:

»Lov Nr. 77 af 3. April 1906, § 15, 1. Stk. affattes saaledes:

Lagtingsmændene vælges paa 4 Aar.*

Af et Mindretal (J. Patursson og R. Rasmussen):

Efter § 6 indskydes følgende nye §§:

10. »§ . . .

»I Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854, § 10, foretages efternævnte Ændringer:

a) I 2. Punktum i Slutningen ændres »14 Dage« til »4 Uger«, hvorhos »Amtmandens« ændres til »Kongens«.

b) I 3. Punktum, 2. Linie ændres »Amtmanden« til »Regeringens Repræsentant«, Punktumets sidste Sætning: »for saavidt . . . udsatte« udgaar.

c) I Stedet for 6. Punktum sættes:

I Tilfælde af Stemmelighed er Sagen at betragte som bortfalden.

11. »§ . . .

I Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1851 § 13 foretages efternævnte Ændringer:

a) I 1. og 3. Punktum ændres »Amtmanden« til »Regeringens Repræsentant«.

b) Til Paragrafen føjes: Desuden skal de Erklæringer, som Regeringens Repræsentant maatte finde Anledning til selv at afgive eller indhente til Ledsagelse af Sagers Fremsendelse til Regeringen, fremlægges i Afskrift i paafølgende Lagtingssamling.

12. »§ . . .

Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854, § 14, affattes saaledes:

Kongen kan opløse Lagtinget, og skal der da udskrives nyt Valg senest inden 2 Maaneder efter, at Opløsning har fundet Sted.

Af et Flertal (*Effersøe, Poulsen, Provsten, J. Rasmussen og Samuelsen*):

II. Lagtinget udtaler:

a) At Tinget er sindet at iværksætte en Ordning, hvorefter det kommer til at bestaa af udelukkende folkevalgte Medlemmer, medens den højeste Statsmyndighed paa Øerne (Amtmanden) bør være berettiget til at møde i Tinget og at deltage i Tingets Forhandlinger.

b) At den i Anledning heraf nødvendige Ændring i Lagtingsloven er saa omfattende og betydelig, at den kræver en mere indgaaende Drøftelse end den, som kan finde Sted inden nærværende Lagtingssamlings Slutning, og at der tilige, før en Afgørelse træffes, bør gives Vælgerne og deriblandt de eventuelle nye Vælgere (Kvinder og mandligt Tyende) Lejlighed til at give deres Mening til Kende.

Underændringsforslag til Punkt II.

Af et Flertal (*Poulsen, Provsten, J. Rasmussen og Samuelsen*):

Til Punkt II. a. føjes:

»samt at det ogsaa er sindet nærmere at overveje Indførelsen af en Ændring, hvorefter Lagtingets Medlemmer skal vælges i større Kredse end de nuværende.

Af et Mindretal (*J. Patursson og R. Rasmussen*):

III. Der nedsættes et staaende Udvalg paa 5 Medlemmer til at afgive Betænkning over og Forslag til:

- 1) Lov om Oprettelse af et Overkommunalraad (Amtsråd) for Færøerne.
- 2) Lov om Færøernes Lagting.
- 3) Udkast til saadanne ændrende Bestemmelser vedrørende vore administrative og finansielle Forhold, som samme Udvalg i Forbindelse med ovenfor under 1 og 2 nævnte Love maatte finde Anledning til.

Thorshavn, den 17. September 1915.

Oliver Effersøe,
Ordfører.

J. Patursson.

Fr. Petersen,
Formand.

Joen Poulsen.

J. Rasmussen.

R. Rasmussen.

A. Samuelsen.

Kontinuationsbetænkning

fra Lagtingets Udvalg ang. Lov om Skibes Dybgaaende og Lastelinie m. m.

I Tilslutning til Udvalgets Betænkning angaaende:

- 1) Lov om Skibes Dybgaaende og Lastelinie,
- 2) Lov om Tilsyn med Sejlskibe m. m. og
- 3) Lov om Tilsyn med Dampfartøjer m. m.,

skal man fremføre nedenstaaende Bemærkninger og Forslag:

Behandlingen af den under Punkt III omhandlede Lov om Tilsyn med Dampfartøjer m. m. har frembudt særlig store Vanskeligheder, da Sagen er meget omfattende og tillige efter sin Karakter er svær for Udvalgets Medlemmer at naa til Bunds i. Dette gælder særlig om den til Loven hørende Bekendtgørelse af 1. August 1912 angaaende nærmere Forskrifter for Bygning og Udstyr m. m. af de under Dampskibstilsynsloven medhørende Skibe og Fartøjer med alle de i samme indeholdte meget detaillerede Regler af gennemgaaende teknisk Art.

Udvalget har gennemgaaet saavel Dampskibstilsynsloven som Bekendtgørelsen af 1. August 1912, og har i Betænkningen fremsat sit Forslag angaaende Ændringer til de enkelte Punkter i Loven. Derimod har man ikke set sig i Stand til for nærværende Tid at fremsætte et tilsvarende Forslag angaaende Ændringer i Bekendtgørelsen, men har indskrænket sig til det i Udvalgsbetænkningen under III B ommeldte Forslag, der er holdt i sin Almindelighed.

Man maa imidlertid erkende, at Sagen om Tilsyn med Dampfartøjer, særlig Bekendtgørelsen af 1. August 1912, trænger til en mere indgaaende Behandling, end Udvalget har kunnet anvende paa den i indeværende Lagtingsamling.

Som Følge heraf skal Udvalget foreslaa, at den endelige Behandling af denne Sag bliver udsat.

Under Hensyn til Betydningen af, at der snarest tilvejebringes et Tilsyn med de paagældende Skibe og Fartøjer (Dampskibe og Motorfartøjer m. m.), skal Udvalget dog foreslaa iværksat en midlertidig Ordning, hvorved der tilvejebringes et Tilsyn med det, som i heromhandlede Sammenhæng er det vigtigste, nemlig Maskinerne (Dampmaskiner og Motorer). En saadan midlertidig Ordning vil allerede faa Betydning ved den Garanti, der opnaas med Hensyn til Maskinernes Brugbarhed, men den vil tillige kunne gavne derved, at de tilsynsførende Personer giver Vejledning i andre Retninger (t. Eks. angaaende Motorernes Behandling og Opstilling, Beskyttelsesmidler og Sikring mod Ildsvaade), hvorom Synsmændene kan blive instruerede. Endvidere vil den kunne tilvejebringe Erfaringer, med Hensyn til hvorledes den endelige Ordning bør være.

Forslag.

A. 1 Stedet for Udvalgets Forslag A—D under Punkt III træder følgende:
Lagtinget foreslaar, at der ved en midlertidig Udviden til Færøerne af Lov Nr. 16 af 13. Februar 1903 om Tilsyn med Dampfartøjer m. m. saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 2 af 3. Januar 1911, iværksættes et efter Omstændighederne tillæmpet Tilsyn med Dampfartøjer, Motorfartøjer m. m. efter følgende Regler:

- 1) Tilsynet udføres enten af Fiskeriinspektionen eller af maskinkyndige Synsmænd med Stedfortrædere, der ansættes i efternævnte Pladser: Thorshavn, Skaalefjord, Fuglefjord, Klaksvig, Vestmanna, Midvaag, Søvaag, Transvaag og Vaag. Ved hvert Syn fungerer kun en enkelt Synsmand.
- 2) Synet afholdes:
 - a) forinden vedkommende Skib tages i Brug enten som nyanskaffet eller efter foretaget Hovedreparation af Maskineri, samt derhos
 - b) een Gang hvert Aar eller
 - c) naar Landfogden finder, at et overordentligt Syn er fornødent.
- 3) Synet omfatter kun vedkommende Skibs Maskineri, og det bliver ved Synet at afgøre, hvorvidt Maskineriet er i forsvarlig Stand, samt i benægtende Fald, hvad der skal udføres for at bringe dette i saadan Stand.

Hvis Ejeren ikke er tilfreds med Synet, kan han fordre afholdt Oversyn, der foretages af to maskinkyndige Personer, som for hvert enkelt Tilfælde udnævnes af Landfogden, eller udenfor Thorshavn af vedkommende Sysselmand.
- 4) For Udførelsen af de omhandlede Synsforretninger tilkommer der hver Synsmand:
 - a) for Dampskibe og Motorskibe over 100 Tons 20 Kr.
 - b) for Dampskibe og Motorskibe under 100 og over 20 Tons 6 Kr.
 - c) for andre Fartøjer 2 Kr.
 - d) for Sejlskibe med Damp eller anden Maskinkraft Halvdelen af de henholdsvis under a, b og c nævnte Beløb.

Syn, der foretages af Fiskeriinspektionen, betales ikke.

B. Lagtinget foreslaar, at Spørgsmaalet om endelig Udvidelse til Færøerne af fornævnte Lov og af Bekendtgørelsen af 1. August 1912 udsættes indtil Tinget har haft Lejlighed til at underkaste Sagen fornyet Overvejelse, i hvilket Øjemed Tinget andrager Regeringen om at forelægge Lagtinget Forslag til Ændringer i nævnte Lov og Bekendtgørelse, eventuelt ledsaget af Bemærkninger.

Thorshavn, den 9. September 1915.

Chr. F. Christiansen.

M. Dahl.

Oliver Effersøe,
Formand og Ordfører.

S. P. de Konoy.

R. Rasmussen.

Lagtingets Beslutninger af 7. September 1915 om Tilskud fra Færø Amts økonomiske Fond til Landingssteder, Broer og Veje.

A. Landingssteder.

1. Andragende fra Porkere Sogns Kommune om Tilskud til en Landingsbro i Porkere.

Beslutning.

Den almindelige Situation kræver for Tiden Tilbageholdenhed fra Lagtingets Side med Hensyn til Bevillinger, for at Tinget kan have Midler til Raa-dighed til mulige ekstraordinære Udgifter. Da det foreliggende Andragende angaar en større Bevillingssag (Overslaget lyder paa 3110 Kr., og Lagtingets Tilskud vilde efter de sædvanlige Regler andrage 1298 Kr.), svares der Andrageren, at Tinget ikke i Aar ser sig i Stand til at tage endelig Beslutning om et Tilskud. Hvis Andrageren ønsker Sagen behandlet i Tinget næste Aar, maa Andragende indsendes til Tinget inden Udgangen af førstkommande Maj Maaned.

2. Andragende fra Sumbø Sogns Kommune om forhøjet Tilskud til Udbedring af Landingsstedet »Podlin« i Sumbø.

Beslutning.

Under Hensyn til, at det er blevet oplyst for Lagtinget, at den stødfundne Overskridelse af Overslagssummen har været nødvendig og begrundet i de særlige stedlige Forhold, bevilges af økonomiske Fond til Udbedring af Landingsstedet »Podlin« i Sumbø tilsammen 800 Kr. (indbefattet den i 1913 givne Bevilling).

3. Andragende fra Forstanderskabet for Kunø, Mygledal og Husum Sognes Kommune om Tilskud til et ved Landingsstedet »Heimi í húsi« i Kunø anbragt Gangspil til Optrækning af Baade.

Beslutning.

Der bevilges af økonomisk Fond ialt 45 Kr.

4. Andragende fra Kongsbonde Daniel Jacob Mortensen, Ørdevig, paa egne og Bygdemænds Vegne om Tilskud til en i Ørdevig anlagt Landingsbro for Motorbaade i Ørdevig.

Beslutning.

Der bevilges af økonomisk Fond 100 Kr.

B. Broer.

1. Andragende fra Forstanderskabet for Fuglefjord og Andefjord Sognes Kommune om Tilskud til en Bro over Breiðá ved Fuglefjord.

Beslutning:

Til Anlæg af en Gangbro af Træ over Breiðá ved Fuglefjord bevilges af økonomisk Fond:

$\frac{3}{5}$ af Materialier indtil.....	39 Kr.
$\frac{2}{5}$ af Formandsløn indtil.....	10 —
ialt indtil...	49 Kr.

2. Andragende fra Forstanderskabet for Haldersvig og Saksen Sognes Kommune om Tilskud til Opførelse af Bro over Kluftaa i Haldersvig.

Beslutning:

Til Anlæg af en Bro af Jern med Tømmergulv over Kluftaa i Haldersvig bevilges af økonomisk Fond:

$\frac{3}{5}$ af Materialier indtil.....	352 Kr.
$\frac{2}{5}$ af Formandsløn indtil.....	118 —
ialt indtil...	470 Kr.

3. Andragende fra Forstanderskabet for Kvalvig Sogns Kommune om Tilskud til Opførelse af en Bro over Smørdalsaa i Thorsvig.

Beslutning:

Til Anlæg af en Bro af Sten over Smørdalsaa i Thorsvig bevilges af økonomisk Fond:

$\frac{3}{5}$ af Materialier og Redskaber indtil.....	145 Kr.
$\frac{2}{5}$ af Formandsløn og Smedearbejde indtil.....	93 —
Vedrørende Brobuen.....	75 —
ialt indtil...	313 Kr.

4. Andragende fra Forstanderskabet for Famien Sogns Kommune om Tilskud til en Bro over Aaen mikla i Famien.

Beslutning:

Til Anlæg af en 9 Fod bred Kørebro af Jernbeton over Aaen mikla i Famien bevilges af økonomisk Fond:

$\frac{3}{5}$ af Materialier og Redskaber indtil	291 Kr.
$\frac{2}{5}$ af Formandsløn indtil	66 —
ialt indtil...	357 Kr.

5. Andragende fra Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune om Tilskud til en Kørebro af Sten.

Beslutning:

Den almindelige Situation kræver for Tiden Tilbagholdenhed fra Lagtingets Side med Hensyn til Bevillinger, for at Tinget kan have Midler til Raadig-

hed til mulige ekstraordinære Udgifter. I Betragtning heraf og efter det iøvrigt foreliggende kan Tinget ikke tage endelig Bestemmelse i Aar om en Bevilling.

Hvis Andrageren ønsker Sagen fremmet til næste Aar, maa han indsende Andragende herom til Tinget inden Udgangen af førstkommende Maj Maaned.

6. Andragende af 16. Juni d. A. fra Kommunalforstanderne i Skaalevig om Tilskud til en Bro over Stóra i Skaalevig.

Beslutning:

Sagen kan ikke behandles af Tinget i Aar, da den er for sent indkommet. Hvis Andragerne ønske Sagen behandlet næste Aar, maa de inden Udgangen af førstkommende Maj Maaned indsende Andragende om Bevilling.

7. Andragende fra Forstanderskabet for Viderø Sogns Kommune om Tilskud til en Bro over Elven i Rygden Deble.

Beslutning:

Til Anlæg af en Gangbro af Jern og Træ over Aaen i Bygden Deble bevilges af økonomisk Fond:

$\frac{2}{5}$ af Materialier og Redskaber indtil	122 Kr.
$\frac{2}{5}$ af Formandsløn og Smedearbejde indtil	32 —

ialt indtil... 154 Kr.

8. Andragende fra Beboerne af Gaasedal om Tilskud til Anlæg af en Bro over Dalsaa i Gaasedal.

Beslutning:

Til Anlæg af en Kørebro af Sten over Dalsaa i Gaasedal bevilges af økonomisk Fond:

$\frac{2}{5}$ af Materialier og Redskaber indtil	120 Kr.
$\frac{2}{5}$ af Formandsløn og Smedearbejde indtil	60 —
Til Stenarbejdet ved Probuerne	105 —

ialt indtil... 285 Kr.

Kommunalforstanderskabet bør erklære paa det paagældende Sogns Vegne, at det overtager Broen som offentlig og skal vedligeholde den.

9. Andragende fra Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune om Tilskud til Anlæg af en Bro over Hórará i Vestmanhavn.

Beslutning:

Til Anlæg af en Kørebro af Sten over Hórará i Vestmanhavn bevilges af økonomisk Fond:

$\frac{2}{5}$ af Materialier og Redskaber indtil	115 Kr.
$\frac{2}{5}$ af Formandsløn og Smedearbejde indtil	60 —
Vedrørende Arbejdet ved Brobuen	106 —

ialt indtil... 281 Kr.

10. Andragende fra Forstanderskabet fra de forenede Sogne i Sydstrøm om Tilskud til en over Hóvadalsá i Kalbak opført Bro af Træ.

Beslutning:

Af økonomisk Fond bevilges et Tilskud paa 50 Kr.

11. Andragende fra Sognekommisjonen for Skopen Sogn om Tilskud til Anlæg af en Bro over Stórá i Skopen.

Beslutning:

Til Anlæg af en Kørebro af Jernbeton over Stórá i Skopen bevilges af økonomisk Fond 200 Kr.

12. Andragende fra Forstanderskabet for Sjøv Sogns Kommune om Genbevilling af Tilskud til Anlæg af en Bro over Breiðá ved Selletræ.

Beslutning:

Det i 1913 (Lagtingstidende 1913, Bilag 12, Side 6) bevilgede Tilskud af økonomisk Fond paa ialt indtil 135 Kr. genbevilges med Tilføje, at man forventer, at Anlægget vil blive udført snarest og i ethvert Fald inden Lagtings-samlingen 1917.

13. Andragende fra Forstanderskabet for Kunø, Mygledal og Husum Sognes Kommune om Genbevilling af Tilskud til Anlæg af en Bro over Skarð-dalsá paa Kunø.

Beslutning:

Det i 1913 (Lagtingstidende 1913, Bilag 12, Side 6) bevilgede Tilskud af økonomisk Fond paa ialt indtil 328 Kr. genbevilges med Tilføje, at man forventer, at Anlægget vil blive udført snarest og i ethvert Fald inden Lagtings-samlingen i 1917.

14. Andragende fra Kongsbonde A. C. Dalsgaard, Skaalevig, om Tilskud til Opførelse af en Kørebro af Jernbeton over en Elv i hans Kongsfæstes Hauge Nordasti hagi i Skaalevig.

Beslutning:

Da Anlægget kun har Betydning for Enkeltmand, kan Andragendet ikke bevilges i Henhold til Tingets Praksis.

C. Veje.

1. Andragende om Tilskud til Anlæg af en Kørevej mellem Todnæs og Sjóará i Kollefjord.

Beslutning:

Lagtinget henholder sig til sin Beslutning i 1911 angaaende Andragende om Tilskud til dette Vejanlæg, jfr. Lagtingstidende for 1911, Bilag 7, Side 9, Punkt 4.

2. Andragende fra Beboere af Saksen om Tilskud til Anlæg af en Køre-vej fra denne Bygd til Vejanlægget ved Kvalvig.

Beslutning:

a. Af økonomisk Fond bevilges et Tilskud paa 30 Øre pr. m af den Vejstrækning som udføres. For Bevillingen gælde de almindelige Betingelser og derhos følgende særlige Vilkaar:

b. Vejen anlægges som Kørevej med en Stigning af højst 1—12 og med

en Bredde af mindst 2,5 m i en Retning, der er hensigtsmæssig for senere at bringe Vejen i Forbindelse med Vejen gennem Kvalvigsdalen.

c. Tilskud udbetales for den Vejstrækning, der udføres indtil næste Lagtingssamling, dog for højst 400 m og kun for hver fulde 200 m.

d. Saksen Sogn forpligtes til i Løbet af 10 Aar at gennemføre mindst en Vejlængde paa 3000 m.

3. Andragende om Tilskud til Fortsættelse af Kørevejen i Kvalvigsdalen, fra Beboere af Kvalvig (udsat fra f. A., Tidenden Side 96) og fra Kvalvig Sogns Kommune (i Aar).

Beslutning:

Af økonomisk Fond bevilges 30 Øre pr. m af den Vejstrækning, som er udført, og hvortil der ikke før er givet Bevilling, saunt yderligere for den Vejstrækning, der udføres indtil næste Lagtingssamling, dog højst for 800 m tilsammen.

For Bevillingen gælde de samme Betingelser som tidligere, med Hensyn til det samme Vejanlæg.

4. Andragende fra Beboere af Gøte om Anlæg af Kørevej fra Skibenæs til Fuglefjord.

Beslutning:

Sagen udsættes indtil videre.

5. Andragende fra Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune om Tilskud til Udbedring af en Vej.

Udvalget har foranstaltet Sagen undersøgt af Entreprenør P. C. Johannesen. Dennes Betænkning foreligger endnu ikke.

Beslutning:

Resultatet af den foretagne Undersøgelse forelægges Andrageren med Underretning om, at Andragende maa indsendes til Tinget inden Udgangen af Maj Maaned næste Aar, hvis der ønskes søgt om Tilskud.

6. Andragende fra Kvivig Sogns Kommune om Tilskud til Anlæg af en Kørevej gennem Indmarken i Kvivig til Træen »Norðuri í gerði«.

Beslutning:

a. Af økonomisk Fond bevilges et Tilskud paa 30 Øre pr. m af den Vejstrækning, som udføres. For Bevillingen gælde de almindelige Betingelser og derhos følgende særlige Vilkaar:

b. Vejen anlægges som Kørevej med en Stigning af højst 1—12 og med en Bredde af mindst 2,5 m.

c. Tilskud udbetales for den Vejstrækning, der udføres indtil næste Lagtingssamling, dog for højst 400 m og kun for hver fulde 200 m.

d. Kvivig Sogn forpligtes til i Løbet af 5 Aar at gennemføre hele det omhandlede Vejanlæg fra et efter Forhandling med Amtmanden fastsat Punkt imod Øst imellem eller ved Bygden Kvivigs Huse til det vestlige Gærde om Træen norðuri í gerði i Kvivig.

7. Andragende fra Beboere af Lejnum om Tilskud til Anlæg af en Kørevej fra Lejnum i Retning af Skælling igennem Lejnums Indmark.

Beslutning:

a. Af økonomisk Fond bevilges et Tilskud paa 30 Øre pr. m af den Vejstrækning, som udføres. For Bevillingen gælde de almindelige Betingelser og derhos følgende særlige Vilkaar:

b. Vejen anlægges som Kørevej med en Stigning af højst 1—12 og med en Bredde af mindst 2,5 m.

c. Tilskud udbetales for den Vejstrækning, der udføres indtil næste Lagtingssamling, dog for højst 400 m og kun for hver fulde 200 m.

d. Kvivig Sogn forpligtes til i Løbet af 5 Aar at gennemføre hele det omhandlede Vejanlæg fra et efter Forhandling med Amtmanden fastsat Punkt imod Vest imellem eller ved Bygden Lejnums Huse i Retning af Skælling, saa langt Bygden Lejnums Indmark naar, saaledes at det kan komme til at passe saa bekvemt som muligt senere at føre Vejen videre til Skælling.

Udvalgsbetænkning

angaaende

eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov om Embedslægevæsenets Ordning.

Sagen forelaa i sidste Lagtingssamling, men blev ikke behandlet, jfr. Lagtingstidende 1914, Side 31.

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 23. Maj f. A. udbedet sig Lagtingets Udtalelse om de Ændringer eller Modifikationer i Loven, hvortil der maatte findes Grund.

Der foreligger i Sagen, foruden Ministeriets Skrivelse og den ovennævnte Lov (Nr. 87 af 21. April 1914), følgende:

1. Erklæringer i Sagen fra Fysikus og to Distriktslæger paa Færøerne.
2. Instruks for Amtslæger og Instruks for Kredslæger.
3. Anordning af 6. Februar 1915 om Lægekredse.
4. Følgende af Amtet og Fysikatet udarbejdet Forslag:

a. til Anordning, hvorved Lov Nr. 87 om Embedslægevæsenets Ordning af 21. April 1914 med forskellige Ændringer udvides til at gælde for Færøerne.

b. til Bekendtgørelse om Befordringsgodtgørelse for Embedslæger paa Færøerne.

c. til Anordning om Lægekredse.

d. til Bekendtgørelse om de færøske Embedslægers Bopæle og Kredslægeembedernes Fordeling i Lønningsklasser.

Udvalget kan tiltræde Amtmandens under Post 4 ommeldte Forslag til Anordning m. v., dog med nogle Ændringer, som vil frægaa af det efterfølgende:

Man skal bemærke:

I. Til 4 a, Forslag til Anordning om Embedslægevæsenet.
Til § 1.

Et Mindretal (J. C. F. Dam og Egholm) mener, at det bør fastslås i Anordningen om Lægevæsenets Ordning, at Lægekredsens Antal skal være 4, og man stiller nedenfor, under 1, Forslag herom.

Det er vel rigtigst, hvad der anføres i Motiverne ad § 1, at Inddelingen i flere Lægekredse ikke vil være paakrævet *under Hensyn til Folketallet eller Antallet af Embedslægeforretninger*, jfr. at Antallet af Lægekredse i det øvrige

Danmark for Tiden er fastsat til 76 og efter Loven ikke maa overstige 80, men tager man imidlertid *tillige Hensyn til de særlige Forhold* her paa Øerne, hvilket absolut maa være rigtigt, og *netop er Hensigten med denne Sags Forelæggelse i Lagtinget*, kan man formentlig ikke undgaa at komme til et andet Resultat. Færøerne har en saadan Udstrækning, ligesom ogsaa Samfærdslen paa Grund af Naturforholdene er saa vanskelig, at det ingenlunde er muligt for en enkelt Læge at varetage den Virksomhed, som henhører under Embedslægeembedet, jfr. Forslagets §§ 4—14. Denne omfatter et meget betydeligt Omraade. Et Gennemsyn af disse §§ vil formentlig godtgøre Rigtigheden af Mindretallets Anskuelser. Hvorledes vil en enkelt Embedslæge (Amtslægen i Thorshavn) kunne fungere som lægekkyndig Raadgiver ikke blot for Øernes dømmende og administrative Myndigheder, men ogsaa for samtlige by- og sognekommunale Raad, § 5, 1. Stk., og kunne deltage i disse Raads Forhandlinger om Sundhedsvedtægter og andre lignende Forhold (§ 5, 1. Stk.)? Hvorledes vil han kunne føre et effektivt Tilsyn med Sundhedsforholdene overalt paa Øerne (§ 5, 2. og 3. Stk.)? Hvilken Betydning har det, under samme Forudsætning, at Embedslægen er Medlem af Sundhedskommissionen (§ 7) eller Epidemikommissioner og Karantænekommissioner (§ 8)? Hvorledes vil en Embedslæge kunne modarbejde offentlig Usædelighed eller venerisk Smitte overalt paa Øerne (§ 9), eller besørge Indpodning af Kokopper overalt (§ 10), eller føre Tilsyn med alle Jordemødre (§ 11), o. s. v.? Mindretallet kan derfor ikke anse en Ordning for betryggende, hvorved Lægekredsene paa Færøerne gøres færre end de nuværende Lægedistrikter, især da Bibeholdelsen af det samme Antal ikke staar i Modstrid med Lovens Bestemmelser om, at Lægekredsens Antal ikke maa være større end 80. Der er saa meget desto mindre Grund til at foretage nogen Forandring i Lægeembedernes Antal og udsætte Befolkningen for at komme til at mangle Lægehjælp, som man har Adgang til at gøre en mulig Forandring, naar Bestemmelsen skal revideres om 10 Aar, efter hvilke man formentlig vil have nogen Erfaring, saa man bedre da kan se, hvad der kan gøres.

Det indrømmes ogsaa i Forslagets Motiver til § 1, at der bør tages Hensyn til de særlige Forhold paa Øerne, men dette nævnes kun i Forbindelse med Spørgsmaalet om at give Befolkningen Adgang til kvalificeret Lægehjælp. Mindretallet mener, at der ogsaa bør tages Hensyn hertil. Det vil let kunne vise sig, at Oprettelse af flere Kommunalægestillinger ikke er tilstrækkelig til at skaffe Befolkningen kvalificeret Lægehjælp, da disse Stillinger ikke frembyde de Fordele som en Embedslægeplads. Det kommer jo ikke an paa Oprettelsen, men paa Besættelsen med kvalificerede Kræfter, og i saa Henseende tør det vel ventes, at Stillingen som Embedslæge vil blive mere eftertragtet paa Grund af den større økonomiske Sikkerhed, den frembyder, navnlig gennem Udsigten til Forfremmelse og til Pension. Distriktslægepladserne ere saaledes beliggende, at Befolkningen, selv om de kommunale Lægepladser i enkelte eller flere Tilfælde skulde blive ubesatte, ikke vil staa i en uoverkommelig Forlegenhed for Lægehjælp.

Man skal endvidere fremhæve Forslagets Motiver til § 1 om, at det normalt maa anses for det heldigste, at den, som ansættes som Amtslæge, har virket her paa Øerne i nogle Aar som Læge. Dette vil man nemlig ikke kunne paaregne, hvis kun en Embedslægestilling opretholdes, da Kommunalægerne i Reglen ikke kan forudsættes at være i Besiddelse af de Kvalifikationer og i det hele taget af den omfattende Uddannelse, som udkræves til Ansættelse i Amtslægeembedet.

De Betragtninger, som foran er anført imod at omdanne Færøerne til en enkelt Embedslægekreds vil gælde, omend i noget mindre Omfang, hvis man indskrænker sig til kun at have to eller tre Embedslæger. Efter vort Skøn kan Embedslægeforretningerne paa Færøerne, under Hensyn til de særlige lokale Forhold, kun bestrides forsvarlig derved, at man bibeholder det nuværende Antal af 4 Embedslæger. Der maa antagelig ogsaa i sin Tid ved Oprettelsen af de 4 Embedslægepladser (Distriktslægeembeder) paa Øerne, have været forbundet den Tanke, at disse er nødvendige.

Hvad i Særdeleshed angaar Spørgsmaalet om Nedlæggelse af Lægeembedet i Vestmanhavn som saadant, skal Mindretallet fremhæve følgende:

Saa længe der findes en Embedslæge i Vestmanhavn, er man saa godt som overhovedet muligt sikret, at denne Plads ikke er uden en Læge. At det er af Betydning for det Offentlige, at der bor en Læge i Vestmanhavn, er formentlig iøjnefaldende. Vestmanhavn har den bedste Havn paa Færøerne, og har ved Havnens Beliggenhed tillige Muligheder for en heldig Udvikling. Pladsen anløbes meget af Skibe, fornemlig Fiskerskibe, baade færøske og udenlandske, og Besætningerne have lidt Brug for Læge. Skibsfarten medfører en vis Fare for Indførelse af farlige, smitsomme Sygdomme, og i den Anledning maa det være magtpaaliggende, at der findes en Læge paa Stedet, som kan konstatere, hvorvidt der er Fare paa Færde, samt afværge denne. Vi maa ogsaa fremhæve som et Hensyn, der ikke kan lades ude af Betragtning, at Befolkningen i Vestmanhavn er vant til at have en Læge paa Stedet. Tager man Distriktslægen bort, vil det sandsynligvis, efter at man har faaet en Læge paa Ejde, der bl. a. benyttes af en Del af Befolkningen paa Strømøens nordøstlige Side, være vanskeligt for Vestmanhavns Befolkning, eventuelt med Støtte fra Kvivig og Kvalvig, at skaffe sig en Læge. Paa Vaagø har man Læge, og synes fast besluttet paa ikke at benytte Lægen i Vestmanhavn, eller at lade sig nøje med denne.

Ilvis man gaar ud fra, at der i Vestmanhavn Lægedistrikt oprettes 2 kommunale Lægepladser (et er allerede oprettet paa Ejde), saa vil det tilbageværende, for Kredslægen i Vestmanhavn paaregnelige Klientel, selv om Kollefjord lades ude af Betragtning, ikke blive stort mindre end hver af de to kommunale Lægers Klientel. Ifald man forudsætter, at Folk fra Kvalvig Kommune enkelte Gange søge Lægen i Ejde, saa vil dette mange Gange opvejes af den Søgning, Kredslægen i Vestmanhavn faar af de Søfolk, som frekventerer Havnen der. Ifølge sidste Folketælling kan man henføre til Lægen i Vestmanhavn: Vestmanhavn, Kvivig og Kvalvig Sogne 1342 Indbyggere. Regner man Saksen og Kollefjord Sogne med, bliver der 1705. Kollefjord-Folk søger sædvanlig Læge i Thorshavn, men Saksen maa derimod naturlig henføres til Vestmanhavn. En Læge i Midvaag vil kunne regne med et Indbyggerantal af 1640 (Indbyggerantallet i Vaagø Sysse). Haldersvig, Ejde og Fundering Sognes Indbyggerantal er 1434. Dette er den Befolkning, som vil udgøre Ejdelægens Virkekreds.

Tager man nu i Betragtning, at Befolkningen i god Tro til at Embedet i Vestmanhavnhavn skal blive bestaaende, har opført Lægeboligen der, maa det anses som en ubeføjet Haardhed at nedlægge Embedet, hvilket vil føre til, at man i det mindste for en Tid ingen Læge vil have paa Pladsen, og de til Lægeboligen medgaaede Penge maa betragtes som spildte. Man kan ikke vente, at Folk, efter at man saa ubeføjet har berøvet dem Lægen, snart vil gøre Udveje for at faa et kommunalt Lægeembede oprettet, hvilket ogsaa vil blive vanskeligt for dem, da Nabokommunerne næppe vil være steinte for den ønskelige Vindskibelighed og Offervillighed, efter at Lægeembedet i Vestmanhavn uden nogen antagelig Grund er nedlagt.

Hvad saa angaar Oprettelsen af en kommunal Lægeplads paa Vaagø, da mener dette Mindretal, hvorvel det med nogen Berettigelse kan paastaas, at der saa i Vestmanhavn Lægekreds vil være alt for mange Læger for nær hinanden, at burde tilraade ogsaa at imødekomme Vaagø-Befolkningens Krav, omendskønt det mulig i Førstningen vil se ud, som om man i saa Henseende kommer lidt forud for den forhaandenværende Folkeængde. Men da andre Forhold taler derfor, og Vaagø-Folk i Medfør af et i lang Tid næret Ønske allerede har skaffet sig en Læge, saa turde det være tilraadeligt, at denne ogsaa blev støttet af Staten, da Udviklingen forhaabentlig snart vil føre Forholdene frem, saa de kan svare til en saadan Ordning, men man maa i ethvert Fald have en Kredslæge i Vestmanhavn, da man ellers risikerer ingen Læge at have der, eller at han kommer til at bo i Distriktets Udkant.

Sluttelig skal man tillade sig at henvise til Begrundelserne i en af Lagtinget i 1907 enstemmig vedtagen Betænkning i Sagen angaaende Etablering af flere Læger (se Lagtingstidende for 1907, Bilag 5).

Den Omstændighed, at Lagtinget i 1911 har bevilget Tilskud til Kommunallægen paa Vaagø, kan ikke opfattes som en Erkendelse af, at Distriktslægeembedet i Vestmanhavn er overflødigt. Tinget har kun haft for Øje at imødekomme det længe nærede Ønske i Vaagø Syssel om at faa en Læge ansat paa Vaagø.

Overfor den Paastand, der er fremført fra et andet Mindretal nedenfor, at det formentlig er erkendt saavel af Regeringsmyndighederne som af de stedlige kommunale Myndigheder, at en Embedslæge i Vestmanhavn kan undværes, idet man i sidste Vinter har meddelt Embedslægen dersteds Rejsetilladelse for et helt Aar, skal nærværende Mindretal bemærke:

Vi kender ikke Regeringsmyndighedernes Motiver i den omhandlede Sag; hvad derimod de lokale Kommunalmyndigheder angaar, maa vi fastholde, at der ikke foreligger noget Samtykke til Lægens Rejse fra disse som Helhed. Hvis et enkelt kommunalt Forstanderskab har ment at burde anbefale Distriktslægens Rejsetilladelse, repræsenterer det kun en mindre Del af de kommunale Myndigheder i Distriktslægens Kreds, og vi antager derhos, at et eventuelt Samtykke maa være givet uden tilstrækkelig Overvejelse og Omtanke.

Et andet Mindretal (*R. Nielsen og J. Rasmussen*) mener ikke, at der er Brug for mere end en Embedslæge paa Færøerne (Amtslægen i Thorshavn) og slutter sig til, hvad der i saa Henseende er anført i Motiverne til det foreliggende Forslag, ligesom vi nedenfor under Punkt 2 stiller Forslag om en Ændring i Forslaget til Anordning om Embedslægevæsenet i Overensstemmelse hermed. De Forretninger, som paahviler Embedslægerne, maa kunne udføres af Amtslægen i Forbindelse med de paa de forskellige Steder med Tilskud fra det Offentlige ansatte Kommunelæger. Hvad særlig angaar Forholdet vedrørende det nuværende Vestmanhavn Lægedistrikt vestlige Hoveddel, skønner man ikke rettere end, at der bestaar en saa bekvem Forbindelse imellem Thorshavn, hvor Amtslægen kommer til at bo, paa den ene Side, og Vestmanhavn samt Vaagø paa den anden Side, at Amtslægen ikke vil have vanskeligt ved at varetage de egentlige Embedsforretninger med Bistand af den eller de Kommunelæger, der ansættes paa den nævnte Del af Øerne (Distriktet: Vestmanhavn og Vaagø Syssel). Man mener, at det Offentlige ved at yde fornødent Tilskud altid vil kunne sikre sig, at der findes mindst en Kommunelæge der. Den Omstændighed, at Vestmanhavn for Tiden har en Embedslæge, bør ikke hindre, at det naturlige Krav om, at der findes en Kommunelæge bosat paa Vaagø samt om, at det Offentlige, derunder Staten, yder et passende Tilskud til denne, sker Fyldest. Mindretallet vil derimod ikke hindre, at der tillige ansættes en Kommunelæge i Vestmanhavn, men maa samtidig, hvis Regeringen ikke er villig til at bevilge Tilskud til to Kommunelæger, henholdsvis paa Vaagø og i Vestmanhavn, fremhæve at den sidstnævnte i saa Fald bør bortfalde. Skal der kun være en Kommunelæge i den ommeldte Del af Øerne, bør denne, i Overensstemmelse med de stedlige Forhold og den forhaandenværende Bebyggelse, være bosat paa Vaagø. Man tillader sig i Sammenhæng hermed at fremhæve, at der findes en rigtig god Havn paa Vaagø, nemlig Sørvag, medens Midvag, der vel er mindre god som Havn, dog er Anløbssted for Postskibet og har større Handel. Forøvrigt er der projekteret et Havneanlæg i Midvag (eventuelt tillige i Sandevag), hvortil der er bevilget Tilskud fra Staten. I det hele taget har Vaagøen i de senere Aar haft betydelig Fremgang som Følge af et opblomstrende Fiskeri, og denne Fremgang, forvente vi, vil blive fortsat. Man maa dog samtidig fremhæve, at Stillingen for Vestmanhavn og Kvivig ikke bliver heldig, naar der ingen Læge er i Vestmanhavn; den bliver af lignende Beskaffenhed som Vaagø Syssel uden Læge paa Vaagø.

I Lagtingssamlingen 1907 blev Sagen om Ordning af Lægevæsenet paa Færøerne i sin Helhed behandlet af Tinget, og den blev da undergivet en meget indgaaende Overvejelse, bl. a. i et Udvalg, jfr. Lagtingstidende for 1907, Side 36—39 og Bilag Nr. 5. Vi skal tillade os at henlede Opmærksomheden paa forskellige Punkter i det, som Lagtingstidenden indeholder om denne Behandling.

Amtmanden har i en Skrivelse af 19. Marts 1907 til Justitsministeriet bl. a. anført, at de forskellige Spørgsmaal om Oprettelse af nye Lægepladser

paa Færøerne bør underkastes en samlet Overvejelse, og Amtmanden udtaler samtidig: »Jeg skulde antage, at den mest rationelle Løsning vil være, at der ansættes en Læge med Bopæl paa Ejde (eller eventuelt en anden Bygd paa Sundelaget), mod at Lægeembedet i Vestmanhavn nedlægges. Herved vilde der til en vis Grad raades Bod paa den tilstedeværende Trang baade i den vestlige og østlige Del af Vestmanhavn Lægedistrikt og tillige i en Del af Norderøernes Lægedistrikt (Gunding Sogn og tildels Andefjord Sogn). En Betingelse for en saadan Ordning maa imidlertid, som anført, formentlig nødvendigvis være, at Lægeembedet i Vestmanhavn nedlægges, idet Distrikterne sikkert ellers ville blive for smaa . . .», jfr. Lagtingstidende, Side 37.

Lagtingets Udvalg erkendte i sin Betænkning (Tidenden Bilag 5, Side 3), at det, for at den iblandt Befolkningen tilstedeværende Trang til Lægehjælp kunde blive forsvarlig afhjulpet, var nødvendigt at ansætte bl. a. Læger med Statstilskud henholdsvis med Bopæl i Midvaag paa Vaagø og i Ejde paa Østerø, og Udvalget fremsatte Forslag til Tinget om at anbefale saadant (Tidenden Bilag 5 Side 6). Udvalgets Forslag blev ogsaa vedtaget af Lagtinget, hvis Indstilling til Regeringen er i Overensstemmelse hermed. Lagtinget har ved senere Behandling af Lægesagen i det væsentlige fastholdt sit Standpunkt fra 1907, jfr. Lagtingstidende 1908, Side 180—182, fra 1909, Side 6—10 og for 1910, Side 67—78, (særlig vedkommende Mindretals Bemærkninger, Side 74—75).

Den Trang, som allerede i 1907 erkendtes at være tilstede blandt Befolkningen, kan ikke være bleven mindre siden da, og det er ogsaa et Bevis herpaa, at Kommunerne i Vaagø Syssel har i Aaret 1911 skaffet sig en Kommunalæge med Bolig i Midvaag. Der er ogsaa siden 1907 kommet en Kommunalæge paa Østerø med Bopæl i Ejde, og begge disse Læger faar et aarligt Tilskud paa 600 Kr. af Lagtinget, som ved at bevilge et Tilskud til dem begge, tydelig har erkendt, at de begge er nødvendige. *Desnagtet har Kommunalægen i Ejde opnaaet Statstilskud, medens Kommunalægen i Midvaag, tiltrods for Lagtingets Anbefaling, ikke har opnaaet noget saadant Tilskud*, hvilket har medført, at Kommunerne i Vaagø Syssel har set sig nødsagede til at paatage sig større Byrder til Lægevæsenet end nogen anden Kommune paa Færøerne har, og saa store, at man vanskelig vil kunne bære dem i Længden. Det synes, som om Tilstedeværelsen af Distriktslægen i Vestmanhavn er Aarsagen til dette Resultat, men Mindretallet haaber, at dette Embede maa blive ophævet, saa snart som Omstændighederne tillade.

Da der nu foreligger Spørgsmaal om en Ordning af Embedslægevæsenet, synes vi, at Tiden maa være inde til at ophæve Embedslægepladsen (Distrikts- eller Kredslægeembedet) i Vestmanhavn og at erstatte dette med to Kommunalæger. Paa samme Maade mener vi, at der bør forholdes i Suderø Syssel, idet man der bør lade Embedslægen i Tveraa bortfalde, saa snart der kommer en Begæring om at ansætte en Kommunalæge i Vaag, hvortil der er Trang, saaledes at der i Suderø Syssel bliver to Kommunalæger, henholdsvis i Vaag og i Tveraa i Stedet for en Embedslæge. Tilsvarende Betragtninger gælde ogsaa med Hensyn til Lægeforholdene i Øernes nordlige Del. Der har vist sig Trang til Ansættelse af en Læge i Fuglefjord, og man bør da, saa snart der er Mulighed for at realisere Tanken herom, nedlægge Embedslægestillingen i Klaksvig og i Stedet ansætte Kommunalæge.

Hvad angaar Spørgsmaalet om at have en Embedslæge i Vestmanhavn tillader Mindretallet sig endelig at henvise til, at det formentlig er erkendt saavel af Regeringsmyndighederne som af de stedlige kommunale Myndigheder, at en Embedslæge i Vestmanhavn kan undværes, idet man i sidste Vinter har tilstaaet den nuværende Embedslæge paa dette Sted Rejsetilladelse for et helt Aar uden at ansætte nogen Stedfortræder. Forretningerne bestrides formentlig af Kommunalægen paa Vaagø. Saa vidt os bekendt er denne Foranstaltning bleven godkendt af Kommunalforstanderskabet i Vestmanhavn.

Vi skal tillade os nedenfor at stille Ændringsforslag i Overensstemmelse med foranførte, idet vi fremhæver, at vort Standpunkt er overensstemmende med Lagtingets i 1907.

Et tredje Mindretal (Effersec) kan for en Del slutte sig til de Betragtninger, som er gjort gældende af det første Mindretal, idet jeg føler mig overbevist om, at *Embedslægevæsenet paa Færøerne ikke kan blive bestridt forsvarligt af en enkelt Læge* (Amtslægen). Særlig skal jeg fremhæve, at *Suderoen* med et forholdsvis betydeligt og stærkt stigende Indbyggerantal (for Tiden henved 1500) ligger saa isoleret og fjernet fra Thorshavn, hvor Amtslægen forudsættes at skulle bo, at sidstnævnte ikke paa forsvarlig Maade vil kunne varetage Virksomheden som Embedslæge for Sudero, tilmed ved Siden af sin øvrige Virksomhed, hvorunder nødvendigvis vil falde en Del privat Praksis som Læge. Jeg skal ogsaa i denne Forbindelse nævne, at Skibsfart, Fiskeri med Skiibe og Handel er meget stærkere udviklet paa Sudero end andet Steds paa Øerne, hvilket maa have en vis Indflydelse paa Afgørelsen af, hvorvidt der bør være en særlig Embedslæge paa Øen.

Jeg maa derhos særlig fremhæve følgende:

Det tør forventes, at Kommunalægerne vil blive unge Mænd, mindre godt uddannede i praktisk Lægegerning, som kun forbliver kortere Tid paa Færøerne, eller ogsaa Mænd, som vanskelig kan skabe sig nogen Virksomhed andet Steds. Derimod vil der nok være Udsigt til, at enhver Embedslæge vil være ikke helt ung og fuldstændig uddannet (bl. a. have gennemgaaet fuld Uddannelse paa et Hospital). Det synes da uforsvarligt at træffe en Ordning, hvorefter man maa regne med, at der kun bliver en eneste fuldstændig uddannet Læge paa Færøerne. Jeg maa ogsaa henvise til, at der i Løveaa paa Sudero findes et Sygehus, og at der til dets Betjening bør findes en Læge med fuldstændig Hospitalsuddannelse.

Da jeg er enig i, at Lægekredsens Antal ikke behøver at overstige 4, og da det foreliggende af Amtet og Fysikatet udarbejdede Forslag til Anordning om Lægekredse gaar ud paa, at Færøernes Amtslægekreds inddeles i fire Lægekredse, er der ikke synderlig Anledning for mig, der ikke har et nærmere Kendskab til de paagældende Forhold udenfor Sudero, til at undersøge, hvorvidt man mulig vilde kunne nøjes med færre Lægekredse end fire, og jeg skal derfor undlade dette. Jeg stiller derfor intet Forslag til Ændring i § 1 eller i bemeldte Anordning.

Ilele Udvalget skal gøre følgende Bemærkninger angaaende forskellige af de Ændringer i de øvrige Paragraffer i Forslaget, hvorom man er enig:

Der findes hverken amts- eller bykommunale Sygehuse paa Færøerne, derimod Sygehuse, som faa Tilskud af Amtet (Ændrf. 3 til § 4).

Paa Færøerne træde de kommunale Sogne i Stedet for »Kommuner« i det øvrige Land, og Sundhedskommissioner findes i de enkelte Sogne (samt i Byen Thorshavn). (Ændrf. 4 til § 7).

Kommunalægerne er ansatte for bestemte Distrikter, der efter Omstændighederne omfatte flere Kommuner og Dele af Kommuner (Ændrf. 5 til § 13).

Færøerne udgør 1 Jurisdiktion, og der findes Kommunalæger ansatte hver for sit begrænsede Omraade af Jurisdiktionen eller Amtet (Ændrf. 6 til § 14).

Det synes at være magtpaaliggende, at Læger paa Færøerne er i en yngre Alder, naar de ansættes, og man bør have Sikkerhed imod, at gamle Mænd anvendes som saadanne (Ændrf. 7 og 8 til § 15).

Den i § 16, 2. Stk. Punkt 3 fastsatte Betaling for Forretninger i Medfør af Lov om Modarbejdelse af offentlig usædelig og venetisk Smitte synes at være saa høj, at den kan paaføre Amtsrepartitionsfonden, der skal afholde de paagældende Omkostninger, altfor svære Udgifter. Man mener derfor, at det vil være rigtigst indtil videre at lade det forblive ved de nugældende Regler angaaende Betalingen til Lægen for saadanne Forretninger (Ændrf. 9 til § 16).

Det naturligste maa være, at Embedslægerne faa de Udgifter fuldt erstatte, som de have haft til deres Befordring paa Rejser, under Forudsætning af, at de ikke have benyttet en dyrere Befordring, end samtlige i hvert enkelt Tilfælde foreliggende Omstændigheder nødvendiggøre. Der bør i saa Henseende ikke blot tages Hensyn til Lægen eller til hans Embedsvirksomhed, men ogsaa til, at det Offentlige ikke bebyrdes med en større Udgift end rimeligt. *Det er ikke muligt at opstille nogen bestemt Regel for, hvilken Befordring Lægen skal have*

Krav paa. Der er i de senere Aar etableret Personbefordringer i regelmæssig Fart heroppe, som maa kunne benyttes af Embedslægerne i forskellige Tilfælde, og Udvalget skal stærkt fremhæve, at *Lægerne bør benytte disse i videst muligt Omfang.* I andre Tilfælde vil det blive nødvendigt at benytte den dyrere Befordring med lejet Motorbaad eller Robaad. Lægen maa ogsaa undertiden kunne benytte tilfældig forekommende Fart til Søs. Til Lands vil Lægen ligeledes have Krav paa en passende Befordring, naar saadan efter Rejsens Længde og øvrige Forhold overhovedet er nødvendig. *Der maa i hvert enkelt Tilfælde skønnes om, hvorvidt paagældende Udgift har været nødvendig eller rimelig.* Et saadant Skøn maa i Samklang med Bestemmelsen for Sportelreglement af 30. Marts 1836 for Rettens Betjente paa Færøerne § 15 udøves af Amtet. Foranførte stemmer med de Regler, der nu anvendes i lignende Tilfælde her paa Øerne, jfr. t. Eks. Sportelreglementets § 15 og Lov Nr. 3 af 8. Januar 1872 § 4, og man kan ikke se, at det bliver muligt at opstille almindelige Regler for Embedslægens Befordringsgodtgørelse. Det eneste Tilfælde, hvor saadanne mulig kunde benyttes, er med Hensyn til Rejser til Lands. Saadanne vil næppe forekomme hyppig, og det synes ogsaa her rigtigst at anvende foranførte almindelige Princip for Godtgørelse.

Udvalget har i Henhold til foranførte stillet Ændringsforslag 10 til § 17.

Dagpengene bør formentlig ansættes til en passende Godtgørelse for de Udgifter, som Embedslægen kan antages at ville have til sit Underhold paa Rejsen (til Kost m. v.). Efter de her paa Øerne forhaandenstående Forhold mener man, at Godtgørelsen ikke behøver at overstige 3 Kr. pr. Dag, og at den ikke behøver at komme til Anvendelse, medmindre Lægen foretager en Rejse af saadan Længde, at han kan antages at have haft Udgifter i det omhandlede Øjemed, jfr. Lov Nr. 3 af 8. Januar 1872 § 4 (Ændrf. 10 til § 17).

Ændringsforslag.

Af et Mindrtal (J. C. F. Dam og Righolm).

Til § 1.

1. Paragraffens 1. Stk. affattes saaledes:

»Færøerne udgør en Amtslægekreds, som deles i fire Lægekredse«.

Af et Mindretal (R. Nielsen og J. Rasmussen).

2. Paragraffen affattes saaledes:

»Færøerne udgør en Amtslægekreds, der samtidig danner en Lægekreds.

Amtslægen skal bo i Thorshavn og er tillige Kredslæge. De nuværende Embedslægestillinger inddrages efterhaanden, som der ansættes Kommuneleger i vedkommende Kreds.«

Af Udvalget.

Til § 4.

3. Efter Ordet Sygehuse i 1. Stk., 6. Linie, tilføjes »samt Sygehuse, som nyde Tilskud af Amt eller Kommune«.

Til § 7.

4. I Stedet for »Kommuner« i 2. Linie sættes »Sogne«.

Til § 13.

5. I 2. Linie ændres »Kommuner« til »Distrikter«.

Til § 14.

6. I 3. Stk., 4. Linie, ændres »Jurisdiktionen« til »et begrænset Omraade indenfor Amtet«.

Til § 15.

7. I 4. Stk., 1. Linie, ændres »40 Aar« til »35 Aar«.

8. I 4. Stk., 2. Linie, ændres »70 Aar« til »65 Aar«.

Til § 16.

9. I 2. Stk., Punkt 3, ændres »1 Kr. for i Kraft« til »Betaling efter Lov Nr. 3 af 8. Januar 1872«.

Til § 17.

10. I Stedet for 1.—3. Stk. sættes:

»Naar en Embedslæge foretager Embedsrejser, tilkommer der ham Godtgørelse for saadanne Udgifter til sin Befordring, som han efter Rejsens Beskaffenhed og øvrige Omstændigheder har haft rimelig Grund til at afholde. Amtet afgør i hvert enkelt Tilfælde, hvorvidt den afholdte Udgift har været berettiget. Ved Rejser til Lands ydes ikke Rejsegodtgørelse, medmindre Veglængden er over 3 km«.

11. I 4. Stk., 2.—3. Linie, ændres »fra 2 til 8 km og 6 Kr. for Rejser udover 8 km« til »over 6 km og for Rejser, der er kortere, men over 3 km, det halve heraf«.

Til § 19.

12. I 1. Stk., 2. Linie, ændres »2 Døgn« til »1 Døgn«.

Til § 20.

13. I 2. Linie rettes »Rigsdagen« til »Lagtinget«.

II. *Til 4. b. Bekendtgørelse om Befordringsgodtgørelse for Embedslæger paa Færøerne.*

I Henhold til Udvalgets Ændringsforslag 9 til § 17 under I. og Bemærkningerne hertil, skulde Bekendtgørelsen være uforuden.

Ændringsforslag.

Af Udvalget.

Bekendtgørelsen bortfalder.

III. *Til 4. c. Anordning om Lægekredse.*

I Henhold til hvad foran er anført under I, stilles følgende

Ændringsforslag.

Af et Mindretal (R. Niclasen og J. Rasmussen).

Anordningen bortfalder.

Udvalget skal endelig bemærke følgende med Hensyn til det til Udvalgets Behandling henviste Andragende af 2. d. M. om Aubefaling af, at der ydes et Tilskud af Statskassen til Kommunelægen paa Vaagø.

Spørgsmaalet om Ansættelse af en Læge paa Vaagø havde længe været overvejet, da der i 1911 ved Foranstaltning af samtlige Sogne i Vaagø Syssel blev ansat en Kommunelæge sammesteds med Bopæl i Midvaag. Der blev for Sogdenes Regning opført en Bolig for Lægen, og disse ydede ham et Tilskud paa 900 Kr. aarlig.

Af Lagtinget blev der i 1912 bevilget et aarligt Tilskud paa 600 Kr. til denne Læge, jfr. Lagtingstidende for 1912, Side 53—57, jfr. Tidenden for 1911, Side 119.

Tinget indstillede dernæst i 1910 til Justitsministeriet, om at udvirke, at der blev bevilget et aarligt Tilskud paa 2100 Kr. af Statskassen til Kommunelægen paa Vaagø, jfr. Lagtingstidenden for 1910, Side 77, og Tidenden for 1912, Side 53—57.

Imidlertid er det ansøgte Tilskud hidtil ikke blevet bevilget af Statskassen.

Udvalget maa dog holde for, at dette er en Ubillighed imod det paa-gældende Distrikt, der har Trang til en Læge og har vist dette ved at sætte sig

i forholdsvis betydelige Udgifter med at skaffe en saadan. Man skal ogsaa hen-
vise til, at Lagtinget ved at yde det samme Tilskud til Lægen paa Vaagø som
til de øvrige Kommunelæger paa Øerne, har lagt for Dagen, at det anser det for
nødvendigt at have en Læge, som er bosat paa Vaagø. Vaagø Syssels Beboere
er stilledes ringere end Befolkningen i de andre Distrikter paa Øerne, derved at
de intet Statstilskud faar til deres Kommunelæge, medens Staten yder Tilskud
paa 2100 Kr. aarlig til hver af Kommunelægerne paa Ejde og paa Sand.

I Henhold til foranførte skal Udvalget tilraade Lagtinget at anbefale det
fremkomne Andragende. Dog er det selvfølgelig en Forudsætning, at Regerin-
gen maa anerkende den Læge, der til enhver Tid maatte blive ansat som Kom-
munelæge paa Vaagø, saaledes som Tilfældet formentlig har været med Hensyn
til de øvrige Kommunelæger paa Øerne.

Udvalget skal i Henhold til foranførte fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget anbefaler, at der ydes Kommunerne i Vaagø Syssel et aarligt
Tilskud paa 2100 Kr. til en af Regeringen anerkendt Kommunelæge i Syslet.

IV. *Til 4. d. Forslag til Bekendtgørelse om Embedslægers Bopæle m. v.*
Et Flertal (J. C. F. Dam, Effersøe og Egholm) anbefaler Forslaget til
Vedtagelse.

Thorshavn, den 7. September 1915.

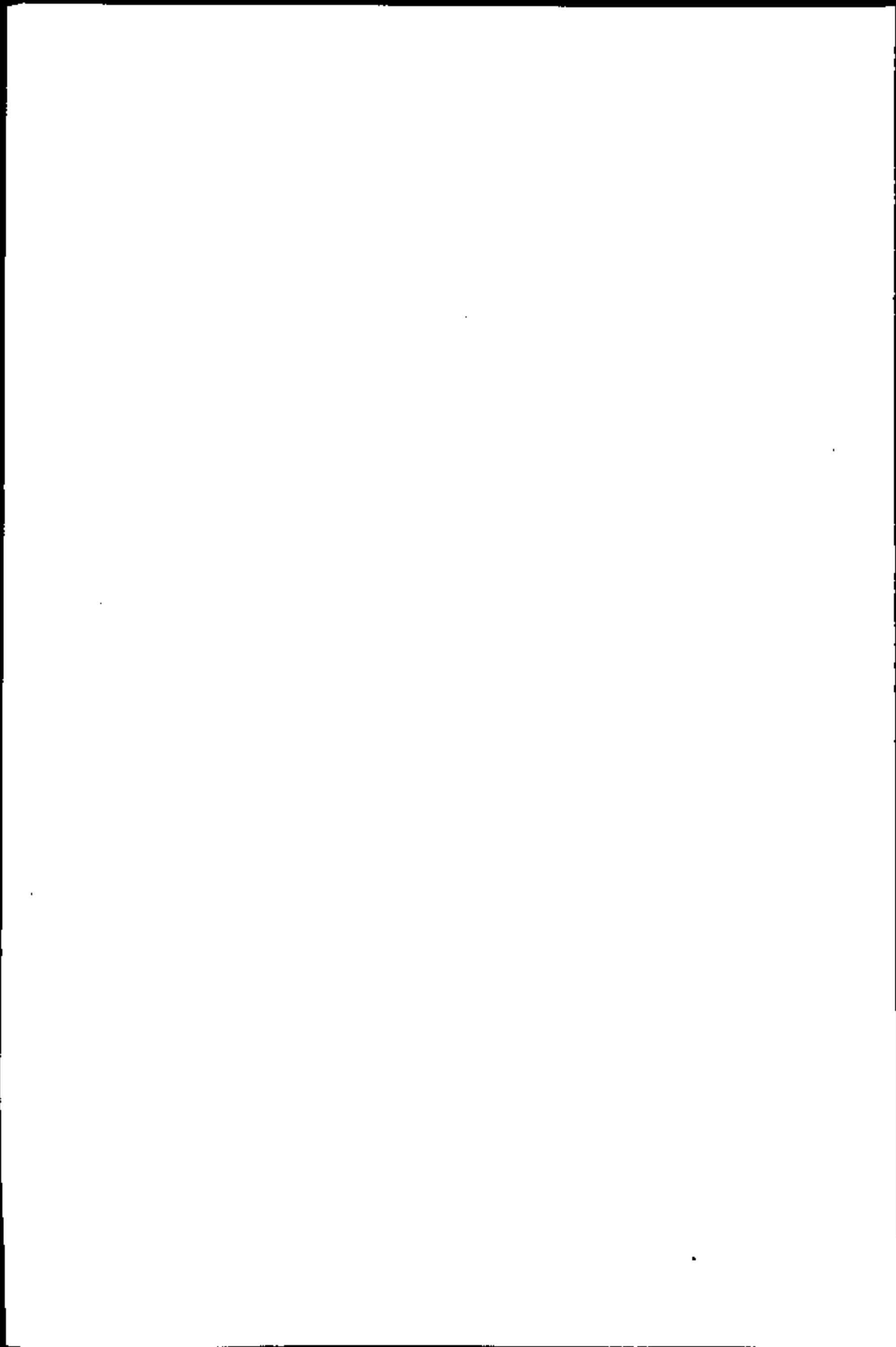
J. C. F. Dam.

Oliver Effersøe,
Formand og Ordfører.

Th. Egholm.

R. Nielsen.

J. Rasmussen.

Forslag

til

Lov om Folketingsvalg paa Færøerne.

(Vedtaget ved 3. Behandling i Lagtinget.)

§ 1.

Paa Færøerne vælges ved Flertalsvalg et Medlem til Folketinget.

Valgret og Valgbarhed.

§ 2.

Valgret til Folketinget tilkommer med de i den følgende Paragraf indeholdte Indskrænkninger enhver Mand og Kvinde, som har Indfødsret, har fyldt sit 25. Aar (jfr. dog § 62) og har fast Bopæl i Landet.

§ 3.

Ingen kan udøve Valgret, der

- a) ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning,
- b) nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er enten eftergivet eller tilbagebetalt,
- c) er ude af Raadighed over sit Bo paa Grund af Konkurs eller Umyndiggørelse.

Ingen kan udøve Valgret uden at være optaget paa Valglisten.

§ 4.

Valgbar til Folketinget er med de i § 3 a, b og c nævnte Undtagelser enhver Mand og Kvinde, som har Indfødsret, har fyldt sit 25. Aar og har fast Bopæl i Landet.

Valglisten.

§ 5.

For hver Kommune skal der ved Kommunalbestyrelsens (i Thorshavn Byraadets, udenfor Thorshavn Forstanderskabets) Foranstaltning føres Lister over de valgberettigede, der har fast Bopæl i Kommunen.

Den, som har fast Bopæl paa flere Steder, skal optages paa Valglisten paa hvert af disse. Han kan ved samme Valg kun afgive Stemme eet Sted, men bestemmer selv, paa hvilket af disse han vil gøre sin Valgret gældende.

§ 6.

Valglisterne skal i forskellige dertil indrettede Rækker indeholde Vælgerens fulde Navn, Alder, Livsstilling og Bopæl samt en Rubrik til Afkrydsning af Vælgerens Navn. Paa hver Valgliste ordnes Vælgerne bygdevis saaledes, at de Bygder, der hører til samme Valgdistrikt (jfr. § 17), følger efter hinanden. Indenfor hver Bygd ordnes Vælgerens Navne efter Bogstavfølge, dog saaledes, at en Hustru kan indføres umiddelbart efter sin Mand.

§ 7.

Valglisterne skal affattes en Gang hvert Aar; de gælder fra 1. Januar til 31. December. Til Grund for Valglisternes Affattelse lægges de gældende Valglistes med Udeladelse af de Vælgere, som i Mellemtiden er afgaaet ved Døden eller er bortflyttet eller har tabt deres Valgret (§ 3), og med Tilføjelse af dem, som har opnaaet eller inden 1. Januar vil kunne opnaa Valgret. Endvidere skal de, der kan ventes i Løbet af det Aar, for hvilket Valglisterne gælder, at ville opfylde Betingelserne for Valgret, optæres paa en særskilt Liste (Tillægsliste) med udtrykkelig Angivelse af den Dag i Aaret, da Valgretten indtræder.

§ 8.

Denne Valglisternes Fornyelse og Fuldstændiggørelse skal foretages i Løbet af November Maaned. De derved opstaaede Tvivl afgøres, efter indhentede Oplysninger, af Kommunalbestyrelsen.

§ 9.

Fra den 1. December til den 12. s. M., begge Dage indbefattede, skal Valglisterne ligge fremme til almindeligt Eftersyn paa et for Kommunens Behoere bekvemt Sted i otte Timer hver Dag. Bestaar en Landkommune af to eller flere Sogne, skal Valglisterne fremlægges i hvert Sogn, ligesom de ogsaa skal fremlægges paa flere Steder i et Sogn, naar dettes Udstrækning eller andre Forhold taler derfor. Denne Fremlæggelse kan ske i Afskrifter, hvis Rigtighed er bekræftet af Forstanderskabets Formand. Fremlæggelsens Tid og Sted bekendtgøres med mindst 8 Dages Varsel ved Opslag paa de i Henhold til Lov Nr. 59 af 1. April 1912 indrettede Tavler eller paa den for offentlige Kundgørelser paa vedkommende Sted ellers brugelige Maade.

§ 10.

Inden 3 Dage fra Udløbet af den Tid, hvori Valglisterne ligger fremme, kan enhver, som tror sig uden Føje at være udeladt, eller som mener, at en uberettiget er optaget, skriftlig fremsætte Paastand om sin Optagelse eller om en andens Udslettelse, ledsaget af en kort Angivelse af de Grunde, hvorpaa Paastanden er bygget.

§ 11.

De mod Valglisterne saaledes fremkomne Anker paakendes af Kommunalbestyrelsen i et Møde, som afholdes i Løbet af de paafølgende fjorten Dage. Til dette Møde tilsiges med 3 Dages Varsel saavel de, der har fremført Anker, som de, mod hvem Indsigelse er gjort; en Genpart af den mod de sidstnævnte rettede Skrivelse skal leveres samtidig med Tilsigelsen. Efter de af Parterne fremlagte Dokumenter og de fremstillede Vidners Forklaringer afgøres de opstaaede Spørgsmaal, hvorom en kort Kendelse tilføres Kommunalbestyrelsens sædvanlige Forhandlingsprotokol, og skriftligt Svar tilstilles Klagerne. De derefter

fornyede Valgliste underskrives af Kommunalbestyrelsens Formand. I Aarets Løb kan herefter ingen Forandring foretages uden i Henshold til Dom (§ 15).

§ 12.

Inden 4. Januar sender Formanden for Kommunalbestyrelserne en bekræftet Afskrift af de fornyede Valgliste til Formanden for det fælles Valgnævn.

Naar Valg til Folketinget er udskrevet, tilbagesendes Afskrifterne til vedkommende Kommunalbestyrelser, der overleverer saavel Afskrifterne som den originale Valgliste til Formændene for Valgstyrelserne i de Afstemningskredse eller Dele af samme, hvorefter Kommunen bestaar.

§ 13.

Formanden for det fælles Valgnævn skal inden 1. Februar indberette til Amtmanden, om han har modtaget samtlige Genparter, og i modsat Fald, hvilke der savnes.

Amtmanden drager da, i fornødent Fald ved Anvendelse af passende Tvangsbøder, Omsorg for, at de savnede Afskrifter bringes til Veje, saa snart det efter Postforbindelsen er muligt.

§ 14.

Opdages det, at Valglisten ikke paa lovbefalet Maade er fornyet, skal Indberetning gøres til vedkommende Minister, og der skal da straks tages Beslutning om Sags Anlæg, hvorhos Amtmanden skal paalægge Kommunalbestyrelsen, i fornødent Fald under en passende Tvangsbøde, ufortøvet at træffe de i Loven befalede Foranstaltninger. Amtmanden er i saa Tilfælde bemyndiget til at forkorte de i Loven fastsatte Frister.

§ 15.

Den, som er utilfreds med Kommunalbestyrelsens Kendelse, hvorved Valgret er nægtet ham, kan fordre en Udskrift af Kendelsen meddelt uden Betaling og indbringe Spørgsmaalet til Afgørelse ved Domstolene. Saadanne Sager behandles gæsteretsvis, og kan, selv om den er rettet mod et Forstanderskab i Suderø Syssel, af Klageren indbringes for Thorshavns Ting. Parterne er i første Instans fritagne for at erlægge Retsgebyrer. Amtmanden beskikker en Mand til at møde for den indstævnte Kommunalbestyrelse. Opnaar Klageren Dom for at være valgberettiget, skal han optages paa Valglisten eller Tillægslisten, saa snart han foreviser en Udskrift af Dommen.

§ 16.

Efter de i Henshold til § 7 affattede og derefter fornyede Valgliste foretages alle i Aarets Løb forefaldende Valg til Folketinget, dog saaledes, at det paases, at de paa Tillægslisten opførte Personer kun er stemmeberettigede, dersom de paa Valgdagen har opfyldt Betingelserne for Valgret. Dersom der i Aarets Løb gentagne Gange foretages Valg, og Valglisten en Gang er benyttet ved Afstemning, skal fornødne, af Kommunalbestyrelsen bekræftede Afskrifter af Listen tilvejebringes til Benyttelse ved den nye Valghandling.

Valgdistrikter og Valgnævn.

§ 17.

Valget foregaar i de Valgdistrikter, som er opførte i den nærværende Lov vedføjede Fortegnelse. Forandringer i Distrikternes Omraade og Valgsteder kan efter Lagtingets Indstilling bifaldes af Justitsministeren.

Under særlige Omstændigheder kan Amtmanden bestemme et andet Valgsted end i ovennævnte Fortegnelse anført.

§ 18.

Lagtinget vælger aarligt et Valgnævn (det fælles Valgnævn), bestaaende af 13 Medlemmer samt lige saa mange Suppleanter, hvoraf mindst 1 Medlem og 1 Suppleant fra hvert Syssel. Forsædet i Valgnævnet indtages af Medlemmerne i den Orden, hvori de er valgt, dog saaledes, at de i Thorshavn bosatte Medlemmer gaar forud for andre paa samme Liste valgte Medlemmer. De af Lagtinget udnævnte Mænd er forpligtede til at overtage Hvervet, medmindre de har fyldt 60 Aar eller er forhindrede ved lovligt, af Lagtinget for gyldigt anset Forfald.

§ 19.

Formanden for det fælles Valgnævn forestaar alle Forberedelser til selve Valget og modtager Anmeldelser af Kandidater og andre til Valgnævnet rettede Meddelelser. Straks efter Udløbet af Fristen for Kandidaters Anmeldelse (jfr. § 23) tilvejebringer han de til Brug ved Valget fornødne Stemmesedler og dertil passende Konvolutter (jfr. § 20).

Valgnævnet drager gennem de for de enkelte Afstemningsdistrikter valgte Valgstyrer (jfr. § 27) Omsorg for, at alt er til Røde til Afstemningen. Det forvisser sig ved Forspørgsel til de forskellige Formænd for Valgstyrerne saa vidt muligt om, at de originale Valglister samt de i §§ 12 o. flg. omhandlede Afskrifter holdes i Beredskab til Brug ved Afstemningen; savnes nogen original Valgliste, skal den tilstedeværende bekræftede Afskrift benyttes. Valgnævnet tilstiller Formændene for Valgstyrerne det fornødne Antal Stemmesedler og Konvolutter samt Afskrift af de modtagne Anmeldelser om Kandidatopstillinger snarest muligt og senest 4 Dage efter Udløbet af Fristen for Kandidaters Anmeldelse. Det paahviler Kommunalbestyrelserne at stille det tilstrækkelige Antal Stemmekasser og Stemmerum af den i § 30 angivne Beskaffenhed til Valgnævnets Raadighed.

Ved alle til Valgnævnet overladte Beslutninger gør, i Tilfælde af Stemmetilighed, Formandens Stemme Udslaget.

§ 20.

Det fælles Valgnævn fører en Valgbog, hvori indføres det væsentlige Indhold af alt, hvad der vedrører Valget og Afstemningen, navnlig Antallet af de til Brug ved Valget tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter, Antallet af afgivne gyldige Stemmesedler, Antallet af afgivne ugyldige Stemmesedler, Antallet af Stemmer paa hver Kandidat, Oplysning om de Partier, til hvilke Kandidaterne har sluttet sig eller støtter, eller om Kandidaterne staar udenfor Partierne, og hvad Valgnævnet har erklæret for at være Valgets Udfald. Valglisterne og de til Valgnævnet indkomne Skrivelser fremlægges til Valgbogen. Denne underskrives af Valgnævnet og opbevares af dets Formand.

Senest Dagen efter Valgets endelige Opgørelse skal Formanden for Valgnævnet tilstille Indenrigsministeren en fuldstændig af ham bekræftet Udskrift af, hvad der er tilført Valgbogen om det stedfundne Valg; til denne Indberetning skal benyttes de af Ministeriet dertil udfærdigede Skemaer. Desuden sendes der telegrafisk Meddelelse til Indenrigsministeren om, hvor mange Stemmer hver Kandidat og Parti har erholdt, naar Valget finder Sted samtidigt med almindelige Valg i den øvrige Del af Riget. Ministeren tilstiller derefter Folketinget ved dets Sammentræden den indsendte Udskrift tilligemed de Oplysninger, han har fundet Anledning til at indhente.

Valgpartier og Valgkandidater.

§ 21.

Naar nye almindelige Valg til Folketinget skal foretages, meddeler Folketingets Formand til Indenrigsministeren, hvilke Partier der da findes i Folke-

tinget. Senest 14 Dage før Valgets Afholdelse kan mindst 10,000 Vælgere meddele Indenrigsministeren, at de agter at deltage i Valget som et nyt Parti.

Snarest muligt efter Fristens Udløb bringes de saaledes af Indenrigsministeren modtagne Anmeldelser til almindelig Kundskab.

§ 22.

Ingen kan ved Valg til Folketinget komme i Betragtning, som ikke selv har stillet sig og anbefales af i det mindste een af Valgkredsens Vælgere som Stiller. En Kandidat maa ikke have mere end 50 Stillere.

§ 23.

Skriftlig Anmeldelse saavel om Kandidaten som om den eller dem, der vil understøtte hans Valg, underskrevet enten af Kandidaten selv eller af en af hans Stillere, maa senest Kl. 6 Aften paa 3-Ugersdagen forinden Valgdagen være indleveret til Formanden for det fælles Valgnævn. Afgaar en Kandidat ved Døden mellem Anmeldelsesfristens Udløb og Valgets Afholdelse, kan der indgives skriftlig Anmeldelse om en Kandidat i hans Sted.

I den nævnte Anmeldelse gives der tillige — til Brug ved Fordelingen af Tillægsmandaterne (jfr. §§ 38—41) — Meddelelse til Valgnævnet om, hvilket Parti den paagældende slutter sig til eller vil støtte, eller om han staar udenfor Partierne.

De modtagne Anmeldelsers Indhold skal af Valgnævnet uden Henstand bekendtgøres ved at indrykkes een Gang i et eller flere offentlige Blade og tilstilles samtlige Valgstyrer til videre Bekendtgørelse.

§ 24.

Kandidaten behøver ikke for Valgnævnet at godtgøre sin Valgbarhed. Fremkommer der Indsigelser eller endog Beviser mod den, kan Valgnævnet dog ikke undslaa sig for at stille Kandidaten til Valg.

§ 25.

Ingen maa melde sig til samtidigt Valg paa og udenfor Færøerne. Handler nogen herimod, bliver Valget, hvis det falder paa ham, ugyldigt.

Valget.

§ 26.

Valgdagen bestemmes af Amtmanden, men skal saa vidt muligt falde sammen med Valgdagen i de øvrige Kredse. Dagen, da Afstemningen skal foregaa, kundgøres mindst een Gang, senest 5-Ugersdagen før Valget af Amtmanden, ligesom han derom snarest har særlig at underrette det fælles Valgnævn. Dette sender snarest Meddelelse til samtlige Formænd for Valgstyrerne, der snarest muligt efter Modtagelsen af denne Meddelelse sørger for, at Dagen og Klokkeslættet (jfr. § 33) ved Opslag paa de til offentlige Bekendtgørelser bestemte Tavler og paa enhver anden hensigtsmæssig Maade bringes til Beboernes Kundskab i samtlige Sogne. Afstemningslokalet (jfr. § 17, 1. Stykke,) kundgøres samtidig dermed eller saa snart derefter, som ske kan.

§ 27.

Afstemningen ledes af Valgstyrer.

Valgstyrerne udnævnes af de paagældende Kommunalbestyrelser, dels

blandt disses egne Medlemmer, dels blandt de i vedkommende Valgdistrikt boende Vælgere. Valgstyrernes Antal skal være mindst 3 og højst 5 for hvert Valgdistrikt.

I de Tilfælde, hvor et Valgdistrikt henhører under flere Kommuner, vælger hver af de paagældende Kommunalbestyrelser sin Del af det samlede Antal Valgstyrere. Efter hver Folketælling bestemmes det af Justitsministeren, hvor mange Valgstyrere hver Kommunalbestyrelse har at vælge.

Valgstyret vælger selv sin Formand. Det fører en af Valgstedets Kommunalbestyrelse stadfæstet Valgbog. Valgstyret kan bestemme, at der i det Værelse, hvori et Stemmerum er anbragt, ikke under Afstemningen, foruden Medlemmer af det fælles Valgnævn, Valgstyrerne og de ved Valget tilforordnede Vælgere, maa opholde sig andre end de med Afgivning af Stemme sysselsatte og de paa Adgang til Stemmeafgivning ventende Vælgere — hvilke sidstnævntes Tal kan begrænses efter hvad Ordenen kræver — samt Kandidaterne og paa hvert Stemmested og for hver Kandidat een af Kandidaten til Valgstyretne opgiven Vælger. De tilstedeværende er pligtige at rette sig efter Valgstyrernes nærmere Bestemmelser.

§ 28.

Stemmeafgivningen sker i et eller flere af vedkommende Kommunalbestyrelse anviste Lokaler. En af Valgstyrerne oplæser Kandidaternes og Stilleres Navne, som derhos skal være opslaaede i Stemmelokalerne. Han meddeler tillige, hvor de enkelte Stemmelokaler er, og, hvis der er flere saadanne, i hvilket Lokale der, efter at Afstemningen ved disse er tilendebragt, vil blive givet Lejlighed til endnu at give Stemmer. Der skal endvidere ved Opslag gives Vælgernes Vejledning om, hvor de enkelte Stemmelokaler findes.

§ 29.

Afstemningen foregaar ved Afgivelse af de dertil tilvejebragte Stemmesedler, indlagte i dertil hørende Konvolutter (§ 19).

Paa hver Stemmeseddel skal, naar flere Kandidater er anmeldte, disses Navne, opførte i Bogstavfølge med Tilføjelse af det Parti, de slutter sig til eller støtter, eller om de staar udenfor Partierne, være tydelig trykte over hverandre, indbyrdes adskilte ved en trykt vandret Streg mellem hver 2 Navne.

Intet andet Ord eller Bogstav og intet Navn, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Stemmeseddel ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Konvolutterne skal være uigennemsigtige og saaledes tildannede, at de helt dækker den indlagte Stemmeseddel; paa hver Konvolut skal være trykt Valg- eller Afstemningskredsens Betegnelse og Valgets Aar og Dag. Intet andet Navn, Ord, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Konvolut enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

§ 30.

Stemmerummet skal være et ved Opstilling eller Ophængning dannet Rum af saadan Beskaffenhed, at en Mand kan staa oprejst deri uden at kunne ses af nogen udenfor Rummet værende Person. Stemmerummet skal være tilstrækkelig lyst til, at Skrift tydelig kan læses derinde; det skal være forsynet med almindelig sort Blyant og en fast Plade til Underlag ved Skrivning.

Stemme-kassen skal være aflaaet og saaledes indrettet, at ingen Stemmeseddel kan udtages af den, uden at Kassen aabnes.

§ 31.

Valgstyrerne fordeler Valglisterne, Stemmesedlerne med Konvolutter og Stemmekasserne mellem sig og det fornødne Antal af tilforordnede Vælgere. Derpaa deles Arbejdet saaledes mellem dem, at der ved hvert Stemmerum findes

en Valglistefører, en Stemmelistefører, en Stemmemodtager og en Mand ved Indgangen til Stemmerummet for at paase, at alt gaar retteligt til. Valglisteføreren har Valglisten, Stemmelisteføreren har Stemmesedlerne og Konvolutterne, Stemmemodtageren har Stemmekassen. I Stedet for selve Valglisten kan Afskrifter af forskellige Dele af den benyttes, naar hver Dels Overensstemmelse med Valglisten er bekræftet af Kommunalbestyrelsen.

§ 32.

Ved Afstemningens Begyndelse, inden den første Stemmeseddel nedlægges i Kassen, aabner Stemmemodtageren denne og viser de tilstedeværende, at den er tom, hvorpaa han straks i de tilstedeværendes Paasyn lukker og aflaaer den samt leverer Valglisteføreren Nøglen.

Valgret udøves ved personligt Møde (jfr. dog § 50). I den Orden, hvori Vælgerne møder, fremstiller de sig til Valglisten for der at anerkendes som Vælgere. Naar Valglisteføreren har fundet Vælgerens Navn paa Valglisten, sætter han et Kryds derved, og Stemmelisteføreren opfører paa en Liste Vælgerens Navn og hans Løbenummer paa Valglisten. Derpaa udleverer Stemmelisteføreren til Vælgeren en Stemmeseddel og en Konvolut.

Efter at have modtaget Stemmeseddel og Konvolut skal Vælgeren straks begive sig ind i Stemmerummet, hvor ingen anden maa være til Stede. Her sætter han paa Stemmesedlen et Kryds i Rubrikken for den Kandidat, for hvilken han vil stemme, og lægger Stemmesedlen i Konvolutten, hvorefter han straks gaar ud af Stemmerummet og leverer Konvolutten med den indlagte Stemmeseddel til Stemmemodtageren, alt med saa lidt Ophold som muligt.

I Vælgerens og andre tilstedeværendes Paasyn og uden at aabne Konvolutten nedlægger Stemmemodtageren den konvoluterede Stemmeseddel i den aflaaede Stemmekasse.

Hvis en Stemmeseddel eller Konvolut efter Udliefering til Vælgeren, men inden Nedlægning i Stemmekassen, findes ubrugelig eller af Uagtsomhed bliver ubrugeliggjort, kan den paagældende Vælger gaa tilbage til Stemmelisteføreren og, naar han tilfredsstillende forklarer det skete og tilbageleverer saavel Stemmeseddel som Konvolut, faa dem ombyttet.

Naar en Vælger fremfører for Valgstyrerne, at han ikke er i Stand til at foretage Afstemningen paa den foreskrevne Maade, og Valgstyrerne skønner, at det saaledes fremførte er rigtigt, skal en af Valgstyrerne eller en dertil særlig tilforordnet Vælger yde den paagældende Vælger fornøden Bistand ved Stemmegivningen, hvorved da tillige de nødvendige Lempelser i den foreskrevne Fremgangsmaade maa foretages. Er den paagældende Vælger blind, kan han forlange, at 2 af Valgstyrerne eller af de tilforordnede Vælgere yder ham Bistand ved Stemmeafgivningen.

§ 33.

Afstemningen begynder Kl. 10 Formiddag og fortsættes til Kl. 1 Eftermiddag, hvorefter den udsættes til Kl. 3 Eftermiddag; derefter fortsættes den til Kl. 8 Aften, og saa længe der endnu derefter indfinder sig Vælgere, men sluttet, naar efter Kl. 8, uagtet Opfordring, ingen Vælger melder sig for at afgive Stemme.

Medens Valget er udsat, skal Stemmekasser og Valgliste være forvarede under behørig Aflaasning og Forsegling. Naar Valget er afsluttet, sammenbinder Stemmelisteførerne i særskilte Pakker: 1) de ikke udleverede Stemmesedler, 2) de dertil hørende Konvolutter, 3) de ved Ombytning tilbageleverede Stemmesedler og 4) de dertil hørende Konvolutter. Valglisteføreren, medførende Valglisten, Stemmelisteføreren, medførende Stemmelisten og de betegnede Pakker, og Stemmemodtageren, medførende Stemmekassen, begiver sig derpaa til det af Valgstyrerne for Afstemningens Begyndelse for Vælgerne som Slutningsstemmested betegnede Lokale. Her kundgøres, at Afstemningen vil blive sluttet, naar ingen nu er til Stede, som begærer at deltage i Valget. De Vælgere, som efter denne Kundgørelse melder sig for at afgive Stemme, skal have Adgang dertil. Naar disse

Stemmer er modtagne, eller naar ingen efter den skete Kundgørelse melder sig, erklæres Stemmegivningen for sluttet, dog saaledes, at Valgstyrerne og Medhjælperne nu skal have Adgang til at afgive deres Stemmer.

Afstemning paa Slutningsstemmestedet foregaar paa samme Maade som i de enkelte Stemmelokaler, kun at Vælgere fra samtlige Valgliste kan betjenes med eet Stemmerum, og at Valgstyrerne bestemmer, hvem der til ethvert Tidspunkt skal betjene Valgliste, Stemmelse og Stemmekasse.

Naar Valgstyrerne og deres Medhjælpere har haft Lejlighed til at stemme, erklæres Stemmegivningen for endelig sluttet, derpaa underskriver hver Valglistefører sin Valgliste og hver Stemmelsefører sin Stemmelse, hvorpaa disse Lister saavel som Stemmekasserne, Nøglerne hertil og Pakkerne med ikke nedlagte Stemmesedler og Konvolutter afgives til Valgstyrets Formand, som da kundgør, at Afstemningen er sluttet.

§ 34.

Valgstyrerne og Medhjælperne udtager derefter Konvolutterne af Stemmekasserne og blander dem, før Stemmesedlerne udtages af Konvolutterne. Indeholder en Konvolut andet eller mere end een Stemmeseddel, er dens Indhold ugyldigt. En Stemmeseddel er endvidere ugyldig, 1) naar det ikke med Sikkerhed fremgaar, hvilken af Kandidaterne Vælgeren har villet give sin Stemme, 2) naar Beskaffenheden af Stemmesedlen eller den Konvolut, der har omgivet den, giver Grund til at antage, at Stemmesedlen ikke er en af en Stemmelsefører udleveret og i et Stemmerum mærket Stemmeseddel, 3) naar der paa Stemmesedlen eller Konvolutten findes skrevet, tegnet eller paa anden Maade anbragt noget, hvorved det findes forsætlig tilkendegivet, hvem den stemmende er, eller der overhovedet ved en Behandling, som kun kan antages at være foretaget af Vælgeren, findes forsætlig at være givet Stemmeseddelen et Særpræg. Hver enkelt Stemmeseddel oplæses og lægges straks igen ind i sin Konvolut; det optegnes af to Medlemmer, hvor mange Stemmer der er faldet paa hver af de stillede Kandidater. Naar Virksomheden med Stemmesedlernes Optælling fordeles mellem forskellige af Medlemmerne, opgør Valgstyrerne de samlede Tal efter de særskilte Optællinger.

Valgstyrerne afgør derpaa, om de tvivlsomme Stemmesedler skal anses for gyldige eller ej, og anfører, for saa vidt nogen af disse kasseres, Grunden hertil i Valgbogen. Hver Stemmeseddel lægges straks ind i sin Konvolut.

§ 35.

Udfaldet af Stemmeoptællingen paa hvert Afstemningssted kundgøres for de tilstedeværende, hvorpaa Meddelelse snarest muligt (som Regel ved Telefon-telegram) gives til Formanden for det fælles Valgnævn.

Alle Valgstyrere, der har været tilstede under Afstemningen eller deltaget i Stemmeoptællingen, underskriver Valgbogen, Valglisterne og Stemmelseerne. Derefter sammenbinder de de 4 i § 33 under Nr. 1—4 nævnte Arter af Stemmesedler og Konvolutter og 5) de af Stemmekasserne udtagne gyldige Stemmesedler hver i sin Konvolut, 6) de af Stemmekasserne udtagne ugyldige Stemmesedler hver i sin Konvolut. Efter at hver Pakke er betegnet efter sit Indhold, indpakkes de tillige med Valglisterne og Stemmelseerne samt en Udskrift af Forhandlingsbogen. Pakken forsegles og afsendes snarest muligt til Thorshavn til det fælles Valgnævn.

Det fælles Valgnævn sammentræder i Thorshavn Ugedagen efter at Afstemningen har fundet Sted. Amtmanden kan dog bestemme, at det skal sammentræde før. Medlemmerne har fri Rejse frem og tilbage.

Valgnævnet foretager en fornyet Optælling og Bedømmelse af de i de enkelte Afstemningsdistrikter afgivne Stemmesedler og derefter den endelige Opførelse af Valgets Udfald. Saafremt den i forrige Stykke nævnte Pakke med Stemmesedler ikke er kommet til Stede fra nogle af Afstemningsstederne, medens der er tilgaaet Valgnævnet tydelig skriftlig Meddelelse (herunder Telefontelegram)

om Udfaldet af Valgstyrernes Opgørelse af Afstemningen, lægges denne Meddelelse til Grund ved den endelige Opgørelse af Valgets Udfald. Valgets Udfald tilføres Kredsens Valgbog og kundgøres for de tilstedeværende.

§ 36.

Valgbogen underskrives af hele Valgnævnet. Valglisterne tilbageleveres til vedkommende Kommune. Stemmelisterne vedlægges Valgbogen. Formanden lader i særskilte Pakker sammenbinde de i § 33 under 1—4 nævnte Arter af Stemmesedler og Konvolutter og 5) de af Stemmekasserne udtagne gyldige Stemmesedler, 6) de dertil hørende Konvolutter, 7) de af Stemmekasserne udtagne ugyldige Stemmesedler samt 8) de dertil hørende Konvolutter; efter at hver Pakke er betegnet efter sit Indhold, forseglers han den. Disse Pakker vedlægges ligeledes Valgbogen, men de deri indeholdte Stemmesedler og Konvolutter opbevares kun, indtil et Aar er gaaet, uden at der i Anledning af Valget er gjort retligt Ansvar gældende imod nogen. Derefter skal de tilintetgøres.

Hver af de opstillede Kandidater har Ret til selv tilligemed to af ham til Formanden opgivne Vælgere at overvære Opgørelsen af Valgets Udfald.

§ 37.

Den, som ved Afstemningen har erholdt flere Stemmer end nogen anden, er valgt.

Have flere lige mange Stemmer, afgøres Valget ved Lodtrækning, som ledes af Formanden.

Saaframt Mandatet bliver ledigt indenfor Valgperioden, foretages der et nyt Valg i Valgkredsen.

Tillægsmandaternes Fordeling.

§ 38.

Efter at Indenrigsministeren har modtaget de i § 21 i Lov Nr. 142 af 10. Maj 1915 omhandlede Udskrifter, samt saaframt Valget paa Færøerne er afholdt samtidigt, den i nærværende Lovs § 20 omhandlede telegrafiske Meddelelse, lader han paa følgende Maade opgøre, hvorledes Tillægsmandaterne skal fordeles. Færøerne medregnes ved denne Fordeling under Øernes Omraade.

Først fordeles 20 Tillægsmandater med 9 til Øerne og 11 til Jylland. Det udregnes, hvor mange Stemmer hvert Parti har faaet paa Øerne og i Jylland. Har der i Henhold til § 39 i Lov 10. Maj 1915 været afholdt Omvalg i Kredse, bliver der ved Opgørelsen kun at tage Hensyn til Omvalgets Stemmetal. De paa Kandidaterne faldne Stemmer betragtes som afgivne paa det Parti, Kandidaterne har anmeldt at slutte sig til eller at ville støtte. Det i de to ovenfor nævnte Omraader afgivne Antal Stemmer deles henholdsvis med 50 (eller hvis der samtidigt har været afholdt Valg paa Færøerne med 51) og 62. Med de herved fremkomne Tal (Valgtallene) deles de forskellige Partiers Stemmetal, og ved denne Beregning udfindes det, hvor mange af de omhandlede 50 (51) og 62 Mandater hvert Parti i Forhold til sit Stemmetal har Krav paa i de to Omraader. Hvis de ved Delingen fremkomne Kvotienter, naar Brøkerne bortkastes, tilsammen ikke giver det hele Antal Mandater, forhøjes de største Brøker, indtil Antallet er naaet (den største Brøks Metode).

Det undersøges derpaa, hvor mange Kandidater hvert Parti har faaet valgt i Kredse i de to Omraader og herefter afgøres det, hvor mange af de 9 og 11 Tillægsmandater de forskellige Partier har Krav paa. De Partier, der hverken ved Kredsvalgene i de to Omraader eller ved Listevalgene i København-Frederiksberg har opnaaet noget Mandat, kan ikke faa noget Tillægsmandat. Partier, som ved Kredsvalgene har opnaaet det Antal Mandater, de i et af de to Omraader har Krav paa, eller flere, faar ingen Andel i Tillægsmandaterne for

dette Omraade. Naar det, særskilt for hvert af de 2 Omraader, er udfundet, hvilke Partier der herefter er berettigede til Omraadets Tillægsmandater, fordeles disse paa følgende Maade: De nævnte Partiers samlede Stemmetal deles med Summen af deres Kredsmandater og Omraadets Tillægsmandater (henholdsvis 9 og 11); med det herved fremkomne Forholdstal deles hvert Partis Stemmetal og saaledes udfindes — paa den ovenfor i 2det Stykke beskrevne Fremgangsmaade —, hvor mange af det hele Mandattal og af Tillægsmandaterne hvert Parti er berettiget til i Omraadet.

Endelig fordeles 3 Tillægsmandater med 1 til Øerne og 2 til Jylland. Det udregnes, hvor mange Stemmer hvert Parti har faaet i Landet, saavel ved Listevalgene i København-Frederiksborg som ved Kredsvalgene paa Øerne og i Jylland. Det afgivne Antal Stemmer deles med 139, eller hvis der samtidigt har været afholdt Valg paa Færøerne, med 140. Med det herved fremkomne Tal deles de forskellige Partiers Stemmetal, og ved denne Beregning udfindes, hvor mange af de 139 (140) Mandater hvert Parti i Forhold til sit Stemmetal har Krav paa i hele Landet, idet iøvrigt Reglerne i 2det Stykke følges. Det undersøges derpaa, hvor mange Mandater hvert Parti i Forhold til sit Stemmetal har Krav paa i hele Landet, idet iøvrigt Reglerne i 2det Stykke følges. Det undersøges derpaa, hvor mange Mandater hvert Parti i alt har opnaaet, saavel ved Valg (Liste- og Kredsvalg) som ved Fordelingen af de første 20 Tillægsmandater, og herefter afgøres det, hvor mange af de 3 sidste Tillægsmandater de forskellige Partier har Krav paa, idet iøvrigt Reglerne i 3. Stykke følges.

Tillægsmandaterne fordeles derpaa efter Antallet af Partiernes urepræsenterede Stemmer (jfr. § 39, 2det Stykke) paa Øerne og i Jylland.

§ 39.

Fordelingen af de 23 Tillægsmandater, 10 paa Øerne og 13 i Jylland, foretages særskilt for hvert Omraade paa følgende Maade:

For de Partier, der skal have Tillægsmandater, foretages der for Folketingskredsene indenfor hvert Amt en samlet Opgørelse over det Antal Stemmer og det Antal Mandater, Partiet har opnaaet i Amtet, samt en Opgørelse af det Antal urepræsenterede Stemmer, Partiet har indenfor Amtet. Antallet af urepræsenterede Stemmer i Amtet findes ved at multiplicere Valgtallet (jfr. § 38, 2. Stykke) med Antallet af de Partiet tilfaldne Mandater og trække det udkomne Tal fra det hele Antal Stemmer, Partiet har opnaaet.

Hvert Partis Tillægsmandater fordeles derefter paa Amtene i Forhold til Antallet af urepræsenterede Stemmer paa samme Maade som i § 38 angivet.

§ 40.

De Tillægsmandater, der efter Udregningen i § 39 tilkommer et Parti i et af Amtene, tildeles blandt Partiets ikke kredsvalgte Kandidater den, der fik det største Antal af de afgivne Stemmer indenfor Amtet. Skulde to Kandidater have faaet samme Antal Stemmer, tilfalder Mandatet den, der har opnaaet det største Antal Stemmer i en af Amtets Kredse.

§ 41.

Efter at Indenrigsministeren har ladet foretage Fordelingen af Tillægsmandaterne, tilstiller han de paagældende Meddelelse om deres Valg.

§ 42.

Sammen med den i § 20 omhandlede Udskrift fremsender Indenrigsministeren til Folketinget de i §§ 38—39 omhandlede Beregninger og det Materiale, der ligger til Grund for disse, samt en Fortegnelse over de Kandidater, hvem Tillægsmandaterne er tilfaldet, og en Liste over de Kandidater, hvert Parti iøv-

rigt har i de forskellige Amt, med Angivelse af det Antal Stemmer, de har opnaaet i Amtet og i de enkelte Kredse indenfor dette.

§ 43.

Naar den af Ministeren foretagne Fordeling af Tillægsmandaterne er godkendt af Folketinget, vedbliver den at gælde, uanset om der senere afholdes nye Valg af et eller flere kredsvalgte Medlemmer. Bliver en af de Kandidater, hvem Tillægsmandaterne er tilfaldet, valgt i den Kreds, hvori nyt Valg foretages, forholdes der med det ledigblevne Tillægsmandat som i § 44 foreskrevet.

§ 44.

Bliver et Tillægsmandat ledigt indenfor Valgperioden, tilfalder det den af samme Partis Kandidater i samme Amt, der ifølge den i § 42 nævnte Liste har nærmest Krav derpaa. Findes ingen saadan berettiget i Amtet, overføres Partiets Mandat til det Amt og den Kandidat, som ifølge fornævnte Liste har nærmest Krav derpaa.

Almindelige Bestemmelser.

§ 45.

Klager over Folketingsvalg skal indgives til Folketinget og være Amtet i Hænde senest Ugedagen efter Valget.

§ 46.

Forsømmer nogen Udførelsen af Forretninger, som denne Lov medfører, ikendes han, for saa vidt han ikke efter Lovgivningens Bestemmelser har gjort sig skyldig til en større Straf, en Bøde fra 20 indtil 400 Kr.

§ 47.

Ingen Vælger, som har afgivet Stemme ved Folketingsvalg, skal være pligtig for Retten i nogen Sag at opgive, hvilken Kandidat han har stemt paa.

§ 48.

Intet Medlem af Valgnævnet eller nogen af Valgstyrerne eller nogen tilforordnet til samme eller nogen anden, som efter Bestemmelserne i denne Lov har Ret til at være til Stede i det Værelse, i hvilket Stemmesedler modtages, maa under Afstemningen give nogen Vælger Raad, Anvisning eller Opfordring med Hensyn til, paa hvilken Kandidat han skal stemme. Ej heller maa nogen af dem nogen Sinde give nogen anden Underretning om, hvorvidt nogen Vælger har været til Stede, forlangt eller afleveret Stemmeseddel, eller nogen Sinde meddele nogen anden, hvad han paa Stemmestedet maatte have erfaret med Hensyn til, hvilken Kandidat en Vælger har givet sin Stemme.

Overtrædelse af nogen af disse Bestemmelser straffes med Fængsel, ikke under 4 Ugers simpelt Fængsel.

Det er forbudt gennem Partibureauer eller paa anden Maade at føre systematisk Kontrol med, at Vælgerne møder og afgiver Stemme. Overtrædelse heraf straffes med Bøder fra 100 til 1000 Kr. Sagerne herom behandles som offentlige Politisager, og Bøderne tilfalder Kommunens Hjelpekasse eller, hvor ingen saadan findes, Kommunens Kasse.

§ 49.

Omkostningerne ved Folketingsvalg og ved Valglisternes Berigtigelse uddrages af Amtsrepartitionsfonden, med Undtagelse af Skydsudgifter, der afholdes af Skydskassen.

Søfolks Adgang til at deltage i Folketingsvalg.

§ 50.

Ved Folketingsvalg kunne Søfolk, derunder Fiskere, der ved deres Virksomhed som saadanne ere forhindrede fra at komme personlig til Stede og afgive Stemme paa Afstemningsstedet, afgive Stemme ved til Kommunalbestyrelsen i den Kommune, paa hvis Valgliste den paagældende findes opført, og i hvilken han ønsker at stemme (jfr. § 5), at indsende Stemmeseddel i Overensstemmelse med nedenstaaende Regler.

Ved Søfolk forstaaes alle, der som Skibsførere eller Mandskab fare til Søs i eget Skib eller ere befalede eller ved Kontraktsforhold bundne til at forrette Tjeneste paa et Skib (færøsk eller ikke-færøsk), uden Hensyn til Beskaffenheden af den Virksomhed, de udføre. Ved Fiskere forstaaes ikke blot Personer, der ere beskæftigede om Bord i Fiskerskibe, men ogsaa saadanne, der paa den Tid, Valget foregaar, opholde sig udenfor Færøerne for der at drive Fiskeri, tilberede Fisk og lignende.

§ 51.

Blanketter til Stemmesedler med tilhørende Konvolutter samt til de Skrivelser, hvormed disse fremsendes (Følgebrev), og Omslag hertil tilvejebringes ved Regeringens Foranstaltning for Statskassens Regning; de skulle stedsu kunne faas udleverede paa Færøerne hos Landfogden, Sysselmaendene, Forstanderskabene og Karantænebetjentene, i det øvrige Danmark hos Kommunalbestyrelserne, Toldvæsenet, Mønstringsbestyrerne, i Island efter Islands Ministeriums nærmere Bestemmelse hos Politimestrene og deres befuldmægtigede eller andre Autoriteter, og i Udlandet hos de danske Konsuler (Vicekonsuler) og bør, saa vidt muligt, altid findes om Bord i færøske Skibe.

Blanketterne til Stemmesedlerne skulle være af hvidt Papir uden Paategning eller Særmærke af nogen Art.

Konvolutterne skulle være uigennemsigtige og saaledes tildannede, at de helt dække den indlagte Stemmeseddel.

Skema for Følgebrev og de Attester, der paategnes samme, fastsættes af Indenrigsministeren.

Stemmeafgivning er kun gyldig, naar den sker ved Benyttelse af de ommeldte Blanketter og Skemaer.

§ 52.

Stemmesedlen skal lyde paa en navngiven Person blandt dem, der stille sig til Valg, med Tilføjelse af vedkommendes Partibetegnelse (§ 23).

For de Vælgere, som afgive Stemme paa Færøerne, maa Stemmesedlen ikke være afgiven paa et tidligere Tidspunkt end 8 Uger før Valgets Afholdelse. For de Vælgere, som afgive Stemme udenfor Færøerne, maa Stemmesedlen tidligst være afgiven 3 Maaneder før Valget. Saa snart Valgdagen er bestemt, sendes telegrafisk Meddelelse derom til Justitsministeriet, der derefter meddeler det til Islands Ministerium med Anmodning om paa Forespørgsel at sætte de her omhandlede Vælgere i Kundskab om Valgets Udskrivning og om Dagen for dets Afholdelse. Stemmesedlen anses for at være afgiven paa den Dag, da Følgebrevet underskrives (jfr. §§ 53 og 54).

Ingen maa i Anledning af samme Valg afgive mere end een Stemmeseddel. Stemmesedlen anses altid som gældende det første efter dens Afgivelse afholdte Valg.

§ 53.

Den, der vil afgive Stemme paa Færøerne, skal i Enrum og uset udfylde den udleverede Stemmeseddel, indlægge den i en særskilt Konvolut og tilklæbe denne. Han affatter dernæst et dateret Følgebrev.

I Følgebrevet, der stiles til Kommunalbestyrelsen (jfr. § 50), skal der gives nøjagtig Oplysning om Vælgerens fulde Navn, Stilling og Bopæl i Valgdistriktet samt om de Omstændigheder, som forhindrer ham fra at komme personlig til Stede paa Afstemningsstedet. Følgebrevet skal derhos indeholde en af Vælgeren paa Ære og Samvittighed afgiven Erklæring om, at han selv frivillig og uset i Enrum har udfyldt og lagt Stemmesedlen ind i Konvoluten og tilklæbet denne.

Følgebrevet skal være forsynet med en Attest om, at Underskriften er ægte og skreven paa Tid og Sted som af Vælgeren anført, at Stemmesedlen er udfyldt i Enrum, og at den stemmegivende er befalet eller ved Kontraktsforhold bunden til at forrette Tjeneste paa et Skib eller er i Begreb med at rejse bort fra Færøerne for at drive Fiskeri, tilberede Fisk eller lignende. Denne Attest skal være underskrevet af et dansk Skibs Fører, der tilkalder en af Besætningen som Vidne, eller af Landfogden eller af vedkommende Sysselmand eller Karantænebetjent. Naar Skibsføreren selv vil afgive Stemme eller paa anden Maade er forhindret fra at udstede den ommeldte Attest, kan denne meddeles af hans Stedfortræder om Bord.

Naar Attesten underskrives af Skibsføreren eller hans Stedfortræder, anføres i Skibets Dagbog eller i en anden særlig dertil indrettet Bog, at Stemmegivning er sket, og hvem der har været tilkaldt som Vidne, samt tilføjes Vælgerens fulde Navn, og til hvilket Valgdistrikt han hører.

Konvolutten med Stemmeseddel og Følgebrev indlægges af Vælgeren i et Omslag. Vælgeren lukker derefter Omslaget, adresserer det til Kommunalbestyrelsen i den Kommune, paa hvis Valgliste han er opført, og i hvilken han ønsker at stemme, og forsyner det med Paategning om, at det indeholder en Stemmeseddel, samt med sit Navn og Angivelse af sin Bopæl i Kommunen.

§ 54.

Den, der vil afgive Stemme udenfor Færøerne, skal i Enrum og uset udfylde den udleverede Stemmeseddel, indlægge den i en særskilt Konvolut og tilklæbe denne.

Han affatter dernæst et dateret Følgebrev af det i § 53 anførte Indhold. Følgebrevet underskrives i Overværelse af et dansk Skibs Fører, der tilkalder en af Besætningen som Vidne, eller af en dansk Konsul (Vicekonsul) eller indenfor dansk Statsomraade af en dansk eller islandsk Statstjenestemand. Skibsføreren, Konsulen eller Statstjenestemanden skal paaføre Følgebrevet en Attest om, at Underskriften er ægte og skreven paa Tid og Sted som i Brevet anført, at Stemmesedlen er udfyldt i Enrum, og at den stemmegivende er befalet eller ved Kontraktsforhold bunden til at forrette Tjeneste paa et Skib eller er beskæftiget ved Fiskeri, Tilberedning af Fisk eller lignende.

Vælgeren lægger i Skibsføreren og Vidnets eller Konsulens Overværelse Konvolutten med Stemmeseddel ind i et Omslag og tillukker dette. Omslaget adresserer han til Kommunalbestyrelsen i den Kommune, paa hvis Valgliste han er opført, og i hvilken han ønsker at stemme, og forsyner det med Paategning om, at det indeholder en Stemmeseddel, samt med sit Navn og Angivelse af sin Bopæl i Kommunen.

Skibsføreren eller Konsulen skal paa Forlangende af vedkommende Vælger besørge Omslaget uopholdelig afsendt som anbefalet Brev. Portoomkostningerne afholdes af vedkommende Vælger selv.

I Stedet for Konsul og Skibsfører med Vidne kan ogsaa benyttes en notarius publicus paa vedkommende Sted.

Naar Skibsføreren selv afgiver Stemme eller paa anden Maade er for-

hindret fra at udføre de i nærværende Paragraf ommeldte Forretninger, kunne disse udføres af hans Stedfortræder om Bord.

Naar Følgebrevet underskrives i Overværelse af Skisføreren eller hans Stedfortræder, anføres i Skibets Dagbog eller i en anden særlig dertil indrettet Bog, at Stemmegivningen er sket, og hvem der har været tilkaldt som Vidne, samt tilføjes Vælgerens fulde Navn, og til hvilket Valgdistrikt han hører, og eventuelt, hvornaar Omslaget er besørget afsendt.

§ 55.

I en Bog, der skal indrettes efter et af Justitsministeriet foreskrevet Skema og autoriseres af Amtmanden, indfører Formanden for Kommunalbestyrelsen de modtagne Omslag i Nummerorden, med Tilføjelse af Tiden for deres Modtagelse, og sætter tilsvarende Numre paa Omslagene.

Kommunalbestyrelsen sender, naar Valg er berammet, de indkomne Omslag til vedkommende Valgstyrere saa betids, at de er dem i Hænde senest paa det for Afstemningens Begyndelse berammede Klokkeslæt. Samtidig sendes Bogen til Valgstyrerne. Ved den endelige Opgørelse af Valget (jfr. § 35) skal den nævnte Bog, samtlige Omslag og Følgebreve være til Stede.

De Omslag, som derefter indkommer inden Afstemningens Afslutning, tilstilles Valgstyrerne, der nummererer dem, men i den ommeldte Bog alene anfører, hvor mange saadanne Omslag der i alt er modtaget.

§ 56.

Før Afstemningen paabegyndes, aabnes de modtagne Omslag af 2 Valgstyrere, der for hvert enkelt af Omslagene nøje undersøger, om den Person, fra hvem det hidrører, er opført paa Valglisten, og i bekræftende Fald sættes et Kryds ved Vælgerens Navn paa Valglisten.

Viser det sig ved den nævnte Undersøgelse, at den paagældende ikke er valgberettiget, eller at han tidligere har stemt, eller oplyses det, at han inden Valgdagen er afgaaet ved Døden, lægges den aabnede Konvolut tilligemed Følgeskrivelsen paa ny ind i Omslaget, og dette kommer ikke videre i Betragtning. Det samme gælder, naar Omslaget indeholder andet eller mere end een Følgeskrivelse og een Konvolut, eller der efter Beskaffenheden af Omslaget, Følgebrevet eller Konvolutten er Grund til at antage, at de ikke høre til de ved Regeringens Foranstaltning tilvejebragte, eller at der ved deres Udfyldning, Underskrift eller Indsendelse ikke er gaaet frem som i nærværende Lov foreskrevet.

De Konvolutter, som ikke efter foranstaaende Regler lades ude af Betragtning, blandes mellem de øvrige Stemmesedler, forinden Optællingen af disse begynder.

De efter Afstemningens Paabegyndelse, men før dens Afslutning indkomne Omslag behandles før Afstemningens Afslutning under eet paa samme Maade som sket med de tidligere indkomne Omslag.

§ 57.

De her omhandlede Stemmesedler er ugyldige,

- 1) naar det ikke med Sikkerhed kan afgøres, hvilken af Kandidaterne Vælgeren har villet give sin Stemme,
- 2) naar der ved et Valg, til hvilket kun een Kandidat har stillet sig, er stemt for en anden navngiven Person end denue,
- 3) naar en Konvolut indeholder andet eller mere end een Stemmeseddel,
- 4) naar der efter Beskaffenheden af en Stemmeseddel er Grund til at antage, at den ikke hører til de ved Regeringens Foranstaltning tilvejebragte, eller at der ved dens Udfyldning ikke er gaaet frem som i denne Lov foreskrevet.

§ 58.

Det paahviler danske Skibsførere, Statstjenestemænd, Konsuler (Vicekonsuler) samt Forstanderskabsmedlemmer uopholdelig at meddele Underretning til vedkommende Kommunalbestyrelse, saa snart det kommer til deres Kundskab, at nogen, som har afgivet Stemme efter de nævnte Regler, er afgaaet ved Døden inden Valgets Afslutning.

§ 59.

Skibsføreren paa færøsk Skib skal sørge for, at der om Bord findes et Eksempel af denne Lov og de dertil sig sluttende Bestemmelser, samt at der i Mandskabets Opholdsrum findes opslaaet et af vedkommende Ministerium affattet Uddrag af Reglerne om Søfolks Stemmegivning. Endvidere skal Skibsføreren paa færøske Skibe eller hans Stedfortræder om Bord, saa snart det kommer til deres Kundskab, give Mandskabet Underretning om, naar et Valg, til hvilket fraværende Søfolk have Adgang til at stemme, finder Sted, og de maa, saafremt Mandskabet pr. Post eller anden Befordring er i Stand til at afsende Stemmeseddel rettidig, ikke nægte deres Medvirkning ved Stemmeafgivningen eller Lov til Stemmegivning for Konsul (Vicekonsul) eller anden Myndighed, alt forudsat, at ikke tvingende og uopsættelige Skibsforretninger ere til Hinder derfor. Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med Bøder af indtil 400 Kr. Bøderne tilfalde Statskassen.

§ 60.

For Udfærdigelse af Attester, Paategninger og Bevidnelser, som afgives i Henhold til nærværende Lov, erlægges ingen Betaling.

Slutningsbestemmelser og midlertidige Bestemmelser.

§ 61.

Lov om Folketingsvalg paa Færøerne af 2. Marts 1903 og endvidere alle øvrige Bestemmelser, som maatte stride mod nærværende Lov, ophæves.

§ 62.

Paa Folketingsvalglisterne for det første Valg, der foretages efter nærværende Valglovs Regler, og de følgende 3 Aars Valglistes optages, uanset Bestemmelserne i § 2, kun de Mænd og Kvinder, der har fyldt deres 29de Aar, paa Valglisten for det femte og de derefter følgende 3 Aar optages de Mænd og Kvinder, der har fyldt deres 28de Aar, og saaledes fremdeles hvert 4de Aar en ny Aargang indtil den i § 2 fastsatte Valgretsalder.

§ 63.

For det første Valg til Folketinget efter nærværende Lov skal Justitsministeriet være bemyndiget til at lade træffe de fornødne Forberedelser med Hensyn til Affattelsen af Valglisterne, deres Fremlæggelse, Valgnævns Dannelse m. v. i Tidsrummet mellem Grundlovens Stadfæstelse og dens Ikrafttræden.

§ 64.

I de Tilfælde, hvor Folketingsvalget paa Færøerne ikke foretages samtidig med Valget i det øvrige Land, medregnes de paa Færøerne afgivne Stemmer ikke ved Tillægsmandaternes Fordeling (jvf. §§ 38—44).

§ 65.

De i nærværende Lov indeholdte Bestemmelser kommer til Anvendelse, naar de Forandringer i Grundloven, til hvilke nærværende Lov er knyttet, er traadte i Kraft. Dog træder § 63 i Kraft straks.

Fortegnelse

over

Valgdistrikterne.

Præstegæld.	De til hvert Distrikt hørende Bygder.	Valgsted.
Norderøerne	Ilattervig og Kirke. Svinø. Viderejde. Kvannesund, Mule, Fosaa, Norddeble, Deble og Nordtofte. Skaaletofte, Strond, Aærne, Klaksvig, Nordøre, Arnefjord og Haraldsund. Kunø og Skard. Trollenæs og Mygledal. Husum og Sydredal.	Kirke. Svinø. Viderejde. Norddeble. Klaksvig. Kunø. Mygledal. Husum.
Østerø.	Gjøv og Funding. Fundingsbotn, Eldevig, Andefjord og Helleerne. Fuglefjord. Ejde og Lysaa. Svinaær, Nordskaale og Øre. Lervig. Sydregøte, Gøtegjøv, Nordregøte og Skaalebotn. Gøteejde, Skibenæs, Solmunde, Lamhauge og Skaale. Glihre, Saltangeraa, Saltnæs, Tofte, Næs, Ridevig og Avevig. Strænder. Morskranæs og Selletræ.	Gjøv. Andefjord. Fuglefjord. Ejde. Nordskaale. Lervig. Gøte. Solmunde. Tofte. Strænder. Selletræ.

Syssel.	De til hvert Distrikt hørende Bygder.	Valgsted.
Nordstrømø.	Tjørnevig, Haldersvig, Langesand og Gjanoyri. Kvalvig og Saxen. Thorsvig. Vestmanhavn, Vaalen og Næsset. Kvivig, Stykket, Løjnum, Skælling og Gjoven. Kollefjord (udenfjords og indenfjords med Signebø).	Haldersvig. Kvalvig. Thorsvig. Vestmanhavn. Kvivig. Kollefjord.
Sydstrømø.	Kalbak og Sund. Thorshavn, Hvidenæs, Højvig, Arge og Nordredal. Sydredal, Velbestad og Kirkebø. Nolsø. Hestø og Kolter.	Kalbak. Thorshavn. Velbestad. Nolsø. Hestø.
Vaagø.	Sandevaag og Slettenæs. Midvaag. Sørvaag. Bø. Gaasedal og Vigum. Myggenæs.	Sandevaag. Midvaag. Sørvaag. Bø. Gaasedal. Myggenæs.
Sandø.	Skopen. Sand. Skaalevig, Husevig, Dal og Skarvenæs. Skusø og St. Dimon.	Skopen. Sand. Husevig. Skusø.
Suderø.	Sandvig. Kvalbø. Frødebø, Tveraa, Trangisvaag og Ørdevig. Famien. Hove, Porkere og Næs-Porkere. Vaag, Øgrum og Lopra. Vigerbirge og Sumbø.	Sandvig. Kvalbø. Tveraa. Famien. Porkere. Vaag. Sumbø.

Repartition.

Sognenes Navne		Efter Folkemængde ($\frac{1}{2}$)			I Henhold til Lagtningets Vedtagelse ($\frac{1}{2}$)		Til- sammen	
		Folketal	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Klaksvig	Sogn	778	389	*	410	*	799	*
Viderejde	—	497	248	50	265	*	513	50
Fuglø	—	178	89	*	70	*	159	*
Svinø	—	187	93	50	70	*	163	50
Kunø	—	183	91	50	40	*	131	50
Mygledal	—	110	55	*	42	*	97	*
Husum	—	154	77	*	75	*	152	*
Fuglefjord	—	900	450	*	380	*	830	*
Andefjord	—	354	177	*	110	*	287	*
Funding	—	381	190	50	180	*	370	50
Næs	—	830	415	*	210	*	705	*
Gøte	—	408	204	*	160	*	364	*
Sjov	—	577	288	50	175	*	463	50
Ejde	—	661	330	50	115	*	445	50
Kvivig	—	456	228	*	200	*	428	*
Kollefjord	—	311	155	50	120	*	275	50
Kvalvig	—	320	160	*	200	*	360	*
Halderavig	—	392	196	*	110	*	306	*
Saksen	—	52	26	*	50	*	76	*
Vestmanhavn	—	566	283	*	210	*	493	*
Kirkebo	—	248	124	*	160	*	284	*
Kalbak	—	104	52	*	85	*	137	*
Thorshavns udenbys Sogn		250	125	*	38	*	163	*
Nolsø	Sogn	253	126	50	95	*	221	50
Midvaag	—	481	240	50	210	*	450	50
Sandevaag	—	403	201	50	160	*	361	50
Sørvaag	—	508	254	*	206	*	460	*
Bø	—	95	47	50	54	*	101	50
Myggenæs	—	153	76	50	70	*	146	50
Sand	(med Dimon)	453	226	50	170	*	396	50
Skopen	—	274	137	*	70	*	207	*
Skaalevig	—	229	114	50	110	*	224	50
Husevig	—	223	111	50	85	*	196	50
Skug	—	117	58	50	40	*	98	50
Porkere	—	515	257	50	105	*	362	50
Famien	—	157	78	50	60	*	138	50
Sumbø	—	478	239	*	180	*	419	*
Vaag	—	777	388	50	680	*	1068	50
Kvalbo	—	639	319	50	150	*	469	50
Frodebø	—	1251	625	50	1260	*	1885	50
Thorshavns Kommune		2097	1048	50	1740	*	2788	50
Summa		18000	9000	*	9000	*	18000	*

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes.

The second part of the paper focuses on the methodology used in the study. It describes the process of selecting participants, collecting data, and analyzing the results. The authors emphasize the importance of using a mixed-methods approach to gain a comprehensive understanding of the research topic.

The third part of the paper presents the findings of the study. It discusses the results of the quantitative data analysis and the insights gained from the qualitative interviews. The authors conclude that there are significant differences in learning outcomes between the two groups, and these differences can be attributed to cultural factors.

The final part of the paper discusses the implications of the findings for future research and practice. It suggests that educators should be aware of the cultural context of their students and tailor their teaching methods accordingly. Additionally, it calls for further research to explore the underlying reasons for the observed differences.

Ekstrakter

af

de af Færoernes Lagting deciderede Regnskaber

i

Sessionen 1915.

Meddelt af Færo Amt.

Thorshavn.

Trykt i Færo Amtstidende's Bogtrykkeri.

1916.

I.
Ekstrakt
af
Regnskabet for Færø Amts Repartitionsfond
for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914.

		Indtægt.			
		Kr	Sk	Kr	Sk
1. Overskud fra forrige Aar.					
I. Beholdning:					
a. Kontant hos Landfogden		1316	82		
b. Indestaaende i Færøys Banki		11437	11		
				12753	93
II. Indtægtsrestancer:					
a. Af Bidrag til Fonden fra det matrikulerede Jordegods		4988	66		
b. Af Kommunens Bidrag til Fonden		3462	78		
				8451	44
III. Forskud, der 1. Oktober 1913 henstod uberigtigede:					
a. Delinkventomkostninger		1610	86		
b. Vedrørende Behandling af smitsomme Sygdomme paa Færøerne		1310	02		
c. Andre Forskud		246	97		
				3167	85
2. Udskrivning paa Færøerne for indeværende Skatteaar:					
a. Af Amtets matrikulerede Jordegods, 4358 ⁷⁴ / ₁₀₀ Skattemarker, à 1 Kr. 50 Øre pr. Skattemark		6388	11		
b. Bidrag fra Kommunerne i Færø Amt		17040	00		
				23428	11
3. Kendelser for udfærdigede Handelsbevillinger				965	00
4. Indtægt af Aktiver				317	14
5. Statstilskud i H. t. Lov Nr. 85 af 15. Marts 1903 § 37				3000	00
6. Andre Indtægter				113	74
				Summa Indtægt	52197 21
		Udgift.			
		Kr	Sk	Kr	Sk
1. Lagtinget:					
a. Udgifter vedrørende Lagtingshuset med dertil hørende Inventarium og Bogsamling		1433	51		
b. Udgifter vedrørende Lagtingsarbejdet		6264	33		
				7697	84
2. Justits-, Politi- og Fattigvæsen:					
a. Befordringsgodtgørelse og Diæter til Retsbetjente		32	25		
b. Lønning til Arrestforvarer, Udgifter til Arresthus og Tinghus paa Suderø		624	60		
c. Lønning til Retsvidner og Godtgørelse til Retsvidner i offentlige Sager		782	00		
d. Vidnesgodtgørelse i H. t. Lov 20. April 1888		32	00		
e. Udgifter under beneficerede Sager		50	00		
f. Delinkventomkostninger		728	88		
g. Udgifter til hjemløse Trængendes Forærgelse og Fattiges med deres Hjemsendelse		68	50		
				2318	23
				At overføre	10016 07

		Overført	10016	07
3. Udgifter i Anledning af det offentlige Valgvæsen i H. t. Lov 2. Marts 1913 § 41	41		401	42
4. Medicinalvæsenet:				
a. Udgifter i Anledning af epidemiske Sygdomme		664	83	
b. Udgifter til veneriske Sygdommes Behandling		412	28	
c. Udgifter til Sanatoriets Drift		150	00	
d. Udgifter i Anledning af offentlig Vaccination		286	79	
e. Udgifter til Jordmodervæsenet i H. t. Lov 29. Marts 1878 § 5		906	49	
f. Befordringsudgifter til Læge i H. t. Lov 17. Marts 1865 § 7		18	38	
g. Udgifter vedrørende Karantænevæsenet		80	48	
h. Andre Udgifter		1834	50	
			4353	74
5. Skolevæsenet:				
a. Understøttelse til begavede Børn fra Landdistrikterne under deres Ophold ved Færøernes Mellem- og Realskole i Thorshavn		562	50	
b. Andre Udgifter		150	00	
			712	50
6. Landbruget:				
a. For Ødelæggelse af Ravn og Krager		329	86	
b. Andre Udgifter		5387	88	
			5617	74
7. Renter af Gæld			5560	07
8. Afdrag paa Gæld			2948	71
9. Førelse af Aktiver			35	00
10. Forskellige Udgifter			227	58
11. Overskudskonto:				
I. Beholdning:				
a. Hos Landfogden		4119	17	
b. Indestaaende i Færøya Bank		1031	45	
			5150	62
II. Indtægtsrestancer:				
a. Af Bidrag til Fonden fra det matrskulerede Jordegods		4943	39	
b. Af Kommunernes Bidrag til Fonden		752	60	
			5695	99
III. Forskud, der henstod uberigtigede ved Regnskabsaarets Slutning:				
a. Delinkventomkostninger		1671	29	
b. Vedrørende Behandling af smitsomme Sygdomme paa Færøerne		6307	23	
c. Andre Forskud		3499	25	
			11477	77
Summa Udgift			52197	21

2.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Fattigkasse

for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914.

	Indtægt.	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Oktober 1913.					
I. Tilhørende Grundfonden:					
Rentebærende Kapital m. m.		33000	00		
II. Disponible Midler:					
Restancer	1216	53			
Forskud	1716	75			
Kontant Beholdning	11237	25			
		14170	53		
			47170	53	
At overføre			47170	53	

	Overførl	47170	53
2. Renter m. v.		1627	63
3. Arveafgifter		130	38
4. Afgift af Grøndofangster		105	81
5. Bidrag fra Embeds- og Bestillingsmænd i Anledning af deres Ansættelse paa Færøerne.		20	00
6. Bøder		179	00
7. Kendelser for udfærdigede Handelsbevillinger		325	00
8. Do. i Henhold til Lov om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne af 30. Marts 1892 § 15		100	00
9. Kendelser i Henhold til Fimaloven		12	00
10. Afgifter ifølge Lov af 2. Maj 1892 om Hvalfangst paa Færøerne		826	17
11. Refunderet Forskud i Anledning af forakallige Personers Nedsendelse til og Ophold Sindssygeanstalter i Danmark		2911	71
12. Afgift i Henhold til Lov Nr. 99 af 10. Maj 1912 om Handel med og Udsænkning af hærsende Drikke		60	00
13. Refusion af Udgifter ved Underhold af Børn, avlede udenfor Ægteskab		101	32
14. Kendelser for udfærdigede Bevillinger for Handelsrejsende i Henhold til Lov for Færøerne af 24. Januar 1913		640	00
	Summa Indtægt	54209	55

Ud gift.

1. Tilskud til Kommunernes Fattigvæsen:	Kr	Ør	Kr	Ør
Til Kuno Sogn	200	00		
- Mygledal Sogn	150	00		
- Ejde Sogn	100	00		
- Thorshavns udenbys Sogn	50	00		
			500	00
2. Tilskud til Sygehuse:	Kr	Ør		
Vagthold paa Amtshospitalet	800	00		
Tilskud til Sygehuset i Klaksvig	600	00		
- - - Tveraa	600	00		
			2000	00
3. Udgifter ved Døvsdummes Oplærelse:	Kr	Ør		
I. Alexandra Rubeksen af Thorshavn	175	00		
II. Karla Frida Thomsen af Thorshavn	175	00		
III. Porto		36		
			350	36
4. Udgifter ved Underhold af Børn avlede udenfor Ægteskab			481	79
5. Kassereens Løn			150	00
6. Andre Udgifter			23	73
7. Udbetalt Forskud, der er refunderet i Regnskabsåret			2911	71
8. Beholdning den 30. September 1914.	Kr	Ør		
I. Tilhørende Grundfonden:				
Rentebærende Kapital	33500	00		
	Kr	Ør		
II. Restancer	1053	88		
III. Forskud	2085	55		
IV. I Panteobligationer	10080	78		
V. Indestaaende i Sparekassen	18	65		
VI. Kontant Beholdning	1053	10		
			14291	96
			47791	96
	Summa Udgift		54209	55

3.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts Skolefond
for Aaret 1914.

Indtægt.

	Kr	Ø	Kr	Ø
1. Beholdning den 1. Januar 1914:				
Rentebærende Kapitaler	47564	01		
Restancer	1266	34		
Kontant Beholdning	13202	95		
			62133	30
2. Renter af Fondens Kapitaler			2353	76
3. Refusion af Reerslev Kirketiende 1913			14	34
4. Statskassens Deputat til Skolovesenet			234	00
5. Statskassens faste Tilskud til Realskolen			3900	00
6. Tilskud til udenbys Elever i Realskolen:	Kr	Ø		
a. Statskassen	563	50		
b. Amtsrepartitionsfonden	563	50		
			1125	00
7. Statskassens Tilskud til Lærerlønnings og Lønningstillæg			3550	00
8. Skolepenge af Realskolens Elever			3488	67
9. Thorshavns Kommunes Tilskud til Realskolen			150	00
10. Lejeindtægt			50	00
11. Seminariets Tilskud til Brændsel og Belysning			100	00
12. Tilskud til Fru Effersøes Pension:	Kr	Ø		
a. Statskassen	300	00		
b. Amtsrepartitionsfonden	150	00		
c. Thorshavns Kommune	100	00		
			550	00
13. Afgift af Grindehvaler			190	49
14. Do. - Storhvaler			826	18
			Summa Indtægt	78574 74

Udgift.

	Kr	Ø	Kr	Ø
1. Pensioner			1200	00
2. Tilskud til Thorshavns Kommuneskole			640	00
3. Udgifter til Færøernes Mellem- og Realskole:	Kr	Ø		
Lønninger	11250	00		
Vedligeholdelse af Inventar m. v.	399	12		
Opvarmning	361	94		
Renholdelse	430	00		
Bygningsskat og Vandafgift	85	90		
Assurance	153	00		
Trykning, Afskrivning og Porto	36	00		
Bøger og Materiel	63	86		
			12778	82
4. Understøttelse til udenbys Elever i Realskolen			1125	00
5. Løn til Kasserer			50	00
6. Løn til Revisor			38	74
7. Beløb, anvist af Direktionen			629	80
8. Beholdning den 31. December 1914:	Kr	Ø		
Rentebærende Kapitaler	47593	67		
Restancer	1316	32		
Kontant Beholdning	13202	39		
			62112	38
			Summa Udgift	78574 74

4. Ekstrakt

af
Regnskabet for Skydsvæsenet paa Færøerne
for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914.

1. Beholdning den 1. Oktober 1913.	Indtægt.	Kr	Sk	Kr	Sk
Restancer		3618	17		
Indestaaende i Sparekassen		2746	62		
Kontant Beholdning		563	33		
				6928	12
2. Paalignet Kommunerne i Henhold til Lov af 17. Marts 1865 § 3 jfr. Lov af 14. Januar 1881, og Amtets Skrivelse af 2. September 1913.		Kr	Sk		
1. Klaksvig Sogns Kommune		256	38		
2. Viderejde — — — — —		163	78		
3. Fugle og Svine Sogns Kommune		120	28		
4. Kunn, Mygledal og Husum — — — — —		147	35		
5. Andefjord og Fuglefjord — — — — —		356	81		
6. Fouding Sogns Kommune		108	38		
7. Næs — — — — —		236	15		
8. Gøle — — — — —		116	10		
9. Sjøv — — — — —		164	06		
10. Ejde — — — — —		188	06		
11. Vestmunkhavn — — — — —		171	57		
12. Kvivig — — — — —		138	03		
13. Kollefjord — — — — —		91	26		
14. Kvalvig — — — — —		97	55		
15. Haldersvig — — — — —		135	37		
16. De forenede Sognes Kommune i Sydstrøms Prestegæld		183	61		
17. Nolso Sogns Kommune		75	13		
18. Vaage — — — — —		406	84		
19. Myggensø — — — — —		41	92		
20. Sande Prestegælds — — — — —		449	34		
21. Kvalbo Sogns — — — — —		176	73		
22. Krodebo — — — — —		345	62		
23. Porkere — — — — —		141	86		
24. Vaag — — — — —		214	82		
25. Sumbo — — — — —		131	50		
26. Faalien — — — — —		43	28		
27. Thorshavns — — — — —		639	72		
				5344	40
3. Jordebogskassens Tilskud fra Statskassen for Tiden fra 1. Juli 1913 til 30. Juni 1914 iflg. Amtets Skrivelse af 9. Maj 1914				1046	00
4. Indtægt i Henhold til Decision					15
5. Indvundne Renter				89	82
1. Skydsudgifter for Aaret 1913—14.	Udgift.	Summa Indtægt		13408	49
A. Fælles Skydsudgifter for Amtet.					
a. Udbetalt gennem Sysselmændene:	Kr	Sk	Kr	Sk	
i Norderøernes Syssel	192	68			
- Østero — — — — —	34	18			
- Nordstrøm — — — — —	96	01			
- Sydstrøm — — — — —	88	73			
- Vaage — — — — —	24	51 1/2			
- Sande — — — — —	31	36			
- Sudero — — — — —	43	31			
		509	81 1/2		
b. Udbetalt ved Kassereren		347	08		
B. De for Syslerne særlige Skydsudgifter:					
for Norderøernes Syssel	152	16			
- Østero — — — — —	33	10			
- Nordstrøm — — — — —	93	56			
- Sydstrøm — — — — —	116	17			
- Vaage — — — — —	20	09 1/2			
- Sande — — — — —	70	59			
- Sudero — — — — —	49	73			
		541	40 1/2		
				1398	30
		At overføre		1398	30

	Overført	1398	30
2. Tilskud til den lokale Dampskibsforbindelse		3000	00
3. Tilskud til Færø Amts Telefonvæsen		500	00
4. Regnskabsførerens Løn		60	00
5. Udgift i Henhold til Decision		1	21
6. Andre Udgifter		36	09
7. Beholdning den 30. September 1914:			
Restancer	Kr	4683	07
Indestaaende i Sparekassen		3336	44
Kontant Beholdning		503	38
		8422	89
Summa Udgift		13408	49

5. Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts økonomiske Fond
for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914.

Indtægt.		Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Oktober 1913:					
a. Tilhørende Grundfonden:					
Rentehørende Kapital		21056	00		
b. Disponible Midler:	Kr	Ør			
I Panteb obligationer	3365	11			
Restancer	850	82			
Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	13088	39			
Kontant Beholdning	1451	46			
		18753	78		
				39811	78
2. Renter af Fondens Kapitaler				1441	49
3. Indtægter af Grindfangster				236	21
4. Udlagt ved Grindfangster som Skadehval				280	73
5. Indtægter i Henhold til Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1903				4937	06
6. Andre Indtægter				1	00
Summa Indtægt				46728	30
Udgift.				Kr	Ør
1. Til Anlæg og Vedligeholdelse af Broer, Veje og Landingssteder				1785	31
2. Udgifter i Anledning af Grindfangster:	Kr	Ør			
a. Realisation af Fondens ordinære Indtægter af Grindfangster	19	89			
b. Realisation af Skadehvaler	282	58			
c. Erstatning for Mandskade ved Grindfangster	50	13			
d. Anden Erstatning i Henhold til Lagtingets Vedtagelse: For Beskadigelse af en Del Klipfisk ved Grindfangsten i Midvaag	115	00			
e. Bortfjernelse af Affald fra Grindfangster	20	00			
f. Annonce angaaende Grindfangster	3	23			
g. Telefonudgifter for Befordring af Grindhud	14	50			
				564	33
3. Til Jordhvalens Aflesning				136	97
4. Tilskud til Færø Amts Bibliotek				500	00
5. Tilskud til Plantagen ved Thorshavn				400	00
6. Tilskud til Føroya Høskule				300	00
7. Rejseunderstøttelse til Lærere				100	00
8. Til Aftenskoleundervisning paa Færøerne				83	40
9. Til Færøsk Museum				100	00
10. Kasserens Løn				00	00
11. Andre Udgifter				135	82
At overføre				4151	83

12. Beholdning den 30. September 1914.		Overført	4151	83
a. Tilhørende Grundfonden:		Kr	Ør	
Rentebærende Kapital		32056	00	
b. Disponible Midler:	Kr	Ør		
I Panteobligationer	1949	84		
Restancer	2714	84		
I Færø Amts Sparekasse	14557	15		
Kontant Beholdning	1298	64		
		20520	47	
			42576	47
		Summa Udgift	46728	30

6.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Grindegarnet i Vestmanhavn
for Aaret 1914.

Indtægt.

1. Beholdning den 1. Januar 1914.	Kr	Ør	Kr	Ør
Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	277	06		
Kontant Beholdning	18	87		
2. Renter			295	93
			9	78
		Summa Indtægt	305	71

Udgift.

1. Løn til Kassereren			Kr	Ør
			12	00
2. For Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt			7	93
3. For Revision af Regnskabet				3
4. Beholdning den 31. December 1914.	Kr	Ør		
Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	266	84		
Kontant Beholdning	18	91		
			285	75
		Summa Udgift	305	71

9. Ekstrakt

af

Regnskabet for Sognepræst Engelsteds Deltagelses- og Erkendtligheds Legat
for Aaret 1914.

I. Realskolelegatet.

		Indtægt.			
		<i>Sk</i>	<i>Ør</i>	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>
1. Beholdning den 1. Januar 1914:					
Kontant Beholdning			70		
Rentebærende Kapital	1400	00		1400	70
2. Renter af Kapitalen				49	00
		Summa Indtægt		1449	70
		Udgift.			
		<i>Sk</i>	<i>Ør</i>	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>
1. For Bøger til Discipellibloteket				48	00
2. For Revision af Regnskabet					22
3. Beholdning den 31. December 1914:		<i>Sk</i>	<i>Ør</i>		
Rentebærende Kapital	1400	00			
Kontant Beholdning	1	48		1401	48
		Summa Udgift		1449	70

II. Pensionslegatet.

		Indtægt.			
		<i>Sk</i>	<i>Ør</i>	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>
1. Beholdning den 1. Jannar 1914.					
Kontant Beholdning		17	00		
I Sparekassen		270	03		
Rentebærende Kapital		900	00		
Restancer		4	00		
				1191	03
2. Renter				41	27
		Summa Indtægt		1232	30
		Udgift.			
		<i>Sk</i>	<i>Ør</i>	<i>Sk</i>	<i>Ør</i>
1. Udbetalte Pensioner				14	00
2. Beholdning:		<i>Sk</i>	<i>Ør</i>		
Rentebærende Kapital	900	00			
Restancer	8	00			
I Sparekassen	270	30			
Kontant	31	00		1218	30
		Summa Udgift		1232	30

10. Ekstrakt

af

Regnskabet for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne

for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914.

Indtægt.					
1.	Beholdning den 1. Oktober 1913:				
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	3521	77		
	Kontant Beholdning	217	56		
				3737	33
2.	Forsikringspremier for indtagne Skolebygninger			259	58
3.	Indvundne Renter			127	88
	Summa Indtægt			4126	79
Udgift.					
1.	Løn til Kasseren			50	00
2.	Revisorløn				78
3.	For Bekendtgørelse af Regnskabssekstrakt			10	93
4.	Beholdning den 30. September 1914:				
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	3821	65		
	Kontant Beholdning	240	31		
				4061	99
	Summa Udgift			4126	79

II. Ekstrakt

af

Regnskabet for de færøske Almueskole-Læreres og Lærerinders Pensionsfond for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914.

Indtægt.					
1.	Beholdning den 1. Oktober 1913:				
	Renteberende Kapital	13564	57		
	Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	2177	81		
	Kontant Beholdning	1350	03		
				17092	41
2.	Indbetaling til Fonden ifølge Lov af 29. Marts 1893 § 2:				
	Fra Statskassen	917	04		
	Fra Lærere og Lærerinder paa Færøerne	473	52		
	Fra Kommuner paa Færøerne	473	52		
				1861	08
3.	Indbetaling fra Kommunerne til Kassereens Lønning			100	00
4.	Renter af Fondens Kapitaler			638	00
	Summa Indtægt			19724	49

Udgift.

	Kr	Ør
1. Udbetalte Pensioner	2709	24
2. Løn til Kassereren	100	00
3. For Revision af Regnskabet	6	12
4. For Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt	17	73
5. Beholdning den 30. September 1914:	Kr	Ør
Rentebærende Kapital	13081	63
Indestaaende i Færø Amts Sparekasse	3134	03
Kontant Beholdning	675	70
	16891	40
Summa Udgift	19724	49

12. Ekstrakt

af

Regnskabet for Driften af Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914.

Indtægt.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Oktober 1913.				
I Færøya Banki	3159	02		
Restancer	1908	40		
Kontant Beholdning	426	47		
			5493	89
2. Indtægt af Abonnement			7911	41
3. Indtægt af Telefonsamtaler, Telefontelegrammer, Ekstragebyrer og Budsendelser			27001	12
4. Amtskommunens Godtgørelse for de til og fra Telegrafstationen i Thorshavn ind- og ud-telegraferede Telegrammer			420	60
5. Forskellige Indtægter			1330	31
Summa Indtægt			42147	33

Udgift.

	Kr	Ør
1. Administration	4812	84
2. Forrentning og Amortisation af de til Anlægget optagne Lønn	13093	37
3. Stationernes Drift	7084	13
4. Vedligeholdelse og Eftersyn af Anlægget	4912	82
5. Udvidelse af Anlægget	2573	70
6. Forskellige Udgifter	106	81
7. Telegrambefordringen Sudero—Sandø	460	86
8. Beholdning den 30. September 1914:	Kr	Ør
I Færøya Banki	5452	28
Restancer	2999	10
Kontant	651	52
	9102	90
Summa Udgift	42147	33

13. Ekstrakt

af

Regnskabet for Driften af Færøernes Amtskommunes Tuberkulose-Sygehus i Høydal

for Aaret fra 1. Oktober 1913 til 30. September 1914.

		Indtægt.			
		Kr	Ør	Kr	Ør
1.	Beholdning den 1. Oktober 1913:				
	Restancer	1310	62		
	Statskassens Tilskud for Juli Kvartal 1913	5260	70		
	Kontant	140	65		
				6730	97
2.	Betaling for Patienter			6224	48
3.	Statskassens Tilskud			18239	85
4.	Refusion			14	33
5.	Tilbagebetalte Forskud			73	00
6.	Have og Anlæg			228	15
7.	Husdyrhold			273	30
8.	Kreditrente			8	52
9.	Forskellige Indtægter			260	33
10.	Til endelig Indtægt			41	61
11.	Gæld den 30. September 1914:	Kr	Ør		
	Til Færø Amts Fattigkasse	7000	00		
	Uhævede Checks	183	35		
				7183	35
Summa Indtægt				39267	89
		Udgift.			
		Kr	Ør	Kr	Ør
1.	Gæld den 1. Oktober 1913:				
	Til Føroya Banki	5112	03		
	Uhævede Checks	143	35		
				5255	28
2.	Lønninger			4753	11
3.	Forplejning			10765	40
4.	Vask og Rengøring			460	80
5.	Brændsel og Belysning			5994	90
6.	Medicin			885	74
7.	Bygninger			993	43
8.	Maskiner			23	81
9.	Inventory			646	52
10.	Assurance			675	00
11.	Have og Anlæg			6	50
12.	Fragt og Lastning			283	25
13.	Kontorhold m. m.			304	02
14.	Husdyrhold			277	42
15.	Renter og Afdrag (kun Renter)			346	39
16.	Ydede Forskud			60	00
17.	Forskellige Udgifter			7	45
18.	Beholdning den 30. September 1914:	Kr	Ør		
	Restancer	1442	14		
	Statskassens Tilskud for Juli Kvartal 1914	5374	15		
	Kontant pr. Cassa	202	11		
	— i Føroya Banki	420	44		
				7438	84
Summa Udgift				39267	89

14. Ekstrakt

af

Regnskabet for Norderøernes Præstegælds Kirkekasse for Aaret 1914.

Indtægt.

1. Beholdning den 1. Januar 1914:		
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Færev Aants Repartitionsfond	3475	37
2. Erstatning for samtlige Tiender i Henhold til Lov af 1. April 1908 § 4	1260	00
3. Afgift af Størhvaler	165	24
4. Renter	77	59
		Summa Indtægt 4978 20

Udgift.

1. Reparationsarbejder ved Kirkene	830	89
2. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventar	12	78
3. For Kirkelys, Brød og Vin	173	09
4. For Kirkernes Rengøring	32	00
5. Præstehold	60	00
6. Andre Udgifter	9	60
7. Visitatspenge	10	00
8. Andel i Kassereeløn	53	87
9. Andel i Revisoreløn	3	50
10. Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt	7	73
11. Beholdning den 31. December 1914:		
Kontant og i Sparekassen samt Obligationsløn	3781	74
		Summa Udgift 4978 20

15. Ekstrakt

af

Regnskabet for Østerø Præstegælds Kirkekasse for Aaret 1914.

Indtægt.

1. Beholdning den 1. Januar 1914:			
Rentefrit Lån til andre Kirkekasser	3500	00	
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Aantsrepartitionsfonden	10259	26	
			13759 26
2. Erstatning for samtlige Tiender i Henhold til Lov af 1. April 1908 § 4	1850	00	
3. Afgift af Størhvaler	330	47	
4. Renter	307	19	
5. Andre Indtægter	228	46	
			Summa Indtægt 16475 38

Udgift.

	Kr	Ør
1. Reparationsarbejder ved Kirkerne.....	605	55
2. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventar.....	48	00
3. For Kirkelys, Brød og Vin.....	387	06
4. For Kirkernes Rengøring.....	62	95
5. Præstehold.....	96	00
6. Andre Udgifter.....	572	69
7. Visitatspenge.....	10	00
8. Andel i Kasserekløn.....	53	87
9. Andel i Revisorekløn.....	5	82
10. Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt.....	8	73
11. Beholdning den 31. December 1914.....	Kr	Ør
Rentefrit Laan til andre Kirkekasser.....	3500	00
Kontant og i Sparekassen samt Obligationsslaan.....	11034	71
	14534	71
Summa Udgift.....	16175	38

16. Ekstrakt

af

Regnskabet for Sydstrømø Præstegælds Kirkekasse for Aaret 1914.

Indtægt.

	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1914:		
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Fædre Amts Repartitionsfond.....	133	41
2. Erstatning for samtlige Tiender i Henhold til Lov af 1. April 1908 § 4.....	780	00
3. Afgift af Storhvaler.....	330	47
4. Andre Indtægter.....	130	00
5. Gæld ved Udgangen af Regnskabsaaret.....	18600	00
Summa Indtægt.....	19973	88

Udgift.

	Kr	Ør
1. Gæld den 1. Januar 1914.....	18600	00
2. Reparationsarbejder ved Kirkerne.....	303	08
3. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventar.....	47	00
4. For Kirkelys, Brød og Vin.....	152	01
5. For Kirkernes Rengøring.....	154	31
6. Præstehold.....	84	00
7. Andre Udgifter.....	31	25
8. Visitatspenge.....	6	25
9. Andel i Kasserekløn.....	30	73
10. Andel i Revisorekløn.....	2	48
11. Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt.....	7	93
12. Beholdning den 31. December 1914:		
Kontant og i Sparekassen samt Obligationsslaan.....	564	81
Summa Udgift.....	19973	88

17.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Thorshavns Kirkes særlige Kasse
for Aaret 1914.

Indtægt.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1914.				
Indestaaende i Fære Amts Sparekasse	950	87		
Forskud til Fære Amts Repartitionsfond	5847	59		
Laan til Pastor Johansen, Midvaag	405	00		
Kontant Beholdning	139	15		
			7371	61
2. Renter			284	55
3. Stolestadepenge			189	50
4. Betaling for Klokker, Lys og Orgel ved kirkelige Handlinger			210	50
5. Indkommet i Kirkens Bøsse			72	00
			Summa Indtægt	8128 16

Udgift.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Lønning til Organisten m. v.			172	50
2. For Tilsyn med Taarnuhret			50	00
3. Løn til Graveren			60	00
4. Belysningsudgifter			111	15
5. For Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt			8	53
6. For Revision af Regnskabet			1	77
7. Andre Udgifter			27	20
8. Beholdning den 31. December 1914.				
Restancer af Stolestader	3	70		
Indestaaende i Fære Amts Sparekasse	1256	48		
Laan til Fære Amts Repartitionsfond	5720	23		
Laan til Sognepræst Johansen	360	00		
Kontant Beholdning	356	60		
			7647	01
			Summa Udgift	8128 16

18.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse
for Aaret 1914.

Indtægt.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1914.				
Rentefrit Laan til andre Kirkekasser	9100	00		
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Fære Amts Repartitionsfond	1516	05		
			10616	05
2. Erstatning fra samtlige Tienster			900	00
3. Afgift af Storhvaler			165	24
4. Rente			237	01
5. Andre Indtægter			8	00
			Summa Indtægt	11926 30

Udgift.

	Kr	Ør	
1. Reparationsarbejder ved Kirkerne.....	230	51	
2. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventar....	92	20	
3. For Kirkelys, Brød og Vin.....	274	31	
4. For Kirkernes Rengøring.....	74	20	
5. Præstehold.....	81	00	
6. Andre Udgifter.....	4	93	
7. Andel i Kassererens Lønning.....	46	15	
8. Andel i Revisorløn.....	3	07	
9. Visitatspenge.....	8	75	
10. Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt.....	8	73	
11. Beholdning den 31. December 1914.			
Rente frit Laan til andre Kirkekasser.....	9100	00	
Kontant og i Sparekassen samt Obligationsslaan.....	2003	45	
	11109	45	
Summa Udgift.....	11926	30	

19.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Vaagø Præstegælds Kirkekasse
for Aaret 1914.

Indtægt.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1914.				
Rente frit Laan til andre Kirkekasser.....	19500	00		
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Færø Amt's Repartitionsfond.....	8466	24		
			27966	24
2. Erstatning for samtlige Tiender.....			1140	00
3. Afgift af Størhvaler.....			163	23
4. Renter.....			624	38
Summa Indtægt.....			29895	85

Udgift.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Reparationsarbejder ved Kirkerne.....	39	82		
2. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventar.....	9	35		
3. For Kirkelys, Brød og Vin.....	153	48		
4. For Kirkernes Rengøring.....	54	25		
5. Præstehold.....	40	00		
6. Andre Udgifter.....	7	00		
7. Visitatspenge.....	7	50		
8. Andel i Kassererløn.....	38	46		
9. Andel i Revisorløn.....	4	36		
10. For Bekendtgørelse af Regnskabsekstrakt.....	8	53		
11. Beholdning den 31. December 1914.				
Rente frit Laan til andre Kirkekasser.....	19500	00		
Kontant og i Sparekassen samt Obligationsslaan.....	10033	10		
			29533	10
Summa Udgift.....			29895	85

20.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Sandø Præstegælds Kirkekasse
for Aaret 1914.

Indtægt.

1. Beholdning den 1. Januar 1914:		
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Fære Amts Repartitionsfond	MP	Ø
2. Erstatning for samtlige Tiender i Henhold til Lov af 1. April 1908 § 4	6543	79
3. Afgift af Storhvaler	670	00
4. Rente	165	23
	146	10
Summa Indtægt	7523	12

Udgift.

1. Reparationsarbejder ved Kirkerne	MP	Ø
2. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventar	870	31
3. For Kirkelys, Brød og Vin	158	95
4. For Kirkernes Rengøring	158	56
5. Præstehold	78	47
6. Visitatspenge	80	00
7. Andel i Kassererløn	6	25
8. Andel i Revisorløn	30	75
9. Behandlgørelse af Regnskabssekstrakt	2	21
10. Beholdning den 31. December 1914:	7	53
Kontant og i Sparekassen samt Obligationslaan	6132	09
Summa Udgift	7525	12

21.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Suderø Præstegælds Kirkekasse
for Aaret 1914.

Indtægt.

1. Beholdning den 1. Januar 1914:		
Kontant og i Sparekassen samt Forskud til Fære Amts Repartitionsfond	MP	Ø
2. Erstatning for samtlige Tiender	4610	03
3. Afgift af Storhvaler	1200	00
4. Andre Indtægter	330	47
5. Gæld ved Udgangen af Regnskabsaaret	6	00
	13500	00
Summa Indtægt	19655	50

Udgift.

	Kr	Ør
1. Gæld den 1. Januar 1914	13500	00
2. Reparationsarbejder ved Kirkerne	361	75
3. Vedligeholdelse og Anskaffelse af Inventar	42	95
4. For Kirkelys, Brød og Vin	189	59
5. For Kirkernes Rengøring	154	13
6. Præstehold	66	00
7. Andre Udgifter	9	44
8. Visitatspenge	8	75
9. Andel i Kassererens Lønning	46	15
10. Andel i Revisorløn	3	51
11. Bekendtgørelse af Regnskabssekstrakt	7	93
12. Beholdning den 31. December 1914. Kontant og i Sparekassen samt Obligationslån	5364	30
Summa Udgift	19655	50

22.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Vaag (Suderø) Kirkes særlige Kasse
for Aaret 1914.

Indtægt.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Beholdning den 1. Januar 1914.				
Rentebærende Kapital	727	79		
Resterende Rente	2	89		
			730	68
2. Renter			35	86
Summa Indtægt			765	54

Udgift.

	Kr	Ør	Kr	Ør
1. Andel i Revisorløn (2 Aar)				11
2. For Bekendtgørelse af Regnskabssekstrakt (2 Aar)			13	06
3. Beholdning den 31. December 1914.				
Rentebærende Kapital	735	76		
Resterende Rente	8	78		
Kontant Beholdning	1	83		
			743	37
Summa Udgift			756	54

Indhold.

Lagtingets Medlemmer.

Den ekstraordinære Samling:	Side
I. Haandkøbsudsalg af Medikamenter	1
II. Anskaffelse af Kartoffelsprøjter.....	3
III. Angaaende Amtskommunens Stamningst	6
IV. Valg af Landstingsmand	7
 Den ordinære Samling:	
I. Lov om Understøttelse til Born af Enker	1
II. Forslag til Lov om forandret Affattelse af Lov om Fattigvæsenet paa Færøerne	4
III. Statstilskud til Befordringskasser i Forbindelse med statsanerkendte Sygekasser paa Færøerne.....	6
IV. Sagen angaaende Skibes Dybgaaende og Lastelinie m. m.....	13
V. Lov om Bogføring m. v.....	15
VI. Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug af Maskiner	20
VII. Eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov om Embedslægevæsenets Ordning	21
VIII. Eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov om kommunal Lægehjælp	28
IX. Andragende om Statslaan til Anskaffelse af en Damptrawler....	32
X. Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Indførelse paa Færøerne	34
XI. Forlængelse af Jule- og Sommerferien ved Thorshavns Kommuneskole	40
XII. Opførelse af Skolestuer	44
XIII. Sagen om tvungen Ulykkesforsikring for Fiskere m. fl.....	49
XIV. Ændring i Loven om Beskatning af Handelsrejsende	51
XV. Storbhvalfangst ved Færøerne	53
XVI. Farvning af Margarine.....	58
XVII. Forslag til Anordning, hvorved Lov Nr. 126 af 13. Juni 1914 om Jordemodervæsenet med forskellige Ændringer udvides til at gælde for Færøerne.....	62
XVIII. Forslag til Lov om Forandring i Loven af 17. Marts 1865 om Skydsvæsenet paa Færøerne	63
XIX. Sagen angaaende en færøsk Brandforsikring	64
XX. Forslag til Lov om Lønning for Landfogedembedet paa Færøerne	66
XXI. Forslag til Lov om Lønning for Syselmændene paa Færøerne..	68
XXII. Forslag til Lov for Færøerne om Afstaaelse af Grund til Opførelse af Kirker	72
XXIII. Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne.....	74
XXIV. Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854 saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 77 af 3. April 1906.....	78
XXV. Sagen ang. Angivelse af Miletabellen for Færøerne i Kilometer.	82
XXVI. Haandkøbsudsalg af Medikamenter	85
XXVII. Angaaende Fortsættelse af den lokale Dampskibsfart mellem Færøerne indbyrdes m. m.....	88
XXVIII. Sagen ang. de færøske Landboforhold	92

	Side
XXIX. Sagen ang. Stillingen som Landbrugskonsulent paa Færøerne .	94
XXX. Angaaende Salg af Embedsgaarden Aalekær	97
XXXI. Budget for Færøernes Mellem- og Realskole	101
XXXII. Ændring i Havnereglement for Søvaag	104
XXXIII. Dyrtidstillæg til Folkeskolens Lærere og Lærerinder paa Færøerne	107
XXXIV. Paamønstring hos Karantænebetjente	109
XXXV. Tuberkulose-Sygehuset	116
XXXVI. Amts kommunens Telefonanlæg	117
XXXVII. Andragende om Tilskud til Anskaffelse af et Røntgenapparat til Færø Amts Hospital	134
XXXVIII. Andragende fra Sørenskriveren om Anskaffelse af »Samling af Nordiske Domme i Sjøfartsanliggender«	136
XXXIX. Installation af W. C. i Lagtingsbygningen	137
XL. Andragende om Tilskud til Arbejdet for Ædruelighedens Fremme	138
XLI. Andragende fra Aktieselskabet »Frans« af Thorshavn om Indrykkelse i Ugebladet »Tingakrossur« af offentlige Kundgørelser m. m.	140
XLII. Sagen ang. Motorbaadsføreres Kendskab til Søvejsreglerne . . .	145
XLIII. Sagen ang. Ændring i Søneringsloven	147
XLIV. Andragende om Ændringer i Taksterne for Benyttelsen af Dykkerdragten	148
XLV. Angaaende forskellige Beløb, som forskudsvis ere afholdte af Amtsrepartitionsfonden	149
XLVI. Beskyttelse af Fiskeyngel	151
XLVII. Andragende om Tilskud til Anskaffelse af en Stambingst	152
XLVIII. Angaaende Gennemførelse af Apotekerloven	154
XLIX. Andragende om Godtgørelse for Orgelspil i Klaksvig Kirke . .	155
I. Angaaende Forhøjelse af Godtgørelsen for Orgelspil i Thorshavns Kirke samt Godtgørelse til Klokkeren ved samme Kirke	156
II. Andragende om Afholdelse af Amtsfattiggassen af Udgifter ved en Sindssygs Ophold paa en Sindssygeanstalt	160
III. Bevilling til Þoroya Pólkaháskúla	161
IV. Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Kirkebø Sogn .	163
V. Vilkaar for Deling af Vaagø Sognes Kommune i fire særskilte Kommuner	165
VI. Udsættelse af Præmier for Tegninger til et færøsk Hus med Stald	169
VII. Opførelse af en ny Kirke i Sandevaag	170
VIII. Legeplads ved Skolen i Solmundefjord	173
IX. Angaaende Syssemandsembede paa Vaagø	175
X. Salg af Kød af Storchvaler	179
XI. Foranstaltninger til Udryddelse af Rotter m. v.	181
XII. Anlæg af en Assistenskirkegaard i Bygden Glibre	184
XIII. Udskillelse af Haldersvig Sogn fra Saksen Sogn som særskilt Kommune	187
XIV. Forhøjelse af Regnskabsførers Løn i Frodebø Sogns Kommune	189
XV. Forsikring af Motorfartøjer	191
XVI. Sagen ang. de færøske Almueskole-Læreres og Lærerinders Pensionsfond	193
XVII. Erstatning i Anledning af Ulykkestilfælde ved Grindefangsten i Sandvig	196
XVIII. De af Amtmanden ene afgjorte Sager	197
XIX. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender	198
XX. Andre Vedtagelser:	
1. Sagen ang. Andragende fra en Del Beboere i Viderefjde om Fritagelse for Præsteskylds	209

	Side
2. Forslag til Sundhedsvedtægt for de forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld	209
3. Forslag til Beslutning af Effersøe ang. Affattelse af en Mønster-Sundhedsvedtægt.....	209
4. Skrivelse fra Færøernes Rederiforening ang. Fiskeriet med søgaaende Fartøjer.....	210
5. Angaaende Oprettelse af en Landbrugsskole m. m. paa Færøerne.....	210
6. Deling af Vaagø Valgdistrikt.....	210
7. Angaaende Oprettelse af et nyt Jordemoderdistrikt, kun omfattende Næs Sogn.....	210
8. Andragende fra Kongsbønde Jens Egholm af Strømnæs om Tilskud til Opførelse af Hegn i Haugeparten »fyri nordan« i Strømnæs	210
9. Andragende fra V. Mohr, E. Johansen og Poul Isaksen, alle af Thorshavn, om, at Tinget vil foranledige udarbejdet et Lovforslag om Rettens Pleje, tilpasset efter de lokale forhold paa Færøerne.....	211
10. Afholdelse af et Feriekursus i Thorshavn i Sommeren 1916 .	211
11. Rejseunderstøttelse til færøske Lærere	211
12. Andragende fra Kongsbønde Jens Ole-Jacobsen vedrørende Øen Store Dimons Stilling i kommunal Henseende.....	211
13. Angaaende det Hansenske Legats Renter	212
14. Statusoversigt for Amtskommunen.....	213
LXX. Valg af Landstingsmand.....	214
LXXI. Lagtingets Forhandlinger og Beslutninger vedrørende Krigssituationen	215

Tilføjelser.

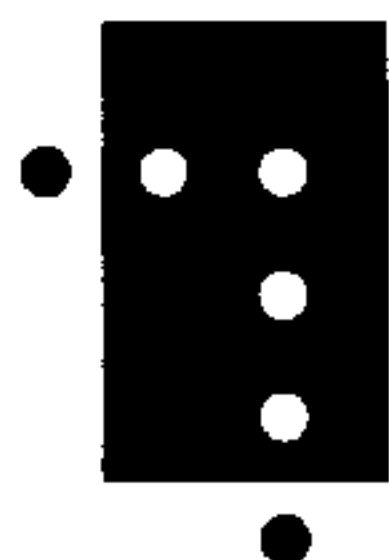
- I. Til Sagerne X og XV.
- II. A. Love og Anordninger.
- B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

Bilag.

- Bilag A. Beretning om Færø Amts 'Tuberkulosesygehus' Virksomhed i Regnskabsaaret 1. Oktbr. 1913 til 30. September 1914.
- 1. Oversigt over Færø Amtskommunes økonomiske Status til Brug for Lagtinget 1915.
 - 2. Forslag til Lov om Forandring i Loven af 17. Marts 1865 om Skydsvæsenet paa Færøerne.
 - 3. Forslag til Lov for Færøerne om Afstaaelse af Grund til Opførelse af Kirker.
 - 4. Forslag til Lov om Lønning for Sysselmændene paa Færøerne.

- Bilag** 5. Forslag til Lov om Lønning for Landfogedembedet paa Færøerne.
- 6. Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Færøernes Lagting af 15. April 1854 saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 77 af 3. April 1906.
- 7. Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne.
- 8. Beretning fra Færø Amts Telefonudvalg for Tiden siden Lagtinget 1914.
- 9. Forslag til Anordning, hvorved Lov Nr. 126 af 13. Juni 1914 om Jordermodervæsenet med forskellige Ændringer udvides til at gælde for Færøerne.
- 10. Forslag til Anordning, hvorved Lov Nr. 87 om Embedslægevæsenets Ordning af 21. April 1914 med forskellige Ændringer udvides til at gælde for Færøerne.
- 11. Forslag til Anordning om Lægekredse.
- 12. Til Lagtinget.
- 13. Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 70 af 2. Maj 1902 om Hvalfangst ved Færøerne.
- 14. Udvalgsbetænkning angaaende 1) Lov om Skibes Dybgaaende og Lastelinie, 2) Lov om Tilsyn med Sejlskibe m. m. og 3) Lov om Tilsyn med Dampfartøjer m. m.
- 15. Udvalgsbetænkning angaaende en færøsk Brandforsikring.
- 16. Ændringsforslag (fra Udvalget) til Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne.
- 17. Udvalgsbetænkning i Forfatningssagen.
- 18. Kontinuationsbetænkning fra Lagtingets Udvalg angaaende Lov om Skibes Dybgaaende og Lastelinie m. m.
- 19. Lagtingets Beslutninger af 7. September 1915 om Tilskud fra Færø Amts økonomiske Fond til Landingssteder, Broer og Veje.
- 20. Udvalgsbetænkning angaaende eventuel Udvidelse til Færøerne af Lov om Embedslægevæsenets Ordning.
- 21. Forslag til Lov om Folketingsvalg paa Færøerne. (Vedtaget ved 3. Behandling i Lagtinget.)
- 22. Repartition.
- 23. Ekstrakter af de af Færøernes Lagting deciderede Regnskaber i Sessionen 1915 samt Uddrag af Kommuneregnskaberne 1913—14.

RED: 10 X

Nasjonalbibliotek

Nasjonalbiblioteket

National Library of Norway

Rana Division

N-8607 Mo i Rana

Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 12

